Οδηγός του Πολίτη
με Αναπηρία

ΑΘΗΝΑ 2007

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ–ΟΜΑΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

για τη Σύνταξη του "Οδηγού του Πολίτη με Αναπηρία"

Βασιλείου Ευαγγελία, Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Οργάνωσης και Διαδικασιών του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ, Πρόεδρος.

Δεληγιάννης Παναγιώτης, ιδιώτης, Γενικός Γραμματέας του Πανελλαδικού Συνδέσμου Παραπληγικών και Κινητικά Αναπήρων (ΠΑΣΥΠΑΚ), μέλος, με αναπληρωτή τον **Ιωάννη Θεοδωράκη,** τοπογράφο μηχανικό, Σύμβουλο του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ.

Κοτρωνιά Μαρία, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Απλούστευσης Διαδικασιών και Παραγωγικότητας του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ, μέλος, με αναπληρωτή τον **Παναγιώτη Κρομμύδα**, υπάλληλο του κλάδου ΠΕ Διοικητικής Οργάνωσης, απόφοιτο ΕΣΔΔ, Προϊστάμενο του Τμήματος Μεθόδων Εργασίας & Διαδικασιών της ίδιας Δ/νσης.

Λουκίδης Δημήτριος, Ειδικός Εμπειρογνώμων, M.A., M.Ph., Ph.D. (ABD), για θέματα Δημόσιας Διοίκησης, Συγκριτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων, υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού της Ν.Α. Αθηνών, Ειδικός Ερευνητής και Αναλυτής της Ακαδημίας Ανθρωπιστικών Σπουδών και Επιστημών του City University of New York, μέλος.

Παβέλη Αλεξάνδρα, υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικής Οργάνωσης του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ, μέλος, με αναπληρώτρια την **Ελευθερία Παπαδάκη,** υπάλληλο του ιδίου κλάδου του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ, απόφοιτο της ΕΣΔΔ.

Ρίζος Χρήστος, Αρχιτέκτων-Μηχανικός, υπάλληλος του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ, μέλος.

Χατζηχαραλάμπους Ευστράτιος, Κοινωνιολόγος, υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Επιθεωρητής του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας-Πρόνοιας του ιδίου Υπουργείου, απόφοιτος της ΕΣΔΔ, μέλος, με αναπληρώτρια την **Έλλη Σιμάτου,** υπάλληλο του κλάδου ΠΕ Διοικητικής Οργάνωσης του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ, απόφοιτο της ΕΣΔΔ.

Χριστοφόρου Ειρήνη, υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικής Οργάνωσης του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ, απόφοιτος της ΕΣΔΔ., μέλος, με αναπληρώτρια την **Αντιγόνη Γρατσία,** υπάλληλο του κλάδου ΠΕ Διοικητικού–Οικονομικού της ίδιας υπηρεσίας.

Γραμματειακή Υποστήριξη:

Σταματιάδου Βασιλική-Μαρία, υπάλληλος της ΔΕΗ, αποσπασμένη στο ΥΠΕΣΔΔΑ –ΓΓΔΔ/ΗΔ, με αναπληρώτρια την **Μαρία Τζαβέλλα,** υπάλληλο του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ.

Τζουβάρα Ευαγγελία, υπάλληλος του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ, με αναπληρώτρια την **Μάρθα Ρήγα,** υπάλληλο του ιδίου κλάδου του ΥΠΕΣΔΔΑ–ΓΓΔΔ/ΗΔ.

Οδηγός του Πολίτη με Αναπηρία

Έκδοση:
Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
Ειδική Επιτροπή – Ομάδα Διοίκησης Έργου για τα Άτομα με Αναπηρία
Έργο του Ε.Π. "ΠΟΛΙΤΕΙΑ", Υποπρόγραμμα 1 "Εξυπηρέτηση Πολιτών και Επιχειρήσεων", Μέτρο 1.2. "Εξυπηρέτηση Ειδικών Ομάδων Πολιτών"

Οργάνωση και επιμέλεια έκδοσης:
Ευαγγελία Βασιλείου

Συλλογή – Επεξεργασία Ύλης:
Αντιγόνη Γρατσία, Παναγιώτης Δεληγιάννης, Μαρία Κοτρωνιά, Παναγιώτης Κρομμύδας, Δημήτριος Λουκίδης, Αλεξάνδρα Παβέλη, Ελευθερία Παπαδάκη, Μάρθα Ρήγα, Χρίστος Ρίζος, Έλλη Σιμάτου, Βασιλική-Μαρία Σταματιάδου, Μαρία Τζαβέλλα, Ευαγγελία Τζουβάρα, Ευστράτιος Χατζηχαραλάμπους, Ειρήνη Χριστοφόρου.

Εξώφυλλο:

Copyright:
Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα άτομα με αναπηρία είναι μία σημαντική κατηγορία του πληθυσμού, που αντιμετωπίζει συχνά προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού, στιγματισμού και αδιαφορίας, ή άνισης μεταχείρισης από το κοινωνικό τους περιβάλλον, εξαιτίας προκαταλήψεων σε βάρος τους. Για το σκοπό αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών, η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και άλλα κράτη έχουν ήδη λάβει σημαντικά νομοθετικά μέτρα προστασίας των ατόμων με αναπηρία.

Από ουσιαστική άποψη, η κοινωνική προστασία των ΑμεΑ εντάσσεται στο διεθνές πλαίσιο κατοχύρωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων, το οποίο εγκαινιάσθηκε με την Οικουμενική Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και συμπληρώθηκε με μια σειρά από διακηρύξεις και διεθνείς συμβάσεις, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία του ΟΗΕ, οι Πρότυποι Κανόνες του ΟΗΕ για την Εξίσωση των Ευκαιριών για τα ΑμεΑ, με αποκορύφωμα τη θεσμοθέτηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στον κοινοτικό βίο.

Η Ελλάδα, ακολουθώντας την μεγάλη πολιτιστική και ανθρωποκεντρική κληρονομιά της και ενεργώντας στο πλαίσιο της περαιτέρω ανάπτυξης και εμπέδωσης της φιλοσοφίας του κοινωνικού κράτους, έχει λάβει σημαντικά νομοθετικά μέτρα άσκησης κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας για τα άτομα με αναπηρία.

Ιδιαιτέρα, το Ελληνικό Σύνταγμα εισάγει μία ανθρωποκεντρική και κοινωνική αντίληψη του δικαίου και του κράτους, κατοχυρώνοντας με το **άρθρο 4** την **αρχή της ισότητας έναντι του νόμου,** η οποία αποτελεί το θεμέλιο λίθο του ρυθμιστικού πλαισίου για τα ΑμεΑ και την αντιμετώπισή τους από το κράτος, ενώ με το **άρθρο 21** θεμελιώνεται το **κοινωνικό κράτος δικαίου** και η κοινωνική πολιτική του κράτους και γίνεται ρητή αναφορά στην αναπηρία και την προστασία της από το Σύνταγμα, όπως επίσης με το **άρθρο 22** θεμελιώνεται το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εργασία και η προστασία της εργασίας που παρέχουν.

Με τις διατάξεις αυτές, το Σύνταγμα της χώρας μας εναρμονίζεται με τα πιο προοδευτικά Συντάγματα άλλων χωρών, υιοθετείται το κοινωνικό μοντέλο για την αναπηρία και συνεπώς η Ελληνική Πολιτεία εντέλλεται να εκσυγχρονίσει τη νομοθεσία της χώρας για τα άτομα με αναπηρία.

Συγκεκριμένα, στην ελληνική νομοθεσία υπάρχουν λεπτομερείς διατάξεις για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία, που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες και απαιτήσεις για απασχόληση των προσώπων αυτών και έχουν διασφαλισθεί όροι διαφάνειας και αντικειμενικότητας στο σύστημα των υποχρεωτικών προσλήψεων των ΑμεΑ σε θέσεις εργασίας, με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων τοποθέτησης και με βάση το ποσοστό αναπηρίας τους.

Στο πλαίσιο αυτό κοινωνικής προστασίας, υπάρχουν επίσης μια πλειάδα νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων που αίρουν τους αποκλεισμούς, τα εμπόδια και τις δυσκολίες κοινωνικής ένταξης των ΑμεΑ και παρέχουν μια σειρά από διευκολύνσεις και άλλα ευεργετήματα, που αφορούν στους κάτωθι κυρίως τομείς:

- Στην **Εκπαίδευση** των ΑμεΑ, η οποία παρέχεται δωρεάν από το κράτος σε δημόσια σχολεία, ενώ η μορφή των σχολείων αυτών προσδιορίζεται από το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών

αναγκών των μαθητών αυτών.

- Στην **Εργασία** και στην **Απασχόληση,** που στοχεύει στην ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία, στην παραγωγή, στην κατανάλωση και στην άρση κάθε είδους αποκλεισμού και περιθωριοποίησης των ΑμεΑ.
- Στην **Υγεία,** την **Κοινωνική Πρόνοια** και την **Ασφάλιση,** που στοχεύει στη διασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου κοινωνικής προστασίας των ΑμεΑ, με την παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και τη θέσπιση οικονομικής ενίσχυσης, καθώς και την εγκαθίδρυση και λειτουργία ιδρυμάτων κοινωνικής στήριξης και επανένταξής, τα οποία προσφέρουν στα άτομα αυτά ψυχική στήριξη, άνετη και ασφαλή διαβίωση, ιατρική παρακολούθηση και κοινωνική επανένταξη.
- Στις **Μεταφορές** και τις **Επικοινωνίες,** που στοχεύει στην απρόσκοπτη προσβασιμότητα των ΑμεΑ στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, τα τελευταία χρόνια η χώρα μας έχει πραγματοποιήσει ουσιαστικά βήματα προόδου στον τομέα της νομοθεσίας για τα ΑμεΑ. Ο παρών **"Οδηγός του Πολίτη με Αναπηρία"** εξετάζει τα νομοθετικά αυτά μέτρα λεπτομερώς στα επόμενα κεφάλαια. Στόχος του "Οδηγού" είναι να πληροφορήσει με σαφήνεια, πληρότητα και υπευθυνότητα τα άτομα με αναπηρία στα ζωτικά αυτά θέματα. Συγχρόνως, αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για την καλύτερη ενημέρωσή τους και την ταχύτερη εξυπηρέτησή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ο "Οδηγός του Πολίτη με Αναπηρία" εκδίδεται στο πλαίσιο της αναβάθμισης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης προς τους πολίτες με αναπηρία και είναι μια σημαντική προσπάθεια συλλογής και συστηματικής καταγραφής των υπηρεσιών, διευκολύνσεων και άλλων ευεργετημάτων που παρέχονται προς τους πολίτες αυτούς και τις οικογένειές τους.

Ο παρών Οδηγός είναι ενημερωμένος μέχρι τις 31-12-2006, έχουν όμως συμπεριληφθεί οι σχετικές διατάξεις του νέου Υπαλληλικού Κώδικα. Παρά τη συστηματική και μεθοδική προσπάθεια που κατεβλήθη, είναι πιθανόν κάποιες παραλήψεις ή παροράματα να έχουν εμφιλοχωρήσει στην παρούσα έκδοση. Για το λόγο αυτό, ζητούμε την κατανόηση των αναγνωστών, αλλά και τις τυχόν υποδείξεις, παρατηρήσεις και προτάσεις τους, οι οποίες θα είναι πολύτιμες για την συμπλήρωση του "Οδηγού".

Τέλος, η **Ειδική Επιτροπή για τα Άτομα με Αναπηρία** ευχαριστεί θερμά όλες τις Δημόσιες Υπηρεσίες, τους Οργανισμούς, τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τους συναδέλφους για την πρόθυμη συνεργασία τους και τη συμβολή τους στην επιτυχή ολοκλήρωση και έκδοση του παρόντος Οδηγού.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΒΑΣΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Ι: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΜΕΑ

1.1 Οι Διεθνείς Συμβάσεις, Διακηρύξεις και Κανονισμοί Προστασίας Σχετικά με την Αναπηρία.

- *Η Παγκόσμια Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (1948.)*
- *Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (1950).*
- *Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Κοινωνική και Ιατρική Αντίληψη (1953).*
- *Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (1961).*
- *Το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα (ΟΗΕ 1966.)*
- *Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Πνευματικά Καθυστερημένων Ατόμων (ΟΗΕ 1971).*
- *Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αναπήρων Ατόμων (ΟΗΕ 1975).*
- *Η Διεθνής Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε μορφής Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών (ΟΗΕ 1979).*
- *Η Διακήρυξη SUNDBERG για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ (1981).*
- *Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΟΗΕ 1989).*
- *Ο Κοινοτικός Χάρτης των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων (1989).*
- *Η Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Συνθήκη του Μάαστριχ (1992).*
- *Οι Πρότυποι Κανόνες για Εξίσωση των Ευκαιριών για τα ΑμεΑ (ΟΗΕ 1993).*
- *Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για την Ευρώπη (2000).*
- *Η Οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/ΕΚ για την Ίση Μεταχείριση στην Απασχόληση και την Εργασία (2000).*
- *Η Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής "e-Europe: Κοινωνία των Πληροφο ριών για Όλους" (1999).*
- *Η Πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου "i2010: Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση" (2005).*

1.2 Η Νομοθεσία των ΗΠΑ.

1.2.1 Americans with Disabilities Act (ADA) - (Νόμος για τους Αμερικανούς με Ανικανότητες).
1.2.2 Telecommunications Act - (Νόμος για τις Τηλεπικοινωνίες).
1.2.3 Fair Housing Act - (Νόμος για την Δικαιοσύνη στην Στέγαση).
1.2.4 Air Carrier Access Act - (Νόμος για την Πρόσβαση στις Αερομεταφορές).
1.2.5 Civil Rights of Institutionalized Persons Act - (Νόμος για τα Πολιτικά Δικαιώματα των Ιδρυματοποιημένων Προσώπων).
1.2.6 Individuals with Disabilities Education Act - (Νόμος για την Εκπαίδευση Ατόμων με Ανικανότητες).
1.2.7 Rehabilitation Act - (Νόμος για την Αποκατάσταση).
1.2.8 Architectural Barriers Act - (Νόμος για τα Αρχιτεκτονικά Εμπόδια).

1.3 Νομοθετικές Ρυθμίσεις στην Αυστραλία.

1.3.1 Disability Discrimination Act - (Νόμος Ενάντια στις Διακρίσεις των Αναπήρων).

1.3.2 Human Rights and Equal Opportunity Commission Act - (Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Επιτροπή Ίσων Ευκαιριών).

1.3.3 New South Wales Anti-Discrimination Act - (Νέος Νόμος Νότιας Ουαλίας Ενάντια στις Διακρίσεις).

1.4 Νομοθετικές Ρυθμίσεις στον Καναδά.

1.4.1 The Canadian Human Rights Act - (Καναδικός Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα).

1.4.2 Universal Access Project - (Σχέδιο για την Καθολική Προσβασιμότητα).

1.5 Η Νομοθεσία για τα ΑμεΑ στις Ευρωπαϊκές Χώρες.

1.5.1 Γερμανία

1.5.2 Φινλανδία

1.5.3 Γαλλία

1.5.4 Αγγλία

1.5.5 Ιρλανδία

1.5.6 Σουηδία

1.5.7 Ιταλία

ΙΙ: <u>Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΜΕΑ</u>

1.6 Το Συνταγματικό Πλαίσιο Νομικής Προστασίας των ΑμεΑ.

΄Αρθρο 4

΄Αρθρο 5Α

΄Αρθρο 21

΄Αρθρο 22

΄Αρθρο 25

΄Αρθρο 116

1.7 Το Αστικό Δίκαιο για τα ΑμεΑ.

1.7.α. <u>Δικαιοπραξίες</u>

Άρθρο 128 - Ανίκανοι για δικαιοπραξία.

Άρθρο 129 - Περιορισμένα ικανοί.

Άρθρο 130 - Δήλωση βούλησης από ανίκανο.

Άρθρο 131 - Άκυρη δήλωση βούλησης.

Άρθρο 133 - Δικαιοπραξίες του περιορισμένα ικανού.

Άρθρο 172 - Δήλωση προς περιορισμένα ικανό.

1.7.β. <u>Αδικοπραξίες</u>

Άρθρα 929 - 931 ΑΚ - Αποζημίωση σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας.

1.7.γ. <u>Δικαστική Συμπαράσταση</u>

Άρθρο 1666 - Ποιοι υποβάλλονται σε δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 1667 - Διαδικασία υποβολής σε δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 1669 - Ποιος διορίζεται δικαστικός συμπαραστάτης.

Άρθρο 1671 - Αδυναμία διορισμού.

Άρθρο 1674 - Έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας για τον συμπαραστατούμενο.

Άρθρο 1676 - Αποτελέσματα της υποβολής σε δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 1678 - Καθεστώς στερητικής ή επικουρικής δικαστικής συμπαράστασης.

Άρθρο 1679 - Δικαιώματα διοίκησης της περιουσίας του συμπαραστατούμενου.

Άρθρο 1680 - Αρμοδιότητες ως προς την επιμέλεια του συμπαραστατούμενου.

Άρθρο 1685 - Άρση της δικαστικής συμπαράστασης.

Άρθρο 1687 - Ακούσια νοσηλεία.

1.7.δ. <u>Το Κληρονομικό Δίκαιο</u>

Άρθρο 1719 - Ανίκανοι για σύνταξη διαθήκης.

Άρθρο 1720 - Ανικανότητα σύνταξης διαθήκης ατόμων υπό δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρα 1735 - 1736 - Διαθέτης κουφός.

Άρθρο 1745 - Διαθέτης άλαλος ή κωφάλαλος.

1.8 Το Ποινικό Δίκαιο.

Άρθρο 33 - Κωφάλαλοι εγκληματίες.
Άρθρο 34 - Διατάραξη των πνευματικών λειτουργιών ή της συνείδησης.
Άρθρο 36 - Ελαττωμένη ικανότητα για καταλογισμό.
Άρθρο 37 - Έκτιση της ποινής σε ιδιαίτερα καταστήματα.
Άρθρο 38 - Επικίνδυνοι εγκληματίες με ελαττωμένο καταλογισμό.
Άρθρο 39 - Διάρκεια του περιορισμού στα ψυχιατρικά καταστήματα.
Άρθρο 40 - Μετατροπή του περιορισμού σε φυλάκιση ή κάθειρξη.
Άρθρο 41 - Εγκληματίες καθ΄ έξη με ελαττωμένο καταλογισμό.
Άρθρο 56 - Τρόπος εκτέλεσης ποινών και μέτρων ασφαλείας.
Άρθρο 69 - Φύλαξη ακαταλόγιστων εγκληματιών.

1.9 Η Ποινική Δικονομία

Άρθρο 80 - Ψυχική ασθένεια του κατηγορουμένου.
Άρθρο 200 - Ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη.
Άρθρο 210 - Μάρτυρες διανοητικά ασθενείς.
Άρθρο 227 - Μάρτυρες κουφοί και άλαλοι.

1.10 Ρυθμίσεις του Υπαλληλικού Κώδικα για τα ΑμεΑ.

Άρθρο 7 - Υγεία.
Άρθρο 8 - Στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση.
Άρθρο 12 - Τρόπος πλήρωσης θέσεων.
Άρθρο 21 - Αναδιορισμός.
Άρθρο 50 - Δικαίωμα ειδικής άδειας.
Άρθρο 53 - Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις.
Άρθρο 54 - Δικαίωμα αναρρωτικής άδειας.
Άρθρο 56 - Διαδικασία χορήγησης αναρρωτικής άδειας.
Άρθρο 99 - Θέση σε διαθεσιμότητα.
Άρθρο 100 - Διαθεσιμότητα λόγω ασθένειας.
Άρθρο 102 - Αποδοχές διαθεσιμότητας.
Άρθρο 152 - Λόγοι απόλυσης.
Άρθρο 153 - Απόλυση για σωματική ή πνευματική ανικανότητα.
Άρθρο 164 - Είδη υγειονομικών επιτροπών.
Άρθρο 165 - Πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες υγειονομικές επιτροπές.
Άρθρο 166 - Επιτροπές προσφυγών.
Άρθρο 167 - Ειδικές υγειονομικές επιτροπές.

1.11 Ρυθμίσεις του Τομέα Απασχόλησης για τα ΑμεΑ.

Νόμος 2643/1998 - Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών.
Νόμος 2956/2001 - Αναδιοργάνωση του Ο.Α.Ε.Δ. και άλλες διατάξεις.
Νόμος 2972/2001 - Εκσυγχρονισμός της οργάνωσης και λειτουργίας του Ι.Κ.Α.
Νόμος 3227/2004 - Μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας.
Νόμος 3304/2005 - Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης για τα ΑμεΑ.
Νόμος 3454/2006 - Ενίσχυση της οικογένειας και λοιπές διατάξεις.

1.12 Άλλες Νομοθετικές Ρυθμίσεις για τα ΑμεΑ.

Νόμος 2430/1996 - Καθιέρωση της 3ης Δεκεμβρίου κάθε έτους ως Ημέρα των ΑμεΑ – Θέσπιση της Κάρτας Αναπηρίας.

1.13 Νόμος 2831/2000: Τροποποίηση Διατάξεων του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Ν. 1577/1985).

1.14 Κτιριοδομικός Κανονισμός.

Άρθρο 14 - Κεκλιμένα επίπεδα κυκλοφορίας πεζών (ράμπες).
Άρθρο 16 - Χειρολισθήρες (κουπαστές).
Άρθρο 21 - Προσπέλαση προς εισόδους - εξόδους κτιρίων.
Άρθρο 24 - Πεζοδρόμια.
Άρθρο 29 - Ανελκυστήρες..

Άρθρο 32 - Γραμματοκιβώτια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΓΕΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

2.1 Διευκολύνσεις των πολιτών κατά τις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες.

- Εξυπηρέτηση και προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις υπηρεσίες.
- Αιτήσεις προς τη Διοίκηση.
- Υποχρέωση πρωτοκόλλησης αιτήσεων πολιτών.
- Αιτήσεις με τηλεομοιοτυπία και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.
- Επικύρωση αντιγράφων εγγράφων.
- Βεβαίωση γνησίου υπογραφής.
- Αυτεπάγγελτη αναζήτηση πιστοποιητικών από τη Διοίκηση.
- Ανασύσταση Φακέλου.
- Βεβαίωση ταυτοπροσωπίας ανηλίκου.
- Τηλεφωνικές αιτήσεις.

2.2 Προθεσμίες διεκπεραίωσης των υποθέσεων των πολιτών.

2.3 Δικαίωμα αναφοράς στις Αρχές.

2.4 Δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης.

2.5 Δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα.

2.6 Δικαίωμα για περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα.

2.7 Δικαίωμα για πλήρη αποζημίωση.

2.8 Δικαιώματα των πολιτών σε περιπτώσεις κακοδιοίκησης.

- Διεύθυνση Σχέσεων Κράτους–Πολίτη.
- Συνήγορος του Πολίτη.
- Ελεγκτικά Σώματα της Δημόσιας Διοίκησης και ειδικότερα όργανα εσωτερικού ελέγχου που λειτουργούν στις οικείες δημόσιες υπηρεσίες:
  1. *Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης.*
  2. *Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ).*
  3. *Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ).*
  4. *Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΣΕΕΥΜΕ).*
  5. *Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ).*
- Επιτροπή Καταγγελιών & Παραπόνων του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών.
- Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής.
- Μεσολαβητής Τραπεζικών- Επενδυτικών Υπηρεσιών.

2.9 Ωράριο εργασίας δημοσιών υπηρεσιών.

2.10 Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΥΓΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ / ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

3.1 Υγειονομική περίθαλψη ασφαλισμένων του Δημοσίου.

- 3.1.1 Ιατρική περίθαλψη ασφαλισμένων του Δημοσίου.
- 3.1.2 Παρακλινικές εξετάσεις ασφαλισμένων του Δημοσίου.
- 3.1.3 Φυσικοθεραπεία, εργοθεραπεία, λογοθεραπεία, ψυχοθεραπεία ασφαλισμένων του Δημοσίου.
- 3.1.4 Ειδική αγωγή τέκνων ασφαλισμένων του Δημοσίου.
- 3.1.5 Παροχή θεραπευτικών, διαγνωστικών, ορθοπεδικών μέσων & προθέσεων σε ασφαλισμένους του Δημοσίου.
- 3.1.6 Νοσοκομειακή περίθαλψη ασφαλισμένων του Δημοσίου.
- 3.1.7 Κατ' οίκον νοσηλεία ασφαλισμένων του Δημοσίου.
- 3.1.8 Νοσηλεία στο εξωτερικό ασφαλισμένων του Δημοσίου.
- 3.1.9 Δαπάνες μετακίνησης ασθενών ασφαλισμένων του Δημοσίου.
- 3.1.10 Έξοδα κηδείας ασφαλισμένων του Δημοσίου.

3.2 Υγειονομική περίθαλψη ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.

- 3.2.1 Ιατρική περίθαλψη ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.
- 3.2.2 Α) Νοσήλια–τροφεία για κάλυψη της ειδικής περίθαλψης - εκπαίδευσης σε συμβεβλημένα ή μη με το Ι.Κ.Α. ιδρύματα.
  Β) Δαπάνη (για άσυλα) για την περίθαλψη παιδιών με βαριές σωματικές και νοητικές αναπηρίες σε κρατικά ή ιδιωτικά Ιδρύματα.
  Γ) Φυσικοθεραπείες και άλλες πράξεις θεραπείας για κινητικά και ψυχονοητικά προβλήματα.
- 3.2.3 Πρόσθετη περίθαλψη ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.
- 3.2.4 Νοσοκομειακή περίθαλψη ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.
- 3.2.5 Νοσηλεία ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. στο εξωτερικό.
- 3.2.6 Απόδοση δαπανών μετάβασης και επιστροφής ασφαλισμένου του Ι.Κ.Α. και του τυχόν αναγκαίου συνοδού του από τον τόπο κατοικίας του στο πλησιέστερο Κέντρο παροχών για περίθαλψη.
- 3.2.7 Έξοδα κηδείας ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Ι.Κ.Α.

3.3 Υγειονομική περίθαλψη ασφαλισμένων του Τ.Σ.Α.Υ.

- 3.3.1 Εξωνοσοκομειακή περίθαλψη ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.
- 3.3.2 Καταβολή δαπανών ειδικών συνεδριών με απαλλαγή συμμετοχής σε τέκνα ασφα λισμένων Τ.Σ.Α.Υ.
- 3.3.3 Δαπάνη περίθαλψης ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ. σε Ιδρύματα Χρονίως Πασχόντων.
- 3.3.4 Καταβολή νοσηλίων–τροφείων στα ειδικά Ιδρύματα για την εκπαίδευση των απροσάρμοστων παιδιών των ασφαλισμένων του Τ.Σ.Α.Υ. ανεξαρτήτως ηλικίας.

3.4 Νοσηλευτική και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφάλιστων και οικονομικά αδύνατων πολιτών.

3.5 Χορήγηση ορθοπεδικών ειδών και επιστημονικών βοηθημάτων από το Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων.

3.6 Χορήγηση ορθοπεδικών ειδών και επιστημονικών βοηθημάτων από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

3.7 Πληρωμή εξόδων κηδείας αναπήρων πολέμου.

3.8 Ενίσχυση εξόδων κηδείας σε θύματα πολέμου.

3.9 Προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης ΑμεΑ.

- 3.9.1 Οικονομική ενίσχυση ΑμεΑ βαριάς αναπηρίας με ποσοστό 67% και άνω.
- 3.9.2 Οικονομική ενίσχυση τυφλών.
- 3.9.3 Επίδομα κωφών (κωφάλαλων).
- 3.9.4 Οικονομική ενίσχυση ατόμων με σπαστική εγκεφαλοπάθεια ή εγκεφαλική παράλυση.

3.9.5 Οικονομική ενίσχυση πασχόντων από μεσογειακή αναιμία, συγγενή αιμορραγική διάθεση ή σύνδρομο επίκτητης ανοσοποιητικής ανεπάρκειας (AIDS).
3.9.6 Επιδότηση χανσενικών.
3.9.7 Οικονομική ενίσχυση τετραπληγικών - παραπληγικών και ακρωτηριασμένων ανασφάλιστων και ασφαλισμένων του Δημοσίου.
3.9.8 Επίδομα βαριάς νοητικής καθυστέρησης.
3.9.9 Διατροφικό επίδομα νεφροπαθών.
3.9.10 Επίδομα καύσιμων.
3.9.11 Προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης ΑμεΑ παρεχόμενα από το Ι.Κ.Α.
3.9.11.α Επίδομα ασθένειας από το Ι.Κ.Α.
3.9.11.β Χορήγηση επιδόματος απόλυτης αναπηρίας ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.
3.9.11.γ Χορήγηση παραπληγικού επιδόματος σε ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α.
3.9.12 Καταβολή αντίτιμου βενζίνης και ελαιολιπαντικών.
3.9.13 Επίδομα οικονομικής αρωγής από το Ταμείο Αρωγής Αναπήρων Θυμάτων Πολέμου (ΤΑΑΠΘ).
3.9.14 Χορήγηση οικονομικών βοηθημάτων σε υπαλλήλους ή γονείς ΑμεΑ του ΟΤΕ.
3.9.15 Προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης ΑμεΑ παρεχόμενα από το Τ.Σ.Α.Υ.
3.9.15.α Επίδομα απολύτου αναπηρίας (συνοδού) ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.
3.9.15.β Επίδομα τυφλότητας Τ.Σ.Α.Υ.
3.9.15.γ Επίδομα παραπληγίας - τετραπληγίας ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.
3.9.15.δ Βοήθημα Τ.Σ.Α.Υ.
3.9.15.ε Επίδομα αεροθεραπείας ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.
3.9.16 Εξωϊδρυματικό επίδομα παραπληγίας – τετραπληγίας ασφαλισμένων Ο.Γ.Α.

3.10 Ιδρύματα κοινωνικής στήριξης και επανένταξης ΑμεΑ.
3.10.1 Στέγες Αυτόνομης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία (Σ.Α.Δ.ΑμεΑ) – Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία (Σ.Υ.Δ.ΑμεΑ).
3.10.2 Κέντρα Εκπαίδευσης, Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρία (Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.ΑμεΑ).
3.10.3 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (Κ.Δ.Α.Π.μεΑ).
3.10.4 Κέντρα Στήριξης ΑμεΑ.
3.10.5 Κέντρα Στήριξης Αυτιστικών Ατόμων.

3.11 Εισαγωγή σε Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων.
3.12 Άλλες προνοιακές διευκολύνσεις.
3.13 Αναγραφή στοιχείων σε γραφή Braille στην εξωτερική συσκευασία των φαρμακευτικών προϊόντων ανθρώπινης χρήσης.
3.14 Διακίνηση και διάθεση των φαρμάκων που προέρχονται από χώρες της Ε.Ε. ή τρίτες χώρες, προορίζονται αποκλειστικά για ατομική χρήση και δεν κυκλοφορούν στην Ελλάδα.
3.15 Χορήγηση γνωματεύσεων για ποσοστό αναπηρίας 50% Ι.Κ.Α.
3.16 Δυσίατα νοσήματα.
3.17 Προγράμματα διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

4.1 Πρωτοβάθμια & δευτεροβάθμια εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία/ ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

4.2 Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης & Υποστήριξης Ατόμων με Αναπηρία/ ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Κ.Δ.Α.Υ.)

4.3 Τρόπος εξέτασης - εισαγωγή υποψηφίων με αναπηρία/ ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

4.3.1 Εξέταση των μαθητών Ενιαίου Λυκείου με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες («φυσικώς» αδυνάτων υποψηφίων) για απόλυση από τη δευτεροβάθμια και πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

4.3.2 Απόλυση των μαθητών της Γ΄ τάξης των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής (Σ.Μ.Ε.Α.) και των μαθητών της Γ΄ τάξης του Ενιαίου Λυκείου με αναπηρία τουλάχιστον 67%.

4.3.3 Εξέταση των μαθητών Τ.Ε.Ε. με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες («φυσικώς αδυνάτων» υποψηφίων) για πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

4.4 Ειδικό Ι.Ε.Κ. «Τειρεσίας: Άτομα με προβλήματα όρασης χειριστές τηλεφωνικού κέντρου».

4.5 Εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποφοίτων λυκείου και Β΄ κύκλου Τ.Ε.Ε. που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες.

4.6 Όροι και προϋποθέσεις μετεγγραφής φοιτητών ή σπουδαστών εσωτερικού που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες ή είναι τέκνα προσώπων που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες.

4.7 Εξέταση των υποψηφίων με αναπηρία/ ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την εισαγωγή τους στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκη σης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΡΓΑΣΙΑ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

5.1 Πρόσληψη προστατευόμενων προσώπων σε Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α.

5.2 Πρόσληψη Ατόμων με Αναπηρία και προσώπων λοιπών προστατευόμενων κατηγο ριών σε Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. κάθε βαθμίδας ως κλητήρων, νυχτοφυλάκων, καθαριστών - καθαριστριών, θυρωρών, κηπουρών και τραπεζοκό μων για την κάλυψη του 20% των κενών θέσεων των ειδικοτήτων αυτών.

5.3 Πρόσληψη τυφλών σε Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. κάθε βαθμίδας για την κάλυψη του 80% των κενών θέσεων τηλεφωνητών οικιακών τηλεφωνικών κέντρων.

5.4 Πρόσληψη προστατευόμενων προσώπων σε φορείς του δημόσιου τομέα.

5.5 Πρόσληψη Ατόμων με Αναπηρία και προσώπων λοιπών προστατευόμενων κατηγο ριών, ως κλητήρων, νυχτοφυλάκων, καθαριστών -καθαριστριών, θυρωρών, κηπου ρών και τραπεζοκόμων, σε οργανισμούς κοινής ωφέλειας, τράπεζες και σε φορείς του δημόσιου τομέα.

5.6 Πρόσληψη τυφλών τηλεφωνητών σε φορείς του δημόσιου τομέα.

5.7 Πρόσληψη ΑμεΑ και λοιπών προστατευόμενων προσώπων ως Δικηγόρων σε φορείς του δημόσιου τομέα.

5.8 Πρόσληψη ΑμεΑ και λοιπών προστατευόμενων προσώπων σε φορείς του ιδιωτικού τομέα.

5.9 Προγράμματα Εθνικής Πολιτικής για επιδότηση Νέων Θέσεων Εργασίας και Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών Ατόμων με Αναπηρία.

5.9.1 Πρόγραμμα Επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας.

5.9.2 Πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών.

5.9.3 Πρόγραμμα επιχορήγησης για την εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας Ατόμων με Αναπηρία που εντάσσονται στο πρόγραμμα Νέων Θέσεων Εργασίας ή Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών.

5.10 Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα Ν.Θ.Ε. και Ν.Ε.Ε.

5.11 Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Π.Β.Μ Λακκιάς Θεσσαλονίκης.

5.12 Διευκολύνσεις Ιατρών ΑμεΑ.

5.12.1 Διευκολύνσεις Ιατρών ΑμεΑ για υπηρεσία υπαίθρου.

1.1.1.1 5.12.2 Διευκολύνσεις Ιατρών ΑμεΑ για λήψη ειδικότητας.

5.13 Χορήγηση βεβαίωσης για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

6.1 Χορήγηση σύνταξης ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. λόγω αναπηρίας.

6.2 Χορήγηση πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. που πάσχουν από Παραπληγία–Τετραπληγία.

6.3 Χορήγηση πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. που πάσχουν από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανο κυτταρική αναιμία με ποσοστό αναπηρίας 67% τουλάχιστον και υποβάλλονται σε μετάγγιση.

6.4 Χορήγηση πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. που είναι τυφλοί και από τα δύο μάτια.

6.5 Χορήγηση σύνταξης λόγω γήρατος, ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. που έχουν ένα, τουλάχιστον, παιδί οποιασδήποτε ηλικίας το οποίο είναι ανίκανο για κάθε βιοπορι στική εργασία.

6.6 Χορήγηση σύνταξης σε παιδιά λόγω θανάτου του γονέα τους.

6.7 Προσαύξηση οικογενειακών βαρών στη σύνταξη αναπηρίας ή γήρατος.

6.8 Συνταξιοδότηση λόγω γήρατος μητέρων με ανάπηρα τέκνα και συζύγων αναπή ρων, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, με 7500 ημέρες εργασίας.

6.9 Συνταξιοδότηση λόγω γήρατος ασφαλισμένων που πάσχουν από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια.

6.10 Σύνταξη αναπηρίας κλάδου κύριας ασφάλισης του Ο.Γ.Α.

6.11 Σύνταξη αναπηρίας από εργατικό ατύχημα–ατύχημα εκτός εργασίας

6.12 Βασική σύνταξη αναπηρίας του Ο.Γ.Α.

6.13 Βασική σύνταξη αναπηρίας σε ανίκανα για εργασία παιδιά ασφαλισμένων και

συνταξιούχων του Ο.Γ.Α.

6.14 Προσαύξηση ποσού της κύριας σύνταξης αναπηρίας του Ο.Γ.Α. λόγω απόλυτης αναπηρίας.

6.15 Προσαύξηση ποσού της βασικής σύνταξης αναπηρίας του Ο.Γ.Α. λόγω απόλυτης αναπηρίας.

6.16 Προσαύξηση του ποσού σύνταξης γήρατος του Ο.Γ.Α. λόγω τυφλότητας.

6.17 Σύνταξη αναπηρίας Τ.Ε.Β.Ε. παλαιών ασφαλισμένων μέχρι 31/12/1992.

6.18 Σύνταξη αναπηρίας Τ.Ε.Β.Ε. (από κοινή νόσο) νέων ασφαλισμένων από 1/1/1993.

6.19 Εργατικό ατύχημα ή ατύχημα εκτός εργασίας Τ.Ε.Β.Ε. νέων ασφαλισμένων από 1/1/1993.

6.20 Παροχές ασφαλισμένων στο Ν.Α.Τ.

6.21 Σύνταξη λόγω ατυχήματος – Ν.Α.Τ .

6.22 Αναπροσαρμογή συντάξεων – Ν.Α.Τ.

6.23 Χορήγηση σύνταξης ασφαλισμένων του Τ.Σ.Α.Υ. λόγω αναπηρίας.

6.24 Ειδικές κατηγορίες συνταξιοδότησης λόγω γήρατος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

7.1 Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.)

7.1.1 Σήμανση οδών με πινακίδες

7.1.2 Κανόνες κυκλοφορίας πεζών

7.1.3 Συμπεριφορά των οδηγών προς τους πεζούς.

7.1.4 Ειδικοί κανόνες για συνοδείες, πομπές και κίνηση αμαξιδίων ατόμων με μειωμένη κινητικότητα ή βρεφών

7.1.5 Ειδικό σήμα αναγνώρισης οδηγών αυτοκινήτων οχημάτων και οδηγών ατόμων με αναπηρία

7.1.6 Εξαιρέσεις από το δακτύλιο.

7.2 Απόκτηση άδειας οδήγησης από ΑμεΑ.

7.3 Χορήγηση αδειών ΕΔΧ αυτοκινήτων σε συλλόγους παραπληγικών.

7.4 Διαδικασία χορήγησης αδειών κυκλοφορίας Επιβατηγών αυτοκινήτων Δημόσιας Χρήσης για τη μεταφορά Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ.), προδιαγραφές ειδικού σήματος και άλλες ρυθμίσεις για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 12 του άρθρου 16 του Ν. 2465/1997 (Α΄ 28).

7.4.1 Διαδικασία θέσης σε κυκλοφορία ΕΔΧ - ΕΑ

7.4.2 Έγκριση διασκευής οχήματος ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ.

7.4.3 Χρωματισμός - Ειδικό σήμα διάκρισης

7.4.4 Ταξινόμηση οχήματος ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ.

7.4.5 Κόμιστρο - Εκμετάλλευση - Ποινές

7.5 Μείωση παραβόλων και τελών στα άτομα με αναπηρία.

7.7 Δελτίο μετακίνησης ΑμεΑ με τα μέσα μαζικής μεταφοράς (ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ, ΟΣΕ, Αστικά ΚΤΕΛ, Υπεραστικά ΚΤΕΛ).

7.8 Δωρεάν διακίνηση στις Αστικές Συγκοινωνίες.

7.9 Έκπτωση 50% επί της τιμής του εισιτηρίου στις Υπεραστικές – Σιδηροδρομικές και Ακτοπλοϊκές Συγκοινωνίες.

7.10 Μείωση του ναύλου αυτοκινήτων.

7.12 Οδηγίες για τη μετακίνηση των ΑμεΑ με τα μέσα μαζικής μετακίνησης.

7.12.1 ΕΘΕΛ (Μετακίνηση με το λεωφορείο).

7.12.2 ΗΛΠΑΠ (Μετακίνηση με Τρόλεϊ).

7.12.3 ΜΕΤΡΟ (Μετακίνηση με το ΜΕΤΡΟ).
7.12.4 ΗΣΑΠ (Μετακίνηση με τον Ηλεκτρικό Σιδηρόδρομο).
7.12.5 ΤΡΑΜ (Μετακίνηση με το ΤΡΑΜ).
7.12.6 ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟ (Μετακίνηση με τον ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟ).

7.13 ΟΣΕ.

7.14 Τηλεπικοινωνιακές εκπτώσεις σε Άτομα με Αναπηρίες.

7.14.1 Κινητικά Ανάπηροι.
7.14.2 Τυφλοί.
7.14.3 Νεφροπαθείς.
7.14.4 Άτομα με Αναπηρία άνω του 67%.

7.15 Ολυμπιακή Αεροπορία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

8.1 Χορήγηση Δελτίου Κοινωνικού Τουρισμού (για 7ήμερες διακοπές).
8.2 Κοινωνικός Τουρισμός.
8.3 Κατασκηνωτικό πρόγραμμα για άτομα με αναπηρία.
8.4 Θεραπευτικός τουρισμός Ι.Κ.Α.
8.5 Εκδρομικά προγράμματα.
8.6 Λουτροθεραπεία αναπήρων.
8.7 Αεροθεραπεία αναπήρων.
8.8 Επίδομα αεροθεραπείας.
8.9 Λουτροθεραπεία ασφαλισμένων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.
8.10 Απαλλαγή καταβολής εισιτηρίου υδροθεραπείας σε Ιαματικές Πηγές.
8.11 Απαλλαγή καταβολής του 50% επί του βασικού λουτρικού δικαιώματος.
8.12 Χορήγηση δελτίων θεάματος, καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και δελτίων θερινών κινηματογράφων.
8.13 Χορήγηση "Κάρτας Πολιτισμού".
8.14 Χορήγηση δελτίων αγοράς βιβλίων.
8.15 Οικονομική ενίσχυση γάμου.
8.16 Διορισμός θεραπαινίδας.
8.17 Χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης περιπτέρων. Χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης κυλικείων που στεγάζονται σε δημόσια κτίρια.
8.18 Χορήγηση άδειας λιανικής πώλησης καπνοβιομηχανικών προϊόντων.
8.19 Σχολάζοντα Περίπτερα.
8.20 Ίδρυση και Λειτουργία Κέντρων Υποστήριξης και Αποκατάστασης των ΑμεΑ.
8.21 Διευκολύνσεις κατά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ, ΧΡΟΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

9.1 Ειδικές άδειες υπαλλήλων του Δημοσίου, ΝΠΔΔ & ΟΤΑ που είναι ΑμεΑ.
9.2 Μειωμένο ωράριο εργασίας υπαλλήλων του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και Ο.Τ.Α. που είναι ΑμεΑ ή έχουν παιδιά με αναπηρία ή σύζυγο με αναπηρία.

9.3 Απόσπαση δημοσίων υπαλλήλων – γονέων παιδιών με αναπηρία.
9.4 Μετάταξη τυφλών τηλεφωνητών του Δημοσίου.
9.5 Ειδικές άδειες σε υπαλλήλους του ΟΤΕ που είναι ΑμεΑ.
9.6 Μεταθέσεις υπαλλήλων του ΟΤΕ που είναι ΑμεΑ.
9.7 Εξυπηρέτηση ΑμεΑ σε όλες τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.
9.8 Εξέταση των ΑμεΑ ως μαρτύρων.
9.9 Πρόσθετη άδεια 30 ημερών με πλήρεις αποδοχές στους εργαζόμενους αναπήρους που εγκρίνονται για Λουτροθεραπεία ή Αεροθεραπεία.
9.10 Αναβολή κατάταξης στις Ένοπλες Δυνάμεις, για λόγους υγείας.
9.11 Στρατιωτική θητεία πλησίον της κατοικίας των αναπήρων γονέων.
9.12 Απαλλαγή από την υποχρέωση στράτευσης για λόγους υγείας (προσωρινή ή μόνιμη).
9.13 Μειωμένη στρατεύσιμη στρατιωτική υποχρέωση για λόγους υγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

10.1 Αθλητισμός Ατόμων με Αναπηρία – Γενικά.
10.2 Παροχές στα Άτομα με Αναπηρία που είναι διακεκριμένοι αθλητές.
Α. Ειδικές επαγγελματικές άδειες.
Β. Οικονομικές επιβραβεύσεις.
Β1. Διακρινόμενοι αθλητές και προπονητές.
Β2. Διακρινόμενοι μεταμοσχευμένοι ή αιμοκαθαιρόμενοι αθλητές και προπονητές αυτώ.ν
Γ. Διορισμοί.
Δ. Άλλες διευκολύνσεις.
Ε. Εισαγωγή αθλητών ΑμεΑ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
ΣΤ. Τιμητικές παροχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ, ΑΛΛΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ, ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΚΑΤΟΙΚΙΑ, ΔΑΝΕΙΑ

Συντάξεις - Συνταξιοδότηση - Εισαγωγή – Γενικά.
11.1. Χορήγηση σύνταξης παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας.
11.2. Χορήγηση σύνταξης λόγω ανικανότητας μη οφειλομένης στην υπηρεσία υπαλλήλων που πάσχουν από συγκεκριμένες ασθένειες.
11.3. Χορήγηση σύνταξης λόγω ανικανότητας μη οφειλομένης στην υπηρεσία.
11.4. Παροχή επιδομάτων ανικανότητας στους αποχωρούντες λόγω παθήματος που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας.
11.5. Παροχή επιδόματος ανικανότητας στους αποχωρούντες λόγω νόσου μη οφειλομένης στην υπηρεσία.
11.6. Επίδομα τυφλότητας στους παντελώς τυφλούς ανεξαρτήτως αιτίας εξόδου από την υπηρεσία.
11.7. Δικαιολογητικά που απαιτούνται για τον κανονισμό σύνταξης, χορήγησης επιδομάτων κ.λ.π. πολιτικών υπαλλήλων.

11.8. Κανονισμός σύνταξης και επιδομάτων σε οπλίτες - υπαξιωματικούς και αξιωματικούς που διορίσθηκαν πριν την 1-1-1993 και αποστρατεύθηκαν λόγω ανικανότητας μη οφειλομένης στην υπηρεσία.

11.9. Κανονισμός σύνταξης και επιδομάτων σε οπλίτες, υπαξιωματικούς και αξιωματικούς που διορίσθηκαν πριν 1-1-1993 και αποστρατεύθηκαν λόγω ανικανότητας οφειλομένης στην υπηρεσία.

11.10. Κανονισμός σύνταξης και επιδομάτων σε οπλίτες, υπαξιωματικούς και αξιωματικούς που διορίσθηκαν μετά την 1-1-1993 και αποστρατεύθηκαν λόγω ανικανότητας μη οφειλομένης στην υπηρεσία.

11.11. Κανονισμός σύνταξης και επιδομάτων σε οπλίτες - υπαξιωματικούς αξιωματικούς που διορίσθηκαν μετά την 1-1-1993 και αποστρατεύθηκαν λόγω ανικανότητας οφειλόμενης στην υπηρεσία.

11.12. Κανονισμός σύνταξης σε οπλίτες υπαξιωματικούς, αξιωματικούς βάσει του Ν. 1897/90 περί απονομής σύνταξης και παροχής βοήθειας σε θύματα τρομοκρατίας – Επιδόματα.

11.13. Κανονισμός σύνταξης σε οπλίτες, υπαξιωματικούς, αξιωματικούς βάσει του Ν. 1977/1991 «Προστασία παθόντων από βίαιο συμβάν και θυμάτων τρομοκρατών και άλλες διατάξεις – Επιδόματα».

11.14. Κανονισμός σύνταξης από μεταβίβαση στα ανίκανα για εργασία άρρενα τέκνα στρατιωτικών συνταξιούχων γενικά (οπλιτών - υπαξιωματικών - αξιωματικών).

11.15. Κατάρτιση προσχεδίων πράξεων Κανονισμού Πολεμικών Συντάξεων Στρατιωτικών και μελών του Δημοκρατικού Στρατού καθώς και των οικογενειών αυτών

11.16. Ειδικές ρυθμίσεις και τροποποιήσεις.

11.17. Συνταξιοδότηση των παθόντων αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης και των αγωνισθέντων κατά της δικτατορίας, καθώς και των πολιτών εκ του άμαχου πληθυσμού της κατοχής.

11.18. Απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου των συντάξεων, μερισμάτων κ.λ.π. που καταβάλλονται σε ανάπηρους πολέμου ή θύματα πολέμου από το Δημόσιο ή Ασφαλιστικά Ταμεία.

11.19. Απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου των εγγράφων και αντιγράφων αυτών με τα οποία δίδεται πληρεξουσιότητα από ανάπηρους πολέμου ή θύματα πολέμου.

11.20. Απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου της άδειας κυκλοφορίας και της άδειας οδηγού αναπηρικού αυτοκινήτου.

11.21. Απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας ΕΙΧ αυτοκινήτου.

11.22. Μείωση του φόρου κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών.

11.23. Απαλλαγή από το φόρο κατά την αγορά πρώτης κατοικίας.

11.24. Εφαρμογή χαμηλού συντελεστή Φ.Π.Α. – Απαλλαγή Φ.Π.Α.

11.25. Ατελής από το τέλος ταξινόμησης εισαγωγή επιβατικού αυτοκινήτου από ανάπηρους πολίτες. Ειδικά αναπηρικά αμαξίδια.

11.26. Ατελής από το τέλος ταξινόμησης εισαγωγή επιβατικού αυτοκινήτου από ανάπηρους πολέμου, αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης και Δημοκρατικού Στρατού – λοιπές κατηγορίες αναπήρων.

11.27. Ατελής από το τέλος ταξινόμησης εισαγωγή επιβατικού αυτοκινήτου από ανάπηρο Έλληνα μετανάστη.

11.28. Ατελής από φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) και δασμούς εισαγωγή αντικειμένων, των ανταλλακτικών και εξαρτημάτων ειδικά επινοηθέντων για την εκπαίδευση, απασχόληση, κοινωνική πρόοδο των σωματικά ή διανοητικά μειονεκτούντων προσώπων και για την εκπαιδευτική, επιστημονική ή πολιτιστική προαγωγή των τυφλών.

11.29. Απαλλαγή Εμπορικών Επιχειρήσεων από το φόρο του εισοδήματος.

11.30. Απαλλαγή μισθωτών υπηρεσιών από τον φόρο του εισοδήματος.

11.31. Πρόσωπα που θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο.

11.32. Έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης.

11.33. Μεταφορά διαφοράς ιατρικής δαπάνης από το προστατευόμενο μέλος στο άτομο που το προστατεύει.
11.34. Έκπτωση από το συνολικό εισόδημα του φορολογουμένου δαπάνης ποσού 2.400,00 € χωρίς δικαιολογητικά.
11.35. Μείωση κατά 40% της τεκμαρτής δαπάνης επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης.
11.36. Απαλλαγή από την τεκμαρτή δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης.
11.37. Εξαίρεση από τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος με βάση τις σταθερές επαγγελματικές δαπάνες.
11.38. Αυτοκίνητα αναπήρων ειδικών περιπτώσεων.
11.39. Στεγαστικά δάνεια σε δικαιούχους ειδικών κατηγοριών.
11.40. Στεγαστική συνδρομή σε εξαιρετικές περιπτώσεις: παραχώρηση κατοικίας ή στεγαστικού δικαιώματος.
11.41. Ειδικό πρόγραμμα πολύτεκνων-αναπήρων: Χορήγηση στεγαστικού δικαιώματος.
11.42. Ειδικό πρόγραμμα πολύτεκνων-αναπήρων. Χορήγηση ατόκου δανείου για αγορά ή ανέγερση κατοικίας.
11.43. Επιδοτούμενα δάνεια για αγορά ή ανέγερση κατοικίας.
11.44. Δανειοδοτικό πρόγραμμα αποπεράτωσης υπάρχουσας κατοικίας.
11.45. Επισκευή - Αναμόρφωση – Επέκταση υπάρχουσας κατοικίας.
11.46. Επιδότηση ενοικίου.
11.47. Παραχώρηση κατοικίας κατά προτεραιότητα χωρίς κλήρωση (σε κάθε κοινό πρόγραμμα απογραφής αστέγων κατά πόλη).
11.48. Οικονομική Ενίσχυση Οφειλών Δικαιούχων του Ο.Ε.Κ.
11.49. Γενικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των δικαιούχων στα στεγαστικά προγράμματα Ο.Ε.Κ.
11.50. Πίνακας Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (e-Accessibility)

Ι: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

12.1 Εισαγωγή
12.1.α Η Πρωτοβουλία "e-Europe" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
12.1.β Η Δράση "e-Accessibility" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
12.2 Τα Πρακτικά Προβλήματα.
12.3 Οι Εμπορικές και Οικονομικές Πτυχές.
12.4 Οι Νομικές και Πολιτικές Πτυχές.
12.4.α Το Πρόγραμμα Δράσης: "e-Europe2" και "e-Europe5".
12.5 Η Διεθνής και Ευρωπαϊκή Κατάσταση στο Χώρο των Προτύπων Προσβασιμότητας.
12.5.α Διεθνείς Φορείς Ανάπτυξης Προτύπων Τυποποίησης.
12.5.β Ευρωπαϊκοί Φορείς Ανάπτυξης Προτύπων Τυποποίησης.
12.6 Οι Τρέχουσες Δραστηριότητες σε Επίπεδο ΕΕ.
12.6.α Σχεδιασμός για Όλους (Design for All – D.F.A.).
12.6.β Προσβασιμότητα στον Παγκόσμιο Ιστό.

12.6.γ Κριτήρια Συγκριτικής Αξιολόγησης.
12.6.δ Η Έρευνα και η Τεχνολογική Ανάπτυξη.

12.7 Βελτίωση της Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας των Προϊόντων και Υπηρεσιών ΤΠΕ στην Ευρώπη: Τρεις Νέες Προσεγγίσεις.

12.7.α. Οι Δημόσιες Προμήθειες.
12.7.β. Η Πιστοποίηση.
12.7.γ. Η Καλύτερη Χρήση της Ισχύουσας Νομοθεσίας.

ΙΙ: <u>Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ</u>

12.8 Οι Νέες Τεχνολογίες και η Κοινωνία της Πληροφορίας στην Ελλάδα.

12.8.1 Η Κατάσταση των Ψηφιακών Συστημάτων στην Ελλάδα.

12.9. Επίλογος για την Καθολική Πρόσβαση και την ΚτΠ στην Ελλάδα.

12.9.1 Υιοθέτηση Προτύπων Προσβασιμότητας.
12.9.2 Δίκτυα Εταίρων (Καταναλωτών ή Κατασκευαστών) για Προσβασιμότητα στην ΚτΠ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

<u>ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ</u>

13.1 Συμβάσεις και γενικοί όροι συναλλαγών – καταχρηστικοί γενικοί όροι.
13.2 Συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος / πωλήσεις από πόρτα σε πόρτα.
13.3 Συμβάσεις από απόσταση.
13.4 Ηλεκτρονικό εμπόριο.
13.5 Πώληση καταναλωτικών αγαθών - εξυπηρέτηση μετά την πώληση - εγγυήσεις.
13.6 Ευθύνη παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα.
13.7 Ασφάλεια υπηρεσιών.
13.8 Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες - καταναλωτική πίστη.
13.9 Αεροπορικές μετακινήσεις.

13.9.1 Άρνηση επιβίβασης, ακύρωση και μεγάλες καθυστερήσεις πτήσεων.
13.9.2 Τραυματισμός / θάνατος λόγω ατυχήματος.
13.9.3 Απώλεια / φθορά / καταστροφή / καθυστέρηση αποσκευών.

13.10 Ακτοπλοϊκές μετακινήσεις.

13.10.1 Ακύρωση εισιτηρίου από τον επιβάτη.
13.10.2 Καθυστέρηση απόπλου.
13.10.3 Κράτηση θέσεων.

13.11 Θεσμοί μεσολάβησης για την επίλυση καταναλωτικών διαφορών.

13.11.1 Θεσμοί μεσολάβησης στην περίπτωση ενδοσυνοριακών καταναλωτικών διαφορών (προμηθευτής και καταναλωτής εγκατεστημένοι στην Ελλάδα).
13.11.1.α Συνήγορος του Καταναλωτή.
13.11.1.β Επιτροπές Φιλικού Διακανονισμού Καταναλωτικών Διαφορών.
13.11.1.γ Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών.
13.11.2 Θεσμοί μεσολάβησης στην περίπτωση διασυνοριακών καταναλωτικών διαφορών.
13.11.2.α Δίκτυο FIN-NET.
13.11.2.β Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταναλωτή.
13.11.3 Θεσμοί μεσολάβησης στην περίπτωση καταναλωτικών διαφορών με δημόσιες υπηρεσίες.

13.11.3.α Δίκτυο SOLVIT.
13.11.3.β Συνήγορος του Πολίτη.

13.12 Ιδιωτική πρωτοβουλία – Ενώσεις Καταναλωτών.

13.13 Δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

14.1. Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων

14.2. Νομικά πρόσωπα Δημοσίου & Ιδιωτικού Δικαίου που παρέχουν Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας (ΑΝΑ ΝΟΜΟ).

14.3. Ιδρύματα για ΄Ατομα με Αναπηρία.

14.4. Ιατροπαιδαγωγικές Υπηρεσίες Πιστοποίησης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

14.5. Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου συνεργαζόμενα με το Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε θέματα ψυχικής υγείας.

14.6. Κέντρα Ψυχικής Υγείας.

14.7. Πίνακας διευθύνσεων και τηλεφώνων/fax Κέντρων Διάγνωσης, Αξιολόγησης & Υποστήριξης (Κ.Δ.Α.Υ.).

14.8. Συνδικαλιστικοί Φορείς Α.μεΑ.

14.9. Επιτροπές αποζημίωσης πολιτών στις περιπτώσεις που δεν τηρούνται οι Προβλεπόμενες προθεσμίες διεκπεραίωσης υποθέσεων από τη διοίκηση.

14.10. Χρήσιμα τηλέφωνα και δικτυακοί τόποι δημοσίων υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΒΑΣΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Στο Κεφάλαιο αυτό αναπτύσσεται, λεπτομερώς, η διεθνής, ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τα ΑμεΑ, με στόχο την κατανόηση αφενός, των μέτρων που ήδη υφίστανται στη χώρα μας και αφετέρου, της θέσης της χώρας μας συγκριτικά με άλλες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της διεθνούς κοινότητας.

I: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΜΕΑ

1.1 Οι Διεθνείς Συμβάσεις, Διακηρύξεις και Κανονισμοί Προστασίας Σχετικά με την Αναπηρία

Η νομοθεσία σχετικά με την αναπηρία, σε διεθνές επίπεδο, έχει σημαντικά επηρεαστεί από διακηρύξεις και διεθνείς συμβάσεις, οι οποίες επιχειρούν να θέσουν ρυθμιστικούς κανόνες που να βελτιώνουν και να προστατεύουν τη ζωή των ΑμεΑ με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Από ουσιαστική άποψη, η κοινωνική προστασία των ΑμεΑ πρέπει να ενταχθεί στο διεθνές πλαίσιο κατοχύρωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων, το οποίο εγκαινιάσθηκε με την **Οικουμενική Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου,**[1] και συμπληρώθηκε με την **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών,**[2] καθώς επίσης και με το **Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα** (ΟΗΕ, 1966).

[1] "Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα". Διακήρυξη 217 Α (ΙΙΙ) της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, της 10ης Δεκεμβρίου 1948.

[2] "Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα". Διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Ρώμη, στις 4-11-1950. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση κυρώθηκε αρχικά με το Ν. 2329/1953 και στη συνέχεια με το Ν.Δ. 53/1974.

Εξίσου σημαντικές με τις προαναφερόμενες αποφάσεις είναι και οι παρεμβάσεις που έχουν γίνει στο επίπεδο Συμβουλίου της Ευρώπης. Πιο συγκεκριμένα, η **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Κοινωνική και Ιατρική Αντίληψη**[3] είναι ο πρώτος μηχανισμός που υιοθετήθηκε από διεθνή οργανισμό και αναφέρεται αποκλειστικά στα συστήματα κοινωνικής και ιατρικής βοήθειας, εισάγοντας τη θεμελιώδη αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των ημεδαπών και αλλοδαπών πολιτών των συμβαλλομένων κρατών στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας.

Επιπλέον, ο **Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης**[4] του 1961 αποτελεί τον πιο ολοκληρωμένο μηχανισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων, διευρύνοντας έτσι το πεδίο παρέμβασης του Οργανισμού, που μέχρι την υιοθέτησή του περιοριζόταν στην προστασία των ατομικών ελευθεριών, μέσω της προαναφερόμενης Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

Στο πλαίσιο αυτό της περαιτέρω ανάπτυξης και εμπέδωσης της φιλοσοφίας του κοινωνικού κράτους και της προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ εξήγγειλε το 1975 τη **Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των ΑμεΑ**,[5] που αποτελεί συνέπεια της εγγύησης των κρατών-μελών του ΟΗΕ να δραστηριοποιηθούν για να προάγουν το επίπεδο ζωής των ΑμεΑ. Στη Διακήρυξη αυτή προκηρύσσονται τα ακόλουθα:

> *«**1.** Ο όρος "ανάπηρο άτομο" σημαίνει κάθε άτομο ανίκανο να επιβεβαιώσει από μόνο του, ολικά ή μερικά, τις αναγκαιότητες για μια κανονική ατομική και κοινωνική ζωή, εξαιτίας μειωμένων σωματικών ή πνευματικών δυνατοτήτων που έχει εκ γενετής ή όχι.*
>
> ***2.** Τα ανάπηρα άτομα θα απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που προβάλλονται σ΄ αυτή τη Διακήρυξη. Αυτά τα δικαιώματα θα αποδοθούν σ΄ όλα τα ανάπηρα άτομα,*

[3] "Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Κοινωνική και Ιατρική Αντίληψη". Διακηρύχθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης στη Ρώμη, στις 11-12-1953.
[4] "Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης". Τορίνο, 18-10-1961.
[5] "Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αναπήρων Ατόμων". Απόφαση 3447 (XXX), 30, η οποία προκηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, στις 9 Δεκεμβρίου 1975. U.N. Doc. A/10034 (1975).

χωρίς οποιαδήποτε εξαίρεση και χωρίς θρησκείας, πολιτικών ή άλλων γνωμών, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, οικονομικής κατάστασης, γέννησης ή όποιας άλλης κατάστασης που αφορά στο ίδιο το ανάπηρο άτομο ή την οικογένειά του.

3. *Τα ανάπηρα άτομα έχουν το κληρονομικό δικαίωμα σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειάς τους. Τα ανάπηρα άτομα, οποιαδήποτε κι αν είναι η προέλευση, η φύση και η σοβαρότητα των μειονεκτημάτων και ανικανοτήτων τους, έχουν τα ίδια θεμελιώδη δικαιώματα με τους συμπολίτες της ίδιας ηλικίας, που συνεπάγεται πρώτα και κύρια το δικαίωμα να απολαμβάνει μια καθώς πρέπει ζωή, όσο το δυνατό κανονική και πλήρη.*

4. *Τα ανάπηρα άτομα έχουν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα όπως οι άλλοι άνθρωποι. Η παράγραφος 7 της Διακήρυξης των δικαιωμάτων των πνευματικά καθυστερημένων ατόμων που αφορά σε κάθε πιθανό περιορισμό ή καταστολή των δικαιωμάτων των ατόμων αυτών, εφαρμόζεται και για τα πνευματικά ανάπηρα άτομα.*

5. *Τα ανάπηρα άτομα δικαιούνται να απολαμβάνουν τα μέτρα που σχεδιάστηκαν για να τα καταστήσουν ικανά να γίνουν όσο το δυνατόν αυτοδύναμα.*

6. *Τα ανάπηρα άτομα έχουν το δικαίωμα για ιατρική, ψυχολογική και λειτουργική μεταχείριση, συμπεριλαμβανομένων προσθετικών και υποβοηθητικών συσκευών, για ιατρική και κοινωνική αποκατάσταση, για εκπαίδευση, για επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση για βοήθεια, για συμβουλευτική, για υπηρεσίες τοποθέτησης σε εργασία και για άλλες υπηρεσίες που θα τα καταστήσουν ικανά να αναπτύξουν τις ικανότητες και δεξιότητές τους στο ανώτατο όριο και θα επισπεύσουν τη διαδικασία της κοινωνικής ενσωμάτωσης ή επανενσωμάτωσής τους.*

7. *Τα ανάπηρα άτομα έχουν το δικαίωμα για οικονομική και κοινωνική ασφάλιση και για ένα καθώς πρέπει επίπεδο ζωής. Έχουν το δικαίωμα, σύμφωνα με τις ικανότητές τους, να εξασφαλίσουν και να διατηρήσουν την εργασία ή να ενασχοληθούν με ένα επάγγελμα που να ανταμείβεται, χρήσιμο και παραγωγικό, και να συμμετέχουν σε εμπορικές ενώσεις.*

8. *Τα ανάπηρα άτομα έχουν το δικαίωμα οι ειδικές ανάγκες τους να λαμβάνονται υπόψη σ΄ όλα τα επίπεδα του οικονομικού και κοινωνικού προγραμματισμού.*

9. *Τα ανάπηρα άτομα έχουν το δικαίωμα να ζουν με τις οικογένειές τους ή τους θετούς γονείς και να λαμβάνουν μέρος σ΄ όλες τις κοινωνικές, δημιουργικές ή ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Κανένα ανάπηρο άτομο δε θα υπόκειται, όσο αφορά*

στην κατοικία του, σε διαφορετική μεταχείριση άλλη από εκείνη που απαιτείται από την κατάστασή του ή από τη βελτίωση αυτής. Εάν η παραμονή ενός αναπήρου ατόμου σε ένα ειδικό ίδρυμα είναι απαραίτητη, το περιβάλλον και οι συνθήκες ζωής σ΄ αυτό θα είναι όσο το δυνατό πλησιέστερες με εκείνες της κανονικής ζωής ενός συνομηλίκου του.

10. *Τα ανάπηρα άτομα θα προστατεύονται από κάθε εκμετάλλευση, κάθε κανονισμό και κάθε μεταχείριση διακριτικής, υβριστικής ή υποβαθμισμένης φύσης.*

11. *Τα ανάπηρα άτομα θα μπορούν να δεχτούν νόμιμη βοήθεια, όταν τέτοια βοήθεια αποδειχθεί απαραίτητη για την προστασία των ατόμων τους και της περιουσίας τους. Εάν δικαστικές διαδικασίες έχουν θεσπισθεί εναντίον τους, η νομική διαδικασία που ακολουθείται θα λάβει πλήρως υπόψη τη σωματική και την πνευματική κατάστασή τους.*

12. *Για κάθε θέμα που αφορά στα δικαιώματα των αναπήρων ατόμων είναι χρήσιμο να ζητείται η συμβουλή των οργανισμών των αναπήρων ατόμων.*

13. *Τα ανάπηρα άτομα, οι οικογένειές τους και οι κοινότητες θα πληροφορηθούν πλήρως με όλα τα κατάλληλα μέσα για τα δικαιώματα που περιέχονται σε αυτή τη Διακήρυξη.»*

Στις νομοθετικές ρυθμίσεις υπέρ των ατόμων με αναπηρία σε διεθνές επίπεδο συγκαταλέγεται και η **Διακήρυξη SUNDBERG** [6] του 1981, με βασικές αρχές τη συμμετοχή, ένταξη και ανάπτυξη της προσωπικότητας των ΑμεΑ, την αποκέντρωση και τον διεπαγγελματικό συντονισμό.

Η Διεθνής αυτή Διάσκεψη, έχοντας υπόψη την Παγκόσμια Διακήρυξη του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΟΗΕ 1948), όπως και άλλες σχετικές αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών και συγκεκριμένα τη Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε μορφής Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών (ΟΗΕ 1979),[7] τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του

[6] "Διακήρυξη SUNDBERG". Τελικό κείμενο της Διεθνούς Συνδιάσκεψης της UNESCO και της Ισπανικής Κυβέρνησης. Μάλαγα Ισπανίας, 2-4 Νοεμβρίου 1981.

[7] "Σύμβαση για την Κατάργηση κάθε Μορφής Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών". Διακηρύχθηκε από την ομώνυμη Επιτροπή του ΟΗΕ (CEDAW), στις 30 Σεπτεμβρίου 1996. Document CEDAW/C/TZA/2-3-/30-9-1996.

Παιδιού (ΟΗΕ 1989),[8] τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αναπήρων Ατόμων (ΟΗΕ 1975)[9] και τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Πνευματικά Καθυστερημένων Ατόμων (ΟΗΕ 1971),[10] υπογραμμίζει ότι:

«…θα πρέπει να εξασφαλιστούν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό η επαναπροσαρμογή και η ένταξη των αναπήρων ατόμων. Θα πρέπει ΟΛΑ τα ανάπηρα άτομα να επωφελούνται των υπηρεσιών επανεκπαίδευσης και άλλων μορφών υποστήριξης και συμπαράστασης που είναι αναγκαίες για τη μείωση των αποτελεσμάτων της αναπηρίας, έτσι που η ένταξή τους στην κοινωνία να είναι όσο το δυνατό πιο ολοκληρωμένη και ο ρόλος τους εποικοδομητικός.»

Σύμφωνα με τις αρχές της Διακήρυξης SUNDBERG:

1.) Θα πρέπει να εξασφαλιστεί η πλήρης συμμετοχή των αναπήρων ατόμων και των οργανώσεων τους σ΄ όλες τις αποφάσεις και τις δράσεις που τα αφορούν.

2.) Τα ανάπηρα άτομα θα πρέπει να επωφελούνται από όλες τις Υπηρεσίες και να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της κοινότητας. Επίσης, οι στρατηγικές και οι δραστηριότητες που προορίζονται για το σύνολο θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ανάπηρα άτομα.

3.) Η κοινότητα θα πρέπει να παρέχει στα ανάπηρα άτομα υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις ανάγκες του καθενός από αυτά.

4.) Η αποκέντρωση και τομεοποίηση των υπηρεσιών θα επιτρέψει ώστε οι ανάγκες των αναπήρων ατόμων να ληφθούν υπόψη και να ικανοποιηθούν μέσα στα πλαίσια της κοινότητάς τους.

5.) Ο συντονισμός των διαφόρων επαγγελματικών οργανώσεων και των δραστηριοτήτων των ειδικών που ασχολούνται με τα ανάπηρα άτομα θα ευνοήσει την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Τα δικαιώματα των ΑμεΑ ενισχύθηκαν ακόμη περισσότερο με τον **Κοινοτικό Χάρτη των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων,**[11] που αποτελεί ένα

[8] "Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού". Προκηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, στις 12 Δεκεμβρίου 1989. Doc. A/RES/44/25/12-12-1989.

[9] "Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αναπήρων Ατόμων". Διακηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Resolution 3447 (XXX) της 9ης Δεκεμβρίου 1975.

[10] "Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Πνευματικά Καθυστερημένων Ατόμων". Προκηρύχθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Resolution 2856 (XXVI), της 20ης Δεκεμβρίου 1971.

κείμενο μεγάλης ιστορικής και κοινωνικής σημασίας για όλους τους εργαζομένους των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε σχέση με τα ΑμεΑ άμεση σχέση παρουσιάζουν οι ακόλουθες αρχές:

- ***Αρχή 13:*** Κάθε πρόσωπο, που δεν έχει επαρκείς πόρους, έχει δικαίωμα για κοινωνική και ιατρική αντίληψη.
- ***Αρχή 14:*** Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να απολαμβάνει εξειδικευμένες κοινωνικές υπηρεσίες.
- ***Αρχή 15:*** Κάθε άτομο με αναπηρία έχει δικαίωμα για επαγγελματική εκπαίδευση, αποκατάσταση και επανένταξη, ανεξάρτητα από την αιτία και τη φύση της αναπηρίας του.

Ειδικότερα, όμως, για τα ΑμεΑ έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί το ***άρθρο 26*** του Χάρτη αναφέρεται στα πρόσθετα ευεργετήματα που πρέπει αυτά να απολαμβάνουν και στα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν τα κράτη μέλη για την κοινωνική τους ένταξη.

> *"**Άρθρο 26 – Ανάπηροι***
> *Κάθε ανάπηρο άτομο, ανεξάρτητα από την προέλευση και τη φύση της αναπηρίας του, πρέπει να απολαύει συγκεκριμένων πρόσθετων ευεργετημάτων με σκοπό να ευνοηθεί η επαγγελματική και κοινωνική ένταξή του. Τα ευεργετήματα αυτά πρέπει να αφορούν, ανάλογα με τις ικανότητες των ενδιαφερομένων, την επαγγελματική εκπαίδευση, την εργονομία, τη δυνατότητα πρόσβασης, την κινητικότητα, τα μεταφορικά μέσα και την κατοικία."*

Εξάλλου, το ***άρθρο 13*** της **Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (ΣΕΕ),[12] σχετικά με την άρση των διακρίσεων σε βάρος ατόμων ή ομάδων λόγω φύλλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, προβλέπει την ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων, συμπεριλαμβανόμενων των διακρίσεων λόγω αναπηρίας.

---

[11] "Κοινοτικός Χάρτης των Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων των Εργαζομένων". Ευρωπαϊκή Ένωση, Στρασβούργο, 9-12-1989.
[12] "Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Συνθήκη του Μάαστριχ". 7 Φεβρουαρίου 1992.

Άξια ξεχωριστής μνείας είναι η θεσμοθέτηση από τον ΟΗΕ των "**Πρότυπων Κανόνων για την Εξίσωση των Ευκαιριών για τα ΑμεΑ".**[13] Οι συγκεκριμένοι Κανόνες αποτελούν ένα σύνθετο μηχανισμό του ΟΗΕ, που τυποποιεί ένα ευρύτατο πλαίσιο υποδείξεων/ κανόνων προς τα κράτη-μέλη αναφορικά με την προστασία των ατόμων με αναπηρία, αξιοποιώντας την επεξεργασία των σχετικών ζητημάτων κατά τη διάρκεια της **Δεκαετίας του Ο.Η.Ε. για τα ΑμεΑ (1983-1992).**[14] Αποβλέπουν ουσιαστικά στην προώθηση διεθνών αρχών και κανόνων εθιμικού χαρακτήρα, για την εξομοίωση των ευκαιριών υπέρ των ΑμεΑ, επιδιώκοντας την ηθική και πολιτική δέσμευση των κρατών προς την κατεύθυνση εφαρμογής των συγκεκριμένων αρχών. Αντιστοιχούν, έτσι, σε ένα σημαντικό εργαλείο τεχνικής υποστήριξης των εθνικών σχεδιαστών κοινωνικής πολιτικής για την υλοποίηση προγραμμάτων προστασίας των ΑμεΑ.

Σύμφωνα με τον ***Πρότυπο Κανόνα 5*** του ΟΗΕ, για την εξίσωση των ευκαιριών για τα ΑμεΑ, η πρόσβαση αφορά τόσο το φυσικό περιβάλλον όσο και τους τομείς της πληροφόρησης και της επικοινωνίας. Με τον Κανόνα αυτό για την "πρόσβαση" τα κράτη καλούνται να αναγνωρίσουν τη σημασία της πρόσβασης στη διαδικασία εξίσωσης των ευκαιριών σε όλες τις πλευρές της κοινωνίας. Ειδικότερα, ο Κανόνας αναφέρει τα εξής:

> *«Τα άτομα με ειδικές ανάγκες και…οι οικογένειές τους και οι υποστηρικτές τους, πρέπει να έχουν πλήρη πρόσβαση σε πληροφορίες για τη διάγνωση, τα δικαιώματα και τις διαθέσιμες υπηρεσίες και προγράμματα, σε όλα τα στάδια. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρουσιάζονται σε μορφή προσβάσιμη για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.»*

Στο πλαίσιο της περαιτέρω κατοχύρωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας[15] αποφάσισε τον Ιούνιο του 1999, την κατάρτιση ενός **"Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για την Ευρώπη"**. Η υποστήριξη του εγχειρήματος της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης διακυβεύτηκε από τις κοινωνικές

[13] "Οι Τυποποιημένοι Κανόνες για Εξίσωση των Ευκαιριών για Πρόσωπα με Ειδικές Ανάγκες". Ψήφισμα 48/96 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, 48η Σύνοδος, παράρτημα, της 20ης Δεκεμβρίου 1993.

[14] "Δεκαετία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα ΑμεΑ, 1983-1992".

[15] Σύνοδος Κορυφής Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Κολωνία, 3-4 Ιουνίου 1999.

συνέπειες της εισαγωγής του ενιαίου νομίσματος και της οριστικοποίησης της ενιαίας αγοράς. Οι πολίτες είχαν χάσει την εμπιστοσύνη στην Ευρώπη. Ήταν λοιπόν σημαντικό, να δοθεί μια νέα ώθηση στην κοινωνική διάσταση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης με την προβολή της σημασίας που έχει η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Στο πλαίσιο αυτό, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της ΕΕ θα προσέφερε για πρώτη φορά σε όλους τους κατοίκους της ΕΕ ένα κοινό πλαίσιο που θα περιλάμβανε ένα ευρύ φάσμα νομικώς δεσμευτικών δικαιωμάτων.

Εις επίρρωση των αποφάσεων της Κολωνίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στη σύνοδο του Οκτωβρίου 1999, που πραγματοποίησε στο **Tampere της Φιλανδίας**,[16] αποφάσισε να συγκαλέσει Διάσκεψη, η οποία θα αποτελούνταν από βουλευτές των Εθνικών Κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς και εκπροσώπους των κυβερνήσεων και θα αναλάμβανε να καταρτίσει τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.
Μετά την περαίωση των προκαταρτικών διασκέψεων, τον Δεκέμβριο του 2000, σε πανηγυρική Διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, θεσμοθετήθηκε ο **Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**[17] Μεταξύ των σημαντικότερων διατάξεων του Χάρτη ήταν και οι ακόλουθες, που αφορούν, άμεσα, τα ΑμεΑ:

> *"**Άρθρο 1 - Ανθρώπινη αξιοπρέπεια***
> *Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.*
> ***Άρθρο 21 - Απαγόρευση διακρίσεων***
> *1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.*

[16] Σύνοδος Κορυφής Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Tampere Φινλανδίας, 15-16 Οκτωβρίου 1999.
[17] "Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης". Νίκαια Γαλλίας, 7 Δεκεμβρίου 2000. Doc. (2000/C 364/01).

2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας, εντός του πεδίου εφαρμογής της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και με επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων των εν λόγω συνθηκών.

άρθρο 26 - Ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με ειδικές ανάγκες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο."

Εξάλλου, με βάση το *άρθρο 23* της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΕ) εκδόθηκε, επίσης, **η Οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/ΕΚ,**[18] δυνάμει της οποίας απαγορεύεται οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού ως προς την πρόσβαση στην εργασία. Όσον αφορά στην αναπηρία, η εν λόγω οδηγία αναγνωρίζει ότι η μη πρόβλεψη "εύλογων προσαρμογών" στο χώρο εργασίας δύναται να συνιστά διάκριση. Στο ***άρθρο 1*** της Οδηγίας αναφέρονται ρητά τα ακόλουθα:

«....τη θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας». Η Οδηγία αναφέρει, ιδίως, ότι: *«Πρέπει να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα, δηλαδή μέτρα αποτελεσματικά και πρακτικά, για τη διαμόρφωση της θέσης εργασίας ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες, παραδείγματος χάριν με τη διαμόρφωση του χώρου ή με προσαρμογή του εξοπλισμού…».*

Στο πλαίσιο αυτό, στη **στρατηγική της Λισσαβόνας** τονίζεται, επίσης, η ανάγκη να διασφαλιστεί η οικονομική και κοινωνική ένταξη όλων των ανθρώπων μέσω της απασχολησιμότητας. Ιδιαίτερα, τονίζεται ότι, η δυνατότητα πρόσβασης σε τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελεί σημαντικό παράγοντα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία. Ταυτοχρόνως, όμως, εάν τα άτομα αυτά δεν έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στις τεχνολογίες ΤΠΕ, είναι δυνατόν να οδηγηθούν σε

[18] Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27-11-2000, για την "Ίση Μεταχείριση στην Απασχόληση και την Εργασία".

κοινωνικό αποκλεισμό. Για το λόγο αυτό, η πλήρης και αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών και των πρακτικών της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας έχουν καθοριστική σημασία για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην οικονομία και στην κοινωνία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επωφελούμενη από την ώθηση που δόθηκε το 2003 με το "Ευρωπαϊκό Έτος των ατόμων με ειδικές ανάγκες", αποφάσισε να αξιοποιήσει τα αποτελέσματα εφαρμόζοντας ένα πολυετές **Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης**[19] για την περίοδο 2004-2010. Στόχος του σχεδίου αυτού είναι να ενσωματωθεί, έως το 2010, η διάσταση της αναπηρίας στις σχετικές κοινοτικές πολιτικές και να υλοποιηθούν σαφείς ενέργειες σε νευραλγικούς τομείς, προκειμένου να βελτιωθεί η οικονομική και κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία. Για το λόγο αυτό, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης, η Επιτροπή εξέδωσε τον Νοέμβριο του 2005 Ανακοίνωση για την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση για την περίοδο 2006-2007.[20]

Εξάλλου, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής πολιτικής για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξήγγειλε το Δεκέμβριο του 1999 την πρωτοβουλία **"*eEurope:* Κοινωνία της Πληροφορίας για Όλους",**[21] η οποία, μεταξύ άλλων φιλόδοξων στόχων, έθετε ως κεντρικό μέλημα τη διασφάλιση ότι τα οφέλη που απορρέουν από την ΚτΠ είναι προσιτά σε όλους τους ευρωπαίους πολίτες, ανάγοντας με τον τρόπο αυτό, σε πρωταρχικό στόχο την ισότιμη συμμετοχή στην ΚτΠ.

Η αρχική διατύπωση έθετε δέκα βασικούς άξονες προτεραιότητας, που κάλυπταν ένα ευρύ θεματικό πεδίο, από την εκπαίδευση και τις μεταφορές μέχρι την υγεία και τα ΑμεΑ. Ιδιαίτερα, ο άξονας **προτεραιότητας 7** οριοθετούσε με σαφήνεια ότι, οι τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τα ΑμεΑ κατά τρόπο τέτοιο, ώστε, να βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και τις ευκαιρίες τους στην εργασία.

---

[19] «Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης». Ανακοίνωση της Επιτροπής της 30ης Οκτωβρίου 2003. COM (2003) 650 τελικό.

[20] «Η κατάσταση των ατόμων με αναπηρία στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση: το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης 2006-2007». Ανακοίνωση της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2005. COM (2005) 604 τελικό.

[21] "*e-Europe:* Κοινωνία των Πληροφοριών για Όλους". Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Δεκέμβριος 1999. Βλέπε επίσης σχετικά: Council Resolution on the implementation of the "eEurope 2005 Action Plan" – 5197/03/28-1-2003.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, η Επιτροπή εξέδωσε, επίσης, Ανακοίνωση το 2001[22] για την προσβασιμότητα *(eEurope 2002)*, ιδιαίτερα των ΑμεΑ, στις δημόσιες ιστοθέσεις και ακολούθησαν σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου[23] και του Κοινοβουλίου.[24] Αποτέλεσμα ήταν να δεσμευτούν τα κράτη μέλη να καταστήσουν τις δημόσιες ιστοθέσεις τους προσβάσιμες, ιδιαίτερα για τα άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με τις διεθνείς Κατευθυντήριες Οδηγίες Προσβασιμότητας στο Διαδίκτυο (Web Content Accessibility Guidelines).[25]

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας ***eEurope,*** η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε μια παράλληλη δραστηριότητα με την ονομασία ***"eAccessibility"*** [26] και με σκοπό την προώθηση θεμάτων πρόσβασης των ΑμεΑ σε τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, μέσω της θέσπισης παρεμβατικών πολιτικών στους τομείς της νομοθεσίας και της τυποποίησης, αλλά και μέσω της δημιουργίας προγραμμάτων σπουδών, καθώς και ενός ευρωπαϊκού δικτύου αποτελούμενου από κέντρα αριστείας στον τομέα του καθολικού σχεδιασμού. (Βλέπε αναλυτικότερα στο Κεφάλαιο 12).

Κατά την διετία (2005-2007), η Επιτροπή πρόκειται να εξακολουθήσει να αυξάνει την ευαισθητοποίηση, να προωθεί τη χρήση των προτεινόμενων μέσων, να συλλέγει ενημερωτικά στοιχεία και να συνεχίζει το διάλογο με τους ενδιαφερομένους, ώστε, να είναι σε θέση να λάβει ενημερωμένες αποφάσεις στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτικές και τα μέτρα που λαμβάνονται στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας θα συμβάλουν στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την **ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη (*eInclusion*)** το 2008, [27] που έχει ήδη προαγγελθεί και

[22] "*eEurope 2002:* Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις & στο περιεχόμενό τους". COM(2001) 529.
[23] Ψήφισμα του Συμβουλίου για την "Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα για τα Άτομα με Ανικανότητες".
[24] Ψήφισμα του ΕΚ για το "eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους". (2002) 0325.
[25] W3C/WAI/WCAG1.0 Web Content Accessibility Guidelines 1.0. Η 2η έκδοση εκπονείται, και θα πραγματεύεται την εξέλιξη που έχει σημειωθεί στις τεχνολογίες Διαδικτύου και θα διευκολύνει την εξέταση της συμμόρφωσης.
[26] Ευρωπαϊκή Επιτροπή: "Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα". COM (2005), 425 τελικό.
[27] "i2010–Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση". COM (2005) 229.

προταθεί από την Επιτροπή, εξετάζοντας θέματα όπως η ισότητα ευκαιριών, οι δεξιότητες σε ΤΠΕ και το χάσμα μεταξύ περιφερειών. Η πρωτοβουλία θα προετοιμαστεί μέσω δράσεων στην ενεργό παρακολούθηση, την έρευνα σε προσβάσιμες τεχνολογικές λύσεις, ιδιαιτέρα όσον αφορά στα άτομα με αναπηρίες.

Επίσης, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, με τις Αποφάσεις της **56/168** του 2001[28] και **60/232** του 2005,[29] αποφάσισε την συγκρότηση μιας Ad Hoc Επιτροπής για τη σύνταξη μιας *"Περιεκτικής και Ολοκληρωμένης Διεθνούς Σύμβασης για την Προστασία και Προαγωγή των Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας των Ατόμων με Αναπηρία"*. Πρόσφατα, η Ad Hoc Επιτροπή, στην 8η Σύνοδό της τον Αύγουστο του 2006, συνέταξε ένα Σχέδιο (Draft Report)[30] για μια νέα Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιω-μάτων των αναπήρων ατόμων, η οποία, αφού υιοθετηθεί και από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, θα υποβληθεί για κύρωση από τα κράτη-μέλη του Οργανισμού στο άμεσο προσεχές μέλλον.

Στο ***άρθρο 1*** για τον ορισμό των προσώπων που θεωρούνται ανάπηροι, επιτεύχθηκε η διατύπωση ότι δεν θα πρέπει να μετακυλύεται το βάρος της απόδειξης της αναπηρίας σε κάθε πρόσωπο που προβάλλει την ιδιότητα αυτή (του αναπήρου), προκειμένου να επιδιώξει την απόλαυση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στη Σύμβαση.

Στο ***άρθρο 11*** (καταστάσεις κινδύνου για τον πληθυσμό) υιοθετήθηκε διατύπωση με την οποία το Κράτος έχει υποχρέωση προστασίας και σεβασμού των προσώπων με αναπηρία σε περιπτώσεις ενόπλων συγκρούσεων και φυσικών καταστροφών.

Επίσης, στο ***άρθρο 17*** (προστασίας της ακεραιότητας του προσώπου) προκρίθηκε διατύπωση, η οποία αναφέρεται στην υποχρέωση προστασίας της σωματικής ακεραιότητας, όπως εκείνης της 'διανοίας' ('physical and mental integrity') του προσώπου σε ισότιμη βάση με τους άλλους.

---

[28] Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, αριθμ. 56/168/19-12-2001

[29] Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, αριθμ. 60/232/23-12-2005.

[30] "Draft Report of the Ad Hoc Committee on a Comprehensive and Integral International Convention on the Protection and Promotion of the Rights and Dignity of Persons with Disabilities on its Eighth Session". Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Νέα Υόρκη 14-25 Αυγούστου 2006. Doc. A/AC.265/2006/L.6.

Στο ***άρθρο 32*** (διεθνής συνεργασία) προστέθηκε διάταξη με τη οποία αποσυνδέεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του Κράτους (στο πλαίσιο της Σύμβασης) από την προηγούμενη ύπαρξη διεθνούς συνεργασίας, καθώς επίσης και ένας νέος αποτελεσματικότερος 'Μηχανισμός Παρακολούθησης' της νέας Σύμβασης.

1.2 Η Νομοθεσία των ΗΠΑ

Τα ΑμεΑ αποτελούν ένα πολύ μεγάλο τμήμα του αμερικανικού πληθυσμού: το αμερικανικό Κογκρέσο υπολογίζει ότι περίπου 43.000.000 Αμερικανοί διαθέτουν μία ή περισσότερες φυσικές ή διανοητικές αναπηρίες και μάλιστα ότι πρόκειται για ένα διαρκώς αυξανόμενο ποσοστό του αμερικανικού πληθυσμού. Η κοινωνική πολιτική και εν γένει η κοινωνική φροντίδα και πρόνοια για τα ΑμεΑ εκφράζεται μέσω νομοθετημάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης και της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης των ΗΠΑ, με ομοσπονδιακούς νόμους, αλλά και στις κατά τόπους Αμερικανικές Πολιτείες με διάφορους νόμους και νομοθετήματα. Η αμερικανική νομοθεσία έχει ως στόχο να εξασφαλίσει την ισότητα ευκαιριών των ΑμεΑ σε όλους τους τομείς της ζωής, την πλήρη συμμετοχή τους στη ζωή, την ανεξαρτησία και την αυτονομία στην καθημερινή τους διαβίωση, καθώς και την επαρκή αυτοεξυπηρέτησή τους.

Ειδικότερα, η αμερικανική νομοθεσία σχετικά με τα ΑμεΑ περιλαμβάνει τους εξής νόμους: [31]

- Americans with Disabilities Act (ADA), 1990
  (Νόμος για τους Αμερικανούς με Ανικανότητες)
- Telecommunications Act, 1996
  (Νόμος για τις Τηλεπικοινωνίες)
- Fair Housing Act, 1988
  (Νόμος για την Δικαιοσύνη στην Στέγαση)
- Air Carrier Access Act, 1986
  (Νόμος για την Πρόσβαση στις Αερομεταφορές)

[31] Τα πληροφοριακά στοιχεία για τη συγκριτική πολιτική σχετικά με την αναπηρία στο διεθνές επίπεδο έχουν αντληθεί από την κάτωθι μελέτη: "Καθολική Πρόσβαση και Ισότιμη Συμμετοχή Ατόμων με Αναπηρίες στην Κοινωνία της Πληροφορίας". Πανεπιστήμιο Κρήτης, Μάρτιος 2004, σελ. 105-114.

- Civil Rights of Institutionalized Persons Act, 1980
  (Νόμος για τα Πολιτικά Δικαιώματα των Ιδρυματοποιημένων Προσώπων)
- Individuals with Disabilities Education Act, 1997
  (Νόμος για την Εκπαίδευση Ατόμων με Ανικανότητες)
- Rehabilitation Act, 1973, 1998
  (Νόμος για την Αποκατάσταση)
- Architectural Barriers Act, 1968
  (Νόμος για τα Αρχιτεκτονικά Εμπόδια).

1.2.1 Americans with Disabilities Act (ADA)

(Νόμος για τους Αμερικανούς με Ανικανότητες)

Ο νόμος αυτός του 1990 αποτελεί την καρδιά της αμερικανικής νομοθεσίας σχετικά με την αναπηρία. Ο ομοσπονδιακός αυτός νόμος απαγορεύει τη διάκριση σε βάρος των ΑμεΑ εξαιτίας της αναπηρίας τους στους τομείς της απασχόλησης (εργασίας), ομοσπονδιακής και πολιτειακής κυβέρνησης, των κοινωνικών παροχών και υπηρεσιών, των εμπορικών εγκαταστάσεων, της μεταφοράς και των τηλεπικοινωνιών.

1.2.2 Telecommunications Act - (Νόμος για τις Τηλεπικοινωνίες)

Ο νόμος αυτός του 1996 αποτελεί τον αμερικανικό νόμο σχετικά με τις τηλεπικοινωνίες. Τα άρθρα (Sections) 255 και 251(a) (2) του νόμου Communication Act του 1934, όπως τροποποιήθηκαν με το νόμο Telecommunication Act του 1996, απαιτούν οι κατασκευαστές τηλεπικοινωνιακού υλικού και οι παροχείς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών να εξασφαλίσουν ότι το υλικό και οι υπηρεσίες αυτές είναι προσβάσιμες από ΑμεΑ, όπου αυτό είναι λογικά εφικτό. Αυτές οι τροποποιήσεις εξασφαλίζουν ότι τα ΑμεΑ θα έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, όπως σταθερά και κινητά τηλέφωνα, βομβητές και υπηρεσίες τηλεφωνικού κέντρου, που πολύ συχνά δεν είναι προσβάσιμα από ΑμεΑ.

Το ***άρθρο 251(a) (2)*** απαιτεί οι φορείς τηλεπικοινωνιών να μην εγκαθιστούν υλικό τηλεπικοινωνίας που να μη συμβαδίζει με τις προϋποθέσεις προσβασιμότητας από

ΑμεΑ, όπως καθορίζονται από το Άρθρο 255. Την 29η Σεπτεμβρίου 1999, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Επικοινωνιών εξέδωσε αναφορά και ένα ψήφισα που καθιερώνουν κανόνες και πολιτικές για την εφαρμογή των άρθρων 255 και 251(a).

1.2.3 Fair Housing Act - (Νόμος για την Δικαιοσύνη στην Στέγαση)

Ο νόμος αυτός, όπως τροποποιήθηκε το 1988, απαγορεύει τις διακρίσεις ως προς τον τομέα της στέγασης με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, το φύλο, την αναπηρία, την οικογενειακή κατάσταση και την εθνικότητα. Είναι αντίθετο προς το νόμο να γίνονται διακρίσεις όσον αφορά στην πώληση ή την ενοικίαση ενός σπιτιού εξαιτίας της αναπηρίας ενός ατόμου ή ενός ΑμεΑ που συνδέεται με τον αγοραστή ή τον ενοικιαστή. Άλλες δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο νόμο είναι η χρηματοδότηση για την πώληση ή την ενοικίαση, η πρακτική των ζωνών, τα σχέδια νέων κατασκευών και η διαφήμιση.

1.2.4 Air Carrier Access Act – (Νόμος για την Πρόσβαση στις Αερομεταφορές)

Ο νόμος αυτός του 1986 απαγορεύει τη διάκριση στις αεροπορικές μεταφορές από αμερικανικές και ξένες αεροπορικές εταιρίες σε βάρος ατόμων με φυσική ή διανοητική αναπηρία και εφαρμόζεται μόνο σε αεροπορικές εταιρίες που παρέχουν κανονικά προγραμματισμένες υπηρεσίες στο κοινό. Οι ρυθμίσεις του νόμου περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, από τη βοήθεια για την επιβίβαση στο αεροπλάνο μέχρι ορισμένες προϋποθέσεις προσβασιμότητας σχετικά με νέα αεροσκάφη και νέες ή διαφοροποιημένες αεροπορικές εγκαταστάσεις.

1.2.5 Civil Rights of Institutionalized Persons Act **(CRISPA)**

(Νόμος για τα Πολιτικά Δικαιώματα των Ιδρυματοποιημένων Προσώπων)

Ο νόμος αυτός του 1980 εξουσιοδοτεί το Γενικό Εισαγγελέα των ΗΠΑ να ερευνά τις συνθήκες εγκλεισμού ατόμων με αναπηρία σε ομοσπονδιακά και τοπικά ιδρύματα, όπως φυλακές, σωφρονιστικά κέντρα για ανηλίκους και ιδρύματα για ανθρώπους με ψυχικές αναπηρίες ή αναπηρίες σχετικές με την ανάπτυξη.

1.2.6 Individuals with Disabilities Education Act (IDEA)

(Νόμος για την Εκπαίδευση Ατόμων με Ανικανότητες)

Ο νόμος αυτός του 1997 απαιτεί τα δημόσια σχολεία να παρέχουν σε όλα τα παιδιά με αναπηρία την κατάλληλη δημόσια εκπαίδευση στο καλύτερο δυνατό περιβάλλον.

1.2.7 Rehabilitation Act - (Νόμος για την Αποκατάσταση)

Ο νόμος αυτός του 1973, που τροποποιήθηκε το 1998, απαγορεύει τη διάκριση σε βάρος των ΑμεΑ, εξαιτίας της αναπηρίας, σε προγράμματα που διεξάγονται από ομοσπονδιακές υπηρεσίες, σε προγράμματα που λαμβάνουν ομοσπονδιακή οικονομική βοήθεια και σε πρακτικές που εφαρμόζονται από ομοσπονδιακούς αναδόχους συμβάσεων. Συγκεκριμένα:

- Το ***άρθρο 501*** απαιτεί "θετική δράση" ("affirmative action") και απαγορεύει τη διάκριση σε βάρος των ΑμεΑ στον τομέα της απασχόλησής τους από ομοσπονδιακές υπηρεσίες του διοικητικού κλάδου. Στα πλαίσια της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης, έχει συσταθεί μία διυπηρεσιακή επιτροπή για τους εργαζομένους, που είναι άτομα με ειδικές ανάγκες, σκοπός της οποίας είναι να ερευνά και να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την απασχόληση των ΑμεΑ στον ομοσπονδιακό τομέα και σε άλλους τομείς και να εξετάζει περιοδικά την επάρκεια της πρόσληψης, της τοποθέτησης και της προαγωγής των ΑμεΑ στα υπουργεία, στις υπηρεσίες και γενικότερα στο διοικητικό κλάδο της κυβέρνησης, καθώς και να εξασφαλίζει ότι οι ανάγκες των ΑμεΑ αντιμετωπίζονται επαρκώς από τη διοίκηση.
- Το ***άρθρο 503*** απαιτεί θετική δράση και απαγορεύει τη διάκριση στην εργασία από ομοσπονδιακούς αναδόχους συμβολαίων και υπεργολάβους, για συμβόλαια αξίας μεγαλύτερης των $10.000. Οι ανάδοχοι και οι υπεργολάβοι οφείλουν να προσλαμβάνουν ΑμεΑ με ικανότητες και προσόντα.
- Το ***άρθρο 504*** αναφέρει ότι κανένα ΑμεΑ με προσόντα και ικανότητες στις ΗΠΑ δε θα εξαιρεθεί ή θα αποκλεισθεί από τα ωφελήματα ή θα υποστεί

διάκριση σε βάρος του, στα πλαίσια προγράμματος ή δραστηριότητας που είτε λαμβάνει ομοσπονδιακή οικονομική βοήθεια είτε διεξάγεται από οποιαδήποτε διοικητική υπηρεσία ή την Ταχυδρομική Υπηρεσία των ΗΠΑ.

- Το ***άρθρο 508*** καθιερώνει προϋποθέσεις για την ανάπτυξη, διατήρηση και χρήση της ηλεκτρονικής και πληροφορικής τεχνολογίας από την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση. Ο νόμος αυτός απαιτεί η ομοσπονδιακή πληροφορική και ηλεκτρονική τεχνολογία να είναι προσβάσιμη από ΑμεΑ, περιλαμβανομένων των υπαλλήλων και του κοινού.

1.2.8 Architectural Barriers Act - (Νόμος για τα Αρχιτεκτονικά Εμπόδια)

Τέλος, ο νόμος αυτός (ABA) του 1968 απαιτεί τα κτίρια και οι εγκαταστάσεις που σχεδιάζονται, κατασκευάζονται ή τροποποιούνται με ομοσπονδιακά κεφάλαια ή ενοικιάζονται από ομοσπονδιακή υπηρεσία, να συμβαδίζουν με τα ομοσπονδιακά πρότυπα για προσβασιμότητα από τα ΑμεΑ.

1.3 Νομοθετικές Ρυθμίσεις στην Αυστραλία

1.3.1 Disability Discrimination Act

(Νόμος Ενάντια στις Διακρίσεις των Αναπήρων)

Οι στόχοι του νόμου αυτού είναι:

- να εξαλείψει, όσο είναι δυνατόν, τη διάκριση σε βάρος των ΑμεΑ, εξαιτίας της αναπηρίας τους, στους τομείς: 1) της εργασίας, των κοινωνικών παροχών, της εκπαίδευσης, της πρόσβασης σε κτίρια και αθλητικές εγκαταστάσεις, 2) της παροχής αγαθών, υπηρεσιών, εγκαταστάσεων και γης, 3) των υπαρχόντων νόμων, και 4) της διαχείρισης των νόμων και προγραμμάτων της κοινοποίησης,
- να διασφαλίσει, όσο είναι εφικτό, ότι τα ΑμεΑ θα απολαμβάνουν ισότητα έναντι του νόμου, όπως και τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας, και
- να εξασφαλίσει την αναγνώριση και την αποδοχή, στα πλαίσια της κοινότητας, της αρχής ότι τα ΑμεΑ έχουν τα ίδια θεμελιώδη δικαιώματα, όπως και τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας.

1.3.2 Human Rights and Equal Opportunity Commission Act του 1986

(Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Επιτροπή Ίσων Ευκαιριών)

Πρόκειται για επιτροπή η οποία ασχολείται με τη διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παίζει ενεργό ρόλο στην προστασία των δικαιωμάτων και στην εξίσωση των ευκαιριών των ΑμεΑ.

1.3.3 New South Wales Anti-Discrimination Act

(Νέος Νόμος Νότιας Ουαλίας Ενάντια στις Διακρίσεις)

Ο νόμος αυτός απαγορεύει τις διακρίσεις εξαιτίας της φυλής, του φύλου και της αναπηρίας και προωθεί την εξίσωση των ευκαιριών μεταξύ όλων των ατόμων. Η αναφορά στην αναπηρία περιλαμβάνει αναπηρία που το άτομο πράγματι έχει ή θεωρείται από τους άλλους ότι διαθέτει (ανεξάρτητα από το εάν έχει αναπηρία στην πραγματικότητα ή όχι), αναπηρία που το άτομο είχε στο παρελθόν, ή θεωρείτο από τους άλλους ότι είχε (ανεξάρτητα από το εάν πραγματικά το άτομο διέθετε αναπηρία) και τέλος αναπηρία που το άτομο θα αποκτήσει στο μέλλον ή θα θεωρηθεί ότι έχει, ανεξάρτητα από το εάν το άτομο θα έχει πραγματικά αναπηρία. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το εύρος της έννοιας της αναπηρίας, επιτρέπει τη μεγαλύτερη προστασία της.

1.4 Νομοθετικές Ρυθμίσεις στον Καναδά

1.4.1 The Canadian Human Rights Act

(Καναδικός Νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα)

Ο νόμος αυτός του 1977, αποτελεί ένα σημαντικό νόμο, στα πλαίσια της εθνικής Καναδικής πολιτικής για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ΑμεΑ. Ο νόμος απαγορεύει τη διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στους τομείς της εργασίας, της παροχής υπηρεσιών, συμβολαίων και κοινωνικών παροχών. Ο νόμος προστατεύει όποιον κατοικεί στον Καναδά από διάκριση σε βάρος του από υπουργεία και άλλες κρατικές υπηρεσίες, το

ταχυδρομείο, τις τράπεζες, τις αεροπορικές εταιρείες, τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς, τις επικοινωνίες μεταξύ των επαρχιών, τις εταιρείες τηλεπικοινωνιών, τις οδικές και σιδηροδρομικές συγκοινωνίες μεταξύ των επαρχιών και άλλες ομοσπονδιακές βιομηχανίες. Αντίκειται στο νόμο κάθε διάκριση από εργοδότες και παρόχους υπηρεσιών σε βάρος ατόμων εξαιτίας φυλής, χρώματος, φύλου, εθνικής καταγωγής, ηλικίας, φυσικής ή διανοητικής αναπηρίας (κατηγορία, στην οποία περιλαμβάνεται η εξάρτηση από τα ναρκωτικά και το αλκοόλ) και άλλων παραγόντων.

1.4.2 Universal Access Project

(Σχέδιο για την Καθολική Προσβασιμότητα)

Το *"Universal Access Project"* ξεκίνησε από το σχέδιο Information Infrastructure Project με το σκοπό να διεξαχθούν σε βάθος έρευνες στον τομέα της καθολικής πρόσβασης σε δικτυακές υπηρεσίες. Το θέμα αυτό συζητήθηκε από το "Information High-way Advisory Council". Οι συζητήσεις περιελάμβαναν, μεταξύ άλλων, θέματα σχετικά με την πρόσβαση των ΑμεΑ στις δικτυακές υπηρεσίες και συγκρίσεις της διεθνούς πολιτικής πάνω στο θέμα αυτό, καθώς το World Wide Web θεωρείται μία από τις σημαντικότερες πηγές πληροφοριών, η πρόσβαση στην οποία συχνά παρουσιάζει εμπόδια για τα ΑμεΑ.

1.5 Η Νομοθεσία για τα ΑμεΑ στις Ευρωπαϊκές Χώρες

Στην Ευρώπη εντοπίζονται τέσσερις διαφορετικές προσεγγίσεις σχετικά με τα ΑμεΑ:

- Οι Συνταγματικές τροποποιήσεις (Γερμανία, Φινλανδία): ρυθμίσεις σχετικά με την αναπηρία στο Σύνταγμα, δηλαδή το βασικό νόμο του κράτους.
- Ο Ποινικός Νόμος (Γαλλία, Φινλανδία): η διάκριση σε βάρος των ΑμεΑ θεωρείται αδίκημα, που τιμωρείται από τις αρχές του κράτους.
- Το Αστικό Δίκαιο (Βρετανία, Ιρλανδία): παροχή δικαιώματος στα ΑμεΑ να εγείρουν αγωγή, εάν υπάρχει διάκριση σε βάρος τους, ειδικά στην απασχόληση και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες.
- Ο Ombudsman (Σουηδία): αξιωματούχος με την υποχρέωση να διερευνά και να λαμβάνει μέτρα σε περίπτωση διάκρισης κατά των ΑμεΑ.

1.5.1 Γερμανία

Η πολιτική σχετικά με την αναπηρία στη Γερμανία μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν, κυρίως, κοινωνική πολιτική. Οργανώσεις βετεράνων μάχονταν για οικονομικές αποζημιώσεις για τις αναπηρίες τους και οργανώσεις γονέων μάχονταν για ειδικά σχολεία. Τα κυριότερα σημεία στη Γερμανική νομοθεσία συνοψίζονται ως εξής:

- Επιρροή από τον αμερικανικό νόμο Rehabilitation Act, του 1973: θεωρήθηκε ορθό να αναπτυχθεί νέα στρατηγική κατά των διακρίσεων και της απομόνωσης των ΑμεΑ.
- Πρωτοβουλία για πρόταση κατά της διάκρισης σε βάρος των ΑμεΑ που να περιληφθεί στο Σύνταγμα και στη νομοθεσία για ίσα δικαιώματα.
- Άρθρο 3 του Γερμανικού Συντάγματος με μεταγενέστερες προσθήκες.
- Πρόταση από το Forum των Αναπήρων Δικηγόρων και Δικαστών για την θέσπιση νομοθετικής ρύθμισης με την οποία θα προβλέπονται, ρητά, ίσα δικαιώματα για τα ΑμεΑ.

Πρόσφατα και με αφορμή τις γενικότερες εξελίξεις σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε κοινοτική πρωτοβουλία *eEurope,* Κεφάλαιο 12), στη Γερμανία υιοθετήθηκε νέα νομοθεσία που επεκτείνει τις προηγούμενες και θεμελιώνει για πρώτη φορά την καθολική πρόσβαση των ΑμεΑ σε προϊόντα και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της ΚτΠ (π.χ. το διαδίκτυο). Συγκεκριμένα, η νέα νομοθεσία που αφορά στην εξίσωση των ευκαιριών ατόμων με αναπηρία, υιοθετεί και εξειδικεύει σε εθνικό επίπεδο τις συστάσεις του W3C-WAI για προσβασιμότητα και προβλέπει μηχανισμούς και χρονοδιαγράμματα αντιμετώπισης του προβλήματος τμηματικά και σε βάθος χρόνου. [32]

1.5.2 Φινλανδία

[32] Buhler, C. (2003): "Application of barrier free Internet in German Legislation. In C. Stephanidis, (Ed.), *Universal Access in HCI: Inclusive Design in the Information Society – Volume 4 of the Proceedings of the 10th International Conference on Human-Computer Interaction (HCI International 2003),* Crete, Greece, 22-27 June 2003 (pp. 930-934). Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Βασικές νομοθετικές ρυθμίσεις στη Φινλανδία αποτελούν:

- Ο νόμος για τις υπηρεσίες και την αρωγή προς τα ΑμεΑ, που έχει σκοπό να βελτιώσει την ικανότητα των ΑμεΑ να ζήσουν ως μέλη της κοινωνίας σε ισότητα με τους άλλους ανθρώπους.
- Ο νόμος για την κατάσταση και τα δικαιώματα των ασθενών (785/1992) που προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο που διαβιεί μόνιμα στη Φινλανδία δικαιούται, χωρίς διάκριση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, μ έσα στα πλαίσια των υπαρχόντων πόρων του ιατροφαρμακευτικού συστήματος.
- Η συνταγματική αναθεώρηση (969/1995), που προβλέπει ότι κανείς δεν θα τοποθετηθεί σε διαφορετική θέση εξαιτίας αναπηρίας και άλλων συγκριτικών παραγόντων και επιπλέον, υιοθετεί τα κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών πέρα από τα παραδοσιακά αστικά και πολιτικά δικαιώματα, ενώ διασφαλίζει ότι, τα δικαιώματα των ατόμων που χρησιμοποιούν τη νοηματική γλώσσα και οι μεταφραστές της, θα προστατευθούν με νόμο ή διάταγμα.

1.5.3 Γαλλία

Στη Γαλλία ο νόμος 90-602 του 1990 προστατεύει τα ΑμεΑ από οποιαδήποτε διάκριση σε βάρος τους στην καθημερινή ζωή. Ο νόμος απαγορεύει τη διάκριση σε βάρος των ΑμεΑ από δημόσιες αρχές και ιδιώτες σε σχέση με την πρόσληψη και απόλυση από την εργασία. Ο νόμος, ακόμα, περιέχει ρυθμίσεις που δίνουν το δικαίωμα σε οργανώσεις αναπήρων να συνεργάζονται με το δημόσιο κατήγορο σε υποθέσεις διάκρισης που φθάνουν στο δικαστήριο. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε από τον Ποινικό Κώδικα και προβλέπει ότι οι διακρίσεις σε βάρος των αναπήρων θεωρούνται ως προσβολές της ατομικής αξιοπρέπειας.

1.5.4 Αγγλία

Την τελευταία δεκαετία έγιναν διάφορες απόπειρες από βουλευτές, που υποστηρίζουν το Αναπηρικό Κίνημα, να εισάγουν νομοθεσία σχετικά με τις διακρίσεις σε βάρος των ΑμεΑ. Το 1994 βουλευτές από όλα τα πολιτικά κόμματα υποστήριξαν το νόμο για τα

αστικά δικαιώματα των ΑμεΑ (***Civil Rights Disabled Persons Bill***) που βασίζεται σε μ εγάλο βαθμό στον αμερικανικό νόμο Americans with Disabilities Act και σκοπός του είναι να σταματήσει τις διακρίσεις σε βάρος των ΑμεΑ στους τομείς της απασχόλησης και της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες.

Η Επιτροπή "Disability Rights Commission Bill" μπορεί να δίνει συμβουλές σε ΑμεΑ, σε επιχειρήσεις και στο κοινό, να ενεργεί διακανονισμούς σε θέματα υπηρεσιών και αγαθών, να βοηθά στην εξασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, φροντίζοντας και για βοήθεια από δικηγόρο, καθώς και να αναλαμβάνει, επισήμως, να διερευνά υποθέσεις που αφορούν διακρίσεις κατά ΑμεΑ.

Ο νόμος ***Human Rights Act*** εισάγει ρυθμίσεις από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο Βρετανικό νόμο και περιλαμβάνει την απαγόρευση κάθε διάκρισης στην εφαρμογή των δικαιωμάτων της σύμβασης.

1.5.5 Ιρλανδία

Η Ιρλανδική πολιτική απέναντι στην αναπηρία ήταν παραδοσιακά πατερναλιστική. Παρείχε, δηλαδή, υποστήριξη στα ΑμεΑ, αντί να διασφαλίζει και να ενισχύει τα ανθρώπινα και αστικά δικαιώματά τους. Το Ιρλανδικό Σύνταγμα του 1937 περιείχε ένα γενικό δικαίωμα ισότητας, το οποίο, όμως, δεν ερμηνευόταν και ως ισότητα ευκαιριών για τα ΑμεΑ. Το 1991, η Ιρλανδική κυβέρνηση εφάρμοσε το "Πρόγραμμα για Οικονομική και Κοινωνική Πρόοδο" για να διασφαλίσει τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και ένταξη των ΑμεΑ σε όλους τους τομείς της ζωής. Το 1993, η νέα κυβέρνηση δημιούργησε ένα νέο υπουργείο, το Υπουργείο Ισότητας και Αναθεώρησης του Νόμου, ένας από τους στόχους του οποίου ήταν η προώθηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ.

Ο νόμος ***Employment Equality Bill*** *(Νόμος για την Ισότητα στην Απασχόληση),* καταργεί τυχόν αντίθετη νομοθεσία και ασχολείται με τη διάκριση σε βάρος των ΑμεΑ στον τομέα της απασχόλησης. Ο νόμος ***Equal Status Bill*** ασχολείται με τη διάκριση σε βάρος διαφόρων ομάδων - περιλαμβανομένων των ΑμεΑ - στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και με την πρόσβαση των ΑμεΑ στην εκπαίδευση.

1.5.6 Σουηδία

Η Σουηδία, ενώ έχει ιστορικά υψηλό επίπεδο κοινωνικής πολιτικής, έχει πρόσφατα υιοθετήσει ορισμένα μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης των ΑμεΑ, παρότι δεν έχει ακόμα θεσπίσει διατάξεις κατά των διακρίσεων σε βάρος των ΑμεΑ. Συγκεκριμένα, οι ισχύουσες διατάξεις για ΑμεΑ στη Σουηδία είναι:

- Μία αναφορά από την "Επιτροπή Αναπηρίας", όπου προτείνονται μία σειρά από μέτρα, περιλαμβανομένης της νομοθεσίας, σε οχτώ βασικούς τομείς της κοινωνίας, προκειμένου να αποτραπεί η διάκριση σε βάρος των ΑμεΑ και να επιτευχθεί η προσβασιμότητα των ΑμεΑ σε όλους τους τομείς της κοινωνίας.
- Ο νόμος ***Support and Service for Persons with Certain Functional*** **Impairments** *(Νόμος για την Υποστήριξη και την Εξυπηρέτηση Προσώπων με Λειτουργικές Βλάβες),* ο οποίος έδωσε στα ΑμεΑ το δικαίωμα της προσωπικής βοήθειας.
- Ο νόμος ***Work Environment Act*** *(Νόμος για το Εργασιακό Περιβάλλον),* που απαιτεί οι εργοδότες να προσαρμόζουν το φυσικό περιβάλλον και την οργάνωση της εργασίας έτσι, ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των ατόμων με λειτουργικά μειονεκτήματα.
- ***Ombudsman,*** ο οποίος είναι δημόσιος λειτουργός, οι αρμοδιότητες του οποίου περιλαμβάνουν βελτιώσεις στον τομέα της νομοθεσίας, συζητήσεις με εταιρίες, οργανισμούς και αρχές, καθώς και χρήση της δημοσιότητας, αναφορές για άνιση μεταχείριση ατόμων με αναπηρία εξαιτίας της αναπηρίας τους, ενώ επιπλέον αρμοδιότητά του είναι η υποβολή μιας ετήσιας αναφοράς στην κυβέρνηση σχετικά με θέματα που αφορούν τα ΑμεΑ.

1.5.7 Ιταλία

Στην Ιταλία ψηφίστηκε τον Ιανουάριο 2004 νόμος, ο οποίος καθιστά υποχρεωτική την προσβασιμότητα δημοσίων ή και ιδιωτικών διαδικτυακών τόπων που προσφέρουν δημόσιες υπηρεσίες. Ο νόμος προβλέπει, σε διάστημα τριών μηνών, τον πλήρη προσδιορισμό των αρχών και κριτηρίων προσβασιμότητας και τους απαραίτητους

σχετικούς ελέγχους. Επίσης, σε διάστημα τεσσάρων μηνών, προβλέπεται η οριστικοποίηση των τεχνικών προδιαγραφών σχετικών με τα διάφορα επίπεδα προσβασιμότητας, καθώς και με τις τεχνικές μεθόδους και εργαλεία αξιολόγησης. Το νέο αυτό νομοθετικό πλαίσιο στοχεύει να αποφύγει τη δημιουργία μορφών αποκλεισμού, που συσχετίζονται με τη διάχυση της τεχνολογίας, αλλά και να προωθήσει την αξιοποίηση της τεχνολογίας ως εργαλείο για την κοινωνική ενσωμάτωση ΑμεΑ.

Ο νόμος αυτός προβλέπει επίσης και τη συμμετοχή των οργανώσεων ΑμεΑ στη διαμόρφωση του κανονισμού που αφορά δημόσιους διαδικτυακούς τόπους. Επιπλέον, προβλέπεται η επέκταση της προσβασιμότητας *"de jure"* σε έργα πολυμέσων, με σημαντική διεύρυνση του πληθυσμού/ στόχου σε σχέση με την παρούσα ρύθμιση. Ακόμη, προβλέπονται σχετικές ρυθμίσεις στον τομέα της εκπαίδευσης, και συγκεκριμένα όσον αφορά στο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό. Σημαντική είναι, επίσης, η θέσπιση μέτρων επιτήρησης της εφαρμογής του ρυθμιστικού πλαισίου, σύμφωνα με την αρχή της ισότητας των πολιτών που θεμελιώνεται στο άρθρο 3 του Ιταλικού Συντάγματος.

ΙΙ: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΜΕΑ

1.6 Το Συνταγματικό Πλαίσιο Νομικής Προστασίας των ΑμεΑ

Το Ελληνικό Σύνταγμα ορίζει στο ***άρθρο 4*** ότι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου και ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Με το άρθρο αυτό καθιερώνεται η αρχή της ισότητας των ΑμεΑ έναντι του νόμου, όπως και η αρχή της ισότητας των δύο φύλων. Η συνταγματική αυτή κατοχύρωση της **αρχής της ισότητας έναντι του νόμου** αποτελεί το θεμέλιο λίθο του ρυθμιστικού πλαισίου για τα ΑμεΑ και την αντιμετώπισή τους από το κράτος, ενώ η **αρχή της ισότητας των δύο φύλων** εξασφαλίζει ότι οι γυναίκες με αναπηρία αποτελούν ισότιμα μέλη της κοινωνίας και προστατεύονται από το κράτος όπως και οι άνδρες με αναπηρία.[33]

[33] *Σύνταγμα της Ελλάδας*. ΦΕΚ 85/Α/18-4-2001.

Σύμφωνα με το ***άρθρο 21*** παρ. 2 του Συντάγματος,[34] οι πολύτεκνες οικογένειες, οι ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, τα θύματα πολέμου, οι χήρες και τα ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το κράτος, ενώ, σύμφωνα με την παράγραφο 3, το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων. Στο άρθρο αυτό, θεμελιώνεται το **κοινωνικό κράτος δικαίου** και η κοινωνική πολιτική του κράτους, η οποία ασκείται μέσω των ειδικότερων νόμων που εκτελούν αυτή τη συνταγματική επιταγή.

Επίσης, το ***άρθρο 21*** παρ. 6, αναφέρεται ρητά στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ορίζοντας τα εξής: *«Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μ έτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.»*

Με τη διάταξη αυτή, το Σύνταγμα της Χώρας εναρμονίζεται με τα πιο προοδευτικά Συντάγματα άλλων χωρών και υιοθετείται το κοινωνικό μοντέλο για την αναπηρία. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή σε συνδυασμό με την **αρχή της αναλογικής ισότητας** (άρθρο 4 παρ.1) αλλά και με τη διάταξη του ***άρθρου 116*** παρ. 2, που επιτρέπει την λήψη θετικών μέτρων υπέρ των ομάδων, οι οποίες τελούν υπό συνθήκες πραγματικής ανισότητας, επιτρέπει στο νομοθέτη να λάβει όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την προστασία ή για τη διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρία. Συγκεκριμένα, το ***άρθρο 116*** παρ. 2, ορίζει τα εξής: *«Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών.»*

Με το ***άρθρο 22*** του Συντάγματος, θεμελιώνεται, επίσης, το δικαίωμα των ΑμεΑ στην εργασία και η προστασία της εργασίας που παρέχουν. Εν γένει, ρυθμίζεται η παροχή

[34] Νομολογία Συμβουλίου της Επικρατείας – Αριθμ. Απόφασης 3348/1983.
«Εκ του άρθρου 21 παρ. 2 του Συντάγματος δεν απορρέει ευθέως δικαίωμα προτιμήσεως των κεκτημένων την αναπηρικήν ιδιότητα προς κατάληψιν δημοσίων θέσεων, δοθέντος ότι η διάταξις αυτή, κατευθυντήριο χαρακτήρα έχουσα, απευθύνει απλώς υπόδειξιν προς τον νομοθέτην δια την λήψιν μέτρων υλοποιώντων την κρατικήν μέριμναν υπέρ των αναπήρων και λοιπών κατηγοριών πολιτών εχόντων ανάγκην ειδικής μερίμνης».

της εργασίας, οι συνθήκες απασχόλησης, η αμοιβή, οι προαγωγές, η εκπαίδευση στην εργασία και όλο το καθεστώς της παροχής εργασίας από τα ΑμεΑ, υπό την έννοια ότι απαγορεύονται διακρίσεις στα παραπάνω θέματα σε βάρος των ΑμεΑ εξαιτίας της αναπηρίας τους και αναφέρει τα εξής:

«1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.

Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας….

5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει.»

Με το ***άρθρο 25*** του Συντάγματος, προστατεύονται τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και γίνονται σεβαστά αυτά από το κράτος. Τα ΑμεΑ, ως δικαιούχοι των παραπάνω δικαιωμάτων, τελούν υπό την προστασία και την εγγύηση του κράτους και απολαμβάνουν όλες τις πλευρές της πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής. Βέβαια, απαγορεύεται η κατάχρηση δικαιώματος, δηλαδή η άσκηση του δικαιώματος δεν επιτρέπεται να ξεπερνά τα όρια του οικονομικού και κοινωνικού σκοπού του δικαιώματος και τα όρια που θέτει το ίδιο το δικαίωμα. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 25 του Συντάγματος αποτελεί κατευθυντήρια αρχή του κράτους δικαίου, προστατεύει τα ΑμεΑ και αναφέρει τα εξής:

«1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους.….

2. Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη.

3. Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται.

4. Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης.»

Η τελευταία συνταγματική αναθεώρηση του 2001 προσέθεσε επίσης ένα νέο δικαίωμα, εξαιρετικά σημαντικό αναφορικά με το αίτημα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας. Σύμφωνα με τη διάταξη του **άρθρου 5Α** παρ. 2 του Συντάγματος: *«Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19».*

1.7 Το Αστικό Δίκαιο για τα ΑμεΑ

Το Αστικό Δίκαιο, όπως ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα, **(Π.Δ. 456/1984),**[35] ο οποίος τροποποιήθηκε με το **νόμο 2447/1996,**[36] προβλέπει στις διατάξεις για τις δικαιοπρακτικές ικανότητες, τις αδικοπραξίες, τη δικαστική συμπαράσταση και τις σχετικές διατάξεις του Κληρονομικού Δικαίου, ρυθμίσεις σχετικές με τα ΑμεΑ. Στη συνέχεια, περιγράφονται συνοπτικά ορισμένες από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα που αφορούν περιορισμούς σε δικαιοπραξίες των ΑμεΑ.

1.7.α. Δικαιοπραξίες [37]

Άρθρο 128 ΑΚ Ανίκανοι για δικαιοπραξία

Ανίκανοι για δικαιοπραξία είναι: 1. όποιοι δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έτος. 2. όποιοι βρίσκονται σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 129 ΑΚ Περιορισμένα ικανοί

Περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία έχουν: 1. οι ανήλικοι που συμπλήρωσαν το δέκατο έτος. 2. όποιοι βρίσκονται σε μερική στερητική δικαστική συμπαράσταση. 3. όποιοι βρίσκονται σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση.

[35] Π.Δ. 456/1984 «Αστικός Κώδικας και Εισαγωγικός του Νόμος». ΦΕΚ 164/Α/24-10-1984.
[36] Ν. 2447/1996 «Κύρωση ως Κώδικα του σχεδίου νόμου "Υιοθεσία, επιτροπεία και αναδοχή ανηλίκου, δικαστική συμπαράσταση, δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέσεων και συναφείς ουσιαστικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις".» ΦΕΚ 278/Α/30-12-1996.
[37] Τα άρθρα 128-129 και 131 τροποποιήθηκαν ως άνω δια του άρθρου 16 του Ν. 2447/1996 (Α' 278).

Άρθρο 130 ΑΚ Δήλωση βούλησης από ανίκανο

Η δήλωση βούλησης από ανίκανο για δικαιοπραξία είναι άκυρη.

Άρθρο 131 ΑΚ Άκυρη δήλωση βούλησης

Η δήλωση βούλησης είναι άκυρη αν, κατά το χρόνο που έγινε, το πρόσωπο δεν είχε συνείδηση των πράξεών του ή βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία βούλησής του….

Άρθρο 132 ΑΚ

Στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου, αν η δήλωση απευθυνόταν σε άλλον, που αγνοούσε ανυπαίτια την κατάσταση του προσώπου με το οποίο συναλλάχθηκε, μπορεί το πρόσωπο αυτό να υποχρεωθεί κατά τις περιστάσεις να ανορθώσει τη ζημιά που επήλθε από την ακυρότητα, εφόσον δεν μπορεί να καλυφθεί από αλλού.

Άρθρο 133 ΑΚ Δικαιοπραξίες του περιορισμένα ικανού

Πρόσωπα με περιορισμένη ικανότητα είναι ικανά να επιχειρήσουν δικαιοπραξία μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος ή μόνο με τους όρους που τάσσει ο νόμος.

Άρθρο 172 ΑΚ Δήλωση προς περιορισμένα ικανό

Δήλωση βούλησης προς πρόσωπο με περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα είναι άκυρη, αν αυτό δεν είχε ικανότητα για τη δικαιοπραξία στην οποία η δήλωση αποσκοπούσε.

1.7.β. Αδικοπραξίες

Άρθρο 929 ΑΚ Σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας

Σε περίπτωση βλάβης του σώματος ή της υγείας προσώπου η αποζημίωση περιλαμβάνει, εκτός από τα νοσήλια και τη ζημιά που έχει ήδη επέλθει, οτιδήποτε ο παθών θα στερείται στο μέλλον ή θα ξοδεύει επιπλέον εξαιτίας της αύξησης των δαπανών του. Υποχρέωση αποζημίωσης υπάρχει και προς τον τρίτο, ο οποίος είχε κατά το νόμο δικαίωμα να απαιτήσει την παροχή υπηρεσιών από τον παθόντα και τις στερείται.

Άρθρο 930 ΑΚ

Η αποζημίωση του προηγούμενου άρθρου που αναφέρεται στο μέλλον καταβάλλεται σε χρηματικές δόσεις κατά μήνα. Όταν υπάρχει σπουδαίος λόγος, η αποζημίωση μπορεί να επιδικαστεί σε κεφάλαιο εφάπαξ.

Ο οφειλέτης της αποζημίωσης μπορεί κατά τις περιστάσεις να υποχρεωθεί να παράσχει ασφάλεια.

Η αξίωση αποζημίωσης δεν αποκλείεται από το λόγο ότι κάποιος άλλος έχει την υποχρέωση να αποζημιώσει ή να διατρέφει αυτόν που αδικήθηκε.

Άρθρο 931 ΑΚ

Η αναπηρία ή η παραμόρφωση που προξενήθηκε στον παθόντα λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά την επιδίκαση της αποζημίωσης, αν επιδρά στο μέλλον του.

1.7.γ. Δικαστική Συμπαράσταση [38]

Άρθρο 1666 ΑΚ **Ποιοι υποβάλλονται σε δικαστική συμπαράσταση**

Σε δικαστική συμπαράσταση υποβάλλεται ο ενήλικος: 1. Όταν λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής ή λόγω σωματικής αναπηρίας αδυνατεί εν όλω ή εν μέρει να φροντίζει μόνος για τις υποθέσεις του, 2. όταν, λόγω ασωτίας, τοξικομανίας ή αλκοολισμού, εκθέτει στον κίνδυνο της στέρησης τον εαυτό του, το σύζυγό του, τους κατιόντες του ή τους ανιόντες του….

Άρθρο 1667 ΑΚ

Η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση αποφασίζεται από το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του ίδιου του πάσχοντος ή του συζύγου του, εφόσον υπάρχει έγγαμη συμβίωση, ή των γονέων ή τέκνων του ή του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως….

Όταν το πρόσωπο πάσχει αποκλειστικά από σωματική αναπηρία, το δικαστήριο αποφασίζει μόνο ύστερα από αίτηση του ίδιου.

[38] Τα νέα άρθρα 1666-1687 τέθηκαν ως άνω σε ισχύ δια του άρθρου 13 του Ν. 2447/1996 (Α' 278).

Άρθρο 1668 ΑΚ

Οι δημόσιοι ή δημοτικοί υπάλληλοι, οι εισαγγελείς, τα όργανα των αρμόδιων κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και οι προϊστάμενοι μονάδων ψυχικής υγείας οφείλουν να γνωστοποιούν στο δικαστήριο κάθε περίπτωση που μπορεί να συνεπάγεται την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση, αμέσως μόλις την πληροφορούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 1669 ΑΚ **Ποιος διορίζεται δικαστικός συμπαραστάτης**

Το δικαστήριο διορίζει δικαστικό συμπαραστάτη το φυσικό πρόσωπο που έχει προτείνει αυτός τον οποίο αφορά το μέτρο, εφόσον ο τελευταίος έχει συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος της ηλικίας του και το προτεινόμενο πρόσωπο κρίνεται κατάλληλο και μπορεί κατά το νόμο να διορισθεί.

Αν αυτός που χρειάζεται τη συμπαράσταση δεν προτείνει κανέναν ή αν εκείνος που προτάθηκε δεν κρίνεται κατάλληλος, το δικαστήριο επιλέγει ελεύθερα αυτόν που κρίνει περισσότερο κατάλληλο για τη συγκεκριμένη περίπτωση, αφού λάβει υπόψη του την τυχόν εκφρασμένη βούληση του συμπαραστατέου, να αποκλεισθεί συγκεκριμένο πρόσωπο, τους δεσμούς του με τους συγγενείς του ή άλλα πρόσωπα και ιδίως με τους γονείς του, τα τέκνα του και το σύζυγό του, καθώς και τον κίνδυνο από την τυχόν υφιστάμενη αντίθεση συμφερόντων ανάμεσα στον συμπαραστατέο και σ' αυτόν που πρόκειται να διορισθεί.

Άρθρο 1671 ΑΚ **Αδυναμία διορισμού**

Αν δεν βρίσκεται κατάλληλο φυσικό πρόσωπο για να διοριστεί δικαστικός συμπαραστάτης, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 1669, η δικαστική συμπαράσταση ανατίθεται σε σωματείο ή ίδρυμα, που έχουν συσταθεί ειδικά για το σκοπό αυτόν και διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό και υποδομή, αλλιώς στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία. Το άρθρο 1635 έχει ανάλογη εφαρμογή.

Άρθρο 1674 ΑΚ **Έκθεση της κοινωνικής υπηρεσίας**

Το δικαστήριο, προκειμένου να αποσείσει την υποβολή ενός προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση και το διορισμό δικαστικού συμπαραστάτη, καθώς και όταν πρόκειται να διορίσει προσωρινό δικαστικό συμπαραστάτη, συνεκτιμά την έκθεση της αρμόδιας

κοινωνικής υπηρεσίας σχετικά με την αναγκαιότητα του μέτρου και την καταλληλότητα του προσώπου που πρόκειται να διοριστεί δικαστικός συμπαραστάτης ή του σωματείου ή του ιδρύματος, στα οποία πρόκειται να ανατεθεί η δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 1676 ΑΚ **Αποτελέσματα της υποβολής σε δικαστική συμπαράσταση**

Ανάλογα με την περίπτωση, το δικαστήριο που υποβάλλει ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση, είτε: 1. τον κηρύσσει ανίκανο για όλες ή για ορισμένες δικαιοπραξίες, γιατί κρίνει ότι αδυνατεί να ενεργεί γι' αυτές αυτοπροσώπως (στερητική δικαστική συμπαράσταση, πλήρης ή μερική) είτε 2. ορίζει ότι για την ισχύ όλων ή ορισμένων δικαιοπραξιών του απαιτείται η συναίνεση του δικαστικού συμπαράσταση (επικουρική δικαστική συμπαράσταση, πλήρης ή μερική) είτε 3. αποφασίζει συνδυασμό των δύο προηγούμενων ρυθμίσεων.

Άρθρο 1677 ΑΚ

Με μεταγενέστερη απόφασή του, το δικαστήριο μπορεί να τροποποιεί και αυτεπάγγελτα το είδος και την έκταση της δικαστικής συμπαράστασης.

Άρθρο 1678 ΑΚ

Η υποβολή του συμπαραστατουμένου σε καθεστώς πλήρους στέρησης της δικαιοπρακτικής του ικανότητας πρέπει να ορίζεται στην απόφαση ρητά.

Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο νόμο ή στη δικαστική απόφαση, ο συμπαραστατούμενος δεν μπορεί να επιχειρεί, αν η δικαστική συμπαράσταση είναι στερητική, αυτοπροσώπως και, αν είναι επικουρική, χωρίς τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη, όσες πράξεις δεν μπορεί να επιχειρεί ο επίτροπος του ανηλίκου χωρίς την άδεια του δικαστηρίου, ούτε να διεξάγει τις συναφείς με αυτές δίκες. Εξίσης δεν μπορεί, εφόσον δεν του έχει επιτραπεί ρητά, να επιχειρεί μόνος χαριστικές δικαιοπραξίες, να εισπράττει και να παρέχει εξόφληση….

Άρθρο 1679 ΑΚ

Όταν το δικαστήριο υποβάλλει τον συμπαραστατούμενο σε συνδυασμό στερητικής και επικουρικής δικαστικής συμπαράστασης, ορίζει ρητά στην απόφασή του ποιες πράξεις δεν μπορεί ο συμπαραστατούμενος να επιχειρεί χωρίς τη συναίνεση του

δικαστικού συμπαραστάτη του. Ο συνδυασμός μπορεί να συνίσταται και στο να αφαιρεί το δικαστήριό από αυτόν τον οποίο υποβάλλει σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση, την αυτοπρόσωπη διοίκηση της περιουσίας του, είτε στερώντας του ταυτόχρονα και την ελεύθερη διάθεση των εισοδημάτων από αυτήν είτε όχι, και να την αναθέτει στον δικαστικό συμπαραστάτη.

Άρθρο 1680 ΑΚ Αρμοδιότητες ως προς την επιμέλεια

Το δικαστήριο μπορεί να αναθέτει στον δικαστικό συμπαραστάτη εν όλω ή εν μέρει και την επιμέλεια του προσώπου του συμπαραστατούμενου. Κατά την άσκηση της επιμέλειας, ο δικαστικός συμπαραστάτης οφείλει να διαμορφώνει μόνος του τις προσωπικές του σχέσεις, εφόσον του το επιτρέπει η κατάστασή του.

Άρθρο 1683 ΑΚ

Η συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη, από την οποία εξαρτάται η ισχύς ορισμένων ή και όλων των δικαιοπραξιών αυτού που έχει υποβληθεί σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση, παρέχεται εγγράφως, μόνο πριν από την επιχείρηση της πράξης. Αν ο δικαστικός συμπαραστάτης αρνείται να συναινέσει, αποφασίζει το δικαστήριο ύστερα από αίτηση του συμπαραστατουμένου. Οι πράξεις του συμπαραστατουμένου, για τις οποίες ο νόμος απαιτεί τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη, είναι άκυρες, αν επιχειρήθηκαν χωρίς αυτή τη συναίνεση. Την ακυρότητα προτείνει μόνο ο δικαστικός συμπαραστάτης, ο συμπαραστατούμενος και οι καθολικοί και οι ειδικοί διάδοχοί του.

Άρθρο 1684 ΑΚ Στοιχεία που συνεκτιμώνται

Όλες οι πράξεις του δικαστικού συμπαραστάτη, του εποπτικού συμβουλίου ή του δικαστικού πρέπει να αποβλέπουν στο συμφέρον του συμπαραστατουμένου.

Πριν από κάθε ενέργεια ή απόφαση, πρέπει να επιδιώκεται η προσωπική επικοινωνία με τον συμπαραστατούμενο και να συνεκτιμάται η γνώμη του.

Άρθρο 1685 ΑΚ Άρση της δικαστικής συμπαράστασης

Αν έλειψαν οι λόγοι που την προκάλεσαν, η δικαστική συμπαράσταση αίρεται με απόφαση του δικαστηρίου ύστερα από αίτηση των προσώπων που μπορούν να τη ζητήσουν ή και αυτεπαγγέλτως.

Στην περίπτωση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1667, το δικαστήριο αποφασίζει την άρση της δικαστικής συμπαράστασης, κατά την ελεύθερη εκτίμησή του, μόνο εφόσον το ζητεί ο ίδιος ο συμπαραστατούμενος.

Η απόφαση που αίρει τη δικαστική συμπαράσταση υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 1675.

Άρθρο 1686 ΑΚ

Αν ο δικαστικός συμπαραστάτης γνωρίζει περιστατικά που δικαιολογούν οποιαδήποτε μεταβολή στο καθεστώς της δικαστικής συμπαράστασης, οφείλει να τα γνωστοποιεί στο δικαστήριο χωρίς καθυστέρηση.

Άρθρο 1687 ΑΚ **Ακούσια νοσηλεία**

Όταν η κατάσταση ενός προσώπου επιβάλλει την ακούσια νοσηλεία του σε μονάδα ψυχικής υγείας, αυτή γίνεται μετά προηγούμενη άδεια του δικαστηρίου και κατά τις διατάξεις ειδικών νόμων.

1.7.δ. Το Κληρονομικό Δίκαιο [39]

Άρθρο 1719 ΑΚ **Ανίκανοι**

Ανίκανοι να συντάσσουν διαθήκη είναι:

1. οι ανήλικοι 2. όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση με πλήρη στέρηση της δικαιοπρακτικής τους ικανότητας ή με ρητή στέρηση της ικανότητας να συντάσσουν διαθήκη 3. όσοι κατά το χρόνο της σύνταξης της διαθήκης δεν έχουν συνείδηση των πράξεών τους ή βρίσκονται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής τους. Η ανικανότητα των συμπαραστατουμένων αρχίζει από τη στιγμή που υποβλήθηκε η αίτηση ή συντάχθηκε η

[39] Τα άρθρα 1719-1720 τροποποιήθηκαν ως άνω δια του άρθρου 30 του Ν. 2447/1996 (Α' 278).

πράξη για την αυτεπάγγελτη εισαγωγή της υπόθεσης προς συζήτηση, με βάση τις οποίες διατάχθηκε η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση.

Άρθρο 1720 ΑΚ

Αν ο συμπαραστατούμενος, από τον οποίο αφαιρέθηκε (ή έχει αφαιρεθεί) ρητά η ικανότητα να συντάσσει διαθήκη, συνέταξε διαθήκη προτού καταστεί τελεσίδικη η απόφαση που τον υπέβαλε στη δικαστική συμπαράσταση, η μεταγενέστερη τελεσιδικία της απόφασης δεν επιδρά στο κύρος της διαθήκης, αν ο διαθέτης πεθάνει πριν από την τελεσιδικία. Το ίδιο ισχύει, αν το πρόσωπο του προηγούμενου εδαφίου συνέταξε διαθήκη μετά την υποβολή της αίτησης για άρση της δικαστικής συμπαράστασης ή την έκδοση της πράξης με την οποία εισάγεται αυτεπαγγέλτως η υπόθεση της άρσης στο δικαστήριο και η άρση έγινε σύμφωνα με την αίτηση ή την πράξη.

Άρθρο 1735 ΑΚ Διαθέτης κουφός

Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι είναι κουφός, πρέπει επιπλέον να δοθεί σ΄ αυτόν η πράξη για να τη διαβάσει και να βεβαιωθεί ότι αυτό έγινε.

Άρθρο 1736 ΑΚ

Αν ο διαθέτης δηλώσει ότι είναι κουφός και δεν μπορεί να διαβάζει χειρόγραφα, η διαθήκη συντάσσεται ενώπιον πέντε μαρτύρων ή δεύτερου συμβολαιογράφου και τριών μαρτύρων.

Άρθρο 1745 ΑΚ Διαθέτης άλαλος ή κωφάλαλος

Όποιος κατά την πεποίθηση του συμβολαιογράφου είναι άλαλος ή κωφάλαλος ή από άλλο λόγο εμποδίζεται να μιλάει, μπορεί να συντάξει μυστική διαθήκη. Για το σκοπό αυτό πρέπει να γράψει επάνω στο έγγραφο που εγχειρίζεται ή επάνω στο περικάλυμμα που το περιέχει, ιδιοχείρως τη δήλωση ότι το έγγραφο είναι η διαθήκη του, και αν το έγγραφο γράφτηκε από άλλον, και ότι το διάβασε ο διαθέτης.

Αυτή η δήλωση πρέπει να γραφεί από το διαθέτη ενώπιον του συμβολαιογράφου και των λοιπών προσώπων που συμπράττουν και να βεβαιωθεί αυτό στην πράξη.

1.8 Το Ποινικό Δίκαιο για τα ΑμεΑ

Το Ποινικό Δίκαιο που ρυθμίζεται από τον Ποινικό Κώδικα, **(Π.Δ. 283/1985),**[40] όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει, προβλέπει ρυθμίσεις σχετικά με τα ΑμεΑ στις διατάξεις για τον ελαττωμένο καταλογισμό. Ο νόμος δεν καθορίζει με θετικό τρόπο τι είναι *"ικανότητα προς καταλογισμό"*, αλλά απαριθμεί τις περιπτώσεις εκείνες, οι οποίες όταν συντρέχουν συνεπάγονται την ανυπαρξία αυτής της ικανότητας.

Άρθρο 33 ΠΚ Κωφάλαλοι εγκληματίες

1. Η πράξη που τέλεσε κωφάλαλος δεν του καταλογίζεται, αν κριθεί ότι δεν είχε την απαιτούμενη πνευματική ικανότητα να αντιληφθεί το άδικο της πράξης του ή να ενεργήσει σύμφωνα με την αντίληψή του για το άδικο αυτό.

2. Αν δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου, ο κωφάλαλος τιμωρείται με ελαττωμένη ποινή.

Άρθρο 34 ΠΚ Διατάραξη των πνευματικών λειτουργιών ή της συνείδησης

Η πράξη δεν καταλογίζεται στον δράστη αν, όταν τη διέπραξε, λόγω νοσηρής διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών ή διατάραξης της συνείδησης, δεν είχε την ικανότητα να αντιληφθεί το άδικο της πράξης του ή να ενεργήσει σύμφωνα με την αντίληψή του για το άδικο αυτό.

Άρθρο 36 ΠΚ Ελαττωμένη ικανότητα για καταλογισμό

1. Αν εξαιτίας κάποιας από τις ψυχικές καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 34, δεν έχει εκλείψει εντελώς, μειώθηκε όμως σημαντικά η ικανότητα για καταλογισμό που απαιτείται κατά το άρθρο αυτό, επιβάλλεται ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).

2. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση της υπαίτιας μέθης.

Άρθρο 37 ΠΚ Έκτιση της ποινής σε ιδιαίτερα καταστήματα

[40] Π.Δ. 283/1985 «Ποινικός Κώδικας». ΦΕΚ 106/Α/31-5-1985.

Όταν η κατάσταση των ατόμων που έχουν κατά το άρθρο 36 ελαττωμένη ικανότητα για καταλογισμό επιβάλλει ιδιαίτερη μεταχείριση ή μέριμνα, οι στερητικές της ελευθερίας ποινές που τους επιβάλλονται εκτελούνται σε ιδιαίτερα ψυχιατρικά καταστήματα ή παραρτήματα των φυλακών.

Άρθρο 38 ΠΚ Επικίνδυνοι εγκληματίες με ελαττωμένο καταλογισμό

1. Αν εκείνος που έχει κατά το άρθρο 36 ελαττωμένη ικανότητα καταλογισμού λόγω διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών ή ο κατά το άρθρο 33 παρ. 2 κωφάλαλος είναι επικίνδυνος στη δημόσια ασφάλεια και η πράξη που τέλεσε είναι κακούργημα ή πλημμέλημα για το οποίο ο νόμος απειλεί ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη από έξι μήνες, το δικαστήριο τον καταδικάζει σε περιορισμό στα ψυχιατρικά καταστήματα ή παραρτήματα των φυλακών του άρθρου 37.

2. Στην απόφαση καθορίζεται μόνο το ελάχιστο όριο διάρκειας του περιορισμού, το οποίο δεν μπορεί ποτέ να είναι κατώτερο από το μισό του ανώτατου κατά το άρθρο 36 παρ. 1 ορίου ποινής για την πράξη που τελέστηκε.

3. Στην ίδια απόφαση το δικαστήριο προσδιορίζει για την περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 40 την ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης που πρέπει να εκτιθεί σε αντικατάσταση του περιορισμού. Ο προσδιορισμός γίνεται μέσα στα όρια ποινής που καθορίζει ο νόμος για την πράξη που τελέστηκε, χωρίς αυτή να ελαττώνεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 36. Πάντως, η ποινή που προσδιορίζεται σύμφωνα με τα παραπάνω δεν μπορεί ποτέ να είναι κατώτερη από το μισό του ανώτατου ορίου ποινής που ορίζει ο νόμος για την πράξη που τελέστηκε. Αν στο νόμο προβλέπεται ποινή θανάτου ή ισόβιας κάθειρξης, ως ποινή που πρέπει να εκτιθεί προσδιορίζεται πρόσκαιρη κάθειρξη είκοσι ετών.

Άρθρο 39 ΠΚ Διάρκεια του περιορισμού στα ψυχιατρικά καταστήματα

1. Αφού συμπληρωθεί το ελάχιστο όριο που όρισε η απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ. 2 και κατόπιν κάθε δύο έτη, εξετάζεται, είτε με αίτηση του κρατούμενου είτε και αυτεπαγγέλτως, αν αυτός μπορεί να απολυθεί. Για το θέμα αυτό αποφασίζει, ύστερα από γνωμοδότηση ειδικών εμπειρογνωμόνων, το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου εκτελείται η ποινή.

2. Η απόλυση χορηγείται πάντοτε υπό όρο και μπορεί να ανακληθεί σύμφωνα με τους όρους που ορίζει το άρθρο 107. Γίνεται οριστική, αν μέσα σε πέντε έτη δεν ανακληθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 109.

3. Πάντως, αφού συμπληρωθεί το ελάχιστο όριο που όρισε η απόφαση, ο περιορισμός δεν μπορεί να εξακολουθήσει πέρα από δέκα έτη για τα πλημμελήματα και πέρα από δεκαπέντε έτη για τα κακουργήματα.

Άρθρο 40 ΠΚ Μετατροπή του περιορισμού σε φυλάκιση ή κάθειρξη

Το δικαστήριο που προβλέπεται από το προηγούμενο άρθρο μπορεί οποτεδήποτε, με αίτηση του εισαγγελέα και μετά γνωμοδότηση ειδικών εμπειρογνωμόνων, να αποφασίζει την αντικατάσταση του περιορισμού με την ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης που προσδιορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 38, αν κρίνει ότι η παραμονή του καταδίκου στο ψυχιατρικό κατάστημα ή παράρτημα φυλακής δεν είναι αναγκαία. Στην περίπτωση αυτή από τη στερητική της ελευθερίας ποινή που είχε επιβληθεί αφαιρείται ο χρόνος που διανύθηκε στο ψυχιατρικό κατάστημα ή παράρτημα φυλακής.

Άρθρο 41 ΠΚ Εγκληματίες καθ΄ έξη με ελαττωμένο καταλογισμό

1. Αν αυτός που καταδικάστηκε κατά το άρθρο 38 σε περιορισμό σε ψυχιατρικό κατάστημα κριθεί σύμφωνα με τα άρθρα 90 και 91 ως καθ΄ έξη ή κατ΄ επάγγελμα εγκληματίας, το ελάχιστο όριο διάρκειας του περιορισμού καθορίζεται μέσα στα όρια ποινής του άρθρου 89, χωρίς η ποινή αυτή να ελαττώνεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 36 παρ. 1 και το μέγιστο όριο καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 91. Αν η ποινή που προβλέπει ο νόμος για την πράξη που τελέστηκε είναι θάνατος ή ισόβια κάθειρξη, επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.

2. Το δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε να μετατρέπει κατά τους όρους του προηγούμενου άρθρου τον περιορισμό στην ποινή της αόριστης κάθειρξης που προβλέπουν τα άρθρα 90 και 92.

Άρθρο 56 ΠΚ Τρόπος εκτέλεσης ποινών και μέτρων ασφαλείας

Με ιδιαίτερους νόμους κανονίζεται ο τρόπος της εκτέλεσης των ποινών, που προβλέπουν τα άρθρα 38 και 51-55 καθώς επίσης και των μέτρων ασφάλειας που προβλέπουν τα άρθρα 69-72.

Άρθρο 69 ΠΚ Φύλαξη ακαταλόγιστων εγκληματιών

Αν κάποιος, λόγω νοσηρής διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών του (άρθρο 34) ή κωφαλαλίας (άρθρο 33 παρ. 1), απαλλάχθηκε από την ποινή ή τη δίωξη για κακούργημα ή πλημμέλημα, για το οποίο ο νόμος απειλεί ποινή ανώτερη από έξι μήνες, το δικαστήριο διατάσσει τη φύλαξή του σε δημόσιο θεραπευτικό κατάστημα εφόσον κρίνει ότι είναι επικίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια.

1.9 Η Ποινική Δικονομία για τα ΑμεΑ

Η Ποινική Δικονομία, που ρυθμίζεται από τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, **(Π.Δ. 258/1986),**[41] όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει, προβλέπει, επίσης, ρυθμίσεις σχετικά με τα ΑμεΑ στα ακόλουθα άρθρα του.

Άρθρο 80 ΚΠΔ Ψυχική ασθένεια του κατηγορουμένου

1. Όταν ο κατηγορούμενος βρίσκεται σε κατάσταση διατάραξης των πνευματικών του λειτουργιών, το δικαστήριο, αν δεν πρόκειται να εκδώσει αθωωτική απόφαση, διατάσει την αναστολή της διαδικασίας. Αν ο κατηγορούμενος τελεί σε προσωρινή κράτηση, το δικαστήριο διατάσσει ταυτόχρονα και την τοποθέτησή του σε δικαστικό ψυχιατρείο και σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοιο, σε άλλο ψυχιατρείο, κατά προτίμηση δημόσιο.

2. Για τη βεβαίωση της ψυχικής κατάστασης του κατηγορουμένου διατάσσεται προηγουμένως πραγματογνωμοσύνη.

3. Αν η κατάσταση αυτή προκύψει πριν από το τέλος της ανάκρισης, τα παραπάνω τα διατάσσει ο ανακριτής, χωρίς να εμποδίζεται από το λόγο αυτό στην ενέργεια των αναγκαίων πράξεων για τη βεβαίωση του εγκλήματος.

4. Αν διαταχθεί αναστολή, η πολιτική αγωγή μπορεί να ασκηθεί στα πολιτικά δικαστήρια.

[41] Π.Δ. 258/1986 «Κώδικας Ποινικής Δικονομίας». ΦΕΚ 121/Α/8-8-1986.

5. Η εξακολούθηση της διαδικασίας, αν πάψουν να υπάρχουν οι λόγοι της αναστολής, διατάσσεται από το δικαστήριο ή τον ανακριτή σύμφωνα με τις διακρίσεις των παρ. 1 και 3.

Άρθρο 200 ΚΠΔ Ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη

1. Σε περίπτωση πραγματογνωμοσύνης που αφορά τη διανοητική υγεία του κατηγορουμένου μπορεί ο ανακριτής με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα και σύμφωνη γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων, έστω και με πλειοψηφία και αφού ακούσει το συνήγορο, να διατάξει την εισαγωγή του κατηγορουμένου σε δημόσιο ψυχιατρείο για παρατήρηση. Αν ο κατηγορούμενος δεν έχει συνήγορο, διορίζεται συνήγορος αυτεπαγγέλτως. Ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός του μπορούν να προσφύγουν στο δικαστικό συμβούλιο κατά της διάταξης αυτής του ανακριτή μέσα σε τρεις ημέρες από την έκδοσή της και στους δύο. Η άσκηση της προσφυγής έχει πάντοτε ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το συμβούλιο αποφασίζει ανέκκλητα.

2. Αν η ανάγκη ψυχιατρικής παρακολούθησης προέκυψε στο ακροατήριο, τα παραπάνω τα διατάσσει το δικαστήριο ανεκκλήτως, αναβάλλοντας τη συζήτηση ως το τέλος της ψυχιατρικής πραγματογνωμοσύνης.

3. Σε κάθε περίπτωση η διάρκεια της παραμονής στο ψυχιατρείο δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι μήνες. Σ΄ αυτό το διάστημα η προσωρινή κράτηση θεωρείται ότι έχει ανασταλεί. Ο χρόνος όμως αυτός αφαιρείται από την ποινή που επιβλήθηκε σε περίπτωση καταδίκης.

Άρθρο 210 ΚΠΔ Μάρτυρες διανοητικά ασθενείς

Όποιος διενεργεί ανάκριση ή και το δικαστήριο μπορεί να μην εξετάσει κάποιον μάρτυρα που είναι παράφρονας ή βλάκας ή βρίσκεται προφανώς σε τέτοια διανοητική κατάσταση, ώστε να μην είναι σε θέση να παραστήσει τα γεγονότα όπως έχουν συμβεί.

Άρθρο 227 ΚΠΔ Μάρτυρες κουφοί και άλαλοι

1. Αν ένας κουφός ή άλαλος ή κωφάλαλος πρόκειται να εξεταστεί ως μάρτυρας ή ως κατηγορούμενος, η εξέτασή του γίνεται ως εξής: Όλες οι ερωτήσεις και οι τυχόν παρατηρήσεις δίνονται στον κουφό, αφού καταγραφούν από τον γραμματέα της ανάκρισης ή του δικαστηρίου, ενώ οι απαντήσεις δίνονται από αυτόν προφορικά. Στον

άλαλο οι ερωτήσεις και οι παρατηρήσεις δίνονται προφορικά και αυτός απαντά γραπτώς. Στον κωφάλαλο οι ερωτήσεις και οι παρατηρήσεις δίνονται γραπτώς και αυτός απαντά με τον ίδιο τρόπο. Στο ακροατήριο οι γραπτές απαντήσεις που δόθηκαν από τον άλαλο ή από τον κωφάλαλο, αφού μονογραφηθούν από τον πρόεδρο και τον γραμματέα, καταγράφονται στα πρακτικά και συνοδεύουν τη δικογραφία.

2. Αν ο κουφός ή ο άλαλος ή ο κωφάλαλος δεν ξέρει να διαβάζει ή να γράφει, όποιος διεξάγει την ανάκριση ή διευθύνει τη συζήτηση διορίζει έναν ή δύο διερμηνείς, που, αν είναι δυνατό, εκλέγονται κατά προτίμηση μεταξύ των προσώπων που συνήθισαν να συνεννοούνται με τον κουφό, τον άλαλο ή τον κωφάλαλο. Κατά τα άλλα τηρούνται αν είναι δυνατόν οι διατάξεις του κώδικα που αναφέρονται στους διερμηνείς.

1.10 Ρυθμίσεις του Υπαλληλικού Κώδικα για τα ΑμεΑ

Στο νέο Υπαλληλικό Κώδικα, **(νόμος 3528/2007),**[42] υπάρχουν διατάξεις και ρυθμίσεις, που αφορούν ειδικότερα τα ΑμεΑ, ως ακολούθως.

Άρθρο 7 Υγεία

1. Υπάλληλοι διορίζονται όσοι έχουν την υγεία που τους επιτρέπει την εκτέλεση των καθηκόντων της αντίστοιχης θέσης. Η έλλειψη φυσικών σωματικών δεξιοτήτων δεν εμποδίζει την πρόσληψη, εφόσον ο υπάλληλος, με την κατάλληλη και δικαιολογημένη τεχνική υποστήριξη, μπορεί να ασκήσει τα καθήκοντα της αντίστοιχης θέσης. Ειδικές διατάξεις για το διορισμό ατόμων με αναπηρία δεν θίγονται.

2. Η υγεία και η φυσική καταλληλότητα των υποψηφίων υπαλλήλων να ασκήσουν τα καθήκοντα της αντίστοιχης θέσης πιστοποιούνται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές, με βάση το παραπεμπτικό έγγραφο, στο οποίο περιγράφονται από την υπηρεσία, σε γενικές γραμμές τα καθήκοντα της θέσης που πρόκειται να καταληφθεί.

Άρθρο 8 Στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση

1. Δεν διορίζονται υπάλληλοι:

[42] Ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.». ΦΕΚ 26/Α/9-2-2007.

…δ.) Όσοι τελούν υπό στερητική δικαστική συμπαράσταση (πλήρη ή μερική), υπό επικουρική δικαστική συμπαράσταση (πλήρη ή μερική) και υπό τις δυο αυτές καταστάσεις.

Άρθρο 12 Τρόπος πλήρωσης θέσεων

1. Η πλήρωση των θέσεων διέπεται από τις αρχές της ίσης ευκαιρίας συμμετοχής, της αξιοκρατίας, της αντικειμενικότητας, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της διαφάνειας και της δημοσιότητας….

Άρθρο 21 Αναδιορισμός

1. Ο υπάλληλος, που απολύθηκε λόγω σωματικής ή πνευματικής ανικανότητας, αναδιορίζεται μέσα σε μια (1) πενταετία από την απόλυση, εφόσον: α) είχε τουλάχιστον τριετή ευδόκιμη υπηρεσία, β) υπέβαλε αίτηση αναδιορισμού μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ετών από την απόλυση, γ) έχει όλα τα τυπικά προσόντα, εκτός από την ηλικία, που απαιτούνται για την κατάληψη της θέσης κατά το χρόνο του αναδιορισμού.

2. Ο υπάλληλος αναδιορίζεται μετά από γνωμοδότηση της οικείας υγειονομικής επιτροπής, με την οποία διαπιστώνεται ότι αποκαταστάθηκε η σωματική ή πνευματική του ικανότητα, σε βαθμό που του επιτρέπει να ασκεί τα καθήκοντά του. Ο υπάλληλος παραπέμπεται στην επιτροπή μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναδιορισμού.

3. Για τον αναδιορισμό αποφασίζει το υπηρεσιακό συμβούλιο. Ο υπάλληλος αναδιορίζεται με το βαθμό που έφερε κατά το χρόνο της απόλυσής του. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει κατά το χρόνο του αναδιορισμού κενή θέση, συνιστάται προσωποπαγής θέση με την απόφαση αναδιορισμού. Ο αναδιοριζόμενος σε προσωποπαγή θέση καταλαμβάνει την πρώτη θέση που κενούται στον οικείο κλάδο και βαθμό.4. Οι διατάξεις των άρθρων 16 έως 20 που αναφέρονται στο διορισμό ισχύουν και για τον αναδιορισμό.

Άρθρο 50 Δικαίωμα ειδικής άδειας

…2. Υπάλληλοι που πάσχουν ή έχουν σύζυγο ή τέκνο που πάσχει από νόσημα το οποίο απαιτεί τακτικές μεταγγίσεις αίματος ή χρήζει περιοδικής νοσηλείας δικαιούται

άδεια με αποδοχές έως είκοσι δυο (22) εργάσιμες ημέρες το χρόνο. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθορίζονται τα νοσήματα του προηγούμενου εδαφίου.

3. Η άδεια της προηγούμενης παραγράφου χορηγείται και σε υπαλλήλους που έχουν τέκνα που πάσχουν από βαριά νοητική στέρηση ή σύνδρομο Down.

4. Υπάλληλοι με ποσοστό αναπηρίας πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω δικαιούνται από την υπηρεσία κάθε ημερολογιακό έτος άδεια με αποδοχές έξι (6) εργάσιμων ημερών επιπλέον της κανονικής τους άδειας….

Άρθρο 53 Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

… 2. Ο χρόνος εργασίας του γονέα υπαλλήλου μειώνεται κατά δυο (2) ώρες ημερησίως εφόσον έχει τέκνα ηλικίας έως δυο (2) ετών και κατά μια (1) ώρα, εφόσον έχει τέκνα ηλικίας από δυο (2) έως τεσσάρων (4) ετών.

Ο γονέας υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου.

Για το γονέα που είναι άγαμος ή χήρος ή διαζευγμένος ή έχει αναπηρία 67% και άνω, το κατά μια ώρα μειωμένο ωράριο του πρώτου εδαφίου ή η άδεια του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνεται κατά έξι (6)(μήνες ή ένα (1) μήνα αντίστοιχα.

Στην περίπτωση γέννησης 4^{ου} τέκνου, το μειωμένο ωράριο εργασίας παρατείνεται για δυο (2) ακόμη έτη….

Άρθρο 54 Δικαίωμα αναρρωτικής άδειας

1. Στον υπάλληλο που είναι ασθενής ή χρειάζεται να αναρρώσει, χορηγείται αναρρωτική άδεια με αποδοχές τόσων μηνών όσα είναι τα έτη της υπηρεσίας του, από την οποία αφαιρείται το σύνολο των αναρρωτικών αδειών που τυχόν έχει λάβει μέσα στην προηγούμενη πενταετία. Αναρρωτική άδεια χορηγούμενη χωρίς διακοπή δεν μπορεί να υπερβεί τους δώδεκα (12) μήνες. Χρόνος υπηρεσίας τουλάχιστον έξι (6) μηνών θεωρείται ως πλήρες έτος.

2. Στην αναρρωτική άδεια συνυπολογίζονται και οι ημέρες απουσίας λόγω ασθένειας που προηγήθηκαν της άδειας.

3. Στον υπάλληλο που πάσχει από δυσίατο νόσημα, χορηγείται αναρρωτική άδεια, της οποίας η διάρκεια είναι διπλάσια από τη διάρκεια των αδειών των προηγούμενων παραγράφων.

4. Τα δυσίατα νοσήματα καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας.

Άρθρο 56 Διαδικασία χορήγησης αναρρωτικής άδειας

….4. Άδεια διάρκειας πέραν του ενός (1) μηνός για ψυχική νόσο δεν χορηγείται αν δεν έχει προηγηθεί νοσηλεία σε δημόσιο νοσοκομείο. Παράταση της ή χορήγηση νέας άδειας, εφόσον υπερβαίνει, συνολικώς ή τμηματικώς, τον ένα (1) μήνα μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος χορηγείται ύστερα από αναλυτική έκθεση θεράποντος ιατρού και έκθεση εξέτασης λειτουργικότητας του ασθενούς, το περιεχόμενο των οποίων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Με την ίδια απόφαση ορίζονται τα όργανα που δικαιούνται να προβαίνουν σε εξέταση λειτουργικότητας του ασθενούς, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

….8. Ύστερα από κάθε εξέταση, καθώς και μετά τη λήξη του ανώτατου χρονικού ορίου αναρρωτικής άδειας, οι υγειονομικές επιτροπές γνωμοδοτούν εάν η νόσος είναι ιάσιμη ή όχι. Στη δεύτερη περίπτωση και αφού η γνωμάτευση γίνει οριστική, ο υπάλληλος απολύεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 153.

Οι προϊστάμενες αρχές της οικείας υπηρεσίας μπορούν να παραπέμπουν και αυτεπαγγέλτως υπαλλήλους στις δευτεροβάθμιες υγειονομικές επιτροπές για απόλυσή τους, εάν κριθούν ότι δεν μπορούν να εκτελούν τα καθήκοντά τους λόγω σωματικής ή πνευματικής ανικανότητας και πριν χορηγηθεί αναρρωτική άδεια ή μετά τη λήξη αναρρωτικής άδειας.

9. Κατά της γνωμοδότησης αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής για απαλλαγή εκ της υπηρεσίας λόγω ασθένειας, δικαιούται ο ενδιαφερόμενος να ασκήσει προσφυγή σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της υγειονομικής επιτροπής ενώπιον της επιτροπής προσφυγών του άρθρου 166. Στην ίδια επιτροπή μπορεί να ασκήσει προσφυγή ο υπάλληλος κατά της γνωμάτευσης της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής με την οποία κρίθηκε ικανός για ανάληψη υπηρεσίας….

Άρθρο 99 Θέση σε διαθεσιμότητα

1. Ο υπάλληλος τίθεται σε διαθεσιμότητα λόγω ασθένειας ή επειδή καταργείται η θέση του, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των επόμενων άρθρων, η πράξη θέσης του υπαλλήλου σε διαθεσιμότητα και η πράξη επαναφοράς του στην υπηρεσία, εκδίδονται από τον Υπουργό ή το ανώτατο μονομελές όργανο διοίκησης του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή, αν δεν υπάρχει, τον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, μετά από απόφαση του υπηρεσιακού συμβουλίου.

3. Κατά τη διάρκεια της διαθεσιμότητας παύει η άσκηση των καθηκόντων του υπαλλήλου, κύριων ή παρεπόμενων. Ο χρόνος της διαθεσιμότητας δεν υπολογίζεται για βαθμολογική εξέλιξη.

Άρθρο 100 Διαθεσιμότητα λόγω ασθένειας

1. Ο υπάλληλος τίθεται, αυτεπάγγελτα ή με αίτησή του, σε διαθεσιμότητα λόγω ασθένειας, όταν αυτή παρατείνεται πέρα από το μέγιστο χρόνο αναρρωτικής άδειας του άρθρου 54 του παρόντος, είναι όμως, κατά την εκτίμηση της υγειονομικής επιτροπής, ιάσιμη.

2. Η διαθεσιμότητα αρχίζει από τη λήξη της αναρρωτικής άδειας και δεν μπορεί να υπερβεί το ένα (1) και για τα **δυσίατα νοσήματα**[43] τα δύο (2) έτη.

3. Κατά το τελευταίο δεκαπενθήμερο πριν από τη λήξη του ανώτατου ορίου διαθεσιμότητας οι επιτροπές των άρθρων 165 ή 167 υποχρεούνται, ύστερα από ερώτημα της υπηρεσίας, να γνωμοδοτήσουν για την ικανότητα του υπαλλήλου να επανέλθει στα καθήκοντά του. Αν η επιτροπή γνωματεύσει αρνητικά, ο υπάλληλος απολύεται υποχρεωτικά, σύμφωνα με το άρθρο 153 του Κώδικα. Ο υπάλληλος μπορεί να παραπεμφθεί προς εξέταση στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή, ύστερα από αίτησή του ή αυτεπάγγελτα και πριν από το χρόνο λήξης της διαθεσιμότητας. Στην περίπτωση αυτή, αν η επιτροπή γνωματεύσει αρνητικά, ο υπάλληλος απολύεται υποχρεωτικά με τη λήξη του χρόνου της διαθεσιμότητας.

[43] Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Υ1/Γ.Π./οικ. 16884/12-10-2001 "Χαρακτηρισμός Δυσίατων Νοσημάτων". ΦΕΚ 1386/Β/22-10-2001.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 31-35 του Κώδικα εφαρμόζονται και για τους υπαλλήλους που τίθενται σε διαθεσιμότητα λόγω ασθένειας.

Σημείωση: Ως δυσίατα νοσήματα θεωρούνται οι νοσηρές καταστάσεις και τα νοσήματα, που απαιτούν μακροχρόνια νοσηλεία ή θεραπεία, προσβάλλουν ένα ή περισσότερα όργανα και χαρακτηρίζονται από εξάρσεις ή υφέσεις. Τα νοσήματα αυτά θεωρούνται κατ' αρχήν ιάσιμα ή θεραπεύσιμα, προσδοκάται δε ότι η καλή χρήση της διπλάσιας αναρρωτικής άδειας θα συντελέσει στην λειτουργική επανένταξη του δημοσίου υπαλλήλου, οπότε και παύει να ισχύει το ευεργέτημα της παρατεταμένης αναρρωτικής άδειας.

Άρθρο 102 Αποδοχές διαθεσιμότητας

1. Ο υπάλληλος κατά τη διάρκεια της διαθεσιμότητας δικαιούται τα τρία τέταρτα των αποδοχών του.

2. Επιδόματα ασθενείας, που καταβάλλονται σε υπαλλήλους νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου κατά τη διάρκεια της διαθεσιμότητας, εκπίπτουν από τις αποδοχές του+ υπαλλήλου, εφόσον η ασφάλισή του θεμελιώνεται και στη συνεισφορά του νομικού προσώπου.

Άρθρο 152 Λόγοι απόλυσης

Ο υπάλληλος απολύεται μόνο για τους επόμενους λόγους:

α) επιβολή της πειθαρχικής ποινής της οριστικής παύσης,

β) σωματική ή πνευματική ανικανότητα,

γ) κατάργηση της θέσης στην οποία υπηρετεί,

δ) συμπλήρωση ορίου ηλικίας και τριακονταπενταετίας,

ε) ακαταλληλότητα κατά το άρθρο 95 του Κώδικα.

Άρθρο 153 Απόλυση για σωματική ή πνευματική ανικανότητα

1. Ο υπάλληλος απολύεται ύστερα από απόφαση του υπηρεσιακού συμβουλίου, αν διαπιστωθεί σωματική ή πνευματική ανικανότητα, σύμφωνα με τα άρθρα 100, 165 και 167 του Κωδικα. Δεν απολύεται ο υπάλληλος αν η ανικανότητα του επιτρέπει την άσκηση άλλων καθηκόντων.

2. Ο υπάλληλος που απολύεται σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος άρθρου αναδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 21 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 164 Είδη υγειονομικών επιτροπών

1. Αρμόδιες να αποφαίνονται για θέματα υγείας των υπαλλήλων είναι οι υγειονομικές επιτροπές που διακρίνονται σε:

α) πρωτοβάθμιες, β) δευτεροβάθμιες, γ) προσφυγών, δ) ειδικές.

2. Αρμόδιες να γνωματεύουν προκειμένου να χορηγηθούν αναρρωτικές άδειες σε μόνιμους υπαλλήλους του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι κατά τη μονιμοποίησή τους διατήρησαν την υγειονομική ασφάλιση του Ι.Κ.Α., είναι οι οικείες υγειονομικές επιτροπές του Ι.Κ.Α….

Άρθρο 165 Πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες υγειονομικές επιτροπές

1. Σε κάθε νομό και νομαρχιακό διαμέρισμα συνιστώνται, με απόφαση του οικείου Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, μια ή περισσότερες πρωτοβάθμιες υγειονομικές επιτροπές, που αποτελούνται από τρία (3) μέλη και συγκροτούνται από γιατρούς του Δημοσίου ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή Ο.Τ.Α. που υπηρετούν στο νομό ή το νομαρχιακό διαμέρισμα.

Οι πρωτοβάθμιες υγειονομικές επιτροπές είναι αρμόδιες να γνωματεύουν, ύστερα από ερώτημα της υπηρεσίας: α) για τη χορήγηση αναρρωτικών αδειών, β) για την πιστοποίηση της υγείας των υποψηφίων για διορισμό, γ) για το χαρακτηρισμό νοσημάτων που χρήζουν νοσηλείας για τη χορήγηση άδειας έως είκοσι δυο (22) εργάσιμων ημερών το χρόνο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 50 παρ. 2 του παρόντος και δ) για κάθε άλλο θέμα υγείας του υπαλλήλου το οποίο έχει σχέση με τα υπηρεσιακά του καθήκοντα….

Αν συσταθούν περισσότερες επιτροπές, με την απόφαση σύστασής τους ορίζονται η έδρα και η χωρική αρμοδιότητά τους.

2. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας μπορεί να συνιστάται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή, που αποτελείται από πέντε (5) μέλη και συγκροτείται από γιατρούς του Δημοσίου ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή Ο.Τ.Α. που υπηρετούν στο νομό.

Οι δευτεροβάθμιες υγειονομικές επιτροπές είναι αρμόδιες: α) για την κρίση ενστάσεων κατ΄ αποφάσεων των πρωτοβάθμιων επιτροπών κατά το άρθρο 56 παρ. 5, β) για την απόλυση από την υπηρεσία λόγω ασθενείας όταν δεν συντρέχει περίπτωση του άρθρου 153 παρ. 1 εδάφιο δεύτερο του παρόντος και γ) για την κρίση της αποκατάστασης της υγείας όσων αναδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 21 του παρόντος. Στη δευτεροβάθμιες επιτροπές δεν μπορεί να μετέχει μέλος που μετείχε στην πρωτοβάθμια επιτροπή κατά της οποίας στρέφεται η ένσταση….

… 4. Οι αρνητικές αποφάσεις των υγειονομικών επιτροπών κοινοποιούνται απευθείας στον ενδιαφερόμενο και στην υπηρεσία του…

Άρθρο 166 Επιτροπές προσφυγών

1. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνιστώνται, τον Ιανουάριο κάθε δεύτερου έτους, στις έδρες των ιατρικών τμημάτων Πανεπιστημίων, επιτροπές προσφυγών που αποτελούνται από τρεις (3) καθηγητές ιατρικών τμημάτων Πανεπιστημίων οποιασδήποτε βαθμίδας. Με την ίδια απόφαση ορίζεται η έδρα, η αρμοδιότητα, ο τρόπος λειτουργίας τους και η ειδικότητα των μελών τους.

2. Οι επιτροπές προσφυγών αποφαίνονται για τις προσφυγές σε όσες περιπτώσεις ρητά προβλέπει ο Κώδικας.

Άρθρο 167 Ειδικές υγειονομικές επιτροπές

1. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνιστώνται ειδικές υγειονομικές επιτροπές αποτελούμενες από τρεις (3) καθηγητές ιατρικών τμημάτων Πανεπιστημίων οποιασδήποτε βαθμίδας. Με την ίδια απόφαση ορίζεται η συγκρότηση των ειδικών υγειονομικών επιτροπών κατά ειδικότητα σε σχέση προς τα είδη των δυσίατων νοσημάτων, η χωρική αρμοδιότητά τους και ο τρόπος λειτουργίας τους, καθώς και η αμοιβή των μελών και του γραμματέα.

2. Οι ειδικές υγειονομικές επιτροπές γνωματεύουν για τη χορήγηση αναρρωτικών αδειών σε υπαλλήλους που πάσχουν από δυσίατα νοσήματα και για την απαλλαγή τους από την υπηρεσία, εφόσον δεν μπορούν να εκτελούν τα καθήκοντά τους, λόγω σωματικής ή πνευματικής ανικανότητας που οφείλεται στα νοσήματα αυτά.

Οι γνωματεύσεις των επιτροπών αυτών υπόκεινται σε προσφυγή στις επιτροπές του άρθρου 166 του Κώδικα, τόσο από τον ενδιαφερόμενο υπάλληλο όσο και από τη Διοίκηση, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη γνωστοποίησή τους….

1.11 Ρυθμίσεις του Τομέα Απασχόλησης για τα ΑμεΑ

Στην ελληνική νομοθεσία υπάρχουν λεπτομερείς διατάξεις για την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία. Οι κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις κατέστησαν επιβεβλημένη τη διαμόρφωση ενός νέου νομικού πλαισίου, σε αντικατάσταση του **νόμου 1648/1986,**[44] που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες και απαιτήσεις, αναφορικά με την απασχόληση των προσώπων ειδικών κατηγοριών (πολύτεκνοι, άτομα με αναπηρία, τέκνα αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης, συγγενείς ατόμων με αναπηρία, τέκνα αναπήρων και θυμάτων πολέμου).

Έτσι ψηφίστηκε ο **νόμος 2643/1998,** [45] με τον οποίο διασφαλίστηκαν όροι διαφάνειας και αντικειμενικότητας στο σύστημα των υποχρεωτικών τοποθετήσεων ατόμων από προστατευόμενες κατηγορίες σε θέσεις εργασίας με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων τοποθέτησης (μορίων) βάσει ηλικίας του προστατευομένου, οικογενειακής κατάστασης, οικονομικής κατάστασης, τυπικών προσόντων και ποσοστού αναπηρίας, εφόσον πρόκειται για ΑμεΑ. Με το νέο νόμο, το ποσοστό υποχρεωτικής πρόσληψης των προστατευομένων κατηγοριών σε θέσεις εργασίας των υπόχρεων φορέων παραμένει στο 8% επί του συνόλου του προσωπικού του φορέα.

Εξάλλου, σύμφωνα με το **νόμο 2190/1994,**[46] με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Α.Σ.Ε.Π, καθορίζονται ο τρόπος εξέτασης, η συγκρότηση ειδικής επιτροπής, όπου απαιτείται, και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, για τη διαδικασία συμμετοχής στους διαγωνισμούς, ατόμων των οποίων οι φυσικές σωματικές δεξιότητες εμποδίζουν τη συμμετοχή σε

[44] Ν. 1648/1986 «Προστασία πολεμιστών, αναπήρων και θυμάτων πολέμου και μειονεκτούντων προσώπων». ΦΕΚ 147/Α/2-10-1986.
[45] Ν. 2643/1998 «Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών». ΦΕΚ 220/Α/ 28-9-1998.
[46] Ν. 2190/1994 «Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής». (Α.Σ.Ε.Π.). ΦΕΚ 28/Α/3-3-1994.

αυτούς με γραπτή διαδικασία.

Στο πλαίσιο του κοινωνικού κράτους δικαίου για την μέριμνα υπέρ των ΑμεΑ ψηφίστηκαν, επίσης, ο **νόμος 2956/2001,**[47] ο **νόμος 2972/2001,**[48] ο **νόμος 3051/2002,**[49] ο **νόμος 3227/2004,**[50] και ο **νόμος 3454/2006,**[51] με τους οποίους θεσμοθετήθηκαν περαιτέρω αλλαγές στο Ν. 2643/98, που τον καθιστούν ευνοϊκότερο και αποτελεσματικότερο για τα άτομα με αναπηρία. Οι αλλαγές συνδέονται, άρρηκτα, με τη θεμελίωση του αυτοτελούς δικαιώματος προστασίας, το άνοιγμα του στενού δημόσιου τομέα για τα ΑμεΑ και μια σειρά διαδικαστικά θέματα, προκειμένου ο Ν. 2643/98 να λειτουργήσει μέσα σε ένα πλαίσιο νέων κανόνων ηθικής και συμπεριφοράς, αξιοκρατίας και δίκαιης κατανομής των θέσεων εργασίας για τα άτομα με αναπηρία.

Πρόσφατα, στις αρχές του 2005, με το **νόμο 3304/2005,**[52] διασφαλίζονται ακόμη περισσότερο τα δικαιώματα των ΑμεΑ με την νομική κατοχύρωση της **αρχής της ίσης μεταχείρισης**, με την ενσωμάτωση στο εσωτερικό ελληνικό δίκαιο της Ευρωπαϊκής **Οδηγίας 2000/43/ΕΚ** του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 και της **Οδηγίας 2000/78/ΕΚ** του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000,[53] για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

Βάσει του ***άρθρου 2*** του νόμου 3304/2005, καθορίζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης ως εξής:

> *«**2.** Ως διάκριση νοείται και η παρενόχληση ή κάθε άλλη προσβλητική ενέργεια, η οποία εκδηλώνεται με ανεπιθύμητη συμπεριφορά που σχετίζεται με έναν από τους λόγους του άρθρου 1 και έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της*

[47] Ν. 2956/2001 «Αναδιάρθρωση Ο.Α.Ε.Δ. και άλλες διατάξεις». ΦΕΚ 258/Α/6-11-2001.
[48] Ν. 2972/2001 «Εκσυγχρονισμός της οργάνωσης και της λειτουργίας του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων & άλλες διατάξεις». ΦΕΚ 291/Α/27-12-2001.
[49] Ν. 3051/2002 «Συνταγματικά κατοχυρωμένες Ανεξάρτητες Αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα & συναφείς ρυθμίσεις». ΦΕΚ 220/Α/20-9-2002.
[50] Ν. 3227/2004 «Μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας». ΦΕΚ 31/Α/9-2-2004.
[51] Ν. 3454/2006 «Ενίσχυση της οικογένειας και λοιπές διατάξεις». ΦΕΚ 75/Α/7-4-2006.
[52] Ν. 3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού». ΦΕΚ 16/Α/27-1-2005.
[53] Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου της 27-11-2000 για την «Ίση Μεταχείριση στην Απασχόληση και την Εργασία».

αξιοπρέπειας προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος. Κατά την εξειδίκευση της έννοιας της παρενό-χλησης λαμβάνονται υπόψη και τα χρηστά και συναλλακτικά ήθη.

3. *Ως διάκριση νοείται επίσης οποιαδήποτε εντολή για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος προσώπου για οποιονδήποτε από τους αναφερόμενους στο άρθρο 1 λόγους».*

Περαιτέρω, το ***άρθρο 4*** του νόμου αυτού, καθορίζει το πεδίο εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης και εργασίας ως εξής:

*«**1.** Με την επιφύλαξη της παρ. 2 του παρόντος και του άρθρου 5, οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται σε όλα τα πρόσωπα, στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα όσον αφορά:*

α) *τους όρους πρόσβασης στην εργασία και την απασχόληση εν γένει, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξάρτητα από τον κλάδο δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, καθώς και τους όρους υπηρεσιακής και επαγγελματικής εξέλιξης,*

β) *πρόσβαση σε όλα τα είδη και όλα τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και επαγγελματικού αναπροσανατολισμού, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής επαγγελματικής εμπειρίας,*

γ) *τους όρους εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τις απολύσεις και τις αμοιβές,*

δ) *την ιδιότητα του μέλους και τη συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών ή σε οποιαδήποτε επαγγελματική οργάνωση, συμπεριλαμβανομένων των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από τη συμμετοχή σε αυτές,*

ε) *την κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης,*

στ) *τις κοινωνικές παροχές,*

ζ) *την εκπαίδευση,*

η) *την πρόσβαση στη διάθεση και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που διατίθενται (συναλλακτικά) στο κοινό, συμπεριλαμβανομένης της στέγης».*

Επίσης, στο πλαίσιο της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, το ***άρθρο 10*** του ανωτέρω νόμου, επιτάσσει στους εργοδότες εύλογες προσαρμογές για τα ΑμεΑ και ορίζει ότι:

> *«Ο εργοδότης υποχρεώνεται στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων κατά περίπτωση μέτρων, προκειμένου τα άτομα με αναπηρία να έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε θέση εργασίας, να ασκούν αυτήν και να εξελίσσονται, καθώς και δυνατότητα συμμετοχής στην επαγγελματική κατάρτιση, εφόσον τα μέτρα αυτά δεν συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τον εργοδότη. Δεν θεωρείται δυσανάλογη η επιβάρυνση, όταν αντισταθμίζεται από μέτρα προστασίας που λαμβάνονται στο πλαίσιο άσκησης της πολιτικής υπέρ των ατόμων με αναπηρία».*

Περαιτέρω, έχουν εκδοθεί διάφορες υπουργικές αποφάσεις, οι οποίες εξαγγέλλουν ποικίλα προγράμματα, σχετικά με την απασχόληση των ΑμεΑ. Πρόκειται για προγράμματα επιχορήγησης εργοδοτών για την απασχόληση ατόμων με αναπηρία, προγράμματα επιχορήγησης νέων ελεύθερων επαγγελματιών για ΑμεΑ και γενικότερα προγράμματα που αποσκοπούν στην καταπολέμηση του αποκλεισμού των ΑμεΑ από την αγορά εργασίας. Φορέας υλοποίησης των προγραμμάτων αυτών είναι ο ΟΑΕΔ. Οι υπουργικές αυτές αποφάσεις αναφέρονται αναλυτικότερα στα επί μέρους κεφάλαια του παρόντος Οδηγού που ακολουθούν.

1.12 Άλλες Νομοθετικές Ρυθμίσεις για τα ΑμεΑ

Επιπλέον των παραπάνω μέτρων, στη χώρα μας ισχύουν και ρυθμίζονται με νόμους σειρά θεμάτων αμιγούς ενδιαφέροντος για τα ΑμεΑ. Συγκεκριμένα:

- Σύμφωνα με το **νόμο 2430/1996,**[54] η 3η Δεκεμβρίου κάθε έτους ορίζεται ως Ημέρα των ΑμεΑ. Επίσης, η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑΜΕΑ) υποβάλλει κάθε έτος στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων έκθεση αναφερόμενη στην εν γένει αντιμετώπιση των ανθρωπίνων και

[54] Ν. 2430/1997 «Θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών». ΦΕΚ 156/Α/ 26-2-1997.

κοινωνικών δικαιωμάτων των ΑμεΑ στην Ελλάδα. Η Ημέρα των ΑμεΑ και οι εκδηλώσεις που διοργανώνονται για την ημέρα αυτή, τελούν υπό την αιγίδα της Βουλής των Ελλήνων. Η ΕΣΑΜΕΑ, ως η αντιπροσωπευτικότερη οργάνωση των ΑμεΑ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τους λοιπούς συναρμόδιους φορείς, οργανώνει τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται την 3η Δεκεμβρίου κάθε έτους. Οι εκδηλώσεις αυτές χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

- Επίσης, με το **νόμο 2430/1996,** έχει θεσπιστεί ο θεσμός της Κάρτας Αναπηρίας. Στο πλαίσιο του θεσμού αυτού, προβλέπεται η χορήγηση κάρτας αναπηρίας, υποχρεωτικά, σε όλα τα ΑμεΑ που έχουν αναπηρία σε ποσοστό 67% και άνω. Η κάρτα αναπηρίας χρησιμεύει ως αποδεικτικό της αναπηρίας και χορηγείται ύστερα από γνωμάτευση/ πιστοποιητικό των Πρωτοβάθμιων και Δευτεροβάθμιων Επιτροπών Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΠΑΠΑ-ΔΕΠΑ) που λειτουργούν σε όλα τα νομαρχιακά και περιφερειακά νοσηλευτικά ιδρύματα του Ε.Σ.Υ., σύμφωνα με το **Π.Δ. 210/1998.** [55] Η Κάρτα Αναπηρίας μέχρι σήμερα εφαρμόζεται πιλοτικά μόνο στη Ν.Α. Λάρισας.

1.13 Νόμος 2831/2000: Τροποποίηση Διατάξεων του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Ν. 1577/1985) [56]

Άρθρο 18 - Τροποποίηση του άρθρου 21 του ν. 1577/1985 [57]

«… 5. Επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος και των ειδικών όρων δόμησης της περιοχής, η κατασκευή ανελκυστήρα με τις απολύτως αναγκαίες από τους ισχύοντες κανονισμούς διαστάσεις, καθώς και του αναγκαίου χώρου πρόσβασης σε αυτόν, σε υφιστάμενες κατά τη χρονολογία ισχύος της διάταξης αυτής οικοδομές που στερούνται αυτού και όπου διαμένουν άτομα με κινητική αναπηρία, εφόσον δεν βλάπτεται υπέρμετρα το άμεσο οικιστικό περιβάλλον. Η παρέκκλιση αυτή χορηγείται

[55] Π.Δ. 210/1998 «Καθορισμός κατά ενιαίο τρόπο της διαδικασίας πιστοποίησης της αναπηρίας για τη χορήγηση Κάρτας Αναπηρίας». ΦΕΚ 169/Α/15-7-1998.
[56] Ν. 2831/2000 «Τροποποίηση των διατάξεων του ν. 1577/1985 "Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός" και άλλες πολεοδομικές διατάξεις». ΦΕΚ 140/Α/13-6-2000.
[57] Ν. 15577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός». ΦΕΚ 210/Α/1985.

με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας Περιφέρειας, σύμφωνη γνώμη του περιφερειακού συμβουλίου χωροταξίας, οικισμού και περιβάλλοντος και μετά από αιτιολογημένη πρόταση της αρμόδιας υπηρεσίας Υγείας και Πρόνοιας της Περιφέρειας.

Τα ανωτέρω μπορεί να εφαρμοσθούν και σε κτίρια, στα οποία κατά το χρόνο ανέγερσής τους δεν επεβάλλετο από τις ισχύουσες τότε διατάξεις η κατασκευή του ανελκυστήρα και του χώρου πρόσβασης σε αυτόν. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται η αιτιολογημένη πρόταση της αρμόδιας υπηρεσίας Υγείας και Πρόνοιας της Περιφέρειας.»

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ. 23 του άρθρου 13 του **νόμου 3212/2003,**[58] ορίζεται ότι: "23. Οι διατάξεις του άρθρου 18 του Ν. 2831/2000… εφαρμόζονται και σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως για νομίμως υφιστάμενα κτίρια".

Άρθρο 28 - Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες

1. Στους χώρους των νέων κτιρίων για τα οποία η οικοδομική άδεια εκδίδεται μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση από άτομα με ειδικές ανάγκες στους χώρους αυτών στους οποίους στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, γραφείων και εμπορίου, καθώς επίσης και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων των κτιρίων αυτών. Η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται και στα κτίρια με χρήση κατοικίας στα οποία είναι υποχρεωτικός ο ανελκυστήρας, σύμφωνα με τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού.

2. Η δυνατότητα προσπέλασης των κτιρίων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο εξασφαλίζεται με οδεύσεις που αρχίζουν από τη στάθμη του πεζοδρομίου και φτάνουν μέχρι την πόρτα του ανελκυστήρα και αποτελούνται: α) από διαδρόμους

[58] Ν. 3212/2003 «Άδεια δόμησης, πολεοδομικές και άλλες διατάξεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ». ΦΕΚ 308/Α/31-12-2003.

που έχουν ελάχιστο πλάτος 1.30 μ. και δάπεδα ομαλά, χωρίς αναβαθμούς, με κλίση μέχρι 5% και β) από ανελκυστήρες με ελάχιστες εσωτερικές διαστάσεις πλάτους 1,10 μ. και μήκους 1,40 μ. και ελεύθερο άνοιγμα πόρτας στη μικρότερη από τις παραπάνω διαστάσεις 0,85 μ. Η απόσταση μεταξύ της πόρτας του ανελκυστήρα και του απέναντι τοίχου ή σκάλας ή άλλου εμποδίου πρέπει να είναι τουλάχιστον 1,50 μ. Στους ανελκυστήρες αυτούς επιβάλλεται η τοποθέτηση οπτικοακουστικών και οπτικών μέσων για την εξυπηρέτηση των τυφλών ή κωφών ατόμων, με εξαίρεση τους ανελκυστήρες που εξυπηρετούν χώρους κατοικίας.

3. Οι κοινής χρήσης υπαίθριοι χώροι των οικοπέδων, στα οποία κατασκευάζονται τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1 επιβάλλεται να διαμορφώνονται κατάλληλα, εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, με διαδρόμους με ομαλό δάπεδο, κατασκευασμένο από συμπαγές μη ολισθηρό υλικό, χωρίς αναβαθμούς πλάτους τουλάχιστον 1,30 μ. και κλίσης μέχρι και 5% ώστε να χρησιμοποιούνται και από άτομα με ειδικές ανάγκες.

4. Στα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και στους κοινόχρηστους χώρους των οικισμών ποσοστό 5% των χώρων υγιεινής για χρήση κοινού ή σε κάθε περίπτωση ο ένας ανά όροφο από αυτούς πρέπει να είναι προσπελάσιμοι και εξοπλισμένοι κατάλληλα για χρήση από άτομα που χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο.

5. Στα υφιστάμενα πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου κτίρια που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ευρύτερου δημόσιου τομέα, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, κοινωφελείς οργανισμοί, τράπεζες και ανταλλακτήρια τραπεζών, επιβάλλεται να γίνουν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με ειδικές ανάγκες. Οι διαμορφώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή γίνονται σύμφωνα με τις σχετικές προδιαγραφές που εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας εγκρίνονται οι διαμορφώσεις για κάθε κτίριο, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου για το κτίριο φορέα, εισήγηση της περιφερειακής υπηρεσίας και γνωμοδότηση του Περιφερειακού Σ.Χ.Ο.Π.

6. Από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εξαιρούνται τα κτίρια που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες ή βρίσκονται σε οικόπεδα στα οποία η ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην οικοδομική γραμμή από την επιφάνεια του πεζοδρομίου είναι μεγαλύτερη από 2.50 μ. Επίσης εξαιρούνται από την υποχρέωση διαμόρφωσης πρόσβασης στους πάνω από το ισόγειο ορόφους ή τους εσωτερικούς εξώστες ή αναβαθμούς τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον:

α) Το εμβαδόν των εσωτερικών εξωστών ή αναβαθμών αποτελεί ποσοστό μέχρι 50% του εμβαδού της κυρίως αίθουσας και όχι περισσότερο των 100.0 τ.μ. και η χρήση του είναι ίδια με αυτή της κυρίως αίθουσας ή οι εσωτερικοί εξώστες ή αναβαθμοί έχουν βοηθητική χρήση.

β) Το συνολικό μικτό εμβαδόν των πάνω από το ισόγειο ορόφων είναι μικρότερο των 200,0 τ.μ. και

γ) το μικτό εμβαδόν κάθε ορόφου είναι μικρότερο των 70,0 τ.μ.

Οι εξαιρέσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις β΄ και γ΄ της παραγράφου αυτής δεν ισχύουν, αν η χρήση του κτιρίου είναι η μοναδική στον οικισμό και ταυτόχρονα στους πάνω από το ισόγειο ορόφους υπάρχουν χρήσεις για εξυπηρέτηση κοινού διαφορετικές από αυτές που υπάρχουν στον ισόγειο όροφο.

7. Στα κτίρια στα οποία δεν έχουν υποχρεωτική εφαρμογή οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, επιτρέπεται κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, εκτός από αυτές που αναφέρονται στην ασφάλεια του κοινού, η εγκατάσταση ή κατασκευή στοιχείων για τη διευκόλυνση πρόσβασης στους κοινόχρηστους χώρους αυτών ατόμων με ειδικές ανάγκες, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και ύστερα από έγκριση της ΕΠΑΕ. Η δαπάνη για την εγκατάσταση ή κατασκευή των παραπάνω στοιχείων βαρύνει τον ή τους συνιδιοκτήτες που ενδιαφέρονται για την εκτέλεση των σχετικών εργασιών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με το άρθρο 8 περ. β' του **νόμου 3212/2003,** ορίζεται επίσης ότι:

"1. Δεν απαιτείται έκδοση άδειας δόμησης στις παρακάτω περιπτώσεις: β) Για τις κατασκευές που απαιτούνται για τη μετακίνηση των Α.Μ.Ε.Α. στα υπάρχοντα κτίρια, όπως ορίζεται στις παραγράφους 5 και 7 του άρθρου 28 του Ν. 2831/2000".

8. Κατά τη διαμόρφωση ή ανακατασκευή των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών, που προορίζονται για την κυκλοφορία των πεζών, όπως των πλατειών, των πεζοδρόμων, των πεζοδρομίων, εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με ειδικές ανάγκες με οδεύσεις πεζών, οδεύσεις τυφλών, κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς με κλίση μέχρι 5%, κατάλληλη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, όπως στεγάστρων, καθιστικών στύλων φωτισμού, κάδων απορριμμάτων και να διαμορφώνεται ποσοστό 5% των χώρων στάθμευσης ή τουλάχιστον ένας για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

9. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων συνιστάται «Επιτροπή προσβασιμότητας», που θα εδρεύει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και εισηγείται στον Υπουργό για θέματα που έχουν σχέση με την εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι φορείς που θα εκπροσωπούνται σε αυτήν, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οπωσδήποτε εκπρόσωποι της Εθνικής Συνομοσπονδίας των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΕΣΑΕΑ), οι ιδιότητες των μελών, ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας της και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

1.14 Κτιριοδομικός Κανονισμός [59]

Άρθρο 14 Κεκλιμένα επίπεδα κυκλοφορίας πεζών (ράμπες).

1. Στις θέσεις που από τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 29 του ΓΟΚ δεν επιβάλλονται μικρότερες κλίσεις για τις ράμπες πεζών, οι μέγιστες επιτρεπόμενες κλίσεις είναι:

α. Μέγιστη επιτρεπόμενη κλίση 10% στα κτίρια με χρήση υγείας ή κοινωνικής πρό νοιας (κατηγορία Ε).

β. Μέγιστη επιτρεπόμενη κλίση 12,5% (1:8) σε όλα τα άλλα κτίρια.

[59] Υ.Α. 3046/304/30-1-1989 «Κτιριοδομικός Κανονισμός». ΦΕΚ 59/Δ/3-2-1989.

2. Οι ράμπες πρέπει να είναι ευθύγραμμες. Οι αλλαγές κατεύθυνσης επιτρέπεται να γίνονται μόνο με παρεμβολή οριζόντιου τμήματος. Όταν η ράμπα έχει κλίση μεγαλύτερη από 6% πρέπει να παρεμβάλλονται οριζόντια τμήματα μήκους 1,50 μ.

α. Σε τέτοια θέση, ώστε κλάδος ράμπας να μην έχει υψομετρική διαφορά μεταξύ αρ χής και τέλους μεγαλύτερη από 1,80 μ.

β. Μεταξύ οποιασδήποτε πόρτας και της αρχής ή του τέλους της ράμπας.

3. Κατ΄ εξαίρεση, σε χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων επιτρέπεται οι ράμπες των πεζών (τα πεζοδρόμια) να ακολουθούν την οποιαδήποτε μορφή και κλίση που έχουν οι αντίστοιχες ράμπες των αυτοκινήτων.

4. Η κλίση για κάθε κλάδο ράμπας μεταξύ διαδοχικών οριζόντιων τμημάτων πρέπει να είναι σταθερή.

5. Οι ράμπες και τα συνεχόμενα οριζόντια τμήματα πρέπει να έχουν επιφάνεια επίπεδη, ομαλή, συνεχή και μη ολισθηρή.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν είναι υποχρεωτικές για ράμπες ειδικών κτιρίων που εξυπηρετούν αποκλειστικά κτίρια αποθήκευσης (κατηγορία Κ) ή βιομηχανικές ή βιοτεχνικές δραστηριότητες (κατηγορία Ι), εφόσον δεν έχουν υπολογισθεί για τη διαφυγή ατόμων σε περίπτωση κινδύνου.

7. Στις περιπτώσεις που από τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 29 του ΓΟΚ επιβάλλεται η κατασκευή ράμπας για τη σύνδεση της στάθμης του πεζοδρομίου με τη στάθμη του ανελκυστήρα, επιβάλλεται για μήκος ράμπας πάνω από 10 μ. και η ύπαρξη οριζοντίου πλατύσκαλου ελάχιστου μήκους 1,60 μ.

Άρθρο 16 Χειρολισθήρες (Κουπαστές)

1. Στα κτίρια και στις δομικές κατασκευές πρέπει να τοποθετείται χειρολισθήρας τουλάχιστον στη μια πλευρά κάθε κλίμακας και κάθε ράμπας που έχει κλίση μεγαλύτερη από 6%. Σε κλίμακες με ελεύθερο πλάτος μεγαλύτερο από 1,20 μέτρου, πρέπει να τοποθετούνται χειρολισθήρες και στις δύο πλευρές τους.

Ο χειρολισθήρας πρέπει να είναι συνεχής σε όλο το μήκος κάθε κλάδου σκάλας και ράμπας. Τα πλατύσκαλα δεν είναι υποχρεωτικό να έχουν χειρολισθήρες.

2. Οι χειρολισθήρες τοποθετούνται σε ύψος τουλάχιστον 0,75 του μέτρου και όχι σε ύψος μεγαλύτερο από 1,00 μέτρο. Στις κλίμακες το ύψος αυτό μετριέται από το πάτημα των βαθμίδων κατακόρυφα από την ακμή της βαθμίδας.

3. Οι χειρολισθήρες πρέπει να έχουν μορφή που να επιτρέπει συνεχές γλίστρημα του χεριού πάνω σε αυτούς. Προς την εξωτερική πλευρά κάθε χειρολισθήρα και σε όλο το μήκος του πρέπει να υπάρχει ελεύθερο διάστημα μεταξύ αυτού και οποιασδήποτε κατασκευής τουλάχιστο 0,05 του μέτρου.

4. Οι χειρολισθήρες και τα στηρίγματά τους πρέπει να υπολογίζονται έτσι, ώστε να αντέχουν σε συγκεντρωμένο φορτίο 90 kp εφαρμοζόμενο σε οποιαδήποτε σημείο τους οριζόντια ή κατακόρυφα.

Άρθρο 21 Προσπέλαση προς εισόδους - εξόδους κτιρίων

1. Όπου η είσοδος ή η έξοδος κτιρίου ή δομικού έργου βρίσκεται σε αίθριο ή απέχει από την πλησιέστερη σε αυτή είσοδο του οικοπέδου περισσότερο από 30 μ., μετρούμενα κατά μήκος φυσικής όδευσης, απαιτείται προσπέλαση πεζών και τροχοφόρων προς αυτή την είσοδο ή έξοδο, με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α) Ελεύθερο πλάτος στη στενότερη θέση της τουλάχιστο 3,5 μ.

β) Ελεύθερο ύψος κάτω από οποιοδήποτε στοιχείο τουλάχιστο 3,0 μ.

γ) Όπου δεν είναι ευθύγραμμη, ακτίνα καμπυλότητας της εξωτερικής περιμέτρου της τουλάχιστο 3,5 μ.

δ) Μέγιστη κλίση προς το οριζόντιο επίπεδο 7% σε τμήμα μήκους 5 μ. από την είσοδο στο οικόπεδο και 17% για το υπόλοιπο τμήμα της.

2. Οι διατάξεις της παρ. 1 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη του άρθρου 14 του κανονισμού αυτού.

Άρθρο 24 Πεζοδρόμια

1. Τα πεζοδρόμια των κοινόχρηστων χώρων κατασκευάζονται, ανακατασκευάζονται, επισκευάζονται και συντηρούνται με σκοπό να διασφαλίζεται η συνεχής, ασφαλής και χωρίς εμπόδια κυκλοφορία των πεζών σε όλη την επιφάνειά τους και η χρήση τους από άτομα με ειδικές ανάγκες, εφόσον επιτρέπεται από τη μορφολογία του εδάφους.

2. ΥΠΟΧΡΕΟΙ

2.1. Υπόχρεοι για την κατασκευή και συντήρηση των πεζοδρομίων και των τεχνικών έργων που τα αποτελούν (κράσπεδα, ρείθρα, υπόστρωμα και επίστρωση ή επικάλυψη) είναι ιδιοκτήτες των παρόδιων ακινήτων μπροστά στα οποία βρίσκονται.

2.2. Σε περίπτωση καταστροφής, αχρήστευσης και εκσκαφής από το Δημόσιο ή τον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) των πεζοδρομίων που υπάρχουν πριν από είκοσι τουλάχιστον χρόνια, στα πλαίσια γενικής ανακατασκευής ή αναδιαρρύθμισης των οδών και πλατειών ώστε να ικανοποιούν καλύτερα τις ανάγκες του οικισμού, η δαπάνη αποκατάστασης, επισκευής ή ανακατασκευής των πεζοδρομίων βαρύνει του παρόδιους ιδιοκτήτες.

2.3. Σε κάθε άλλη περίπτωση καταστροφής ή αχρήστευσης ή εκσκαφής των πεζοδρομίων από την εκτέλεση εργασιών, υπόχρεος για την αποκατάσταση, επισκευή ή ανακατασκευή του είναι ο φορέας εκτέλεσης των εργασιών αυτών, εκτός αν εκτελούνται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση αυτού τούτου του παρόδιου ακινήτου, οπότε υπόχρεος είναι αποκλειστικά ο ιδιοκτήτης του.

2.4. Η κατασκευή, ανακατασκευή ή επισκευή των πεζοδρομίων, μπορεί να γίνεται από τον οικείο ΟΤΑ σε βάρος και για λογαριασμό είτε των ιδιοκτητών των παροδίων ακινήτων είτε φορέων εκτέλεσης έργων εφόσον αυτά δεν έχουν κατασκευασθεί ή επισκευασθεί ακόμα, ή δεν έχουν τηρηθεί οι προδιαγραφές που ισχύουν για την κατασκευή ή επισκευή τους.

3. ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

3.1. Προδιαγραφές

Σε κάθε περίπτωση στις προδιαγραφές των πεζοδρομίων καθορίζονται οι διαστάσεις, το είδος κατασκευής και το είδος των υλικών των κρασπέδων, των ρείθρων, του υποστρώματος και της επίστρωσης ή της επικάλυψής τους. Επίσης, καθορίζονται το είδος της φυτείας, οι διαστάσεις και τα άλλα στοιχεία των τμημάτων των πεζοδρομίων που διατίθενται για φύτευσή τους.

3.1.1. Τα πεζοδρόμια κατασκευάζονται σύμφωνα με προδιαγραφές που καθορίζονται με απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου.

Σε οικισμούς που έχουν χαρακτηρισθεί παραδοσιακοί η πιο πάνω απόφαση εκδίδεται με σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ).

3.1.2. Σε οικισμούς με πληθυσμό πάνω από 20.000 κατοίκους και εφόσον τα πεζοδρόμια αποτελούν σημαντικό στοιχείο διαμόρφωσης των πολεοδομικών ή κυκλοφοριακών συνθηκών οδού, πλατείας ή περιοχής οι προδιαγραφές κατασκευής στο

σύνολο ή σε μέρος τους καθορίζονται με απόφαση του αρμόδιου Νομάρχη που εκδίδεται με τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 3 Ν.Δ. 17.7.23.

3.1.3. Σε οικισμούς στους οποίους δεν έχουν καθορισθεί οι πιο πάνω προδιαγραφές τα πεζοδρόμια κατασκευάζονται σύμφωνα με τις οδηγίες του οικείου Δήμου ή Κοινότητας που περιλαμβάνονται στην άδεια της παρ. 4.1. του παρόντος άρθρου.

3.2. Σε κάθε περίπτωση οι επιφάνειες των πεζοδρομίων έχουν αντιολισθηρή διαμόρφωση και είναι προσπελάσιμες από τις αναπηρικές πολυθρόνες, με κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) πλάτους τουλάχιστον 0,80 του μέτρου που κατασκευάζονται σε κατάλληλες θέσεις, εφόσον αυτό επιτρέπεται από τη μορφολογία του εδάφους.

3.3. Η κλίση κατά μήκος των πεζοδρομίων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 12%. Για την αποφυγή μεγαλύτερης κλίσης κατασκευάζονται σε κατάλληλες θέσεις βαθμίδες σε όλο το πλάτος του πεζοδρομίου μέγιστου ύψους 0,15 μ.

3.4 ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ

3.4.1. Έξω από τη ρυμοτομική γραμμή απαγορεύεται να κατασκευάζονται βαθμίδες για την εξυπηρέτηση των κτιρίων. Κατ΄ εξαίρεση, είναι δυνατή η κατασκευή τους, ύστερα από άδεια του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, αν μετά την ανέγερση του κτιρίου έχει μεταβληθεί η υψομετρική στάθμη του δρόμου. Η κατασκευή αυτή πρέπει να εξασφαλίζει την ασφάλεια της κυκλοφορίας των πεζών και των αναπηρικών πολυθρόνων στην επιφάνεια που απομένει.

ε καμία όμως περίπτωση δεν επιτρέπεται στα πεζοδρόμια η κατασκευή σκαλοπατιών που κατέρχονται προς το κτίριο για εξυπηρέτησή του, αλλά επιβάλλεται τα σκαλοπάτια αυτά να αρχίζουν ένα (1) μέτρο μέσα από τη ρυμοτομική γραμμή ή από την οικοδομική γραμμή σε περίπτωση ύπαρξης προκηπίου που είναι σε συνέχεια του πεζοδρομίου και χρησιμοποιείται από το κοινό.

3.4.2. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου έχουν εφαρμογή και σε υφιστάμενες κλίμακες ή βαθμίδες κλιμάκων.

Κλίμακες ή βαθμίδες κλιμάκων που αντίκεινται στις διατάξεις της παραγράφου αυτής είναι επικίνδυνες από άποψη κυκλοφορίας η δε άρση του κινδύνου γίνεται με εφαρμογή των διατάξεων «περί επικινδύνων οικοδομών» από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία».

3.5. Φύτευση δένδρων, θάμνων, κ.λ.π.

3.5.1. Κατά τη διαμόρφωση των πεζοδρομίων για τη φύτευση δένδρων, θάμνων, κ.λ.π. οπωσδήποτε αφήνεται ελεύθερη δίοδος, πλάτους τουλάχιστο 0,60 του μέτρου για τη διέλευση πεζών.

Ειδικά σε πεζοδρόμια πλάτους μεγαλύτερου ή ίσου των 1,50 μ. η ελεύθερη δίοδος πρέπει να έχει πλάτος 0,80 του μέτρου.

Ο κορμός των δένδρων τοποθετείται τουλάχιστον 0,50 του μέτρου εσώτερα από την ακμή του κράσπεδου.

3.5.2. Όπου η ρυμοτομική γραμμή συμπίπτει με την οικοδομική ανάλογα με το ριζικό σύστημα των δένδρων πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή βλάβης των κτιρίων και δομικών κατασκευών.

3.6. Κάτω από τα πεζοδρόμια απαγορεύεται η κατασκευή ή η τοποθέτηση δεξαμενών για οποιοδήποτε σκοπό (αποθήκευση, συγκέντρωση υγρών, κ.λ.π.).

Κατ΄ εξαίρεση επιτρέπεται μόνον η τοποθέτηση εγκαταστάσεων των αρμόδιων φορέων για τη σύνδεση των κτιρίων με τα δίκτυα ηλεκτρισμού, ύδρευσης, αποχέτευσης, τηλεφώνου, αερίου πόλης, καθώς και σωληνώσεων απορροής στους κοινόχρηστους χώρους των βρόχινων νερών των κτιρίων.

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ - ΑΝΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ

4.1. Για την κατασκευή ή ανακατασκευή καθώς και για την εκσκαφή των πεζοδρομίων απαιτείται άδεια του οικείου Δήμου ή Κοινότητας, στην οποία αναφέρονται οι αντίστοιχες προδιαγραφές ή αν δεν υπάρχουν οι σχετικές οδηγίες.

4.2. Οι δαπάνες κατασκευής, ανακατασκευής, επισκευής ή συντήρησης των πεζοδρομίων που γίνονται από τον οικείο ΟΤΑ ή το Δημόσιο, εισπράττονται από τους παρόδιους ιδιοκτήτες ή τους φορείς εκτέλεσης εργασιών, που είναι υπόχρεοι ανάλογα με την περίπτωση σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των Δημοσίων Εσόδων.

4.3. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου η δαπάνη που αναλογεί σε κάθε παρόδιο ακίνητο υπολογίζεται από τον οικείο ΟΤΑ ή το Δημόσιο με βάση το μήκος του προσώπου που έχει στη ρυμοτομική γραμμή και την τιμή του τρέχοντος μέτρου που έχει η σχετική δαπάνη.

4.4. Τυχόν ενστάσεις ενάντια στις καταλογιστικές πράξεις υποβάλλονται στην αρχή που τις έκδωσε, μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την κοινοποίησή τους στους υπόχρεους ιδιοκτήτες.

Στις ενστάσεις αυτές αποφασίζει το οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο.

Άρθρο 29 Ανελκυστήρες

1.1. Σε κάθε νέο κτίριο όταν το δάπεδο ορόφου ή τμήματος ορόφου έχει διαφορά στάθμης μεγαλύτερη από 9 μέτρα από την οριστική επιφάνεια του περιβάλλοντος εδάφους στη θέση από την οποία γίνεται η προσπέλαση στον υπόψη όροφο, επιβάλλεται η εγκατάσταση ενός τουλάχιστο ανελκυστήρα προσώπων με την επιφύλαξη της παρ. 5 του άρθρου 29 του Ν. 1577/1985 (ΓΟΚ).

1.2. Σε περίπτωση χώρου ενιαίας λειτουργίας που αναπτύσσεται σε περισσότερα από ένα επίπεδα και εξυπηρετείται με εσωτερική κλίμακα, για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ελέγχεται η στάθμη του δαπέδου εισόδου σ΄ αυτόν.

1. 3. Στις προσθήκες καθ΄ ύψος ή κατ΄ επέκταση επιτρέπεται να εφαρμόζονται οι διατάξεις για τους ανελκυστήρες που ίσχυαν κατά την έκδοση της αρχικής άδειας με την επιφύλαξη των όρων της παρακάτω παρ. 3.

2. Υποχρεωτικά κάθε σημείο του ορόφου του κτιρίου δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από 60 μέτρα από τον ανελκυστήρα, μετρούμενο σε φυσική όδευση.

Ο τύπος και το είδος του ανελκυστήρα που εγκαθίσταται σε ένα κτίριο πρέπει να είναι κατάλληλος γι΄ αυτό και να πληροί όλες τις απαιτήσεις - προδιαγραφές κατασκευής, για την άνετη και ασφαλή μεταφορά ατόμων.

3. Σε κτίρια στα οποία απαιτείται η κατασκευή ανελκυστήρα σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος άρθρου πρέπει να συντάσσεται κυκλοφοριακή μελέτη του κτιρίου όταν ο πληθυσμός του κτιρίου είναι μεγαλύτερος από 200 άτομα.

Στην κυκλοφοριακή μελέτη του κτιρίου θα προσδιορίζονται ο αριθμός των ανελκυστήρων, η χωρητικότητα και η ταχύτητά τους.

4. Η εγκατάσταση των ηλεκτροκινήτων ανελκυστήρων σε ένα κτίριο, δηλαδή τα οικοδομικά στοιχεία φρέατος, τα ύψη, διαστάσεις μηχανοστασίου, τροχαλιοστασίου,

διαμόρφωση φρέατος, καθώς και ο τρόπος κατασκευής γίνονται σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. υπ' αριθμ. **Φ.9.2/Οικ. 3203/1308,**[60] όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.[61]

Ειδικά στους υδραυλικούς ανελκυστήρες ισχύουν οι παρακάτω παρεκκλίσεις:

α) Δεν απαιτείται ιδιαίτερος χώρος τροχαλιοστασίου.

β) Το μηχανοστάσιο μπορεί να μην είναι σε επαφή με το φρέαρ. Στην περίπτωση αυτή, οι υδραυλικοί σωλήνες και τα καλώδια που συνδέουν το μηχανοστάσιο με το φρέαρ πρέπει να τοποθετούνται σε ειδικό για το σκοπό αυτό κανάλι.

γ) Οι ελάχιστες αποστάσεις του μηχανισμού κίνησης από τους τοίχους του μηχανοστασίου πρέπει να είναι τουλάχιστον 0,20 μ. εκτός από την απόσταση της μιας από τις μεγάλες πλευρές του, που πρέπει να είναι 0,80 μ.

δ) Μπροστά από τον ηλεκτρικό πίνακα του ανελκυστήρα που τοποθετείται στο μηχανοστάσιο πρέπει να αφήνεται ελεύθερη απόσταση από οποιοδήποτε εμπόδιο τουλάχιστο 0,80 μ.

ε) Η ελεύθερη απόσταση μεταξύ του ανώτατου σημείου της οροφής του θαλάμου και του κατώτατου σημείου της οροφής του φρέατος πρέπει να είναι τουλάχιστο 1,15 μ. Επίσης, ειδικά στους υδραυλικούς ανελκυστήρες, το δάπεδο του μηχανοστασίου πρέπει να κατασκευάζεται έτσι ώστε σε περίπτωση διαρροής όλο το υδραυλικό υγρό να παραμένει στο μηχανοστάσιο.

5. Κατά την κατασκευή και εγκατάσταση ανελκυστήρα σε κτίρια, λαμβάνονται τα κατά περίπτωση κατάλληλα μέτρα ηχομόνωσης, όπως προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις ώστε να μην υπάρχει μεταφορά θορύβου σε διπλανά διαμερίσματα ή χώρους. Επίσης, λαμβάνονται αντικραδασμικά μέτρα στο χώρο του κλιμακοστασίου, ώστε να μη μεταδίδονται στο κτίριο οι κραδασμοί. Επίσης, λαμβάνεται πρόνοια για την προστασία της εγκατάστασης, όπως προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις «περί πυροπροστασίας».

---

[60] Υ.Α. Φ.9.2/οικ. 3203/1308 «Κατασκευή και λειτουργία ανελκυστήρων». ΦΕΚ 815/Α/11-9-1997.

[61] Βλέπε νεότερες τροποποιητικές Κ.Υ.Α.: Οικ. 3899/253/Φ.9.2/2002 (ΦΕΚ 291 Β/2002) και Κ.Υ.Α. Οικ. Φ.9.2/29362/1957/2005 (ΦΕΚ 1797/Β/21-12-2005).

6. Κάθε μηχανοστάσιο ανελκυστήρα που βρίσκεται σε οποιονδήποτε όροφο, εκτός από τον ανώτατο όροφο του κτιρίου, πρέπει να μην έχει οποιαδήποτε άνοιγμα προς άλλο χώρο του κτιρίου, εκτός από την πόρτα του, η οποία πρέπει να κατασκευάζεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του κανονισμού περί πυροπροστασίας των κτιρίων.

Άρθρο 32 Γραμματοκιβώτια

1. Σε κάθε κτίριο επιβάλλεται η εγκατάσταση γραμματοκιβωτίων.

2. Ο αριθμός των γραμματοκιβωτίων είναι τουλάχιστο ίσος προς τον αριθμό των κατοικιών και λοιπών τμημάτων του κτιρίου που έχουν αυτοτελή χρήση.

3. Όλα τα γραμματοκιβώτια του κτιρίου διατάσσονται το ένα πλησίον του άλλου ώστε να αποτελούν μια ενότητα.

Τοποθετούνται σε τέτοια θέση ώστε να είναι προσιτά από το εξωτερικό του κτιρίου χωρίς να χρειάζεται να ανοίγει πόρτα που υπόκειται σε κλείδωμα. Το 10% των γραμματοκιβωτίων και όχι λιγότερο από 1, πρέπει να είναι προσιτό σε άτομα με ειδικές ανάγκες χρήστες αμαξιδίων.

Η θέση τους πρέπει να είναι εμφανής και κοντά στην πόρτα της κυρίας εισόδου του κτιρίου. Επιτρέπεται η τοποθέτησή τους πάνω στο φύλλο της πόρτας εισόδου. Επιτρέπεται η τοποθέτησή τους στο προκήπιο. Απαγορεύεται να εξέχουν από τη ρυμοτομική γραμμή.

4. Κάθε γραμματοκιβώτιο έχει ιδιαίτερη κλειδαριά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΓΕΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

2.1 Διευκολύνσεις των πολιτών κατά τις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες.

Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σε κάθε ένα από τα παρακάτω πεδία, έχουν υποχρέωση :

Εξυπηρέτηση και προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις υπηρεσίες

- Να εξυπηρετούν, κατά προτεραιότητα, τα άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠΕΣΔΔΑ, ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/ΟΙΚ/12043/9-6-05.
- Να φροντίζουν για την προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις Υπηρεσίες. Σχετικές εγκύκλιοι της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠΕΣΔΔΑ, ΔΙΑΔΠ/Π.ΑΜΕΑ/Φ.3/2/22340/7-11-05 & ΔΙΑΔΠ/Π.ΑΜΕΑ/Φ.3/5/5690/16-3-06.

Αιτήσεις προς τη Διοίκηση

(άρθρο 3 του Ν. 2690/1999- ΦΕΚ 45/Α΄)

- Να διαθέτουν έντυπα αιτήσεων για όλα τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους και να διευκολύνουν στη συμπλήρωση των αιτήσεων, σε περίπτωση αδυναμίας συμπλήρωσης από τον πολίτη. Στα έντυπα πρέπει αναφέρονται οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προϋποθέσεις για την ικανοποίηση του αιτήματος και τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσει ο ενδιαφερόμενος.

- Να μη ζητούν περαιτέρω απόδειξη για τα στοιχεία που αναγράφονται στο δελτίο ταυτότητας ή το διαβατήριο ή τη σχετική προσωρινή βεβαίωση της αρμόδιας αρχής.

Γεγονότα ή στοιχεία, που δεν αποδεικνύονται από το δελτίο ταυτότητας ή αντίστοιχο έγγραφο, γίνονται δεκτά βάσει υπεύθυνης δήλωσης του ενδιαφερομένου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδική διάταξη.

Υπεύθυνη δήλωση υποβάλλεται και όταν τα στοιχεία του δελτίου ταυτότητας για την οικογενειακή κατάσταση, τη διεύθυνση κατοικίας και το επάγγελμα, έχουν μεταβληθεί**.**

- Να μην αναζητούν, σε καμία περίπτωση, επιπλέον δικαιολογητικά, εκτός από αυτά που ορίζονται από τις συγκεκριμένες διατάξεις και να μην προβαίνουν στην αναζήτηση δικαιολογητικών, τα οποία έχουν, ήδη, καταργηθεί με κοινές

υπουργικές αποφάσεις και έχουν αντικατασταθεί με υπεύθυνη δήλωση του πολίτη (άρθρο 10 του Ν. 3230/2004-ΦΕΚ44/Α΄).

Υποχρέωση πρωτοκόλλησης αιτήσεων πολιτών

(άρθρο 6 του Ν. 3242/2004-ΦΕΚ 102/Α΄& άρθρο 12 του Ν. 2690/1999-ΦΕΚ 45/Α΄)

- Να πρωτοκολλούν τις αιτήσεις των πολιτών, που περιέρχεται στην Υπηρεσία, με οποιοδήποτε τρόπο και να τους χορηγούν βεβαίωση καταχώρισης εγγράφου.
- Να παραλαμβάνουν και αιτήσεις οι οποίες δεν συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Στην περίπτωση αυτή γίνεται ειδική περιγραφή των δικαιολογητικών, που ελλείπουν στη σχετική απόδειξη παραλαβής, που χορηγείται από την υπηρεσία στον ενδιαφερόμενο.

Αιτήσεις με τηλεομοιοτυπία και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

(άρθρο 14 του Ν. 2672/1998- ΦΕΚ 290/ Α΄)

Να δέχονται τις αιτήσεις των πολιτών, που αποστέλλονται με τηλεομοιοτυπία (fax), και να απαντούν σε αιτήματα παροχής πληροφοριών που υποβάλλονται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail).

Προσοχή:

Από την επικοινωνία μεταξύ υπηρεσιών και πολιτών είτε με Fax είτε με E-mail εξαιρούνται:

- Τα έγγραφα που χαρακτηρίζονται ως απόρρητα, καθώς και όλα εκείνα για τα οποία η κείμενη νομοθεσία απαγορεύει τη χορήγηση αντιγράφου.
- Τα έγγραφα που περιέχουν ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (Ν. 2472/1997- ΦΕΚ 50/Α΄).
- Οι αιτήσεις, προσφορές και δικαιολογητικά συμμετοχής στις διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού με οποιαδήποτε σχέση, στους διαγωνισμούς ή διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων έργων, μελετών, προμηθειών, παροχής υπηρεσιών ή σε άλλους δημόσιους διαγωνισμούς, οι οποίοι πραγματοποιούνται βάσει προκήρυξης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδικές διατάξεις ή από την οικεία προκήρυξη συμμετοχής.
- Τα έγγραφα για τα οποία προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις η υποβολή τους σε πρωτότυπο ή επικυρωμένα αντίγραφα.
- Τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται ως δικαιολογητικά για την εξόφληση τίτλων πληρωμής.
- Τα αποδεικτικά είσπραξης.

Για την **έγκυρη διακίνηση μηνυμάτων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο** μεταξύ των δημόσιων υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., αλλά και αυτών που διακινούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ή ενώσεις προσώπων προς τις πιο πάνω υπηρεσίες, τα απαιτούμενα στοιχεία είναι η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αποστολέα και λήπτη, ο πλήρης τίτλος της αποστέλλουσας υπηρεσίας, δηλ. Υπουργείο, Διεύθυνση,

Τμήμα (εάν πρόκειται για δημόσια υπηρεσία), το ονοματεπώνυμο του φυσικού προσώπου ή η επωνυμία του νομικού προσώπου ή της ένωσης προσώπων, η διεύθυνση της κατοικίας ή της έδρας και τέλος ο αριθμός τηλεφώνου του αποστολέα.

Για την **έγκυρη αποστολή Fax** από / προς δημόσια υπηρεσία ή πολίτη είναι απαραίτητο να συνοδεύεται τούτο από φύλλο αποστολής (προμετωπίδα), το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία, όπως τον πλήρη τίτλο της αποστέλλουσας υπηρεσίας δηλ. το Υπουργείο, Διεύθυνση κλπ (εάν πρόκειται για δημόσια υπηρεσία), ονοματεπώνυμο ή επωνυμία (εάν πρόκειται για πολίτες), ταχυδρομική διεύθυνση κατοικίας ή έδρας, αριθμό τηλεφώνου, αριθμό Fax, ημερομηνία έκδοσης του εγγράφου που αποστέλλεται, αριθμό σελίδων αποστελλόμενου εγγράφου, υπογραφή του αποστολέα.

Σημείωση: Τα εισερχόμενα, στις υπηρεσίες, έγγραφα με τηλεομοιοτυπία, πρωτοκολλούνται με την ημερομηνία λήψης τους και κατά τη σειρά λήψης τους.

Επικύρωση αντιγράφων εγγράφων

(άρθρο 11 του Ν. 2690/1999-ΦΕΚ 45/Α΄ όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του Ν. 3345/2005- ΦΕΚ 138/Α΄).

- Να επικυρώνουν αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων ή εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές, από ακριβή αντίγραφα αυτών, εφόσον έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο ή δημόσια αρχή.
- Να επικυρώνουν αντίγραφα ελληνικών διοικητικών εγγράφων από το πρωτότυπο ή το ακριβές αντίγραφο του εκδότη.
- Να δέχονται, υποχρεωτικά, απλά αντίγραφα ελληνικών διοικητικών εγγράφων, όταν συνυποβάλλονται με υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβεια των στοιχείων.

Βεβαίωση Γνησίου Υπογραφής

(άρθρο 11 του Ν. 2690/1999- ΦΕΚ45/ Α΄ όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του Ν. 3345/2005- ΦΕΚ 138/Α΄).

Να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής των πολιτών, βάσει:

- του δελτίου ταυτότητας ή της σχετικής προσωρινής βεβαίωσης της αρμόδιας αρχής ή το διαβατήριο, όταν πρόκειται για Έλληνες πολίτες.
- του δελτίου ταυτότητας ή του διαβατηρίου, για πολίτες Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- του διαβατηρίου ή άλλου εγγράφου, με το οποίο επιτρέπεται η είσοδός τους στη Χώρα, ή από έγγραφα που έχουν εκδώσει οι αρμόδιες ελληνικές αρχές, για πολίτες άλλων Κρατών.

<u>Προσοχή:</u>

Καταργείται η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, όταν προσέρχεται αυτοπροσώπως για υποθέσεις του, στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα ή τα ΚΕΠ, προσκομίζοντας το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας ή τα αντίστοιχα πρωτότυπα έγγραφα.

Σημείωση: Αρμόδιες υπηρεσίες για τη θεώρηση του γνήσιου της υπογραφής και την επικύρωση φωτοαντιγράφων, είναι: Υπουργεία, ΝΠΔΔ, Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι, Κοινότητες, Αστυνομικά Τμήματα και τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών.

Αυτεπάγγελτη Αναζήτηση Πιστοποιητικών από τη Διοίκηση (άρθρο 5 του Ν. 3242/2004- ΦΕΚ 102/Α΄)

- Να αναζητούν αυτεπάγγελτα τα πιστοποιητικά, τα οποία έχουν καθοριστεί με κοινές υπουργικές αποφάσεις, όταν αυτά απαιτούνται ως δικαιολογητικά για την έκδοση διοικητικής πράξης, εφόσον συναινεί ο πολίτης.
- Να αναζητούνται αυτεπάγγελτα από τις Δημόσιες Υπηρεσίες, χωρίς τη συναίνεση του πολίτη, τα πιστοποιητικά τα οποία ορίζονται με τις σχετικές κοινές υπουργικές αποφάσεις.
- Να ανταποκρίνονται άμεσα στα αιτήματα των αρμοδίων υπηρεσιών, οι οποίες, αναζητούν αυτεπάγγελτα δικαιολογητικά.

- Να ενημερώνουν τους πολίτες για τα δικαιολογητικά τα οποία αναζητούνται αυτεπάγγελτα.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερωθούν για τον πλήρη κατάλογο των πιστοποιητικών που αναζητούνται *αυτεπάγγελτα, στην ηλεκτρονική διεύθυνση του ΥΠΕΣΔΔΑ/ΓΓΔΔ&ΗΔ* ***www.gspa.gr*** *στη θεματική ενότητα Δημόσια Διοίκηση/Εκσυγχρονισμός.*

Ανασύσταση Φακέλου
(άρθρο 6 του Ν. 3242/2004- ΦΕΚ 102/Α΄ και Π.Δ. 114/2005-ΦΕΚ 165/Α΄)

Να προβαίνουν οι υπηρεσίες, το αργότερο, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, στην ανασύσταση φακέλου τον οποίο έχει υποβάλει ο πολίτης και έχει απολεσθεί μερικώς ή ολικώς, με υπαιτιότητα της υπηρεσίας. Η ανασύσταση του απολεσθέντος φακέλου, από την υπηρεσία, η οποία τον απώλεσε, γίνεται με υπηρεσιακή αναζήτηση των δικαιολογητικών ή της πληροφορίας που προέκυπτε από αυτά, από τις συναρμόδιες υπηρεσίες ή από υπηρεσίες στις οποίες είναι δυνατόν να υπάρχουν στοιχεία ή πληροφορίες, τα οποία βοηθούν στην ανασύσταση του φακέλου του πολίτη.

Η υπηρεσία προβαίνει στην ανασύσταση του απολεσθέντος φακέλου, χωρίς την οικονομική ή άλλη επιβάρυνση του πολίτη, ενώ παράλληλα οφείλει να προχωρήσει στην προσωρινή διεκπεραίωση του αιτήματος του πολίτη, εκδίδοντας προσωρινή διοικητική πράξη, με την επιφύλαξη τυχόν ανάκλησης ή τροποποίησης αυτής, εφ' όσον μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ανασύστασης του φακέλου, κριθεί ότι αυτή εκδόθηκε χωρίς να πληρούνται οι απαιτούμενες από το νόμο προϋποθέσεις.

Βεβαίωση Ταυτοπροσωπίας Ανηλίκου

(άρθρο 16 του Ν. 3345/2005- ΦΕΚ 138/Α΄)

Να χορηγούνται από **τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών** βεβαιώσεις ταυτοπροσωπίας ανηλίκων, οι οποίοι δεν είναι κάτοχοι δελτίου αστυνομικής ταυτότητας.

Τηλεφωνικές Αιτήσεις

(άρθρο 22 του Ν. 2539/1997-ΦΕΚ 244/Α΄)

Οι πολίτες έχουν δικαίωμα να ζητήσουν τηλεφωνικά, στον αριθμό **1502**, την έκδοση και αποστολή με συστημένη επιστολή, ορισμένων πιστοποιητικών, στη διεύθυνση που έχουν δηλώσει, αντί ποσού **4,2€ (2€ το τηλεφώνημα και 2,2€ η συστημένη αποστολή).** Βεβαίως, εάν δεν ζητήσουν την αποστολή με συστημένη επιστολή και τα παραλάβουν οι ίδιοι από την αρμόδια υπηρεσία, που τα έχει εκδώσει, καταβάλλουν μόνο **2€.**

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερωθούν για τον πλήρη κατάλογο των πιστοποιητικών που ζητούνται τηλεφωνικά, στην ηλεκτρονική διεύθυνση του ΥΠΕΣΔΔΑ/ΓΓΔΔ&ΗΔ ***www.gspa.gr*** *στη θεματική ενότητα Θέματα ενδιαφέροντος/1502-Πιστοποιητικά..*

2.2 Προθεσμίες διεκπεραίωσης των υποθέσεων των πολιτών

Θεσμικό πλαίσιο

Άρθρο 4 του Ν. 2690/1999, (ΦΕΚ 45/Α΄), όπως έχει αντικατασταθεί από τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν.3230/2004, (ΦΕΚ 44/Α΄) και του άρθρου 6 του Ν.3242/2004, (ΦΕΚ 102/Α΄).

Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α΄& β΄ βαθμού (δήμοι, κοινότητες, νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις) και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, έχουν υποχρέωση :

- Να απαντούν στις αιτήσεις και να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερόμενων πολιτών, μέσα σε προθεσμία **πενήντα (50)** ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες.
- Για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η προθεσμία παρατείνεται κατά **δέκα (10)** ακόμη ημέρες.
- Εάν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε **τρεις (3)** ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία αρχίζει από τότε που περιήλθε η αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία.
- Εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί, λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, η αρμόδια Υπηρεσία οφείλει, εντός **πέντε (5),** τουλάχιστον, ημερών πριν τη λήξη της προθεσμίας, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα τους λόγους της καθυστέρησης, τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον

αριθμό τηλεφώνου του για την παροχή πληροφοριών και κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία.
- Να χορηγούν άμεσα πιστοποιητικά και βεβαιώσεις. Εάν η άμεση χορήγησή τους δεν είναι δυνατή, αποστέλλονται ταχυδρομικά στη διεύθυνση που έχει δηλώσει ο ενδιαφερόμενος, το αργότερο σε **δέκα (10)** ημέρες.

Προσοχή

Κατ' εξαίρεση, με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις που έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, έχουν καθορισθεί ειδικές προθεσμίες για τη διεκπεραίωση πολύπλοκων υποθέσεων.

Παρατηρήσεις

Οι υπηρεσίες **απαλλάσσονται** από την υποχρέωση να απαντήσουν και να τηρήσουν τις ανωτέρω προθεσμίες, αν το **αίτημα είναι εμφανώς παράλογο, αόριστο, ακατάληπτο ή επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό.**

*Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερωθούν για τα ανωτέρω, στην ηλεκτρονική διεύθυνση του ΥΠΕΣΔΔΑ/ ΓΓΔΔ&ΗΔ, **www.gspa.gr** στη θεματική ενότητα Δημόσια Διοίκηση/ Σχέσεις Κράτους- Πολίτη .*

2.3 Δικαίωμα αναφοράς στις Αρχές

Θεσμικό πλαίσιο

Άρθρο 10 του Συντάγματος της Ελλάδας, (ΦΕΚ 85/Α΄)

Ο πολίτης δικαιούται να απευθύνεται, εγγράφως, στις Δημόσιες Υπηρεσίες για θέματα της αρμοδιότητάς τους και αυτές έχουν υποχρέωση να ενεργούν πάντα στο πλαίσιο των προθεσμιών και να απαντούν αιτιολογημένα σε όλα τα αιτήματά του, εκτός αν πρόκειται για αιτήματα καταχρηστικώς επαναλαμβανόμενα.

2.4 Δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης

Θεσμικό πλαίσιο

Άρθρο 6 του Ν. 2690/99, (ΦΕΚ 45/Α΄)

Οι διοικητικές αρχές, πριν από την επιβολή δυσμενούς μέτρου σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων συγκεκριμένου προσώπου, οφείλουν να καλούν τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του, εγγράφως ή προφορικώς, ως προς τα σχετικά ζητήματα.

Η κλήση προς ακρόαση είναι έγγραφη και κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο, τουλάχιστον, πέντε (5) πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα να λάβει γνώση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων και να προβεί σε ανταπόδειξη.

Προσοχή:

Αν η άμεση λήψη του δυσμενούς μέτρου είναι αναγκαία για την αποτροπή κινδύνου ή λόγω επιτακτικού δημόσιου συμφέροντος, είναι, κατ' εξαίρεση, δυνατή η, χωρίς προηγούμενη κλήση του ενδιαφερόμενου, ρύθμιση.

2.5 Δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα

Θεσμικό πλαίσιο

Άρθρο 5 του Ν. 2690/1999, (ΦΕΚ 45 /Α΄), όπως τροποποιήθηκε με την παρ.2 του άρθρου 8 του Ν. 2880/2001, (ΦΕΚ 9/Α΄) και την παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 3230/2004, (ΦΕΚ 44/Α΄).

Ο πολίτης, ύστερα από γραπτή αίτησή του, έχει το δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των **διοικητικών εγγράφων.**

Διοικητικά έγγραφα είναι εκείνα που συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως π.χ. εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις, αποφάσεις, κ.ο.κ.

Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των **ιδιωτικών εγγράφων** που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με την υπόθεσή του, η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

Το δικαίωμα αυτό ασκείται:

- Με μελέτη του εγγράφου στα γραφεία της αρμόδιας υπηρεσίας ή
- Με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή του μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο.

Το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων δεν ισχύει:

- Όταν το έγγραφο αφορά στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου.
- Όταν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.
- Όταν δυσχεραίνεται ουσιαστικά η έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικά με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.
- Όταν για την απαγόρευση σε συγκεκριμένη και μόνο περίπτωση έχει συνυπογραφεί, προηγουμένως, κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του συναρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού.

Προσοχή

Η χορήγηση των αιτούμενων εγγράφων ή η απόρριψή τους, η οποία πρέπει να είναι αιτιολογημένη, γνωστοποιείται εγγράφως στον αιτούντα, το αργότερο, μέσα σε **είκοσι (20) ημέρες** από την υποβολή της σχετικής αίτησης.

Σημείωση: Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. Η.Π. αριθμ. 11764/653/2006 (327/Β΄), η οποία εκδόθηκε σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/4/ΕΚ του Συμβουλίου της 28/1/2003 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κατοχυρώνεται το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιες αρχές και ρυθμίζονται οι βασικοί όροι και προϋποθέσεις, καθώς και οι πρακτικές ρυθμίσεις για την άσκηση του δικαιώματος αυτού. Επίσης διασφαλίζεται η ευρύτερη δυνατή συστηματική διάθεση και διάδοση των περιβαλλοντικών πληροφοριών στο κοινό, με τη χρήση ιδίως της τεχνολογίας των τηλεπικοινωνιών μέσω υπολογιστή.

2.6 Δικαίωμα για περαιτέρω χρήση των πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα

Θεσμικό πλαίσιο

Ν.3448/2006, (ΦΕΚ 57/Α΄)

Οι φορείς του δημόσιου τομέα μεριμνούν **ώστε τα έγγραφα**, τα οποία βρίσκονται στην κατοχή τους, να **μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν** από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, για εμπορικούς ή μη σκοπούς, πέραν του αρχικού σκοπού της εκπλήρωσης δημόσιας αποστολής, για τον οποίο εκδόθηκαν.

- Ως **φορείς του δημόσιου τομέα** νοούνται οι δημόσιες υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. α΄ & β΄ βαθμού και οι ενώσεις αυτών.
- Ως **οργανισμοί δημοσίου δικαίου** νοούνται οι οργανισμοί και τα νομικά πρόσωπα, που δεν έχουν εμπορική ή βιομηχανική υπόσταση, καλύπτουν ανάγκες γενικού συμφέροντος και χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τους φορείς του δημόσιου τομέα, ή εποπτεύονται ή διευθύνονται ή διοικούνται από αυτούς ή από όργανα που ελέγχονται από αυτούς.
- Ως **έγγραφα προς περαιτέρω χρήση** νοούνται τα έγγραφα, που εκδίδονται ή κατέχονται από τους φορείς του δημόσιου τομέα (π.χ. μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιοι, γνωμοδοτήσεις, αποφάσεις κλπ) και τα ιδιωτικά έγγραφα που βρίσκονται σε αρχεία φορέων του δημόσιου τομέα και χρησιμοποιήθηκαν ή λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής τους δράσης.
- Όπου είναι δυνατό τα έγγραφα προς περαιτέρω χρήση διατίθενται και με ηλεκτρονικά μέσα.

Διαδικασία για την εφαρμογή της περαιτέρω χρήσης της πληροφορίας

Η διαδικασία που ακολουθείται για την εφαρμογή της περαιτέρω χρήσης της πληροφορίας είναι η ακόλουθη:

1. Υποβολή αιτήματος για τη χορήγηση εγγράφων, προς περαιτέρω χρήση, εγγράφως ή σε ηλεκτρονική μορφή, στην υπηρεσία (φορέα) που έχει εκδώσει ή κατέχει το αιτούμενο έγγραφο.

2. Επεξεργασία από τον οικείο φορέα της αίτησης και χορήγηση μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται γενικώς από την ισχύουσα νομοθεσία. Σε περίπτωση που

δεν προβλέπεται προθεσμία το έγγραφο χορηγείται μέσα σε είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες. Η προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά είκοσι (20) ακόμα εργάσιμες ημέρες για περίπλοκες υποθέσεις, αφού βέβαια γνωστοποιηθεί μέσα σε 3 εβδομάδες στον αιτούντα.

3. Σε περίπτωση απόρριψης του συνόλου ή μέρους της αίτησης, ο οικείος φορέας πρέπει να γνωστοποιήσει εγγράφως, στον αιτούντα τους λόγους απόρριψης.

4. Κατά απορριπτικής απόφασης του φορέα επιτρέπεται **η άσκηση αίτησης θεραπείας,** σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών, από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης.

5. Κατά της απόφασης απόρριψης της διοικητικής προσφυγής από τον οικείο φορέα, ο αιτών δικαιούται να προσφύγει ενώπιον του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, για κρίση σε δεύτερο βαθμό, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών, από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης της πρώτης προσφυγής.

Εξαιρέσεις από την εφαρμογή της περαιτέρω χρήσης εγγράφων

Οι διατάξεις του νόμου για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα, δεν έχουν εφαρμογή:

- Σε έγγραφα η χορήγηση των οποίων είναι δραστηριότητα που δεν εμπίπτει στη δημόσια αποστολή των οικείων φορέων του δημόσιου τομέα.
- Σε έγγραφα για τα οποία τρίτοι ή φορείς του δημόσιου τομέα έχουν δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας.
- Σε έγγραφα στα οποία αποκλείεται η πρόσβαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 και του άρθρου 8 του Ν. 2880/2001 (έγγραφα που αφορούν την εθνική ασφάλεια, άμυνα, ή δημόσια τάξη και το στατιστικό, εμπορικό ή βιομηχανικό απόρρητο).
- Σε έγγραφα που κατέχουν δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς και οι θυγατρικές τους.
- Σε έγγραφα που κατέχουν εκπαιδευτικά, ερευνητικά και πολιτιστικά ιδρύματα (π.χ. ΑΕΙ, ΤΕΙ κλπ).

<u>Προσοχή</u>

Δεν θίγονται τα περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων, καθόσον στα επαναχρησιμοποιούμενα έγγραφα απαλείφονται τα προσωπικά στοιχεία.

Παρατηρήσεις

Οι Υπηρεσίες οφείλουν, για την περαιτέρω χρήση των εγγράφων τους, να λάβουν **ειδική μέριμνα για τη διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρία**, στην αναζήτηση εγγράφων για περαιτέρω χρήση.

2.7 Δικαίωμα για πλήρη αποζημίωση

Θεσμικό πλαίσιο

Άρθρο **7** του Ν. 3242/2004 (ΦΕΚ 102/Α΄), το οποίο αντικατέστησε τις παρ. 7, 8 & 12 του άρθρου 5 του Ν. 1943/1991 (ΦΕΚ 50/Α΄). Άρθρο δεύτερο, παρ. 2β΄ του Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45/Α΄), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 11, του Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ 44/Α΄). Κ.Υ.Α. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.17/17170 /3-8-04 (Φ.Ε.Κ. 1226 /Β΄).

Οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν **αίτηση για πλήρη αποζημίωση**, στις περιπτώσεις που δεν τηρούνται οι προθεσμίες για τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους, από τις υπηρεσίες του Δημοσίου.

Διαδικασία υποβολής αίτησης αποζημίωσης

Η αίτηση αποζημίωσης υποβάλλεται στην αρμόδια Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Εφαρμογής Νομοθεσίας, που λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης- Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, είτε στις αντίστοιχες Ειδικές Επιτροπές που λειτουργούν στην έδρα κάθε Περιφέρειας της Χώρας, μέσα σε **(60) εξήντα ημέρες** από την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας για τη διεκπεραίωση της υπόθεσης του πολίτη ή την οριστική απάντηση στο αίτημά του.

Η αίτηση αποζημίωσης υποβάλλεται είτε με τη συμπλήρωση του σχετικού έντυπου αίτησης αποζημίωσης, που χορηγείται από τις παραπάνω υπηρεσίες, είτε με απλή αίτηση του πολίτη προς τις Ειδικές Επιτροπές, από την οποία να προκύπτουν τα στοιχεία του, η ημερομηνία που υπέβαλε την αίτηση που δεν απαντήθηκε, καθώς και η ελεγχόμενη υπηρεσία.

Η αίτηση υποβάλλεται αυτοπροσώπως, ταχυδρομικώς ή με τηλεομοιοτυπία (fax) στις ακόλουθες διευθύνσεις:

- **Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Εφαρμογής Νομοθεσίας άρθρου δεύτερου, παρ. 2β του ν.2690/1999 του ΥΠΕΣΔΔΑ**

  Ταχυδρομική διεύθυνση: Βασ. Σοφίας 15, Τ. Κ. 106 74, Αθήνα

  Τηλέφωνα: 210-3393101,3393102, 3393104, 3393106, 3393108, 3393110,

  210-3393113, 210-3393115

  Φαξ: 210-3393020, 3393100

Η Ειδική Επιτροπή του ΥΠΕΣΔΔΑ, εξετάζει τις αιτήσεις για πλήρη αποζημίωση λόγω μη τήρησης προθεσμίας, για θέματα αρμοδιότητας των Υπουργείων.

- **Ειδικές Επιτροπές Ελέγχου Εφαρμογής Νομοθεσίας άρθρου δεύτερου, παρ. 2β του ν.2690/1999 των Περιφερειών**

(Βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ για τις σχετικές διευθύνσεις, τηλέφωνα και φαξ)

Οι Επιτροπές που λειτουργούν στις Περιφέρειες, εξετάζουν τις σχετικές αιτήσεις όταν πρόκειται για θέματα τις αρμοδιότητάς τους, ή αρμοδιότητας των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα που λειτουργούν στο γεωγραφικό τους χώρο (π.χ. Ν.Π.Δ.Δ., Δ.Ο.Υ., Δήμοι κλπ) .

Καθορισμός του ύψους της καταβλητέας πλήρους αποζημίωσης

Για τον καθορισμό του ύψους της καταβλητέας, πλήρους αποζημίωσης, λαμβάνονται υπόψη ιδίως:

-Το μέγεθος της περιουσιακής ζημίας και της ηθικής βλάβης που προκλήθηκε από την καθυστέρηση

-Οι συνθήκες στις οποίες οφείλεται η καθυστέρηση

-Το τυχόν υφιστάμενο σχετικό πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη

Τρόπος καταβολής αποζημίωσης

Ο τρόπος καταβολής της αποζημίωσης των πολιτών στις περιπτώσεις μη τήρησης των προθεσμιών διεκπεραίωσης των υποθέσεών τους από τη Διοίκηση, καθορίζεται με την κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών και Οικονομίας, αριθμ. ΔΙΣΚΠΟ /Φ.17/17170/3-8-04 (Φ.Ε.Κ. 1226 /Β΄/2004), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 7 του Ν. 3242/2004.

Η διαδικασία εξέτασης των υποβαλλόμενων αιτήσεων αποζημίωσης ολοκληρώνεται σε δύο (2) μήνες και κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο και στην υπηρεσία που παραβίασε την προθεσμία.

Ο πολίτης πρέπει να εισπράξει το ποσό που καθόρισε η Επιτροπή, μέσα σε 1 μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης. Πληροφορίες σχετικά με την είσπραξή του ο πολίτης μπορεί να πάρει από τη Δ/νση Οικονομικού της Υπηρεσίας η οποία δεν ενήργησε στις νόμιμες προθεσμίες και υποχρεούται στην καταβολή του.

Αν δεν καταβληθεί το ποσό, μέσα σε ένα μήνα, από την κοινοποίηση της απόφασης της Επιτροπής στον ενδιαφερόμενο, τότε τούτο πρέπει να καταβληθεί εντόκως. Ο τόκος υπολογίζεται για κάθε μήνα με το επιτόκιο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας που ισχύει για τις καταθέσεις επί προθεσμία ενός έτους.

*Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επίσης να ενημερωθούν για τα ανωτέρω, στην ηλεκτρονική διεύθυνση του ΥΠΕΣΔΔΑ/ ΓΓΔΔ&ΗΔ, **www.gspa.gr** στη θεματική ενότητα Δημόσια Διοίκηση/ Σχέσεις Κράτους- Πολίτη.*

2.8 Δικαιώματα του πολίτη σε περίπτωση κακοδιοίκησης

Σε περιπτώσεις κακοδιοίκησης ή σε περιπτώσεις που οι πολίτες εκτιμούν ότι δεν εξυπηρετήθηκαν ή ότι δεν τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες νόμιμες διαδικασίες κατά τη συναλλαγή τους με το Δημόσιο ή ότι δεν διεκπεραιώθηκε η υπόθεσή τους, μπορούν να απευθύνονται με αίτησή τους στις ακόλουθες υπηρεσίες:

- **Στη Δ/νση Σχέσεων Κράτους – Πολίτη (ΔΙΣΚΠΟ) του ΥΠΕΣΔΔΑ-ΓΓΔΔ &ΗΔ**

Η ΔΙΣΚΠΟ είναι Υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, αρμόδια για τη διαμόρφωση, το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων πληροφόρησης των πολιτών, στο πλαίσιο της προσπάθειας περιορισμού της γραφειοκρατίας, της καλύτερης και ταχύτερης εξυπηρέτησης του πολίτη, καθώς και της ενίσχυσης της διαφάνειας των διοικητικών πράξεων. Μεσολαβεί στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, για την απεμπλοκή των υποθέσεων των πολιτών και μεριμνά για την εφαρμογή του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όπως ισχύει.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ηλεκτρ. Δ/νση: http://www.gspa.gr

Ταχ. Δ/νση : Βας. Σοφίας 15, 106 74 Αθήνα

Τηλ.: 210 -3393101-4, 3393106, 3393108, 3393115, 3393113, 3393195, 3393102

Φαξ: 210 3393100

E- mail: ypesdda@gspa.gr

- **Στο Συνήγορο του Πολίτη**

Ο Συνήγορος του Πολίτη, (Ν. 2477/1997 - ΦΕΚ 59/Α΄ και Ν. 3094/03- ΦΕΚ10/Α΄) είναι Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή που ερευνά- έπειτα από απλή αίτηση πολίτη ή νομικού προσώπου - ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν τα δικαιώματά τους ή προσβάλλουν τα νόμιμα συμφέροντά τους. Με το πέρας της έρευνας συντάσσεται πόρισμα, το οποίο γνωστοποιείται στην αρμόδια υπηρεσία, στον οικείο Υπουργό και στον ενδιαφερόμενο πολίτη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας, για την προστασία των δικαιωμάτων τους, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

Ο πολίτης, που θέλει να προσφύγει στο Συνήγορο του Πολίτη, πρέπει να υποβάλει ενυπόγραφη **αναφορά μέσα σε έξι (6) μήνες**, από τότε που έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει, επίσης, ως αποστολή του την **προστασία και προαγωγή των Δικαιωμάτων του Παιδιού.** Την αποστολή αυτή έχει αναλάβει **ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού.**

Αναφορά μπορεί να υποβάλλει κάθε άμεσα ενδιαφερόμενος, δηλαδή παιδί, γονέας του, συγγενής του, καθώς και άλλα πρόσωπα που έχουν άμεση αντίληψη παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού, όταν πράξεις ή παραλείψεις δημοσίων υπηρεσιών ή ιδιωτών (φυσικών ή νομικών προσώπων) προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ηλεκτρ. Δ/νση: http://www.synigoros.gr

Ταχ. Δ/νση: Σισίνη & Χ. Μέξη 5, 115 28 – Αθήνα

Τηλ. 210 7289600

Φαξ: 210 7292129

E-mail: communication@synigoros.gr, το οποίο είναι διαθέσιμο μόνο για πληροφόρηση του αιτούντος ως προς την έκβαση της υπόθεσής του.

- **Στα Ελεγκτικά Σώματα της Δημόσιας Διοίκησης και**

  τα ειδικότερα στα όργανα εσωτερικού ελέγχου που λειτουργούν

  στις οικείες δημόσιες υπηρεσίες.

Η αναφορά προς τα Ελεγκτικά Σώματα πρέπει να είναι επώνυμη και υπογεγραμμένη και να υποβάλλεται αυτοπροσώπως, ταχυδρομικώς ή με τηλεομοιοτυπία (φαξ). Πρέπει, επίσης, να περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή του προβλήματος, την εμπλεκόμενη δημόσια υπηρεσία, τις ενέργειες που τυχόν έχουν προηγηθεί, το αποτέλεσμά τους και κάθε αποδεικτικό στοιχείο ή πληροφορία που είναι χρήσιμη για τη διερεύνηση της υπόθεσης.

Τα Ελεγκτικά Σώματα συνιστούν όργανα εσωτερικού ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης και **δεν υποχρεούνται να απαντούν σε αιτήματα πολιτών μέσα σε ορισμένο χρονικό διάστημα.** Επομένως, δεν ελέγχονται για μη τήρηση προθεσμίας, για απάντηση σε αίτημα πολίτη.

Τα Ελεγκτικά Σώματα της Δημόσιας Διοίκησης είναι τα ακόλουθα:

1. Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (Ν. 3074/2002- ΦΕΚ296/Α΄) αποτελεί θεσμό που ελέγχει καταγγελίες πολιτών, οι οποίες υποβάλλονται στο Γραφείο του, σχετικά με φαινόμενα κακοδιοίκησης στους φορείς του Δημοσίου (Υπουργεία, Περιφέρειες, Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού, επιχειρήσεις αυτών, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Κρατικά Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, κ.α.) και στα

Σώματα Ελέγχου αυτών. Διατάσσει, αυτεπαγγέλτως, τη διενέργεια επιθεωρήσεων, ερευνών και ελέγχων από το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και από τα ιδιαίτερα Σώματα και τις Υπηρεσίες Επιθεώρησης και Ελέγχου των φορέων του Δημοσίου.

Ο Γενικός Επιθεωρητής έχει, ως αποστολή, τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης. Παρακολουθεί και αξιολογεί το έργο των ελεγκτικών σωμάτων της Δημόσιας Διοίκησης και εντοπίζει τα φαινόμενα διαφθοράς και κακοδιοίκησης.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ταχ. Δ/νση: Κηφισίας 1-3 και Αλεξάνδρας, 2^{ος} όροφος, 115 23 Αθήνα.

Τηλ. : 210 6470370

Φαξ: 210 6470375

2. Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ)

Το Σώμα Επιθεωρητών- Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Ν. 3074/2002- ΦΕΚ296/Α΄) αποτελεί όργανο εσωτερικού ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης, αρμόδιο να διενεργεί επιθεωρήσεις, έρευνες και έκτακτους ελέγχους, να συγκεντρώνει το αποδεικτικό υλικό για την άσκηση ποινικής ή πειθαρχικής δίωξης και να ελέγχει τις δηλώσεις της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Τη διενέργεια του ελέγχου ή της έρευνας μπορεί να ζητήσει ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη ή ο επικεφαλής Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής, ο Ειδικός Γραμματέας, που προΐσταται του ΣΕΕΔΔ αυτεπάγγελτα ή κατόπιν εντολής του Υπουργού ΕΣΔΔΑ ή του οικείου Υπουργού ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Το ΣΕΕΔΔ επιλαμβάνεται καταγγελιών πολιτών, ύστερα από παραπομπή των σχετικών καταγγελιών από δημόσια υπηρεσία. Για το λόγο αυτό, το ΣΕΕΔΔ δεν έχει αρμοδιότητα διεκπεραίωσης ατομικών υποθέσεων, αλλά οι ατομικές καταγγελίες που γίνονται σε αυτό εκ μέρους των πολιτών, λαμβάνονται υπόψη στο σχεδιασμό της ελεγκτικής του δράσης.

Το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης έχει ως αποστολή την διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της διοίκησης και της καταπολέμησης των φαινομένων διαφθοράς.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ηλεκτρ. Δ/νση: http://www. ils.ekdd.gr/seeda

Ταχ. Δ/νση: Λ. Συγγρού 60, 117 42 Αθήνα.

Τηλ. 210 9281800 & 210 9281921,

Φαξ : 210 9281819

E-mail: seedd@seedd.gr

3. Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΥΠ)

Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Ν.2920/2001-ΦΕΚ 131/Α΄) διενεργεί συστηματικές επιθεωρήσεις, έρευνες και ελέγχους σε όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς αρμοδιότητας ή εποπτείας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και στις υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας των ασφαλιστικών φορέων, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και των Περιφερειών. Επίσης, διενεργεί επιθεωρήσεις και ελέγχους για τη διαπίστωση της ποιότητας και της επάρκειας των εγκαταστάσεων και των προσφερόμενων υπηρεσιών από τα εποπτευόμενα από τον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης νομικά πρόσωπα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, που παρέχουν υπηρεσίες στον τομέα της πρόνοιας, όπως παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, τα κέντρα παιδικής μέριμνας, οι παιδοπόλεις, τα βρεφοκομεία, οι μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων, τα κέντρα αποθεραπείας και αποκατάστασης και τα ιδρύματα χρονίως πασχόντων.

Ο Γενικός Επιθεωρητής, που προΐσταται του Σώματος, δίνει τις εντολές για επιθεώρηση: **α)** αυτεπαγγέλτως, **β)** κατόπιν εντολής του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, **γ)** κατόπιν εντολής του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή **δ)** μετά από αίτημα του Συνηγόρου του Πολίτη.

Το ΣΕΥΥΠ επιλαμβάνεται καταγγελιών πολιτών, ύστερα από παραπομπή των σχετικών καταγγελιών από δημόσια υπηρεσία. Για το λόγο αυτό το ΣΕΥΥΠ δεν έχει αρμοδιότητα διεκπεραίωσης ατομικών υποθέσεων, αλλά οι ατομικές καταγγελίες που γίνονται σε αυτό εκ μέρους των πολιτών, λαμβάνονται υπόψη στο σχεδιασμό της ελεγκτικής του δράσης.

Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας έχει ως αποστολή την ανάπτυξη και λειτουργία κεντρικού και περιφερειακού μηχανισμού για τη διενέργεια συστηματικών επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών στις παραπάνω υπηρεσίες και φορείς, με σκοπό τη βελτίωση της παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας αυτών, την ποιοτική αναβάθμισή τους, την εξάλειψη της κακοδιοίκησης και την προστασία της υγείας και της περιουσίας των πολιτών από την παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας με καταχρηστικό τρόπο.

Το ΣΕΥΥΠ έχει οργανωθεί στους ακόλουθους τομείς δραστηριότητας με τις αντίστοιχες ανά τομέα δραστηριότητες: Ι) Υγειονομικού- Φαρμακευτικού Ελέγχου, ΙΙ) Διοικητικού- Οικονομικού Ελέγχου & ΙΙΙ) Ελέγχου Φορέων Πρόνοιας.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ηλεκτρ. Δ/νση: http://www.ypyp.gr/GR/healthgr/seyyp/seyyp.html

Ταχ. Δ/νση: Πειραιώς 205, 118 53 Αθήνα.

Τηλ.: 210 3480894, 3480904, 3480906

Φαξ: 210 3480840

4. Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΣΕΕΥΜΕ)

Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (άρθρο 19 του Ν. 2671/1998-Φ.Ε.Κ.289/Α΄και Π.Δ.338/2002-Φ.Ε.Κ.282/Α΄), αποτελεί όργανο εσωτερικού ελέγχου των υπηρεσιών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και εξωτερικού ελέγχου των φορέων, που παρέχουν έργο της αρμοδιότητάς του. Υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Μεταφορών & Επικοινωνιών, ενώ Γενικός Επιθεωρητής διοικεί και προΐσταται του Σώματος.

Το ΣΕΕΥΜΕ έχει ως αποστολή τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών του Υπουργείου και των λοιπών εποπτευόμενων φορέων, την τήρηση των κειμένων διατάξεων, τον εντοπισμό φαινομένων αδιαφάνειας, διαφθοράς και αναποτελεσματικότητας, την πρόληψη της διαφθοράς, την καταστολή καταστάσεων που αντίκεινται στο δημόσιο συμφέρον, την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Διενεργεί τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις, έρευνες και ελέγχους, στις υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών & Επικοινωνιών, στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (τομέας Μεταφορών - Επικοινωνιών), στην ΥΠΑ, στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, στον Ο.Σ.Ε (και στις θυγατρικές του), στα ΕΛΤΑ, στην Ο.Α. (και στις θυγατρικές της), στον ΗΣΑΠ, στον ΗΛΠΑΠ, στην ΕΘΕΛ, στον ΟΑΣΑ (και στις θυγατρικές του), καθώς και σε οποιονδήποτε ιδιωτικό φορέα (ιδιωτικά ΚΤΕΟ), στον οποίο έχει ανατεθεί έργο αρμοδιότητας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Οι ελεγχόμενες υποθέσεις μπορεί να προκύψουν: α) αυτεπάγγελτα, β) ύστερα από ενυπόγραφες καταγγελίες πολιτών, γ) ύστερα από αίτημα του Συνηγόρου του Πολίτη ή του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, δ) κατόπιν εντολής του Γενικού Επιθεωρητή, που προΐσταται του Σώματος, του Υπουργού Μεταφορών & Επικοινωνιών, του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης & Ελέγχου.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ηλεκτρ. Δ/νση: www.yme.gr

Ταχ. Δ/νση: Άνθιμου Γαζή 2 και Χρήστου Λαδά

Τηλ.: 210 3728102

Φαξ : 210 3728110

5. Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ)

Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (άρθρο 28 του Ν.1558/85- ΦΕΚ137/Α΄) είναι υπηρεσία που υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και της οποίας προΐσταται Ειδικός Γραμματέας. Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας διαρθρώνεται σε Κεντρική και Περιφερειακές Υπηρεσίες και αποτελεί ελεγκτικό και συμβουλευτικό όργανο του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Ως έργο έχει: α) την επίβλεψη και τον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων

της εργατικής νομοθεσίας, β) την έρευνα, ανακάλυψη και δίωξη των περιπτώσεων παράβασης της εργατικής νομοθεσίας και παράνομης απασχόλησης, γ) την έρευνα για την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων και δ) την παροχή πληροφοριών και υποδείξεων για την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.

Αρμοδιότητά του είναι να ελέγχει όλες τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Για το λόγο αυτό:

- Προβαίνει σε ελέγχους, μετρήσεις, δειγματοληψίες και έρευνες προκειμένου να διαπιστώσει αν τηρούνται οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.
- Ερευνά τα αίτια των θανατηφόρων και σοβαρών εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.
- Επιβάλλει στους παραβάτες διοικητικές κυρώσεις ή προσφεύγει στη δικαιοσύνη για επιβολή ποινικών κυρώσεων.
- Παρεμβαίνει, συμφιλιωτικά, για την επίλυση των ατομικών ή συλλογικών διαφορών εργασίας.

Το ΣΕΠΕ εξετάζει τις υποβαλλόμενες καταγγελίες και τα αιτήματα των εργαζομένων, δέχεται τηλεφωνήματα, επισκέψεις ή και επιστολές εργαζομένων και εργοδοτών, προκειμένου να τους παρέχει πληροφόρηση, να προτείνει λύσεις στα προβλήματά τους ή να εξετάσει τυχόν διαφορές μέσα στα πλαίσια των εργασιακών τους σχέσεων. Τέλος, οι Επιθεωρητές Εργασίας του ΣΕΠΕ μπορούν να εισέρχονται ελεύθερα, καθ' όλο το 24ώρο σε όλους τους χώρους εργασίας.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ηλεκτρ. Δ/νση: www.ypakp.gr

Ταχ. Δ/νση (Κεντρική Υπηρεσία): Δραγατσανίου 8, Τ.Κ. 101 10, Αθήνα, 5^{ος} όροφος

Τηλ.: 210 3748880, 210 3748881, 210 3748840, 210 3748850

Φαξ: 210 3748790, 3748750

E-mail: ypersepe@otenet.gr

- **την Επιτροπή Καταγγελιών & Παραπόνων του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών.**

Η Επιτροπή Καταγγελιών και Παραπόνων της Οικονομικής Επιθεώρησης, είναι αρμόδια για την εξέταση των καταγγελιών και των παραπόνων των πολιτών: α) για υπαλλήλους ή υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών (Δ.Ο.Υ., Τελωνεία, Κτηματικές Υπηρεσίες, Γ.Λ.Κ. κλπ.) και β) για πολίτες ή επιχειρήσεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών.

Η Επιτροπή καταγγελιών και παραπόνων έχει ως αποστολή την αξιολόγηση και την ανάλυση του περιεχομένου των καταγγελιών, προκειμένου να υποβάλλει τις σχετικές προτάσεις της για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή τους.

Που υποβάλλεται η αναφορά

- Για υποθέσεις που αφορούν τις περιοχές: **Αττικής, Πελοποννήσου, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Κρήτης, Νησιά Αιγαίου και Νησιά Ιονίου**, η αναφορά υποβάλλεται στην Οικονομική Επιθεώρηση Αττικής στην ταχυδρομική διεύθυνση Κολωνού 2 & Πειραιώς, 104 37 Αθήνα (2ος όροφος, Γραφείο 22) ή μέσω τηλεομοιοτυπίας στον αριθμό 210 5239701.
- Για υποθέσεις που αφορούν τις περιοχές: **Μακεδονίας και Θράκης,** η αναφορά υποβάλλεται στην Οικονομική Επιθεώρηση Κεντρικής Μακεδονίας στην ταχυδρομική διεύθυνση Νικηφόρου Ουρανού 15, 54 627 Θεσσαλονίκη (2ος όροφος, Γραφείο 8) ή μέσω τηλεομοιοτυπίας στον αριθμό 210 535851.

Στοιχεία επικοινωνίας

Οικονομική Επιθεώρηση Αττικής

Τηλ. 210-5239703, 5221944, 5232390, 5244147

Φαξ : 210-5239701.

Οικονομική Επιθεώρηση Κεντρικής Μακεδονίας

Τηλ. 2310-551950, 510394, 554380

Φαξ : 2310-535851

Στις περιπτώσεις που οι πολίτες εκτιμούν ότι δεν εξυπηρετήθηκαν από τα κοινοτικά όργανα ή τους κοινοτικούς οργανισμούς, μπορούν να απευθύνονται με αίτησή τους:

- **Στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή**

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής αποτελεί θεσμό-όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος εξετάζει αποκλειστικά και μόνο καταγγελίες για περιπτώσεις κακοδιοίκησης από θεσμικά όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ενημερώνει για το αποτέλεσμα της έρευνάς του, τους καταγγέλλοντες.

Διαδικασία υποβολής καταγγελίας στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή

Στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή μπορεί να προσφύγει κάθε φυσικό πρόσωπο (πολίτες) ή νομικό πρόσωπο (όργανα, επιχειρήσεις, σωματεία) που διαμένει ή έχει έδρα εντός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θεωρεί **ότι είναι θύμα κακής διοίκησης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών.**

Δεν απαιτείται να θίγεται, ατομικά, ο ίδιος ο καταγγέλλων από την περίπτωση κακοδιοίκησης. Πρέπει, όμως, να έχει προηγηθεί επικοινωνία του ενδιαφερόμενου πολίτη με το εμπλεκόμενο όργανο (πχ μέσω επιστολής).

Η καταγγελία στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή πρέπει να υποβληθεί **εντός διετίας**, αφότου ο ενδιαφερόμενος λάβει γνώση των γεγονότων, στα οποία βασίζεται. Η καταγγελία μπορεί να υποβληθεί με απλή επιστολή ή συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο. Η ηλεκτρονική μορφή του εντύπου καταγγελίας είναι προσβάσιμη στην ιστοσελίδα του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή:

http://www.euto-ombudsman.eu.int/form/el/default.htm. Η προσφυγή γίνεται σε οποιαδήποτε από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού ο ενδιαφερόμενος προσδιορίσει σαφώς το ονοματεπώνυμό του, το θεσμικό όργανο ή την υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την οποία καταγγέλλει και τους λόγους της καταγγελίας του.

Προσοχή:

- Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής **δεν μπορεί να επιληφθεί** καταγγελιών που αφορούν το εθνικό, τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο διοίκησης των Κρατών-Μελών.
- Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής **δεν επιλαμβάνεται** υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον της δικαιοσύνης ή επί των οποίων έχει ήδη αποφανθεί δικαστήριο.

Στοιχεία επικοινωνίας

Ηλεκτρ. Δ/νση: http://www.euto-ombudsman.eu.int

Ταχ. Δ/νση: 1, avenue du President- Robert- Schuman, B.P. 403,

FR-67001 Strasbourg Cedex

Τηλ.: (33) (0) 388172313

Φαξ: (33) (0) 388179062

E-mail:euro-ombudsman@europarl.eu.int

Στις περιπτώσεις που ανακύπτουν προβλήματα από την παροχή τραπεζικών ή επενδυτικών υπηρεσιών κατά τη συναλλαγή των πολιτών με Τράπεζες ή Επενδυτικές Εταιρείες, οι πολίτες μπορούν να απευθύνονται:

- **Στο Μεσολαβητή Τραπεζικών- Επενδυτικών Υπηρεσιών**

  (Βλέπε κεφάλαιο Τα ΑμεΑ ως Καταναλωτές)

2.9 Ωράριο εργασίας δημόσιων υπηρεσιών

Θεσμικό πλαίσιο

Άρθρο 1 του Ν. 1157/1981 (ΦΕΚ 126/Α΄). Απόφαση Υπουργού ΕΣΔΔΑ ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/1692/27-6-06 (ΦΕΚ 769/Β΄).

Το ωράριο εργασίας στις δημόσιες υπηρεσίες και τα Ν.Π.Δ.Δ.

Στις δημόσιες υπηρεσίες και τα Ν.Π.Δ.Δ. υπάρχουν δύο ωράρια εργασίας:

Α) Το πρώτο ωράριο με ώρα προσέλευσης στις **07.30π.μ.** και αποχώρησης στις **15.00μ.μ.**

Β) Το δεύτερο ωράριο με ώρα προσέλευσης στις **09.00π.μ.** και αποχώρησης στις **16.30μ.μ.**

Εξαιρέσεις από το ωράριο εργασίας

Από το παραπάνω ωράριο εργασίας εξαιρούνται: **α)** τα ΚΕΠ (για τα οποία ισχύει η υπουργική απόφαση ΔΙΑΔΠ/Γ2γ/οικ24842/2005-ΦΕΚ 1744/Β΄), **β)** τα κέντρα υγείας και οι υπηρεσίες υγείας των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, τα νοσηλευτικά ιδρύματα του ΕΣΥ, τα κέντρα υγείας και τα ειδικά κέντρα υγείας του ΕΣΥ, τα εξωτερικά ιατρεία, τα πολυδύναμα ιατρεία, καθώς και οι λοιποί φορείς που συνδέονται με το ΕΣΥ, **γ)** τα ιδρύματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και τα σχολεία των λοιπών βαθμίδων της δημόσιας εκπαίδευσης και τέλος, **δ)** η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος.

Επίσης, εξαιρούνται οι υπάλληλοι που απασχολούνται σε φυλακές εργασίας (βάρδιες) του Εθνικού Τυπογραφείου, της Κρυπτογραφικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών, καθώς και οι υπάλληλοι του κλάδου οδηγών αυτοκινήτων της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών, που απασχολούνται σε φυλακές εργασίας (βάρδιες).

Οι ώρες υποδοχής του κοινού

Η είσοδος του κοινού στις περισσότερες δημόσιες υπηρεσίες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού επιτρέπεται από **09.00π.μ. έως 15.00μ.μ.** κάθε εργάσιμη ημέρα**.**

Σε ορισμένες υπηρεσίες ισχύει περιορισμένο ωράριο κοινού, δηλαδή από **12.00 έως 14.30μ.μ.**

Η είσοδος του κοινού στα γραφεία πρωτοκόλλου και στα Γραφεία Υποδοχής Πολιτών επιτρέπεται από **07.30π.μ. έως 15.00μ.μ.** κάθε εργάσιμη ημέρα

Ειδικότερες ρυθμίσεις που καθιερώνουν περισσότερες ώρες εισόδου του κοινού την ημέρα, εξακολουθούν να ισχύουν.

Ειδικά, για τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίας **(Δ.Ο.Υ.)** και τις δημόσιες διαχειρίσεις, το πέρας εισόδου του κοινού ορίζεται στις **14.00μ.μ.**, χωρίς να θίγεται η καθορισμένη ώρα έναρξης εισόδου του κοινού, που ισχύει σήμερα.

Εξαιρέσεις από τις ώρες υποδοχής του κοινού

Οι παραπάνω ρυθμίσεις δεν ισχύουν για τα Γραφεία Υπουργών, Υφυπουργών, Προέδρων Διοικητικών Συμβουλίων, Διοικητών και Υποδιοικητικών Ν.Π.Δ.Δ.,

καθώς και για την Κεντρική Υπηρεσία των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών, για τα οποία ισχύουν οι ειδικά καθοριζόμενες από αυτά, ημέρες και ώρες υποδοχής του κοινού.

Οι αργίες και ημιαργίες

Οι ημέρες αργίας για όσους εργάζονται στο Δημόσιο είναι:

Η 25η Μαρτίου.

Η 28η Οκτωβρίου.

Η 1η Ιανουαρίου.

Τα Θεοφάνεια (6η Ιανουαρίου)

Η Καθαρή Δευτέρα.

Η Μ. Παρασκευή.

Το Μ. Σάββατο.

Η δεύτερη ημέρα των Χριστουγέννων.

Η δεύτερη ημέρα του Πάσχα.

Η 1η Μαΐου.

Η ημέρα εορτής του Αγίου Πνεύματος (Δευτέρα της Πεντηκοστής).

Η ημέρα εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (15 Αυγούστου).

Για ορισμένους κλάδους του δημοσίου ορίζονται και άλλες ημέρες αργίας όπως π.χ. των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου) για τους εκπαιδευτικούς λειτουργούς και η 17η Νοεμβρίου για όσους εργάζονται στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και στις ανώτερες σχολές.

Οι ημέρες ημιαργίας είναι:

Η παραμονή των Χριστουγέννων και

Η παραμονή του Νέου ΄Ετους.

Στις ημιαργίες οι υπηρεσίες κλείνουν νωρίτερα κατά δύο (2) ώρες.

10. **Τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)**

Θεσμικό πλαίσιο

Άρθρο 31 του Ν. 3013/2002, (ΦΕΚ102/Α΄), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 11 του Ν. 3146/2003 (ΦΕΚ 125/Α΄).

Αποστολή των ΚΕΠ είναι η παροχή διοικητικών πληροφοριών και η διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών ή και των επιχειρήσεων, από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες.

Τα ΚΕΠ συνιστώνται και λειτουργούν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, στα Νομαρχιακά Διαμερίσματα των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, στους Δήμους και στις Κοινότητες.

Σήμερα λειτουργούν περίπου 1035 ΚΕΠ σε όλη τη χώρα. Λειτουργεί, επίσης, ΚΕΠ στο Υπουργείο Εξωτερικών (Ακαδημίας 3) και η ηλεκτρονική πλατφόρμα των ΚΕΠ έχει συνδεθεί με 22 Προξενεία της Χώρας στο Εξωτερικό, για την εξυπηρέτηση των αποδήμων Ελλήνων.

Ειδικότερα τα ΚΕΠ έχουν ως έργο:

- Να ενημερώνουν και να πληροφορούν τους πολίτες για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων.
- Να παραλαμβάνουν αιτήσεις πολιτών για τη διεκπεραίωση υποθέσεών τους από τις δημόσιες υπηρεσίες και να καταχωρούν τα σχετικά στοιχεία σε ειδικό πρωτόκολλο. Επίσης, να διαθέτουν έντυπα αιτήσεων για διευκόλυνση των πολιτών.
- Να ελέγχουν την πληρότητα των αιτήσεων που υποβάλλουν οι πολίτες και σε περίπτωση, που για την διεκπεραίωση μιας υπόθεσης απαιτούνται δικαιολογητικά, τα οποία δεν υποβάλλονται μαζί με την αίτηση, να τα αναζητούν και να τα παραλαμβάνουν με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο από τις αρμόδιες υπηρεσίες, μετά από σχετική εξουσιοδότηση των πολιτών.
- Να διαβιβάζουν πλήρεις τους φακέλους των υποθέσεων των πολιτών στην αρμόδια για την διεκπεραίωσή τους υπηρεσία με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο.
- Να παρέχουν υπηρεσίες επικύρωσης διοικητικών εγγράφων, θεώρησης γνησίου υπογραφής, χορήγησης παραβόλων, κινητών επισήμων και υπεύθυνων δηλώσεων.

Τα ΚΕΠ διεκπεραιώνουν χίλιες (1.000), περίπου, διαφορετικές διαδικασίες. Είκοσι πέντε (25), περίπου, από αυτές διεκπεραιώνονται με σύστημα on- line.

Το ωράριο των περισσότερων ΚΕΠ είναι πρωί και απόγευμα και το Σάββατο 8-2.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερωθούν για τα ΚΕΠ στο δικτυακό τόπο των ΚΕΠ που είναι www.kep.gov.gr, ή στη Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας ΚΕΠ της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, στη διεύθυνση Β. Σοφίας 15- 106 74, Αθήνα,τηλ.210-3393151,3393239, 3393226.

Για οποιαδήποτε πληροφορία μπορείτε, επίσης, να τηλεφωνήσετε στο τηλεφωνικό Κέντρο Διοικητικών Πληροφοριών: **1564, που λειτουργεί 24 ώρες, επτά ημέρες την εβδομάδα.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΥΓΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ / ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

3.1 Υγειονομική περίθαλψη ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Δικαιούχοι:

Οι άμεσα ασφαλισμένοι και οι συνταξιούχοι του Δημοσίου και τα μέλη της οικογένειάς τους.
Ειδικότερα:

- Τα τέκνα άμεσα ασφαλισμένων τα οποία έχουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω διατηρούν το δικαίωμα για λήψη παροχών από τον Ο.Π.Α.Δ. ως μέλη οικογένειας, έστω και αν εργάζονται ή απασχολούνται με σκοπό βιοποριστική εργασία ή εργασιοθεραπεία ή απασχολησιοθεραπεία. Η κατά τα ανωτέρω ανικανότητα κρίνεται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές.
- Τα αδέλφια άμεσα ασφαλισμένων τα οποία έχουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, εφόσον δεν έχουν ίδιο δικαίωμα περίθαλψης σε άλλον ασφαλιστικό φορέα και το εκ πάσης πηγής ετήσιο εισόδημα αυτών, πραγματικό, τεκμαρτό, απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο, δεν υπερβαίνει την ετήσια συνολική κατώτερη σύνταξη γήρατος του Ο.Γ.Α.. Η κατά τα ανωτέρω ανικανότητα κρίνεται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές.
- Τα άτομα με μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική και μικρο-δρεπανοκυτταρική αναιμία δικαιούνται υγειονομικής περίθαλψης από τους γονείς τους, στην περίπτωση περιστασιακής και όχι μόνιμης απασχόλησης, μετά από γνωμάτευση ιατρού αντίστοιχης ειδικότητας.

Ποσοστό συμμετοχής σε δαπάνες περίθαλψης:

- Καμία συμμετοχή δεν έχουν γενικά στις δαπάνες περίθαλψης εξαιτίας της νόσου τους οι πάσχοντες από νεοπλασματικές ασθένειες, οι αιμοκαθαρόμενοι, οι μεταμοσχευθέντες ασθενείς, τα άτομα που πάσχουν από μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική και μικρο-δρεπανοκυτταρική αναιμία, καθώς και οι μεταγγιζόμενοι πάσχοντες από κάθε είδους χρόνια βαριά αναιμία.
- Καμία συμμετοχή δεν καταβάλλεται από τους δικαιούχους στις φυσικοθεραπείες, λογοθεραπείες, εργοθεραπείες και ψυχοθεραπείες στην περίπτωση σπαστικού παιδιού.
- Καμία συμμετοχή δεν έχουν οι δικαιούχοι στη δευτεροβάθμια φροντίδα υγείας εφόσον νοσηλεύονται για την ασθένειά τους, οι έμμεσα ασφαλισμένοι και τα συνταξιοδοτούμενα τέκνα που πάσχουν από αιμορροφιλία, επιληψία, σκλήρυνση κατά πλάκας, παραπληγία, τετραπληγία, υποφυσιογενή νανισμό, ψυχώσεις, αυτισμό, καθώς επίσης κι εκείνοι που τους χορηγούνται κυτταροστατικά,

ανοσοκατασταλτικά, ινσουλίνη στον ινσουλινοεξαρτώμενο διαβήτη και εκείνοι που νοσηλεύονται για μεταμόσχευση.

- Καμία συμμετοχή δεν καταβάλλουν γενικά στις δαπάνες περίθαλψης τα παιδιά έως δεκατεσσάρων (14) ετών συμπληρωμένων που πάσχουν από σοβαρή συγγενή ή επίκτητη καρδιοπάθεια και παρουσιάζουν ποσοστό αναπηρίας εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω.

3.1.1 Ιατρική περίθαλψη ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 6 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Βασικές πληροφορίες:

- Η ιατρική περίθαλψη περιλαμβάνει την εξέταση στο ιατρείο ή στο σπίτι του ασθενούς, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο. Επίσης, περιλαμβάνει τις ιατρικές πράξεις που είναι αναγκαίες για τη διάγνωση και τη θεραπεία του ασθενούς.
- Η περίθαλψη παρέχεται από ιατρούς όλων των αναγνωρισμένων στην Ελλάδα ειδικοτήτων, πολυϊατρεία, τμήματα εξωτερικών ιατρείων ιδιωτικών κλινικών και γενικότερα μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας του Π.Δ. 84/2001, οι οποίες έχουν την αντίστοιχη άδεια λειτουργίας. Η περίθαλψη παρέχεται, επίσης, και στα εξωτερικά ιατρεία των νοσοκομείων, των ιδιωτικών νοσοκομείων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, των Κέντρων Υγείας και των περιφερειακών ιατρείων.

Διαδικασία:

- Ο ασφαλισμένος έχει δικαίωμα δύο (2) επισκέψεων το μήνα για κάθε ειδικότητα, ανάλογα με την πάθησή του, εκτός της παιδιατρικής, για την οποία ο αριθμός επισκέψεων ανέρχεται σε τέσσερις (4) το μήνα. Για επισκέψεις άνω του ανωτέρω αριθμού ανά μήνα σε ιατρό ίδιας ειδικότητας, απαιτείται έγκριση από τον αρμόδιο ελεγκτή ιατρό. Επισκέψεις ατομικής ή ομαδικής ψυχοθεραπείας χορηγούνται στους ενήλικες μέχρι τέσσερις (4) εν συνόλω το μήνα, ενώ στους ανήλικους οκτώ (8) εν συνόλω το μήνα, μετά από έγκριση του ελεγκτή ιατρού.

3.1.2 Παρακλινικές εξετάσεις ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 6 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Βασικές πληροφορίες - Διαδικασία:

Οι παρακλινικές εξετάσεις εκτελούνται με επιλογή του ασφαλισμένου σε:

- Εργαστηριακούς ιατρούς, όλων των αναγνωρισμένων στην Ελλάδα αντίστοιχων ειδικοτήτων, διαγνωστικά εργαστήρια, πολυϊατρεία και γενικότερα φορείς πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας του Π.Δ. 84/2001, που έχουν την αντίστοιχη άδεια λειτουργίας και στα εξωτερικά εργαστήρια των ιδιωτικών νοσοκομείων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ύστερα από έγκριση του αρμόδιου ελεγκτή ιατρού,
- Εξωτερικά ιατρεία των Κρατικών ή Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων, των Κέντρων Υγείας και των περιφερειακών ιατρείων, χωρίς έγκριση ελεγκτή ιατρού.

3.1.3 Φυσικοθεραπεία, εργοθεραπεία, λογοθεραπεία, ψυχοθεραπεία ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 6 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Βασικές πληροφορίες - Διαδικασία:

- Οι φυσικοθεραπείες διενεργούνται στα συμβεβλημένα εργαστήρια φυσικοθεραπείας, φυσικοθεραπευτήρια και εργαστήρια φυσικής ιατρικής και αποκατάστασης, στα αντίστοιχα εργαστήρια κλινικών και θεραπευτηρίων, καθώς και στα κρατικά νοσοκομεία και στα κέντρα αποκατάστασης που λειτουργούν ως Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., ύστερα από έγκριση του αρμόδιου ελεγκτή ιατρού του Οργανισμού, στην περίπτωση που δεν προβλέπεται παραπομπή σε Α΄/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή. Είναι υποχρεωτική η αναγραφή της παρεχόμενης φυσικοθεραπείας σε εντολή βιβλιαρίου, αλλιώς δεν αποδίδεται η σχετική δαπάνη.
- Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από αιτιολογημένη γνωμάτευση του θεράποντα ιατρού, στην οποία θα αναφέρεται η πάθηση και η αδυναμία μετακίνησης του ασθενή, ύστερα από έγκριση του αρμόδιου ελεγκτή ιατρού του Οργανισμού, δύναται να πραγματοποιούνται οι φυσικοθεραπείες στην οικία του ασθενούς.
- Σε περιπτώσεις ασθενών με σοβαρά κινητικά προβλήματα, όπως παραπληγίες, τετραπληγίες κ.λ.π., εφόσον το συνιστά ειδικευμένος ιατρός ανάλογης ειδικότητας νοσηλευτικού ιδρύματος και μετά από έγκριση της Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, μπορεί να χορηγούνται μέχρι εξήντα (60) πράξεις συνολικά το μήνα για κάθε μέρος και για ένα (1) χρόνο και, εφόσον διαπιστώνεται βελτίωση του ασθενούς, μπορεί να επαναληφθούν για ένα (1) ακόμη χρόνο. Μετά την πάροδο του πρώτου έτους, στο παραπεμπτικό του ειδικευμένου ιατρού αντίστοιχης ειδικότητας του νοσηλευτικού ιδρύματος, πρέπει να δικαιολογείται πλήρως η ανάγκη συνέχισης της φυσικοθεραπείας, με περιγραφή των μέχρι τότε αποτελεσμάτων της θεραπείας και του προσδόκιμου αποκατάστασης. Μετά την πάροδο της διετίας, χορηγείται συντηρητική αγωγή όπως στις κοινές και χρόνιες παθήσεις. Σε περιπτώσεις ασθενών που πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας ισχύουν τα παραπάνω με τη διαφορά ότι, μετά την πάροδο

της διετίας από την έναρξη της θεραπείας, χορηγούνται τριάντα (30) συνολικά πράξεις το μήνα μετά από γνωμάτευση Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής ισχύος ενός (1) έτους.

- Σε αμιγή περιστατικά κινητικών προβλημάτων χορηγούνται μέχρι ογδόντα (80) φυσικοθεραπευτικές πράξεις συνολικά το μήνα για κάθε μέρος, δηλαδή μέχρι είκοσι (20) πράξεις ανά είδος. Σε νοητικά προβλήματα και αυτισμό, μέχρι εκατόν είκοσι (120) πράξεις θεραπείας (λογοθεραπεία – εργοθεραπεία – φυσικοθεραπεία) συνολικά το μήνα, δηλαδή μέχρι είκοσι (20) πράξεις ανά είδος, εκτός της ψυχοθεραπείας, για την οποία προβλέπονται οκτώ (8) το μήνα και της συμβουλευτικής γονέων, για την οποία προβλέπονται τέσσερις (4) το μήνα. Σε μικτά περιστατικά, κινητικών και νοητικών ή ψυχονοητικών προβλημάτων, χορηγούνται μέχρι εκατόν εξήντα (160) θεραπευτικές πράξεις ειδικής αγωγής και φυσικοθεραπείας συνολικά για όλα τα μέλη του σώματος (λογοθεραπεία – εργοθεραπεία – φυσικοθεραπεία) το μήνα, δηλαδή μέχρι είκοσι (20) πράξεις ανά είδος, εκτός της ψυχοθεραπείας, για την οποία προβλέπονται οκτώ (8) το μήνα και της συμβουλευτικής γονέων, για την οποία προβλέπονται τέσσερις (4) το μήνα. Σε αμιγή περιστατικά κωφαλαλίας μεγάλου βαθμού (νευροαισθητήριος βαρηκοΐα άνω του 80%) μέχρι είκοσι (20) πράξεις λογοθεραπείας το μήνα. Τα πρόσωπα των ανωτέρω περιπτώσεων δύνανται να συνεχίσουν τις θεραπευτικές πράξεις μετά το δέκατο όγδοο ($18^{ο}$) έτος της ηλικίας τους, ύστερα από γνωμάτευση ειδικευμένου ιατρού κρατικού ή πανεπιστημιακού νοσοκομείου αντίστοιχης ειδικότητας και κατόπιν εγκρίσεως της Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής. Το σύνολο των θεραπευτικών πράξεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ήμισυ αυτών που αναφέρονται στις ειδικές περιπτώσεις.
- Σε παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες χορηγούνται μέχρι είκοσι (20) λογοθεραπείες το μήνα, μέχρι την ηλικία των δεκαοκτώ (18) ετών, με γνωμάτευση ιατρού κρατικού ή πανεπιστημιακού νοσοκομείου ειδικότητας νευρολόγου, ψυχιάτρου, παιδοψυχιάτρου ή αναπτυξιολόγου, μετά από έγκριση της Υγειονομικής Επιτροπής.

3.1.4 Ειδική αγωγή τέκνων ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 6 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Βασικές πληροφορίες - Διαδικασία:

Καλύπτονται δαπάνες ειδικής αγωγής για παιδιά ασφαλισμένων σε ειδικά εκπαιδευτήρια και ιδρύματα περίθαλψης, για άτομα με αυτισμό, με βαριά νοητική ή σωματική αναπηρία, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον τιμολόγιο (τροφεία, νοσήλια). Η δαπάνη αυτή καταβάλλεται ύστερα από σχετική γνωμάτευση ειδικού ιατρού, έγκριση του αρμόδιου ελεγκτή ιατρού του Οργανισμού και έκδοση σχετικής απόφασης εισαγωγής. Η δαπάνη αυτή περιλαμβάνει το σύνολο των θεραπειών.

3.1.5 Παροχή θεραπευτικών, διαγνωστικών, ορθοπεδικών μέσων & προθέσεων σε ασφαλισμένους του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 6 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Βασικές πληροφορίες:

Ο Ο.Π.Α.Δ. παρέχει στους άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένους του τα ενδεδειγμένα προς αποκατάσταση της υγείας τους ή προς ανακούφιση από τη νοσηρή τους κατάσταση θεραπευτικά, διαγνωστικά, ορθοπεδικά μέσα και προθέσεις, βάσει κρατικού τιμολογίου. Τα είδη για τα οποία δεν υπάρχει κρατικό τιμολόγιο κοστολογούνται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ. του Ο.Π.Α.Δ. Με όμοια απόφαση χαρακτηρίζονται σε συνήθη και μη συνήθη.

Διαδικασία ανά είδος παροχής:

- Τα θεραπευτικά μέσα και οι προθέσεις που χορηγούνται κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του ασφαλισμένου χρεώνονται στο λογαριασμό νοσηλείας του που υποβάλλεται από το νοσοκομείο ή την κλινική.
- Η χορήγηση θεραπευτικών, διαγνωστικών ορθοπεδικών μέσων και προθέσεων εκτός νοσηλείας γίνεται ως εξής:

α) Τα συνήθη είδη χορηγούνται ύστερα από γνωμάτευση του ειδικού με την πάθηση θεράποντα ιατρού και έγκριση του αρμόδιου ελεγκτικού οργάνου του Ο.Π.Α.Δ.

β) Τα μη συνήθη είδη χορηγούνται ύστερα από αιτιολογημένη γνωμάτευση ειδικευμένου ιατρού αντίστοιχου με την πάθηση Τμήματος Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου και έγκριση του αρμόδιου ελεγκτικού οργάνου του Ο.Π.Α.Δ.

γ) Ακουστικά βαρηκοΐας για βαρήκοα παιδιά ασφαλισμένα στον Ο.Π.Α.Δ., με ποσοστό κώφωσης πάνω από 80%, χορηγούνται ανά διετία και για άμεσα ασφαλισμένους και συνταξιοδοτούμενες χήρες με βαρείας μορφής νευροαισθητήριου βαρηκοΐας, ανά πενταετία, μετά από εμπεριστατωμένη γνωμάτευση ιατρού Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου ειδικότητας ΩΡΛ και έγκριση ελεγκτή ιατρού. Στους ενήλικες χορηγείται ένα (1) ακουστικό, ενώ στα παιδιά δύναται να χορηγηθούν δύο (2) ακουστικά. Η δαπάνη δεν δύναται να υπερβαίνει τα τριακόσια (300) ευρώ για το ακουστικό των ενηλίκων και τα τετρακόσια (400) ευρώ για κάθε ακουστικό παιδιών.

δ) Ορθοπεδικά είδη χορηγούνται μετά την πάροδο διετίας από την προηγούμενη προμήθεια. Εξαιρούνται τα παιδικά υποδήματα και οι κηδεμόνες σκολίωσης και κύφωσης για παιδιά και εφήβους μέχρι δεκαοκτώ (18) ετών, τα οποία χορηγούνται μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την προηγούμενη προμήθεια αυτών. Τα

ορθοπεδικά είδη χορηγούνται στους τετραπληγικούς και παραπληγικούς ασθενείς χωρίς συμμετοχή του ασφαλισμένου.
ε) Στρώματα κατακλίσεως χορηγούνται σε μακροχρόνια κατάκοιτους ασθενείς ανά τριετία, μετά από σχετική γνωμάτευση του θεράποντα ιατρού και έγκριση του ελεγκτή ιατρού. Η σχετική δαπάνη δεν δύναται να υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) ευρώ.
στ) Χειροκίνητο απλό αμαξίδιο ή αμαξίδιο ελαφρού τύπου χορηγείται στους πάσχοντες από ακρωτηριασμό των κάτω άκρων ή παραπληγία ή από βαρείες νευρολογικές παθήσεις με κινητική αναπηρία ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, ανά πενταετία, μετά από γνωμάτευση ειδικευμένου ιατρού Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου αντίστοιχης κλινικής και έγκριση ελεγκτή ιατρού. Για το απλό αμαξίδιο εγκρίνεται δαπάνη μέχρι τετρακόσια (400) ευρώ, ενώ για το αμαξίδιο ελαφρού τύπου εγκρίνεται δαπάνη μέχρι χίλια εκατό (1100) ευρώ. Ηλεκτροκίνητο αμαξίδιο χορηγείται εφάπαξ σε ενήλικες και ανά πενταετία σε παιδιά που πάσχουν από τετραπληγία ή από ασθένειες οι οποίες έχουν το ίδιο αποτέλεσμα με την τετραπληγία. Η χορήγηση γίνεται μετά από γνωμάτευση ιατρού αντίστοιχης κλινικής Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου, έγκριση δύο (2) ελεγκτών ιατρών του Ο.Π.Α.Δ. και η σχετική δαπάνη δεν δύναται να υπερβαίνει τα τέσσερις χιλιάδες (4000) ευρώ.
ζ) Ηλεκτροκίνητο ποδήλατο ενεργητικής και παθητικής κινησιοθεραπείας χορηγείται σε τετραπληγικούς ασθενείς, εφάπαξ, μετά από γνωμάτευση διευθυντή Νοσοκομείου (Κρατικού ή Πανεπιστημιακού) αντίστοιχου Τμήματος και έγκριση ελεγκτή ιατρού. Η σχετική δαπάνη δεν δύναται να υπερβαίνει τα χίλια επτακόσια (1700) ευρώ.
η) Τεχνητά βοηθήματα τυφλών και κωφών χορηγούνται χωρίς συμμετοχή του ασφαλισμένου, εφάπαξ και ως εξής: στους τυφλούς ένα (1) μπαστούνι και στους κωφούς ένα (1) αναλογικό ρολόι.
θ) Στους ινσουλινοεξαρτώμενους ασθενείς χορηγούνται τα εξής είδη: μία αντλία συνεχούς έγχυσης ινσουλίνης, ανά πέντε (5) έτη, ένα κουτί ελέγχου κετόνης, ανά έτος και αναλώσιμα υλικά αξίας μέχρι διακοσίων (200) ευρώ ανά μήνα. Τα παραπάνω είδη χορηγούνται με την εξής διαδικασία (απόφαση Δ.Σ. του Ο.Π.Α.Δ. της 2.6.2004, αρ. πρακτικού 123): α) γνωμάτευση για την ανάγκη τοποθέτησης της φορητής αντλίας, αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη επαρκώς, από διαβητολογικό ιατρείο ή Κέντρο Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου της χώρας, στο οποίο υπηρετεί εξειδικευμένο προσωπικό στην τοποθέτηση και παρακολούθηση των ασθενών με αντλία ινσουλίνης και βεβαίωση για την αδυναμία ρύθμισης του σακχαρώδη διαβήτη μετά από νοσηλεία του ασθενούς στο νοσοκομείο, β) έκδοση απόφασης χορήγησης από τη Δ2 Δ/νση Υγειονομικής Περίθαλψης του Ο.Π.Α.Δ., ύστερα από έγκριση της Επιτροπής των αντλιών έγχυσης ινσουλίνης του ΚΕΣΥ. Για την απόδοση της σχετικής δαπάνης είναι απαραίτητη η αναγραφή της στο βιβλιάριο υγείας του ασθενούς. Τα παραπάνω χορηγούνται χωρίς συμμετοχή του ασφαλισμένου.

- Όπου δεν αναφέρεται μη συμμετοχή του ασφαλισμένου στη δαπάνη, αυτή είναι 25%.

3.1.6 Νοσοκομειακή περίθαλψη ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 7 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Βασικές πληροφορίες:

Η νοσοκομειακή περίθαλψη περιλαμβάνει τη νοσηλεία του πάσχοντος, την ενδιαίτησή του, την οποιασδήποτε φύσεως ιατρική, νοσηλευτική και φαρμακευτική προς αυτόν συνδρομή και, ειδικότερα, τη δέουσα αγωγή και θεραπεία και αποκατάσταση σωματικών και ψυχικών αναπηριών ή νοσηρών εν γένει καταστάσεων , καθώς και τις αναγκαίες συνήθειες ή ειδικές θεραπείες, παρακλινικές εξετάσεις, φάρμακα, ειδικά θεραπευτικά μέσα και προθέσεις και πραγματοποιείται σε νοσηλευτικά ιδρύματα, θεραπευτήρια, νοσηλευτήρια μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιωτικές κλινικές.

Διαδικασία:

- Η νοσοκομειακή περίθαλψη παρέχεται στη θέση που δικαιούται ο ασφαλισμένος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
- Ο Ο.Π.Α.Δ. για τη νοσηλεία των ασφαλισμένων του καταβάλλει νοσήλιο μέχρι το ύψος αυτού που ισχύει κάθε φορά για τα Κρατικά ή Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία, τα νοσηλευτικά ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και τις ιδιωτικές κλινικές.
- Η εισαγωγή στα Κρατικά Νοσοκομεία γίνεται ύστερα από γνωμάτευση του θεράποντα ιατρού και την προσκόμιση του βιβλιαρίου του ασθενούς στο νοσηλευτικό ίδρυμα.
- Η εισαγωγή του ασθενούς σε νοσηλευτικά ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιωτικές κλινικές, γίνεται με εισιτήριο που εκδίδεται από την αρμόδια Υ.Π.Α.Δ. του τόπου που θα νοσηλευτεί ο ασθενής, μετά από ιατρική γνωμάτευση. Απόφαση εισαγωγής που δεν έχει χρησιμοποιηθεί σε πέντε (5) ημέρες από την έκδοσή της καθίσταται άκυρη. Σε περίπτωση έκτακτης εισαγωγής, το εισιτήριο χορηγείται εκ των υστέρων, εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την ημερομηνία εισαγωγής. Στην προκειμένη περίπτωση, η κλινική ή οι οικείοι του ασθενούς υποχρεούνται να προσκομίσουν πλήρως αιτιολογημένη ιατρική γνωμάτευση για το έκτακτο της εισαγωγής και το βιβλιάριο ασθενείας του ασφαλισμένου. Σε περίπτωση που παρέλθει η παραπάνω προθεσμία, ο ασφαλισμένος καλύπτεται από την ημερομηνία αναγγελίας της εισαγωγής του. Για τον υπολογισμό του 48ώρου, δεν λαμβάνονται υπόψη οι επίσημες αργίες των δημοσίων υπηρεσιών. Σε περίπτωση μη εγκρίσεως από τον ελεγκτή ιατρό παρέχεται το δικαίωμα προσφυγής στην Α΄/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή.
- Οι ασθενείς που πάσχουν από σοβαρή ασθένεια και νοσηλεύονται σε Κρατικό Νοσοκομείο μπορούν να χρησιμοποιούν, με δαπάνες του Ο.Π.Α.Δ., αποκλειστική νοσοκόμα κατά τις νυχτερινές ώρες και για χρονικό διάστημα μέχρι δέκα πέντε (15) ημερών συνεχούς νοσηλείας. Μετά από έγκριση της αρμόδιας

Υγειονομικής Επιτροπής, είναι δυνατή η παράταση του χρόνου αυτού μέχρι δέκα (10) επιπλέον ημέρες για κάθε νοσηλεία. Για την έγκριση της δαπάνης χρησιμοποίησης αποκλειστικής νοσοκόμας, απαιτούνται: α) πλήρως αιτιολογημένη γνωμάτευση του διευθυντή της κλινικής που νοσηλεύεται ο ασθενής, από την οποία να προκύπτει ότι πάσχει από σοβαρή ασθένεια, για την οποία επιβάλλεται ιατρικά η χρησιμοποίηση αποκλειστικής νοσοκόμας, β) απόδειξη δαπάνης χρήσης αποκλειστικής νοσοκόμας, θεωρημένη από τον προϊστάμενο της νοσηλευτικής υπηρεσίας και φέρουσα τη σφραγίδα του Νοσοκομείου. Δεν αναγνωρίζεται δαπάνη αποκλειστικής νοσοκόμας για νοσηλεία σε θεραπευτήρια χρονίων παθήσεων, σε νευροψυχιατρικά θεραπευτήρια, σε ιδιωτικές κλινικές και για νοσηλεία του ασθενούς στο σπίτι του. Το ποσό που καταβάλλεται από τον Ο.Π.Α.Δ. ως αμοιβή αποκλειστικής νοσοκόμας καθορίζεται κάθε φορά από τις ισχύουσες διατάξεις.

3.1.7 Κατ' οίκον νοσηλεία ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 7 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Βασικές πληροφορίες – Διαδικασία:

Ασθενείς οι οποίοι έχουν εισαχθεί στα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., των Ενόπλων Δυνάμεων, του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, στο Ν.Ι.Μ.Ι.Τ.Σ. ή σε συμβεβλημένες ιδιωτικές κλινικές, προκειμένου να αποθεραπευτούν, επιτρέπεται, μετά από έγκριση του ελεγκτή ιατρού, να συνεχίσουν τη νοσηλεία τους στο σπίτι, εφόσον υπάρχουν αντίστοιχες υπηρεσίες στα προαναφερθέντα ιδρύματα. Η χρονική διάρκεια αυτής της νοσηλείας δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μία (1) εβδομάδα. Κατ' εξαίρεση, μετά από έγκριση της Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, ο χρόνος αυτός μπορεί να τριπλασιαστεί. Το ύψος της αμοιβής αυτής της υπηρεσίας ορίζεται στο ήμισυ του αντίστοιχου κλειστού νοσηλίου της γ' θέσης. Για την παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας, απαιτείται ειδική σύμβαση μεταξύ Ο.Π.Α.Δ. και του αντίστοιχου Τμήματος του Νοσηλευτικού Ιδρύματος.

3.1.8 Νοσηλεία στο εξωτερικό ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 8 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Προϋποθέσεις:

Οι ασφαλισμένοι του Ο.Π.Α.Δ. δικαιούνται νοσηλείας στο εξωτερικό στις παρακάτω περιπτώσεις:

α) Εάν η διάγνωση ή η θεραπεία σοβαρής νόσου δεν μπορεί να γίνει σε δημόσιο ή ιδιωτικό θεραπευτήριο της Ελλάδας, λόγω έλλειψης των κατάλληλων επιστημονικών μέσων ή ιατρών που διαθέτουν τη γνώση και εμπειρία, και είναι γνωστό ότι η αντίστοιχη διάγνωση και θεραπεία γίνεται στο εξωτερικό και δεν αποτελεί πειραματική μέθοδο.
β) Όταν υπηρετούν ή βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια στο εξωτερικό.
γ) Εφόσον διαμένουν μόνιμα στο εξωτερικό.
δ) Εφόσον βρίσκονται προσωρινά και για οποιοδήποτε λόγο στο εξωτερικό και προσφερθούν σε αυτούς υγειονομικές υπηρεσίες λόγω βίαιου, αιφνίδιου και αναπότρεπτου συμβάντος.

Δικαιολογητικά – Διαδικασία:

- Για την περίπτωση α΄: Γνωμάτευση Δ/ντή της αρμόδιας κλινικής Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου της Ελλάδας στην οποία πιστοποιείται η ύπαρξη των απαιτούμενων προϋποθέσεων και αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας Ειδικής Υγειονομικής Επιτροπής Αθηνών ή Θεσσαλονίκης. Τη σχετική απόφαση εκδίδει ο Πρόεδρος ή ο Γενικός Δ/ντής του Ο.Π.Α.Δ..
- Για την περίπτωση β΄: Σε περίπτωση νοσηλείας σε άλλη χώρα εκτός εκείνης στην οποία υπηρετεί ο ασφαλισμένος, απαιτείται όμοια απόφαση και με τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνη της περίπτωσης α', στην οποία δικαιολογείται η νοσηλεία σε άλλη χώρα.
- Για την περίπτωση γ΄: 1) Όσοι διαμένουν μόνιμα σε χώρες της Ε.Ε. ασφαλίζονται υποχρεωτικά με τα κοινοτικά έντυπα. Απαιτούμενα δικαιολογητικά: αίτηση, πιστοποιητικό μονίμου κατοικίας και κατάθεση του βιβλιαρίου ασθενείας, 2) Όσοι διαμένουν σε χώρες εκτός Ε.Ε., τους αποδίδονται δαπάνες Ελλάδας. Απαιτούμενα δικαιολογητικά: αίτηση, πιστοποιητικό μονίμου κατοικίας και πρωτότυπα τιμολόγια –αποδείξεις – γνωματεύσεις, θεωρημένα από ελληνική προξενική ή πρεσβευτική αρχή και μεταφρασμένα.
- Για την περίπτωση δ΄: Η γενόμενη νοσηλεία αναγνωρίζεται εκ των υστέρων, ύστερα από γνωμάτευση της παραπάνω Ειδικής Υγειονομικής Επιτροπής, στην οποία αιτιολογείται απαραίτητα η αναγκαιότητα της άμεσης και επιβεβλημένης νοσηλείας. Εφόσον οι δικαιούχοι βρίσκονται στην Ε.Ε., θα πρέπει να έχουν την Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθένειας (Ε.Κ.Α.Α.). Σε περίπτωση μη χρήσης της, ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται από τους κοινοτικούς κανονισμούς, δηλ. κοστολόγηση δαπανών από τον αρμόδιο φορέα της χώρας νοσηλείας και απόδοση της δαπάνης όπως ορίζεται από αυτόν. Δεν απαιτείται έγκριση της Ειδικής Υγειονομικής Επιτροπής και για τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται δεν απαιτείται θεώρηση από ελληνική αρχή. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται μεταφρασμένα.
- Για την παραπομπή του ασφαλισμένου στην Ειδική Υγειονομική Επιτροπή προσκομίζεται στην αρμόδια υπηρεσία του Ο.Π.Α.Δ. το ατομικό βιβλιάριο νοσηλείας του και η αιτιολογημένη γνωμάτευση διευθυντή Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου της Ελλάδος ανάλογης ειδικότητας, στην οποία αναφέρεται η πάθηση του ασθενούς καθώς και το ότι η θεραπεία δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα. Προκειμένου για μεταμόσχευση, μαζί με τα ανωτέρω

δικαιολογητικά προσκομίζεται και η γνωμάτευση του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων.

- Στις χώρες της Ε.Ε. η νοσηλεία εγκρίνεται για Κρατικό Νοσοκομείο, το οποίο δέχεται το έντυπο Ε112. Σε περίπτωση που ο ασθενής νοσηλευθεί σε ιδιωτική πτέρυγα κρατικού νοσοκομείου όπου το Ε112 δεν γίνεται αποδεκτό, θα πρέπει να προσκομίσει βεβαίωση του νοσοκομείου, στην οποία θα αναφέρεται ότι «η ιδιωτική πτέρυγα είναι ενταγμένη οργανικά στο νοσοκομείο και δεν λειτουργεί αυτόνομα». Παιδιά μέχρι την ηλικία των δεκατεσσάρων (14) ετών συμπληρωμένων δύνανται να νοσηλευθούν και σε ιδιωτικούς φορείς. Σε ιδιαίτερα εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου ο ασθενής χρειάζεται άμεση νοσηλεία η οποία επιβεβαιώνεται από την Ειδική Υγειονομική Επιτροπή, δύναται να παρασχεθεί νοσηλεία σε ιδιωτικούς φορείς που λειτουργούν σε χώρες της Ε.Ε.
- Όσον αφορά στη νοσηλεία σε χώρες εκτός Ε.Ε. (π.χ. Η.Π.Α.), όπου δεν υπάρχουν κρατικά νοσοκομεία με την ελληνική έννοια του όρου, τα νοσοκομεία πρέπει να είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ομοσπονδιακά χρηματοδοτούμενα ή πανεπιστημιακά.
- Στην περίπτωση κατά την οποία ο ασθενής μετέβη στο εξωτερικό για να υποβληθεί σε θεραπεία χωρίς να έχει την αντίστοιχη γνωμάτευση διευθυντή της αρμόδιας κλινικής Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου της Ελλάδας και χωρίς να έχει παραπεμφθεί στην Ειδική Υγειονομική Επιτροπή, τότε δύναται να αναγνωριστεί εκ των υστέρων η νοσηλεία, εφόσον γνωματεύσει θετικά η αντίστοιχη Επιτροπή. Στην περίπτωση αυτή, εγκρίνονται, με απόφαση του Δ.Σ., δαπάνες νοσηλείας μέχρι του πενταπλάσιου των δαπανών οι οποίες θα προέκυπταν αν ο ασθενής νοσηλευόταν σε Κρατικό Νοσοκομείο στην Ελλάδα και σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν να υπερβούν τις δαπάνες που έκανε ο ασφαλισμένος στο Νοσοκομείο του εξωτερικού.
- Για την αναγνώριση των δαπανών νοσηλείας στο εξωτερικό απαιτούνται τα κάτωθι δικαιολογητικά: α) πλήρες ιστορικό νοσηλείας στο Νοσοκομείο και β) τα κατά περίπτωση στοιχεία και εξοφλητικές αποδείξεις. Τα ανωτέρω δικαιολογητικά πρέπει να είναι επικυρωμένα από το οικείο Ελληνικό Προξενείο και μεταφρασμένα στην ελληνική εκτός από τις περιπτώσεις ανεύρεσης δότη.

Άλλες πληροφορίες:

Δαπάνες νοσηλείας στο εξωτερικό θεωρούνται:

- Τα εισιτήρια μετάβασης και επιστροφής του ασθενούς και του τυχόν αναγκαίου, μετά από γνωμάτευση της Ειδικής Υγειονομικής Επιτροπής, συνοδού, της οικονομικότερης θέσης του μεταφορικού μέσου που χρησιμοποιείται. Προκειμένου για μεταμόσχευση, αναγνωρίζεται η δαπάνη και των εισιτηρίων του δότη.
- Τα έξοδα διαμονής του ασθενούς και του τυχόν αναγκαίου συνοδού και δότη σε ξενοδοχείο τριών αστέρων, για μεν τον ασθενή και δότη για το χρόνο που βρίσκονται εκτός νοσοκομείου ενώ για το συνοδό για όλο το εγκριθέν διάστημα παραμονής του στο εξωτερικό. Ειδικά για τις περιπτώσεις μεταμοσχεύσεων, χορηγούνται έξοδα διατροφής για το διάστημα που ο ασθενής και ο δότης

βρίσκονται εκτός νοσοκομείου και για το συνοδό για όλο το εγκεκριμένο διάστημα, ύψους τριάντα (30) ευρώ ημερησίως.

- Τα δικαιολογητικά των εξόδων για την ανεύρεση δότη μυελού των οστών δεν χρειάζονται θεώρηση από προξενική ή πρεσβευτική αρχή, ούτε εξέταση από Ειδική Υγειονομική Επιτροπή.
- Το νοσήλιο, οι ιατρικές αμοιβές, όλες οι απαραίτητες ιατρικές πράξεις, τα φάρμακα, οι εργαστηριακές εξετάσεις, οι φυσικοθεραπείες, κάθε πρόσθετο είδος που είναι απαραίτητο για την αντιμετώπιση της πάθησης του δικαιούχου και την αποκατάστασή του καθώς και οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν εκτός νοσοκομείου για τη διάγνωση της πάθησης ή την ολοκλήρωση της θεραπείας, εφόσον κρίθηκαν απαραίτητες μετά από σύσταση του θεραπευτηρίου που νοσηλεύτηκε ο ασθενής. Προκειμένου για μεταμόσχευση, καταβάλλεται επιπλέον η δαπάνη για τυχόν νοσηλεία και του δότη.
- Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ύστερα από γνωμάτευση της Ειδικής Υγειονομικής Επιτροπής, αναγνωρίζονται και οι εξής δαπάνες: α) η δαπάνη αμαξιδίου εντός του αεροσκάφους, β) η δαπάνη φορείου εντός του αεροσκάφους, γ) η μεταφορά ασθενούς με ασθενοφόρο από και προς το νοσοκομείο, δ) η μεταφορά του ασθενούς με ειδικό αεροσκάφος, ε) δαπάνες συνοδού ιατρού. Σε περίπτωση που κατά την επιστροφή απαιτείται ένα εκ των ανωτέρω, είναι απαραίτητη η γνωμάτευση του Νοσηλευτικού Ιδρύματος. Επίσης, αναγνωρίζονται δαπάνες ταρίχευσης και μεταφοράς της σωρού, σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου.

3.1.9 Δαπάνες μετακίνησης ασθενών ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 9 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Προϋποθέσεις – Διαδικασία:

- Νεφροπαθείς που υποβάλλονται περιοδικά σε αιμοκάθαρση, σε κάθε μορφής θεραπευτήρια, δικαιούνται εξόδων μετακίνησης για κάθε πράξη αιμοκάθαρσης, τα οποία ορίζονται στο ποσό των δεκατριών (13) ευρώ για όλη τη χώρα και για κάθε μετακίνηση. Αντί των εξόδων μετακίνησης της προηγούμενης παραγράφου, είναι δυνατή η καταβολή της δαπάνης μετακίνησης νεφροπαθών με δημοσίας χρήσεως επιβατηγά αυτοκίνητα (ταξί, αγοραία), προκειμένου να υποβληθούν σε αιμοκάθαρση, στις περιπτώσεις που, λόγω της κατάστασής τους, η μετακίνησή τους με τα συνήθη συγκοινωνιακά μέσα είναι αδύνατη. Η καταβολή της εν λόγω δαπάνης γίνεται με χιλιομετρική αποζημίωση του επιβατηγού αυτοκινήτου. Τούτο εγκρίνεται από τον αρμόδιο ελεγκτή ιατρό, εφόσον προσκομίζεται βεβαίωση (η ισχύς της οποίας είναι εξάμηνη) του Κέντρου Αιμοκάθαρσης ότι δεν είναι δυνατή η μεταφορά του με τα συνήθη συγκοινωνιακά μέσα. Η απόδοση των εξόδων μετάβασης και επιστροφής ενεργείται στο τέλος κάθε μήνα με την υποβολή των σχετικών δικαιολογητικών. Σε περίπτωση μετακίνησης

του νεφροπαθούς με δικό του μεταφορικό μέσο, παρέχεται το ποσό των δεκατριών (13) ευρώ για κάθε πράξη αιμοκάθαρσης. Τη διαδικασία για την αναγνώριση των ανωτέρω δαπανών καθορίζει με απόφασή του το Δ.Σ. του Ο.Π.Α.Δ.

- Ασθενείς ασφαλισμένοι του Ο.Π.Α.Δ. που εισήχθησαν ή αντιμετωπίστηκαν με τη διαδικασία της ημερήσιας ή της βραχείας νοσηλείας σε νοσηλευτική μονάδα εκτός του τόπου κατοικίας τους, δικαιούνται την αξία των εισιτηρίων μετάβασης και επιστροφής με τα συγκοινωνιακά μέσα μαζικής μεταφοράς στις οικονομικότερες θέσεις (λεωφορείο, τρένο, πλοίο και αεροπλάνο), στις περιπτώσεις που η πάθησή τους δεν αντιμετωπίζεται στο Κρατικό ή Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο του τόπου κατοικίας τους. Καλύπτονται, επίσης, τα έξοδα μετακίνησης ασφαλισμένων του Ο.Π.Α.Δ. για την εκτέλεση ειδικών ιατρικών πράξεων (π.χ. μαγνητική τομογραφία ή άλλες παρεμφερείς εξετάσεις), όταν αυτές δεν μπορούν να εκτελεστούν στον τόπο διαμονής τους. Για την καταβολή της δαπάνης αυτής, απαιτείται: α) αιτιολογημένη βεβαίωση του Κρατικού ή Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου του τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου για την αδυναμία αντιμετώπισης της πάθησής του στον τόπο κατοικίας του, β) απόδειξη καταβολής του αντιτίμου των εισιτηρίων, γ) βεβαίωση της νοσηλευτικής μονάδας για τη νοσηλεία του ασθενούς.

3.1.10 Έξοδα κηδείας ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 10 της Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ.2/7029/0094/8.2.2005 (ΦΕΚ 213/Β΄).

Βασικές πληροφορίες – Διαδικασία:

- Σε περίπτωση θανάτου προσώπου ασφαλισμένου, ο Ο.Π.Α.Δ. καταβάλλει για έξοδα κηδείας μέχρι το ποσό των χιλίων (1000) ευρώ.
- Τα ανωτέρω έξοδα καταβάλλονται σε αυτόν που πλήρωσε αυτά, ύστερα από την υποβολή των παρακάτω δικαιολογητικών, στην αρμόδια ΥΠΑΔ του τόπου κατοικίας του αιτούντος ή του τόπου ταφής του αποθανόντος: α) αίτηση του δικαιούχου, β) ληξιαρχική πράξη θανάτου, γ) βεβαίωση της Υπηρεσίας του θανόντος ότι ήταν τακτικός δημόσιος υπάλληλος και, προκειμένου περί συνταξιούχων, βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.), δ) βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Ο.Π.Α.Δ. από την οποία να προκύπτει ότι κατατέθηκε για ακύρωση το βιβλιάριο περίθαλψης του θανόντος, ε) υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου ότι ο θανών δεν ήταν ασφαλισμένος σε άλλο Ταμείο ή Φορέα, από τον οποίο να δικαιούται έξοδα κηδείας και, προκειμένου περί μελών οικογενείας (σύζυγο, τέκνα), ότι τον/την προστάτευε και συντηρούσε, στ) τιμολόγιο και επίσημες εξοφλητικές αποδείξεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ. του Ο.Π.Α.Δ., μπορεί να καθορίζονται και άλλα δικαιολογητικά που κρίνονται αναγκαία.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Οργανισμός Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (Ο.Π.Α.Δ.).
Ταχυδρομική Δ/νση: Μακεδονίας 8, Τ.Κ. 104 33, Αθήνα.
Τηλεφωνικό Κέντρο: 210 8208800.
Ηλεκτρονική Δ/νση:: info@opad.gr
Δικτυακός Τόπος: www.opad.gr

3.2 Υγειονομική περίθαλψη ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.

3.2.1 Ιατρική περίθαλψη ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 31 παρ. 4 του Α.Ν. 1846/51 (ΦΕΚ 179/Α΄).

Προϋποθέσεις:

α) Η ύπαρξη ασφαλιστικής ικανότητας.
β) Η γνώμη του ελεγκτή ιατρού για το επείγον της περίπτωσης ή η γνώμη του υγειονομικού οργάνου ότι δεν γίνεται η εξέταση στα ιατρεία του Ιδρύματος.
γ) Η αναγγελία του περιστατικού (30 ημέρες).

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση έκτακτης περίθαλψης.
β) Παραπεμπτικό ή αίτηση έκτακτης περίθαλψης.
γ) Αποδείξεις.

Διαδικασία:

Άρθρα 5 και 10 του Κανονισμού Ασθενείας (Υ.Α. αριθμ. 25078/28.5.1938, ΦΕΚ 112/Β΄).

- Η ιατρική περίθαλψη των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Ι.Κ.Α. παρέχεται από αρμόδια υγειονομικά όργανα του Ιδρύματος ή από συμβεβλημένους με το Ίδρυμα ιατρούς.
- Στις περιπτώσεις που οι ασθενείς ασφαλισμένοι προσφεύγουν σε ιδιώτη ιατρό, λόγω επείγοντος περιστατικού ή γιατί δεν είναι δυνατή για οποιονδήποτε λόγο η παροχή ιατρικής περίθαλψης από τα υγειονομικά όργανα του Ιδρύματος, αποδίδεται η δαπάνη, σύμφωνα πάντοτε με το ελάχιστο όριο της κρατικής διατίμησης που καθορίζεται με προεδρικά διατάγματα.

- Η συμμετοχή του ασφαλισμένου κατά 20% διατηρείται στις περιπτώσεις που συντρέχουν οι προϋποθέσεις απόδοσης δαπάνης για παρακλινικές εξετάσεις που γίνονται σε μη συμβεβλημένα εργαστήρια χωρίς παραπομπή από υγειονομικό όργανο του Ιδρύματος.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Το Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου.

3.2.2 Α) Νοσήλιο – τροφείο για κάλυψη της ειδικής περίθαλψης - εκπαίδευσης σε συμβεβλημένα ή μη με το Ι.Κ.Α. Ιδρύματα.

Β) Δαπάνη (για άσυλα) για την περίθαλψη παιδιών με βαριές σωματικές και νοητικές αναπηρίες σε κρατικά ή ιδιωτικά Ιδρύματα.

Γ) Φυσικοθεραπείες και άλλες πράξεις θεραπείας για άτομα με κινητικά και ψυχονοητικά προβλήματα.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 22 του Ν. 997/1979 (ΦΕΚ 287/Α΄), Υ.Α. αριθμ. Φ21/1639/19-2-1997 (ΦΕΚ 183/Β΄), Π.Δ 157/1991 (ΦΕΚ 62/Α΄), άρθρο 11, παρ. 4 του Κανονισμού Ασθενείας Ι.Κ.Α., (Υ.Α. αριθμ. 25078/28.5.1938, ΦΕΚ 112/Β΄).

Δικαιούχοι:

Παιδιά ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. με αναπηρία ή άτομα που κατέστησαν ανάπηρα πριν το 18 έτος της ηλικίας τους και καλύπτονται από την ασφάλιση των γονέων τους.

Δικαιολογητικά:

1. Βιβλιάριο υγείας Ι.Κ.Α..
2. Αστυνομική ταυτότητα.
3. Ιατροπαιδαγωγική εξέταση και γνωμάτευση Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής (ΑΥΕ).
4. Απόδειξη παροχής υπηρεσιών του ειδικού ιδρύματος ή του θεραπευτή όπου εκτέλεσε τις θεραπείες ο ασφαλισμένος.

Διαδικασία:

- Για άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών με ψυχονοητικά και ψυχολογικά προβλήματα, απαιτείται ιατροπαιδαγωγική εξέταση από τα ΚΕΠΨΥ (Κέντρα Παιδοψυχικής Υγιεινής) Αθήνας (τηλ. 210.36.04.850), Θεσσαλονίκης (τηλ. 2310.52.18.00), Πάτρας (τηλ. 2610.62.17.60) του Ι.Κ.Α. ή, στις περιοχές της χώρας όπου το Ι.Κ.Α. δεν καλύπτεται από τα ανωτέρω, από Κέντρα άλλων Κρατικών

Οργανισμών. Η ιατροπαιδαγωγική εξέταση ορίζεται κατόπιν τηλεφωνικού ραντεβού του ενδιαφερόμενου με τα ανωτέρω Κέντρα.

- Για άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών με κινητικές μόνο αναπηρίες απαιτείται εξέταση από θεράποντα ιατρό του Ι.Κ.Α., αντίστοιχης της πάθησης ειδικότητας, και παραπομπή στην αρμόδια Α΄/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή του Ι.Κ.Α. για έγκριση των θεραπειών (Νοσήλιο - Τροφείο ή Πράξεις Θεραπείας).
- Για άτομα ηλικίας άνω των 18 ετών απαιτείται εξέταση από θεράποντα ιατρό του Ι.Κ.Α., αντίστοιχης της πάθησης ειδικότητας, και παραπομπή στην αρμόδια Α΄/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή (ΑΥΕ) για έγκριση των παραπάνω θεραπειών.
- Μετά την έγκριση των θεραπειών, ο ασφαλισμένος μπορεί να τις εκτελέσει: α) σε ίδρυμα της αρεσκείας του, συμβαλλόμενο ή μη με το Ι.Κ.Α., το οποίο διαθέτει τη σχετική άδεια λειτουργίας από την αρμόδια Νομαρχία, β) σε φυσιοθεραπευτές ή άλλους ειδικούς (εργοθεραπευτές, ψυχολόγους, λογοθεραπευτές κ.λ.π.) που έχουν αναγνωρισμένους αντίστοιχους τίτλους σπουδών.
- Ο ασφαλισμένος προσκομίζει στο Ι.Κ.Α. της περιοχής κατοικίας του - Τμήμα Παροχών - τη γνωμάτευση του Κέντρου Παιδοψυχικής Υγιεινής Ι.Κ.Α., τη γνωμάτευση της Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής (ΑΥΕ) και τη νόμιμη απόδειξη παροχής υπηρεσιών του ειδικού, μη συμβεβλημένου με το Ι.Κ.Α., ιδρύματος ή θεραπευτή όπου εκτελέστηκαν οι θεραπείες προκειμένου να του καταβληθούν οι νόμιμες δαπάνες. Στα συμβεβλημένα με το Ι.Κ.Α. ιδρύματα, οι δαπάνες του νοσηλίου - τροφείου καταβάλλονται απ' ευθείας από το Ι.Κ.Α..

Απαιτούμενος χρόνος για την καταβολή των παροχών:

Η καταβολή των παροχών από το Ι.Κ.Α. στους ασφαλισμένους γίνεται εντός των προβλεπόμενων από το νόμο χρονικών ορίων (εξάμηνο από την έγκριση της Υγειονομικής Επιτροπής).

Άλλες πληροφορίες:

- Οι τιμές που καλύπτει το Ι.Κ.Α. για τις δαπάνες τίτλου α΄ και β΄ (νοσήλειο – τροφείο και δαπάνες για άσυλα) ορίζονται με Υπουργική Απόφαση. Η κοστολόγηση για τις δαπάνες τίτλου γ΄ (φυσικοθεραπείες, κ.λ.π.) ορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα.
- Για την καλύτερη εξυπηρέτησή τους, τα Α.μεΑ. μπορούν να απευθύνονται στους Κοινωνικούς Λειτουργούς που υπηρετούν στα Γραφεία Κοινωνικής Μέριμνας του Ι.Κ.Α..

Γραφεία Κοινωνικής Μέριμνας:

- Στην Αθήνα λειτουργούν εννέα (9) Γραφεία:

Αθηνών (τηλ. 210 5230704), Πειραιά (τηλ. 210 4116236), Αμαρουσίου (τηλ. 210 8051404) Καλλιθέας (τηλ. 210 9565128), Αγ. Παρασκευής (τηλ. 210 6007241), Λ.

Αλεξάνδρας (τηλ. 210 6410300), Περιστερίου (Ν. Ζωή) (τηλ. 210 5739341), Αιγάλεω (τηλ. 210 5907222), Νίκαιας (τηλ. 210 5451001).

- Στην υπόλοιπη Ελλάδα λειτουργούν πέντε (5) Γραφεία:

Ηρακλείου Κρήτης (τηλ. 2810 344052), Πάτρας (τηλ. 2610 436838), Θεσσαλονίκης (τηλ. 2310 281829), Καρδίτσας (τηλ. 24410 21682), Μυτιλήνης (τηλ. 22510 19911).

Αρμόδια Υπηρεσία για την καταβολή των παραπάνω δαπανών:

Τα Τμήματα Παροχών των Υποκαταστημάτων Ι.Κ.Α..

Αρμόδια κεντρική Υπηρεσία:

Διοίκηση- Ι.Κ.Α.
Δ/νση Αναπηρίας και Κοινωνικής Εργασίας.
Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας.
Ταχυδρομική Δ/νση: Αγ. Κων/νου 16, Τ.Κ. 10241, Αθήνα.
Τηλ.: 210 5236611, 219 5248079 (και Φαξ).
Δικτυακός Τόπος: www.ika.gr

3.2.3 Πρόσθετη περίθαλψη ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 28 Κανονισμού Ασθενείας Ι.Κ.Α. (Υ.Α. αριθμ. 25078/28.5.1938, ΦΕΚ 112/Β΄).

Δικαιούχοι:

Τόσο οι άμεσα ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ιδρύματος όσο και τα μέλη της οικογένειάς τους.

Προϋποθέσεις :

α) Ασφαλιστική ικανότητα.
β) Γνωμάτευση του αρμόδιου υγειονομικού οργάνου.
γ) Να ανήκει το είδος στα είδη που χορηγεί το Ι.Κ.Α..

Διαδικασία:

- Τα υγειονομικά όργανα που είναι αρμόδια να γνωματεύσουν για τη χορήγηση ειδών πρόσθετης περίθαλψης αναφέρονται στο άρθρο 28 του Κ.Α. και είναι, για μεν τα συνήθη είδη, ο θεράπων ιατρός και ο ελεγκτής ιατρός, για δε τα μη συνήθη είδη, ο θεράπων ιατρός και η ΑΥΕ του Υποκαταστήματος του τόπου κατοικίας (Γ.Ε. Π04/36/22.1.2003).

- Τα είδη πρόσθετης περίθαλψης χορηγούνται ή απευθείας από το Ίδρυμα (από τις αποθήκες του) ή μέσω των συμβεβλημένων προμηθευτών.
- Για ορισμένα είδη πρόσθετης περίθαλψης που παρουσιάζουν μεγάλη κίνηση, παρέχεται στους δικαιούχους η δυνατότητα να τα προμηθεύονται από το ελεύθερο εμπόριο και να τους αποδίδεται:

α) σε περίπτωση που υπάρχει σύμβαση, η τιμή της σύμβασης,
β) σε περίπτωση έλλειψης σύμβασης, η τιμή του κρατικού εργοστασίου και
γ) σε περίπτωση που το συγκεκριμένο είδος δεν κατασκευάζεται από το κρατικό εργοστάσιο, η τιμή που καθορίζει το Δ.Σ. του Ιδρύματος.

- Τα είδη για τα οποία δεν υπάρχει σύμβαση, ούτε υπάρχουν στις αποθήκες του Ιδρύματος και δεν ανήκουν σε αυτά που καθορίζει τις τιμές τους το Δ.Σ. του Ιδρύματος, οι δικαιούχοι τα προμηθεύονται από το ελεύθερο εμπόριο και το Ίδρυμα αναλαμβάνει την οικονομικότερη δυνατή τιμή της αγοράς.
- Σε περίπτωση που οι δικαιούχοι παροχών ασθενείας προμηθεύονται είδη πρόσθετης περίθαλψης κατά τη διάρκεια νοσηλείας τους στο εξωτερικό με δαπάνες του Ι.Κ.Α., το Ίδρυμα αποδίδει ολόκληρη τη δαπάνη αγοράς τους χωρίς να απαιτείται ειδική γνωμάτευση και χωρίς παρακράτηση συμμετοχής.
- Σε περίπτωση που οι δικαιούχοι προμηθεύονται τα είδη περίθαλψης από την αγορά του εξωτερικού (με δική τους πρωτοβουλία), το Ίδρυμα αποδίδει την τιμή του τιμολογίου εάν το είδος δεν κυκλοφορεί στην ελληνική αγορά, ή, σε περίπτωση που κυκλοφορεί στην ελληνική αγορά, την τιμή που αποδίδει στους δικαιούχους που το προμηθεύονται από την αγορά του εσωτερικού. Και στις δύο περιπτώσεις, είναι απαραίτητη η γνώμη των αρμόδιων υγειονομικών οργάνων και παρακρατείται το ανάλογο ποσοστό συμμετοχής.
- Ορισμένα είδη πρόσθετης περίθαλψης τα οποία μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν χορηγούνται από το Ίδρυμα με δανεισμό. Η κυριότητα των ειδών που χορηγούνται με δανεισμό ανήκει στο Ίδρυμα και για το σκοπό αυτό παρακρατείται από τους δικαιούχους ποσοστό 10% επί του αποδοτέου ποσού για εγγύηση καλής χρήσης του παραδιδόμενου είδους. Η παρακράτηση επιστρέφεται σε αυτούς μετά την ολοκλήρωση της θεραπευτικής αγωγής και την παράδοση του είδους σε άριστη κατάσταση.

Άλλες πληροφορίες:

- Η αντικατάσταση ή η επιδιόρθωση των ειδών πρόσθετης περίθαλψης που υπόκεινται σε φυσιολογική φθορά γίνεται με την ίδια διαδικασία της αρχικής χορήγησης και η σχετική δαπάνη υπόκειται σε συμμετοχή ανάλογα με το είδος (ΓΕ/124463/10.5.82, Εγκ.45/99). Για την ανάγκη αντικατάστασης ή επισκευής γνωματεύει η Τεχνική Υπηρεσία του Ιδρύματος. Για όσα, όμως, είδη η διαπίστωση της φυσιολογικής φθοράς μπορεί να γίνει από τα Υγειονομικά Όργανα που γνωματεύουν για την αρχική χορήγηση, η σχετική γνωμάτευση γίνεται από αυτά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ειδών, για τα οποία η διαπίστωση της φυσιολογικής φθοράς δεν μπορεί να γίνει από τα παραπάνω όργανα, αυτή γίνεται από τους εμπορικούς αντιπροσώπους.
- Η συχνότητα αντικατάστασης δεν ρυθμίζεται με διάταξη αλλά, ανάλογα με το είδος, καθορίζεται κάθε φορά και ένα εύλογο χρονικό διάστημα. Ειδικά: α) **για**

τα γυαλιά και τους φακούς επαφής η αντικατάσταση γίνεται μετά τη διετία (άρθρο 29 Κ.Α.) μόνο αν αλλάξει η οπτική οξύτητα, β) **για την περούκα** η αντικατάσταση γίνεται μετά το χρόνο εφόσον έχει φθαρεί ολοκληρωτικά (Εγκ.39/88),γ) **για τα ακουστικά** η αντικατάσταση για συνήθη χρήση γίνεται μετά την τετραετία και, σε περίπτωση αλλαγής της ακουστικής οξύτητας, μετά τη διετία (Εγκ. 25/93).

3.2.4 Νοσοκομειακή περίθαλψη ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 3 του Κανονισμού Νοσοκομειακής Περίθαλψης (Υ.Α αριθμ. 33651/Ε/1089/2.6.1956, ΦΕΚ 126/Β').

Δικαιούχοι:

Οι άμεσα ασφαλισμένοι και οι συνταξιούχοι του Ι.Κ.Α. και τα μέλη της οικογένειας τους.

Προϋποθέσεις:

ασφαλιστική ικανότητα, αναγγελία περιστατικού, γνωμάτευση ελεγκτή ιατρού για το επείγον, προσκόμιση πρωτότυπων δικαιολογητικών.

Διαδικασία:

- Το Ι.Κ.Α. παρέχει νοσοκομειακή περίθαλψη μέσω των θεραπευτηρίων του ή των συμβεβλημένων με αυτό θεραπευτηρίων.
- Αναλαμβάνει και αποδίδει στους δικαιούχους τις δαπάνες νοσοκομειακής περίθαλψης κατά την κρατική διατίμηση για περιπτώσεις επειγόντων περιστατικών σε μη συμβεβλημένα γενικώς θεραπευτήρια.
- Αναλαμβάνει και αποδίδει στους δικαιούχους τις δαπάνες νοσοκομειακής περίθαλψης κατά κρατική διατίμηση, μόνο εάν δικαιούνται κρεβάτι βελτιωμένης θέσης κατόπιν εισαγωγής σε ιδιωτικές κλινικές για περιπτώσεις επιβεβλημένης νοσηλείας ενόψει αδυναμίας του Ιδρύματος να διαθέσει το απαιτούμενο κρεβάτι θέσης είτε γιατί δεν επαρκεί ο αριθμός των εξασφαλισμένων (συμβατικών) κρεβατιών είτε γιατί υπάρχει έλλειψη σχετικών συμβάσεων (Εγκ. 20/84).
- Αναλαμβάνει και αποδίδει στους δικαιούχους τις δαπάνες νοσοκομειακής περίθαλψης κατά κρατική διατίμηση σε κρεβάτι Γ΄ θέσης για περιπτώσεις επιβεβλημένης νοσηλείας σε μη συμβεβλημένα δημόσια, δημοτικά και κοινωφελών Ιδρυμάτων νοσοκομεία.

Άλλες πληροφορίες:

- Σε περίπτωση επείγουσας ή επιβεβλημένης νοσηλείας δικαιούχου σε μη συμβεβλημένο θεραπευτήριο, το Ίδρυμα αποδίδει τις σχετικές δαπάνες σύμφωνα με

την ισχύουσα κρατική διατίμηση. Συγκεκριμένα αποδίδει: α) το ημερήσιο νοσήλιο, ανάλογα με το είδος του θεραπευτηρίου (ιδιωτική κλινική, γενικό νοσοκομείο κ.λ.π.), β) τα φάρμακα και τους ορούς που εξαιρούνται της έννοιας του νοσηλίου, γ) τις ιατρικές πράξεις που εξαιρούνται της έννοιας του νοσηλίου, δ) τα έξοδα νάρκωσης και την αμοιβή νάρκωσης, ε) τα έξοδα χειρουργείου, στ) τα υλικά που εξαιρούνται της έννοιας του νοσηλίου, ζ) την αμοιβή του ιατρού.

- Στις περιπτώσεις νοσηλείας δικαιούχων σε κρεβάτι βελτιωμένης θέσης, παρακρατείται συμμετοχή 10% επί της διαφοράς μεταξύ των νοσηλίων της βελτιωμένης και της Γ΄ θέσης (άρθρο 4 Κ. Συμμετοχής Ασφαλισμένων και Εγκ. 141/78).
- Σε εξαιρετικές περιπτώσεις προσαυξάνεται το αποδοτέο ποσό κατά 20% μετά από έγκριση του Διοικητή.
- Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 6 στοιχ. δ΄ εδάφιο β΄ του Κανονισμού Νοσ/κής Περ/ψης, ο Δ/ντής του Υποκ/τος, μετά από γνώμη του προϊσταμένου της Υγειονομικής Υπηρεσίας, μπορεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις να συνάπτει απευθείας συμφωνία με θεραπευτήρια για την ανάληψη δαπάνης νοσηλείας δικαιούχων σε κρεβάτι βελτιωμένης θέσης, με σκοπό την οικονομική διευκόλυνσή τους αλλά ταυτόχρονα και τη μείωση των οικονομικών βαρών του Ιδρύματος (Εγκ. 55/81).
- Οι συνταξιούχοι και τα μέλη οικογένειάς τους δικαιούνται:
  - Ββ΄ θέση, εφόσον το ποσό της σύνταξής τους υπολογίστηκε με βάση τις εννέα ανώτερες ασφαλιστικές κλάσεις, όπως αυτές ίσχυαν τον χρόνο απονομής της σύνταξης,
  - Βα΄ θέση, εφόσον το ποσό της σύνταξής τους υπολογίστηκε με βάση τις πέντε ανώτερες ασφαλιστικές κλάσεις και έχουν πραγματοποιήσει 4.000 ημέρες εργασίας στην ασφάλιση και
  - Α΄ θέση, εφόσον το ποσό της σύνταξής τους υπολογίστηκε με βάση τις δύο ανώτερες ασφαλιστικές κλάσεις και έχουν πραγματοποιήσει 6.000 ημέρες εργασίας στην ασφάλιση.
  - Οι συνταξιούχοι ειδικών Ταμείων και τα μέλη οικογένειάς τους δικαιούνται βελτιωμένη θέση εφόσον, με βάση τα στοιχεία απονομής της σύνταξής τους, πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.
- Νοσοκομειακή περίθαλψη σε βελτιωμένη θέση δικαιούνται οι ασφαλισμένοι και οι συνταξιούχοι καθώς και τα μέλη οικογένειάς τους, το πολύ για ένα εξάμηνο, εφόσον πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Τμήμα Παροχών Ασθενείας Υποκ/τος Ι.Κ.Α..

3.2.5 Νοσηλεία ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. στο εξωτερικό.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 3α Κανονισμού Νοσοκομειακής Περίθαλψης (ΦΕΚ 126/Β΄/3.7.1956), Υ.Α. αριθμ. Φ7/οικ.15/7.1.1997 (ΦΕΚ 22/Β΄) που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 39 του Ν. 1759/1988 (ΦΕΚ 50/Β΄).

Δικαιούχοι:

Οι άμεσα και έμμεσα ασφαλισμένοι και οι συνταξιούχοι.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου.
2. Γνωμάτευση ιατρού Δ/ντή κλινικής Κρατικού Νοσοκομείου ή Πανεπιστημιακής Κλινικής της αντίστοιχης με την πάθηση ειδικότητας, που να αναφέρει ότι η συγκεκριμένη πάθηση δεν αντιμετωπίζεται στην Ελλάδα.

Διαδικασία:

Η νοσηλεία στο εξωτερικό των ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. εγκρίνεται με απόφαση του Δ/ντή του Περ/κού Υποκ/τος του τόπου κατοικίας τους, μετά από αιτιολογημένη γνωμάτευση της Ειδικής Υγειονομικής Επιτροπής Εξωτερικού.

Άλλες πληροφορίες:

Το Ι.Κ.Α. καλύπτει τα εισιτήρια και τα έξοδα διαμονής και διατροφής του ασθενή και του συνοδού του καθώς και ολόκληρη τη δαπάνη νοσηλείας.
Σε περίπτωση μεταμόσχευσης, αναλαμβάνει και τη δαπάνη νοσηλείας του δότη.
Δεν καταβάλλεται δαπάνη για νοσηλεία σε ιδιωτικές κλινικές του εξωτερικού, εκτός από περιστατικά που αφορούν παιδιά μέχρι 14 ετών.
Η νοσηλεία σε χώρα εκτός Ευρώπης εγκρίνεται μόνο εφόσον το συγκεκριμένο περιστατικό δεν αντιμετωπίζεται σε Ευρωπαϊκή χώρα.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Το Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου κατοικίας του ασφ/νου.

3.2.6 Απόδοση δαπανών μετάβασης και επιστροφής ασφαλισμένου του Ι.Κ.Α. και του τυχόν αναγκαίου συνοδού του από τον τόπο κατοικίας του στο πλησιέστερο Κέντρο παροχών για περίθαλψη.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 31 παρ. 6 του Α.Ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179/Α΄), άρθρο 11, παρ.4 και άρθρα 37 και 38 Κ.Α. Ι.Κ.Α., άρθρο 2. παρ.1 Κ.Ν.Π , Εγκ. Ι.Κ.Α. 3/82, 23/98, 37/99, 105/99.

Δικαιούχοι:

1. Ασφαλισμένοι του Ι.Κ.Α., δικαιούχοι ιατροφαρμακευτικής σε είδος περίθαλψης από το Ι.Κ.Α. και τα μέλη της οικογένειάς τους.
2. Συνταξιούχοι του Ι.Κ.Α., καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους.

Δικαιολογητικά:

1. Το Δελτίο Μετακίνησης, από το οποίο προκύπτουν ο τόπος προορισμού, η διάρκεια του ταξιδιού, η ανάγκη ή μη συνοδού, το μεταφορικό μέσο και η εμπρόθεσμη εμφάνιση στον ελεγκτή ιατρό του Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ του θεραπευτηρίου όπου νοσηλεύεται ο ασθενής ή στον Δ/κό Δ/ντή του Υποκ/τος της περιοχής που βρίσκεται το συμβεβλημένο εργαστήριο, όταν πρόκειται για εξετάσεις. Συνεπώς, το Δελτίο Μετακίνησης πρέπει να συμπληρώνεται λεπτομερώς τόσο από το Υποκατάστημα κατοικίας όσο και υποδοχής.
2. Τα εισιτήρια των μέσων συγκοινωνίας που χρησιμοποίησε ο ασθενής ή οι αποδείξεις παροχής υπηρεσιών από μεταφορείς (ταξί κ.λ.π.) καθώς και τυχόν βεβαιώσεις άλλων φορέων (π.χ. ΕΚΑΒ) που πιστοποιούν την ανάγκη μεταφοράς με ειδικό ναυλωμένο μέσο.
3. Η απόδειξη ξενοδοχείου, όταν πρόκειται για ημερήσια αποζημίωση.

Διαδικασία:

- Για την ανάγκη μετακίνησης του ασθενούς αποφασίζει ο Δ/ντής του Υποκ/τος με σύμφωνη γνώμη του Υγειονομικού Δ/ντή. Η πραγματοποίηση της ιατρικής περίθαλψης βεβαιώνεται από τον ελεγκτή ιατρό του Ι.Κ.Α. του θεραπευτηρίου όπου νοσηλεύεται ο ασθενής ή από τον Δ/κό Δ/ντή του Υποκ/τος της περιοχής όπου βρίσκεται το συμβεβλημένο εργαστήριο, όταν πρόκειται για εξετάσεις. Τα έξοδα μετακίνησης περιλαμβάνουν:

α) Τα 4/5 των εξόδων μετάβασης και επιστροφής του ασφαλισμένου και του τυχόν συνοδού του, με βάση το εισιτήριο απλής θέσης των κοινών μεταφορικών μέσων. Όταν υπάρχουν εξαιρετικοί λόγοι (ταχύτερη ή ασφαλέστερη μεταφορά) μπορεί να εγκριθεί, με αιτιολογημένη απόφαση, η χρήση ειδικών μεταφορικών μέσων (ασθενοφόρο, ταξί, αεροπλάνο).

β) Ημερήσια αποζημίωση ίση με το 100% του εκάστοτε ισχύοντος Τ.Η. της 3ης Α.Κ. (για Αθήνα, Θεσ/νίκη και Πειραιά) και το 80% του ίδιου ημερομισθίου, για μετακινήσεις στις λοιπές πόλεις. Η αποζημίωση αυτή δεν μπορεί να δοθεί για παραπάνω από 10 ημέρες για τον ασθενή και 5 ημέρες για τον συνοδό του.

- Για μετακινήσεις μέσα στο ίδιο Κέντρο Παροχών (εντός πόλης), οδοιπορικά έξοδα χορηγούνται μόνο σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις, στις οποίες ο ασθενής, λόγω της κατάστασης της υγείας του, δεν μπορεί να βαδίσει (άρθρο 11 παρ.4 ΚΑ Ι.Κ.Α.). Ίδια Κέντρα Παροχών θεωρούνται τα Υποκ/τα Αθηνών - Πειραιά, Πατρών, Ηρακλείου, Λάρισας και Θεσ/νίκης καθώς και τα παραρτήματα τους που υπάγονται στην ίδια ασφαλιστική περιοχή.
- Για περιπτώσεις βαριά πασχόντων ασφαλισμένων που η κατάσταση τους επιβάλει την κατεπείγουσα μεταφορά τους, μπορεί να εγκριθεί χρησιμοποίηση

ειδικού για την περίπτωση μέσου, οπότε το Ίδρυμα καταβάλλει εξ ολοκλήρου τις δαπάνες μετακίνησης (Άρθρο 38 ΚΑ Ι.Κ.Α. - Εγκ. 3/82).

- Για τις μετακινήσεις με ειδικά ναυλωμένα αεροσκάφη ή πλοία, το Ίδρυμα αναλαμβάνει τη δαπάνη μόνο εφόσον γίνουν με ευθύνη του ΕΚΑΒ (άρθρο 39 παρ.2 του ν.2733/1999, ΦΕΚ 155/Α΄), Εγκ. 105/1999].

Άλλες πληροφορίες:

α) Τα Α.μεΑ. δεν αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερες διατάξεις ως προς τη μετακίνησή τους για εκτέλεση πράξεων θεραπείας αλλά έχουν την ίδια μεταχείριση με όλους τους άλλους ασφαλισμένους (Γ 32/61/17-9-98 Έγγραφο Δ/νσης Αναπηρίας).
β) Σε νεφροπαθείς ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α. που μετακινούνται για αιμοκάθαρση, εντός και εκτός Κέντρου Παροχών, αποδίδεται εξ ολοκλήρου η δαπάνη μετακίνησής τους με ταξί.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Τμήμα Παροχών Ασθενείας Υποκ/τος Ι.Κ.Α..

3.2.7 Έξοδα κηδείας ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Ι.Κ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 32 του Α.Ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179/Α΄).

Προϋποθέσεις:

Ο ασφαλισμένος πρέπει να έχει πραγματοποιήσει 100 ημέρες ασφάλισης τον προηγούμενο χρόνο ή 15μηνο και οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου να έχουν καταβάλλει το 4% για τον κλάδο ασθένειας.

Δικαιολογητικά:

α) Ατομικό βιβλιάριο υγείας θανόντος.
β) Ληξιαρχική πράξη θανάτου.
γ) Ασφαλιστικό βιβλιάριο (για ασφαλισμένους) ή βεβαίωση διακοπής σύνταξης (για συνταξιούχους).
δ) Θεωρημένη από την εφορία αναλυτική απόδειξη.

Άλλες πληροφορίες:

Δεν χορηγούνται έξοδα κηδείας σε περίπτωση θανάτου προστατευομένων μελών οικογένειας.

Αρμόδια υπηρεσία:

Τμήμα Παροχών Ασθένειας, Υποκ/τος Ι.Κ.Α. τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου.

3.3 Υγειονομική περίθαλψη ασφαλισμένων του Τ.Σ.Α.Υ.

3.3.1 Εξωνοσοκομειακή περίθαλψη ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 15 του Ν. 982/1979 (ΦΕΚ 239/Α΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. οικ. 2/7029/0094/8-2-2005.

Προϋποθέσεις :

α) Εφόσον υπάρχει άσκηση επαγγέλματος.
β) Εφόσον δεν υπάρχει οικονομική οφειλή που να εμποδίζει τις παροχές και κατ' επέκταση έχει θεωρηθεί το βιβλιάριο ασθενείας .

Δικαιολογητικά :

α) Συμπλήρωση της εντολής υγειονομικής περίθαλψης του ατομικού βιβλιαρίου ασθενείας από τον θεράποντα ιατρό.
β) Θεώρηση της εντολής από το αρμόδιο ελεγκτικό όργανο (ελεγκτής ιατρός, Α΄/θμια Υγειον. Επιτροπή Ο.Π.Α.Δ. κ.λ.π.).

Γενικές πληροφορίες:

Το Τ.Σ.Α.Υ. στην εξωνοσοκομειακή περίθαλψη ακολουθεί τις διατάξεις του Δημοσίου (Ο.Π.Α.Δ.) όσον αφορά στο ύψος, στην έκταση και στη διαδικασία των παροχών.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Τ.Σ.Α.Υ. (Ταμείο Σύνταξης και Αυτασφάλισης Υγειονομικών).
Δ/νση Ασθενείας, Τμήμα Παροχών Ανοικτής Περίθαλψης.
Ταχυδρομική Δ/νση : Αχαρνών 27 Τ.Κ. 10439, Αθήνα.
Τηλ.: 210 8831177.
Τηλ. Κέντρο: 210 8816911-17.
Ηλεκτρονική Δ/νση: dioik@tsay.gr
Δικτυακός Τόπος: www.tsay.gr

3.3.2 Καταβολή δαπανών ειδικών συνεδριών με απαλλαγή συμμετοχής σε τέκνα ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.

Θεσμικό πλαίσιο:

Π.Δ. 78/1991 (ΦΕΚ 33/Α΄).

Προϋποθέσεις :

Θεωρημένο βιβλιάριο υγείας.

Δικαιολογητικά:

1) Αίτηση του άμεσα ασφαλισμένου.
2) Πιστοποιητικό νευρολόγου-ψυχιάτρου Κρατικού Νοσοκομείου που αποφαίνεται ότι: α) τα παιδιά εντάσσονται στην κατηγορία των απροσάρμοστων, β) ειδικά για την ειδική εκπαίδευση, ότι με αυτή βελτιώνεται η κατάστασή τους.

Διαδικασία:

Οι ασφαλισμένοι προσκομίζουν το σχετικό πιστοποιητικό του νευρολόγου-ψυχιάτρου Κρατικού Νοσοκομείου και εν συνεχεία εγκρίνει η Υγειονομική Επιτροπή με σχετική της απόφαση.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Τ.Σ.Α.Υ. (Ταμείο Σύνταξης και Αυτασφάλισης Υγειονομικών).
Δ/νση Ασθενείας, Τμήμα Παροχών Ανοικτής Περίθαλψης.
Ταχυδρομική Δ/νση : Αχαρνών 27, Τ.Κ. 10439, Αθήνα.
Τηλ.: 210 8831177.
Τηλ. Κέντρο: 210 8816911-17.
Ηλεκτρονική Δ/νση: dioik@tsay.gr
Δικτυακός Τόπος: www.tsay.gr

3.3.3 Δαπάνη περίθαλψης ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ. σε Ιδρύματα Χρονίως Πασχόντων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 14 του Π.Δ. 67/1990 (ΦΕΚ 300/Α΄).

Διάρκεια ισχύος:

Εφ' όρου ζωής.

Δικαιούχοι:

Ασφαλισμένοι στον κλάδο ασθενείας οι οποίοι πάσχουν από χρόνια και ανίατα νοσήματα.

Δικαιολογητικά:

1) Αίτηση του δικαιούχου περίθαλψης.
2) Βιβλιάριο ασθενείας.
3) Γνωμάτευση θεράποντος ιατρού.

Διαδικασία:

Υποβολή των δικαιολογητικών, έκδοση της Απόφασης της Υγειονομικής Επιτροπής του Ταμείου ότι ο ασθενής πάσχει από χρόνιο και ανίατο νόσημα και στη συνέχεια έκδοση της έγκρισης παροχής νοσηλείας (εισιτήριο).

Αρμόδια Υπηρεσία:

Τ.Σ.Α.Υ (Ταμείο Σύνταξης και Αυτασφάλισης Υγειονομικών).
Δ/νση Ασθένειας, Τμήμα Παροχών Υγειονομικής Περίθαλψης.
Ταχυδρομική Δ/νση : Αχαρνών 27, Τ.Κ. 10439, Αθήνα.
Τηλ.: 210 8254146.
Τηλ. Κέντρο: 210 8816911-17.
Ηλεκτρονική Δ/νση: dioik@tsay.gr
Δικτυακός Τόπος: www.tsay.gr

3.3.4 Καταβολή νοσηλίων –τροφείων στα Ειδικά Ιδρύματα για την εκπαίδευση των απροσάρμοστων παιδιών των ασφαλισμένων του Τ.Σ.Α.Υ. ανεξαρτήτως ηλικίας.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 7 του Π.Δ. 78/1991 (ΦΕΚ 33/Α΄).

Διάρκεια ισχύος:

Το διάστημα του σχολικού έτους.

Προϋπόθεση παροχής :

Απόφαση της Υγειονομικής Επιτροπής του Ταμείου με βάση σχετικό πιστοποιητικό νευρολόγου-ψυχιάτρου Κρατικού Νοσοκομείου ότι:
α) τα παιδιά εντάσσονται στην κατηγορία απροσάρμοστων,
β) ειδικά για την ειδική εκπαίδευση, ότι με αυτή βελτιώνεται η κατάστασή τους.
Στην ίδια Απόφαση ορίζεται και η διάρκεια του χρόνου ένταξης στην κατηγορία των απροσάρμοστων.

Δικαιολογητικά:

1) Αίτηση του άμεσα ασφαλισμένου.
2) Βιβλιάριο ασθενείας του άμεσα και έμμεσα δικαιούχου περίθαλψης.
3) Βεβαίωση του Ειδικού Σχολείου.

Διαδικασία:

Η αίτηση μαζί με τα δικαιολογητικά υποβάλλεται στο Ταμείο πριν από την εισαγωγή των παιδιών στο Ειδικό Σχολείο, διαφορετικά η ειδική εκπαίδευση εγκρίνεται από τη χρονολογία υποβολής της αίτησης.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Τ.Σ.Α.Υ (Ταμείο Σύνταξης και Αυτασφάλισης Υγειονομικών).
Δ/νση Ασθένειας, Τμήμα Παροχών Υγειονομικής Περίθαλψης.
Ταχυδρομική Δ/νση : Αχαρνών 27, Τ.Κ. 10439, Αθήνα.
Τηλ.: 210 8254146.
Τηλ. Κέντρο: 210 8816911-17.
Ηλεκτρονική Δ/νση: dioik@tsay.gr
Δικτυακός Τόπος: www.tsay.gr

3.4 Νοσηλευτική και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφάλιστων και οικονομικά αδύνατων πολιτών.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν.Δ. 57/1973 (ΦΕΚ 149/Α΄), Υ.Α. αριθμ. Γ6/8645/1974, άρθρο 44 του Ν. 2082/1992 (ΦΕΚ 158/Α΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Υ4α/48566 (ΦΕΚ 668/Α΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. 139491/2006 (ΦΕΚ 1747/Β΄).

Δικαιούχοι:

Δικαιούχοι δωρεάν νοσοκομειακής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης είναι:
1.Έλληνες πολίτες ή ελληνικής καταγωγής (ομογενείς) οι οποίοι διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα, είναι ανασφάλιστοι και οικονομικά αδύνατοι, το δε οικογενειακό ετήσιο εισόδημα τους δεν ξεπερνά τα 6.000 ευρώ, προσαυξανόμενο κατά 20% για τη σύζυγο και κατά 20% για κάθε ανήλικο ή προστατευόμενο παιδί με την προϋπόθεση βέβαια ότι αυτό το εισόδημα δεν προέρχεται από επαγγελματική δραστηριότητα τέτοια που να του παρέχει την δυνατότητα ασφάλισης. Το καθορισθέν αυτό εισόδημα, αυξάνεται κατά 50% στις περιπτώσεις ατόμων με αναπηρία 67% και άνω. Ως εισόδημα νοείται το φορολογούμενο πραγματικό ή τεκμαρτό και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο.

Στους παραπάνω δικαιούχους της δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης χορηγείται βιβλιάριο ανασφάλιστου για ένα (1) έτος.

2. α) Ανασφάλιστοι λογοτέχνες και τα μέλη των οικογενειών τους (σύζυγος και ανήλικα τέκνα).

β) Ανασφάλιστα μέλη του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και τα μέλη των οικογενειών τους (σύζυγος και ανήλικα τέκνα).

γ) Ανασφάλιστοι Έλληνες μουσικοί, τραγουδιστές και λοιποί απασχολούμενοι στο θέαμα/ακρόαμα που εργάζονται περιστασιακά.

δ) Ανασφάλιστοι πρώην βουλευτές και τα μέλη των οικογενειών τους (σύζυγος και ανήλικα τέκνα).

ε) Άτομα που φιλοξενούνται στις θεραπευτικές κοινότητες για απεξάρτηση, ΟΚΑΝΑ, Νόστος κ.τ.λ.

Στους ανωτέρω δικαιούχους χορηγείται βιβλιάριο ανασφάλιστου για ένα (1) έτος.

3.α.) Παιδιά που διαμένουν σε Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας των Δ.Υ.ΠΕ. ή άλλα ιδρύματα Ν.Π.Δ.Δ ή Ν.Π.Ι.Δ..

β) Αγωνιστές της εθνικής αντίστασης και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών τους.

γ) Έλληνές μοναχοί και λαϊκοί της Ιεράς Μονής Σινά και Έλληνες κληρικοί των Πατριαρχείων.

δ) Ανασφάλιστες άγαμες επίτοκες και μητέρες και τα παιδιά αυτών.

ε) Παιδιά που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες.

Στους δικαιούχους των ανωτέρω κατηγοριών χορηγείται βιβλιάριο ανασφάλιστου για τρία (3) έτη.

4.α) Ομογενείς που διαθέτουν βεβαίωση κατάθεσης δικαιολογητικών για απόκτηση ειδικού δελτίου ταυτότητας ομογενούς ή για απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας.

β) Αλλοδαποί με άδεια παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους (υγείας).

Στους δικαιούχους αυτών των κατηγοριών χορηγείται πιστοποιητικό κοινωνικής προστασίας, για όσο χρονικό διάστημα υπάρχει η συγκεκριμένη ανάγκη ιατροφαρμακευτικής και νοσηλευτικής περίθαλψης και κατόπιν βεβαίωσης της ανάγκης αυτής από Κρατικό Νοσηλευτικό Ίδρυμα. Επιπλέον βεβαιώνεται και ο πιθανός χρόνος νοσηλείας και αποθεραπείας από την ασθένεια.

γ) Υπήκοοι των κρατών μελών του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη.

δ) Αλλογενείς σύζυγοι Ελλήνων ή ομογενών ή υπηκόων κρατών μελών της Ε.Ε. καθώς και τα τέκνα αυτών.

5.α) Αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες.

β) Αλλοδαποί οι οποίοι έχουν υποβάλλει αίτηση για αναγνώριση προσφυγικής ιδιότητας και η οποία βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης.

γ) Έχοντες έγκριση παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους ή στους οποίους έχει ταχθεί προθεσμία η οποία δεν έχει εκπνεύσει ακόμη.

Στους δικαιούχους αυτών των κατηγοριών παρέχεται η δυνατότητα δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης με την άμεση επίδειξη του δελτίου ταυτότητας πρόσφυγα ή του δελτίου αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού ή του ειδικού δελτίου παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους, αντίστοιχα, στις υπηρεσίες του Ε.Σ.Υ.(Π.Δ. 266/1999).

6. Οι αλλοδαποί θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323,323 Α΄,349,351 και 351 Α΄ του Ποινικού Κώδικα (σύμφωνα με το Π.Δ. 233/2003), που είναι ανασφάλιστοι, είναι δικαιούχοι άμεσης και δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης από τις Υπηρεσίες του Ε.Σ.Υ., για όσο χρονικό διάστημα διαρκούν τα μέτρα προστασίας και αρωγής, με την επίδειξη μόνο στις Υπηρεσίες του Ε.Σ.Υ της σχετικής βεβαίωσης από την οικεία αστυνομική Διεύθυνση, στην οποία αναγράφεται ρητά ο χρόνος προστασίας και αρωγής.
7. Οι κρατούμενοι σε φυλακές, φιλοξενούμενοι σε ιδρύματα αγωγής ανηλίκων και φιλοξενούμενοι σε στέγες φιλοξενίας ανηλίκων των εταιρειών ανηλίκων (Ν.Π.Δ.Δ.) είναι δικαιούχοι δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης με επίδειξη της σχετικής βεβαίωσης του σωφρονιστικού καταστήματος, του ιδρύματος αγωγής ή της στέγης φιλοξενίας, απευθείας στην υπηρεσία του Ε.Σ.Υ.

Δικαιολογητικά για την έκδοση βιβλιαρίου ανασφάλιστου:

- Γενικά δικαιολογητικά:

1. Αίτηση επί εντύπου που χορηγείται από την αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στην οποία επισυνάπτεται φωτοτυπία ταυτότητας ή διαβατηρίου και δύο (2) φωτογραφίες του μέλους για το οποίο θα εκδοθεί το βιβλιάριο.
2. Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 στην οποία βεβαιώνεται ότι όλα τα στοιχεία που προσκομίζονται είναι αληθή, ότι ο αιτών είναι ανασφάλιστος και ότι σε περίπτωση που αλλάξει η ασφαλιστική του κατάσταση θα δηλωθεί αμέσως και θα παραδοθεί το βιβλιάριο στην Υπηρεσία έκδοσής του. Επί πλέον, στην υπεύθυνη δήλωση δηλώνεται ότι δεν υπάρχουν εισοδήματα από συντάξεις ή άλλες πηγές του εξωτερικού.
3. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης και βεβαίωση μόνιμης κατοικίας από το Δήμο όπου ανήκει ο αιτών, όταν απαιτείται (π.χ όταν δεν υποβάλλεται φορολογική δήλωση, όταν υπάρχει νέα εγκατάσταση κ.λ.π).
4. Για τους υπηκόους των κρατών μελών της Ε.Ε., άδεια διαμονής από το οικείο Αστυνομικό Τμήμα της περιοχής κατοικίας τους.

- Για την κατηγορία 1, εκτός των γενικών δικαιολογητικών, απαιτούνται ακόμη:

1. Αντίγραφα εντύπων Ε1, Ε2 και Ε9 από την Εφορία.
2. Αντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος φόρου εισοδήματος του προηγούμενου έτους (σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν υποχρεούται στην υποβολή φορολογικής δήλωσης, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986, θεωρημένη από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.) και αντίγραφο του εντύπου Ε9 θεωρημένο από την Εφορία καθώς και των συμπληρωματικών αυτού.
3. Βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Πρόνοιας της Ν.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας για τυχόν επιδότηση και το ύψος αυτής για τον ίδιο και τα μέλη της οικογενείας του και βεβαίωση του Ο.Γ.Α. προκειμένου για δικαιούχο που εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 39 του Ν. 2459/1997 (επίδομα τρίτου παιδιού, πολυτεκνικό επίδομα ή σύνταξη).
4. Επιπλέον, για ομογενείς από την Αλβανία ή την πρώην Ε.Σ.Σ.Δ, επικυρωμένο αντίγραφο του Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας Ομογενούς (Ε.Δ.Τ.Ο.).

5. Για ομογενείς, αλλοδαπούς ή πρόσφυγες, γίνεται έλεγχος του διαβατηρίου για την είσοδο και έξοδο από την χώρα και κρατούνται επικυρωμένα φωτοαντίγραφα στο σχετικό φάκελο.
Απουσία από τη χώρα ενός τριμήνου συνολικά ή διακεκομμένα εντός ενός (1) έτους δεν κατοχυρώνει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στην Ελλάδα.

- Για τις ειδικότερες υποομάδες της κατηγορίας 2 τα απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι:

- Για την περίπτωση 2α΄: τα γενικά δικαιολογητικά και πιστοποιητικό ή βεβαίωση των Σωματείων «Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών, Εθνική Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών και Εταιρεία Συγγραφέων», «Εταιρεία Λογοτεχνών Θεσ/κης», «Ενωτική Πορεία Συγγραφέων», «Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών», «Σύνδεσμος Ιστορικών Συγγραφέων», «Ένωση Ελλήνων Συγγραφέων», «Εταιρία Λογοτεχνών Ν.Δ. Ελλάδος», «Παγκόσμια Εστία Λογοτεχνών», «Ένωση Λογοτεχνών Βορείου Ελλάδος», «Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου», «Ελληνική Εταιρία Μεταφραστών Λογοτεχνίας», «Εταιρεία Γραμμάτων και Τεχνών Πειραιά» και «Πανελλήνιος Σύλλογος Επαγγελματιών Μεταφραστών», από την οποία προκύπτει το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση κατοικίας του δικαιούχου, το γεγονός ότι αποτελεί ενεργό μέλος αυτών, η ιδιότητα του ενδιαφερόμενου και των μελών της οικογένειάς του και το ότι είναι ανασφάλιστοι.
- Για την περίπτωση 2β΄: τα γενικά δικαιολογητικά και πιστοποιητικό ή βεβαίωση από το Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος από το οποίο προκύπτει το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση κατοικίας του δικαιούχου, το ότι αποτελεί μέλος του Επιμελητηρίου, η καλλιτεχνική κ.λ.π.. ιδιότητα του ενδιαφερόμενου και το ότι είναι ανασφάλιστος ο ίδιος καθώς και τα μέλη της οικογένειάς του.
- Για την περίπτωση 2γ΄: τα γενικά δικαιολογητικά και βεβαίωση από το Σωματείο ή την Ένωση Τραγουδιστών και Μουσικών Ελλάδος.
- Για την περίπτωση 2δ΄: τα γενικά δικαιολογητικά και πιστοποιητικό ή βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας της Βουλής των Ελλήνων από την οποία προκύπτει ότι ο ενδιαφερόμενος έχει διατελέσει βουλευτής, το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και το ότι δεν έχει συνταξιοδοτηθεί με την ιδιότητα αυτή.
- Για την περίπτωση 2ε΄: τα γενικά δικαιολογητικά και πιστοποιητικό ή βεβαίωση από τη θεραπευτική κοινότητα όπου φιλοξενείται ο ενδιαφερόμενος.

- Για τις ειδικότερες υποομάδες της κατηγορίας 3 τα απαιτούμενα δικαιολογητικά είναι:

- Για την περίπτωση 3α΄: αίτηση, δύο (2) φωτογραφίες και βεβαίωση του Ιδρύματος που περιθάλπτει το παιδί.
- Για την περίπτωση 3β΄: τα γενικά δικαιολογητικά και βεβαίωση Δημόσιας Αρχής ότι ο ενδιαφερόμενος έχει την ιδιότητα του συνταξιοδοτημένου αγωνιστή Εθνικής Αντίστασης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1543/1985, στην περίπτωση δε που ο αγωνιστής έχει πεθάνει, βεβαίωση ότι η σύζυγός, τα τέκνα του και η άγαμη αδελφή του συνταξιοδοτούνται λόγω του θανάτου αυτού με βάση τις διατάξεις του Ν. 1543/1985.
- Για την περίπτωση 3γ΄: φωτοτυπία ταυτότητας ή διαβατηρίου, πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, δύο (2) φωτογραφίες και βεβαίωση της Ιεράς Μονής Σινά ή του Επιτρόπου του Επίσημου Μετοχίου Αθηνών ότι ο ενδιαφερόμενος

ανήκει και υπηρετεί στους παραπάνω φορείς ή βεβαίωση του Πατριαρχείου όπου υπηρετεί.
- Για την περίπτωση 3δ΄: τα γενικά δικαιολογητικά και βεβαίωση της οικείας Κοινωνικής Υπηρεσίας που τις παρακολουθεί, τη Σχολή ή το Κέντρο Κοιν. Επιμόρφωσης.
- Για την περίπτωση 3ε΄: αίτηση, δύο (2) φωτογραφίες και βεβαίωση της Μονάδας Κοινωνικής Φροντίδας της Δ.Υ.ΠΕ.

• Για την κατηγορία 4:

Για ομογενείς που διαθέτουν βεβαίωση κατάθεσης δικαιολογητικών για απόκτηση ελληνικής ιθαγένειας ή δελτίο ταυτότητας ομογενούς και για αλλοδαπούς, με άδεια παραμονής που αναγράφει "Ανθρωπιστικοί λόγοι" (Ν. 2910/2001), εκδίδεται πιστοποιητικό κοινωνικής προστασίας, κατόπιν υποβολής των γενικών δικαιολογητικών και των δικαιολογητικών που προβλέπονται για την κατηγορία 1 και μόνο για όσο χρονικό διάστημα υπάρχει συγκεκριμένη ανάγκη ιατροφαρμακευτικής και νοσηλευτικής περίθαλψης και κατόπιν βεβαίωσης της ανάγκης αυτής από Κρατικό Νοσηλευτικό Ίδρυμα, στην οποία βεβαιώνεται και ο πιθανός χρόνος νοσηλείας και αποθεραπείας από την ασθένεια.
Η Επιτροπή δύναται να ζητήσει οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κριθεί απαραίτητο.

Διαδικασία:

Οι δικαιούχοι που εφοδιάζονται με βιβλιάριο ανασφάλιστου εγγράφονται στο Μητρώο Ανασφάλιστων και Οικονομικά Αδυνάτων που τηρείται στην αρμόδια Υπηρεσία Υγείας ή Πρόνοιας κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Ακολουθείται η κάτωθι διαδικασία: α) Κατάθεση από τον αιτούντα (ή εκπρόσωπό του) των προβλεπόμενων δικαιολογητικών στην αρμόδια Υπηρεσία Πρόνοιας ή Υγείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου μόνιμης κατοικίας του.
β) Έλεγχος των δικαιολογητικών από την Υπηρεσία ως προς την πληρότητα και γνησιότητα.
γ) Διαβίβαση των δικαιολογητικών στην αρμόδια γνωμοδοτική Επιτροπή.
δ) Η Επιτροπή, αφού εξετάσει τα δικαιολογητικά, συντάσσει σχετική απόφαση, την οποία μαζί με το σχετικό φάκελο επιστρέφει στην αρμόδια Υπηρεσία : Στην περίπτωση θετικής απόφασης, χορηγείται από την Υπηρεσία Αριθμός Μητρώου και Ατομικό Βιβλιάριο Υγείας. Στην περίπτωση που η απόφαση είναι μεν θετική αλλά δεν θεμελιώνεται δικαίωμα βιβλιαρίου υγείας (περίπτωση 3), χορηγείται μόνο η απόφαση, η οποία και προσκομίζεται στο Νοσηλευτικό Ίδρυμα, ενώ ως περιστατικό καταγράφεται με όλα τα προσκομισθέντα στοιχεία. Στην περίπτωση απορριπτικής απόφασης, αυτή διαβιβάζεται εγγράφως στον ενδιαφερόμενο πολίτη.
ε) Μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος του βιβλιαρίου , η ανανέωσή του γίνεται με την ίδια διαδικασία με την οποία εκδίδεται. Δεν προσκομίζονται εκ νέου δικαιολογητικά που σύμφωνα με την κρίση της αρμόδιας Υπηρεσίας υπάρχουν στο φάκελο του αιτούντα.

Άλλες πληροφορίες:

Στον κάτοχο βιβλιαρίου υγείας ανασφάλιστου παρέχεται νοσηλεία αποκλειστικά σε κλίνες Γ΄ θέσης σε δημόσια Νοσηλευτικά Ιδρύματα ή σε ιδιωτικά, συμβεβλημένα με το δημόσιο. Οι κάτοχοι του βιβλιαρίου δικαιούνται νοσηλείας και στο εξωτερικό εφόσον κριθεί αναγκαίο.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η αρμόδια Υπηρεσία Υγείας ή Πρόνοιας της Ν.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας του πολίτη.

3.5 Χορήγηση ορθοπεδικών ειδών και επιστημονικών βοηθημάτων από το Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Υ.Α. αριθμ. Π3α/Φ.241/1979/14.11.2001 (ΦΕΚ 98/Β΄).

Προϋποθέσεις:

1. Άτομα με αναπηρία εν πλήρη αχρηστία λόγω αμφοτερόπλευρου ακρωτηριασμού του γόνατος ή λόγω πλήρους παραπληγίας ή άλλης σοβαρής αναπηρίας.
2. Οικονομική αδυναμία.

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση του ενδιαφερόμενου.
β) Πιστοποιητικό οικονομικής αδυναμίας, το οποίο χορηγείται από τη Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας μετά από κοινωνικοοικονομική έρευνα Κοινωνικής Λειτουργού.
γ) Ιατρική γνωμάτευση από ιατρό δημοσίου νοσοκομείου ότι ο αιτών έχει τα κάτω άκρα του εν πλήρη αχρηστία λόγω αμφοτερόπλευρου ακρωτηριασμού όλου του γόνατος ή λόγω πλήρους παραπληγίας ή άλλης σοβαρής αναπηρίας, μυοπάθειας, αποφρακτικής ενδαρτηρίτιδας κ.λ.π.
δ) Υπεύθυνη δήλωση του αιτούντος, με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής αυτού, ότι δεν έλαβε από άλλη πηγή επιστημονικό βοήθημα (σε περίπτωση επιστημονικού βοηθήματος).
ε) Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας επικυρωμένη.

Διαδικασία:

Υποβολή δικαιολογητικών, έλεγχος αυτών, αποστολή αυτών στο Ε.Ι.Α.Α. μέσω του οποίου θα γίνει η προμήθεια.

Άλλες πληροφορίες:

Τιμοκατάλογος των ορθοπεδικών ειδών που κατασκευάζονται στο Ε.Ι.Α.Α. και που αφορούν σε τεχνικά βοηθήματα, μετρήσεις εκβιομηχανικής, εξειδικευμένες μελέτες και λοιπές υπηρεσίες παρατίθεται στο συνημμένο πίνακα της ανωτέρω αναφερόμενης Υ.Α.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Ν.Α.

3.6 Χορήγηση ορθοπεδικών ειδών και επιστημονικών βοηθημάτων από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν.Δ. 1044/1971 (ΦΕΚ 245/Α΄), Οδηγία ΕΔΥΕΘΑ 31/1992.

Προϋποθέσεις:

1. Βασικοί δικαιούχοι:
α. Ανάπηροι πολέμου.
β. Ανάπηροι Εθνικής Αντίστασης.
γ. Ανάπηροι στρατιωτικοί ειρηνικής περιόδου.
2. Δικαιούχοι λοιπών προβλεπόμενων κατηγοριών:
Ασφαλισμένοι Δημοσίου-Ι.Κ.Α.-Ε.Ι.Α.Α. -Τ.Ε.Β.Ε.Ε. -Π.Ι.Κ.Π.Α. -Κ.Α.Π.Α.Β. -Ο.Γ.Α. θύματα πολέμου και μέλη των οικογενειών αυτών.

Δικαιολογητικά:

1. Για τους βασικούς δικαιούχους:
α. Αίτηση του ανάπηρου με πλήρη στοιχεία και ακριβή διεύθυνση.
β. Πράξη κανονισμού σύνταξης.
γ. Ιατρική γνωμάτευση από ιατρό Στρατιωτικού και Κρατικού νοσοκομείου, στην οποία αναγράφεται η πάθηση και το είδος του μηχανήματος που έχει ανάγκη ο ασθενής.
δ. Τρίμηνο αποδοχών.
2. Για τις λοιπές προβλεπόμενες κατηγορίες:
α. Αίτηση του ανάπηρου με πλήρη στοιχεία και ακριβή διεύθυνση.
β. Ιατρική γνωμάτευση από ιατρό του ασφαλιστικού φορέα στον οποίο ανήκει ο ανάπηρος και στην οποία αναγράφεται η πάθηση και το είδος του μηχανήματος που έχει ανάγκη ο ασθενής.

Διαδικασία:

1. Για τους βασικούς δικαιούχους:

α. Έλεγχος δικαιολογητικών από ΔΕΠΑΘΑ/ΓΔΜ/3ο και έκδοση εγκριτικής διαταγής.
β. Εγγραφή του ενδιαφερόμενου ανάπηρου από τη Μονάδα Εξυπηρέτησης Αναπήρων Πολέμου στα μητρώα και έναρξη των περιοδικών χορηγήσεων ορθοπεδικών ειδών και επιστημονικών βοηθημάτων, ανάλογα με την πάθηση του κάθε ανάπηρου.
2. Για τις λοιπές προβλεπόμενες κατηγορίες:
α. Έλεγχος δικαιολογητικών από το Γραφείο Ελέγχου Χορηγήσεων και κοστολόγηση του ορθ/κού είδους, σύμφωνα με τον επίσημο τιμοκατάλογο της ΔΕΠΑΘΑ/ΜΕΑΠ.
β. Πληρωμή του αντιτίμου στο Ταμείο της Μονάδας ή στο Ταμείο του ασφαλιστικού φορέα στον οποίο ανήκει ο ανάπηρος και έκδοση εγκριτικής εντολής προς το Γραφείο Ελέγχου Χορηγήσεων του ορθ/κού είδους που έχει ανάγκη ο ασφαλισμένος ανάπηρος.

Χρόνος έκδοσης ή ολοκλήρωσης:

Αναλόγως του είδους παροχής (από 1 ημέρα έως 1 μήνα).

Αρμόδια Υπηρεσία:

1.ΔΕΠΑΘΑ/ΜΕΑΠ.
Στρατόπεδο Βασιλόπουλου.
Τηλ.: 210 3411069.
2.Υπηρεσία Αναπήρων Πολέμου Μακεδονίας- Θράκης.
Στρατόπεδο Μελά.
Τηλ.: 2310 656551.

3.7 Πληρωμή εξόδων κηδείας αναπήρων πολέμου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 20 του Ν. 1043/1980 (ΦΕΚ 87/Α΄), Π.Δ. 8-10/1989/ΓΕΣ/ΔΟΙ/3γ, Π.Δ. 9-6/1992/ΓΕΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ.

Προϋποθέσεις:

Για την πληρωμή των εξόδων κηδείας οι ανάπηροι πολέμου πρέπει να υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.Δ. 1044/1971 (ΦΕΚ 245/Α΄) και του Ν. 1043/1980 (ΦΕΚ 87/Α΄).

Δικαιολογητικά:

α. Απόδειξη εξόφλησης.
β. Αίτηση του δικαιούχου.

γ. Βεβαίωση της ιδιότητας του αποβιώσαντος.
δ. Ληξιαρχική πράξη θανάτου.
ε. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 του αιτούντος στην οποία δηλώνεται η καταβολή των εξόδων κηδείας, ο χρόνος και τόπος τέλεσης αυτής και το γεγονός ότι δεν δικαιολογήθηκαν τέτοια έξοδα από άλλη πηγή.
στ. Τιμολόγιο.

Διαδικασία:

Τα έξοδα κηδείας πληρώνονται απευθείας με την προσκόμιση των δικαιολογητικών από το δικαιούχο στο Ταμείο της ΜΕΑΠ ή με ταχυδρομική επιταγή.

Χρόνος έκδοσης ή ολοκλήρωσης:

Άμεσα

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.
Δ/νση -Τμήμα: ΕΠΥΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ/ΜΕΑΠ.
Τηλ. Κέντρο: 210 6598607.

3.8 Ενίσχυση εξόδων κηδείας σε θύματα πολέμου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρα 75 και 87 του Α.Ν. 1324/1949 (ΦΕΚ 326/Α΄), άρθρο 21 του Ν. 1043/1980 (ΦΕΚ 87/Α΄), άρθρο 13 του Ν. 1680/1987 (ΦΕΚ 7/Α΄).

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση δικαιούχου με πλήρη στοιχεία.
β) Ληξιαρχική πράξη θανάτου.
γ) Πιστοποιητικό διαγραφής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, από το οποίο να προκύπτει η διενέργεια κράτησης 2% υπέρ του ΤΑΑΘΠ.
δ) Υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής, στην οποία δηλώνονται:
- Ότι ο αιτών κατέβαλε τα έξοδα κηδείας.
- Αν ο αποβιώσας ήταν ασφαλισμένος σε άλλο ασφαλιστικό φορέα.
ε) Τιμολόγιο εξόδων κηδείας (πρωτότυπο) ή επίσημες εξοφλητικές αποδείξεις προσφερθεισών υπηρεσιών, στις οποίες αναγράφεται το όνομα του αποβιώσαντος και το όνομα του δικαιούχου.
στ) Εάν ο δικαιούχος έλαβε έξοδα κηδείας από άλλο φορέα, τότε στη βεβαίωση του φορέα αυτού, μαζί με φωτοαντίγραφα τιμολογίου και αποδείξεων, αναγράφεται το ποσό που κατέβαλλε ο ασφαλιστικός φορέας.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Ταμείο Αρωγής Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου (ΤΑΑΘΠ).
Ταχυδρομική Δ/νση: Γριβαίων & Δελφών 5, Τ.Κ. 10680, Αθήνα.
Τηλ.: 210 3638342.
Δικτυακός Τόπος: www.mod.mil.gr

3.9 Προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης Α.μεΑ.

3.9.1 Οικονομική ενίσχυση Α.μεΑ.. βαριάς αναπηρίας με ποσοστό 67% και άνω.

Θεσμικό πλαίσιο:

Υ.Α. αριθμ. Γ4α/Φ225/161/1989 (ΦΕΚ 108/Β΄), Υ.Α. αριθμ. Π4γ/225/οικ. 2866/1995 (ΦΕΚ 629/Β΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Ανάλογος της ισχύος γνωμάτευσης της Υγειονομικής Επιτροπής.

Προϋποθέσεις:

1. Άτομα που δεν υπάγονται σε κάποιο ειδικό πρόγραμμα οικονομικής ενίσχυσης της Πρόνοιας και είναι, λόγω σωματικής, νοητικής ή ψυχικής ασθένειας ή αναπηρίας, ανίκανα σε ποσοστό τουλάχιστον 67% (67% και άνω) για άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος σύμφωνα με γνωματεύσεις των Α΄/θμιων και Β΄/θμιων Υγειονομικών Επιτροπών.
2. α) Ανασφάλιστοι (ιατροφαρμακευτική περίθαλψη από Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας ή άλλο ασφαλιστικό φορέα όπως ορίζει η εκάστοτε Νομοθεσία).
β) Έμμεσα ασφαλισμένοι [εξαιρούνται οι έμμεσα που λόγω θανάτου του άμεσα ασφαλισμένου (πατέρα ή συζύγου) εισπράττουν τη σύνταξη, οπότε θεωρούνται άμεσα ασφαλισμένοι].
γ) Ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α. ως υπερήλικες.
δ) Άμεσα ασφαλισμένοι οι οποίοι δεν καλύπτουν τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση από τον ασφαλιστικό φορέα.
Σημείωση: Δεν δικαιούνται το επίδομα: α) Οι συνταξιούχοι του εξωτερικού, β) όσοι περιθάλπονται με δαπάνες του Δημοσίου ως εσωτερικοί ασθενείς ή τρόφιμοι σε δημόσια, νοσηλευτικά ή προνοιακά ιδρύματα αντίστοιχα, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του τριμήνου.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση ενδιαφερομένου.
2. Γνωμάτευση της Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής ή της Β΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής (σε περίπτωση ένστασης).
3. Βεβαίωση ιατρού ειδικότητας ανάλογης με το πρόβλημα που έχει ο ενδιαφερόμενος. Οι βεβαιώσεις των ιατρών πρέπει να είναι θεωρημένες για το γνήσιο της υπογραφής από το Διοικητικό Δ/ντή ή το νόμιμο αναπληρωτή του.
Σημείωση: Οι νεφροπαθείς και οι ινσουλινοεξαρτώμενοι διαβητικοί - τύπος Ι προσκομίζουν μόνο τη βεβαίωση του Κρατικού Νοσοκομείου χωρίς να περάσουν από την Α΄/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή.
3.Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής, στην οποία δηλώνονται τα εξής:
α) Η μόνιμη κατοικία του αναπήρου.
β) Ότι ο ανάπηρος δεν είναι ασφαλισμένος στον Ο.Γ.Α., Τ.Ε.Β.Ε. και λοιπά ταμεία και δεν καλύπτει τις προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση (Σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν αρκεί η υπεύθυνη δήλωση και απαιτείται βεβαίωση. Στην περίπτωση του Ο.Γ.Α., η βεβαίωση αναζητείται και από την Υπηρεσία Πρόνοιας).
γ) Ότι η οικονομική ενίσχυση θα χρησιμοποιηθεί για τη ανάγκη του ανάπηρου.
δ) Ότι ο δηλών αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενημερώσει αμέσως την αρμόδια Υπηρεσία για κάθε μεταβολή των στοιχείων που δηλώνονται, όπως τυχόν εισαγωγή του ανάπηρου σε ίδρυμα ή νοσοκομείο, λήψη σύνταξης από οποιοδήποτε φορέα του εσωτερικού ή του εξωτερικού, ασφάλισής του με οποιαδήποτε τρόπο σε κάποιο ταμείο, θανάτου κ.λ.π.
ε) Εάν εισπράττει ο ανάπηρος ή η οικογένειά του σύνταξη ή οικονομική ενίσχυση από οποιοδήποτε άλλο φορέα.
4. Επικυρωμένη φωτοτυπία του βιβλιαρίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
5. Επικυρωμένη φωτοτυπία των ταυτοτήτων του ανάπηρου και του υπεύθυνου είσπραξης του επιδόματος.
6. Εξουσιοδότηση του ανάπηρου, σε περίπτωση που δεν λαμβάνεται από τον ίδιο το επίδομα, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής.
7. Επικυρωμένο εκκαθαριστικό της εφορίας.
8. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.

Διαδικασία:

1. Υποβολή δικαιολογητικών, έλεγχος αυτών.
2. Έκδοση απόφασης αναγνώρισης δικαιώματος και έγκριση καταβολής μηνιαίας οικονομικής ενίσχυσης Α.μεΑ..

Απαιτούμενος χρόνος για την έκδοση της απόφασης:

Από την ημέρα υπογραφής της αναγνωριστικής απόφασης περίπου 10 - 30 ημέρες.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.9.2 Οικονομική ενίσχυση τυφλών.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 1904/1951 (ΦΕΚ 212/Α΄) όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 958/1979 (ΦΕΚ 191/Α΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. 193/23.1.1979 (ΦΕΚ 143/Β΄), Υ.Α. αριθμ. Γ4 534/7.8.1981 (ΦΕΚ 159/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. 1480/6.7.1981 (ΦΕΚ 457/Β΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

5 - 10 έτη ανάλογα με την ισχύ της γνωμάτευσης της Υγειονομικής Επιτροπής.

Προϋποθέσεις:

1. Τυφλά άτομα. Τυφλός είναι εκείνος ο οποίος στερείται παντελώς της αντίληψης του φωτός ή του οποίου η οπτική οξύτητα είναι μικρότερη του ενός εικοστού (1/20) της φυσιολογικής τοιαύτης, και των οποίων η οπτική οξύτητα δεν βελτιώνεται με διόρθωση και η θεραπεία τους δεν είναι δυνατή με χειρουργική επέμβαση.
2. α) Επαναπατριζόμενοι ομογενείς, έστω και αν έχουν στερηθεί την Ελληνική ιθαγένεια, εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις του Ν. 958/1979 (πολιτικοί πρόσφυγες).
β) Υπήκοοι των κρατών που περιλαμβάνονται στην κυρωμένη με το Ν.Δ. 4017/1959 (ΦΕΚ 246/Α΄) Ευρωπαϊκή Σύμβαση και Κύπριοι υπήκοοι Ελληνικής καταγωγής που κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα, εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις του Ν. 958/1979 (η Αλβανία δεν ανήκει στην ανωτέρω σύμβαση).
γ) Κρινόμενοι ως ανίκανοι λόγω απώλειας της αίσθησης του φωτός για επιδότηση των παιδιών τους κατά τις διατάξεις του Ν. 4051/1961 και του Β.Δ/τος 669/1961, εφόσον συγκεντρώνουν τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του Ν. 958/1979.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση του τυφλού ή του νομίμου αντιπροσώπου του.
2. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 του ίδιου του τυφλού ή του υπεύθυνου είσπραξης στην οποία δηλώνεται:
α) Η μόνιμη κατοικία.
β) Ότι ο τυφλός δεν εισπράττει λόγω τυφλότητας άλλη οικονομική ενίσχυση από το Δημόσιο Ταμείο ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και, εάν εισπράττει, αναγραφή του ποσού και του λόγου χορήγησης.
γ) Ότι η οικονομική ενίσχυση θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για τις ανάγκες του τυφλού.
δ) Ότι ο δηλών θα ειδοποιήσει αμέσως την υπηρεσία σε περίπτωση μετάβασης του τυφλού στο εξωτερικό, αλλαγής τόπου κατοικίας, θανάτου του τυφλού (το δηλώνει μόνο ο αντιπρόσωπος).
3. Επικυρωμένη φωτοτυπία του βιβλιαρίου υγείας.

4. Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/1986, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής, στην οποία ο τυφλός μπορεί να δηλώνει υπεύθυνο είσπραξης, αν το επιθυμεί.
5. Ειδικό έντυπο, που χορηγείται από την Υπηρεσία, συμπληρωμένο από οφθαλμίατρο Δ/ντή ή Επιμελητή Α΄ Νοσοκομείου του Ε.Σ.Υ, θεωρημένο για το γνήσιο της υπογραφής του από το Διευθυντή του Νοσοκομείου.
6. Επικυρωμένες φωτοτυπίες ταυτοτήτων του ίδιου και του υπεύθυνου είσπραξης.
7. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
Οι παρακάτω κατηγορίες τυφλών, εκτός από τα γενικά δικαιολογητικά, υποβάλλουν και τα εξής:
α) **Οι εργαζόμενοι τυφλοί**: βεβαίωση του εργοδότη τους ότι εργάζονται και είναι ασφαλισμένοι στον ανάλογο Ασφαλιστικό Οργανισμό. **Οι αυτοτελώς εργαζόμενοι:** οποιοδήποτε δικαιολογητικό από το οποίο προκύπτει ότι είναι ασφαλισμένοι στον ανάλογο Ασφαλιστικό Φορέα.
β) Οι τυφλοί που έχουν **συνταξιοδοτηθεί**: απόκομμα σύνταξης.
γ) **Οι πτυχιούχοι ανωτέρων και ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων** της ημεδαπής ή της αλλοδαπής: επικυρωμένο αντίγραφο του πτυχίου τους.
δ) **Οι δικηγόροι**: πιστοποιητικό εγγραφής στο δικηγορικό σύλλογο του οικείου Πρωτοδικείου ή υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986.
ε) **Οι φοιτητές** έως 25 ετών: βεβαίωση εγγραφής στη σχολή όπου φοιτούν.
στ) **Οι μη εργαζόμενοι φοιτητές**: εκτός από την ανωτέρω βεβαίωση, συμπληρώνουν επιπλέον στην υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 ότι δεν εργάζονται.
ζ) **Οι γονείς ή κηδεμόνες τυφλών παιδιών έως 18 ετών που δεν φοιτούν στο σχολείο ή δεν φιλοξενούνται στο οικοτροφείο του Κ.Ε.Α.Τ. ή του Ιδρύματος «ΗΛΙΟΣ» Θεσσαλονίκης**: στην υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 δηλώνουν επιπλέον το σχολείο όπου φοιτούν τα παιδιά τους ή ότι δεν φοιτούν.
η) **Οι άνεργοι τυφλοί άμεσα ασφαλισμένοι** που απολύθηκαν από την Υπηρεσία τους: βεβαίωση από τον Ασφαλιστικό τους Οργανισμό ότι καλύπτονται απ' αυτόν μόνο για υγειονομική περίθαλψη και οποιαδήποτε άλλο στοιχείο από το οποίο να αποδεικνύεται ότι έπαψαν να εργάζονται.
θ) **Οι άνεργοι ανασφάλιστοι έως 68 ετών**: στην υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 δηλώνουν επιπλέον ότι είναι ανασφάλιστοι άνεργοι.
ι) **Οι έμμεσα ασφαλισμένοι**: βεβαίωση του Ασφαλιστικού Οργανισμού ότι δεν λαμβάνουν οι ίδιοι από αυτόν σύνταξη.

Διαδικασία:

l. Υποβολή δικαιολογητικών, έλεγχος αυτών.
2.Έκδοση απόφασης αναγνώρισης δικαιώματος και έγκριση καταβολής μηνιαίας οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα που είναι τυφλά.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.9.3 Επίδομα κωφών (κωφάλαλων).

Θεσμικό πλαίσιο:

Κ.Υ.Α. αριθμ. Δ3β/423/73 (ΦΕΚ 306/Β΄), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις αριθμ. 56/1980 (ΦΕΚ 291/Β΄) και Γ4/Φ.11-2/οικ. 1929/28.7.1982 (ΦΕΚ 724/Β΄) όμοιες, Κ.Υ.Α. αριθμ. Γ4β/Φ.422/οικ.1904/1984 (ΦΕΚ 479/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Γ4β/Φ.422/οικ.1142/1985 (ΦΕΚ 228/Β΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

2 - 5 έτη, ανάλογα με την ισχύ της γνωμάτευσης της Υγειονομικής Επιτροπής.

Δικαιούχοι:

1. Άτομα που είναι εκ γενετής κωφά ή βαρήκοα και δεν έχουν αναπτύξει λόγο εξαιτίας της κωφότητας ή της βαρηκοΐας τους.
2. α) Άτομα ηλικίας 19 - 25 ετών που φοιτούν σε σχολείο, κατώτερες μέσες ή ανώτερες τεχνικές ή επαγγελματικές σχολές ή σε σχολές του Ο.Α.Ε.Δ. ή σε μονάδες επαγγελματικής κατάρτισης που λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 963/1979 (ΦΕΚ 202/Α΄).
β) Κωφάλαλοι ηλικίας έως και 18 ετών καθώς και οι μεγαλύτεροι των 65 ετών, ανεξάρτητα αν έχουν ή όχι ταυτόχρονα με την κωφαλαλία και άλλη χρόνια σωματική, πνευματική ή ψυχική πάθηση ή βλάβη.
γ) Κωφάλαλοι 19 - 65 ετών που κρίνονται ανίκανοι για κάθε βιοποριστική εργασία από τις Α΄/βάθμιες Υγειονομικές Επιτροπές του Υπαλληλικού Κώδικα λόγω ταυτόχρονης με την κωφαλαλία άλλης χρόνιας σωματικής, πνευματικής ή ψυχικής πάθησης ή βλάβης.
δ) Κωφάλαλοι των κατηγοριών των κατηγοριών 2α΄ και 2β΄, που ανήκουν συγχρόνως στις παρακάτω ειδικότερες κατηγορίες:

- Επαναπατριζόμενοι ομογενείς, ασχέτως αν έχουν στερηθεί ή όχι της ελληνικής ιθαγένειας.
- Υπήκοοι των κρατών που περιλαμβάνονται στην κυρωμένη με το Ν.Δ. 4017/1959 (ΦΕΚ 246/Α΄) Ευρωπαϊκή Σύμβαση και κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα.
- Κριθέντες ανίκανοι για την προστασία των παιδιών τους κατά τις διατάξεις του Ν. 4051/1960 και του Β.Δ. 669/1961.
- Δικαιούχοι του επιδόματος που προβλέπει το Ν.Δ. 1153/1972 «περί προστασίας πολυμελών οικογενειών δια της παροχής οικογενειακών επιδομάτων» (ΦΕΚ 76/Α΄).
- Κύπριοι υπήκοοι ελληνικής καταγωγής, εφόσον κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση του ενδιαφερόμενου ή του νομίμου αντιπροσώπου του.
2. Γνωμάτευση ωτορινολαρυγγολόγου Κρατικού Νοσοκομείου, στην οποία βεβαιώνεται ότι το άτομο που εξετάστηκε είναι κωφάλαλο εκ γενετής και η οποία θεωρείται για το γνήσιο της υπογραφής από το Διοικητικό Διευθυντή ή το νόμιμο αναπληρωτή του.
3. Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 του ίδιου του κωφάλαλου ή του υπεύθυνου είσπραξης, στην οποία δηλώνεται:
α) Η μόνιμη κατοικία.
β) Ότι ο κωφάλαλος δεν λαμβάνει άλλη οικονομική ενίσχυση ή σύνταξη από οποιαδήποτε άλλη πηγή της ημεδαπής ή αλλοδαπής και, εάν λαμβάνει, ορισμός του είδους αναπηρίας και προσκόμιση του αποκόμματος σύνταξης.
γ) Ότι ο δηλών θα ειδοποιήσει αμέσως την Υπηρεσία σε περίπτωση μετάβασης του κωφάλαλου στο εξωτερικό, αλλαγή τόπου κατοικίας κ.λ.π..
δ) Ότι η οικονομική ενίσχυση θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για τις ανάγκες του κωφάλαλου και ότι ο δηλών θα ειδοποιήσει αμέσως την Υπηρεσία σε περίπτωση θανάτου του κωφάλαλου.
ε) Οι γονείς ή οι κηδεμόνες κωφάλαλων παιδιών έως και 18 ετών δηλώνουν αν τα παιδιά τους φοιτούν ή όχι σε σχολεία. Αν φοιτούν, υποβάλλουν βεβαίωση εγγραφής στο σχολείο φοίτησης.
στ) Όταν η υπεύθυνη δήλωση δεν υποβάλλεται από τον ίδιο τον κωφάλαλο αλλά από τον υπεύθυνο για την είσπραξη του χρηματικού βοηθήματος, ο τελευταίος δηλώνει ακόμα ότι το μηνιαίο αυτό χρηματικό βοήθημα που θα εισπράττει θα το χρησιμοποιεί αποκλειστικά για την αντιμετώπιση των αναγκών του ενισχυόμενου κωφάλαλου και ότι θα ειδοποιήσει αμέσως την υπηρεσία σε περίπτωση θανάτου του κωφάλαλου (Απαιτείται η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής της υπεύθυνης δήλωσης).
4. Επικυρωμένη φωτοτυπία του βιβλιαρίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
5. Επικυρωμένη φωτοτυπία ταυτότητας του επιδοτούμενου ή και του υπεύθυνου είσπραξης.
6. Ληξιαρχική πράξη ή πιστοποιητικό γέννησης του κωφάλαλου.
7. Οι κωφάλαλοι ηλικίας 19 έως 65 ετών, εκτός των ανωτέρω δικαιολογητικών, υποβάλλουν: α) γνωμάτευση της Α΄/θμιας Υγειονομικής Επιτροπής ή, σε περίπτωση ένστασης, της Β΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής και β) βεβαίωση ιατρού ότι το άτομο που εξετάστηκε είναι ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία λόγω ταυτόχρονης με την κωφαλαλία χρόνιας σωματικής ή ψυχικής πάθησης ή βλάβης.

Διαδικασία:

l. Υποβολή δικαιολογητικών, έλεγχος αυτών.
2. Έκδοση απόφασης αναγνώρισης δικαιώματος και έγκριση καταβολής μηνιαίας οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα που είναι κωφάλαλα.

Απαιτούμενος χρόνος για την πράξη:

10 - 30 ημέρες.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.9.4 Οικονομική ενίσχυση ατόμων με σπαστική εγκεφαλοπάθεια ή εγκεφαλική παράλυση.

Θεσμικό πλαίσιο:

Υ.Α. αριθμ. Γ4α/Φ224/οικ.1434/1984 (ΦΕΚ 441/Β΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

2 - 5 έτη ανάλογα με την ισχύ της γνωμάτευσης της Υγειονομικής Επιτροπής.

Προϋποθέσεις:

α) Άτομα με εγκεφαλική παράλυση (σπαστικά κ.λ.π.) ηλικίας 0 - 18 ετών είτε είναι ασφαλισμένα είτε είναι ανασφάλιστα, εκτός αν λαμβάνουν οικονομικό βοήθημα ως τετραπληγικά, παραπληγικά, βάσει των διατάξεων των νόμων 1140/1981 και 1284/1982 από τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς ή από τις Δ/νσεις και τα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγιεινής βάσει της 115750/3006/1981 Κοινής Υπουργικής Απόφασης, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την Γ4/Φ.29/1931/1982 όμοια.
β) Οι Έλληνες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα (απουσία στο εξωτερικό για οποιοδήποτε λόγο που δεν υπερβαίνει τους 6 μήνες δεν αποτελεί λόγο διακοπής της οικονομικής ενίσχυσης).
γ) Οι περιθαλπτόμενοι ως εξωτερικοί σε ιδρύματα ή νοσοκομεία ανεξάρτητα εάν το Δημόσιο ή ο Ασφαλιστικός Οργανισμός καταβάλλουν τροφεία - νοσήλια.
δ) Τα άτομα που φοιτούν σε μονάδες του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
ε) Τα άτομα που περιθάλπτονται ως εσωτερικά σε ιδρύματα (Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. κ.λ.π. που λειτουργούν κατόπιν αδείας), εφόσον τη δαπάνη περίθαλψής τους έχει αναλάβει η οικογένειά τους. Εάν τη δαπάνη καταβάλλει το Κράτος ή ο Ασφαλιστικός Οργανισμός ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. κ.λ.π.. επιχορηγούμενο από το Κράτος τότε ουδεμία οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται.
στ) Τα άτομα που νοσηλεύονται σε νοσοκομεία, κλινικές κ.λ.π. για χρονικό διάστημα μικρότερο από δύο μήνες το χρόνο. Σε περίπτωση που η νοσηλεία τους παρατείνεται περισσότερο από δύο (2) μήνες το χρόνο, τότε η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται μόνο στην περίπτωση που οι δαπάνες νοσηλείας καλύπτονται από την οικογένειά τους.
ζ) Οι επαναπατριζόμενοι ομογενείς έστω και εάν έχουν στερηθεί την Ελληνική Ιθαγένεια.

η) Οι Κύπριοι υπήκοοι ελληνικής καταγωγής, εφόσον κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα.
θ) Οι υπήκοοι των κρατών που περιλαμβάνονται στην κυρούμενη με το Ν.Δ. 4017/1959 (ΦΕΚ 246/Α΄) Ευρωπαϊκή Σύμβαση, εφόσον κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα.
ι) Τα άτομα των οποίων οι γονείς έχουν κριθεί ως ανίκανοι κατά την έννοια των διατάξεων του Ν. 4051/1961 και του Β.Δ. 669/1961.
ια) Οι δικαιούχοι του επιδόματος των διατάξεων του Π.Δ. 1153/1972 «περί προστασίας πολυμελών οικογενειών δια παροχής οικογενειακών επιδομάτων» (ΦΕΚ 76/Α΄).
Σημείωση: Δεν δικαιούνται της οικονομικής ενίσχυσης όσοι εισπράττουν, είτε οι ίδιοι είτε τα μέλη της οικογένειάς τους, από οποιοδήποτε φορέα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής προνοιακό βοήθημα ή σύνταξη λόγω εγκεφαλικής παράλυσης ίση ή μεγαλύτερη από την καθοριζόμενη με την ως άνω Υ.Α.. Στην περίπτωση είσπραξης μικρότερου βοηθήματος/σύνταξης, καταβάλλεται σε αυτούς η διαφορά.

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση του πατέρα ή της μητέρας ή του κηδεμόνα του σπαστικού κ.λ.π., με την οποία ζητείται η χορήγηση της συγκεκριμένης οικονομικής ενίσχυσης.
β) Βεβαίωση της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής, στην οποία βεβαιώνεται η ηλικία του ανάπηρου, η σύνθεση της οικογένειας στην οποία ζει, η συγγενική σχέση της οικογένειας προς το ανάπηρο άτομο καθώς και η μόνιμη διαμονή του προς επιδότηση ατόμου. Σε περίπτωση που ο Δήμος ή η Κοινότητα αδυνατούν να βεβαιώσουν τα στοιχεία, τότε τα στοιχεία αυτά λαμβάνονται από την έκθεση του Κοινωνικού Λειτουργού.
γ) Γνωμάτευση της Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής (ΠΥΕ) της Νομαρχίας του τόπου κατοικίας του αναπήρου, στην οποία βεβαιώνεται ότι το άτομο αυτό πάσχει από εγκεφαλική παράλυση (σπαστικό κ.λ.π.).
Για την έκδοση της ανωτέρω γνωμάτευσης, υποβάλλεται στην αρμόδια Π.Υ.Ε. αίτηση του γονέα ή κηδεμόνα του ανάπηρου μαζί με έκθεση κρατικού ιατρού ή ιατρού Ν.Π.Δ.Δ., κατά προτίμηση νευρολόγου, στην οποία περιγράφεται με κάθε λεπτομέρεια η φύση της αναπηρίας του συγκεκριμένου ατόμου.
Κατά της απόφασης της Π.Υ.Ε. τόσο ο ενδιαφερόμενος όσο και η αρμόδια Υπηρεσία μπορούν να ασκήσουν προσφυγή στη Β΄/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή (Δ.Υ.Ε.), εντός προθεσμίας 20 ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης.
Οι αποφάσεις των Δ.Υ.Ε. είναι υποχρεωτικές τόσο για την Υπηρεσία όσο και για τους ενδιαφερομένους.
Με αποφάσεις των Νομαρχών δύναται να προστίθεται στη σύνθεση των Υγειονομικών Επιτροπών, ένας νευρολόγος ή ειδικευμένος παιδίατρος Δημόσιος υπάλληλος ή υπάλληλος Ν.Π.Δ.Δ. ή Ασφαλιστικού Οργανισμού.
Περιπτώσεις που απορρίφθηκαν από τις Υγειονομικές Επιτροπές δεν μπορούν να παραπεμφθούν εκ νέου προ της παρέλευσης τριετίας, εκτός εάν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι βεβαιούμενοι με ιατρική γνωμάτευση.

δ) Υπεύθυνη δήλωση του πατέρα ή της μητέρας ή του κηδεμόνα του ανάπηρου, στην οποία δηλώνονται τα εξής:
1) Η μόνιμη κατοικία, η σύνθεση και το μηνιαίο εισόδημα της οικογένειας στην οποία διαβιώνει το ανάπηρο άτομο.
2) Ότι η παρεχομένη οικονομική ενίσχυση θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο για τις ανάγκες του ανάπηρου ατόμου.
3) Ότι το ανάπηρο άτομο ή η οικογένειά του δεν εισπράττει άμεσα ή έμμεσα σύνταξη ή άλλη οικονομική ενίσχυση από οποιαδήποτε πηγή της ημεδαπής ή της αλλοδαπής για την ίδια αιτία (εγκεφαλική παράλυση). Σε περίπτωση που εισπράττεται για την ίδια αιτία με οποιαδήποτε μορφή κάποιο οικονομικό βοήθημα (είτε ως επίδομα είτε ως προσαύξηση μισθού ή σύνταξης), τότε δηλώνεται το ποσό αυτό με κάθε λεπτομέρεια.
4) Ότι ο δηλών αναλαμβάνει την υποχρέωση να ειδοποιήσει αμέσως την αρμόδια ως άνω Υπηρεσία της οικείας Νομαρχίας σε περίπτωση περίθαλψης του ανάπηρου σε ίδρυμα (προνοιακό) ή νοσοκομείο, αλλαγής του τόπου κατοικίας του, θανάτου ή λήψη οικονομικής ενίσχυσης ή σύνταξης κ.λ.π..
ε) Έκθεση Κοινωνικού Λειτουργού και, ελλείψει αυτού, άλλου οργάνου της υπηρεσίας, η οποία αναφέρεται στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση της οικογένειας πλησίον της οποίας διαμένει το ανάπηρο άτομο, στη μόνιμη διαμονή της, στη σύνθεσή της και στην καταλληλότητά της να φροντίσει το ανάπηρο άτομο και να του δώσει όλες τις δυνατότητες ανάπτυξης της προσωπικότητάς του, εξασφαλίζοντάς του ταυτόχρονα μία άνετη και αξιοπρεπή ζωή.
Η έκθεση περιλαμβάνει και κάθε άλλο στοιχείο, που είναι απαραίτητο για τη θεμελίωση ή απόρριψη του αιτήματος χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης.
Στην παραπάνω έκθεση και σε ιδιαίτερο κεφάλαιο διαπιστώνεται αν το πρόσωπο που θα ενεργεί για λογαριασμό του δικαιούχου (είσπραξη βοηθήματος κ.λ.π.) είναι αρχηγός ή μέλος της οικογένειας πλησίον της οποίας το ανάπηρο άτομο ζει και αν τούτο συγκεντρώνει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να ορισθεί υπεύθυνο για την είσπραξη και διαχείριση της οικονομικής ενίσχυσης που θα χορηγηθεί. Σε περίπτωση που το άτομο αυτό κρίνεται αιτιολογημένα ακατάλληλο τότε ο Κοινωνικός Λειτουργός προτείνει υπεύθυνο της είσπραξης και διαχείρισης άλλο κατάλληλο πρόσωπο.

Διαδικασία:

Μετά την υποβολή της ανωτέρω Έκθεσης και των υπόλοιπων δικαιολογητικών, εκδίδεται αιτιολογημένη εγκριτική ή απορριπτική απόφαση του αρμόδιου Νομάρχη, ύστερα από εισήγηση της Δ/νσης ή του Τμήματος Κοιν. Πρόνοιας της Νομ/κης Αυτ/σης. Η εγκριτική απόφαση μπορεί να αναφέρεται σε έναν ή περισσότερους δικαιούχους και περιλαμβάνει, μαζί με τα άλλα στοιχεία, το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο του δικαιούχου ή μη δικαιούχου ανάπηρου, το έτος γέννησής του, τον τόπο και τη διεύθυνση κατοικίας του, το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο του υπεύθυνου για την είσπραξη και διαχείριση της οικονομικής ενίσχυσης. Τόσο οι εγκριτικές όσο και οι απορριπτικές αποφάσεις κοινοποιούνται στους ενδιαφερόμενους.

Απαιτούμενος χρόνος για την έκδοση της απόφασης:

Από την ημέρα υποβολής των δικαιολογητικών περίπου 10 - 30 ημέρες.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.9.5 Οικονομική ενίσχυση πασχόντων από μεσογειακή αναιμία, συγγενή αιμορραγική διάθεση ή σύνδρομο επίκτητης ανοσοποιητικής ανεπάρκειας (AIDS).

Θεσμικό πλαίσιο:

Κ.Υ.Α. αριθμ. Γ4/Φ167/2073/1982, (ΦΕΚ 640/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Γ4/Φ167/2369/1983 (ΦΕΚ 50/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Π4γ/Φ222, Φ225/ΟΙΚ 4711/94 (ΦΕΚ 872/Β΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

2 - 5 έτη, ανάλογα με την ισχύ της γνωμάτευσης της Υγειονομικής Επιτροπής.

Προϋποθέσεις:

1. α) Τα άτομα που πάσχουν από συγγενή αιμολυτική αναιμία (μεσογειακή - δρεπανοκυτταρική - μικροδρεπανοκυτταρική) ή συγγενή αιμορραγική διάθεση (αιμορροφιλία) ή από σύνδρομο επίκτητης ανοσοποιητικής ανεπάρκειας (AIDS), όταν διαβιώνουν μόνα τους ή με τα μέλη συγγενικής τους ή ξένης οικογένειας και εφόσον βεβαιώνεται η πάθηση τους από τα Κέντρα ή τους Σταθμούς Αιμοδοσίας ή το Κέντρο Αιμορροφιλικών.
β) Τα άτομα που πάσχουν από AIDS και από συγγενή αιμολυτική αναιμία δικαιούνται και των δύο επιδομάτων.
γ) Δικαιούχοι του επιδόματος AIDS και αιμορροφιλίας είναι τόσο οι νοσούντες όσο και οι φορείς. Οι πάσχοντες και από τις δυο ασθένειες λαμβάνουν και τα δύο επιδόματα.
2. α) Δικαιούχοι είναι οι Έλληνες υπήκοοι καθώς και οι Κύπριοι υπήκοοι που έχουν ελληνική καταγωγή, εφόσον μένουν μόνιμα στην Ελλάδα.
β) Τα άτομα που δεν λαμβάνουν, λόγω της πάθησής τους, άλλου είδους οικονομική ενίσχυση από το Δημόσιο ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Στην περίπτωση που εισπράττουν για την αιτία αυτή οικονομική ενίσχυση, τότε επιλέγουν τη μία εκ των δύο.
γ) Οι επαναπατριζόμενοι ομογενείς, ασχέτως αν είχαν στερηθεί ή όχι της ελληνικής ιθαγένειας.

δ) Οι υπήκοοι των κρατών που περιλαμβάνονται στην κυρωμένη με τον Ν.Δ. 4017/1959 (ΦΕΚ. 245/Α΄) Ευρωπαϊκή Σύμβαση εφόσον κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα.
ε) Οι κρινόμενοι ως ανίκανοι προς επιδότηση των τέκνων τους κατά τις διατάξεις του Ν. 4051/1961 και του Π.Δ./669/1961, εφόσον συγκεντρώνουν τους λοιπούς όρους και προϋποθέσεις.
στ) Οι αναγνωριζόμενοι ως δικαιούχοι είσπραξης του προβλεπόμενου επιδόματος από τις διατάξεις του Ν.Δ. 1153/1972 «περί προστασίας πολυμελών οικογενειών δια της παροχής οικογενειακών επιδομάτων» (ΦΕΚ. 76/Α΄), εφόσον συγκεντρώνουν τους λοιπούς όρους και προϋποθέσεις.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση του ενδιαφερόμενου ή του νομίμου αντιπροσώπου του.
2. Βεβαίωση για μεν τους πάσχοντες από συγγενή αιμολυτική αναιμία από το Κέντρο ή Σταθμό Αιμοδοσίας, θεωρημένη από το Διοικητικό Διευθυντή του Νοσοκομείου, για δε τους πάσχοντες από συγγενή αιμορραγική διάθεση από το Κέντρο Αιμορροφιλικών. Στις βεβαιώσεις αυτές πρέπει να σημειώνεται η πάθηση και γενικά η κατάσταση του ασθενούς, δηλαδή ότι έχει ανάγκη μετάγγισης αίματος ή παραγώγων αίματος, ή παρουσιάζει συχνές αιμολυτικές κρίσεις.
3. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής, στην οποία δηλώνονται τα εξής:
α) Ότι η οικονομική ενίσχυση θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τις ανάγκες του δικαιούχου.
β) Αν ο αιτών εισπράττει ή όχι οικονομική ενίσχυση για την ίδια αιτία από άλλο φορέα.
γ) Το ταμείο στο οποίο είναι ασφαλισμένος ο δικαιούχος.
δ) Το άτομο που θα εισπράττει το επίδομα.
ε) Ότι ο δηλών θα ενημερώσει την Υπηρεσία σε περίπτωση οποιαδήποτε αλλαγής των δηλωθέντων στοιχείων, όπως γνωστοποίηση θανάτου, λήψη οικονομικής ενίσχυσης από άλλο φορέα, αλλαγή τόπου κατοικίας, εισαγωγή σε ίδρυμα κ.λ.π.
4. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή πιστοποιητικό γέννησης από τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα..
3. Επικυρωμένη φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας.

Διαδικασία:

Υποβολή δικαιολογητικών, έλεγχος αυτών, έκδοση απόφασης αναγνώρισης δικαιώματος και έγκριση καταβολής μηνιαίας οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα που πάσχουν από συγγενή αιμολυτική αναιμία.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Ν.Α.

3.9.6 Επιδότηση χανσενικών.

Θεσμικό πλαίσιο:

Υ.Α. αριθμ. Γ4γ/Φ229/3285/1999 (ΦΕΚ 1859/Β΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

2 - 5 έτη, ανάλογα με την ισχύ της γνωμάτευσης της Υγειονομικής Επιτροπής.

Δικαιούχοι:

α) Οι χανσενικοί ασθενείς που περιθάλπτονται ως εσωτερικοί στο Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Αττικής (Θ.Χ.Π.Α.).
β) Οι χανσενικοί ασθενείς που νοσηλεύονται κατ' οίκον και απέχουν λόγω της νόσου από την εργασία τους.
γ) Οι αποθεραπευθέντες από τη νόσο του Χάνσεν, που εξήλθαν ή που εξέρχονται με εξιτήριο από το Θ.Χ.Π.Α. ή από το πρώην Δημόσιο Νοσοκομείο Λοιμωδών Νόσων Αθηνών (Δ.Ν.Λ.Ν.Α.) ή από το πρώην Κέντρο Κοινωνικής Αποκατάστασης Χανσενικών (Κ.Κ.Α.Χ.), ανεξάρτητα από το χρόνο παραμονής τους σε αυτά, ή παραμένουν στο οικογενειακό τους περιβάλλον.
δ) Τα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειας του χανσενικού ασθενή (σύζυγος, γονείς, άγαμες αδελφές, ανήλικα αδέλφια ή εκείνα που δεν μπορούν να εργασθούν εξ αιτίας αναπηρίας ή νόσου και συντηρούνται οικονομικά από αυτόν) και για όσο διάστημα αυτός νοσηλεύεται στο Θ.Χ.Π.Α.
ε) Τα ανήλικα παιδιά του χανσενικού ασθενή.

Δικαιολογητικά:

1. Για τις κατηγορίες α΄, β΄ και γ΄:
α) Αίτηση του δικαιούχου ή του νομίμου αντιπροσώπου του.
β) Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο ταυτότητας.
γ) Βεβαίωση νοσηλείας ή εξιτήριο, κατά περίπτωση, ή επικυρωμένο αντίγραφο αυτών από το Θ.Χ.Π.Α. ή Δ.Ν.Λ.Ν.Α. ή Κ.Κ.Α.Χ.
δ) Σε περίπτωση ανικανότητας προς εργασία λόγω της ασθένειας ή λόγω αναπηρίας, ιατρική γνωμάτευση του Θ.Χ.Π.Α. ή του Νοσοκομείου Λοιμωδών Νόσων Αθηνών ή του Κ.Κ.Α.Χ. στην οποία αναγράφεται ότι λόγω της ασθένειας ή λόγω αναπηρίας δεν δύναται να εργαστεί.
ε) Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 ότι υποχρεούται ο ίδιος ή ο νόμιμος αντιπρόσωπός του να ενημερώσει αμέσως για οποιαδήποτε μεταβολή επέλθει σε ό,τι αφορά στις προϋποθέσεις ένταξής του στο πρόγραμμα.
2. Για τις κατηγορίες δ΄ και ε΄:
α) Αίτηση του δικαιούχου ή του νομίμου αντιπροσώπου του.
β) Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο ταυτότητας. Για τα ανήλικα τέκνα προσκομίζεται πιστοποιητικό γέννησης.

γ) Βεβαίωση νοσηλείας (για τα εξαρτώμενα μέλη) ή εξιτήριο (για τα ανήλικα τέκνα) κατά περίπτωση ή επικυρωμένα φωτοαντίγραφα αυτών του χανσενικού από το Θ.Χ.Π.Α. ή Δ.Ν.Λ.Ν.Α. ή Κ.Κ.Α.Χ.
δ) Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, από το οποίο προκύπτει ο βαθμός συγγένειας με τον χανσενικό.
ε) Για την κατηγορία δ΄: εκκαθαριστικό της εφορίας και ασφαλιστικό βιβλιάριο, από τα οποία προκύπτει η εξάρτηση από τον χανσενικό ασθενή (ότι ο αιτών δεν εργάζεται ή δεν έχει ατομικό εισόδημα).
στ) Σε περίπτωση ανάπηρου αδελφού, ανίκανου για εργασία, γνωμάτευση Α΄/θμιας Υγειονομικής Επιτροπής του τόπου κατοικίας του, όπου εμφαίνεται ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω και η ανικανότητά του προς εργασία.
ζ) Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 ότι υποχρεούνται οι ίδιοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποί τους να ενημερώσουν αμέσως την Υπηρεσία για οποιαδήποτε μεταβολή επέλθει σε ό,τι αφορά στις προϋποθέσεις ένταξής τους στο πρόγραμμα.
3. Για τις κατηγορίες β΄, γ΄ και δ΄: τα δικαιολογητικά προσαρμόζονται ανάλογα, έτσι ώστε να προκύπτουν τα απαιτούμενα στοιχεία, η δε παλιννόστηση ομογενών και ο επαναπατρισμός αποδεικνύεται από τα δικαιολογητικά που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία.
4. Οι Διευθύνσεις ή τα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας έχουν το δικαίωμα, ανά πάσα στιγμή, να ζητούν συμπληρωματικά δικαιολογητικά, κατά την κρίση τους, σε περίπτωση ασάφειας ή αμφιβολίας, υποχρεούνται δε σε τήρηση διακριτικότητας λόγω της ιδιαιτερότητας των περιπτώσεων.
5. Το Θ.Χ.Π.Α. υποχρεούται να ενημερώνει εγγράφως τις αρμόδιες Δ/νσεις Κοιν. Πρόνοιας (τόπου νοσηλείας και μόνιμης κατοικίας) για τις ημερομηνίες εισαγωγής και εξόδου των χανσενικών ασθενών.

Διαδικασία:

α) Υποβολή αίτησης και δικαιολογητικών.
β) Έλεγχος - Απόφαση - Υπογραφή (με εντολή Νομάρχη) Αρ. Γενικού Μητρώου.
γ) Αποστολή αντιγράφου απόφασης και του βιβλιαρίου οικονομικής ενίσχυσης στο δικαιούχο.
δ) Η πληρωμή γίνεται: α) από τα κατά τόπους ταχυδρομεία, με προσκόμιση του βιβλιαρίου οικονομικής ενίσχυσης ή β) κατ' οίκον, με αποδείξεις πληρωμής τύπου Ο.Γ.Α. (μετά την έναρξη του μηχανογραφημένου συστήματος του Υ.Υ.Π. και την καθιέρωση του νέου τρόπου πληρωμής).

Απαιτούμενος χρόνος για την έκδοση της απόφασης:

Από την ημέρα υπογραφής της αναγνωριστικής απόφασης: 10 - 30 ημέρες.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Ν.Α.

3.9.7 Οικονομική ενίσχυση τετραπληγικών-παραπληγικών και ακρωτηριασμένων ανασφάλιστων και ασφαλισμένων του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Κ.Υ.Α. αριθμ. Π3α/Φ.27/Γ.Π.οικ.124095/2002 (ΦΕΚ 1594/Β΄), άρθρο 21, παρ.6 του ν.3172/2003 (ΦΕΚ 197/Α΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Όσο διάστημα συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Δικαιούχοι:

1. α) Τετραπληγικοί-Παραπληγικοί, εφόσον έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
β) Άτομα που πάσχουν από ασθένειες που έχουν επιφέρει αναπηρία του ίδιου βαθμού - 67% και άνω - και της ίδιας μορφής - τετραπληγία, παραπληγία -λόγω μη αναστρέψιμης βλάβης του νωτιαίου μυελού ή των ριζών ή των νεύρων ή των μυών (άρθρο 22, παρ.5 του Ν.2646/1998, ΦΕΚ 236/Α΄).
γ) Ακρωτηριασμένοι με παθολογοανατομικό ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% προερχόμενο από ακρωτηριασμό.
2. α) Ανασφάλιστοι τετραπληγικοί–παραπληγικοί, ακρωτηριασμένοι (ανεξαρτήτως ανικανότητας εργασίας) και ανασφάλιστοι υπερήλικες του Ο.Γ.Α.
β) Δημόσιοι υπάλληλοι, δικαστικοί λειτουργοί, στρατιωτικοί, όργανα Σωμάτων Ασφαλείας, υπάλληλοι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), υπάλληλοι των Ν.Π.Δ.Δ. (εφόσον είναι ασφαλισμένοι Δημοσίου), εν ενεργεία και συνταξιούχοι, καθώς και τα μέλη των οικογενειών των ανωτέρω κατηγοριών. Ως μέλη της οικογένειας των υπαλλήλων και συνταξιούχων θεωρούνται ο/η σύζυγος και τα τέκνα αυτών (παρ. 7 της Υ.Α. αριθμ. 59015/1578/21.6.1984, ΦΕΚ 460/Β΄).
γ) Ασφαλισμένοι του Τ.Α.Κ.Ε. σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 21 του Ν.2084/1992 (ΦΕΚ 165/Α΄).
δ) Δικαιούχοι σύνταξης "Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου" και τα μέλη των οικογενειών τους.
ε) Δικαιούχοι της 1β΄ κατηγορίας που κρίθηκαν από τους οικείους ασφαλιστικούς φορείς μη δικαιούχοι της εξωϊδρυματικής οικονομικής ενίσχυσης γιατί δεν είχαν τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις που προβλέπουν οι οικείες διατάξεις του ασφαλιστικού τους οργανισμού.
στ) Δικαιούχοι σύνταξης του Δημοσίου από μεταβίβαση (Υ.Α. αριθμ. 59015/1578/21.6.1984, ΦΕΚ 460/Β΄).
ζ) Κύπριοι υπήκοοι ελληνικής καταγωγής, εφόσον κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα.
η) Παλιννοστούντες ομογενείς, ανεξάρτητα εάν έχουν στερηθεί ή όχι την ελληνική ιθαγένεια.
θ) Υπήκοοι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε), του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ε.Ο.Χ.) και των κρατών που περιλαμβάνονται

στην κυρωμένη με το Ν.Δ. 4017/1959 (ΦΕΚ 246/Α΄) Ευρωπαϊκή Σύμβαση, εφόσον κατοικούν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα.
ι) Κρινόμενοι ως ανίκανοι για επιδότηση των τέκνων τους κατά τις διατάξεις του Ν. 4051/1961 και του Β.Δ. 669/1961, εφόσον συγκεντρώνουν τους απαιτούμενους όρους.
ια) Αναγνωριζόμενοι ως δικαιούχοι του προβλεπόμενου επιδόματος από τις διατάξεις του Ν.Δ. 1153/1972 "Περί προστασίας πολυμελών οικογενειών διά παροχής οικογενειακών επιδομάτων" (ΦΕΚ 76/Α΄), εφόσον συγκεντρώνουν τους απαιτούμενους όρους.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση του ενδιαφερόμενου ή του νομίμου αντιπροσώπου του (σε περίπτωση που αντί του άμεσα ενδιαφερόμενου ενεργεί νόμιμος αντιπρόσωπος, για κατάθεση δικαιολογητικών, για είσπραξη επιδόματος κ.α., κατατίθεται θεωρημένο πληρεξούσιο. Σε περίπτωση που έχει ανατεθεί η επιμέλεια του ενδιαφερόμενου σε άλλο πρόσωπο, κατατίθεται αντίστοιχα η σχετική πράξη που εκδίδεται από την αρμόδια Αρχή).
2. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου του προς ενίσχυση ατόμου ή του νομίμου αντιπροσώπου του. Σε περίπτωση έλλειψης των ανωτέρω, προσκομίζεται οποιοδήποτε πιστοποιητικό - έγγραφο δηλώνει την ταυτότητα του προς ενίσχυση ατόμου. (Κατατίθεται κάθε 1 έτος, ανεξαρτήτως της διαδικασίας αναθεώρησης).
3. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης (προκειμένου να πιστοποιείται η σύνθεση της οικογένειας και η συγγενική σχέση των μελών). Ο τόπος μόνιμης κατοικίας του προς ενίσχυση ατόμου δηλώνεται από τα στοιχεία της υπεύθυνης δήλωσης που κατατίθεται σύμφωνα με την παρ.5 του άρθρου 3 του Ν.2690/1999 (ΦΕΚ 45/Α΄). (Κατατίθεται κάθε 1 έτος, ανεξαρτήτως της διαδικασίας αναθεώρησης).
4. Γνωμάτευση - πιστοποιητικό της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής.
5. Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία δηλώνονται τα ακόλουθα :
α. Ότι η παρεχόμενη οικονομική ενίσχυση θα χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες του δικαιούχου.
β. Ότι ο αιτών δεν είναι ασφαλισμένος στο Δημόσιο ή σε άλλο ασφαλιστικό φορέα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής (για ανασφάλιστους).
γ. Ότι δεν λαμβάνει για την ίδια αιτία οικονομική ενίσχυση από οποιαδήποτε άλλη πηγή της ημεδαπής ή αλλοδαπής (για ασφαλισμένους Δημοσίου).
Σημείωση: Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος, ασφαλισμένος του Δημοσίου, λαμβάνει οποιαδήποτε μορφή οικονομικής ενίσχυσης (όχι σύνταξη), μικρότερη του ποσού της οικονομικής ενίσχυσης και για τις ανάλογες παθήσεις, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 της Κ.Υ.Α. αριθμ. Π3α/Φ.27/Γ.Π.οικ.124095/2002 (ΦΕΚ 1594/Β΄), τότε στο εδάφιο 2 της υπεύθυνης δήλωσης πρέπει να αναγράφεται ότι λαμβάνει για την ίδια αιτία οικονομική ενίσχυση, τον φορέα από τον οποίο προκύπτει αυτή η παροχή καθώς και το ύψος αυτής.
δ. Ότι ο αιτών δεν περιθάλπτεται σε κλειστό Ίδρυμα προνοιακού χαρακτήρα.

ε. Ότι ο δηλών αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενημερώσει αμέσως την αρμόδια Υπηρεσία για την κατάσταση υγείας του δικαιούχου (επιδείνωση-βελτίωση), την οικογενειακή του κατάσταση, την ασφαλιστική του κατάσταση (ασφαλιστικό καθεστώς και μορφολογία αποδοχών όταν συνδέονται με την αναπηρία του κ.α.), τη μεταβολή του τόπου κατοικίας του, του πληρεξούσιου ατόμου (εάν υπάρχει), την εισαγωγή σε κλειστό Ίδρυμα προνοιακού χαρακτήρα κ.λ.π.
6. Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει οποιασδήποτε μορφής οικονομική ενίσχυση για την ίδια αιτία, τότε προσκομίζει απόκομμα απόδειξης πληρωμής ή βεβαίωση από τον ασφαλιστικό του φορέα.
7. Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος περιθάλπτεται σε κλειστό Ίδρυμα προνοιακού χαρακτήρα, τότε προσκομίζει σχετική βεβαίωση.

Διαδικασία:

- Τα παραπάνω δικαιολογητικά κατατίθενται στη Δ/νση ή Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή Διαμερίσματος.
- **Για την έκδοση της γνωμάτευσης - πιστοποιητικού** που έχει χαρακτήρα Απόφασης της κατά περίπτωση αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής, προκειμένου να πιστοποιηθεί το είδος και ο βαθμός της αναπηρίας των ενδιαφερομένων, ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία:

α. Κατάθεση αίτησης του ενδιαφερόμενου ή του νομίμου αντιπροσώπου του στη Γραμματεία της κατά περίπτωση αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής.
β. Κατάθεση ιατρικής βεβαίωσης – γνωμάτευσης, που χορηγείται από ιατρούς που υπηρετούν σε Νοσηλευτικά Ιδρύματα του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ) τα οποία έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Ν.Δ. 2592/1953 (ΦΕΚ 254/Α΄). Η βεβαίωση-γνωμάτευση φέρει υπογραφή Δ/ντή ή Επιμελητή Α΄ Κλινικών ή Μονάδων με ειδικότητα νευρολόγου ή νευροχειρουργού ή ορθοπεδικού (σε περιπτώσεις μετατραυματικής τετραπληγίας-παραπληγίας), θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από τη Διοίκηση του Νοσοκομείου.
Η ανωτέρω ιατρική βεβαίωση - γνωμάτευση εκδίδεται από Νοσηλευτικά Ιδρύματα του Νομού όπου κατοικεί μόνιμα ο ενδιαφερόμενος. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν οι σχετικές ιατρικές ειδικότητες, τότε οι ενδιαφερόμενοι είναι δυνατόν να προσκομίζουν στις Γραμματείες των Υγειονομικών Επιτροπών ιατρικές βεβαιώσεις - γνωματεύσεις από Νοσηλευτικά Ιδρύματα όμορων Νομών ή από Νοσηλευτικά Ιδρύματα της Περιφέρειας που ανήκει ο Νομός στον οποίο κατοικούν μόνιμα.
Σε περιπτώσεις που η πάθηση ή η βλάβη του ενδιαφερόμενου ατόμου χρήζει διάγνωσης και κλινικής εκτίμησης από Ειδικά Διαγνωστικά Κέντρα Δημοσίων Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων ή από κλινικές Θεραπευτηρίων Χρονίων Παθήσεων του Δημοσίου κ.α., τότε είναι δυνατή η προσκόμιση βεβαιώσεων από αυτά, ακόμη και αν είναι σε περιοχές εκτός του Νομού στον οποίο κατοικεί.
Για τη διευκόλυνση του έργου των κατά περίπτωση αρμόδιων Υγειονομικών Επιτροπών είναι δυνατό να κατατίθεται κάθε άλλο στοιχείο (κλινικές, εργαστηριακές εξετάσεις κ.α.), όταν αυτό ζητηθεί από τις Επιτροπές ή ο ενδιαφερόμενος το κρίνει απαραίτητο. Η ιατρική βεβαίωση - γνωμάτευση που

εκδίδεται από τα Νοσηλευτικά Ιδρύματα του Ε.Σ.Υ ή άλλες αρμόδιες μονάδες και ιδρύματα ισχύει για 1 έτος από την ημερομηνία έκδοσής της.

Διαδικασία έκδοσης γνωμάτευσης-πιστοποιητικού από τις Υγειονομικές Επιτροπές :

- Οι Υγειονομικές Επιτροπές που είναι αρμόδιες για την έκδοση των γνωματεύσεων - πιστοποιητικών (αποφάσεων) για τους ενδιαφερόμενους που υπάγονται στην παρ. 1 του άρθρου 2 της σχετικής Κ.Υ.Α. (Π3α/Φ.27/Γ.Π.οικ.124095/2002, ΦΕΚ 1594/Β΄) συγκροτούνται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στις σχετικές διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, στην παρ. 6 της Κ.Υ.Α. αριθμ. 61384/1638/1983 (ΦΕΚ 324/Β΄) και στην Κ.Υ.Α. αριθμ. Δ1α/οικ.16585/1999 «Τρόπος λειτουργίας των Πρωτοβάθμιων και Δευτεροβάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών» (ΦΕΚ 1594/Β΄). Στις εν λόγω Επιτροπές παραπέμπονται οι ενδιαφερόμενοι που είναι ανασφάλιστοι ή ασφαλισμένοι Δημοσίου (εν ενεργεία, συνταξιούχοι καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους). Το στρατιωτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων καθώς και οι υπηρετούντες στα Σώματα Ασφαλείας παραπέμπονται στις αρμόδιες για την περίπτωσή τους Υγειονομικές Επιτροπές.
- Στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, όπου προκαταρκτικά εφαρμόζεται ο θεσμός της Κάρτας Αναπηρίας (Κ.Α) σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. αριθμ. Π3α/Φ80/οικ.907/2001 (ΦΕΚ 284/Β΄), αρμόδιες για την πιστοποίηση της αναπηρίας των ενδιαφερόμενων είναι οι Α΄/βάθμιες και Β΄/βάθμιες Επιτροπές Πιστοποίησης Αναπηρίας (Π.Ε.Π.Α - Δ.Ε.Π.Α), όπως αυτές προβλέπονται από το Π.Δ 210/1998 (ΦΕΚ 169/Α΄). Με την καθολική εφαρμογή του θεσμού της Κάρτας Αναπηρίας, την αρμοδιότητα των παραπάνω Υγειονομικών Επιτροπών θα έχουν οι Π.Ε.Π.Α. και Δ.Ε.Π.Α. όπως θα ισχύουν και θα λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο.
- Οι γνωματεύσεις-πιστοποιητικά που έχουν χαρακτήρα Απόφασης και εκδίδονται από τις αρμόδιες κατά περίπτωση Υγειονομικές Επιτροπές πρέπει να αναγράφουν τα ακόλουθα:

α) Τα πλήρη στοιχεία του ενδιαφερόμενου.
β) Τα στοιχεία των ιατρικών βεβαιώσεων-γνωματεύσεων, βάσει των οποίων εκδίδονται (ημερομηνία, νοσοκομείο κ.α.).
γ) Το είδος και το βαθμό (ποσοστό) αναπηρίας του ενδιαφερόμενου με σαφή καθορισμό της πάθησης και της κατηγορίας στην οποία αυτή υπάγεται.

- Σε περίπτωση μη αναστρέψιμης κατάστασης (βαθμού αναπηρίας) του ενδιαφερόμενου, η διάρκεια ισχύος της Απόφασης της Υγειονομικής Επιτροπής είναι ισόβια. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η διάρκεια ισχύος ακολουθεί τα όσα ορίζουν οι ισχύοντες κατά περίπτωση Κανονισμοί-Κώδικες Εκτίμησης Βαθμού Αναπηρίας, όταν, όμως, δεν προσδιορίζεται σαφώς η χρονική διάρκεια, τότε ως ελάχιστο όριο λογίζεται η τριετία.
- Δικαίωμα ένστασης κατά των γνωματεύσεων - πιστοποιητικών (Αποφάσεων) των αρμόδιων κατά περίπτωση Α΄/βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών (ΠΥΕ) και προσφυγής στις αρμόδιες κατά περίπτωση Β΄/βάθμιες Υγειονομικές Επιτροπές (ΔΥΕ) έχουν :

α) Οι ενδιαφερόμενοι, εντός είκοσι (20) ημερών από την ανακοίνωση σε αυτούς των σχετικών Αποφάσεων και
β) οι αρμόδιες Υπηρεσίες χορήγησης του επιδόματος, εφόσον κρίνουν την σχετική Απόφαση ως αδικαιολόγητη ή μη επαρκώς αιτιολογημένη, εντός είκοσι (20) ημερών από την ανακοίνωση σε αυτές των σχετικών αποφάσεων.

- Οι κατά περίπτωση αρμόδιες ΔΥΕ αποφαίνονται οριστικά και η Απόφαση που εκδίδουν είναι υποχρεωτική για τον ενδιαφερόμενο και για την υπηρεσία που χορηγεί την οικονομική ενίσχυση. Σε περίπτωση που η απόφαση της ΔΥΕ είναι απορριπτική, τότε ο ενδιαφερόμενος μπορεί να επανέλθει με σχετικό αίτημα στην ΠΥΕ, ένα (1) έτος από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της ΔΥΕ, εφόσον έχουν προκύψει νέα δεδομένα για την κατάσταση της υγείας του.
- Η οικονομική ενίσχυση εισπράττεται :

α) από τον ίδιο το δικαιούχο, τετραπληγικό - παραπληγικό, όταν έχει τη δυνατότητα να υπογράφει τον τίτλο εξόφλησης,
β) από πληρεξούσιο άτομο, το οποίο εξουσιοδοτείται από το δικαιούχο για το σκοπό αυτό.

- Ως ημερομηνία έναρξης για τη χορήγηση της εν λόγω οικονομικής ενίσχυσης ορίζεται η ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης στην αρμόδια Δ/νση-Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α).

Αρμόδια Υπηρεσία:

Δ/νση-Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.9.8 Επίδομα βαριάς νοητικής καθυστέρησης.

Θεσμικό πλαίσιο:

Κ.Υ.Α. αριθμ. Γ4/Φ12/οικ.1930/1982 (ΦΕΚ 724/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Γ4/Φ423/οικ.1167/1984 (ΦΕΚ 289/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Γ4β/Φ423/οικ.2208/1988 (ΦΕΚ 559/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. 2070228/7908/0022/1989 (ΦΕΚ 700/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Π4/Φ423/1568/1994 (ΦΕΚ 227/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Π4γ/Φ423/οικ.2797/1996 (ΦΕΚ 467/Β΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

2 - 5 έτη, ανάλογα με την ισχύ της γνωμάτευσης της Υγειονομικής Επιτροπής.

Δικαιούχοι:

1. Τα άτομα που έχουν βαριά νοητική καθυστέρηση με δείκτη νοημοσύνης κάτω του 30.
2. Για παιδιά ηλικίας μέχρι 2½ ετών δεν προσδιορίζεται ο δείκτης νοημοσύνης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι γνωματεύσεις πρέπει να αναφέρουν μόνο ότι το παιδί πάσχει από βαριά νοητική καθυστέρηση.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση του πατέρα ή της μητέρας ή του κηδεμόνα της οικογένειας στην οποία ζει το άτομο.
2. Γνωμάτευση της Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής ή της Β΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής σε περίπτωση ένστασης. Για τη γνωμάτευση απαιτείται βεβαίωση ιατρού ψυχιάτρου, Διευθυντού Κλινικής ή Επιμελητή Α΄ Κρατικού Νοσοκομείου ή Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής του οικείου Γενικού Νομαρχιακού Νοσοκομείου. Η ιατρική βεβαίωση πρέπει να είναι θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από τον Διοικητικό Διευθυντή ή το νόμιμο αναπληρωτή του.
3. Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 του υπεύθυνου είσπραξης, στην οποία δηλώνονται τα εξής:
α) Ότι η οικονομική ενίσχυση θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τις ανάγκες του βαριά νοητικά καθυστερημένου.
β) Ότι ο βαριά νοητικά καθυστερημένος δεν παίρνει για την ίδια αιτία (νοητική καθυστέρηση) άλλη οικονομική ενίσχυση ή σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή ή ότι παίρνει για την ίδια αιτία ποσό..... ευρώ από ..... ως επίδομα ή προσαύξηση μισθού ή σύνταξη ή τροφεία - νοσηλεία ή δίδακτρα ανάλογα με την περίπτωση.
γ) Ότι ο βαριά νοητικά καθυστερημένος είναι ασφαλισμένος (άμεσα ή έμμεσα) στο Δημόσιο, Ι.Κ.Α., Τ.Ε.Β.Ε., Ο.Γ.Α. κ.λ.π. Ειδικά, οι ασφαλισμένοι στο Ι.Κ.Α., οι οποίοι έχουν ασφαλίσει έμμεσα τον ενδιαφερόμενο δηλώνουν αν είναι εργαζόμενοι ή συνταξιούχοι. Οι συνταξιούχοι προσκομίζουν και απόκομμα σύνταξης. Οι ανασφάλιστοι δηλώνουν ότι δεν έχουν καμία ασφάλεια (σε ορισμένες περιπτώσεις δεν αρκεί η υπεύθυνη δήλωση και απαιτείται βεβαίωση).
δ) Ότι ο δηλών θα ειδοποιήσει αμέσως την αρμόδια Υπηρεσία, σε περίπτωση εισαγωγής του βαριά νοητικά καθυστερημένου για νοσηλεία σε Ίδρυμα ή Νοσοκομείο για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δύο (2) μηνών, εφόσον η δαπάνη περίθαλψης δεν καλύπτεται αποκλειστικά από την οικογένεια πλησίον της οποίας διαβιώνει ο Β.Ν.Κ. καθώς και σε οποιαδήποτε αλλαγή των δηλωθέντων στοιχείων, όπως αλλαγή του τόπου κατοικίας, λήψη οικονομικής ενίσχυσης από άλλο φορέα ή αύξηση της αναπηρικής σύνταξης που παίρνει ο βαριά νοητικά καθυστερημένος από τον ασφαλιστικό του φορέα, θανάτου του κ.λ.π. Η υπεύθυνη δήλωση θεωρείται για το γνήσιο της υπογραφής του δηλούντος.
4) Επικυρωμένη φωτοτυπία ταυτότητας του υπεύθυνου είσπραξης και του βαριά νοητικά καθυστερημένου, αν είναι πάνω από 16 ετών .
5) Επικυρωμένη φωτοτυπία του βιβλιαρίου ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης του υπεύθυνου είσπραξης και του βαριά νοητικά καθυστερημένου.
6) Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή πιστοποιητικό γέννησης.
7) Δικαστική απόφαση με την οποία έχει τεθεί υπό δικαστική αντίληψη ή εποπτεία ο βαριά νοητικά καθυστερημένος (η απόφαση αυτή υποβάλλεται στις περιπτώσεις που ο Β.Ν.Κ. είναι άνω των 18 ετών και το επίδομα δεν εισπράττουν οι γονείς του).

Διαδικασία:

Υποβολή δικαιολογητικών, έλεγχος αυτών, έκδοση απόφασης αναγνώρισης δικαιώματος και έγκριση καταβολής μηνιαίας οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα που πάσχουν από νοητική καθυστέρηση.
Σημείωση: Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης είναι συνάρτηση του ύψους της αντίστοιχης παροχής που λαμβάνει ο ενδιαφερόμενος από τον ασφαλιστικό του φορέα.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.9.9 Διατροφικό επίδομα νεφροπαθών.

Θεσμικό πλαίσιο:

Κ.Υ.Α. αριθμ. Α2γ/5014/1982 (ΦΕΚ 591/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Υ3β/οικ.5220/2000 (ΦΕΚ 1353/Β΄).

Προϋποθέσεις:

Το πρόγραμμα εφαρμόζεται:
α) Στους νεφροπαθείς που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο νεφρικής ανεπάρκειας και υποβάλλονται σε διαδικασία αιμοκάθαρσης δια τεχνητού νεφρού ή περιτοναϊκής κάθαρσης (σε αυτούς δίδεται εφ' όρου ζωής).
β) Στους μεταμοσχευθέντες νεφροπαθείς.

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση του ασθενούς ή του νομίμου αντιπροσώπου με τα απαραίτητα στοιχεία του.
β) Γνωμάτευση ή βεβαίωση ιατρού νεφρολόγου επικυρωμένη από Δ/κο Δ/ντή Κρατικού Νοσοκομείου ότι το άτομο πάσχει από νεφροπάθεια και ότι βρίσκεται στο τελευταίο στάδιο Χ.Ν.Α.
γ) Βεβαίωση οικείας δημοτικής ή κοινοτικής αρχής ότι ο δικαιούχος βρίσκεται στη ζωή και ότι είναι μόνιμος κάτοικος της περιοχής.

Διαδικασία:

Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στις κατά τόπους Ν.Α. (Δ/νση Υγιεινής) οι οποίες και καταβάλλουν το διατροφικό επίδομα στους δικαιούχους. Ως ημερομηνία έναρξης του δικαιώματος καταβολής του διατροφικού επιδόματος θεωρείται η ημερομηνία εγγραφής των δικαιούχων στους ειδικούς καταλόγους των αρμοδίων υπηρεσιών των Ν.Α. όπου υπάγονται οι ασθενείς.
Σημείωση: Το ύψος του διατροφικού επιδόματος καθορίζεται με σχετικές Κ.Υ.Α..

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Δ/νση ή Τμήμα Υγιεινής της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.9.10 Επίδομα καύσιμων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Υ.Α. αριθμ. Γ4α/Φ15/849/1988 (ΦΕΚ 168/Β΄), άρθρο 5, παρ. 78 του Ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43/Α΄), άρθρο 4, παρ. 5 του Ν. 2345/1995 (ΦΕΚ 213/Α΄).

Προϋποθέσεις:

1. Ανάπηροι με κινητική αναπηρία των κάτω άκρων με ποσοστό 80% και άνω ή ακρωτηριασμό και των δύο ποδιών.
2. Ιδιοκτησία Ι.Χ. επιβατηγού αυτοκινήτου που εισήχθη με απαλλαγή τέλους ταξινόμησης.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση του ενδιαφερόμενου ή του νομίμου αντιπροσώπου του.
2. Αντίγραφο της απόφασης ατελούς εισαγωγής της αρμόδιας Τελωνειακής Αρχής, από την οποία και, από σχετική πάνω σε αυτό βεβαίωση της ίδιας αρχής, προκύπτει η, με απαλλαγή τέλους ταξινόμησης, παράδοση αυτοκινήτου στον ενδιαφερόμενο ανάπηρο με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.
3. Γνωμάτευση της Ανώτατης Στρατιωτικής Υγειονομικής Επιτροπής (Α.Σ.Υ.Ε.) ή της Α΄/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής (Π.Υ.Ε.), η οποία ορίζει σαφώς ότι ο ενδιαφερόμενος έχει κινητική αναπηρία των δύο κάτω άκρων με ποσοστό 80% και άνω ή ακρωτηριασμό και των δύο κάτω άκρων. Για την έκδοσή της απαιτείται ιατρική γνωμάτευση Δ/ντή ιατρού νευρολογικής ή νευροχειρουργικής κλινικής Κρατικού Νοσοκομείου, προκειμένου δε για μετατραυματική τετραπληγία - παραπληγία και Δ/ντή ιατρού ορθοπεδικής κλινικής του ίδιου νοσοκομείου, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από τον Διοικητικό Διευθυντή.
4. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής, στην οποία δηλώνονται τα εξής:
α) Ότι ο δηλών κατέχει και χρησιμοποιεί το αυτοκίνητο που έχει εισάγει ατελώς.
β) Ότι θα αναφέρει στην Υπηρεσία κάθε μεταβολή, η οποία θα συνεπάγεται τη διακοπή του επιδόματος καυσίμων, όπως θάνατος δικαιούχου, πώληση αυτοκινήτου, απώλεια αυτοκινήτου ή ολοκληρωτική καταστροφή του (π.χ. φωτιά), μη κίνηση του αυτοκινήτου πέραν του τριμήνου λόγω σοβαρών μηχανικών βλαβών, παραμονή του ανάπηρου σε νοσηλευτικό ίδρυμα πέραν του τριμήνου, μετοίκηση σε άλλο Νομό κ.λ.π..
5. Σε περίπτωση που δεν θα εισπράττει το επίδομα ο ίδιος ο δικαιούχος απαιτείται νόμιμη εξουσιοδότηση. Για δικαιούχα ανήλικα παιδιά, υπεύθυνη δήλωση των δύο γονέων ότι υπάρχει ο γάμος και ορισμός του ενός για την είσπραξη του επιδόματος.

6. Επικυρωμένη φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας του δικαιούχου και του υπεύθυνου είσπραξης όταν ορίζεται.
7. Επικυρωμένη φωτοτυπία του βιβλιαρίου υγείας.

Διαδικασία:

Υποβολή δικαιολογητικών, έλεγχος αυτών, έκδοση απόφασης αναγνώρισης δικαιώματος και έγκριση καταβολής επιδόματος καυσίμων.

Χρόνος ισχύος της παροχής:

2 - 5 έτη, ανάλογα με την ισχύ της γνωμάτευσης της Υγειονομικής Επιτροπής.

Απαιτούμενος χρόνος για την έκδοση της απόφασης:

10 - 30 ημέρες.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.9.11 Προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης Α.μεΑ. παρεχόμενα από το Ι.Κ.Α.

3.9.11α Επίδομα ασθένειας από το Ι.Κ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 35 του Α.Ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179/Α΄), άρθρο 14 παρ. 1 και 3 του Ν.1469/1984 (ΦΕΚ 111/Α΄), άρθρο 11 του Ν.1759/1988 (ΦΕΚ 50/Α΄).

Δικαιούχοι:

Οι άμεσα ασφαλισμένοι, εφόσον συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:
α) Αποχή λόγω ασθένειας από την εργασία, με διάρκεια μεγαλύτερη των 3 ημερών.
β) Για επιδότηση μέχρι 182 ημέρες για την ίδια ή για διαφορετικές παθήσεις μέσα στον ίδιο χρόνο, η πραγματοποίηση 100 ημερών ασφάλισης το αμέσως προηγούμενο της αναγγελίας της ασθένειας ημερολογιακό έτος ή το προηγούμενο 15μηνο, στο οποίο δεν συνυπολογίζονται οι ημέρες ασφάλισης που έχουν πραγματοποιηθεί το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο.
γ) Για επιδότηση μέχρι 360 ημέρες για την ίδια πάθηση, η πραγματοποίηση το λιγότερο 300 ημερών ασφάλισης μέσα στα δύο αμέσως προηγούμενα της αναγγελίας της ασθένειας ημερολογιακά χρόνια ή μέσα στο προηγούμενο της

αναγγελίας 30μηνο, στο οποίο, όμως, δεν συνυπολογίζονται οι ημέρες ασφάλισης του τελευταίου τριμήνου.
δ) Μετά τη συμπλήρωση 360 ημερών, πρέπει να υπάρχουν οι αυξημένες προϋποθέσεις του άρθρου 20 παρ. 4 του Α.Ν. 1846/1951 (συνταξιοδότηση αναπηρίας) για τη συνέχιση της επιδότησης μέχρι 720 ημέρες.
Σημείωση: εάν η ασθένεια οφείλεται σε εργατικό ατύχημα, τότε είναι αρκετή η ασφάλιση κατά την ημέρα του ατυχήματος (χωρίς προϋποθέσεις). Εάν οφείλεται σε εκτός εργασίας ατύχημα, είναι αρκετή η συμπλήρωση του μισού μόνο αριθμού ημερών ασφάλισης όπως ορίζεται παραπάνω.

Δικαιολογητικά:

Ο ασφαλισμένος πρέπει να προσκομίσει στην Υπηρεσία Παροχών:
1. Γνωμάτευση ανικανότητας.
2. Βεβαίωση διακοπής εργασίας από τον εργοδότη.
3. Ασφαλιστικό βιβλιάριο.
4. Ατομικό βιβλιάριο υγείας και, εφόσον υπάρχουν προστατευόμενα μέλη, οικογενειακό.

Διαδικασία:

- Ο θεράπων ιατρός του Ι.Κ.Α., ειδικότητας αντίστοιχης με την πάθηση του ασφαλισμένου, δύναται να βεβαιώνει ανικανότητα μέχρι 15 ημέρες μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος είτε συνεχή είτε διακεκομμένη.
- Για βεβαίωση ανικανότητας πέραν των 15 ημερών ο ασφαλισμένος παραπέμπεται στην αρμόδια Α΄/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή. Η ΑΥΕ δύναται να βεβαιώνει ανικανότητα κατά την ιατρική - επιστημονική κρίση των μελών της, σύμφωνα με την βαρύτητα της πάθησης του ασφαλισμένου και μέχρι εξάντλησης του ανώτατου ορίου ανικανότητας (720 ημέρες).
- Η ΒΥΕ ανικανότητας επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής του ασφαλισμένου ή του αρμόδιου ασφαλιστικού οργάνου μέσα στη συγκεκριμένη προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 28 του Κανονισμού Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας.

Άλλες πληροφορίες:

- Για τις πρώτες 15 ημέρες επιδότησης κάθε έτους μετά το τριήμερο του χρόνου αναμονής, το ύψος του επιδόματος ασθένειας είναι μειωμένο στο 50% του ημερησίου επιδόματος ασθένειας.
- Το ποσό του επιδόματος ασθένειας των 15 πρώτων ημερών κάθε χρόνου που αφορά στους εργατοτεχνίτες οικοδόμους είναι ίσο με το 50% του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία ανήκει ο ασφαλισμένος οικοδόμος.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Το Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου.

3.9.11β Χορήγηση επιδόματος απόλυτης αναπηρίας ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 29 παρ. 10 του Α.Ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179/Α΄), άρθρο 16, παρ. 20 του Ν. 4497/1966 (ΦΕΚ 37/Α΄), άρθρο 12 του Ν. 825/1978 (ΦΕΚ 189/Α΄).

Προϋποθέσεις:

α) Το ποσό της καταβαλλόμενης βασικής σύνταξης λόγω αναπηρίας ή θανάτου προσαυξάνεται κατά 50%, εφόσον ο συνταξιούχος βρίσκεται διαρκώς σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπαράσταση άλλου προσώπου.
β) Το επίδομα απόλυτης αναπηρίας δικαιούνται και οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος, εφόσον είναι τυφλοί.

Δικαιολογητικά:

α) Έντυπη αίτηση (χορηγείται στο Ι.Κ.Α.).
β) Απόκομμα της σύνταξης ή απόφαση συνταξιοδότησης.
γ) Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή από ιατρό του Ι.Κ.Α., η οποία να αναφέρει την πάθηση του συνταξιούχου.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στη συνέχεια, παραπέμπονται για εξέταση στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α..
Σημείωση: Στους συνταξιούχους που παίρνουν δύο συντάξεις από το Ι.Κ.Α., το ΕΑΑ χορηγείται μόνο στη σύνταξη εκείνη, που το ποσό της είναι συμφερότερο για τον συνταξιούχο.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Διοίκηση Ι.Κ.Α. - Δ/νση Παροχών - Τμ. Συντάξεων.
Ταχυδρομική Δ/νση: Αγ. Κων/νου 8, Τ.Κ. 10241, Αθήνα.
Τηλ.: 210 5215000/εσώτ. 193 και 210 5215193.

3.9.11γ Χορήγηση παραπληγικού επιδόματος σε ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 42 του Ν. 1140/1981 (ΦΕΚ 68/Α΄), άρθρο 16, παρ. 1 του Ν. 2042/1992 (ΦΕΚ 75/Α΄), άρθρο 5 του Ν. 3232/2004 (ΦΕΚ 48/Α΄), άρθρο 61, παρ. 3 και 5 του Ν. 3518/2006 (ΦΕΚ 272/Α΄).

Δικαιούχοι:

1. Οι πάσχοντες από παραπληγία –τετραπληγία, παραπάρεση –τετραπάρεση, διπληγία-τριπληγία, με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
2. α) Οι πάσχοντες από μυασθένεια-μυοπάθεια με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.

β) Οι έχοντες ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω προερχόμενο από ακρωτηριασμό των δύο άνω ή κάτω άκρων ή κατά το ένα άνω και ένα κάτω άκρο.

γ) Οι έχοντες φωκομέλεια που επιφέρει βαθμό κινητικής αναπηρίας 67% και άνω.

δ) Οι πάσχοντες από σκλήρυνση κατά πλάκας που επιφέρει παραπληγία-τετραπληγία με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.

ε) Οι έχοντες ακρωτηριασμό του ενός άνω ή κάτω άκρου με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, που δεν επιδέχεται εφαρμογής τεχνητού μέλους.

στ) Οι πάσχοντες από το σύνδρομο κλάματος γαλής (παρ. 5 του άρθρου 61 του Ν. 3518/2006).

ζ) Οι πάσχοντες από ατελή οστεογένηση, με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω (παρ. 5 του άρθρου 61 του Ν. 3518/2006).

η) Οι πάσχοντες από οστεοψαθύρωση, με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω (παρ. 5 του άρθρου 61 του Ν. 3518/2006).

3. Το παραπληγικό επίδομα χορηγείται: α) στους συνταξιούχους και τα μέλη της οικογένειάς τους, β) στους ασφαλισμένους που έχουν πραγματοποιήσει τριακόσιες πενήντα (350) Η.Ε. τα τελευταία τέσσερα (4) χρόνια, τα αμέσως προηγούμενα της υποβολής της αίτησης, από τις οποίες οι πενήντα (50) Η.Ε. να έχουν πραγματοποιηθεί το προηγούμενο έτος ή το προηγούμενο 15μηνο ή οι χίλιες (1000) να έχουν πραγματοποιηθεί οποτεδήποτε και γ) στα μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου ο οποίος έχει συμπληρώσει τις παραπάνω χρονικές προϋποθέσεις.

Δικαιολογητικά:

α) Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.).
β) Ασφαλιστικό βιβλιάριο, εάν ο αιτών είναι ασφαλισμένος και απόφαση συνταξιοδότησης, εάν ο αιτών είναι συνταξιούχος.
γ) Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 ότι ο δικαιούχος δεν νοσηλεύεται σε Ίδρυμα ασυλιακής μορφής.
δ) Ιατρική βεβαίωση από δημόσιο νοσοκομείο ή από ιατρό του Ι.Κ.Α., η οποία να αναφέρει την πάθηση του δικαιούχου.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στη συνέχεια, παραπέμπονται για εξέταση στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α.

Άλλες πληροφορίες:

Η καταβολή του παραπληγικού επιδόματος αναστέλλεται εφόσον ο δικαιούχος νοσηλεύεται σε Ίδρυμα ασυλιακής μορφής για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα (30) ημερών, ενώ δεν αναστέλλεται εφόσον ο δικαιούχος εργάζεται.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Διοίκηση Ι.Κ.Α.
1. Δ/νση Παροχών - Τμ. Συντάξεων.
Ταχυδρομική Δ/νση: Αγ. Κων/νου 8, Τ.Κ. 10241, Αθήνα.
Τηλ.: 210 5215000/εσώτ. 193 και 210 5215193.
2. Γεν. Δ/νση Υπηρεσιών Υγείας.
Δ/νση Αναπηρίας & Κ.Ε. –Τμήμα Αναπηρίας.
Ταχυδρομική Δ/νση: Αγ. Κων/νου 16, Τ.Κ. 10241 Αθήνα.
Τηλ.: 210 5236611, 219 5248079 (και Φαξ).

3.9.12 Καταβολή αντιτίμου βενζίνης και ελαιολιπαντικών.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 490/1976 (ΦΕΚ 331/Α΄), άρθρο 34 του Ν. 1731/1987 (ΦΕΚ 161/Α΄), Κ.Υ.Α. Φ840/22/53247/1715/31.7.1998.

Χρόνος ισχύος παροχής:

Για το διάστημα κατοχής αναπηρικού αυτοκινήτου.

Δικαιούχοι:

1. Ανάπηροι πολέμου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων.
2. Ανάπηροι ειρηνικής περιόδου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι ένεκα της υπηρεσίας τους.
3. Ανάπηροι Εθνικής Αντίστασης.

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση.
2. Γνωμάτευση αρμόδιας Ανώτατης Υγειονομικής Επιτροπής.
3. Πράξη Κανονισμού Σύνταξης ΓΛΚ.
4. Πιστοποιητικό Τελωνείου.

5. Διασάφηση εισαγωγής αυτοκινήτου.
6. Αντίγραφο άδειας κυκλοφορίας.
7. Αντίγραφο απόφασης Τελωνείου.
8. Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/1986, συνοδευόμενη με ενημερωτικό Σημείωμα Γ.Λ.Κ. τελευταίου τριμήνου.

Διαδικασία:

Τα αναφερόμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται στη ΔΕΠΑΘΑ και εν συνεχεία διαβιβάζεται έγγραφο στη Δ.Ο.Υ. του Σχηματισμού όπου διαμένει ο κάθε ανάπηρος προκειμένου να καταβληθεί το χρηματικό ποσό που δικαιούται.
Σημείωση: το καταβαλλόμενο αντίτιμο βενζίνης εξαρτάται από το ποσοστό αναπηρίας.

Χρόνος έκδοσης ή ολοκλήρωσης:

1 μήνας.

Αρμόδια Υπηρεσία:

ΔΕΠΑΘΑ.

3.9.13 Επίδομα οικονομικής αρωγής από το Ταμείο Αρωγής Αναπήρων Θυμάτων Πολέμου (ΤΑΑΠΘ).

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρα 75 και 87 του Α.Ν. 1324/1949 (ΦΕΚ 326/Α΄), άρθρο 21 του Ν. 1043/1980 (ΦΕΚ 87/Α΄), άρθρο 13 του Ν. 1680/1987 (ΦΕΚ 7/Α΄).

Δικαιούχοι:

Συνταξιοδοτούμενα θύματα πολέμου (Ν.1680/1987), που παίρνουν πολεμική σύνταξη υποκείμενη σε κράτηση 2%.

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση με πλήρη στοιχεία του αιτούντος (Δ/νση, αριθμ. αστυν. ταυτότητας κ.λ.π.).
β) Πρόσφατο τριμηνιαίο ενημερωτικό σημείωμα πολεμικής σύνταξης ή πιστοποιητικό του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.) από το οποίο φαίνεται ότι πραγματοποιείται κράτηση 2% υπέρ του ΤΑΑΠΘ.

Διαδικασία:

Χορηγείται τον Ιούλιο μήνα κάθε έτους.
Τα δικαιολογητικά προσκομίζονται ή αποστέλλονται ταχυδρομικά στο ΤΑΑΠΘ.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Ταμείο Αρωγής Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου.
Ταχυδρομική Δ/νση: Γριβαίων και Δελφών 5, Τ.Κ. 106 80, Αθήνα..
Τηλ.: 210 3638342.
Δικτυακός Τόπος: www.mod.mil.gr

3.9.14 Χορήγηση οικονομικών βοηθημάτων σε υπαλλήλους ή γονείς Α.μεΑ. του Ο.Τ.Ε.

Θεσμικό πλαίσιο:

Απόφαση Δ.Σ. Ο.Τ.Ε. αριθμ. 2612/28.3.2000.

Προϋποθέσεις - Βασικές πληροφορίες:

- Για γονείς παιδιών με αναπηρία 50% και άνω: οικονομική ενίσχυση 350,16 ευρώ (2007).
- Για υπαλλήλους τυφλούς που έχουν προσληφθεί με ειδικούς νόμους για την απασχόληση των Α.μεΑ. (Ν. 1648/1985, Ν. 2643/1998): οικονομική ενίσχυση 146,74 ευρώ (2007).
- Για όσους έχουν προβλήματα μειωμένης κινητικότητας: οικονομική αποζημίωση για έξοδα μετακίνησης από και προς το χώρο εργασίας: 2,05 ευρώ / ημέρα.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Ο.Τ.Ε. Α.Ε.
Ταχυδρομική Δ/νση: Διοικητικό Μέγαρο, Λεωφ. Κηφισίας 99, Τ.Κ. 15124, Μαρούσι – Αθήνα.
Τηλ. Κέντρο Διοικητικού Μεγάρου Ο.Τ.Ε.: 210 6111000.
Δικτυακός Τόπος: www.ote.gr

3.9.15 Προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης Α.μεΑ. παρεχόμενα από το Τ.Σ.Α.Υ.

3.9.15α Επίδομα απολύτου αναπηρίας (συνοδού) ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 16, παρ. 20 του Ν. 4497/1966 (ΦΕΚ 37/Α΄), άρθρο 12 του Ν. 825/1978 (ΦΕΚ 189/Α΄).

Προϋποθέσεις:

1) Συνταξιούχοι ανικανότητας (μόνο οι άμεσα).
2) Συνταξιούχοι λόγω θανάτου (χήροι, χήρες, ορφανά).

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση.
β) Γνωμάτευση Κρατικού Νοσοκομείου, στην οποία βεβαιώνεται η πάθηση και η αδυναμία αυτοεξυπηρέτησης του αιτούντος.
γ) Υπεύθυνη δήλωση, στην οποία δηλώνεται ότι ο δηλών δεν λαμβάνει το επίδομα από άλλη πηγή.
δ) Εάν ο αιτών κατοικεί στην επαρχία, γνωμάτευση ιατρού ο οποίος ορίζεται από την αντιπροσωπεία Τ.Σ.Α.Υ. της περιοχής.

3.9.15β Επίδομα τυφλότητας Τ.Σ.Α.Υ.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 612/1977 (ΦΕΚ 164/Α΄), Ν. 982/1979 (ΦΕΚ 239/Α΄), άρθρο 42 του Ν. 1140/1981 (ΦΕΚ 68/Α΄).

Προϋποθέσεις:

Όλες οι κατηγορίες των συνταξιούχων (γήρατος, ανικανότητας, θανάτου).
Σημείωση: Δεν το δικαιούνται οι εν ενεργεία ασφαλισμένοι.

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση.
β) Γνωμάτευση Κρατικού Νοσοκομείου, από την οποία προκύπτει ότι η οπτική οξύτητα και στους δύο οφθαλμούς του αιτούντος είναι μικρότερη του 1/20.
γ) Υπεύθυνη δήλωση ότι ο δηλών δεν λαμβάνει το επίδομα από άλλη πηγή.

3.9.15γ Επίδομα παραπληγίας-τετραπληγίας ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 42 του Ν.1140/1981 (ΦΕΚ 68/Α΄), άρθρο 16, παρ. 1 του Ν. 2042/1992 (ΦΕΚ 75/Α΄), Υ.Α. αριθμ. Φ11/1845/1985, άρθρο 5 του Ν. 3232/2004 (ΦΕΚ 48/Α΄), άρθρο 61, παρ. 3 και 5 του Ν. 3518/2006 (ΦΕΚ 272/Α΄).

Προϋποθέσεις:

Όλες οι κατηγορίες των ασφαλισμένων και συνταξιούχων και τα προστατευόμενα μέλη εφόσον**:**
α) πάσχουν από παραπληγία, τετραπληγία.
β) πάσχουν από τετραπάρεση, μυασθένεια –μυοπάθεια με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
γ) έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, προερχόμενο από ακρωτηριασμό των δύο άνω ή κάτω άκρων ή κατά το ένα άνω και ένα κάτω άκρο.
δ) έχουν φωκομέλεια που επιφέρει βαθμό αναπηρίας 67% και άνω.
ε) πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας που επιφέρει παραπληγία-τετραπληγία με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
στ) πάσχουν από το σύνδρομο κλάματος γαλής.
ζ) πάσχουν από ατελή οστεογένεση, με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.
η) πάσχουν από οστεοψαθύρωση, με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.
θ) έχουν ακρωτηριασμό του ενός άκρου ή κάτω άκρου με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω που δεν επιδέχεται εφαρμογής τεχνητού μέλους.
Σημείωση: α) Το ύψος του επιδόματος για όσους εμπίπτουν στις περιπτώσεις από α΄ μέχρι η΄ είναι ίσο με το εικοσαπλάσιο του κατώτατου ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη όπως ισχύει κάθε φορά. Για την περίπτωση θ΄ το δεκαπλάσιο, β) Για τους εν ενεργεία απαιτείται χρόνος ασφάλισης σαράντα (40) μηνών.

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση.
β) Γνωμάτευση Κρατικού Νοσοκομείου, από την οποία προκύπτει ότι υπάρχει μία από τις παθήσεις, όπως περιγράφονται παραπάνω.
γ) Υπεύθυνη δήλωση ότι ο δηλών δεν λαμβάνει επίδομα παραπληγίας ή απολύτου αναπηρίας από καμία άλλη πηγή.
δ) Για τους εν ενεργεία ασφαλισμένους χρειάζονται και: α) αποδεικτικά ασκήσεως επαγγέλματος από το 1979 και μετά, β) φωτοτυπίες του ασφαλιστικού βιβλιαρίου κλάδου σύνταξης από την αρχή μέχρι εκεί όπου υπάρχουν καταχωρήσεις, γ) όταν πρόκειται για σύζυγο ή τέκνο, ληξιαρχική πράξη γάμου ή γέννησης αντίστοιχα.

3.9.15δ Βοήθημα Τ.Σ.Α.Υ.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 66 του Κ.Ν 5945/1934.

Δικαιούχοι:

α) Ασφαλισμένοι του Ταμείου μέχρι 31-12-1992, που δεν έχουν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και είναι ανίκανοι για εργασία και άποροι.
β) Χήρες και ορφανά ασφαλισμένων μέχρι 31-12-1992, που είναι άποροι, ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου.

Άλλες πληροφορίες:

Το ποσό είναι ίσο με τα ¾ της κατώτατης σύνταξης όπως ισχύει κάθε φορά.

3.9.15ε Επίδομα αεροθεραπείας ασφαλισμένων Τ.Σ.Α.Υ.

Θεσμικό πλαίσιο:

Π.Δ. 67/1990 (ΦΕΚ 300/Α΄).

Δικαιούχοι:

Οι άμεσα ασφαλισμένοι στον κλάδο ασθενείας του Τ.Σ.Α.Υ. οι οποίοι πάσχουν από:

- Φυματίωση.
- Καρκίνο των πνευμόνων ή πνευμονοκονίαση.
- Νεφρική ανεπάρκεια ή έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση νεφρού.

Προϋποθέσεις :

Θεωρημένο βιβλιάριο υγείας.

Δικαιολογητικά :

1) Αίτηση ασφαλισμένου.
2) Γνωμάτευση ιατρού Κρατικού Νοσοκομείου.
3) Εντολή βιβλιαρίου ασθενείας συμπληρωμένη
4) Ποσοστό αναπηρίας από Α΄/θμια Υγειονομική Επιτροπή.

Διαδικασία:

Μετά την έγκριση από την Α΄/θμια Υγειονομική Επιτροπή χορηγείται το επίδομα αεροθεραπείας.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Τ.Σ.Α.Υ. (Ταμείο Σύνταξης και Αυτασφάλισης Υγειονομικών).
Δ/νση Ασθενείας, Τμήμα Παροχών Ανοικτής Περίθαλψης.
Ταχυδρομική Δ/νση : Αχαρνών 27, ΤΚ 10439, Αθήνα.
Τηλ.: 210 8831177.

Τηλ. Κέντρο: 210 8816911-17.
Ηλεκτρονική Δ/νση: dioik@tsay.gr
Δικτυακός Τόπος: www.tsay.gr

3.9.16 Εξωϊδρυματικό επίδομα παραπληγίας – τετραπληγίας ασφαλισμένων Ο.Γ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 42 του Ν. 1140/1981, άρθρο 16, παρ. 1 του Ν. 2042/1992 (ΦΕΚ 75/Α΄), Κ.Υ.Α. 34^{α}/280/1989, παρ.2 του άρθρου 5 του Ν. 3232/2004 (ΦΕΚ 48/Α΄), άρθρο 61, παρ.3 και 5 του Ν. 3518/2006 (ΦΕΚ 272/Α΄).

Διάρκεια ισχύος:

Για όσο χρόνο κρίνει η Υγειονομική Επιτροπή.

Δικαιούχοι:

Οι ασφαλισμένοι και οι συνταξιούχοι του Κλάδου και του Ο.Γ.Α. καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους.

Προϋποθέσεις:

Α. Οι **ασφαλισμένοι και οι συνταξιούχοι του Κλάδου και του Ο.Γ.Α.** δικαιούνται μηνιαίου εξωϊδρυματικού επιδόματος εφόσον:
1. Κριθούν από την Ειδική Υγειονομική Επιτροπή, ότι:
- Πάσχουν από τετραπληγία ή παραπληγία με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, έστω και προσωρινά.
- Πάσχουν από μυασθένεια-μυοπάθεια με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
- Έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, προερχόμενο από ακρωτηριασμό των δύο άνω ή κάτω άκρων ή κατά το ένα άνω και ένα κάτω άκρο.
- Έχουν φωκομέλεια που επιφέρει βαθμό κινητικής αναπηρίας 67% και άνω.
- Πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας που επιφέρει παραπληγία-τετραπληγία με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
- Έχουν ακρωτηριασμό του ενός άνω ή κάτω άκρου με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, που δεν επιδέχεται εφαρμογής τεχνητού μέλους.
- Πάσχουν από το σύνδρομο κλάματος γαλής.
- Πάσχουν από ατελή οστεογένεση , με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.
- Πάσχουν από οστεοψαθύρωση, με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.

2. Έχουν απασχοληθεί, κατά κύριο βιοποριστικό επάγγελμα, όλο το δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία που κατέστησαν ανάπηροι σε ποσοστό 67% από τις ανωτέρω παθήσεις, σε εργασίες για τις οποίες τα πρόσωπα που τις ασκούν υπάγονται στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α. ή ήταν συνταξιούχοι του κλάδου ή του Ο.Γ.Α. όταν υπέστησαν τη συγκεκριμένη αναπηρία.

Για τους ασφαλισμένους οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι από εργατικό ατύχημα αρκεί απασχόληση και υπαγωγή στην ασφάλιση μίας (1) μόνο ημέρας.
3. Δεν λαμβάνουν σύνταξη από οποιαδήποτε άλλη, εκτός του Ο.Γ.Α., πηγή (εκτός των εξαιρέσεων που αναφέρονται ανωτέρω για τις συντάξεις γήρατος – αναπηρίας) ή παρόμοιο επίδομα ή προσαύξηση της σύνταξής τους λόγω απόλυτης αναπηρίας ή παραπληγίας από οποιαδήποτε πηγή, στην οποία περιλαμβάνεται και ο Ο.Γ.Α.
4. Δεν περιθάλπονται σε άσυλο ανιάτων ή ίδρυμα ασυλιακού ή προνοιακού χαρακτήρα ή δεν νοσηλεύονται σε ψυχιατρείο, με δαπάνες του Ο.Γ.Α. ή του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ.
Β. Τα **μέλη της οικογένειας των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Κλάδου και του Ο.Γ.Α., ανεξάρτητα από την ηλικία τους**, έχουν δικαίωμα για τη χορήγηση μηνιαίου εξωϊδρυματικού επιδόματος παραπληγίας – τετραπληγίας, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις με στοιχεία 1,3 και 4 και το πρόσωπο από το οποίο έλκουν το δικαίωμά τους, ήταν είτε συνταξιούχος του Κλάδου ή του Ο.Γ.Α. είτε επιδοματούχος λόγω παραπληγίας – τετραπληγίας κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση του επιδόματος ή κατά την ημέρα του θανάτου είτε ασφαλισμένος του Ο.Γ.Α. ολόκληρο το δωδεκάμηνο προ της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση του επιδόματος ή προ του θανάτου του.

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση – Δήλωση στο ειδικό έντυπο του Ο.Γ.Α., η οποία κατατίθεται στον ανταποκριτή του Ο.Γ.Α. του τόπου πληρωμής της σύνταξης (εφόσον πρόκειται για συν/χο) ή του τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου.
β) Βεβαίωση Κρατικού Νοσοκομείου, από την οποία προκύπτει ότι ο αιτών πάσχει από τετραπληγία-παραπληγία ή μυασθένεια-μυοπάθεια ή από σκλήρυνση κατά πλάκας ή φωκομέλεια ή είναι ακρωτηριασμένος. Οι αιτήσεις που δεν συνοδεύονται από τη σχετική βεβαίωση δεν διαβιβάζονται στις Υγειονομικές Επιτροπές.
γ) Υπεύθυνη δήλωση του αιτούντος ότι δεν λαμβάνει σύνταξη από άλλη πηγή ή παρόμοιο επίδομα από άλλο ασφαλιστικό φορέα και ότι δεν περιθάλπεται σε άσυλο (ενσωματωμένη στο έντυπο αίτηση – δήλωση για σύνταξη).
δ) Βεβαίωση του αρμόδιου ανταποκριτή του Ο.Γ.Α. ότι ο αιτών δικαιούται περίθαλψη από τον Ο.Γ.Α. (αριθμός βιβλιαρίου και διάρκεια ισχύος).
ε) Σε περίπτωση που ο αιτών περιθάλπτεται σε άσυλο, βεβαίωση του ασύλου από την οποία προκύπτει η πάθηση του αιτούντος, το χρονικό διάστημα της περίθαλψης και ποιος καταβάλλει τη σχετική δαπάνη.
στ) Εφόσον η αίτηση αφορά σε ασφαλισμένο του Ο.Γ.Α., πρέπει να κατατεθούν και τα δικαιολογητικά που αναφέρονται, κατά περίπτωση, στις συντάξεις αναπηρίας με αριθμό 5 έως και 9 και, κατά περίπτωση, επιπλέον τα δικαιολογητικά για τις ειδικές κατηγορίες προσώπων για το δωδεκάμηνο προ της υποβολής της αίτησης.
Στην περίπτωση που ο αιτών είναι μέλος οικογένειας ασφαλισμένου, τα παραπάνω δικαιολογητικά θα αφορούν στο πρόσωπο από το οποίο έλκει το δικαίωμά του.

Διαδικασία:

Η ίδια με αυτή που απαιτείται για τη σύνταξη αναπηρίας.

Χρόνος ολοκλήρωσης παροχής:

8 μήνες.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.).
Ταχυδρομική Δ/νση: Πατησίων 30, Τ.Κ. 101 70, Αθήνα.
Τηλ. Κέντρο: 210 3322100, 210 3322357, 210 3322360, 210 3322361. Τηλέφωνο εξυπηρέτησης ασφαλισμένων: 1564.
Δικτυακός Τόπος: www.oga.gr

3.10 Ιδρύματα κοινωνικής στήριξης και επανένταξης Α.μεΑ.

3.10.1 Στέγες Αυτόνομης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία (Σ.Α.Δ. Α.μεΑ.) - Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία (Σ.Υ.Δ. Α.μεΑ.).

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 30 του Ν. 2072/1992 (ΦΕΚ 125/Α΄), Υ.Α. αριθμ. Γ4α/Φ.201/1791/1998 (ΦΕΚ 517/Β΄), άρθρο 22 του Ν. 3329/2005 (ΦΕΚ 81/Α΄).

Βασικές πληροφορίες:

- Σκοπός των Σ.Υ.Δ.Α.μεΑ. είναι η εξασφάλιση μόνιμης διαβίωσης και κατοικίας στα Α.μεΑ. που διαβιούν σε αυτές.
- Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης έχει προχωρήσει στην επεξεργασία των προβλεπόμενων από τις ίδιες διατάξεις Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων με τις οποίες θα καθορισθούν εκ νέου οι όροι, οι προϋποθέσεις , η διαδικασία , το απαραίτητο προσωπικό και οι πόροι για την ίδρυση και λειτουργία Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Α.μεΑ. (διαμερισμάτων και Οικοτροφείων).

3.10.2 Κέντρα Εκπαίδευσης, Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρία (Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ.).

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 2646/1998 (ΦΕΚ 236/Α΄), Ν. 3106/2003 (ΦΕΚ 30/Α΄), Ν. 3329/2005 (ΦΕΚ 81/Α΄), Υ.Α. αριθμ. Π3/ΦΝΟΜ/ΓΠοικ.45162/2005 (ΦΕΚ 604/Β΄).

Σκοπός:

Σκοπός των Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. είναι η κοινωνική ένταξη και η αποφυγή της ιδρυματοποίησης των Α.μεΑ. με την παροχή υπηρεσιών :

- Πρώιμης διάγνωσης.
- Ψυχοκοινωνικής και συμβουλευτικής υποστήριξης.
- Λειτουργικής αποκατάστασης.
- Επαγγελματικού προσανατολισμού και επαγγελματικής κατάρτισης.
-

Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. στην Ελλάδα: Βλ. Παράρτημα 2.

3.10.3 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (Κ.Δ.Α.Π.μεΑ.).

Θεσμικό πλαίσιο:

Υ.Α. αριθμ. Π2β/Γ.Π.οικ. 14957/2001 (ΦΕΚ 1397/Β΄).

Σκοπός:

- Δημιουργική απασχόληση των παιδιών με αναπηρία, μέσω προγραμμάτων έκφρασης και ψυχαγωγίας, άσκησης λόγου, ανάπτυξης ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, άθλησης και σωματικής αγωγής.
- Προγράμματα προεπαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Υποστηρικτικές υπηρεσίες προς τα παιδιά και το οικογενειακό τους περιβάλλον.

Δικαιολογητικά:

α) Αίτηση γονέα/κηδεμόνα.
β) Βεβαίωση ιατρού του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ασφαλιστικού Οργανισμού για την κατάσταση υγείας του παιδιού.
γ) Γνωμάτευση Α΄/θμιας Υγειονομικής Επιτροπής για το είδος και το ποσοστό αναπηρίας του παιδιού.
Σημείωση: σε περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων υπερβαίνει τη δυναμικότητα του Κέντρου (20-25 παιδιά), λαμβάνονται υπόψη κοινωνικοοικονομικά κριτήρια.

Άλλες πληροφορίες:

Τα Κ.Δ.Α.Π.μεΑ. διασυνδέονται με τις εκπαιδευτικές μονάδες ειδικής αγωγής, τις κοινωνικές υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. και των α΄ και β΄ βαθμού, τους φορείς και τις Υπηρεσίες στήριξης Α.μεΑ. καθώς και με τις Υπηρεσίες Υγείας της περιοχής τους.

3.10.4 Κέντρα Στήριξης Α.μεΑ.

Βασικές πληροφορίες:

- Τα Κέντρα Στήριξης Α.μεΑ. έχουν ως σκοπό να παρέχουν παρεμφερείς με τα Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.μεΑ. υπηρεσίες (διάγνωση, θεραπεία, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη και προεπαγγελματική κατάρτιση σε άτομα όλων των ηλικιών με κινητικά και νοητικά προβλήματα καθώς και σε λοιπές ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού που χρήζουν υποστήριξης).
- Μέχρι σήμερα έχει εγκριθεί η δημιουργία Κέντρων Στήριξης Α.μεΑ. στους εξής Δήμους:
  - Περιφέρεια Κρήτης: Δήμος Ν. Καζαντζάκη Ηρακλείου, Δήμος Ακρωτηρίου Χανίων.
  - Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας: Δήμος Κατερίνης, Δήμος Κιλκίς.
  - Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας: Δήμος Κοζάνης, Δήμος Καστοριάς.
  - Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας: Δήμος Άμφισσας.
  - Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου: Δήμος Καλύμνιων.

3.10.5 Κέντρα Στήριξης Αυτιστικών Ατόμων.

Βασικές πληροφορίες:

Έχει προταθεί από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης η ανέγερση δύο (2) Κέντρων Στήριξης Αυτιστικών Ατόμων στην Περιφέρεια Αττικής (στους δήμους Καλυβίων και Αχαρνών) και ενός (1) Κέντρου στη Ν. Ραιδεστό Θεσσαλονίκης. Έχει ενταχθεί στο ΠΕΠ Αττικής η ανέγερση του Κέντρου στο Δήμο Αχαρνών.

3.11 Εισαγωγή σε Θεραπευτήρια Χρόνιων Παθήσεων.

Διαδικασία:

Για την εισαγωγή στο Κέντρο ή τη συμμετοχή σε προγράμματα του Κέντρου αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο, μετά την υποβολή των δικαιολογητικών στην οικεία Ν.Α.
Σημείωση: Οι προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά διαφοροποιούνται ανά φορέα και καθορίζονται από τους Οργανισμούς των Ιδρυμάτων οι οποίοι βρίσκονται σε αναμόρφωση

Αρμόδια Υπηρεσία:

Το Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής της Δ/νσης Κοινωνικής Πρόνοιας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3.12 Άλλες προνοιακές διευκολύνσεις.

Βασικές πληροφορίες:

- Στους Κρατικούς Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς προτιμώνται παιδιά γονέων με σωματική ή πνευματική αναπηρία. Παιδιά που πάσχουν από σωματικές, πνευματικές ή ψυχικές παθήσεις εγγράφονται στο Σταθμό εφόσον υπάρχει πιστοποίηση ειδικού ιατρού Κρατικού Νοσηλευτικού Ιδρύματος ή Ασφαλιστικού Οργανισμού ότι τούτο είναι ωφέλιμο για το παιδί, ότι δεν υπάρχει πρόβλημα φιλοξενίας του παιδιού στο Σταθμό και εφόσον ο Σταθμός διαθέτει την αναγκαία υποδομή (άρθρο 7, παρ. 1 και 3 της Κ.Υ.Α. αριθμ. 16065/2002, ΦΕΚ 497/Β΄).
- Στα Κέντρα Παιδικής Μέριμνας προτιμώνται παιδιά τυφλών ή κωφάλαλων ή γενικά ανάπηρων γονέων (άρθρο 4, παρ. 2 της Υ.Α. αριθμ. Γ2β/οικ.8291/1984, ΦΕΚ 860/Β΄).
- Στα προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης απροστάτευτων οικογενειών εντάσσονται και παιδιά των οποίων ο πατέρας δεν μπορεί να αναλάβει τη συντήρηση λόγω, μεταξύ άλλων και σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας (άρθρο 2 του Ν. 4051/1960, ΦΕΚ 68/Α΄).

3.13 Αναγραφή στοιχείων σε γραφή Braille στην εξωτερική συσκευασία των φαρμακευτικών προϊόντων ανθρώπινης χρήσης.

Θεσμικό πλαίσιο:

1. Άρθρο 74 της Υ.Α αριθμ. ΔΥΓ3(α)/83657/2006 (ΦΕΚ 59/Β΄) «Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς την αντίστοιχη κοινοτική στον τομέα της παραγωγής και της κυκλοφορίας φαρμάκων που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση, σε συμμόρφωση με την αριθμ. 2001/1983/ΕΚ Οδηγία «περί κοινοτικού κώδικα για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση», όπως τροποποιήθηκε από τις αριθμ. 2004/27/ΕΚ, 2004/24/ΕΚ Οδηγίες για τα παραδοσιακά φάρμακα φυτικής προέλευσης και το άρθρο 31 της αριθμ. 2002/1998/ΕΚ Οδηγίας για τη θέσπιση προτύπων ποιότητας και ασφάλειας για τη συλλογή, τον έλεγχο, την επεξεργασία, την αποθήκευση και τη διανομή ανθρώπινου αίματος και συστατικών αίματος».
2. Εγκύκλιος ΕΟΦ αριθμ. 60985/14.10.2005.

Βασικές πληροφορίες:

Η ονομασία του φαρμάκου αναγράφεται σε γραφή Braille επί της συσκευασίας.
Επίσης, ο κάτοχος της άδειας κυκλοφορίας διασφαλίζει, μετά από αίτηση των οργανώσεων ασθενών, ότι το φύλλο οδηγιών χρήσης είναι διαθέσιμο σε μορφή κατάλληλη για τους τυφλούς και τα άτομα με μειωμένη όραση.

3.14 Διακίνηση και διάθεση των φαρμάκων που προέρχονται από χώρες της Ε.Ε. ή τρίτες χώρες, προορίζονται αποκλειστικά για ατομική χρήση και δεν κυκλοφορούν στην Ελλάδα.

Εγκύκλιος Υπ. Υγείας & Κοιν. Αλληλ. και Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας αριθμ. Φ7/οικ.520/31.3.2000.

Α. Κάλυψη δαπάνης από τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς και το Δημόσιο.

Δικαιολογητικά:

α) Συνταγή εκ του συνταγολογίου ιατρού ειδικότητας σχετικής με την πάθηση.
β) Ιατρική γνωμάτευση (τη γνωμάτευση μπορούν να προμηθεύονται οι ιατροί από τον Ε.Ο.Φ., τους κατά τόπους ιατρικούς συλλόγους της χώρας και τις Υγειονομικές Υπηρεσίες των Ασφαλιστικών Οργανισμών).
γ) Αντίγραφο τιμολογίου αγοράς του φαρμάκου.
δ) Απόδειξη πώλησης.

Διαδικασία:

- Υποβολή από τον ασφαλισμένο: α) συνταγής εκ του συνταγολογίου ιατρού ειδικότητας σχετικής με την πάθηση και β) ιατρικής γνωμάτευσης στην αρμόδια Υπηρεσία του Ασφαλιστικού του Φορέα ή στη Δ/νση Υγείας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
- Αποστολή της ιατρικής γνωμάτευσης από τον Ασφαλιστικό Φορέα στον Ε.Ο.Φ.-Δ/νση Ελέγχου Παραγωγής Προϊόντων-Τμήμα Παρακολούθησης και Επάρκειας Προϊόντων (Μεσογείων 284, Τ.Κ. 155 62 Αθήνα, τηλ. 210 6507200).
- Αξιολόγηση από τον Ε.Ο.Φ. των στοιχείων της ιατρικής γνωμάτευσης αναφορικά με το εάν το φάρμακο κυκλοφορεί νόμιμα και σε ποια χώρα, έχει συνταγογραφηθεί για τις συγκεκριμένες ενδείξεις, εάν στην Ελλάδα κυκλοφορούν άλλα φάρμακα όμοιας σύνθεσης και αν επιτρέπεται η διακίνηση και διάθεσή του.
- Ενημέρωση του Ασφαλιστικού Φορέα, ο οποίος δια των ελεγκτικών οργάνων του εγκρίνει ή απορρίπτει τη συνταγή.
- Σχετικά με τις διαδικασίες για την καταβολή της δαπάνης εφαρμόζεται ο κανονισμός φαρμακευτικής περίθαλψης του κάθε φορέα. Για να εξοφλείται η συνταγή από το Δημόσιο και τους Φορείς και Κλάδους Ασθένειας κατατίθενται από τον ενδιαφερόμενο ασφαλισμένο, ανάλογα με τον ασφαλιστικό οργανισμό: α) η συνταγή, β) αντίγραφο του τιμολογίου αγοράς του φαρμάκου και γ) απόδειξη πώλησης. Για τους ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α., όταν η προμήθεια των ιδιοσκευασμάτων γίνεται μέσω των φαρμακείων του Ιδρύματος, είναι απαραίτητη η συμπληρωμένη ιατρική γνωμάτευση και το απαντητικό έγγραφο του Ε.Ο.Φ.

Β. Κάλυψη δαπάνης από τον ενδιαφερόμενο.

Διαδικασία:

Στην περίπτωση που ο ιδιώτης προμηθεύεται το ιδιοσκεύασμα εξωτερικού από το φαρμακείο απαιτείται:
α) η έκδοση συνταγής ιατρού, σχετικής με την πάθησή του ειδικότητας, η οποία θα συνοδεύεται από ιατρική γνωμάτευση,
β) αποστολή αντιγράφου της συνταγής και της ιατρικής γνωμάτευσης από τον φαρμακοποιό στον Ε.Ο.Φ. και χορήγηση του φαρμάκου στον ενδιαφερόμενο, εφόσον ο Ε.Ο.Φ. εγκρίνει τη διάθεσή του.

Γ. Διακίνηση και διάθεση εμβολίων απευαισθητοποίησης.

Διαδικασία:

- Για τα εμβόλια απευαισθητοποίησης που δεν κυκλοφορούν στην Ελλάδα και οι ουσίες που περιέχουν δεν έχουν άδεια κυκλοφορίας από τον Ε.Ο.Φ. ακολουθείται η προαναφερόμενη διαδικασία (α΄ ή β΄).
- Για τα εμβόλια απευαισθητοποίησης που δεν κυκλοφορούν στην Ελλάδα αλλά οι ουσίες που περιέχουν έχουν άδεια κυκλοφορίας από τον Ε.Ο.Φ. ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία: ο δικαιούχος προσκομίζει στο φαρμακείο συνταγή ιατρού, σχετικής με την πάθησή του ειδικότητας και στη συνέχεια ο φαρμακοποιός απευθύνεται στην υπεύθυνη για την κυκλοφορία του προϊόντος εταιρεία, προκειμένου αυτή να φροντίσει για την εισαγωγή του συγκεκριμένου προϊόντος, το οποίο ακολούθως χορηγεί στον ενδιαφερόμενο. Προκειμένου να καλυφθεί η δαπάνη από τον ασφαλιστικό φορέα, ο φαρμακοποιός υποβάλλει σε αυτόν και τα απαραίτητα παραστατικά (τιμολόγιο και απόδειξη πώλησης).

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Α) Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.
Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Γενική Δ/νση Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Δ/νση Ασφάλισης Ασθένειας και Μητρότητας, Τμήμα Α΄.
Τηλ., Φαξ: 210 3226008.
Β) Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
Γενική Δ/νση Υπηρεσιών Υγείας.
Δ/νση Φαρμάκων και Φαρμακείων, Τμήμα Α΄.
Τηλ.: 210 5230703.

3.15 Χορήγηση γνωματεύσεων για ποσοστό αναπηρίας 50% Ι.Κ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρα 1, 4, 7 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α΄).

Βασικές πληροφορίες:

Χορήγηση γνωματεύσεων για ποσοστό αναπηρίας 50% και άνω από τις Α΄/θμιες Υγειονομικές Επιτροπές Αναπηρίας Ι.Κ.Α. σε άτομα με αναπηρία που ενδιαφέρονται να διοριστούν σε θέσεις εργασίας φορέων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου. Επίσης, καλύπτονται και άτομα που έχουν τέκνα ή αδελφούς ή σύζυγο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, το οποίο επίσης γνωματεύεται από τις παραπάνω Επιτροπές.

Προϋποθέσεις:

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να είναι από 21 έως 45 ετών, ενώ για τα μέλη της οικογένειας (αδέλφια - σύζυγος - τέκνα) δεν υπάρχει όριο ηλικίας.
Αφορά σε ασφαλισμένους όλων των ασφαλιστικών ταμείων, του Δημοσίου καθώς και σε ανασφάλιστους.

Δικαιολογητικά:

Αίτηση - αστυνομική ταυτότητα - βιβλιάριο ασθενείας - ιατρικές γνωματεύσεις.

Διαδικασία:

Ο ενδιαφερόμενος απευθύνεται στη μονάδα υγείας Ι.Κ.Α. του τόπου κατοικίας του και καταθέτει σχετική αίτηση προκειμένου να εξεταστεί από την αρμόδια Α΄/θμια Υγειονομική Επιτροπή.

Άλλες πληροφορίες:

Η διαδικασία εξέτασης των Α.μεΑ. από τις αρμόδιες Α΄/θμιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α. επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Διοίκηση Ι.Κ.Α.
Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Υγείας.
Δ/νση Αναπηρίας & Κ.Ε.
Ταχυδρομική Δ/νση: Αγ. Κων/νου 16, Τ.Κ. 102 41, Αθήνα.
Τηλέφωνο: 210.5236611 – 210.5248079.
Δικτυακός Τόπος: www.ika.gr

3.16 Δυσίατα νοσήματα.

Θεσμικό πλαίσιο:

Υ.Α. αριθμ. Υ1/Γ.Π./οικ. 16884/12.10.2001 (ΦΕΚ 1386/Β΄).

Βασικές πληροφορίες:

- Ως δυσίατα θεωρούνται τα νοσήματα, που απαιτούν μακροχρόνια νοσηλεία ή θεραπεία, προσβάλλουν ένα ή περισσότερα όργανα και χαρακτηρίζονται από εξάρσεις ή υφέσεις. Τα νοσήματα αυτά θεωρούνται κατ' αρχήν ιάσιμα ή θεραπεύσιμα, προσδοκάται δε ότι η καλή χρήση της διπλάσιας αναρρωτικής άδειας θα συντελέσει στη λειτουργική επανένταξη του δημοσίου υπαλλήλου, ότε και παύει να ισχύει το ευεργέτημα της παρατεταμένης αναρρωτικής άδειας.
- Τα νοσήματα που θεωρούνται δυσίατα καθορίζονται αναλυτικά με τις διατάξεις της ανωτέρω αναφερόμενης Υ.Α.

3.17 Προγράμματα διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 15 του Ν. 3106/2003 (ΦΕΚ 30/Α΄).

Βασικές πληροφορίες:

- Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μπορεί να ανατίθεται στην Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων για την παροχή διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα σε κωφά άτομα, για την κάλυψη των αναγκών επικοινωνίας αυτών των ατόμων με δημόσιες, δικαστικές ή άλλες αρχές.
- Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εγγράφονται κάθε χρόνο πιστώσεις για την κάλυψη αυτών των δαπανών.
- Το περιεχόμενο των προγραμμάτων, ο τρόπος πραγματοποίησής τους και κάθε άλλη λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

4.1 Πρωτοβάθμια & δευτεροβάθμια εκπαίδευση Ατόμων με Αναπηρία / ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 1 του Ν. 2817/2000 (ΦΕΚ 78/Α΄), Υ.Α. αριθμ. 102357/Γ6/2002 (ΦΕΚ 1319/Β΄).

Προϋποθέσεις:

• Άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κατά την έννοια του παρόντος, θεωρούνται τα άτομα που έχουν σημαντική δυσκολία μάθησης και προσαρμογής εξαιτίας σωματικών, διανοητικών, ψυχολογικών, συναισθηματικών και κοινωνικών ιδιαιτεροτήτων. Στα άτομα αυτά περιλαμβάνονται όσοι:
α)Έχουν νοητική ανεπάρκεια ή ανωριμότητα.
β)Έχουν ιδιαίτερα σοβαρά προβλήματα όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες) ή ακοής (κωφοί, βαρήκοοι).
γ)Έχουν σοβαρά νευρολογικά ή ορθοπεδικά ελαττώματα ή προβλήματα υγείας.
δ)Έχουν προβλήματα λόγου και ομιλίας.
ε)Έχουν ειδικές δυσκολίες στη μάθηση, όπως δυσλεξία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία.
στ)Έχουν σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παρουσιάζουν αυτισμό και άλλες διαταραχές ανάπτυξης.
• Στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες περιλαμβάνονται, επίσης, πρόσωπα νηπιακής, παιδικής και εφηβικής ηλικίας που δεν ανήκουν σε μια από τις προηγούμενες περιπτώσεις, αλλά έχουν ανάγκη από ειδική εκπαιδευτική προσέγγιση και φροντίδα για ορισμένη περίοδο ή για ολόκληρη την περίοδο της σχολικής ζωής τους.
Οι ειδικές περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων διαπιστώνονται από τα Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Κ.Δ.Α.Υ.).
Σημείωση: Οι μαθητές οι οποίοι εμφανίζουν μειωμένη σχολική επίδοση: α) χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παραπάνω παραγράφων και β) για μόνο το λόγο ότι η μητρική τους γλώσσα δεν είναι η ελληνική, δεν θεωρούνται άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Γενικές πληροφορίες:

• Στα άτομα που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρέχεται ειδική εκπαίδευση, η οποία, στο πλαίσιο των σκοπών της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, επιδιώκει ιδιαίτερα:
α)Την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.
β)Τη βελτίωση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων, ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξη ή επανένταξή τους στο κοινό εκπαιδευτικό σύστημα και η συμβίωση με το κοινωνικό σύνολο.
γ)Την επαγγελματική τους κατάρτιση και τη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία.
δ)Την αλληλοαποδοχή τους με το κοινωνικό σύνολο και την ισότιμη κοινωνική τους εξέλιξη.

• Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων λαμβάνονται μέτρα και παρέχονται υπηρεσίες στα παραπάνω άτομα ηλικίας έως 22 ετών σε όλες τις τάξεις των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται, ιδίως, η κατάρτιση και εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων και μεθόδων διδασκαλίας, η χρησιμοποίηση διδακτικού υλικού και η χορήγηση οργάνων και λοιπού ειδικού εξοπλισμού και γενικά κάθε είδους διευκολύνσεις και εργονομικές διευθετήσεις. Στις υπηρεσίες περιλαμβάνονται, ιδίως, η διάγνωση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, η αξιολόγηση, η παιδαγωγική και ψυχολογική υποστήριξη, η φυσικοθεραπεία, η εργοθεραπεία, η αγωγή λόγου, η κοινωνική και συμβουλευτική εργασία, η μεταφορά και η μετακίνηση και κάθε άλλο μέτρο ή υπηρεσία που υποστηρίζει την ισότιμη μεταχείριση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Για τη διαφοροποίηση των μέτρων που λαμβάνονται, διατυπώνει τις απόψεις του και εκείνος που έχει την επιμέλεια των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ο οποίος και προσκαλείται για το σκοπό αυτό από τις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες ή φορείς.

• α) Γλώσσα των κωφών και βαρήκοων μαθητών είναι η ελληνική νοηματική.

β) Κατά την διδασκαλία μπορεί να χρησιμοποιούνται, κατ΄ εξαίρεση, και άλλα επιβοηθητικά μέσα, που είναι εφικτά και επιστημονικά αποδεκτά, όπως αυτά καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Απαραίτητο προσόν για την τοποθέτηση εκπαιδευτικού και ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού στις Σ.Μ.Ε.Α. κωφών και βαρηκόων είναι η γνώση της νοηματικής γλώσσας.

Εκπαιδευτικές μονάδες:

Η εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες παρέχεται δωρεάν από το κράτος σε δημόσια σχολεία. Η μορφή των σχολείων αυτών προσδιορίζεται από το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών.

Συγκεκριμένα, η εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια γενική ή τεχνική - επαγγελματική παρέχεται:

• **Στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης** τα οποία, κατά περίπτωση, οργανώνονται, στελεχώνονται, εξοπλίζονται και υποστηρίζονται κατάλληλα, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία διδακτική και ψυχοπαιδαγωγική υποστήριξη των ατόμων αυτών. Στην περίπτωση αυτή, οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορεί να φοιτούν:

α) Στη **συνήθη σχολική τάξη**

β) Σε ειδικά οργανωμένα και κατάλληλα στελεχωμένα **Τμήματα Ένταξης** που λειτουργούν μέσα στα σχολεία της γενικής και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

• Όταν η φοίτηση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα σχολεία του κοινού εκπαιδευτικού συστήματος ή στα Τμήματα Ένταξης καθίσταται ιδιαιτέρως δύσκολη, λόγω του είδους και του βαθμού του προβλήματός τους, η εκπαίδευση των παιδιών αυτών παρέχεται:

α) **Σε αυτοτελή Σχολεία Ειδικής Αγωγής**.

β) **Σε Σχολεία ή Τμήματα που λειτουργούν είτε ως αυτοτελή είτε ως παραρτήματα άλλων σχολείων, σε Νοσοκομεία, Κέντρα Αποκατάστασης, Ιδρύματα Αγωγής Ανηλίκων ή Ιδρύματα Χρονίως Πασχόντων Ατόμων**, εφόσον οι διαβιούντες ή νοσηλευόμενοι σε αυτά είναι παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

γ) **Στο σπίτι**, σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Ένταξη, φοίτηση και αποφοίτηση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις συνήθεις σχολικές τάξεις της πρωτοβάθμιας ή της δευτεροβάθμιας γενικής ή τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης:

- Η φοίτηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις συνήθεις σχολικές τάξεις προτείνεται από το Κ.Δ.Α.Υ. σε περιπτώσεις που:

α) οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα σοβαρές δυσκολίες και μπορούν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα της συνηθισμένης σχολικής τάξης εάν βοηθηθούν από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής σε περιοδική και προγραμματισμένη βάση.

β) Οι μαθητές κατοικούν σε περιοχή στην οποία δεν υπάρχει άλλο πλαίσιο ειδικής αγωγής (Ειδικό Σχολείο, Τμήμα Ένταξης κ.λ.π.). Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να διατίθεται, σε μόνιμη βάση, ένας εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής.

- Η φοίτηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη συνήθη σχολική τάξη της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, συνοδεύεται με:

α) προσαρμογή της διδασκαλίας βάσει του Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος (Ε.Ε.Π.) του μαθητή, που σχεδιάζεται, αξιολογείται και τροποποιείται από το Κ.Δ.Α.Υ., σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής, τον εκπαιδευτικό ή τους εκπαιδευτικούς της τάξης του μαθητή, καθώς και με τους αρμόδιους σχολικούς συμβούλους ειδικής και γενικής αγωγής.

β) παροχή βοήθειας από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής, που ορίζεται από το Κ.Δ.Α.Υ. σε συνεργασία με το σχολικό σύμβουλο ειδικής αγωγής, σε περιοδική ή μόνιμη βάση, κατά περίπτωση. Η διάρκεια, ο τρόπος και τα μέσα στήριξης από τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής ή από άλλο μέλος του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού, προτείνονται από το Κ.Δ.Α.Υ., το οποίο και εποπτεύει την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών σε συνεργασία με τους συμβούλους ειδικής και γενικής αγωγής.

- Ο αριθμός των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που εντάσσονται σε μία συνήθη σχολική τάξη, δεν μπορεί να είναι ανώτερος των τριών (3). Στις συνήθεις σχολικές τάξεις, στις οποίες έχουν ενταχθεί μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μπορεί να μειώνεται ανάλογα ο συνολικός αριθμός των μαθητών. Τη συγκεκριμένη μείωση εισηγείται το Κ.Δ.Α.Υ. στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης.
- Ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής, ο οποίος στηρίζει μαθητές που είναι ενταγμένοι σε συνήθεις σχολικές τάξεις ή Τμήματα Ένταξης, εκτός από την εξατομικευμένη βοήθεια στους μαθητές, παρέχει συμβουλευτική στήριξη στον εκπαιδευτικό ή στους εκπαιδευτικούς της συνήθους σχολικής τάξης, στηρίζει και ενημερώνει τους γονείς των μαθητών για να επιτύχει τη συστηματική συνεργασία τους με τους εκπαιδευτικούς και φροντίζει έτσι ώστε να υλοποιείται αποτελεσματικά το Ε.Ε.Π.
- Οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στις συνήθεις σχολικές τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης προάγονται στην επόμενη τάξη όπως και οι υπόλοιποι μαθητές της συνήθους σχολικής τάξης και μόνο σε ιδιαίτερες περιπτώσεις, ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη του Κ.Δ.Α.Υ. και των γονέων ή κηδεμόνων, μπορεί ο μαθητής να παραμείνει στην ίδια τάξη. Εκείνοι που φοιτούν στις συνήθεις σχολικές τάξεις της δευτεροβάθμιας γενικής ή τεχνικής εκπαίδευσης προάγονται στην επόμενη τάξη όπως και οι υπόλοιποι μαθητές της συνήθους σχολικής τάξης και μπορούν να εξεταστούν, εφόσον το ζητήσουν κι όπου αυτό προβλέπεται, με τη διαδικασία που ορίζεται για την εξέταση και αξιολόγηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Ένταξη και φοίτηση σε Τμήματα Ένταξης μέσα σε σχολεία της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας γενικής ή τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης:

• Η φοίτηση σε Τμήματα Ένταξης της πρωτοβάθμιας ή της δευτεροβάθμιας, γενικής ή τεχνικής εκπαίδευσης, προτείνεται από το Κ.Δ.Α.Υ μετά από σχετικό αίτημα των γονέων ή κηδεμόνων σε περιπτώσεις:
α) Μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που, προκειμένου να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα του κανονικού σχολείου, χρειάζονται συστηματική στήριξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής για ορισμένες ώρες την ημέρα ή την εβδομάδα σε συγκεκριμένο χώρο.
β) Μαθητών με σοβαρές ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, όταν ο συνολικός αριθμός των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εντός της συνήθους σχολικής τάξης, υπερβαίνει τους τρεις (3).
• Στα Τμήματα Ένταξης υλοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα προσαρμοσμένα στο πλαίσιο του Ε.Ε.Π. του κάθε μαθητή. Παρέχεται εξατομικευμένη ή ομαδική διδασκαλία, ανάλογα με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, σε συγκεκριμένο χώρο του σχολείου και βάσει συγκεκριμένου ωρολογίου προγράμματος. Τα μαθήματα αυτά έχουν ως σκοπό τη στήριξη των μαθητών, ώστε να υπάρχει συνέχεια και σύνδεση με το πρόγραμμα της τάξης τους. Οι ώρες που ένας μαθητής βρίσκεται στο Τμήμα Ένταξης δεν επιτρέπεται να ξεπερνούν τις δέκα (10) εβδομαδιαίως, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, όπως αυτές ορίζονται από τα Κ.Δ.Α.Υ.
• Η φοίτηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε Τμήματα Ένταξης συνεπάγεται: α) την προσαρμογή της διδασκαλίας βάσει του Ε.Ε.Π. του μαθητή, β) τη διδασκαλία μαθημάτων στο Τμήμα Ένταξης, από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής που υπηρετεί στο τμήμα αυτό, γ) την παρακολούθηση μαθημάτων στην τάξη του μαθητή και όπου αυτό απαιτείται με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής. Στις περιπτώσεις αυτές, ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής προσφέρει τη βοήθειά του σε εξατομικευμένη βάση μέσα στην τάξη του μαθητή, παρέχοντας, όμως, το έργο του σε λειτουργική ενότητα με τη λοιπή ομάδα της τάξης (π.χ. βοηθάει και άλλους μαθητές, βρίσκεται διακριτικά στο χώρο της τάξης, συμμετέχει σε κοινές δραστηριότητες της τάξης, φροντίζει για τη συμμετοχή των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα διαλείμματα ή σε άλλες δραστηριότητες, κ.λ.π.).
• Την ευθύνη της εκπαίδευσης του μαθητή που φοιτά στα Τμήματα Ένταξης έχουν από κοινού ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης και ο εκπαιδευτικός της συνήθους σχολικής τάξης φοίτησης του μαθητή. Οι δύο εκπαιδευτικοί συνεργάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα για την παρακολούθηση του προγράμματος του μαθητή, για τις σχετικές προσαρμογές και τροποποιήσεις της διδασκαλίας, καθώς και για την αξιολόγηση της προόδου του. Το Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (Ε.Ε.Π.) του μαθητή σχεδιάζεται, αξιολογείται και τροποποιείται από το Κ.Δ.Α.Υ., σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής, τον εκπαιδευτικό ή τους εκπαιδευτικούς της τάξης του μαθητή, καθώς και με τους αρμόδιους σχολικούς συμβούλους ειδικής και γενικής αγωγής.
• Οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν σε Τμήματα Ένταξης της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης προάγονται στην επόμενη τάξη όπως και οι υπόλοιποι μαθητές της συνήθους σχολικής τάξης και μόνο σε ιδιαίτερες περιπτώσεις, μετά από τη σύμφωνη γνώμη του Κ.Δ.Α.Υ. και των γονέων ή κηδεμόνων, μπορεί ο μαθητής να παραμείνει στην ίδια τάξη. Αποφοιτούν από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, το αργότερο μέχρι το 14ο έτος της ηλικίας τους. Εκείνοι που φοιτούν σε Τμήματα Ένταξης της δευτεροβάθμιας γενικής ή τεχνικής εκπαίδευσης προάγονται στην επόμενη τάξη όπως

και οι υπόλοιποι μαθητές της συνήθους σχολικής τάξης και μπορούν να εξεταστούν, εφόσον το ζητήσουν κι όπου αυτό προβλέπεται, με τη διαδικασία που ορίζεται για την εξέταση και αξιολόγηση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Αποφοιτούν από την υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση το αργότερο μέχρι την ηλικία των 19 ετών και από το λύκειο μέχρι το 22ο έτος.

Δομή Σχολείων Ειδικής Αγωγής και ισοτιμία τίτλων σπουδών:

• Τα αυτοτελή Σχολεία Ειδικής Αγωγής είναι:
α) Νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία ειδικής αγωγής για νήπια και παιδιά με αναπηρία από το 4ο μέχρι και το 14ο έτος της ηλικίας τους, που λειτουργούν ως ενιαίες σχολικές μονάδες και περιλαμβάνουν τριετές τμήμα αντίστοιχο του νηπιαγωγείου και επταετές τμήμα αντίστοιχο του δημοτικού σχολείου.
β) Γυμνάσια ειδικής αγωγής από το 14ο μέχρι και το 18ο έτος, που περιλαμβάνουν την προκαταρκτική τάξη και τρεις επόμενες τάξεις Α΄, Β΄ και Γ΄. Μαθητές, απόφοιτοι δημοτικού σχολείου, με ελαφρές δυσκολίες μάθησης μπορεί να εγγράφονται, απευθείας, στην Α΄ τάξη του γυμνασίου ειδικής αγωγής, ύστερα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται από το οικείο Κ.Δ.Α.Υ.
γ) Ενιαία λύκεια ειδικής αγωγής από το 18ο μέχρι και το 22ο έτος, που περιλαμβάνουν την προκαταρκτική τάξη και τρεις επόμενες τάξεις Α΄, Β΄ και Γ΄. Μαθητές, απόφοιτοι γυμνασίου με ελαφρές δυσκολίες μάθησης, μπορεί να εγγράφονται απευθείας στην Α΄ τάξη του λυκείου ειδικής αγωγής, ύστερα από αξιολόγηση που πραγματοποιείται από το οικείο Κ.Δ.Α.Υ.
δ) Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (Τ.Ε.Ε.) ειδικής αγωγής Α΄ βαθμίδας, που περιλαμβάνουν πρόγραμμα για την ολοκλήρωση της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης καθώς και του Α΄ κύκλου σπουδών του άρθρου 2 του ν. 2640/1998 (ΦΕΚ 206/Α΄) για την παροχή εξειδικευμένης τεχνικής και επαγγελματικής γνώσης. Στα Τ.Ε.Ε. αυτά εγγράφονται απόφοιτοι του δημοτικού σχολείου. Η φοίτηση διαρκεί επί πέντε τουλάχιστον σχολικά έτη, από το 14ο μέχρι και το 19ο έτος της ηλικίας των φοιτούντων. Το Τ.Ε.Ε. ειδικής αγωγής Α΄ βαθμίδας περιλαμβάνει τις τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ και Ε'.
ε) Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (Τ.Ε.Ε.) ειδικής αγωγής Β΄ βαθμίδας, που περιλαμβάνουν τους Α΄ και Β΄ κύκλους σπουδών του άρθρου 2 του Ν. 2640/1998. Στην Α΄ τάξη του Α΄ κύκλου εγγράφονται απόφοιτοι Γυμνασίου. Στο Β΄ κύκλο σπουδών μπορούν να εγγράφονται και απόφοιτοι του Τ.Ε.Ε. Α΄ βαθμίδας της προηγούμενης περίπτωσης, από το 19ο μέχρι και το 22ο έτος της ηλικίας τους. Η φοίτηση διαρκεί δύο, τουλάχιστον, σχολικά έτη σε κάθε κύκλο σπουδών. Το Τ.Ε.Ε. ειδικής αγωγής Β΄ βαθμίδας περιλαμβάνει τις τάξεις Α΄ και Β΄ του Α΄ κύκλου σπουδών και τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ του Β΄ κύκλου σπουδών.
Για τους αποφοίτους των Τ.Ε.Ε. ειδικής αγωγής και των δύο βαθμίδων καθορίζονται επαγγελματικά δικαιώματα κατά τη διαδικασία του άρθρου 6 παρ. 3 του Ν. 2009/1992 (ΦΕΚ 18/Α΄).
στ) Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης από το 14ο μέχρι και το 22ο έτος. Τα Εργαστήρια λειτουργούν με πέντε μέχρι και οκτώ τάξεις, ανάλογα με τις εξειδικεύσεις και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των φοιτούντων. Στην Α΄ τάξη εγγράφονται απόφοιτοι του δημοτικού σχολείου. Στους αποφοίτους των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.) χορηγείται απολυτήριος τίτλος, ο οποίος επέχει θέση πιστοποιητικού 1 του άρθρου 6 του Ν. 2009/1992 (ΦΕΚ 18/Α΄) με τα αντίστοιχα επαγγελματικά δικαιώματα.

• Τα σχολεία των περιπτώσεων α΄, β΄, γ΄, δ΄ και ε΄ είναι ισότιμα προς τα αντίστοιχα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ένταξη, φοίτηση και αποφοίτηση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε αυτοτελή Σχολεία Ειδικής Αγωγής:

• Η ένταξη και η φοίτηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις αυτοτελείς σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προτείνεται από το οικείο Κ.Δ.Α.Υ. μετά από τη διάγνωση/αξιολόγηση του ατόμου με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και σχετικό αίτημα των γονέων ή των εχόντων τη γονεϊκή μέριμνα στις περιπτώσεις που:
α) Οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών είναι ιδιαίτερα σοβαρές και χρειάζονται συστηματική και προγραμματισμένη υποστήριξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό σε σχολική μονάδα ειδικής αγωγής που διαθέτει και την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή.
β) Οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες φαίνεται να ωφελούνται ιδιαίτερα από το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο.
• Η φοίτηση των μαθητών στο πλαίσιο αυτό γίνεται ως εξής:
α) Ο μαθητής παρακολουθεί ειδικά προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό. Το πρόγραμμα αυτό υλοποιείται με βάση το Ε.Ε.Π. που έχει προταθεί για το μαθητή από το Κ.Δ.Α.Υ.
β) Ο μαθητής παρακολουθεί προγράμματα κοινωνικοποίησης και, εφόσον θεωρηθεί αναγκαίο, επιδιώκεται η ένταξή του σε δομές της συνήθους εκπαίδευσης ή η κατάταξή του σε άλλη βαθμίδα ειδικής αγωγής. Η ένταξη του μαθητή ή η κατάταξη σε άλλη Σ.Μ.Ε.Α. γίνεται μετά από αξιολόγηση του μαθητή που διενεργείται από το οικείο Κ.Δ.Α.Υ. και μετά από αίτημα των εκπαιδευτικών ή των γονέων ή του σχολικού συμβούλου ειδικής αγωγής.
• Η φοίτηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα Τ.Ε.Ε. ειδικής αγωγής Α΄ και Β΄ βαθμίδας, στα Ενιαία Λύκεια ειδικής αγωγής και στα Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., ανάλογα με τις μαθησιακές δυσκολίες των φοιτούντων, μπορεί να παραταθεί με εισήγηση του Κ.Δ.Α.Υ. και μετά το 22ο έτος της ηλικίας τους. Ειδικότερα, για τα Τ.Ε.Ε. ειδικής αγωγής Β΄ βαθμίδας που περιλαμβάνουν τους Α΄ και Β΄ κύκλους σπουδών η φοίτηση μπορεί να παραταθεί σε κάθε κύκλο σπουδών μετά από εισήγηση του οικείου Κ.Δ.Α.Υ.
• Η διάρκεια φοίτησης και η αποφοίτηση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες από κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης σχεδιάζεται έτσι, ώστε να υπάρχει συνέχεια των Εξατομικευμένων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (Ε.Ε.Π.) στην επόμενη κατάλληλη βαθμίδα ειδικής ή γενικής εκπαίδευσης (Γυμνάσιο, Λύκειο, Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., Τ.Ε.Ε.) και να διασφαλίζεται η παροχή ολοκληρωμένων και κατάλληλων προγραμμάτων εκπαίδευσης των μαθητών αυτών.
• Στα Σχολεία Ειδικής Αγωγής, εκτός από το ημερήσιο πρόγραμμα διδασκαλίας, εφαρμόζεται και πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης. Επίσης, εφαρμόζονται ειδικά προσαρμοσμένα αναλυτικά και διδακτικά προγράμματα. Στο πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου ειδικής αγωγής περιλαμβάνονται και δραστηριότητες προεπαγγελματικής εκπαίδευσης. Στο πρόγραμμα των γυμνασίων και λυκείων ειδικής αγωγής μπορεί να περιλαμβάνονται και μαθήματα τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το περιεχόμενο των παραπάνω προγραμμάτων καθώς και τα γυμνάσια και τα λύκεια ειδικής αγωγής στα οποία διδάσκονται και μαθήματα τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής

Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδονται ύστερα από εισήγηση του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Παροχή εκπαίδευσης στο σπίτι (Υ.Α. αριθμ. 108474/Γ6/2002, ΦΕΚ 1356/Β΄):

- Η ανάγκη για παροχή εκπαίδευσης στο σπίτι διαπιστώνεται από το οικείο Κ.Δ.Α.Υ., σε συνεργασία με τους σχολικούς συμβούλους ειδικής αγωγής και τους αρμόδιους κατά περίπτωση σχολικούς συμβούλους προσχολικής αγωγής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και το ειδικό επιστημονικό προσωπικό που υπηρετεί στις Σ.Μ.Ε.Α., ύστερα από σχετικό αίτημα, που υποβάλλεται από το γονέα ή κηδεμόνα του μαθητή προς το διευθυντή του σχολείου, σε περίπτωση που κρίνεται αναγκαία η παραμονή του μαθητή στο σπίτι για πάνω από δύο (2) μήνες μέσα στο σχολικό έτος ή πάνω από δύο (2) ημέρες την εβδομάδα για μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Για την έγκριση και έναρξη προγράμματος εκπαίδευσης στο σπίτι απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εγγραφή του μαθητή σε σχολική μονάδα είτε ειδικής είτε γενικής εκπαίδευσης.
- Ο θεσμός της εκπαίδευσης στο σπίτι δεν υποκαθιστά την πιθανή αδυναμία του σχολείου να ενσωματώσει το μαθητή. Αποτελεί θεσμό που στοχεύει στην ένταξη και όχι στον έμμεσο αποκλεισμό.
- Η εκπαίδευση στο σπίτι καλύπτει τόσο ακαδημαϊκά όσο και ειδικά προγράμματα, όπως φυσιοθεραπεία, λογοθεραπεία κ.α., ανάλογα με τις ανάγκες του μαθητή, όπως αυτές διαπιστώνονται από το Κ.Δ.Α.Υ.. Τα προγράμματα εκπονούνται με ευθύνη επιστημόνων των οποίων οι ειδικότητες ορίζονται από το Κ.Δ.Α.Υ.. Ο εκπαιδευτικός της τάξης στην οποία ανήκει ο μαθητής συνεργάζεται με το οικείο Κ.Δ.Α.Υ. και είναι ενήμερος για το πρόγραμμα του μαθητή.
- Οι εκπαιδευτικοί και το ειδικό επιστημονικό προσωπικό που αναλαμβάνουν πρόγραμμα εκπαίδευσης στο σπίτι βρίσκονται σε διαρκή συνεργασία με το σχολείο στο οποίο ανήκει ο μαθητής και μεριμνούν για: α) την εξασφάλιση και παροχή εποπτικού και διδακτικού υλικού, β) την παρακολούθηση του προγράμματος του σχολείου και την εξασφάλιση συμβατότητας με το πρόγραμμα της τάξης υποδοχής του μαθητή, γ) την οργάνωση βραχυχρόνιων επισκέψεων του μαθητή στο σχολείο, όταν η κατάστασή του το επιτρέπει και δ) τη συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις και ειδικά προγράμματα που εκπονεί η τάξη του σχολείου στην οποία ανήκει ο μαθητής και τα οποία ο μαθητής μπορεί να παρακολουθήσει με την υποστήριξη του εκπαιδευτικού που τον υποστηρίζει.
- Το προσωπικό των Κ.Δ.Α.Υ. αναλαμβάνει τη συμβουλευτική των γονέων σχετικά με την προοπτική του προγράμματος, την προοπτική ένταξης του μαθητή, την οργάνωση της οικογένειας σε σχέση με τις ιδιαίτερες ανάγκες του παιδιού και την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος στο σπίτι, καθώς και άλλα συναφή προβλήματα που προκύπτουν.
- Ο διευθυντής του σχολείου τηρεί ατομικό φάκελο του μαθητή στον οποίο περιέχονται και πληροφορίες για: α) τους λόγους για τους οποίους του παρέχεται εκπαίδευση στο σπίτι, β) την ημερομηνία που το παιδί παρακολούθησε για τελευταία φορά το σχολείο, γ) τις τρέχουσες εκπαιδευτικές ή ιατρικές παροχές και τις εμπλεκόμενες υποστηρικτικές υπηρεσίες που έχουν εγκριθεί για το σπίτι καθώς και το εκπαιδευτικό και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό που έχει ορισθεί για την πραγματοποίησή τους, δ) το πρόγραμμα και το χρονοδιάγραμμα της εκπαίδευσης στο σπίτι.
- Το προσωπικό των Κ.Δ.Α.Υ. αξιολογεί και αναθεωρεί ανά τρίμηνο τα μακροχρόνια προγράμματα παροχής εκπαίδευσης στο σπίτι.

• Τα προγράμματα παροχής εκπαίδευσης στο σπίτι εφαρμόζονται, επίσης, με τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας και εντάσσονται σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων.
Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. και Δ.Ε.
Δ/νση Ειδικής Αγωγής.
Ταχυδρομική Δ/νση: Μητροπόλεως 15, 10185 Αθήνα.
Τηλ.: 210 3235932.
Φαξ: 210 3235876.
Δικτυακός Τόπος: www.ypepth.gr

4.2 Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης & Υποστήριξης Ατόμων με Αναπηρία / ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Κ.Δ.Α.Υ.).

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 2 του Ν. 2817/2000 (ΦΕΚ 78/Α΄), Υ.Α. αριθμ. Γ6/4494/2001 (ΦΕΚ 1503/Β΄).

Οργάνωση-σκοπός-στελέχωση:

• Τα Κ.Δ.Α.Υ. λειτουργούν στις έδρες των νομών και νομαρχιών του κράτους, αποτελούν αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες και υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
• Σκοπός των Κ.Δ.Α.Υ. είναι η προσφορά υπηρεσιών διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης των μαθητών και κυρίως εκείνων που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και υποστήριξης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών, των γονέων και της κοινωνίας. Για την επίτευξη των στόχων τους, τα Κ.Δ.Α.Υ. λειτουργούν βάσει προτυποποιημένης διαδικασίας, ώστε να διασφαλίζεται η ομοιογενής λειτουργία τους σε όλη τη χώρα.
• Για τη στελέχωση των Κ.Δ.Α.Υ. προβλέπονται οι εξής ειδικότητες εκπαιδευτικού και ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού: α) εκπαιδευτικοί προσχολικής αγωγής, β) εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, γ) εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δ) ψυχολόγοι, ε) κοινωνικοί λειτουργοί, στ) θεραπευτές του λόγου, ζ) φυσικοθεραπευτές, η) ειδικοί στον επαγγελματικό προσανατολισμό των τυφλών, θ) ειδικοί στην κινητικότητα των τυφλών, ι) ειδικοί στη νοηματική γλώσσα των κωφών και βαρηκόων[1]. Στα Κ.Δ.Α.Υ., στα οποία δεν υπάρχει θέση εκπαιδευτικού προσχολικής

[1] Συγκεκριμένα σε κάθε Κ.Δ.Α.Υ. τοποθετούνται και υπηρετούν:
1) σε κάθε Κ.Δ.Α.Υ. των νομών Αργολίδας, Άρτας, Βοιωτίας, Γρεβενών, Δράμας, Ευρυτανίας, Ζακύνθου, Θεσπρωτίας, Καστοριάς, Κεφαλληνίας, Κιλκίς, Λακωνίας, Λασιθίου, Λευκάδας, Ξάνθης, Πρέβεζας, Ρεθύμνου, Σάμου, Φλώρινας, Φωκίδας, Χαλκιδικής και Χίου: α) ένας (1) εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, β) ένας (1) εκπαιδευτικός δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γ) ένας (1) ψυχολόγος, δ) ένας (1) κοινωνικός λειτουργός.
2) σε κάθε Κ.Δ.Α.Υ. των Νομαρχιών Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής και Πειραιά και των νομών Αιτωλοακαρνανίας, Δωδεκανήσου, Έβρου, Εύβοιας, Ηλείας, Ημαθίας, Καβάλας, Καρδίτσας, Κορινθίας, Μαγνησίας, Μεσσηνίας, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών, Τρικάλων και Χανίων: α) ένας (1) εκπαιδευτικός

αγωγής, η αξιολόγηση και η στήριξη των νηπίων γίνεται από τον εκπαιδευτικό της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στα Κ.Δ.Α.Υ., στα οποία δεν υπάρχουν θέσεις παιδοψυχιάτρου, ειδικού στη νοηματική γλώσσα των κωφών και στην κινητικότητα των τυφλών, η εξυπηρέτηση των μαθητών γίνεται, όταν προκύπτει ανάγκη, από τους ειδικούς άλλων Κ.Δ.Α.Υ. στα οποία υπάρχουν οι αντίστοιχες θέσεις.

Ανίχνευση πιθανών εκπαιδευτικών αναγκών στους μαθητές–παραπομπή για αξιολόγηση:

- Το εκπαιδευτικό και το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό του Κ.Δ.Α.Υ., σε συνεργασία με τους προϊσταμένους των διευθύνσεων και γραφείων της εκπαίδευσης, τους συμβούλους ειδικής αγωγής, τους συμβούλους προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τους εκπαιδευτικούς των Σ.Μ.Ε.Α. και των άλλων σχολείων προγραμματίζει και διεξάγει, κατ' έτος, έρευνα, τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο, στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού της περιφέρειάς του. Σκοπός αυτών των ερευνών είναι ο εντοπισμός πιθανών ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών στους μαθητές και η έγκαιρη διάγνωση -αξιολόγηση και παρέμβαση.
- Οι μαθητές, για τους οποίους προκύπτουν ενδείξεις ότι εμπίπτουν στις κατηγορίες των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καταγράφονται στο αρχείο του Κ.Δ.Α.Υ. και, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς τους και τη συγκατάθεση των γονέων ή κηδεμόνων ή των ασκούντων τη γονική μέριμνα, παραπέμπονται για περαιτέρω αξιολόγηση.
- Τα Κ.Δ.Α.Υ. εκτός από τους μαθητές, των οποίων οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προκύπτουν από την ανίχνευση που διεξάγουν, υποχρεούνται να αξιολογούν και τους μαθητές που παραπέμπονται από σχολικές μονάδες με τη σύμφωνη γνώμη του γονέα, καθώς και άλλα παιδιά μετά από αίτημα του γονέα ή του κηδεμόνα ή του ασκούντος τη γονική μέριμνα.

Διάγνωση-αξιολόγηση, έκδοση της γνωμάτευσης:

Στη γνωμάτευση προσδιορίζεται αν ο μαθητής ανήκει σε κάποια από τις κατηγορίες των Ατόμων με Αναπηρία και προτείνεται η κατάλληλη σχολική μονάδα ένταξης, ο τρόπος φοίτησης, η αναγκαία ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική υποστήριξη, καθώς και

πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, β) ένας (1) εκπαιδευτικός δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γ) δύο (2) ψυχολόγοι, δ) δύο (2) κοινωνικοί λειτουργοί.

3) σε κάθε Κ.Δ.Α.Υ. των νομών Αρκαδίας, Αχαΐας, Ηρακλείου, Ιωαννίνων, Κέρκυρας, Κοζάνης, Κυκλάδων, Λάρισας, Λέσβου, Ροδόπης και Φθιώτιδας, που λειτουργούν στην έδρα της διοικητικής Περιφέρειας: α) ένας (1) εκπαιδευτικός προσχολικής αγωγής, β) ένας (1) εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, γ) ένας (1) εκπαιδευτικός δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δ) ένας (1) θεραπευτής του λόγου, ε) ένας (1) θεραπευτής του λόγου, στ) τρεις (3) ψυχολόγοι, ζ) ένας (1) παιδοψυχίατρος, η) ένας (1) φυσικοθεραπευτής, θ) τρεις (3) κοινωνικοί λειτουργοί.

4) στο Κ.Δ.Α.Υ. της Νομαρχίας Αθηνών και του νομού Θεσσαλονίκης: α) ένας (1) εκπαιδευτικός προσχολικής αγωγής, β) ένας (1) εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, γ) ένας (1) εκπαιδευτικός δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δ) δύο (2) θεραπευτές του λόγου, ε) τρεις (3) ψυχολόγοι, στ) ένας (1) παιδοψυχίατρος, ζ) δύο (2) φυσικοθεραπευτές, η) τέσσερις (4) κοινωνικοί λειτουργοί. Επιπλέον στο Κ.Δ.Α.Υ. της Νομαρχίας Αθηνών: α) δύο (2) ειδικοί στον επαγγελματικό προσανατολισμό των τυφλών, β) δύο (2) ειδικοί στην κινητικότητα, τον προσανατολισμό και τις δεξιότητες καθημερινής διαβίωσης των τυφλών, γ) δύο (2) ειδικοί στη νοηματική γλώσσα των κωφών και βαρηκόων. Επιπλέον στο Κ.Δ.Α.Υ. της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης: α) ένας (1) ειδικός στον επαγγελματικό προσανατολισμό των τυφλών, β) ένας (1) ειδικός στην κινητικότητα των τυφλών, γ) ένας (1) ειδικός στη νοηματική γλώσσα των κωφών και βαρήκοων.

τα απαραίτητα τεχνικά βοηθήματα και εκπαιδευτικά υλικά που θα διευκολύνουν την εκπαίδευση και επικοινωνία του ατόμου. Η γνωμάτευση συνοδεύεται από πλαίσιο Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος (Ε.Ε.Π.), το οποίο στηρίζεται στην αξιολόγηση και εμπεριέχει τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους σε όλους τους τομείς ανάπτυξης, καθώς και το χρονικό προσδιορισμό της επαναξιολόγησης του ατόμου και του προγράμματός του. Η γνωμάτευση και το Ε.Ε.Π γνωστοποιούνται στους γονείς και στο σχολείο του μαθητή και όλα τα στοιχεία καταχωρίζονται στον ατομικό φάκελο του μαθητή.

Βασικές Αξιολογικές Εκθέσεις:

- **Εκπαιδευτική Αξιολόγηση.**

1. Η εκπαιδευτική αξιολόγηση διενεργείται από τον εκπαιδευτικό του Κ.Δ.Α.Υ. της αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας φοίτησης του μαθητή και περιλαμβάνει πληροφορίες, που αφορούν στις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του ατόμου, με στόχο τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την παροχή υπηρεσιών ειδικής αγωγής.
2. Στην εκπαιδευτική αξιολόγηση πρέπει να περιγράφονται: α) η σχολική και ευρύτερη γνώση του μαθητή, β) οι δεξιότητες (σχολικές, γνωστικές, επικοινωνιακές, κοινωνικές και αυτοεξυπηρέτησης), καθώς και το φάσμα των ικανοτήτων και των ενδιαφερόντων του μαθητή, γ) ο βαθμός της κοινωνικής του προσαρμογής, δ) οι στρατηγικές και οι διαδικασίες που χρησιμοποιεί ο μαθητής για την κατάκτηση της γνώσης και η περιγραφή της συμπεριφοράς του.
3. Στην εκπαιδευτική αξιολόγηση αναγράφονται οι ημερομηνίες παραπομπής, αξιολογήσεων και επισκέψεων του μαθητή στο Κ.Δ.Α.Υ. ή στο σχολείο ή στο σπίτι του. Αναφέρονται τα κύρια στοιχεία, στα οποία πρέπει να επικεντρωθεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα παρέμβασης, καθώς και οι υποστηρικτικές υπηρεσίες και τα τεχνικά βοηθήματα που έχει ανάγκη ο μαθητής. Όπου κρίνεται αναγκαίο, προτείνεται πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης ή στήριξης του μαθητή ή του εκπαιδευτικού της τάξης.
4. Η εκπαιδευτική αξιολόγηση μπορεί να είναι τυπική ή άτυπη. Στην τυπική αξιολόγηση, η συγκέντρωση των πληροφοριών γίνεται μέσω τυποποιημένων δοκιμασιών, οι οποίες προτείνονται ή εγκρίνονται από το Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Στην άτυπη αξιολόγηση περιλαμβάνονται: α) δοκιμασίες, σε μη τυποποιημένη μορφή, για τον προσδιορισμό των δεξιοτήτων και ικανοτήτων, καθώς και της σχολικής γνώσης του μαθητή, ανάλογα με τη χρονική και νοητική του ηλικία και τις απαιτήσεις της αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας, β) στοιχεία από την παρατήρηση του μαθητή κατά τη διάρκεια της συνεδρίας ή από επισκέψεις του εκπαιδευτικού του Κ.Δ.Α.Υ. στο χώρο του σχολείου και γ) στοιχεία που προέρχονται από τις παρατηρήσεις και τις περιγραφές των γονέων και των εκπαιδευτικών του παιδιού, οι οποίοι σε συνεννόηση με τους εκπαιδευτικούς του Κ.Δ.Α.Υ. συντάσσουν περιγραφική αξιολόγηση του μαθητή.

- **Έκθεση κοινωνικού ιστορικού.**

1. Στην έκθεση κοινωνικού ιστορικού, η οποία συντάσσεται από τον κοινωνικό λειτουργό, περιγράφονται οι παράγοντες, οι οποίοι άμεσα ή έμμεσα, επηρεάζουν την ομαλή προσαρμογή του μαθητή στο περιβάλλον του και τη γενική του εξέλιξη.
2. Για τη σύνταξη του κοινωνικού ιστορικού απαιτείται: α) η συγκέντρωση των κοινωνικών δεδομένων βάσει συγκεκριμένων κοινωνικών κριτηρίων (επάγγελμα γονέων, υποαπασχόληση ή ανεργία, μορφωτικό επίπεδο, ηλικία γονέων, τόπος κατοικίας, οικονομική κατάσταση της οικογένειας, αριθμός μελών, ύπαρξη διευρυμένης

οικογένειας, σοβαρή ασθένεια ή θάνατος γονέα ή άλλου μέλους κ.λ.π.), β) περιγραφή των οικογενειακών σχέσεων και συνηθειών, γ) λεπτομερής περιγραφή του ιστορικού του ατόμου από τη γέννησή του και, ειδικότερα, από την ηλικία διαπίστωσης του προβλήματος έως την ημέρα της παραπομπής του στο Κ.Δ.Α.Υ. Το ιστορικό περιλαμβάνει και όλες τις ενέργειες, αντιδράσεις και προσαρμογές της οικογένειας σε σχέση με το παιδί και το πρόβλημά του.

3. Η συγκέντρωση των στοιχείων της έκθεσης του κοινωνικού ιστορικού γίνεται: α) με ατομικές συνεντεύξεις με το γονέα και τα άλλα μέλη της οικογένειας, β) με επισκέψεις του κοινωνικού λειτουργού στο σπίτι και γ) σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, όταν το άτομο αυτό παρακολουθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

4. Στην έκθεση κοινωνικού ιστορικού αναγράφεται η ημερομηνία παραπομπής του μαθητή στο Κ.Δ.Α.Υ. και οι ηλικίες του μαθητή και των γονέων. Επίσης, καταγράφονται οι ημερομηνίες και οι επισκέψεις στο χώρο του Κ.Δ.Α.Υ., στο χώρο του σπιτιού του μαθητή και στο χώρο της τάξης. Τέλος, περιλαμβάνονται συγκεκριμένες ενέργειες και οδηγίες παρέμβασης που θα διευκολύνουν το άτομο στην αντιμετώπιση του προβλήματός του και που θα στηρίξουν την οικογένειά του.

- **Έκθεση παιδοψυχιάτρου.**

1. Η αξιολόγηση του παιδοψυχιάτρου περιλαμβάνει: α) το ψυχιατρικό προφίλ του μαθητή, όπως αυτό προκύπτει από τυπικές και άτυπες δοκιμασίες (αναφέρονται οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο συγκεκριμένος μαθητής σε διάφορους τομείς, οι δυνατότητές του, πιθανές προτάσεις για την αντιμετώπισή τους και προτάσεις για το σχεδιασμό του Ε.Ε.Π.), β) τη φαρμακευτική ή άλλη αναγκαία υποστήριξη με βάση τη γνωμάτευση και γ) πληροφορίες για τη στάση του οικογενειακού περιβάλλοντος ως προς το πρόβλημα του μαθητή.

2. Για τη συγκέντρωση των στοιχείων που απαρτίζουν την έκθεση του παιδοψυχιάτρου απαιτούνται: α) ατομικές συνεδρίες με το μαθητή και την οικογένειά του, β) συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς σε περίπτωση που ο μαθητής παρακολουθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα, γ) διεξαγωγή τυπικών δοκιμασιών και συστηματική καταγραφή των στοιχείων που παρατηρούνται κατά τη διάρκεια των συνεδριών.

3. Ο παιδοψυχίατρος καταχωρίζει τα δεδομένα της ψυχιατρικής εξέτασης, όπως και τις δοκιμασίες που χρησιμοποίησε, μαζί με τα αποτελέσματα (γνωμάτευση και φαρμακευτική υποστήριξη) στο φάκελο του μαθητή. Μέσα σε αυτόν καταχωρίζονται, επίσης, οι ημερομηνίες της εξέτασης και της προγραμματισμένης επανεξέτασης, το ιστορικό της φαρμακευτικής θεραπείας (φάρμακα, διάρκεια λήψης, έναρξη, λήξη, προτάσεις αλλαγής φαρμάκων). Περιγράφεται, συνοπτικά, το ψυχιατρικό προφίλ του μαθητή και προτείνονται συγκεκριμένες υποστηρικτικές παρεμβάσεις που θα πρέπει να περιληφθούν στο σχεδιασμό των εξατομικευμένων διδακτικών προγραμμάτων. Όπου κρίνεται αναγκαίο προτείνεται η ένταξη του μαθητή σε κατάλληλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ή πλαίσιο και η παροχή προγραμμάτων συμβουλευτικής για την οικογένεια.

- **Έκθεση ψυχολόγου.**

1. Για τη σύνταξη έκθεσης μετά από ψυχολογική αξιολόγηση την οποία διενεργεί ο ψυχολόγος, απαιτείται: α) συγκέντρωση των δεδομένων που αφορούν στο άτομο βάσει συγκεκριμένων ψυχολογικών διαγνωστικών κριτηρίων και τυποποιημένων δοκιμασιών, β) περιγραφή των δυνατοτήτων και των δυσκολιών που αντιμετωπίζει σε διάφορους τομείς (γνωστικό- συναισθηματικό κ.λ.π.), γ) περιγραφή της συμπεριφοράς του ατόμου μέσα και έξω από το οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον και δ) περιγραφή των αντιδράσεων του οικογενειακού και του σχολικού περιβάλλοντος του ατόμου ως προς το πρόβλημά του.

2. Η συγκέντρωση των στοιχείων που απαρτίζουν την ψυχολογική έκθεση γίνεται με: α) ατομικές συνεντεύξεις και συνεργασία με το άτομο και με το γονέα, β) συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, όταν το άτομο αυτό παρακολουθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα και γ) διεξαγωγή δοκιμασιών και συστηματική καταγραφή των στοιχείων που παρατηρούνται κατά τη διάρκεια των συνεδριών.
3. Ο ψυχολόγος που υπηρετεί στο Κ.Δ.Α.Υ. καταχωρίζει τα δεδομένα της ψυχολογικής αξιολόγησης, τα κριτήρια αξιολόγησης που χρησιμοποίησε και τα συμπεράσματα που εξήγαγε στον ατομικό φάκελο του μαθητή. Μέσα σε αυτόν καταχωρίζονται, επίσης, η ημερομηνία της πρώτης ψυχολογικής εξέτασης του ατόμου, οι συνεντεύξεις με τους γονείς, οι συνεργασίες με τους εκπαιδευτικούς και η ημερομηνία επανεξέτασης. Περιγράφεται, συνοπτικά, το ψυχολογικό προφίλ του μαθητή και προτείνονται συγκεκριμένες ψυχολογικές υποστηρικτικές παρεμβάσεις για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του εξατομικευμένου διδακτικού προγράμματος. Όπου κρίνεται αναγκαίο, προτείνεται η ένταξη του μαθητή σε συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και η παροχή προγραμμάτων συμβουλευτικής για τους γονείς και την οικογένεια.

- **Άλλες αξιολογήσεις.**

Η διαδικασία της αξιολόγησης ολοκληρώνεται, κατά περίπτωση, με την αξιολόγηση του φυσικοθεραπευτή, του λογοθεραπευτή, του ειδικού στη νοηματική γλώσσα και του ειδικού στην κινητικότητα τυφλών. Οι εν λόγω αξιολογήσεις διεξάγονται μετά από εντολή του προϊσταμένου και σε εξατομικευμένη βάση, σύμφωνα με τη διαδικασία που ακολουθείται στην εκπαιδευτική και ψυχολογική αξιολόγηση.

Αρχείο ατομικών φακέλων:

- Σε κάθε Κ.Δ.Α.Υ. τηρείται αρχείο που περιλαμβάνει τους ατομικούς φακέλους των ατόμων που αξιολογούνται μετά από παραπομπή σε αυτό ή ανίχνευση.
- Ο ατομικός φάκελος περιλαμβάνει: α) συνοπτικό οικογενειακό και κοινωνικό ιστορικό του μαθητή, β) γνωμάτευση για το είδος και το βαθμό της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής ανάγκης, γ) εισήγηση για την εγγραφή, κατάταξη ή μεταγραφή στην κατάλληλη σχολική μονάδα, δ) αξιολογική έκθεση που αφορά στη μαθησιακή εξέλιξη του μαθητή, ε) εισήγηση για την κατάρτιση του κατάλληλου παρεμβατικού εκπαιδευτικού προγράμματος, στ) εισήγηση για παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης και ενημέρωσης προς τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς ή τους ασκούντες τη γονική μέριμνα, ζ) εισήγηση για το είδος των αναγκαίων τεχνικών υποστηρικτικών βοηθημάτων και οργάνων, η) εισήγηση για την αντικατάσταση των γραπτών δοκιμασιών με προφορικές ή άλλης μορφής εξετάσεις για τους μαθητές που φοιτούν στις συνήθεις τάξεις, θ) όλες τις δοκιμασίες που έχουν χορηγηθεί στο μαθητή από το δάσκαλο της τάξης του, ι) περιγραφική αξιολόγηση παραπομπής του μαθητή από το δάσκαλο της τάξης του, ια) την απάντηση του Κ.Δ.Α.Υ. στο σχολείο και στους έχοντες τη γονική μέριμνα του ατόμου με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ιβ) τις περιοδικές αξιολογήσεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών παρεμβατικών προγραμμάτων από τους ειδικούς του Κ.Δ.Α.Υ. και ιγ) οτιδήποτε άλλο αφορά στο μαθητή.
- Η γραπτή και προφορική ενημέρωση για το περιεχόμενο του φακέλου γίνεται στον έχοντα τη γονική μέριμνα του μαθητή κατά τη διάρκεια ειδικής συνεδρίασης του Κ.Δ.Α.Υ. Τη συνάντηση καθορίζει ο προϊστάμενος του Κ.Δ.Α.Υ. σε επικοινωνία με τον έχοντα τη γονική μέριμνα. Στη συνάντηση μπορούν να μετέχουν και μέλη της ειδικής εκπαιδευτικής ομάδας που θα θεωρηθεί απαραίτητο από τον προϊστάμενο του Κ.Δ.Α.Υ. να παρευρεθούν.

• Το περιεχόμενο των φακέλων διατηρείται και σε ηλεκτρονική μορφή, είναι απόρρητο και προσβάσιμο από το εκπαιδευτικό και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό του Κ.Δ.Α.Υ.
• Η γνωμάτευση, οι οδηγίες αντιμετώπισης και το ατομικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα χορηγούνται, μόνο, στους έχοντες τη γονική μέριμνα του μαθητή και στους καθ' ύλην αρμόδιους της σχολικής μονάδας στην οποία φοιτά ο μαθητής.

Υποστήριξη ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των οικογενειών τους- Εκπαιδευτική παρέμβαση:

• Οι δραστηριότητες για την υποστήριξη των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των οικογενειών τους και η εκπαιδευτική παρέμβαση αποσκοπούν στο να βοηθήσουν τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ώστε: α) να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους, β) να βελτιώσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητές τους, ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξή τους στο κοινό εκπαιδευτικό σύστημα, γ) να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια για την επαγγελματική τους εξέλιξη, για τη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία και την ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία.
• Για την υλοποίηση των στόχων αυτών το Κ.Δ.Α.Υ. αναπτύσσει τα εξής προγράμματα υποστήριξης και εκπαιδευτικής παρέμβασης:

1. Προγράμματα έγκαιρης εκπαιδευτικής παρέμβασης για παιδιά προσχολικής ηλικίας:

α) Τα προγράμματα έγκαιρης (πρώιμης) εκπαιδευτικής παρέμβασης για παιδιά προσχολικής ηλικίας απευθύνονται σε παιδιά που δεν έχουν ενταχθεί σε κάποιο ειδικό πρόγραμμα ή για την περίπτωσή των οποίων δεν υπάρχουν στην περιοχή του Κ.Δ.Α.Υ. κατάλληλα ειδικά προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά καταρτίζονται με απόφαση του εκπαιδευτικού και του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού του Κ.Δ.Α.Υ. και προσφέρονται ατομικά στο παιδί και στην οικογένειά του. Υλοποιούνται είτε στην έδρα του Κ.Δ.Α.Υ. είτε με τη μορφή της κατ' οίκον παροχής. Τα εξατομικευμένα προγράμματα παρέμβασης θέτουν μακροπρόθεσμους και βραχυπρόθεσμους στόχους για τους γονείς και τα παιδιά και καταρτίζονται από τους υπεύθυνους των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης, βάσει των πλαισίων που έχουν δοθεί κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των παιδιών. Την ευθύνη για την υλοποίηση των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης έχουν οι εκπαιδευτικοί των Κ.Δ.Α.Υ., μετά από ειδική επιμόρφωση ή άλλοι ειδικοί του Κ.Δ.Α.Υ., οι οποίοι έχουν επιμορφωθεί ειδικά στον τομέα της έγκαιρης παρέμβασης και της συμβουλευτικής των γονέων.
β) Κύριος στόχος αυτών των προγραμμάτων είναι να εξοικειωθούν οι γονείς και η οικογένεια με το πρόβλημα του παιδιού τους, να προσαρμοστούν στη νέα κατάσταση και να παρέχουν τις απαραίτητες διευκολύνσεις για την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού και τη συμμετοχή του στη ζωή της οικογένειας, όπως και την προετοιμασία του για την προσχολική και τη σχολική εκπαίδευση. Ο υπεύθυνος του προγράμματος συναντάται, περιοδικά (μία φορά την εβδομάδα), με το παιδί και την οικογένεια ενώ πραγματοποιεί και ομαδικές συναντήσεις συμβουλευτικής υποστήριξης με όλους τους γονείς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης. Στις ομαδικές συναντήσεις μπορεί να συνδράμουν, όταν κριθεί αναγκαίο από τον υπεύθυνο, και άλλα μέλη του Κ.Δ.Α.Υ. και κυρίως ο ψυχολόγος και ο κοινωνικός λειτουργός.
γ) Τα προγράμματα αυτά αξιολογούνται, ετησίως, από την διεπιστημονική ομάδα του Κ.Δ.Α.Υ. σε ειδική συνεδρία στην οποία εισηγητής είναι ο υπεύθυνος της έγκαιρης παρέμβασης.

2. Προγράμματα συμβουλευτικής γονέων και οικογένειας:

α) Το Κ.Δ.Α.Υ., αξιολογώντας τις ανάγκες των μαθητών της περιφέρειάς του, σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα συμβουλευτικής γονέων μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Την κύρια ευθύνη για την υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων έχει ο ψυχολόγος του Κ.Δ.Α.Υ., ο οποίος συνεπικουρείται στο έργο του από τον εκπαιδευτικό και τον κοινωνικό λειτουργό του Κ.Δ.Α.Υ. καθώς, επίσης, και από όποιον άλλον ειδικό κριθεί απαραίτητο.
β) Εκτός των γενικών στόχων της συμβουλευτικής γονέων, που περιγράφονται στα προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης και οι οποίοι ισχύουν και για τα προγράμματα αυτά, ένας πολύ βασικός στόχος είναι και η ενδυνάμωση των γονέων και των ατόμων με αναπηρία προκειμένου να συμμετέχουν ενεργά και συνεταιρικά με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να επιτευχθεί η ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρία / ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολείο και στην κοινωνία. Τα προγράμματα συμβουλευτικής γονέων υλοποιούνται με ατομικές ή ομαδικές συναντήσεις του ψυχολόγου με τους γονείς σε τακτά χρονικά διαστήματα.

3. Υποστήριξη των μαθητών με αναπηρία:

α) Τα Κ.Δ.Α.Υ. στηρίζουν συστηματικά τους μαθητές με αναπηρία της περιφέρειάς τους. Για το σκοπό αυτό συνεργάζονται με τους σχολικούς συμβούλους της ειδικής αγωγής και όλους τους εμπλεκόμενους στην εκπαίδευση των Α.μεΑ. Αξιολογούν και κατατάσσουν τους μαθητές στην κατάλληλη σχολική βαθμίδα, παρακολουθούν περιοδικά την πρόοδο των μαθητών αυτών και παρέχουν στήριξη.
β) Τα Κ.Δ.Α.Υ. προτείνουν την κατάλληλη εξεταστική μέθοδο για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες της περιφέρειάς τους. Γενικά, μεριμνούν για την παροχή όλων των θεσμοθετημένων διευκολύνσεων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις για τους μαθητές της περιφέρειάς τους.

4. Υποστήριξη των εκπαιδευτικών των τάξεων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες:

α) Τα Κ.Δ.Α.Υ. σχεδιάζουν, ετησίως, προγράμματα ευαισθητοποίησης για τους εκπαιδευτικούς της περιφέρειάς τους. Επίσης, σχεδιάζουν και υλοποιούν, σε συνεργασία με τους σχολικούς συμβούλους ειδικής αγωγής, προσχολικής αγωγής και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τους προϊσταμένους των διευθύνσεων και γραφείων εκπαίδευσης, τους διευθυντές των σχολείων και τους εκπαιδευτικούς προγράμματα συστηματικής στήριξης των μαθητών με αναπηρία / ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ειδικά αυτών που είναι ενταγμένοι στις συνήθεις σχολικές μονάδες. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί στα Τμήματα Ένταξης υποστηρίζονται από τον εκπαιδευτικό του Κ.Δ.Α.Υ., ώστε να εφαρμόζουν τις κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας και να εξασφαλίζουν το κατάλληλο περιβάλλον μάθησης για τους μαθητές με αναπηρία.
β) Την ευθύνη για την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών έχει ο εκπαιδευτικός της αντίστοιχης βαθμίδας του Κ.Δ.Α.Υ., ο οποίος για το σκοπό αυτό επισκέπτεται περιοδικά (μία φορά την εβδομάδα) με τη μορφή του ειδικού "περιπατητικού εκπαιδευτικού", τα σχολεία της περιφέρειάς του. Ο εκπαιδευτικός αυτός προσφέρει συστηματική στήριξη στους μαθητές και κυρίως σε αυτούς που είναι ενταγμένοι στη συνηθισμένη σχολική τάξη.

Πληροφόρηση:

Τα Κ.Δ.Α.Υ. αποτελούν πηγή έγκυρης ενημέρωσης και πληροφόρησης για όλα τα θέματα που αφορούν στα Α.μεΑ. Στο πλαίσιο αυτό, λειτουργούν ως διαμεσολαβητικό δίκτυο μεταξύ των υπηρεσιών εκπαίδευσης και υγείας- πρόνοιας και των Α.μεΑ. Επίσης, ο ειδικός στον επαγγελματικό προσανατολισμό των τυφλών παρέχει

συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού σε τυφλούς μαθητές και νέους και στις οικογένειές τους, πληροφορεί τα τυφλά άτομα για προκηρύξεις θέσεων εργασίας και φροντίζει για την προετοιμασία τους και τη συμμετοχή τους στους σχετικούς διαγωνισμούς.

4.3 Τρόπος εξέτασης - εισαγωγή υποψηφίων με αναπηρία / ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

4.3.1 Εξέταση των μαθητών Ενιαίου Λυκείου με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες («φυσικώς» αδυνάτων υποψηφίων) για απόλυση από τη δευτεροβάθμια και πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 27 του Π.Δ. 60/2006 (ΦΕΚ 65/Α΄).

Προϋποθέσεις – γενικές πληροφορίες:

Διακρίνονται δύο περιπτώσεις μαθητών που υπάγονται στην κατηγορία των «φυσικώς αδυνάτων» και συγκεκριμένα αυτοί που εξετάζονται μόνο γραπτά και αυτοί που εξετάζονται μόνο προφορικά. Ειδικότερα :

- Εξετάζονται **μόνο προφορικά**, κατόπιν αιτήσεώς τους, οι μαθητές που αδυνατούν να υποβληθούν σε γραπτή εξέταση επειδή:

α) Είναι τυφλοί, σύμφωνα με τον Ν. 958/79 (ΦΕΚ 191/Α΄) ή έχουν ποσοστό αναπηρίας στην όρασή τους τουλάχιστον 80%.
β) Έχουν κινητική αναπηρία τουλάχιστον 67%, μόνιμη ή προσωρινή, που συνδέεται με τα άνω άκρα.
γ) Πάσχουν από σπαστικότητα των άνω άκρων.
δ) Πάσχουν από κάταγμα ή άλλη προσωρινή βλάβη των άνω άκρων που καθιστά αδύνατη τη χρήση τους για γραφή.
ε) Η επίδοσή τους στα μαθήματα δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί με γραπτές εξετάσεις λόγω ειδικής διαταραχής του λόγου (δυσλεξίας).

- Εξετάζονται **μόνο γραπτά** μαθητές που έχουν ιδιαίτερα σοβαρά προβλήματα ακοής (κωφοί, βαρήκοοι) σε ποσοστό 67% και πάνω και όσοι παρουσιάζουν προβλήματα λόγου και ομιλίας (δυσαρθρία, τραυλισμός).

Διαδικασία:

- Για την **προφορική εξέταση**:

Η σχετική αίτηση υποβάλλεται στο λύκειο του μαθητή συνοδευόμενη, για τις περιπτώσεις (α) έως (δ), από γνωμάτευση (σύμφωνα με το ισχύον κάθε φορά σύστημα πιστοποίησης αναπηρίας) της οικείας Υγειονομικής Επιτροπής, από την οποία προκύπτει ότι η επίδοσή τους στα μαθήματα δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί με γραπτές εξετάσεις. Για την περίπτωση (ε) απαιτείται προσκόμιση ειδικής διαγνωστικής έκθεσης από το Κ.Δ.Α.Υ. που λειτουργεί στην Περιφέρεια της οικείας Διεύθυνσης Δ.Ε. ή της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν λειτουργεί Κ.Δ.Α.Υ. στην Περιφέρεια της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης

Εκπαίδευσης ή είναι αδύνατη η πιστοποίηση από αυτό για αντικειμενικούς και μόνο λόγους που βεβαιώνονται από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης, γίνεται δεκτή ειδική διαγνωστική έκθεση αναγνωρισμένου δημόσιου Ιατροπαιδαγωγικού Κέντρου ή Σταθμού με την οποία πιστοποιείται ότι είναι αδύνατος ο έλεγχος των γνώσεων με γραπτή εξέταση λόγω δυσλεξίας. Η διαγνωστική αυτή έκθεση ισχύει για τρία (3) χρόνια από την έκδοσή της. Διαγνωστικές εκθέσεις από τις οποίες δεν προκύπτει η αδυναμία της γραπτής εξέτασης λόγω πιστοποιούμενης δυσλεξίας δεν γίνονται δεκτές. Οι γνωματεύσεις των Υγειονομικών Επιτροπών και οι διαγνωστικές εκθέσεις των Κ.Δ.Α.Υ. και των Ιατροπαιδαγωγικών Κέντρων ή Σταθμών εκδίδονται, κατά προτεραιότητα, μετά από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου. Οι αιτήσεις και οι ειδικές γνωματεύσεις υποβάλλονται στον Διευθυντή του οικείου Λυκείου το αργότερο **μέχρι 31 Ιανουαρίου εκάστου έτους**. Σε έκτακτες και απρόβλεπτες περιπτώσεις μπορούν να υποβάλλονται και αργότερα..

• Για τη **γραπτή εξέταση**:

Απαιτείται πιστοποίηση από την οικεία Υγειονομική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου.

Τρόπος εξέτασης:

• Οι μαθητές της Α΄, Β΄ τάξης και της Γ΄ τάξης σε όσα μαθήματα εξετάζονται **ενδοσχολικά** εξετάζονται, ταυτόχρονα με τους μαθητές της τάξης στην οποία ανήκουν και στα ίδια θέματα. Ειδικά οι μαθητές που εξετάζονται μόνο προφορικά εξετάζονται ενώπιον Επιτροπής, την οποία συγκροτεί για το σκοπό αυτό ο Διευθυντής του Λυκείου και την αποτελούν ο ίδιος ή ο Υποδιευθυντής ως Πρόεδρος και δύο (2) καθηγητές της ίδιας ή συγγενούς ειδικότητας. Ο μέσος όρος (Μ.Ο.) των βαθμών των δύο (2) καθηγητών είναι ο βαθμός του μαθητή στο εξεταζόμενο μάθημα.

• Οι μαθητές της Γ΄ τάξης, για τα εξεταζόμενα μαθήματα σε **εθνικό επίπεδο** με κοινά θέματα, εξετάζονται:

α) Στο οικείο Β.Κ. που λειτουργεί στη Διεύθυνση Δ.Ε. στην οποία ανήκει οργανικά το σχολείο φοίτησής τους και ενώπιον επιτροπής εξέτασης φυσικώς αδυνάτων **όσοι εξετάζονται μόνο προφορικά.** Αν ο αριθμός των μαθητών που εξετάζονται σε ένα Β.Κ. είναι μεγαλύτερος των πενήντα (50), μπορεί να ορίζεται, με απόφαση του οικείου διευθυντή της Διεύθυνσης Δ.Ε., ειδικό εξεταστικό Κέντρο ως παράρτημα του Β.Κ. στο οποίο και λειτουργεί η Επιτροπή Εξέτασης Φυσικώς Αδυνάτων. Στο χώρο λειτουργίας της Επιτροπής παρευρίσκεται σχολίατρος ή άλλος ιατρός του δημοσίου ή ιδιώτης ιατρός, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του οικείου νομάρχη μετά από εισήγηση του οικείου προϊσταμένου Διεύθυνσης Δ.Ε. για την αντιμετώπιση οποιασδήποτε έκτακτης ανάγκης των εξεταζομένων. Ο οριζόμενος ιατρός οφείλει να είναι παρών μισή, τουλάχιστον, ώρα πριν από την έναρξη των εξετάσεων και να παραμείνει σε όλη τη διάρκεια των εξετάσεων. Κάθε Επιτροπή έχει ως έργο την εξέταση και βαθμολόγηση ή αναβαθμολόγηση σε κάθε μάθημα των μαθητών που ανήκουν στην κατηγορία των "φυσικώς αδυνάτων" που εξετάζονται μόνο προφορικά. Κατά την εξέταση παρευρίσκεται και ο αναβαθμολογητής για να αξιολογήσει το μαθητή σε περίπτωση διαφοράς βαθμολογίας. Δεν μπορεί να συμμετέχει στην επιτροπή όποιος έχει σχέση συγγένειας "εξ αίματος" ή "εξ αγχιστείας" μέχρι και τρίτου βαθμού με μαθητή που εξετάζεται σε αυτήν ή καθηγητής που δίδασκε κατά το συγκεκριμένο σχολικό έτος στο Λύκειο στο οποίο φοιτούσε ο εξεταζόμενος μαθητής.

β) Στο Εξεταστικό Κέντρο όπου εξετάζονται οι μαθητές του συγκεκριμένου Λυκείου, **όσοι εξετάζονται μόνο γραπτά**. Η εξέταση των μαθητών αυτών γίνεται σε ξεχωριστή

αίθουσα και ο χρόνος εξέτασης μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Λυκειακής Επιτροπής. Τα γραπτά τους συγκεντρώνονται μαζί με τα γραπτά των λοιπών μαθητών και διαβιβάζονται για βαθμολόγηση στο οικείο Β.Κ.

Εξέταση «φυσικώς αδυνάτων» υποψηφίων για εισαγωγή στα Τμήματα της τριτοβάθμιος εκπαίδευσης στα οποία απαιτούνται ειδικά μαθήματα:

• Όσοι εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 27 του Π.Δ. 60/2006 (ΦΕΚ 65/Α΄) για προφορική εξέταση, όπως ισχύουν κάθε φορά, εξετάζονται στα ειδικά μαθήματα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 της Υ.Α. αριθμ. Φ.253/128314/Β6/10-12-2002 (ΦΕΚ 1538/Β΄) (ισχύει και για τους αποφοίτους Ενιαίου Λυκείου και για τους αποφοίτους Β΄ κύκλου Τ.Ε.Ε.), όπως έχει τροποποιηθεί με την Υ.Α. αριθμ. Φ.253/46301/Β6/2006 (ΦΕΚ 674/Β΄), εφόσον υποβάλλουν σχετική αίτηση συνοδευόμενη από αντίγραφα των προβλεπόμενων από τις διατάξεις αυτές πιστοποιητικών.
Ειδικότερα:
α) Οι απόφοιτοι λυκείου που υπέβαλαν τη σχετική αίτηση – δήλωση σε λύκεια Μακεδονίας, Θράκης και Θεσσαλίας καθώς και οι απόφοιτοι Τ.Ε.Ε. που υπέβαλαν μηχανογραφικό δελτίο στις οικείες Επιτροπές των αντίστοιχων περιοχών εξετάζονται σε όλα τα ειδικά μαθήματα πλην των Ισπανικών από την Επιτροπή Εξέτασης «Φυσικώς Αδυνάτων» που εδρεύει στο Βαθμολογικό Κέντρο ειδικών μαθημάτων Θεσσαλονίκης.
Ειδικά, για το μάθημα «Έλεγχος Μουσικών Ακουστικών Ικανοτήτων», η ανωτέρω Επιτροπή Εξέτασης «Φυσικώς Αδυνάτων» μπορεί με απόφαση του προέδρου του Β.Κ. ειδικών μαθημάτων Θεσσαλονίκης να εδρεύει σε Εξεταστικό Κέντρο της Θεσσαλονίκης που έχει ορισθεί για την εξέταση του ειδικού αυτού μαθήματος.
β) Οι απόφοιτοι λυκείου που υπέβαλαν τη σχετική αίτηση – δήλωση σε λύκεια των λοιπών περιοχών, πλην των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο, καθώς και οι απόφοιτοι Τ.Ε.Ε. που υπέβαλαν μηχανογραφικό δελτίο στις οικείες Επιτροπές των αντίστοιχων περιοχών εξετάζονται σε όλα τα ειδικά μαθήματα, εκτός των μαθημάτων «Έλεγχος Μουσικών Ακουστικών Ικανοτήτων», Ιταλικά και Ισπανικά, από την επιτροπή εξέτασης «φυσικώς αδυνάτων» που εδρεύει στο Βαθμολογικό Κέντρο ειδικών μαθημάτων Αθήνας.
γ) Οι αναφερόμενοι της περίπτωσης α' για το μάθημα των Ισπανικών και της περίπτωσης β' για τα μαθήματα «Έλεγχος Μουσικών Ακουστικών Ικανοτήτων», Ισπανικά και Ιταλικά εξετάζονται από την Κεντρική Επιτροπή Ειδικών Μαθημάτων, η οποία, για την περίπτωση αυτή, λειτουργεί ως Επιτροπή Εξέτασης «Φυσικώς Αδυνάτων» που εδρεύει στην Αθήνα, στο κτίριο της κεντρικής υπηρεσίας του ΥΠ.Ε.Π.Θ. επί της οδού Μητροπόλεως 15 ($7^{ος}$ όροφος).
• Η διαδικασία που απαιτείται για την εξέταση είναι η εξής: οι υποψήφιοι υποβάλλουν τη σχετική αίτηση, συνοδευόμενη από τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά και την αίτηση συμμετοχής στις εξετάσεις ειδικών μαθημάτων, από 1 έως 1Ο Φεβρουαρίου κάθε χρόνο στο οικείο Λύκειο. Το Λύκειο διαβιβάζει τις αιτήσεις των υποψηφίων μαζί με τις σχετικές γνωματεύσεις, μέσω του αρμόδιου προϊσταμένου διεύθυνσης ή γραφείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στο οικείο Βαθμολογικό Κέντρο ειδικών μαθημάτων όπου λειτουργεί Επιτροπή Εξέτασης «Φυσικώς Αδυνάτων» ή στην κεντρική Υπηρεσία του ΥΠ.Ε.Π.Θ.
• Ο τρόπος εξέτασης είναι ο εξής: Οι εξετάσεις για τους «φυσικώς αδυνάτους» υποψηφίους διενεργούνται γραπτά ή προφορικά ή γραπτά και προφορικά από την οικεία Επιτροπή Εξέτασης «Φυσικώς Αδυνάτων» κατά τον ίδιο χρόνο, με το ίδιο

πρόγραμμα και πάνω στα ίδια θέματα στα οποία εξετάζονται οι υπόλοιποι υποψήφιοι. Με απόφαση της ίδιας Επιτροπής, μπορεί να παρατείνεται, κατά περίπτωση, η διάρκεια εξέτασής τους πέραν της καθορισμένης διάρκειας για κάθε εξεταζόμενο μάθημα.

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων.
Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. και Δ.Ε.
Δ/νση Οργάνωσης και Διεξαγωγής Εξετάσεων.
Ταχυδρομική Δ/νση: Μητροπόλεως 15, 10185 Αθήνα.
Τηλ.: 210 3723047, 210 3723052.
Φαξ: 210 3245827.
Δικτυακός Τόπος: www.ypepth.gr

4.3.2 Απόλυση των μαθητών της Γ΄ τάξης των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής (Σ.Μ.Ε.Α.) και των μαθητών της Γ΄ τάξης του Ενιαίου Λυκείου με αναπηρία τουλάχιστον 67%.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 36, παρ. 4 του Π.Δ. 60/2006 (ΦΕΚ 65/Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Μαθητές **της Γ΄ τάξης Σ.Μ.Ε.Α**. μπορούν, με αίτησή τους, που υποβάλλεται τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τη λήξη των μαθημάτων του Β΄ τετραμήνου, να εξετάζονται σε όλα τα μαθήματα στο σχολείο τους σε θέματα που ορίζονται από τον οικείο Σύλλογο Διδασκόντων.
- Τα παραπάνω οριζόμενα εφαρμόζονται ανάλογα και για τους μαθητές των **Ενιαίων Λυκείων οι οποίοι έχουν αναπηρία τουλάχιστον 67%,** βεβαιωμένη με γνωμάτευση της οικείας Υγειονομικής Επιτροπής του νομού.

Βασικές πληροφορίες:

- Στους αποφοίτους της κατηγορίας αυτής χορηγείται απολυτήριο Ενιαίου Λυκείου, στο οποίο αναγράφεται ότι χορηγήθηκε σύμφωνα με τις συγκεκριμένες διατάξεις.
- Διευκρινίζεται, ότι όσοι αποκτούν το απολυτήριό τους με ενδοσχολικές εξετάσεις σύμφωνα με τα παραπάνω δεν αποκτούν δικαίωμα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εκτός αν εμπίπτουν και στα αναφερόμενα στην παρακάτω υποενότητα 4.4 .

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων.
Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. και Δ.Ε.
Δ/νση Οργάνωσης και Διεξαγωγής Εξετάσεων.
Ταχυδρομική Δ/νση: Μητροπόλεως 15, 10185 Αθήνα.
Τηλ.: 210 3723047, 210 3723052.
Φαξ: 210 3245827.

Δικτυακός Τόπος: www.ypepth.gr

4.3.3 Εξέταση των μαθητών Τ.Ε.Ε. με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες («φυσικώς αδυνάτων» υποψηφίων) για πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 12 του Π.Δ. 197/1993 (ΦΕΚ 71/Α΄), άρθρο 5, παρ. 3 της Υ.Α. αριθμ. Φ.153/8104/Β6/26.1.2004 (ΦΕΚ 167/Β΄).

Προϋποθέσεις – βασικές πληροφορίες:

- Στην κατηγορία των «φυσικώς αδυνάτων» υπάγονται όσοι εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 5 της Υ.Α. αριθμ. Φ.153/8104/Β6/26.1.2004 και του άρθρου 12 του Π.Δ. 197/1993.
- Υποψήφιοι Β΄ κύκλου Τ.Ε.Ε., για τους οποίους η κατά τον Υπαλληλικό Κώδικα Πρωτοβάθμια Υγειονομική Επιτροπή γνωματεύει ότι, εξαιτίας μόνιμης ή παροδικής σωματικής βλάβης, δεν μπορούν να λάβουν μέρος στις γραπτές εξετάσεις με τους λοιπούς υποψηφίους υποβάλλονται σε ειδικές εξετάσεις που διενεργούνται **γραπτά ή προφορικά** στο Βαθμολογικό Κέντρο από την οικεία Επιτροπή Εξέτασης «Φυσικώς Αδυνάτων», κατά τον ίδιο χρόνο και με το ίδιο πρόγραμμα με το οποίο διενεργούνται οι ειδικές εισαγωγικές εξετάσεις Β΄ κύκλου Τ.Ε.Ε. και πάνω στα ίδια θέματα στα οποία εξετάζονται οι υπόλοιποι υποψήφιοι. Με απόφαση της οικείας Επιτροπής Εξέτασης «Φυσικώς Αδυνάτων» μπορεί να παρατείνεται, κατά περίπτωση και μόνο για αυτή την κατηγορία υποψηφίων, η διάρκεια εξέτασής τους πέραν της καθορισμένης από το πρόγραμμα εξετάσεων διάρκειας για κάθε εξεταζόμενο μάθημα.
- Τα παραπάνω εφαρμόζονται και για τους υποψηφίους που προσκομίζουν ειδική διαγνωστική έκθεση Ιατροπαιδαγωγικού Κέντρου, Σταθμού ή Κ.Δ.Α.Υ., από την οποία προκύπτει ότι η επίδοσή τους στα μαθήματα δεν είναι δυνατό να ελεγχθεί με γραπτές εξετάσεις, λόγω δυσλεξίας.

Διαδικασία:

Οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους υποψήφιοι, μέχρι το τέλος Απριλίου του έτους διενέργειας των εξετάσεων, υποβάλλουν την αίτησή τους με την αντίστοιχη σχετική γνωμάτευση στο οικείο Τ.Ε.Ε., το οποίο και τις διαβιβάζει στο οικείο βαθμολογικό Κέντρο, όπου λειτουργεί Επιτροπή Εξέτασης «Φυσικώς Αδυνάτων».

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων.
Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. και Δ.Ε.
Δ/νση Οργάνωσης και Διεξαγωγής Εξετάσεων.
Ταχυδρομική Δ/νση: Μητροπόλεως 15, 10185 Αθήνα.
Τηλ.: 210 3723047, 210 3723052.
Φαξ: 210 3245827.
Δικτυακός Τόπος: www.ypepth.gr

4.4 Ειδικό Ι.Ε.Κ. «Τειρεσίας: Άτομα με προβλήματα όρασης χειριστές τηλεφωνικού κέντρου».

Θεσμικό πλαίσιο:

Κανονισμός Κατάρτισης της ειδικότητας Τειρεσίας (ΦΕΚ ΝΠΔΔ 8/15.1.2003).

Βασικές πληροφορίες:

Το Ειδικό Ι.Ε.Κ. «Τειρεσίας» είναι αρχική, μεταλυκειακή επαγγελματική κατάρτιση στον τομέα της ειδικότητας πληροφορικής – τηλεπικοινωνιών και δικτύων. Δημιουργήθηκε με τη συνεργασία του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.), με το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ.), με τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Τυφλών (Π.Σ.Τ.) και το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών.

Διαδικασία:

Όσον αφορά στην επιλογή, τις εγγραφές και στα δίδακτρα ισχύουν ό,τι για όλα τα δημόσια Ι.Ε.Κ. και οι σχετικές πληροφορίες περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της ειδικότητας.

Δημόσια Ι.Ε.Κ. με την ειδικότητα «Τειρεσίας»:

Α) Ειδικό Ι.Ε.Κ. Αττικής «Τειρεσίας»: Ανήκει διοικητικά στο Ι.Ε.Κ. Νέας Σμύρνης.
Ταχυδρομική Δ/νση: Αγ. Φωτεινής $2^{Α}$, ΤΚ 17121, Αθήνα.
Τηλ.: 210 9310495.
Δικτυακός Τόπος: iek-n-smyrn.att.sch.gr
Σημείωση: Το ειδικό Ι.Ε.Κ., φιλοξενείται προσωρινά από το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών και στεγάζεται στην Ελ. Βενιζέλου 104 (τηλ.210 9589281).
Β) Ειδικό Ι.Ε.Κ. $1^{ο}$ Θεσσαλονίκης «Τειρεσίας».
Ταχυδρομική Δ/νση: Δημόκριτος, Ολυμπίου Διαμαντή 1, ΤΚ 54629, Θεσσαλονίκη.
Τηλ.: 2310 539622
Δικτυακός Τόπος: 1iek-thess.thess.sch.gr

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Ο.Ε.Ε.Κ.
Ταχυδρομική Δ/νση: Λεωφ. Εθνικής Αντιστάσεως 41, Τ. Κ. 142 34 Ν. Ιωνία.
Δικτυακός Τόπος: www.oeek.gr

4.5 Εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποφοίτων λυκείου και Β΄ κύκλου Τ.Ε.Ε. που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες.

Θεσμικό πλαίσιο:

Υ.Α. αριθμ. Φ.151/17104/Β6/17.2.2006 (ΦΕΚ 259/Β΄), Εγκύκλιος αριθμ. Φ.151/23572/Β6/7.3.2006.

Προϋποθέσεις – βασικές πληροφορίες:

• Απόφοιτοι λυκείου ή Τ.Ε.Ε. που είναι:
-τυφλοί,
-κωφάλαλοι,
-πάσχοντες από μεσογειακή- δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία,
-πάσχοντες από συγγενή υδροκεφαλία με μόνιμη τεχνητή παροχέτευση του εγκεφαλονωτιαίου υγρού (shunt) συνοδευόμενη και από άλλες διαμαρτίες, όπως αραχνοειδής κύστη με φαινόμενα επιληπτικής κρίσης,
-πάσχοντες από μυϊκή δυστροφία Duchenne,
-πάσχοντες από βαριά αγγειακή δυσπλασία του εγκεφαλικού στελέχους,
-πάσχοντες από κακοήθεις νεοπλασίες (λευχαιμίες, λεμφώματα, συμπαγείς όγκους),
-πάσχοντες από το σύνδρομο του Bund Chiari,
-πάσχοντες από τη νόσο του Fabry,
-πάσχοντες από βαριά ινοκυστική νόσο (παγκρέατος, πνευμόνων),
-πάσχοντες από σκλήρυνση κατά πλάκας,
-πάσχοντες από βαριά μυασθένεια θεραπευτικώς αντιμετωπιζόμενη με φαρμακευτική αγωγή,
-νεφροπαθείς που υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση,
-πάσχοντες από συγγενική αιμορραγική διάθεση- αιμορροφιλίες και υποβάλλονται σε θεραπεία με παράγοντες πήξεως,
-υποβληθέντες σε μεταμόσχευση μυελού των οστών ή μεταμόσχευση κερατοειδούς χιτώνος, καρδιάς, ήπατος, πνευμόνων, νεφρού, παγκρέατος,
-πάσχοντες από ινσουλινοεξαρτώμενο νεανικό διαβήτη τύπου 1,
-πάσχοντες από σύνδρομο Evans,
-πολυμεταγγιζόμενοι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία,
-έχοντες κινητικά προβλήματα οφειλόμενα σε αναπηρία άνω του 67%,
-πάσχοντες από φαινυλκετονουρία, από συγγενή θρομβοφιλία και υποβάλλονται σε θεραπεία αντιπηκτικής αγωγής δια βίου,
-πάσχοντες από αρρυθμογόνο δυσπλασία δεξιάς κοιλίας με εμφυτευμένο απινιδωτή
-πάσχοντες από τη νόσο του GAUCHER
εγγράφονται στη Σχολή ή στο Τμήμα της επιλογής τους σε ποσοστό θέσεων 3% επί του συνολικού αριθμού εισακτέων καθ' υπέρβαση.
• Το παραπάνω δικαίωμα δεν ισχύει για τις Σχολές ή τα Τμήματα εκείνα για τα οποία, με αιτιολογημένη απόφαση της ίδιας της Σχολής ή του Τμήματος, που έχει εγκριθεί από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος, η συγκεκριμένη πάθηση, λόγω της φύσης της επιστήμης, καθιστά την παρακολούθηση δυσχερή για τους πάσχοντες από αυτήν. Για το λόγο αυτό, οι υποψήφιοι που ανήκουν στις παραπάνω κατηγορίες πρέπει, πριν ζητήσουν να εγγραφούν, να διαπιστώνουν από τη γραμματεία του Τμήματος αν έχει εκδοθεί ή όχι σχετική απόφαση.
• Ειδικά για τις Σχολές και τα Τμήματα για τα οποία απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις, που διαπιστώνονται με εξετάσεις ειδικών μαθημάτων, οι υποψήφιοι πρέπει να απευθύνονται στην οικεία γραμματεία προκειμένου να πληροφορηθούν αν απαιτείται ή όχι εξέταση στο ειδικό μάθημα. Αν απαιτείται τέτοια εξέταση, αυτή γίνεται από το οικείο Τμήμα και όχι σε εθνικό επίπεδο.

• Στην περίπτωση που ο αριθμός των αιτήσεων των ανωτέρω υποψηφίων σε Σχολή ή Τμήμα είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των θέσεων που αντιστοιχεί στο ανωτέρω ποσοστό, η επιλογή των εγγραφόμενων γίνεται από την ίδια τη Σχολή με βάση τον βαθμό του απολυτηρίου των υποψηφίων, με φθίνουσα σειρά και μέχρι να συμπληρωθούν οι θέσεις του ανωτέρω ποσοστού. Σε περίπτωση ισοβαθμίας με τον τελευταίο εγγραφόμενο, εγγράφονται ως υπεράριθμοι όλοι οι υποψήφιοι που ισοβαθμούν στη Σχολή ή στο Τμήμα αυτό.
• Επιτρέπεται η υποβολή αίτησης σε περισσότερες από μία Σχολές ή Τμήματα.
• Τα παραπάνω εφαρμόζονται ανάλογα και στους απόφοιτους Β΄ κύκλου Τ.Ε.Ε. για την εισαγωγή τους στα Τ.Ε.Ι.

Διαδικασία:

Όσοι εμπίπτουν στις παραπάνω περιπτώσεις υποβάλλουν στο Τμήμα στο οποίο επιθυμούν να εγγραφούν σχετική αίτηση, που συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που υποβάλλουν οι νεοεισαγόμενοι φοιτητές και το προβλεπόμενο πιστοποιητικό της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής του οικείου νομού, που πιστοποιεί την πάθησή τους και το οποίο εκδίδεται μετά από δωρεάν βεβαίωση ιατρού μέλους διδακτικού ερευνητικού προσωπικού οποιουδήποτε Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, αντίστοιχης ειδικότητας.
Η αίτηση και τα ανωτέρω δικαιολογητικά υποβάλλονται από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο ή από νόμιμα εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, αποκλειστικά μέσα στην προθεσμία εγγραφής των νεοεισαγόμενων φοιτητών.

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων.
Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. και Δ.Ε.
Δ/νση Οργάνωσης και Διεξαγωγής Εξετάσεων.
Ταχυδρομική Δ/νση: Μητροπόλεως 15, 10185 Αθήνα.
Τηλ.: 210 3723047, 210 3723052.
Φαξ: 210 3245827.
Δικτυακός Τόπος: www.ypepth.gr

4.6 Όροι και προϋποθέσεις μετεγγραφής φοιτητών ή σπουδαστών εσωτερικού που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες ή είναι τέκνα προσώπων που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 1 του Ν. 3282/2004 (ΦΕΚ 208/Α΄), άρθρο 14 του Ν. 3404/2005 (ΦΕΚ 260/Α΄), Υ.Α. αριθμ. Φ5/122975/2004 (ΦΕΚ 1687/Β΄), Κ.Υ.Α. αριθμ. Φ5/127421/Β3/2004 (ΦΕΚ 1702/Β΄), Εγκύκλιος αριθμ. Φ5/120793/Β3/1.11.2005.

Προϋποθέσεις:

Επιτρέπεται η μετεγγραφή φοιτητών Πανεπιστημίων και σπουδαστών Τ.Ε.Ι. του εσωτερικού που:

• α) εγγράφηκαν σε Τμήμα Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. **για έναν από τους λόγους υγείας που τους παρέχει, κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, δικαίωμα πρόσβασης σε ποσοστό θέσεων 3%** σε οποιοδήποτε Τμήμα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και λόγω υπέρβασης του προβλεπόμενου ποσοστού δεν μπόρεσαν να εγγραφούν στο Τμήμα προτίμησής τους ή που **κατά τη διάρκεια των σπουδών τους υπέστησαν μία από τις σοβαρές ασθένειες που αναφέρονται στις παραπάνω διατάξεις** (ενότητα 4.4.). Επίσης, δικαίωμα μετεγγραφής έχουν και **όσοι πάσχουν από τις παραπάνω σοβαρές ασθένειες και εγγράφηκαν σε Τμήμα Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. μετά από συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων που εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο**, χωρίς να έχουν κάνει χρήση του σχετικού δικαιώματος καθ' υπέρβαση εγγραφής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για έναν από τους λόγους αυτούς.
• β) είναι **τέκνα γονέων εκ των οποίων ένας τουλάχιστον είναι τυφλός ή κωφάλαλος ή νεφροπαθής που υποβάλλεται σε αιμοκάθαρση ή πάσχει από μυϊκή δυστροφία Duchenne ή ανήκει στην κατηγορία ατόμων με αναπηρία επειδή έχει κινητικά προβλήματα οφειλόμενα σε αναπηρία άνω του 67%** .

Βασικές πληροφορίες:

• Για την περίπτωση (α): οι δικαιούχοι μετεγγραφής της ειδικής αυτής κατηγορίας μετεγγράφονται χωρίς ποσοτικό περιορισμό και σε οποιοδήποτε εξάμηνο και αν βρίσκονται. Υποχρεούνται να υποβάλουν, εκτός των γενικών δικαιολογητικών που απαιτούνται σε περίπτωση μετεγγραφής, ιατρική γνωμάτευση από πανεπιστημιακό ή κρατικό νοσηλευτικό ίδρυμα, ύστερα από εισαγωγή τους σε αυτό, καθώς και το κατά περίπτωση κατάλληλο αποδεικτικό υλικό που θα τους ζητηθεί και θα πιστοποιεί την ασθένεια από την οποία πάσχουν. Η εισαγωγή και γνωμάτευση αυτή και το λοιπό προσκομιζόμενο αποδεικτικό υλικό εξετάζονται από πενταμελή Υγειονομική Επιτροπή που συγκροτείται, εντός της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων για μετεγγραφή, με απόφαση του πρύτανη του Πανεπιστημίου υποδοχής ή του προέδρου του Τ.Ε.Ι. Η Υγειονομική Επιτροπή μπορεί, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, να παραπέμπει τους υποψηφίους για περαιτέρω εξέταση και γνωμάτευση σε πανεπιστημιακό ή κρατικό νοσηλευτικό ίδρυμα. Εφόσον το σχετικό αίτημα για εισαγωγή υποβληθεί έστω και από ένα μέλος της Επιτροπής, η παραπομπή είναι υποχρεωτική.
• Για την περίπτωση (β): οι δικαιούχοι μετεγγραφής αυτής της κατηγορίας μετεγγράφονται σε ποσοστό 1% επί του αριθμού των εισακτέων στο Τμήμα υποδοχής. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μετεγγραφή έχουν όσοι βρίσκονται στο Α΄ εξάμηνο σπουδών, εκτός εάν ο λόγος μετεγγραφής προκύψει μεταγενέστερα. Για την αποφυγή της υπέρβασης του ποσοστού μετεγγραφής, μεταξύ υποψηφίων με τις ίδιες προϋποθέσεις, λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του οικογενειακού εισοδήματος, ή, σε περίπτωση που υπάρχει ίσος μέσος όρος εισοδήματος, η συνολική βαθμολογία που έχουν πετύχει οι υποψήφιοι στο Τμήμα προέλευσης ή ο συνολικός αριθμός μορίων που συγκέντρωσαν οι υποψήφιοι κατά την τελευταία συμμετοχή τους στις εξετάσεις των μαθημάτων που εξετάζονται σε εθνικό επίπεδο. Αν και η συνολική βαθμολογία είναι ίδια, γίνεται κλήρωση μεταξύ των ισοδύναμων υποψηφίων από τη Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) του Τμήματος υποδοχής. Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να υποβάλουν, εκτός των γενικών δικαιολογητικών που απαιτούνται σε περίπτωση μετεγγραφής, ιατρική γνωμάτευση από πανεπιστημιακό ή κρατικό νοσηλευτικό ίδρυμα όπως περιγράφεται και για την περίπτωση (α). Οι Υγειονομικές Επιτροπές που εξετάζουν τα δικαιολογητικά της περίπτωσης (α) εξετάζουν και τα πιστοποιητικά που προσκομίζουν οι δικαιούχοι μετεγγραφής της περίπτωσης αυτής.

• Για τις περιπτώσεις (α) και (β): Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται από 1 έως 15 Νοεμβρίου. Οι αιτήσεις για μετεγγραφές εξετάζονται το αργότερο εντός 40 ημερών από τη λήξη των ανωτέρω προθεσμιών. Η Γ.Σ. του Τμήματος υποδοχής μπορεί να ζητήσει και οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό κρίνει απαραίτητο για τη διευκόλυνση του έργου της ή για την πιστοποίηση του λόγου για τον οποίο ζητείται η μετεγγραφή. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων, δικαίωμα μετεγγραφής του ενδιαφερόμενου υφίσταται μόνο για ένα από τα δύο Τμήματα που είναι πλησιέστερα στον τόπο της μόνιμης κατοικίας των γονέων ή στην πόλη που φοιτά, ήδη, ένας τουλάχιστον αδελφός ή αδελφή του και είναι αντίστοιχα με το Τμήμα προέλευσης. Οι μετεγγραφές πραγματοποιούνται με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος υποδοχής. Με την απόφαση της Γ.Σ. οι υποψήφιοι που μετεγγράφονται απαλλάσσονται από την εξέταση σε μαθήματα ή ασκήσεις στις οποίες εξετάστηκαν με επιτυχία στο Τμήμα προέλευσης. Με την ίδια απόφαση οι μετεγγραφόμενοι φοιτητές ή σπουδαστές υποχρεούνται να εξεταστούν σε μαθήματα, τα οποία, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος υποδοχής, κρίνεται ότι δεν διδάχθηκαν πλήρως ή επαρκώς στο Τμήμα προέλευσης. Το Τμήμα υποδοχής μπορεί να προβαίνει σε εγγραφές των φοιτητών – σπουδαστών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των μετεγγραφόμενων, αφού πρώτα εξεταστούν οι τυχόν υποβληθείσες ενστάσεις και αφού αποσταλεί στο ΥΠ.Ε.Π.Θ. ο οριστικός κατάλογος προς έλεγχο νομιμότητας.

Αρμόδιες Υπηρεσίες:

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων.
Α) Δ/νση Σπουδών & Φοιτητικής Μέριμνας.
Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.
Β) Δ/νση Τεχνολογικού Τομέα Ανώτ. Εκπαίδευσης.
Τμήμα Δ΄ Διοικητικής Υποστήριξης & Φοιτητ. Μέριμνας.
Ταχυδρομική Δ/νση: Μητροπόλεως 15, 10185 Αθήνα.
Τηλ.: 210 3723272-78 (για τα Πανεπιστήμια), 210 3228151, 3723231 (για τα Τ.Ε.Ι.).
Φαξ: 210 3248264.
Δικτυακός Τόπος: www.ypepth.gr

4.7 Εξέταση των υποψηφίων με αναπηρία / ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την εισαγωγή τους στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.).

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 23 του Ν. 1586/86 (ΦΕΚ 37/Α΄), Υ.Α. αριθμ. ΔΙΕΚ/ΤΜ.Β/Φ.5/4692/8.4.2003 (ΦΕΚ 436/Β΄).

Προϋποθέσεις – βασικές πληροφορίες:

Υποψήφιοι, οι οποίοι ανήκουν στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των οποίων οι φυσικές σωματικές δεξιότητες δεν επιτρέπουν τη συμμετοχή τους στη γραπτή διαδικασία του εισαγωγικού διαγωνισμού της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., μπορούν να υποβάλλονται, μετά από αίτησή τους, σε ειδικές εξετάσεις κατά τον ίδιο χρόνο, στα ίδια θέματα και με το ίδιο πρόγραμμα, με το οποίο διενεργούνται οι εξετάσεις των λοιπών υποψηφίων.

Δικαιολογητικά:

Οι υποψήφιοι με έλλειψη φυσικών δεξιοτήτων οφείλουν να υποβάλλουν μαζί με την αίτησή τους, επιπλέον των δικαιολογητικών που απαιτούνται με την εκάστοτε προκήρυξη, τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- Βεβαίωση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του άρθρου 165 του Υπαλληλικού Κώδικα (Ν. 3528/2007, ΦΕΚ 26/Α΄), από την οποία να προκύπτουν η συγκεκριμένη, κατά περίπτωση, πάθηση και η αδυναμία συμμετοχής σε γραπτή διαγωνιστική διαδικασία και πιστοποιείται η φυσική καταλληλότητα του υποψηφίου να ασκήσει τα καθήκοντα της θέσης για την κατάληψη της οποίας πρόκειται να διαγωνιστεί.
- Προκειμένου περί υποψηφίων που πάσχουν από δυσλεξία, επιπλέον, ειδική διαγνωστική έκθεση Ιατροπαιδαγωγικού Κέντρου ή Σταθμού, από την οποία προκύπτει ότι η επίδοσή τους στα μαθήματα δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί με γραπτές εξετάσεις.

Τρόπος εξέτασης:

- Σε προφορική εξέταση υποβάλλονται οι τυφλοί, οι αμβλύωπες, οι κωφοί και βαρήκοοι, οι δυσλεξικοί και τα άτομα με νευρολογικά, ορθοπεδικά ή άλλα προβλήματα που δεν τους επιτρέπουν να εκφράζονται γραπτά.
- Σε γραπτή εξέταση με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή υποβάλλονται, κατόπιν δήλωσης προτίμησής τους, οι υποψήφιοι με οποιαδήποτε πάθηση που δεν επιτρέπει τη φυσική χρήση γραφής.
- Κωφοί, βαρήκοοι ή υποψήφιοι με λοιπές παθήσεις, που έχουν ως κύρια γλώσσα επικοινωνίας την ελληνική νοηματική γλώσσα, εξετάζονται προφορικά με χρήση διερμηνέα νοηματικής.
- Η Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων μπορεί να αποφασίζει, ανάλογα με την πάθηση, την εξέταση και με τους δύο τρόπους, προφορικά και γραπτά, με χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή ή με χρήση νοηματικής. Για τυχόν περιπτώσεις, που δεν είναι δυνατό να υπαχθούν στον ανωτέρω καθοριζόμενο τρόπο εξέτασης, διότι απαιτούν ειδικώς εξατομικευμένο τρόπο, αυτός καθορίζεται από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων, μετά από γνώμη του Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, εφόσον οι συγκεκριμένες συνθήκες το επιτρέπουν.

Διαδικασία:

Η εξέταση διενεργείται ενώπιον της επταμελούς Επιτροπής Επιλογής Θεμάτων με τη συμμετοχή των δύο βαθμολογητών που έχουν οριστεί από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων για το αντίστοιχο μάθημα. Ο βαθμός του εξεταζόμενου μαθήματος είναι ο μέσος όρος του βαθμού των τριών ειδικών επιστημόνων της επταμελούς Επιτροπής και των δύο βαθμολογητών.

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης.
Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
Γενική Δ/νση Κατάστασης Προσωπικού.
Δ/νση Εκπαίδευσης.
Τμήμα Εποπτείας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης.

Ταχυδρομική Δ/νση: Βασ. Σοφίας 15, 10674 Αθήνα.
Τηλ: 210 3393376, 210 3393392, 210 3393317, 210 3393380.
Δικτυακός Τόπος: www.gspa.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΕΡΓΑΣΙΑ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

5. 1 Πρόσληψη προστατευόμενων προσώπων σε Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α.

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και των δύο βαθμών υποχρεούνται να διορίζουν ή να προσλαμβάνουν πρόσωπα προστατευόμενα από το άρθρο 1 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α'), όπως ισχύει, χωρίς διαγωνισμό ή επιλογή, σε εγκεκριμένες θέσεις που αντιστοιχούν στο πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των προς προκήρυξη θέσεων του οικείου φορέα. Σύμφωνα με την παρ. 4γ του άρθρου 1 του Ν. 3454/2006(ΦΕΚ 75/Α'), στο ποσοστό 5%, προστίθεται ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) του συνόλου των προς προκήρυξη θέσεων του οικείου φορέα, στο οποίο (2%) υπάγονται αποκλειστικά τα πρόσωπα της κατηγορίας "γονείς με τρία ζώντα τέκνα". **Η κατηγορία των ΑμεΑ λαμβάνει τα 3/8 του αριθμού των θέσεων που αντιστοιχεί στο ποσοστό 5%.**

Θεσμικό πλαίσιο:
Παρ.1 του άρθρου 3 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α'), όπως είχε αντικατασταθεί διαδοχικά με την παρ.3 του άρθρου 31 του Ν. 2956/2001 (ΦΕΚ 258/Α') και με την παρ.3 του άρθρου 48 του Ν. 2972/2001 (ΦΕΚ 291/Α') και όπως αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παρ.1 του άρθρου 11 του Ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220/Α') και συμπληρώθηκε με την παρ.4γ του άρθρου 1 του Ν. 3454/2006 (ΦΕΚ 75/Α').
Παρ. 2 του άρθρου 3 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.3 του άρθρου 31 του Ν. 2956/2001 (ΦΕΚ 258/Α').
Άρθρο 1 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 και παρ. 2 του άρθρου 31 του Ν. 2956/2001, (ΦΕΚ 258/Α') και με την παρ. 10 του άρθρου 11 του Ν. 3227/2004, (ΦΕΚ 31/Α') και τροποποιήθηκε με την παρ.3γ του άρθρου 1 του Ν. 3454/2006, (ΦΕΚ 75/Α').
Άρθρο 11 του Ν. 3227/2004, (ΦΕΚ 31/Α').
Κ.Υ.Α. 201164/2004 (ΦΕΚ 1857/Β').

Προϋποθέσεις:
1. Οι **πολύτεκνοι γονείς** με τέσσερα τέκνα και άνω, ένα από τα τέκνα πολύτεκνης οικογένειας και ο επιζών ή ο άγαμος γονέας τριών ανηλίκων τέκνων.

2. Τα **άτομα με ποσοστό αναπηρίας 50%** τουλάχιστον και με περιορισμένη δυνατότητα για επαγγελματική απασχόληση εξαιτίας οποιασδήποτε χρόνιας σωματικής ή πνευματικής ή ψυχικής πάθησης ή βλάβης (άτομα με αναπηρία), **εφόσον** είναι **εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων αναπήρων του ΟΑΕΔ**.

<u>Προσοχή</u>
Εάν στην οικογένεια του δικαιούχου υπάρχουν και άλλα άτομα με αναπηρία, τα άτομα αυτά θεμελιώνουν αυτοτελές δικαίωμα προστασίας. Η άσκηση του αυτοτελούς δικαιώματος από το δικαιούχο δεν επιτρέπεται σε περίπτωση χρησιμοποίησης της αναπηρίας του για την προσαύξηση μορίων από άλλο μέλος της ίδιας οικογένειας, το οποίο έχει ήδη τοποθετηθεί σε θέση εργασίας με το Ν. 2643/1998 ή επιδιώκει

τοποθέτηση με το νόμο αυτό. Πολύ περισσότερο η άσκηση του αυτοτελούς δικαιώματος δεν επιτρέπεται στην περίπτωση χρησιμοποίησης της αναπηρίας του δικαιούχου για την τοποθέτηση σε θέση εργασίας με το Ν. 2643/1998 άλλου μέλους της ίδιας οικογένειας στην κατηγορίας Έμμεση ΑμεΑ.

3. Όσοι έχουν τέκνο, αδελφό ή σύζυγο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, εξαιτίας βαριών ψυχικών και σωματικών παθήσεων, οι οποίες διαπιστώνονται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές. Κατ' εξαίρεση, όταν τα άτομα πάσχουν από νοητική στέρηση ή αυτισμό, για την παροχή της προστασίας απαιτείται ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%).

4. Όσοι **έλαβαν μέρος στην Εθνική Αντίσταση**, κατά την έννοια του Ν. 1285/1982 (ΦΕΚ 115/Α') και τα τέκνα τους.
Επίσης προστατεύονται: α) **τα μέλη των αντάρτικών ομάδων** που έλαβαν μέρος στην Εθνική Αντίσταση κατά την έννοια του Ν. 1285/1982, εφόσον έχουν δωδεκάμηνη τουλάχιστον ευδόκιμη υπηρεσία στις ομάδες αυτές, η οποία βεβαιώνεται από τις επιτροπές του Π.Δ. 379/1983 (ΦΕΚ 136/Α') και β) **τα τέκνα , ο επιζών σύζυγος και ο επιζών γονέας** προσώπων που εκτελέστηκαν ή πέθαναν από τραύματα ή κακουχίες, **εξαιτίας της συμμετοχής τους στην αντιδικτατορική αντίσταση** κατά της χούντας των συνταγματαρχών από 21-4-1967 έως 24-7-1974.

5. Οι **ανάπηροι και οι τραυματίες πολέμου ή πολεμικών γεγονότων**, όσοι κατέστησαν ανίκανοι από τις κακουχίες της στράτευσης, εφόσον υπηρέτησαν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες δυνάμεις ή στα Σώματα Ασφαλείας και τα τέκνα τους, τα θύματα πολέμου και οι ανάπηροι πολέμου άμαχου πληθυσμού και τα τέκνα τους, οι ανάπηροι ειρηνικής περιόδου και τα τέκνα τους. Επίσης, προστατεύονται τα τέκνα και ο επιζών σύζυγος των προσώπων που φονεύθηκαν ή εξαφανίστηκαν στα πολεμικά γεγονότα της Κύπρου των ετών 1964, 1967 και 1974.

6. Οι **γονείς** με **τρία** ζώντα **τέκνα** και ένα από τα τρία τέκνα, υπό προϋποθέσεις.

Εξαιρούνται:
α. Όσοι παίρνουν σύνταξη από το Δημόσιο ή οποιοδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ή επικουρικής ασφάλισης αθροιστικά μεγαλύτερη από το κατώτατο όριο σύνταξης γήρατος που καταβάλει κάθε φορά το ΙΚΑ. Ειδικά οι παραπληγικοί - τετραπληγικοί, ημιπληγικοί, κωφοί και τυφλοί αποκλείονται εφόσον λαμβάνουν το διπλάσιο της σύνταξης αυτής.

β. Όσοι έχουν αποκατασταθεί με τις διατάξεις του Ν. 1487/1950 (ΦΕΚ 179/Α') «περί προστασίας και αποκαταστάσεως των αναπήρων πολέμου οπλιτών και θυμάτων πολέμου».

γ. Όσοι έχουν στερηθεί των πολιτικών τους δικαιωμάτων.

δ. Όσοι έχουν πάρει μέρος, ως πρωταίτιοι, στο πραξικόπημα ανατροπής της νόμιμης Κυβέρνησης της Κύπρου κατά το έτος 1974.

Όρια ηλικίας πρόσληψης ή διορισμού
Ως κατώτατο όριο ηλικίας πρόσληψης ή διορισμού ορίζεται το **21^{ο} έτος**. Το ανώτατο όριο ηλικίας πρόσληψης ή διορισμού στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. και

των δύο βαθμών καταργήθηκε από 20-9-2002 (παρ. 11 άρθρου 10 Ν.3051/2002-ΦΕΚ 220/Α'), όπως ισχύει μετά την τροποποίηση του άρθρου αυτού από την παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 3144/2003-ΦΕΚ 111/Α'). Για συγκεκριμένες κατηγορίες προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού, δηλαδή δήμων, με την απόφαση αριθμ. ΔΙΠΠ/Φ.ΗΛ/6170/3-5-2004 (ΦΕΚ 645/Β') του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίστηκαν ως ανώτατα όρια ηλικίας διορισμού, το **45^{ο}** έτος της ηλικίας και το **50^{ο}** έτος της ηλικίας.

Δικαιολογητικά:
Τα δικαιολογητικά που προσκομίζουν οι προστατευόμενοι στην Επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2643/1998, πρωτότυπα ή νόμιμα επικυρωμένα, ορίζονται με την αριθμ. 201164/7-12-2004 (ΦΕΚ 1857/Β') Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και είναι τα ακόλουθα:

Γενικά δικαιολογητικά που αφορούν σε όλες τις προστατευόμενες από το Ν. 2643/1998 κατηγορίες προσώπων.

1. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της **αστυνομικής ταυτότητας** του προστατευομένου.

2. **Τίτλος ή τίτλοι σπουδών** και λοιπά τυπικά προσόντα (πιστοποιητικά και λοιπά δικαιολογητικά) που απαιτούνται από την αντίστοιχη προκήρυξη του ΑΣΕΠ ή του Δημόσιου Φορέα, από τα οποία να προκύπτει η τυχόν ειδικότητα και προϋπηρεσία του υποψηφίου.

3. **Αναγνωρισμένο πτυχίο ξένης γλώσσας.**

4. Πρόσφατο **πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.**

5. **Ληξιαρχική πράξη θανάτου** του γονέα ή των γονέων του προστατευόμενου, εφόσον ο προστατευόμενος έχει ηλικία μέχρι 25 ετών και είναι άγαμος, ή ληξιαρχική πράξη θανάτου συζύγου, εφόσον ο προστατευόμενος βρίσκεται σε κατάσταση χηρείας.

6. Επικυρωμένο αντίγραφο του **εκκαθαριστικού σημειώματος** της οικείας Δ.Ο.Υ., που αφορά τον προστατευόμενο, από το οποίο προκύπτει το φορολογητέο εισόδημα του προηγούμενου έτους.

7. Ισχύουσα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης **κάρτα ανεργίας του προστατευόμενου.**

8. Ισχύουσα **κάρτα ανεργίας του συζύγου,** εφόσον είναι άνεργος**.**

9. **Πιστοποιητικό Στρατολογίας** (για τους άρρενες) ή απολυτήριο στρατού (φύλλο πορείας), από το οποίο να προκύπτει ότι ο προστατευόμενος έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις ή ότι έχει νόμιμα απαλλαγεί από αυτές.

10. **Βεβαίωση για το ύψος της σύνταξης** που τυχόν λαμβάνει ο προστατευόμενος από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ή τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα κατά περίπτωση, ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75/Α') ότι δεν

λαμβάνει σύνταξη. Η υπεύθυνη δήλωση πρέπει να είναι επικυρωμένη για το γνήσιο της υπογραφής.

11. Εάν ο υποψήφιος επικαλείται δεύτερη ή περισσότερες κατηγορίες προστασίας, προκειμένου να λάβει την προσαύξηση των μορίων κατά ποσοστό 20% της παρ. 8 του άρθρου 4 του Ν. 2643/1998, πρέπει ανάλογα με την κατηγορία προστασίας που επικαλείται για την προσαύξηση, να προσκομίσει, επιπλέον, τα παρακάτω δικαιολογητικά:

- ✓ **Κατηγορία τέκνων πολύτεκνων οικογενειών:** Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης της πατρικής οικογένειας.

- ✓ **Κατηγορία έμμεση ΑμεΑ:** Απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Αναπηρίας του Ι.Κ.Α., με την οποία βεβαιώνεται η πάθηση και το ποσοστό αναπηρίας του προσώπου ή των προσώπων από το οποίο ή τα οποία ο προστατευόμενος αντλεί δεύτερη ή τρίτη κατηγορία προστασίας.

- ✓ **Κατηγορία Εθνικής Αντίστασης**: Βεβαίωση Επιτροπής του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ) ή Επιτροπών του Π.Δ. 379/1983(ΦΕΚ 136/Α').

- ✓ **Κατηγορία Αναπήρων Πολέμου, τέκνων κλπ-** Βεβαίωση Επιτροπής του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ). Βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την αποκατάσταση των αναπήρων ή θυμάτων πολέμου, σύμφωνα με το Ν.1487/1950, από την οποία να προκύπτει ότι το τέκνο αναπήρου ή θύματος πολέμου δεν έχει το ίδιο αποκατασταθεί με τις διατάξεις του Ν. 1487/1950.

Οι προστατευόμενοι της κατηγορίας **Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ),** υποβάλλουν επιπλέον και τα εξής δικαιολογητικά:

1. **Απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής αναπηρίας του ΙΚΑ,** με την οποία προσδιορίζεται η χρόνια σωματική ή πνευματική ή ψυχική πάθηση ή βλάβη του αιτούντος, καθώς και το ποσοστό αναπηρίας του (άρθρο 14 παρ. 5 Ν. 3144/2003 -ΦΕΚ 111/Α').

2. **Υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών (πλην των ΑμεΑ)** μελών τόσο της πατρικής όσο και της δικής τους οικογένειας, τα οποία υπάγονται στην προστασία του Ν.2643/1998, με τις οποίες αυτά δηλώνουν αφενός ότι δεν έχουν στο παρελθόν ασκήσει το δικαίωμα υποχρεωτικής πρόσληψης σε θέση εργασίας και αφετέρου ότι παραιτούνται της προστασίας του Ν. 2643/1998 υπέρ του αιτούντος για τη συγκεκριμένη πρόσληψη.

3. Εάν τόσο στην πατρική τους οικογένεια, όσο και στη δική τους οικογένεια υπάρχουν περισσότεροι του ενός προστατευόμενοι από το Ν. 2643/1998 της κατηγορίας Άτομα με Αναπηρία και το δικαίωμα προστασίας του νόμου αυτού **επιθυμεί να ασκήσει μόνο ένας προστατευόμενος της κατηγορίας αυτής από την οικογένεια**, ο προστατευόμενος αυτός πρέπει να προσκομίσει **υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών ΑμεΑ, με τις οποίες δηλώνεται αφενός ότι δεν έχουν στο παρελθόν ασκήσει το δικαίωμα υποχρεωτικής πρόσληψης σε θέση εργασίας και αφετέρου ότι στη συγκεκριμένη πρόσληψη παραιτούνται της**

προστασίας του Ν. 2643/1998 υπέρ του αιτούντος. Οι υπεύθυνες αυτές δηλώσεις υποβάλλονται προκειμένου ο προστατευόμενος- αιτών, να υπαχθεί και σε δεύτερη κατηγορία (Έμμεση ΑμεΑ) και να τύχει της προσαύξησης μορίων κατά ποσοστό 20%.
Στις υπεύθυνες δηλώσεις θα πρέπει να βεβαιώνεται το γνήσιο της υπογραφής.

Οι προστατευόμενοι της κατηγορίας **Έμμεση ΑμεΑ (Συγγενείς Ατόμων με Αναπηρία),** υποβάλλουν επιπλέον και τα εξής δικαιολογητικά:

1. **Απόφαση** της αρμόδιας **Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής αναπηρίας του Ι.Κ.Α.,** με την οποία προσδιορίζονται τα βαριά σωματικά ή ψυχικά προβλήματα του συγγενούς (αδελφού-ής, συζύγου, τέκνου) του αιτούντος και το ποσοστό αναπηρίας του συγγενούς, το οποίο στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να είναι 67% και άνω.

2. Στην περίπτωση που το ανάπηρο άτομο από το οποίο αντλείται η προστασία (συγγενής του αιτούντος) πάσχει από νοητική υστέρηση ή αυτισμό, ο αιτών προσκομίζει **απόφαση της αρμόδιας Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Αναπηρίας του Ι.Κ.Α. που αφορά τον συγγενή, με την οποία προσδιορίζεται η πάθηση και το ποσοστό αναπηρίας, το οποίο στην περίπτωση αυτή αρκεί να είναι τουλάχιστον 50%.**

3. Σε περίπτωση που στην οικογένεια του προστευομένου επιπλέον του ατόμου με αναπηρία από το οποίο ο προστατευόμενος θεμελιώνει την υπαγωγή του στην κατηγορία Έμμεση ΑμεΑ του Ν. 2643/1998, υπάρχει σύζυγος ή τέκνο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω ή με ποσοστό αναπηρίας 50% τουλάχιστον εάν πρόκειται για σύζυγο ή τέκνο που πάσχει από νοητική υστέρηση ή αυτισμό, **προσκομίζεται απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Αναπηρίας ΙΚΑ με την οποία προσδιορίζεται η πάθηση και το ποσοστό αναπηρίας του προσώπου αυτού.**

4. **Υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών προστατευομένων από το Ν. 2643/1998** μελών της οικογένειας, ή των οικογενειών του αιτούντος (πατρικής ή δικής του) με τις οποίες δηλώνεται αφενός ότι δεν έχουν στο παρελθόν ασκήσει το δικαίωμα υποχρεωτικής πρόσληψης σε θέση εργασίας και αφετέρου ότι παραιτούνται της προστασίας του Ν. 2643/1998 υπέρ του αιτούντος στη συγκεκριμένη πρόσληψη.
Στις υπεύθυνες δηλώσεις θα πρέπει να βεβαιώνεται το γνήσιο της υπογραφής.

Οι προστατευόμενοι της κατηγορίας **Ανάπηροι και Θύματα Πολέμου, Ανάπηροι Ειρηνικής Περιόδου, Τέκνα τους** υποβάλλουν επιπλέον και τα εξής δικαιολογητικά:

1. **Βεβαίωση της Επιτροπής του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας** (ΓΕΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ), από την οποία να προκύπτει ότι ο προστατευόμενος-αιτών ανήκει στην κατηγορία αυτή.

2. **Βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την αποκατάσταση των αναπήρων ή θυμάτων πολέμου,** σύμφωνα με το Ν. 1487/1950, από την οποία να προκύπτει ότι το τέκνο αναπήρου ή θύματος πολέμου δεν έχει το ίδιο αποκατασταθεί με τις διατάξεις του Ν. 1487/1950.

Τέλος, οι προστατευόμενοι της κατηγορίας **Πολύτεκνοι**, καθώς και οι προστατευόμενοι της κατηγορίας **Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης, Τέκνων τους** υποβάλλουν επιπλέον και τα οριζόμενα με την αριθ. 2011647/7-12-2004 (ΦΕΚ1857/ Β') απόφαση, δικαιολογητικά.

Διαδικασία:

Ο Υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίζει κατά Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, φορέα, κατηγορία προστασίας, κλάδο και ειδικότητα τον αριθμό των θέσεων που αντιστοιχεί στα προστατευόμενα από το Ν. 2643/1998 πρόσωπα κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν.3051/2002(ΦΕΚ 220/Α').

Από κάθε σχέδιο προκήρυξης, η οποία αφορά στην πλήρωση θέσεων προσωπικού δημοσίων υπηρεσιών, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, παρακρατείται με την ανωτέρω απόφαση, ποσοστό 5% επί του συνόλου των προς προκήρυξη θέσεων.

Με την ίδια υπουργική απόφαση, ο αριθμός των θέσεων που αντιστοιχεί στο ποσοστό 5% κατανέμεται στις προστατευόμενες από το Ν. 2643/1998 κατηγορίες προσώπων με τη σειρά προτεραιότητας και την αναλογία που ορίζει η παρ. 3 του άρθρου 31 του Ν. 2956/2001(ΦΕΚ 258/Α').

Η κατηγορία των ΑμεΑ είναι η πρώτη κατά σειρά προτεραιότητας και λαμβάνει τα **3/8** του αριθμού των θέσεων που αντιστοιχεί στο ποσοστό 5% (μεγαλύτερη αναλογία).

Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και κοινοποιείται:

1. στο δημόσιο φορέα στον οποίο αφορά η προκήρυξη πλήρωσης θέσεων,

2. στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), το οποίο είναι αρμόδιο να προκηρύξει το υπόλοιπο ποσοστό (95%) των θέσεων που περιέχονται στο σχέδιο της προκήρυξης.

Τέλος, η απόφαση αποστέλλεται στην υπηρεσία του Ο.Α.Ε.Δ. που είναι αρμόδια για την προκήρυξη θέσεων εργασίας για τους προστατευόμενους του Ν.2643/1998.

Οι υπηρεσίες του Ο.Α.Ε.Δ., που έχουν **ορισθεί ως αρμόδιες να πραγματοποιούν τις προκηρύξεις των θέσεων εργασίας** για τους προστατευόμενους του Ν.2643/1998, είναι δεκατέσσερις (14) και καλύπτουν όλους τους νομούς της χώρας μας. Οι υπηρεσίες αυτές του Ο.Α.Ε.Δ. προβαίνουν στις προκηρύξεις των θέσεων εργασίας της περιοχής της αρμοδιότητάς τους.

Στη συνέχεια ακολουθείται επακριβώς η διαδικασία που περιγράφεται στις **παραγράφους 3,5 και 7 του άρθρου 11 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31/Α'):**

Οι προστατευόμενοι του Ν. 2643/1998 συμπληρώνουν ειδικό έντυπο αίτησης-υπεύθυνης δήλωσης, που παρέχεται από τον Ο.Α.Ε.Δ. και του οποίου ο τύπος καθορίζεται με την αριθ. 2011647/7-12-2004 (ΦΕΚ 1857/Β') απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, προκειμένου να διοριστούν ή προσληφθούν στις θέσεις εργασίας δημοσίων υπηρεσιών Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. και των δύο βαθμών, που έχουν προκηρυχθεί.

Στην αίτηση-υπεύθυνη δήλωση δηλώνουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την εφαρμογή του άρθρου 4 του Ν.2643/1998, όπως ισχύει, και για τη με βάση αυτά μοριοδότηση, καθώς και τις συγκεκριμένες θέσεις της προκήρυξης στις οποίες επιθυμούν να διοριστούν κατά σειρά προτίμησης. Η σώρευση στην αίτηση θέσεων διαφορετικών κατηγοριών προσωπικού συνεπάγεται αυτοδικαίως τον αποκλεισμό του υποψηφίου από την περαιτέρω διαδικασία.

Η αίτηση –υπεύθυνη δήλωση των υποψηφίων υποβάλλεται ή αποστέλλεται ταχυδρομικά, με απόδειξη, στην αρμόδια Πρωτοβάθμια Επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2643/1998 μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την

τελευταία δημοσίευση της προκήρυξης στον Τύπο. Ανάκληση, τροποποίηση ή συμπλήρωση της αίτησης- υπεύθυνης δήλωσης δεν επιτρέπεται.
Με βάση τα δηλούμενα στοιχεία από τους ενδιαφερόμενους γίνεται η μηχανογραφική επεξεργασία των αιτήσεων και συντάσσονται οι ενδεικτικοί πίνακες βαθμολόγησης με φθίνουσα σειρά μορίων, κατά κατηγορία προστασίας. Οι προστατευόμενοι για τους οποίους, με βάση τη σειρά τους στον ενδεικτικό πίνακα βαθμολόγησης, κρίνεται ότι μπορούν να καταλάβουν θέση εργασίας, καλούνται με ανάρτηση σχετικής πρόσκλησης στο κατάστημα της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΑΕΔ να προσκομίσουν ή να αποστείλουν ταχυδρομικά, με απόδειξη, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, με τα οποία τεκμηριώνεται η ακρίβεια των δηλουμένων.
Για την ανάρτηση γίνεται δημοσίευση σε δύο ημερήσιες εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας.
Η μη προσκόμιση ή η μη ταχυδρομική αποστολή των δικαιολογητικών αποδεδειγμένα εντός της ανωτέρω προθεσμίας καθιστά απαράδεκτη την αίτηση. Η δήλωση ανακριβών στοιχείων στην αίτηση- υπεύθυνη δήλωση συνεπάγεται την απώλεια της προστασίας του Ν. 2643/1998.
Μετά την εξέταση των δικαιολογητικών συντάσσεται ο πρώτος πίνακας μοριοδότησης. Κατά του πίνακα πρώτης μοριοδότησης και εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία της τελευταίας δημοσίευσης στον τύπο είναι δυνατή η υποβολή αιτήσεων θεραπείας από όλους τους ενδιαφερόμενους ενώπιον των αρμοδίων Υπηρεσιών του Ο.Α.Ε.Δ. Οι υπηρεσίες του Ο.Α.Ε.Δ. μετά την εξέταση των αιτήσεων θεραπείας, ανασυντάσσουν, εάν απαιτείται τους πίνακες μοριοδότησης. Οι τελικοί πίνακες μοριοδότησης δημοσιοποιούνται και δημοσιεύονται και έχουν ισχύ μέχρι το χρόνο έκδοσης απόφασης για τη νέα προκήρυξη. Από τον πίνακα των επιλαχόντων γίνεται και κάθε αντικατάσταση τοποθετηθέντος, είτε ύστερα από αίτηση του εργοδότη είτε ύστερα από ανάκληση τοποθέτησης με αίτηση του προστατευομένου. Το αργότερο μέχρι 30 Ιουνίου κάθε έτους, οι Επιτροπές του άρθρου 9 τοποθετούν με απόφασή τους τα προστατευόμενα πρόσωπα στις υπόχρεες επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις ή φορείς. Ο πίνακας τοποθετήσεων γνωστοποιείται στους ενδιαφερόμενους με τον ίδιο τρόπο κατά τον οποίο γνωστοποιούνται οι πίνακες μοριοδότησης.

Παρατηρήσεις

- Οι προστατευόμενοι όλων των κατηγοριών, πριν το διορισμό τους από την Επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2643/1998 σε θέση εργασίας, προσκομίζουν στην Επιτροπή **απόσπασμα ποινικού μητρώου.**

- Οι προστατευόμενοι της κατηγορίας Άτομα με Αναπηρία, οι οποίοι πάσχουν από οποιαδήποτε χρόνια πνευματική ή ψυχική πάθηση, ή βλάβη, μετά τη διάθεσή τους από την Επιτροπή του άρθρου 9 του Ν.2643/1998 σε συγκεκριμένη θέση της προκήρυξης, προσκομίζουν επιπλέον στην ανωτέρω επιτροπή **βεβαίωση ότι είναι κατάλληλοι, για τα καθήκοντα της θέσης αυτής**, προερχόμενη από Δ/ντη Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής Κλινικής ή από Δ/ντη Ψυχιατρικής Κλινικής Ψυχιατρικού Νοσοκομείου ή από Δ/ντη Γενικού Νοσοκομείου του Ε.Σ.Υ.

- Τα δικαιολογητικά προσκομίζονται μετά την εξέταση των αιτήσεων και σε αποκλειστική προθεσμία δέκα πέντε (15) ημερών από την ημερομηνία ανάρτησης της σχετικής πρόσκλησης στο κατάστημα της αρμόδιας Υπηρεσίας του ΟΑΕΔ. **Εκδίδονται, όμως, μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, εκτός εκείνων που επιτρέπεται να εκδοθούν και μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας (παρ. 5 άρθρου 11 του Ν. 3227/2004).**

5. 2 Πρόσληψη Ατόμων με Αναπηρία και προσώπων λοιπών προστατευόμενων κατηγοριών σε Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. κάθε βαθμίδας ως κλητήρων, νυχτοφυλάκων, καθαριστών - καθαριστριών, θυρωρών, κηπουρών και τραπεζοκόμων για την κάλυψη του 20% των κενών θέσεων των ειδικοτήτων αυτών.

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι Ο.Τ.Α., κάθε βαθμίδας, υποχρεούνται επιπλέον από τα προστατευόμενα πρόσωπα που προσλαμβάνουν στις θέσεις της προηγούμενης ενότητας (5.1), να διορίζουν ή να προσλαμβάνουν στο ένα πέμπτο (1/5) των κενών θέσεων κλητήρων, νυχτοφυλάκων, καθαριστών- καθαριστριών, θυρωρών, κηπουρών και τραπεζοκόμων, προστατευόμενους των κατηγοριών ΑμεΑ, Έμμεση ΑμεΑ, Θύματα Πολέμου, Αναπήρους Πολέμου, Αναπήρους Πολεμικής ή Ειρηνικής Περιόδου και Τέκνα Αναπήρων Αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης του Ν. 1285/1982 (ΦΕΚ 115/Α') και Πολυτέκνους, εφόσον κατοικούν στην περιφέρεια του πρωτοδικείου όπου διορίζονται ή προσλαμβάνονται και είναι ικανοί να εκτελέσουν την εργασία που τους ανατίθεται.

Θεσμικό Πλαίσιο:
Παρ. 6β' του άρθρου 3 του Ν. 2643/1998, (ΦΕΚ 220 Α'), όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220/Α').
Άρθρο 11 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31/Α').
Κ.Υ.Α. 201164/2004 (ΦΕΚ 1857/Β').

Προϋποθέσεις:
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.1**

Όρια ηλικίας διορισμού ή πρόσληψης
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.1**

Δικαιολογητικά:
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.1**

Διαδικασία:
Η διαδικασία που ακολουθείται, ορίζεται στις **παραγράφους 3,5 και 7 του άρθρου 11 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31/Α')** και είναι η ακόλουθη**:**
Οι προστατευόμενοι του Ν. 2643/1998 συμπληρώνουν ειδικό έντυπο αίτησης-υπεύθυνης δήλωσης, που παρέχεται από τον Ο.Α.Ε.Δ. και του οποίου ο τύπος καθορίζεται με την αριθμ. 2011647/7-12-2004 (ΦΕΚ 1857/Β') απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, προκειμένου να διοριστούν ή προσληφθούν στις θέσεις εργασίας δημοσίων υπηρεσιών Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. και των δύο βαθμών, που έχουν προκηρυχθεί.
Στην αίτηση-υπεύθυνη δήλωση δηλώνουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την εφαρμογή του άρθρου 4 του Ν. 2643/1998, όπως ισχύει, και για τη με βάση αυτά μοριοδότηση, καθώς και τις συγκεκριμένες θέσεις της προκήρυξης στις οποίες επιθυμούν να διοριστούν κατά σειρά προτίμησης. Η σώρευση στην αίτηση θέσεων διαφορετικών κατηγοριών προσωπικού συνεπάγεται αυτοδικαίως τον αποκλεισμό του υποψηφίου από την περαιτέρω διαδικασία.

Η αίτηση–υπεύθυνη δήλωση των υποψηφίων υποβάλλεται ή αποστέλλεται ταχυδρομικά, με απόδειξη, στην αρμόδια Πρωτοβάθμια Επιτροπή του άρθρου 9 του Ν. 2643/1998 μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση της προκήρυξης στον Τύπο. Ανάκληση, τροποποίηση ή συμπλήρωση της αίτησης- υπεύθυνης δήλωσης δεν επιτρέπεται.
Με βάση τα δηλούμενα στοιχεία από τους ενδιαφερόμενους γίνεται η μηχανογραφική επεξεργασία των αιτήσεων και συντάσσονται οι ενδεικτικοί πίνακες βαθμολόγησης με φθίνουσα σειρά μορίων κατά κατηγορία προστασίας.
Οι προστατευόμενοι για τους οποίους, με βάση τη σειρά τους στον ενδεικτικό πίνακα βαθμολόγησης, κρίνεται ότι μπορούν να καταλάβουν θέση εργασίας, καλούνται με ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης στο κατάστημα της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΑΕΔ να προσκομίσουν ή να αποστείλουν ταχυδρομικά, με απόδειξη, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά με τα οποία τεκμηριώνεται η ακρίβεια των δηλουμένων.
Για την ανάρτηση γίνεται δημοσίευση σε δύο ημερήσιες εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας.
Η μη προσκόμιση ή η μη ταχυδρομική αποστολή των δικαιολογητικών αποδεδειγμένα εντός της ανωτέρω προθεσμίας καθιστά απαράδεκτη την αίτηση. Η δήλωση ανακριβών στοιχείων στην αίτηση- υπεύθυνη δήλωση συνεπάγεται την απώλεια της προστασίας του Ν. 2643/1998.
Μετά την εξέταση των δικαιολογητικών συντάσσεται ο πρώτος πίνακας μοριοδότησης. Κατά του πίνακα πρώτης μοριοδότησης και εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία της τελευταίας δημοσίευσης στον τύπο είναι δυνατή ή υποβολή αιτήσεων θεραπείας από όλους τους ενδιαφερόμενους ενώπιον των αρμοδίων Υπηρεσιών του Ο.Α.Ε.Δ. Οι υπηρεσίες του Ο.Α.Ε.Δ. μετά την εξέταση των αιτήσεων θεραπείας ανασυντάσσουν, εάν απαιτείται, τους πίνακες μοριοδότησης.
Οι τελικοί πίνακες μοριδότησης δημοσιοποιούνται και δημοσιεύονται και έχουν ισχύ μέχρι το χρόνο έκδοσης απόφασης για τη νέα προκήρυξη. Από τον πίνακα των επιλαχόντων γίνεται και κάθε αντικατάσταση τοποθετηθέντος, είτε ύστερα από αίτηση του εργοδότη είτε ύστερα από ανάκληση τοποθέτησης με αίτηση του προστατευομένου.
Το αργότερο μέχρι 30 Ιουνίου κάθε έτους, οι Επιτροπές του άρθρου 9 τοποθετούν με απόφασή τους τα προστατευόμενα πρόσωπα στις υπόχρεες επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις ή φορείς. Ο πίνακας τοποθετήσεων γνωστοποιείται στους ενδιαφερόμενους με τον ίδιο τρόπο κατά τον οποίο γνωστοποιούνται οι πίνακες μοριοδότησης.

Παρατηρήσεις
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.1**

5. 3 Πρόσληψη τυφλών σε Δημόσιες Υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. κάθε βαθμίδας για την κάλυψη του 80% των κενών θέσεων τηλεφωνητών οικιακών τηλεφωνικών κέντρων.

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι Ο.Τ.Α., κάθε βαθμίδας, υποχρεούνται επιπλέον από τα προστατευόμενα πρόσωπα που προσλαμβάνουν στις θέσεις της προηγούμενης ενότητας (5.1), να διορίζουν ή να προσλαμβάνουν στο 80% των κενών θέσεων τηλεφωνητών οικιακών τηλεφωνικών κέντρων, τυφλούς, πτυχιούχους των σχολών εκπαίδευσης τυφλών τηλεφωνητών που υπάγονται στην εποπτεία των

Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Θεσμικό πλαίσιο:
Παρ. 6α' του άρθρου 3 του Ν. 2643/1998, (ΦΕΚ 220 Α'), όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 3051/2002 (ΦΕΚ 220/Α').
Άρθρο 11 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31/Α').
Κ.Υ.Α. 201080/2004 (ΦΕΚ 1663/Β').

Προϋποθέσεις:
Ο δικαιούχος πρέπει:
1. Να είναι **τυφλός, πτυχιούχος των σχολών εκπαίδευσης τυφλών τηλεφωνητών** που υπάγονται στην εποπτεία των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Να είναι **εγγεγραμμένος στα μητρώα ανέργων αναπήρων του Ο.Α.Ε.Δ.**

3. Να έχει **συμπληρώσει το 21ο έτος** της ηλικίας του (κατώτατο όριο ηλικίας διορισμού). Το ανώτατο όριο ηλικίας διορισμού έχει καταργηθεί από 20-9-2002.

Δικαιολογητικά:
1. **Πτυχίο Σχολών εκπαίδευσης τυφλών τηλεφωνητών** που υπάγονται στην εποπτεία των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Επικυρωμένο **φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας** του προστατευομένου.

3. **Πιστοποιητικό ή τίτλος σπουδών** και λοιπά δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει η τυχόν ειδικότητα και προϋπηρεσία των υποψηφίων (τυχόν τίτλοι κατάρτισης, εξειδίκευσης, άδεια εργασίας κλπ).

4. Αναγνωρισμένο **πτυχίο ξένης γλώσσας** (για όσους προστατευόμενους είναι κάτοχοι αναγνωρισμένου πτυχίου ξένης γλώσσας).

5. **Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης**, το οποίο να έχει εκδοθεί εντός του έτους της προκήρυξης, από το οποίο να προκύπτει ο αριθμός των μελών της οικογένειας του προστατευομένου. Εάν ο προστατευόμενος είναι διαζευγμένος προσκομίζει και το διαζευκτήριο. (δικαστική απόφαση ανάθεσης επιμέλειας τέκνων).

6. **Ληξιαρχική πράξη θανάτου του γονέα ή των γονέων του προστατευόμενου**, εφόσον ο προστατευόμενος είναι ηλικίας μέχρι 25 ετών και είναι άγαμος, ή ληξιαρχική πράξη θανάτου συζύγου, εφόσον ο προστατευόμενος βρίσκεται σε κατάσταση χηρείας.

7. **Απόφαση** της αρμόδιας **Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Αναπηρίας του ΙΚΑ**, με την οποία προσδιορίζεται το ποσοστό αναπηρίας του τυφλού.

8. Επικυρωμένο αντίγραφο του **εκκαθαριστικού σημειώματος της οικείας Δ.Ο.Υ.** που αφορά τον προστατευόμενο, από το οποίο προκύπτει το φορολογητέο εισόδημα.

9. Ισχύουσα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης **κάρτα ανεργίας** του προστατευόμενου.

10. Ισχύουσα **κάρτα ανεργίας συζύγου** (εφόσον είναι άνεργος).

11. **Πιστοποιητικό Στρατολογίας** (για τους άρρενες) ή απολυτήριο στρατού (φύλλο πορείας), από το οποίο προκύπτει ότι ο προστατευόμενος έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις ή ότι έχει νόμιμα απαλλαγεί από αυτές.

12. **Βεβαίωση για το ύψος της σύνταξης** που τυχόν λαμβάνει ο προστατευόμενος από το Γ.Λ.Κ. ή τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα κατά περίπτωση, ή υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 (ΦΕΚ 75/Α') ότι δεν λαμβάνει σύνταξη. Η υπεύθυνη δήλωση πρέπει να είναι επικυρωμένη για το γνήσιο της υπογραφής.

13. **Υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών μελών** τόσο της **πατρικής τους οικογένειας** όσο και της δικής τους οικογένειας, με τις οποίες τα μέλη αυτά δηλώνουν αφενός ότι δεν έχουν στο παρελθόν ασκήσει το δικαίωμα υποχρεωτικής πρόσληψης σε θέση εργασίας και αφετέρου ότι παραιτούνται της προστασίας του Ν. 2643/1998 για το παρόν.

    <u>Προσοχή</u>

    Αν στα μέλη των παραπάνω οικογενειών συμπεριλαμβάνεται ΑμεΑ, το οποίο προτίθεται να ασκήσει το προσωποπαγές του δικαίωμα στο μέλλον και δεν παραιτείται της προστασίας του Ν. 2643/1998 υπέρ του αιτούντος, θα πρέπει να υποβάλει υπεύθυνη δήλωση με την οποία θα δηλώνει ότι προτίθεται στο μέλλον να ασκήσει το δικαίωμά του αυτό και να προσκομίσει απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής περί της αναπηρίας του. Εάν στην πατρική οικογένεια του υποψηφίου όσο και στη δική του οικογένεια υπάρχουν περισσότεροι του ενός προστατευόμενοι του Ν. 2643/1998 της κατηγορίας ΑμεΑ και το δικαίωμα προστασίας του νόμου αυτού επιθυμεί να ασκήσει μόνο ένας (1) προστατευόμενος προσκομίζει υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών ΑμεΑ, με τις οποίες δηλώνεται αφενός ότι δεν έχουν στο παρελθόν ασκήσει το δικαίωμα υποχρεωτικής πρόσληψης σε θέση εργασίας και αφετέρου ότι παραιτούνται της προστασίας του Ν.2643/1998, υπέρ του αιτούντος για τη συγκεκριμένη πρόσληψη.

    Οι υπεύθυνες αυτές δηλώσεις υποβάλλονται προκειμένου ο προστατευόμενος-αιτών, να υπαχθεί και σε δεύτερη κατηγορία (Έμμεση ΑμεΑ) και να τύχει της προσαύξησης μορίων κατά ποσοστό 20%.

14. Εάν ο υποψήφιος εκτός από την τυφλότητα **επικαλείται δεύτερη ή περισσότερες κατηγορίες προστασίας,** προκειμένου να λάβει την προσαύξηση μορίων κατά ποσοστό 20% της παραγρ. 8 του άρθρου 4 του Ν. 2643/1998, θα πρέπει ανάλογα με την κατηγορία προστασίας που επικαλείται να προσκομίσει τα παρακάτω αναφερόμενα δικαιολογητικά:

    ✓ **Κατηγορία τέκνων πολύτεκνων οικογενειών-** Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης της πατρικής οικογένειας.

✓ **Κατηγορία έμμεση ΑμεΑ-** Απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Αναπηρίας του Ι.Κ.Α., με την οποία θα βεβαιώνεται η πάθηση και το ποσοστό αναπηρίας του προσώπου από το οποίο ο προστατευόμενος αντλεί δεύτερη ή τρίτη κατηγορία προστασίας.

✓ **Κατηγορία Εθνικής Αντίστασης-** Βεβαίωση Επιτροπής του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ) ή Επιτροπών του Π.Δ. 379/1983 (ΦΕΚ 136/Α').

✓ **Κατηγορία Αναπήρων Πολέμου, τέκνων κλπ-** Βεβαίωση Επιτροπής του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ). -Βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την αποκατάσταση των αναπήρων ή θυμάτων πολέμου, σύμφωνα με το Ν.1487/1950, από την οποία να προκύπτει ότι το τέκνο αναπήρου ή θύματος πολέμου δεν έχει το ίδιο αποκατασταθεί με τις διατάξεις του Ν. 1487/1950.

Διαδικασία:
Ισχύει ότι αναφέρεται στη Θεματική ενότητα **5.1**

Παρατηρήσεις

- Οι προστατευόμενοι πριν το διορισμό τους από την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν.2643/1998 σε θέση εργασίας, προσκομίζουν στην επιτροπή **απόσπασμα ποινικού μητρώου.**

- Τα δικαιολογητικά προσκομίζονται μετά την εξέταση των αιτήσεων και σε αποκλειστική προθεσμία δέκα πέντε (15) ημερών από την ημερομηνία ανάρτησης της σχετικής πρόσκλησης στο κατάστημα της αρμόδιας Υπηρεσίας του ΟΑΕΔ. **Εκδίδονται, όμως, μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, εκτός εκείνων που επιτρέπεται να εκδοθούν και μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας (παρ. 5 άρθρου 11 του Ν. 3227/2004).**

5.4 Πρόσληψη προστατευόμενων προσώπων σε φορείς του δημόσιου τομέα.

Οι φορείς του δημόσιου τομέα που αναφέρονται στην παράγραφο 8 του άρθρου 2 του Ν.2643/1998, δηλαδή:
α) οι δημόσιες επιχειρήσεις και οι δημόσιοι οργανισμοί,
β) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον ή το κράτος κατέχει το 51% τουλάχιστον του μετοχικού τους κεφαλαίου,
γ) τα νομικά πρόσωπα τα οποία είτε ανήκουν στους παραπάνω φορείς των περιπτώσεων α' και β', ή στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), ή στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμίδας, ή στην Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ή στις τοπικές

ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, είτε επιχορηγούνται από τους φορείς αυτούς, κατά 50% τουλάχιστον, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με την εξαίρεση όσων εμφανίζουν στους ισολογισμούς τους αρνητικό αποτέλεσμα (ζημία) στις δύο αμέσως προηγούμενες από το έτος της προκήρυξης χρήσεις, **υποχρεούνται να προσλαμβάνουν προστατευόμενα πρόσωπα του άρθρου 1 του Ν.2643/1998, σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).**

Το ποσοστό αυτό κατανέμεται στις προστατευόμενες κατηγορίες προσώπων του άρθρου 1, με την ακόλουθη σειρά προτεραιότητας:

- ποσοστό 3% στην κατηγορία ΑμεΑ
- ποσοστό 2% στην κατηγορία Πολύτεκνοι
- ποσοστό 2% στην κατηγορία Τρίτεκνοι
- ποσοστό 1% στην κατηγορία Έμμεση ΑμεΑ
- ποσοστό 1% στην κατηγορία Εθνικής Αντίστασης
- ποσοστό 1% στην κατηγορία Αναπήρων Πολέμου

Θεσμικό πλαίσιο:

Παρ.1, περίπτωση Β' του άρθρου 2 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4β' του άρθρου 1 του ν.3454/2006 (ΦΕΚ 75/Α').
Άρθρο 11 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31/Α').

Προϋποθέσεις:

Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.1**

Όρια ηλικίας πρόσληψης

Ως όρια ηλικίας πρόσληψης ορίζονται το **21**ο έτος (κατώτατο) και το **45ο** έτος (ανώτατο)

Δικαιολογητικά

1. Απόσπασμα ποινικού μητρώου.

2. Πιστοποιητικό σπουδών και λοιπά πιστοποιητικά από τα οποία να προκύπτει η τυχόν ειδικότητα και προϋπηρεσία του προστατευόμενου.

3. Αντίγραφο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου έτους ή βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ότι δεν έχει υποβληθεί δήλωση εισοδήματος.

4. Πιστοποιητικό στρατολογίας από το οποίο να προκύπτει ότι ο προστατευόμενος έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις ή ότι έχει νόμιμα απαλλαγεί από αυτές.

5. Βεβαίωση για το ύψος της σύνταξης που τυχόν λαμβάνει από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ή τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα, κατά περίπτωση, ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75/Α') ότι δεν λαμβάνει σύνταξη.

6. Απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής αναπηρίας του ΙΚΑ, σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 2 του Ν. 2736/1999, με την οποία προσδιορίζεται η χρόνια σωματική ή πνευματική ή ψυχική πάθηση ή βλάβη του αιτούντος, καθώς και το ποσοστό αναπηρίας του.

7. Ειδικά, τα ΑμεΑ τα οποία πάσχουν από οποιαδήποτε χρόνια πνευματική ή ψυχική πάθηση ή βλάβη, υποχρεούνται να προσκομίζουν, επιπλέον, πιστοποιητικό ότι είναι

κατάλληλα για τη θέση ή για τις θέσεις της προκήρυξης, το οποίο εκδίδεται από Διευθυντή Κλινικής αντίστοιχης ειδικότητας Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου.

8. Κάρτα ανεργίας από την οποία προκύπτει η εγγραφή του στα μητρώα ανέργων αναπήρων του ΟΑΕΔ ή βεβαίωση εγγραφής του στα μητρώα ανέργων αναπήρων του ΟΑΕΔ.
9. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας του προστατευόμενου.

10. Σε περίπτωση προστασίας περισσότερων προσώπων της ίδιας οικογένειας, ο αιτών την προστασία πρέπει να υποβάλλει στην Επιτροπή υπεύθυνες δηλώσεις περί παραιτήσεως από την προστασία του νόμου των λοιπών προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του.

11.Όποιος επικαλείται προσαύξηση μορίων λόγω του ότι είναι κάτοχος αναγνωρισμένου πτυχίου ξένης γλώσσας, οφείλει να προσκομίσει αντίγραφο του πτυχίου αυτού.

12. Βεβαίωση του αρμόδιου για την κατά το Ν. 1487/1950 αποκατάσταση των αναπήρων ή θυμάτων πολέμου, από την οποία να προκύπτει ότι ο ανάπηρος, το τέκνο ανάπηρου πολέμου ή το θύμα πολέμου, δεν έχει αποκατασταθεί ούτε ο ίδιος, ούτε άλλο μέλος της οικογένειάς του με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

13. Κάρτα ανεργίας του έτερου συζύγου, εφόσον είναι άνεργος.

Διαδικασία:
Οι ενδιαφερόμενοι να προσληφθούν στις προκηρυσσόμενες θέσεις εργασίας ιδιωτικών επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων και φορέων της παρ. 8 του άρθρου 2 του Ν. 2643/1998, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα ημερών από την τελευταία δημοσίευση της προκήρυξης στον τύπο, υποβάλλουν έντυπες αιτήσεις- υπεύθυνες δηλώσεις, παρεχόμενες από τον ΟΑΕΔ στις οποίες δηλώνουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την εφαρμογή του άρθρου 4 του ίδιου νόμου και για τη με βάση αυτά μοριοδότηση. Οι αιτήσεις υπεύθυνες – δηλώσεις υποβάλλονται στις αρμόδιες για την προκήρυξη Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ. Οι ενδιαφερόμενοι έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης-υπεύθυνης δήλωσης σε τρεις κατά ανώτατο όριο Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, που έχουν προβεί σε προκήρυξη, κατ' επιλογή τους. Ανάκληση τροποποίηση ή συμπλήρωση της αίτησης υπεύθυνης –δήλωσης δεν επιτρέπεται.
Με βάση τα δηλούμενα των ενδιαφερόμενων γίνεται η μηχανογραφική επεξεργασία των αιτήσεων και συντάσσονται οι ενδεικτικοί πίνακες βαθμολόγησης με φθίνουσα σειρά μορίων, κατά κατηγορία προστασίας.
Οι προστατευόμενοι για τους οποίους, με βάση τη σειρά τους στον ενδεικτικό πίνακα βαθμολόγησης, κρίνεται ότι μπορούν να καταλάβουν θέση εργασίας, καλούνται με ανάρτηση της σχετικής πρόσκλησης στο κατάστημα της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΑΕΔ να προσκομίσουν ή να αποστείλουν ταχυδρομικά, με απόδειξη, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, με τα οποία τεκμηριώνεται η ακρίβεια των δηλουμένων στοιχείων.
Για την ανάρτηση γίνεται δημοσίευση σε δύο ημερήσιες εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας.
Μετά την εξέταση των δικαιολογητικών συντάσσεται ο πρώτος πίνακας μοριοδότησης που περιλαμβάνει αριθμό προστατευόμενων αντίστοιχο προς τις προκηρυσσόμενες θέσεις και ισάριθμους επιλαχόντες, με φθίνουσα σειρά μορίων, χωριστά κατά κατηγορία προστασίας. Παράλληλα, ανακοινώνεται και η βαθμολογία των λοιπών

αιτούντων. Η δημοσιοποίηση του πίνακα γίνεται με ανάρτησή του στο κατάστημα της αρμόδιας Υπηρεσίας του ΟΑΕΔ και με σχετική δημοσίευση για την ανάρτηση σε τρεις ημερήσιες εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε μια τοπική εφημερίδα ημερήσια ή εβδομαδιαία.
Κατά του πίνακα πρώτης μοριοδότησης και εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία της τελευταίας δημοσίευσης στον τύπο είναι δυνατή η υποβολή αιτήσεων θεραπείας από όλους τους ενδιαφερόμενους ενώπιον των αρμοδίων Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ. Οι υπηρεσίες του ΟΑΕΔ μετά την εξέταση των αιτήσεων θεραπείας, ανασυντάσσουν, εάν απαιτείται, τους πίνακες μοριοδότησης.
Οι τελικοί πίνακες έχουν ισχύ μέχρι το χρόνο έκδοσης απόφασης για τη νέα προκήρυξη. Από τον πίνακα των επιλαχόντων γίνεται και κάθε αντικατάσταση τοποθετηθέντος, είτε ύστερα από αίτηση του εργοδότη είτε ύστερα από ανάκληση τοποθέτησης με αίτηση του προστατευομένου.
Το αργότερο μέχρι 30 Ιουνίου κάθε έτους, οι Επιτροπές του άρθρου 9 τοποθετούν με απόφασή τους τα προστατευόμενα πρόσωπα στις υπόχρεες επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις ή φορείς. Ο πίνακας τοποθετήσεων γνωστοποιείται στους ενδιαφερόμενους με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο γνωστοποιούνται οι πίνακες μοριοδότησης.

Παρατηρήσεις:
Τα δικαιολογητικά **προσκομίζονται** μετά την εξέταση των αιτήσεων και **σε αποκλειστική προθεσμία δέκα πέντε (15) ημερών** από την ημερομηνία ανάρτησης της σχετικής πρόσκλησης. **Εκδίδονται, όμως, μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων,** εκτός εκείνων που επιτρέπεται να εκδοθούν και μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας. (παρ. 5 του άρθρου 11 του Ν.3227/2004).

5. 5 Πρόσληψη Ατόμων με Αναπηρία και προσώπων λοιπών προστατευόμενων κατηγοριών, ως κλητήρων, νυχτοφυλάκων, καθαριστών - καθαριστριών, θυρωρών, κηπουρών και τραπεζοκόμων, σε οργανισμούς κοινής ωφέλειας, τράπεζες και σε φορείς του δημόσιου τομέα.

Οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας, οι τράπεζες και οι φορείς του δημόσιου τομέα που αναφέρονται στην παράγραφο 8 του άρθρου 2 του Ν.2643/1998, δηλαδή:
α) οι δημόσιες επιχειρήσεις και οι δημόσιοι οργανισμοί,
β) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον ή το κράτος κατέχει το 51% τουλάχιστον του μετοχικού τους κεφαλαίου,
γ) τα νομικά πρόσωπα τα οποία είτε ανήκουν στους παραπάνω φορείς των περιπτώσεων α' και β', ή στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), ή στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμίδας, ή στην Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ή στις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, είτε επιχορηγούνται από τους φορείς αυτούς, κατά 50% τουλάχιστον σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις **υποχρεούνται,** εκτός από τα προστατευόμενα πρόσωπα που οι φορείς αυτοί προσλαμβάνουν, κατά το αναλογούν

ποσοστό, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Ν.2643/1998 (όπως έχει αναφερθεί στην ενότητα 5.4), **να προσλαμβάνουν επιπλέον στο 1/5 των κενών θέσεων κλητήρων, νυχτοφυλάκων, καθαριστών- καθαριστριών, θυρωρών, κηπουρών και τραπεζοκόμων,** μεταξύ άλλων προστατευόμενων από το Ν.2643/1998 κατηγοριών προσώπων και **Άτομα με Αναπηρία**, εφόσον κατοικούν στην Περιφέρεια όπου προσλαμβάνονται και είναι σε θέση να εκτελέσουν την εργασία που τους ανατίθεται.

Θεσμικό Πλαίσιο:
Παρ. 5β' του άρθρου 2 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α').
Άρθρο 11 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31/Α').

Προϋποθέσεις:
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.1**

Όρια ηλικίας πρόσληψης ή διορισμού
Όρια ηλικίας πρόσληψης $21^{ο}$ -$45^{ο}$ έτος.

Δικαιολογητικά
1. Απόσπασμα ποινικού μητρώου.

2. Πιστοποιητικό σπουδών και λοιπά πιστοποιητικά από τα οποία να προκύπτει η τυχόν ειδικότητα και προϋπηρεσία του προστατευόμενου.

3. Αντίγραφο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου έτους ή βεβαίωση της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ότι δεν έχει υποβληθεί δήλωση εισοδήματος.

4. Πιστοποιητικό στρατολογίας από το οποίο να προκύπτει ότι ο προστατευόμενος έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις ή ότι έχει νόμιμα απαλλαγεί από αυτές.
5. Βεβαίωση για το ύψος της σύνταξης που τυχόν λαμβάνει από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ή τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα, κατά περίπτωση, ή υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 ότι δεν λαμβάνει σύνταξη.

6. Απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής αναπηρίας του ΙΚΑ, σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 2 του Ν. 2736/1999, με την οποία προσδιορίζεται η χρόνια σωματική ή πνευματική ή ψυχική πάθηση ή βλάβη του αιτούντος, καθώς και το ποσοστό αναπηρίας του.

7. Ειδικά, τα ΑμεΑ τα οποία πάσχουν από οποιαδήποτε χρόνια πνευματική ή ψυχική πάθηση ή βλάβη, υποχρεούνται να προσκομίζουν, επιπλέον, πιστοποιητικό ότι είναι κατάλληλα για τη θέση ή για τις θέσεις της προκήρυξης, το οποίο εκδίδεται από Διευθυντή Κλινικής αντίστοιχης ειδικότητας Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου.

8. Κάρτα ανεργίας από την οποία προκύπτει η εγγραφή του στα μητρώα ανέργων αναπήρων του ΟΑΕΔ ή βεβαίωση εγγραφής του στα μητρώα ανέργων αναπήρων του ΟΑΕΔ.

9. Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας του προστατευόμενου.

10. Σε περίπτωση προστασίας περισσότερων προσώπων της ίδιας οικογένειας, ο αιτών την προστασία πρέπει να υποβάλλει στην Επιτροπή υπεύθυνες δηλώσεις περί παραιτήσεως από την προστασία του νόμου των λοιπών προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του.

11.Οποιος επικαλείται προσαύξηση μορίων λόγω του ότι είναι κάτοχος αναγνωρισμένου πτυχίου ξένης γλώσσας, οφείλει να προσκομίσει αντίγραφο του πτυχίου αυτού.

12. Βεβαίωση του αρμόδιου για την κατά το Ν. 1487/1950 αποκατάσταση των αναπήρων ή θυμάτων πολέμου, από την οποία να προκύπτει ότι ο ανάπηρος, το τέκνο ανάπηρου πολέμου ή το θύμα πολέμου, δεν έχει αποκατασταθεί ούτε ο ίδιος, ούτε άλλο μέλος της οικογένειάς του με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

13. Κάρτα ανεργίας του έτερου συζύγου, εφόσον είναι άνεργος.

Διαδικασία:
Η διαδικασία που ακολουθείται είναι αυτή που περιγράφεται **στις παραγράφους 4, 5 και 7 του άρθρου 11 του Ν. 3227/2004,** δηλαδή, ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.4.**

Παρατηρήσεις:
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.4**

5. 6 Πρόσληψη τυφλών τηλεφωνητών σε φορείς του δημόσιου τομέα.

Οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας, οι τράπεζες και οι φορείς του δημόσιου τομέα που αναφέρονται στην παράγραφο 8 του άρθρου 2 του Ν.2643/1998, δηλαδή:
α) οι δημόσιες επιχειρήσεις και οι δημόσιοι οργανισμοί,
β) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον ή το κράτος κατέχει το 51% τουλάχιστον του μετοχικού τους κεφαλαίου,
γ) τα νομικά πρόσωπα τα οποία είτε ανήκουν στους παραπάνω φορείς των περιπτώσεων α' και β', ή στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), ή στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμίδας, ή στην Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ή στις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, είτε επιχορηγούνται από τους φορείς αυτούς, κατά 50% τουλάχιστον σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, **υποχρεούνται, επιπλέον** από τα προστατευόμενα πρόσωπα που οι φορείς αυτοί προσλαμβάνουν, κατά το αναλογούν ποσοστό, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Ν.2643/1998 (όπως έχει αναφερθεί στην ενότητα 5.4), **να προσλαμβάνουν στο 80% των κενών θέσεων τηλεφωνητών οικιακών τηλεφωνικών κέντρων τυφλούς πτυχιούχους των σχολών εκπαίδευσης τυφλών τηλεφωνητών.**

Θεσμικό πλαίσιο:
Παρ. 5α' του άρθρου 2 του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α').
Άρθρο 11 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31/Α').
Κ.Υ.Α. 201080/1-11-2004 (ΦΕΚ 1663/Β').

Προϋποθέσεις:
Ο δικαιούχος πρέπει:
1. Να είναι **τυφλός, πτυχιούχος των σχολών εκπαίδευσης τυφλών τηλεφωνητών** που υπάγονται στην εποπτεία των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Να είναι **εγγεγραμμένος στα μητρώα ανέργων αναπήρων του Ο.Α.Ε.Δ.**

Όρια ηλικίας πρόσληψης ή διορισμού
Όρια ηλικίας πρόσληψης $21^{ο}$ -$45^{ο}$ έτος.

Δικαιολογητικά:

1. **Πτυχίο Σχολών εκπαίδευσης τυφλών τηλεφωνητών** που υπάγονται στην εποπτεία των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Επικυρωμένο **φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας** του προστατευομένου.

3. **Πιστοποιητικό ή τίτλο σπουδών** και λοιπά δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει η τυχόν ειδικότητα και προϋπηρεσία τους (τυχόν τίτλοι κατάρτισης, εξειδίκευσης, άδεια εργασίας κλπ).

4. Αναγνωρισμένο **πτυχίο ξένης γλώσσας** (για όσους προστατευόμενους είναι κάτοχοι αναγνωρισμένου πτυχίου ξένης γλώσσας).

5. **Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης**, το οποίο να έχει εκδοθεί εντός του έτους της προκήρυξης, από το οποίο να προκύπτει ο αριθμός των μελών της οικογένειας του προστατευομένου. Εάν ο προστατευόμενος είναι διαζευγμένος προσκομίζει και το διαζευκτήριο. (δικαστική απόφαση ανάθεσης επιμέλειας τέκνων).

6. **Ληξιαρχική πράξη θανάτου του γονέα ή των γονέων του προστατευόμενου**, εφόσον ο προστατευόμενος είναι ηλικίας μέχρι 25 ετών και είναι άγαμος, ή ληξιαρχική πράξη θανάτου συζύγου, εφόσον ο προστατευόμενος βρίσκεται σε κατάσταση χηρείας.

7. **Απόφαση** της αρμόδιας **Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Αναπηρίας του ΙΚΑ**, με την οποία προσδιορίζεται το ποσοστό αναπηρίας του τυφλού.

8. Επικυρωμένο αντίγραφο του **εκκαθαριστικού σημειώματος της οικείας Δ.Ο.Υ.** που αφορά τον προστατευόμενο, από το οποίο προκύπτει το φορολογητέο εισόδημα.

9. Ισχύουσα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης **κάρτα ανεργίας** του προστατευόμενου.

10. Ισχύουσα **κάρτα ανεργίας συζύγου** (εφόσον είναι άνεργος).

11. Πιστοποιητικό Στρατολογίας (για τους άρρενες) ή απολυτήριο στρατού (φύλλο πορείας), από το οποίο να προκύπτει ότι ο προστατευόμενος έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις ή ότι έχει νόμιμα απαλλαγεί από αυτές.

12. Βεβαίωση για το ύψος της σύνταξης που τυχόν λαμβάνει ο προστατευόμενος από το Γ.Λ.Κ. ή τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα κατά περίπτωση, ή υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 (ΦΕΚ 75/Α') ότι δεν λαμβάνει σύνταξη. Η υπεύθυνη δήλωση πρέπει να είναι επικυρωμένη για το γνήσιο της υπογραφής.

13. Υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών μελών τόσο της **πατρικής τους οικογένειας** όσο και της δικής τους οικογένειας, με τις οποίες τα μέλη αυτά δηλώνουν αφενός ότι δεν έχουν στο παρελθόν ασκήσει το δικαίωμα υποχρεωτικής πρόσληψης σε θέση εργασίας και αφετέρου ότι παραιτούνται της προστασίας του Ν. 2643/1998 για τη συγκεκριμένη πρόσληψη.

<u>Προσοχή</u>

Αν στα μέλη των παραπάνω οικογενειών συμπεριλαμβάνεται ΑμεΑ, το οποίο προτίθεται να ασκήσει το προσωποπαγές του δικαίωμα στο μέλλον και δεν παραιτείται της προστασίας του Ν. 2643/1998 υπέρ του αιτούντος, πρέπει να υποβάλει υπεύθυνη δήλωση με την οποία θα δηλώνει ότι προτίθεται στο μέλλον να ασκήσει το δικαίωμά του αυτό και να προσκομίσει απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής για την αναπηρία του. Εάν στην πατρική οικογένεια του υποψηφίου όσο και στη δική του οικογένεια υπάρχουν περισσότεροι του ενός προστατευόμενοι του Ν. 2643/1998 της κατηγορίας ΑμεΑ και το δικαίωμα προστασίας του νόμου αυτού επιθυμεί να ασκήσει μόνο ένας (1) προστατευόμενος προσκομίζει υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών ΑμεΑ, με τις οποίες δηλώνεται αφενός ότι δεν έχουν στο παρελθόν ασκήσει το δικαίωμα υποχρεωτικής πρόσληψης σε θέση εργασίας και αφετέρου ότι παραιτούνται της προστασίας του Ν.2643/1998, υπέρ του αιτούντος στη συγκεκριμένη πρόσληψη.

Οι υπεύθυνες αυτές δηλώσεις υποβάλλονται προκειμένου ο προστατευόμενος-αιτών να υπαχθεί και σε δεύτερη κατηγορία (Έμμεση ΑμεΑ) και να τύχει της προσαύξησης μορίων κατά ποσοστό 20%.

14. Εάν ο υποψήφιος εκτός από την τυφλότητα **επικαλείται δεύτερη ή περισσότερες κατηγορίες προστασίας,** προκειμένου να λάβει την προσαύξηση μορίων κατά ποσοστό 20% της παραγρ. 8 του άρθρου 4 του Ν. 2643/1998, θα πρέπει ανάλογα με την κατηγορία προστασίας που επικαλείται να προσκομίσει τα παρακάτω αναφερόμενα δικαιολογητικά:

✓ **Κατηγορία τέκνων πολύτεκνων οικογενειών-** Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης της πατρικής οικογένειας.

✓ **Κατηγορία έμμεση ΑμεΑ-** Απόφαση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής Αναπηρίας του Ι.Κ.Α., με την οποία βεβαιώνεται η πάθηση και το

ποσοστό αναπηρίας του προσώπου από το οποίο ο προστατευόμενος αντλεί δεύτερη ή τρίτη κατηγορία προστασίας.

- ✓ **Κατηγορία Εθνικής Αντίστασης-** Βεβαίωση Επιτροπής του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ) ή Επιτροπών του Π.Δ. 379/1983 (ΦΕΚ 136/Α').

- ✓ **Κατηγορία Αναπήρων Πολέμου, τέκνων κλπ-** Βεβαίωση Επιτροπής του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ/ΔΕΠΑΘΑ). -Βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την αποκατάσταση των αναπήρων ή θυμάτων πολέμου, σύμφωνα με το Ν.1487/1950, από την οποία να προκύπτει ότι το τέκνο αναπήρου ή θύματος πολέμου δεν έχει το ίδιο αποκατασταθεί με τις διατάξεις του Ν. 1487/1950.

Διαδικασία:
Η διαδικασία που ακολουθείται είναι αυτή που περιγράφεται **στις παραγράφους 4, 5 και 7 του άρθρου 11 του Ν. 3227/2004,** δηλαδή ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.4.**

Παρατηρήσεις:
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.4**

5.7 Πρόσληψη ΑμεΑ και λοιπών προστατευόμενων προσώπων ως Δικηγόρων, σε φορείς του δημόσιου τομέα.

Οι φορείς του δημόσιου τομέα που αναφέρονται στην παράγραφο 8 του άρθρου 2 του Ν. 2643/1998, δηλαδή:
α) οι δημόσιες επιχειρήσεις και οι δημόσιοι οργανισμοί,
β) τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικώς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον ή το κράτος κατέχει το 51% τουλάχιστον του μετοχικού τους κεφαλαίου,
γ) τα νομικά πρόσωπα τα οποία είτε ανήκουν στους παραπάνω φορείς των περιπτώσεων α' και β', ή στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), ή στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμίδας, ή στην Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ή στις τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, είτε επιχορηγούνται από τους φορείς αυτούς, κατά 50% τουλάχιστον σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις **υποχρεούνται να προσλαμβάνουν ως δικηγόρους, προστατευόμενα πρόσωπα** του άρθρου 1 του Ν. 2643/1998, όπως ισχύει, σε ποσοστό 8% επί του συνολικού αριθμού των δικηγόρων που απασχολούνται στη νομική τους υπηρεσία.
Από το συνολικό ποσοστό 8%, **το 3% αντιστοιχεί σε Άτομα με Αναπηρία.**

Θεσμικό πλαίσιο:
Παρ. 6 του άρθρου 2 του Ν.2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α').
Άρθρο 11 του Ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31/Α').

Προϋποθέσεις:
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα 5.1

Όρια ηλικίας πρόσληψης ή διορισμού
Όρια ηλικίας πρόσληψης $21^{ο}$ -$45^{ο}$ έτος.

Δικαιολογητικά
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.4**

Διαδικασία:
Ισχύει ότι αναφέρεται στη θεματική ενότητα **5.4**

Παρατηρήσεις
Δεν έχει εκδοθεί σχετική Υπουργική Απόφαση και προκήρυξη από το 2002

5.8 Πρόσληψη ΑμεΑ και λοιπών Προστατευόμενων Προσώπων σε φορείς του ιδιωτικού τομέα.

Οι Επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, ελληνικές ή ξένες, που λειτουργούν στην Ελλάδα με οποιαδήποτε μορφή, καθώς και οι θυγατρικές τους εταιρείες, εφόσον απασχολούν προσωπικό πάνω από πενήντα (50) άτομα, υποχρεούνται να προσλαμβάνουν προστατευόμενα πρόσωπα του άρθρου 1 του Ν. 2643/1998, σε ποσοστό οκτώ τοις εκατό (8%) επί του συνόλου του προσωπικού της επιχείρησης ή της εκμετάλλευσης. Εξαιρούνται από την υποχρέωση αυτή οι επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις που εμφανίζουν στους ισολογισμούς τους αρνητικό αποτέλεσμα (ζημία) στις δύο αμέσως προηγούμενες από το έτος της προκήρυξης χρήσεις.
Το ποσοστό 8% κατανέμεται στις προστατευόμενες κατηγορίες προσώπων του άρθρου 1 του Ν.2643/1998 με την ακόλουθη σειρά προτεραιότητας:

- ποσοστό 2% στην κατηγορία ΑμεΑ
- ποσοστό 3% στην κατηγορία Πολύτεκνοι
- ποσοστό 3% στην κατηγορία Τρίτεκνοι
- ποσοστό 1% στην κατηγορία Έμμεση ΑμεΑ
- ποσοστό 1% στην κατηγορία Εθνικής Αντίστασης
- ποσοστό 1% στην κατηγορία Αναπήρων Πολέμου

Θεσμικό Πλαίσιο:
Παρ.1, περ. Α’ του άρθρου 2 του Ν.2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α’), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4β’, άρθρου 1 του Ν.3454/2006 (ΦΕΚ 75/Α’).

Παρατηρήσεις
Δεν έχει εκδοθεί σχετική Υπουργική Απόφαση και προκήρυξη από το 2002

5. 9 Προγράμματα Εθνικής Πολιτικής για επιδότηση Νέων Θέσεων Εργασίας & Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών Ατόμων με Αναπηρία

Από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) υλοποιούνται προγράμματα Εθνικής Πολιτικής για επιδότηση α) Νέων Θέσεων Εργασίας & β) Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών Ατόμων με Αναπηρία, ως ακολούθως:

5.9.1. Πρόγραμμα Επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας

Φορέας: Ο.Α.Ε.Δ.

Θεσμικό πλαίσιο: Όπως ορίζεται κατ' έτος από τον ΟΑΕΔ, με σχετική υπουργική απόφαση

Λήξη παροχής: Μέχρι την κάλυψη των θέσεων

Τα προγράμματα επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας περιλαμβάνουν:

- **Πρόγραμμα πλήρους απασχόλησης τετραετούς διάρκειας**
  Διάρκεια επιχορήγησης: **36 μήνες** με την υποχρέωση ο εργοδότης να απασχολήσει το άτομο άλλους 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση.
  Ποσό επιχορήγησης: 25 Ευρώ για κάθε ημέρα απασχόλησης του ατόμου και για τους 36 μήνες
  Προσαύξηση:1,50 ευρώ εάν το άτομο είναι γυναίκα

- **Πρόγραμμα μερικής απασχόλησης τετραετούς διάρκειας**,
  Διάρκεια επιχορήγησης: **36 μήνες** με την υποχρέωση ο εργοδότης να απασχολήσει το άτομο άλλους 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση.
  Ποσό επιχορήγησης: 15 Ευρώ για κάθε ημέρα απασχόλησης του ατόμου και για τους 36 μήνες.
- **Πρόγραμμα Πλήρους Απασχόλησης με σύμβαση Ορισμένου Χρόνου**
  για την επιχορήγηση Επιχειρήσεων που λειτουργούν σε εποχιακή βάση (τουριστικές επιχειρήσεις, κλπ) .
  Διάρκεια επιχορήγησης: **4** μήνες το κατώτερο έως **9** μήνες το ανώτερο.
  Ποσό επιχορήγησης : 25 Ευρώ για κάθε ημέρα απασχόλησης του ατόμου.

Περίοδος Προσαρμογής
Το πρώτο τρίμηνο από την πρόσληψη του ατόμου θεωρείται **περίοδος προσαρμογής.** Ο εργοδότης στο διάστημα αυτό υποχρεούται να εκπαιδεύσει το άτομο στο αντικείμενο απασχόλησής του και να το βοηθήσει να ενταχθεί ομαλά στην παραγωγική διαδικασία και γι' αυτές τις ενέργειες επιχορηγείται με το ποσό των **τριακοσίων (300) Ευρώ.**

5.9.2. Πρόγραμμα επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών

Φορέας: ΟΑΕΔ

Θεσμικό πλαίσιο: Όπως ορίζεται κατ' έτος από τον ΟΑΕΔ, με σχετική υπουργική απόφαση

Ποσό επιχορήγησης
16.600 Ευρώ έως 18.100 Ευρώ, το οποίο αναλύεται ως εξής :
1ος χρόνος: 10.800 Ευρώ εκ των οποίων τα 5.000 ευρώ καταβάλλονται ως προκαταβολή_ προκειμένου να μπορέσει ο νέος ελεύθερος επαγγελματίας (Ν.Ε.Ε.) να ανταποκριθεί στα πρώτα οργανωτικά και λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης και το υπόλοιπο ποσό καταβάλλεται σε δύο ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις.
2ος χρόνος: 5.800 Ευρώ

Προσαύξηση:1.500 Ευρώ ,εάν ο Ν.Ε.Ε. είναι:

- Άτομο με αναπηρία, με ποσοστό αναπηρίας άνω του 60%
- Γυναίκα
- Επιδοτούμενος άνεργος
- Άνω των 45 ετών

Ο Ν.Ε.Ε. μπορεί να κάνει χρήση μόνο μίας των παραπάνω περιπτώσεων προσαύξησης.

5.9.3. Πρόγραμμα επιχορήγησης για την εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας Ατόμων με Αναπηρία που εντάσσονται στο πρόγραμμα Νέων Θέσεων Εργασίας ή Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών

Φορέας: Ο.Α.Ε.Δ.

Για την καλύτερη προσαρμογή και διευκόλυνση των ΑμεΑ που προσλαμβάνονται μέσω του προγράμματος ΝΘΕ ή εντάσσονται στο πρόγραμμα ΝΕΕ, επιδοτείται η εργονομική διευθέτηση του χώρου εργασίας σύμφωνα με τις προσωπικές ανάγκες κάθε εργαζόμενου, πχ. δημιουργία ράμπας, ειδικής τουαλέτας, πάγκου εργασίας κλπ, με συμμετοχή στην δαπάνη έως **90%** του συνολικού κόστους της και μέχρι του ύψους των **δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) Ευρώ** για κάθε μία από τις εργονομικές διευθετήσεις χώρου εργασίας που κρίνονται αναγκαίες.

5.10 Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα επιδότησης Ν.Θ.Ε & Ν.Ε.Ε.

Υλοποιούνται από τον Ο.Α.Ε.Δ. και την Ευρωπαϊκή Ένωση, συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε.) και Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.).

Θεσμικό πλαίσιο: Όπως ορίζεται κατ' έτος από τον ΟΑΕΔ, με σχετική υπουργική απόφαση

Πρόγραμμα επιδότησης Ν.Θ.Ε. & ΝΕΕ στο πλαίσιο του Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Γ' ΚΠΣ ***(Μέτρο 2.2.)***
Στο πλαίσιο του Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση», προκηρύχθηκαν και υλοποιούνται:

1. Προγράμματα Κατάρτισης
γενικού πληθυσμού, στα οποία εντάσσονται και άτομα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε ποσοστό 10% σε εφαρμογή του mainstreaming (ενσωμάτωσης)

2. Προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας
από Πιστοποιημένα Κ.Ε.Κ.

3. Προγράμματα Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών
από Φορείς Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Φ.Π.Σ.Υ.Υ)

Τα άτομα, τα οποία συμμετείχαν ή θα συμμετάσχουν σε μία τουλάχιστον εκ των ανωτέρω ενεργειών είναι δικαιούχοι του **ειδικού προγράμματος επιχορήγησης (Ν.Θ.Ε) και επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε)** στο πλαίσιο του **Μέτρου 2.2** του Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Γ' Κ.Π.Σ, για την ένταξη στην αγορά εργασίας ανέργων **Ατόμων Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων,** που ωφελήθηκαν στο πλαίσιο των Μέτρων 2.1 ή/ και 1.3 του Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση", του Γ' ΚΠΣ.

Περιγραφή Προγράμματος :

- **Επιδότηση εργοδοτών για πρόσληψη ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων (ΝΘΕ)**:
  Διάρκεια επιχορήγησης: 24 μήνες συν 6 μήνες χωρίς επιχορήγηση εάν η επιχείρηση απασχολεί κάτω από 250 εργαζόμενους ή 12 μήνες χωρίς επιχορήγηση εάν η επιχείρηση απασχολεί πάνω από 250 εργαζόμενους.
  Ποσό επιχορήγησης: 20 Ευρώ την ημέρα
  Προσαύξηση:1,50 Ευρώ εάν το άτομο είναι γυναίκα ή είναι άνω των 45 ετών .

- **Επιχορήγηση Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων(ΝΕΕ):**
  Διάρκεια επιχορήγησης : 16 μήνες.
  Ποσό επιχορήγησης : 10.600 Ευρώ*
  Προσαύξηση : 1.400 Ευρώ εάν το άτομο είναι γυναίκα ή άνω των 45 ετών.

* Ποσό αναπροσαρμοζόμενο με την εκάστοτε Υπουργική Απόφαση

5.11 Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Π.Β.Μ Λακκιάς Θεσσαλονίκης.

Στη Π.Β.Μ Λακκιάς Θεσσαλονίκης υλοποιούνται προγράμματα κατάρτισης τα οποία είναι προσαρμοσμένα στις εξελίξεις και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας καθώς και στα ειδικά χαρακτηριστικά των καταρτιζομένων.

Η Σχολή λειτουργεί από το 1985 προσφέροντας επαγγελματική κατάρτιση σε εφήβους από14 ετών **με νοητική υστέρηση & μαθησιακές δυσκολίες.**

Αριθμός εκπαιδευομένων:110 άτομα

Διάρκεια εκπαίδευσης:

- **3 έτη** για τα εκπαιδεύσιμα άτομα στις εξής ειδικότητες:
  Γεωτεχνικό, Ξυλουργικό, Κοπτική /Ραπτική
- **4 έτη** για τα ασκήσιμα άτομα στις εξής ειδικότητες:
  Υφαντική, Ταπητουργία, Γεωτεχνικό και Ξυλοτεχνία.

Παροχές:

- Ημερήσιο Εκπαιδευτικό Επίδομα **2,95** ευρώ,
- Δωρεάν μεταφορά των μαθητών με μισθωμένα λεωφορεία του Ο.Α.Ε.Δ,
- Δωρεάν Πρόγευμα,
- Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη για τους ανασφάλιστους μαθητές.

5. 12 Διευκολύνσεις Ιατρών ΑμεΑ

Στους Ιατρούς ΑμεΑ παρέχονται διευκολύνσεις όσον αφορά την υποχρέωση υπηρεσίας υπαίθρου και τη λήψη ειδικότητας, ως ακολούθως:

5.12.1. Διευκολύνσεις Ιατρών ΑμεΑ για υπηρεσία υπαίθρου

Φορέας: Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Θεσμικό πλαίσιο:
Παρ. 5 του άρθρου 23 του Ν.2071/1992 (ΦΕΚ 123/Α').
Παρ. 1 του άρθρου 9 του Ν. 2194/1994 (ΦΕΚ 34/Α').
Παρ. 11 του άρθρου 20 του Ν. 2519/1997 (ΦΕΚ 165/Α').

Ιατροί πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία (πλην ετεροζυγωτών), ομόζυγο β-μεσογειακή αναιμία, κληρονομική σφαιροκυττάρωση, δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική νόσο, καθώς και οι αιμορροφιλικοί απαλλάσσονται της υποχρεώσεως υπηρεσίας υπαίθρου του Ν.Δ. 67/1968.

Επίσης, απαλλάσσονται της ίδιας υποχρεώσεως ιατροί που πάσχουν από παραπληγία, χρονία νεφρική ανεπάρκεια, μόνο εάν υποβάλλονται σε θεραπεία αιμοκαθάρσεως και ιατροί που έχουν κριθεί από τις αντίστοιχες υγειονομικές επιτροπές και παρουσιάζουν αναπηρία άνω του 67%.
Επίσης, απαλλάσσονται της υπηρεσίας υπαίθρου οι ιατροί που πάσχουν από λευχαιμία, σκλήρυνση κατά πλάκας, καθώς και οι νεφροπαθείς και καρκινοπαθείς.

5.12.2. Διευκολύνσεις Ιατρών ΑμεΑ για λήψη ειδικότητας

Φορέας: Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Θεσμικό πλαίσιο:
Παρ. 3 του άρθρου 82 του Ν. 2071/1992 (ΦΕΚ 123/Α'), όπως συμπληρώθηκε από την παρ. 1 του άρθρου 9 του Ν. 2194/1994 (ΦΕΚ 34 Α') και στη συνέχεια τροποποιήθηκε από το άρθρο 41 του Ν. 3418/2005 (ΦΕΚ 287/Α').
Παρ. 11 του άρθρου 20 του Ν. 2519/1997 (ΦΕΚ 165/Α').

Α. Ειδικευόμενοι ιατροί που πάσχουν από λευχαιμία και σκλήρυνση κατά πλάκας καθώς και οι νεφροπαθείς και καρκινοπαθείς που δεν μπορούν για το λόγο αυτό, να συνεχίσουν την ειδικότητά τους είναι δυνατόν, ύστερα από αίτησή τους να τοποθετηθούν ως υπεράριθμοι σε άλλη ειδικότητα.
Στους ιατρούς αυτούς δίνεται η δυνατότητα υπογραφής νέας σύμβασης, η διάρκεια της οποίας είναι ίση προς τον απαιτούμενο χρόνο για την απόκτηση της νέας ειδικότητας και τους καταβάλλεται κανονικά η αποζημίωση για όσο χρόνο διαρκεί η νέα σύμβαση, κατ' εξαίρεση των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 123/1975. Η διαπίστωση των λόγων υγείας γίνεται από τις υγειονομικές επιτροπές του άρθρου 10 επ. του Π.Δ. 611/1977.
Για τη διαδικασία διορισμού του ιατρού στη νέα θέση του ειδικευόμενου βοηθού, ισχύουν κάθε φορά οι διατάξεις που ισχύουν για όλους τους ιατρούς. Η ανωτέρω διάταξη ισχύει και για ιατρούς που ήδη ειδικεύονται σε άλλη ειδικότητα για σοβαρούς λόγους υγείας για τον υπόλοιπο χρόνο της ειδίκευσής τους.

Β. Οι ιατροί που πάσχουν από ομόζυγο β- μεσογειακή αναιμία, δρεπανοκυτταρική και μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία, οι αιμορροφιλικοί, οι νεφροπαθείς καθώς και αυτοί που πάσχουν από λευχαιμία και σκλήρυνση κατά πλάκας προσλαμβάνονται για ειδίκευση ως υπεράριθμοι στην ειδικότητα και στο νοσοκομείο ή κλινική της επιλογής τους.
Η διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 23 του Ν. 2071/1992, αναφορικά με την υποχρέωση υπηρεσίας υπαίθρου, ισχύει και για τους ιατρούς αυτούς.

5.13 Χορήγηση βεβαίωσης για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών

Φορέας: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220/Α').

Χρόνος έκδοσης ή ολοκλήρωσης: 3 ημέρες
Χρόνος ισχύος της παροχής: Αόριστος.

Προϋποθέσεις: Υπαγωγή στις προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.2643/98.

Προβλεπόμενες κατηγορίες:

1. Οι ανάπηροι πολέμου & πολεμικών γεγονότων & τα τέκνα τους.
2. Οι ανάπηροι πολέμου εκ του αμάχου πληθυσμού & τα τέκνα τους (εκτός του Ν. 1863/1989).
3. Οι ανάπηροι ειρηνικής περιόδου & τα τέκνα τους.
4. Οι ανάπηροι αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης & τα τέκνα τους.
5. Οι αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης & τα τέκνα τους.
6. Τα τέκνα & ο επιζών σύζυγος των προσώπων που φονεύφθησαν ή εξαφανίστηκαν στα πολεμικά γεγονότα της Κύπρου τα έτη 1964 - 1967 - 1974
7. Τα τέκνα & ο επιζών σύζυγος & ο επιζών γονέας προσώπων που εκτελέστηκαν ή πέθαναν από τραύματα ή κακουχίες εξαιτίας της συμμετοχής τους στην αντιδικτατορική αντίσταση από 21.4.1967 έως 24-7-1974.
8. Οι τραυματίες πολέμου & πολεμικών γεγονότων (οι ίδιοι).

Δικαιολογητικά:
1. Αίτηση ενδιαφερόμενου.
2. Πράξη Κανονισμού Σύνταξης Γ.Λ.Κ.
3. Ενημερωτικό σημείωμα Γ.Λ.Κ. τελευταίου τριμήνου.
4. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
5. Θεωρημένες για το γνήσιο της υπογραφής υπεύθυνες δηλώσεις παραίτησης από το ευεργέτημα, των υπολοίπων μελών.
6. Πιστοποιητικό αναγνώρισης για Εθνική Αντίσταση.

Διαδικασία:
Τα αναφερόμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο στην ΔΕΠΑΘΑ προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την έκδοση της βεβαίωσης του Ν. 2643/1998.

Σημείωση:
Η προστασία του Νόμου παρέχεται σε ένα μόνο μέλος και η βεβαίωση εκδίδεται εφάπαξ και εις απλούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΟ Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ

6.1 Χορήγηση σύνταξης ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. λόγω αναπηρίας.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 27 παρ.1 Ν. 1902/90 (Φ.Ε.Κ. 138Α΄), άρθ.29 παρ.1 Ν. 3518/06 (Φ.Ε.Κ. 272Α΄).

Προϋποθέσεις:

Οι ασφαλισμένοι του Ι.Κ.Α., που παρουσιάζουν προβλήματα υγείας, έχουν τη δυνατότητα να πάρουν σύνταξη λόγω αναπηρίας, εφόσον κριθούν από τις Υγειονομικές Επιτροπές του Ιδρύματος, ανάπηροι από κοινή νόσο με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας (50% και άνω) και έχουν πραγματοποιήσει:

α). 4.500 Η.Ε. ή

β). 300 Η.Ε. και δεν έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας τους. Οι ημέρες αυτές αυξάνονται προοδευτικά σε 4.200 με προσθήκη 120 Η.Ε., για κάθε έτος μέχρι τη συμπλήρωση του 54ου έτους της ηλικίας τους. Από τις ημέρες αυτές, οι 300 πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία 5 έτη, από εκείνο που έγινε ανάπηρος ο ασφαλισμένος ή

γ). 1.500 Η.Ε., από τις 600 τουλάχιστον τα τελευταία 5 έτη, από εκείνο που έγινε ανάπηρος ο ασφαλισμένος.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να υποβάλλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στη συνέχεια και μόνο εφόσον πληρούνται οι απαραίτητες χρονικές προϋποθέσεις, παραπέμπονται για εξετάσεις στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α..

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.).
- Ασφαλιστικά βιβλιάρια.
- Φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας.
- Έντυπη υπεύθυνη δήλωση του τελευταίου εργοδότη για διακοπή της απασχόλησης. (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.)
- Ληξιαρχική πράξη γάμου, εάν η σύζυγος δεν εργάζεται και δεν συνταξιοδοτείται.
- Ληξιαρχική πράξη γέννησης των παιδιών και εάν σπουδάζουν σε ανώτερη ή ανώτατη σχολή, πιστοποιητικό σπουδών.

Άλλες πληροφορίες:

α) Όταν η αναπηρία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας αρκεί και μόνο μία ημέρα ασφάλισης στο Ι.Κ.Α..

β) Όταν η αναπηρία οφείλεται σε ατύχημα εκτός εργασίας, για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας απαιτείται η συμπλήρωση του ½ των ημερών εργασίας που απαιτούνται για τη χορήγηση σύνταξης λόγω αναπηρίας από κοινή νόσο.

γ) Η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από την ημέρα κατά την οποία υποβλήθηκε από τον ασφαλισμένο η αίτηση για απονομή σύνταξης. Κατ' εξαίρεση:

α) σε περίπτωση αναπηρίας, για την οποία καταβλήθηκε επίδομα ασθένειας, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από την επόμενη της λήξης της επιδότησης ή με επιλογή του ασφαλισμένου από την έναρξη της επιδότησης, εφόσον από τότε και στο εξής ο ασφαλισμένος κρίνεται ανάπηρος.

β) σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, η καταβολή της σύνταξης στους δικαιούχους αρχίζει από την πρώτη μέρα του επόμενου μήνα από εκείνον κατά τον οποίο επήλθε ο θάνατος.

6.2 Χορήγηση πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. που πάσχουν από Παραπληγία - Τετραπληγία

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 40 παρ.8 Ν. 1902/90(Φ.Ε.Κ. 138Α΄)

Προϋποθέσεις:

Ασφαλισμένοι του Ι.Κ.Α., που πάσχουν από Παραπληγία - Τετραπληγία, ανεξάρτητα ορίου ηλικίας, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 4.050 Η.Ε. τουλάχιστον.

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.)
- Ασφαλιστικά βιβλιάρια
- Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή από γιατρό του Ι.Κ.Α., η οποία να αναφέρει την πάθηση του ασφαλισμένου.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να υποβάλλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στην περίπτωση που δεν παίρνουν ήδη το παραπληγικό επίδομα παραπέμπονται στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α..

Άλλες πληροφορίες:

Το ποσόν της σύνταξης που χορηγείται αντιστοιχεί σε 10.500 Η.Ε.

6.3 Χορήγηση πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. που πάσχουν από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία με ποσοστό αναπηρίας 67% τουλάχιστον και υποβάλλονται σε μετάγγιση

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 16 παρ. 3 Ν. 2227/94 (Φ.Ε.Κ.129Α΄)

Προϋποθέσεις:

Ασφαλισμένοι του Ι.Κ.Α., που πάσχουν από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία με Π.Α. 67% τουλάχιστον και υποβάλλονται σε μετάγγιση, ανεξάρτητα ορίου ηλικίας, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 4.050 Η.Ε. τουλάχιστον.

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.)
- Ασφαλιστικά βιβλιάρια
- Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή από γιατρό του Ι.Κ.Α., η οποία να αναφέρει την πάθηση του ασφαλισμένου.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να υποβάλλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στη συνέχεια, παραπέμπονται για εξέταση στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α..

Άλλες πληροφορίες:

Το ποσόν της σύνταξης που χορηγείται αντιστοιχεί σε 10.500 Η.Ε.

6.4 Χορήγηση πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α.που είναι τυφλοί και από τα δύο μάτια

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 1 Ν. 612/77, (Φ.Ε.Κ.164Α΄) άρθ.5 παρ.7 Ν. 3232/04 (Φ.Ε.Κ. 48Α΄)

Προϋποθέσεις:

Ασφαλισμένοι του Ι.Κ.Α., τυφλοί και από τα δύο μάτια, ανεξάρτητα ορίου ηλικίας, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 4.050 Η.Ε. τουλάχιστον.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να υποβάλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στη συνέχεια, παραπέμπονται για εξετάσεις στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α..

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.)
- Ασφαλιστικά βιβλιάρια

- Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή από γιατρό του Ι.Κ.Α., η οποία να αναφέρει την πάθηση του ασφαλισμένου.

Παρατηρήσεις:

Από 12/2/2004 το ποσό της σύνταξης προσαυξάνεται λόγω απολύτου αναπηρίας παράλληλα με τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης βάσει 10,500 πλασματικών ημερών εργασίας. Για τη χορήγηση του επιδόματος απολύτου αναπηρίας δεν απαιτείται παραπομπή σε Υγειονομικές Επιτροπές.

Άλλες πληροφορίες:

Το ποσό της σύνταξης που χορηγείται αντιστοιχεί σε 10.500 Η.Ε.

6.5 Χορήγηση σύνταξης λόγω γήρατος, ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. που έχουν ένα, τουλάχιστον, παιδί οποιασδήποτε ηλικίας το οποίο είναι ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 28 παρ.5 του Α.Ν. 1846/51, όπως ισχύουν σήμερα.

Προϋποθέσεις:

Ασφαλισμένες του Ι.Κ.Α., που έχουν ένα τουλάχιστον παιδί οποιασδήποτε ηλικίας, το οποίο είναι ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 5.500 Η.Ε. τουλάχιστον και έχουν συμπληρώσει το 50ο έτος της ηλικίας τους για μειωμένη και 55ο έτος για πλήρη σύνταξη.

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.)
- Ασφαλιστικά βιβλιάρια
- Ληξιαρχική πράξη γέννησης ή φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας του παιδιού
- Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή από γιατρό του Ι.Κ.Α., η οποία να αναφέρει την πάθηση του παιδιού.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενες πρέπει να υποβάλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στη συνέχεια, το παιδί παραπέμπεται για εξέταση στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α..

Άλλες πληροφορίες:

Το ποσόν της σύνταξης που χορηγείται δεν είναι δυνατό να είναι μικρότερο από το πλήρες κατώτατο όριο συντάξεων γήρατος που ισχύει κάθε φορά.

6.6 Χορήγηση σύνταξης σε παιδιά λόγω θανάτου του γονέα τους

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 5 παρ. 5 Ν. 825/78 (Φ.Ε.Κ. 189Α΄)

Προϋποθέσεις:

Παιδιά ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, ανεξάρτητα ορίου ηλικίας, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους ή του 24ου έτους της ηλικίας τους, εάν σπουδάζουν.

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.)
- Ασφαλιστικά βιβλιάρια, εάν ο θανών ήταν ασφαλισμένος του Ι.Κ.Α. ή απόφαση συνταξιοδότησης, εάν ο θανών ήταν συνταξιούχος του Ι.Κ.Α.
- Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή από γιατρό του Ι.Κ.Α., η οποία να αναφέρει την πάθηση του αιτούντα
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του θανόντα, από τον Δήμο ή την κοινότητα
- Ληξιαρχική πράξη θανάτου
- Φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας και σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί ταυτότητα, ληξιαρχική πράξη γέννησης του αιτούντα.

Διαδικασία:
Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να υποβάλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στη συνέχεια, παραπέμπονται για εξέταση στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α..

6.7 Προσαύξηση οικογενειακών βαρών στη σύνταξη αναπηρίας ή γήρατος

Θεσμικό πλαίσιο: Κατ΄ επέκταση των διατάξεων του άρθρου 5 παρ.5 Ν. 825/78. (Φ.Ε.Κ. 189Α΄).

Προϋποθέσεις:

Παιδί ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία, του οποίου η ανικανότητα εμφανίστηκε πριν από το 18^{ο} έτος της ηλικίας του.

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Ι.Κ.Α.)
- Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού
- Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή από γιατρό του Ι.Κ.Α., η οποία να αναφέρει την πάθηση του παιδιού

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να υποβάλουν σχετική αίτηση στο Υποκ/μα Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας τους. Στη συνέχεια, το παιδί παραπέμπεται για εξέταση στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α.

6.8 Συνταξιοδότηση λόγω γήρατος μητέρων με ανάπηρα τέκνα και συζύγων αναπήρων, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας με 7500 ημέρες εργασίας.

Φορέας: Ι.Κ.Α. – ΕΤΑΜ

Θεσμικό πλαίσιο: άρθ.5 παρ.4 Ν. 3232/04 (Φ.Ε.Κ. 48Α΄), όπως τροποποιήθηκε με το άρθ.61 παρ.6 Ν. 3518/06 (Φ.Ε.Κ. 272Α΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής: Από 12/2/2004

Προϋποθέσεις:

Μητέρες ανάπηρων τέκνων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, καθώς και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό 80% και άνω, εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο, είναι ασφαλισμένοι σε φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 7.500 ημερών εργασίας ή 25 ετών ασφάλισης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας και ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση.

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορήγηση στο Ι.Κ.Α.)
- Ασφαλιστικά Βιβλιάρια
- Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή γιατρό του Ι.Κ.Α. που να αναφέρει την πάθηση.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση στο Υποκ/μα του Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας. Στη συνέχεια τα ανάπηρα πρόσωπα παραπέμπονται στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές για κρίση.

Παρατηρήσεις:

- Η αναπηρία θα πρέπει να είναι μόνιμη (εφ΄ όρου ζωής).
- Τυχόν συνταξιοδότηση του αναπήρου δεν αποτελεί κώλυμα για τη χορήγηση της σύνταξης.
- Το ποσό της σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτατο από το πλήρες κατώτατο όριο σύνταξης λόγω γήρατος.

6.9 Συνταξιοδότηση λόγω γήρατος Ασφαλισμένων που πάσχουν από χρόνια Νεφρική Ανεπάρκεια.

Φορέας: Ι.Κ.Α. – ΕΤΑΜ

Θεσμικό πλαίσιο: άρθ.2 παρ.2 Ν. 3075/2002 (Φ.Ε.Κ. 297Α΄)

Χρόνος ισχύος της παροχής: Από 5/12/2002

Προϋποθέσεις:

Πάσχοντες από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου, οι οποίοι υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν υποστεί μεταμόσχευση νεφρού, με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% από τις συγκεκριμένες παθήσεις και ασφαλίζονται στους ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ανεξάρτητα από όριο ηλικίας, εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 4050 ημέρες εργασίας στην ασφάλιση του Ιδρύματος.

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται στο Ι.Κ.Α.).
- Ασφαλιστικά Βιβλιάρια..
- Ιατρική βεβαίωση από Δημόσιο Νοσοκομείο ή γιατρό του Ι.Κ.Α. που να αναφέρει την πάθηση.

Διαδικασία:

Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση στο Υποκ/μα του Ι.Κ.Α. του τόπου μόνιμης κατοικίας. Στη συνέχεια παραπέμπονται για ιατρική κρίση στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές του Ι.Κ.Α..

Παρατηρήσεις:

- Το ποσό της σύνταξης είναι ίσο με εκείνο που αντιστοιχεί σε 10.500 ημέρες εργασίας (πλασματικός χρόνος).
- Το ποσό αυτής της σύνταξης δεν προσαυξάνεται με επίδομα απόλυτης αναπηρίας. Ο ασφαλισμένος μπορεί να επιλέξει να υπολογιστεί το ποσό σύνταξης με τον πραγματικό χρόνο (4050 Η.Ε.)και να υπάρχει δυνατότητα προσαύξησης της σύνταξης με επίδομα απολύτου αναπηρίας.

Η σύνταξη καθίσταται οριστική εφόσον:

- Οι ασφαλισμένοι συνταξιοδοτούνται επί εξαετία συνεχώς και έχουν υποβληθεί σε δύο τουλάχιστον εξετάσεις από Υγειονομικές Επιτροπές.
- Ο χρόνος ασφάλισης που απαιτείται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (4050 ημέρες) έχει διανυθεί κατά το χρόνο που ο ασφαλισμένος βρίσκεται στο τελικό στάδιο της χρόνιας νεφρικής ανεπάρκειας, υποβαλλόμενος σε αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση.

Αρμόδια Υπηρεσία

Διοίκηση Ι.Κ.Α.-ΕΤΑΜ Δ/ση Παροχών – Τμήμα Συντάξεων
Αγ. Κων/νου 8 Αθήνα Τ.Κ 10241 Τηλ.210-5215000 (εσωτ.185,189,191-194).

Πληροφορίες : www.ika.gr

ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ Ο.Γ.Α.

6.10 Σύνταξη αναπηρίας κλάδου Κύριας Ασφάλισης του Ο.Γ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρα 6 και 7 Ν. 2458/1997 (Φ.Ε.Κ. 15Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% για ένα (1) έτος, το ελάχιστο.
- Πέντε (5) χρόνια ασφάλισης και καταβολής εισφορών, από τα οποία δύο (2) έτη μέσα στην τετραετία, που προηγείται του έτους που έγινε ανάπηρος ή δέκα πέντε έτη ασφάλισης και καταβολής εισφορών οποτεδήποτε. Για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας, λόγω εργατικού ατυχήματος ή ατυχήματος εκτός εργασίας από τον κλάδο Κύριας Ασφάλισης, απαιτούνται μειωμένες προϋποθέσεις.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση σε ειδικό έντυπο του Ο.Γ.Α.
- Πρόσφατη γνωμάτευση Κρατικού Νοσ/μείου για την πάθηση του αιτούντος.
- Φωτοαντίγραφο (επικυρωμένο) και των δύο όψεων του δελτίου ταυτότητας του αιτούντος, της συζύγου και των παιδιών, τα οποία έχουν ηλικία κάτω των 18 ετών. Για τα παιδιά που δεν υποχρεούνται στην έκδοση Α.Δ.Τ., απαιτείται αντίγραφο ή απόσπασμα της ληξιαρχικής πράξης γέννησης.
- Βεβαίωση της Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής για την οικογενειακή κατάσταση του αιτούντος, στην οποία πρέπει να αναγράφεται και η χρονολογία τέλεσης του γάμου.
- Βεβαίωση του Αντ/τη του Ο.Γ.Α. και του Προέδρου της επαγγελματικής ή συνεταιριστικής οργάνωσης του τόπου απασχόλησης του αιτούντος, για την περιουσιακή κατάσταση και βιοποριστική απασχόληση αυτού, τα χρονικά διαστήματα και τις περιοχές όπου απασχολήθηκε, καθώς και τον τόπο διαμονής του κατά το χρόνο άσκησης του επαγγέλματος που δηλώνει.

Διαδικασία:

- Υποβολή αίτησης στον Ανταποκριτή του Ο.Γ.Α. του τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου.
- Διαβίβαση αίτησης στον Ο.Γ.Α.
- Εξέταση από Υγειονομική Επιτροπή για διαπίστωση της ανικανότητας για εργασία..
- Έλεγχος ύπαρξης ασφαλιστικών προϋποθέσεων από την αρμόδια υπηρεσία του Ο.Γ.Α.
- Έκδοση απόφασης.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής: 8 μήνες.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Ένα έτος τουλάχιστον ή και περισσότερο, για όσο χρόνο κρίνει η Υγειονομική Επιτροπή.

6.11 Σύνταξη αναπηρίας από εργατικό ατύχημα εκτός εργασίας.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 7 Ν. 2458/97. (Φ.Ε.Κ. 15Α΄)

Προϋποθέσεις:

Ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη αναπηρίας ανεξαρτήτως χρόνου ασφάλισης αν η αναπηρία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση.
Επί ατυχήματος εκτός εργασίας ή απασχόλησης, ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη αναπηρίας αν έχει πραγματοποιήσει το μισό χρόνο ασφάλισης που απαιτείται για συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας από κοινή νόσο.

Δικαιολογητικά:

α. Αίτηση – δήλωση συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα, ατύχημα κατά την απασχόληση ή ατύχημα εκτός εργασίας.
Με την αίτηση υποβάλλονται. επίσης:

β. Υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρεται:
- Η συγκεκριμένη εργασία την οποία εκτελούσε ο παθών την ώρα του ατυχήματος.
- Η ακριβής ημερομηνία και ώρα που έγινε το ατύχημα.
- Ο τόπος του ατυχήματος.
- Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες έλαβε χώρα το ατύχημα και οι συνέπειες που είχε για τον παθόντα και
- Η υγειονομική μονάδα ή το θεραπευτήριο στο οποίο μεταφέρθηκε ο παθών μετά το ατύχημα.

γ. Βεβαίωση της υγειονομικής μονάδας ή του θεραπευτηρίου όπου του παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες ή νοσηλεύθηκε ο παθών.
δ. Επικυρωμένο αντίγραφο του δελτίου συμβάντων της αρμόδιας Αστυνομικής Αρχής, εφόσον αυτή έχει επιληφθεί του ατυχήματος.
ε. Κοινή βεβαίωση του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας και του ανταποκριτή του Ο.Γ.Α. του τόπου όπου συνέβη το ατύχημα για τις συνθήκες του ατυχήματος.
στ. Ένορκη κατάθεση δύο (2) μαρτύρων σχετικά με το ατύχημα και
ζ. Οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κριθεί αναγκαίο.

Διαδικασία:

- Υποβολή αίτησης στον ανταποκριτή του Ο.Γ.Α. του τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου.
- Διαβίβαση αίτησης στον Ο.Γ.Α.
- Εξέταση από υγειονομική επιτροπή για διαπίστωση της ανικανότητας για εργασία.

- Έκδοση πράξης με την οποία αποφαίνεται αν είναι εργατικό ή εκτός εργασίας ατύχημα.
- Έλεγχος ύπαρξης ασφαλιστικών προϋποθέσεων από την αρμόδια υπηρεσία του Ο.Γ.Α..
- Έκδοση απόφασης.

Χρόνος ολοκλήρωσης παροχής: 8 μήνες

6.12 Βασική σύνταξη αναπηρίας του Ο.Γ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 5 παρ. 2 Ν. 1287/1982 (Φ.Ε.Κ. 123Α΄) – Άρθρο 1 & 2 Π.Δ./τος 334/1988 (Φ.Ε.Κ. 154Α΄).

Προϋποθέσεις:

Τα πρόσωπα τα οποία έγιναν ανάπηρα μέχρι την 31-12-2002 έχουν δικαίωμα για πλήρη βασική σύνταξη αναπηρίας εφόσον συντρέχουν οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

- Έχουν γίνει ανίκανα για την άσκηση του συνήθους βιοποριστικού επαγγέλματός τους, σε ποσοστό τουλάχιστον 67%, από πάθηση ή βλάβη που κατά πρόβλεψη της υγειονομικής επιτροπής θα διαρκέσει τρία (3) τουλάχιστον χρόνια.
- Η αναπηρία τους έχει επέλθει μετά τη συμπλήρωση του 21ου έτους και πριν από τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας τους.
- Έχουν απασχοληθεί, κατά κύριο βιοποριστικό επάγγελμα, σε εργασίες για τις οποίες τα πρόσωπα που τις ασκούν υπάγονται στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α., τα πέντε (5) ημερολογιακά έτη πριν από το έτος κατά το οποίο έγιναν ανάπηροι σε ποσοστό 67%.
- Δεν λαμβάνονται υπόψη σε βάρος των ασφαλισμένων διακοπές της άσκησης του επαγγέλματός τους, οι οποίες αποδεικνύεται ότι οφείλονται σε σοβαρούς λόγους υγείας ή προσωρινές δικαιολογημένες απομακρύνσεις από τον τόπο της άσκησης των επαγγελματικών ασχολιών τους, που δεν έχουν το χαρακτήρα εγκατάλειψης της άσκησης του επαγγέλματος για το οποίο ασφαλίζονται στον Ο.Γ.Α. ή ασφάλιση σε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό μέσα στην άνω πενταετία μικρότερη των δύο (2) ετών.
- Για εκείνους που έγιναν ανάπηροι από εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική νόσο, αρκεί απασχόληση και υπαγωγή στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α. μιας μόνο ημέρας.
- Για εκείνους που έγιναν ανάπηροι από ατύχημα εκτός εργασίας αρκεί απασχόληση και υπαγωγή στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α. το δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία που έγινε το ατύχημα.
- Δεν λαμβάνουν σύνταξη από οποιοδήποτε φορέα κοινωνικής ασφάλισης, ελληνικό ή ξένο, με εξαίρεση την πολεμική σύνταξη, τη σύνταξη που καταβάλλεται από το Ελληνικό Δημόσιο στα θύματα ή αναπήρους που έπαθαν στην υπηρεσία τους και εξαιτίας αυτής, τη σύνταξη που χορηγεί το ταμείο επικουρικής ασφάλισης αρτοποιών στους ασφαλισμένους τους, τη χορηγία των Δημάρχων και Προέδρων κοινοτήτων και τη σύνταξη από το εξωτερικό, εφόσον είναι μικρότερη της σύνταξης του Ο.Γ.Α. ή έχει χορηγηθεί από χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή χώρα με την οποία έχει συναφθεί διμερής σύμβαση κοινωνικής ασφάλειας.

- Η ανικανότητα δεν έχει επέλθει από πρόθεση ή εξαιτίας πλημμελήματος ή κακουργήματος που διέπραξαν και για το οποίο έχουν καταδικασθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.
- Από 27/12/2001 οι περί οριστικοποιήσεως διατάξεις της κύριας σύνταξης ισχύουν για όλους τους συνταξιούχους προσωρινά ανάπηρους, ανεξάρτητα από το είδος της σύνταξης που λαμβάνουν (βασική, βασική + πρόσθετη ή μόνο πρόσθετη). Επίσης όσοι καθίστανται συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας του κλάδου δικαιούνται με τις ίδιες προϋποθέσεις και τη βασική σύνταξη.
- Επίσης, 01/01/2003 και εφεξής δεν θα χορηγείται η βασική σύνταξη αναπηρίας στα πρόσωπα τα οποία καθίστανται ανάπηρα μετά την 31/12/2002 και τα οποία δεν ασφαλίστηκαν, αν και είχαν την υποχρέωση να ασφαλιστούν, στον κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών γιατί ασκούσαν επάγγελμα καλυπτόμενο από την ασφάλισή του.

- **ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ:** Από 01/01/2004 δικαιούται πλήρη τη βασική σύνταξη αναπηρίας, πρόσωπα που έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις και τα οποία δεν ασφαλίστηκαν στον κλάδο κύριας ασφάλισης κάνοντας, αποδεδειγμένα, χρήση του δικαιώματος επιλογής με κοινή δήλωση, ως σύζυγοι ασφαλισμένων. Στα ανωτέρω πρόσωπα θα χορηγείται και πρόσθετη σύνταξη αναπηρίας εφόσον ασφαλίστηκαν και κατέβαλαν εισφορές στον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης τα πέντε ημερολογιακά έτη πριν από το έτος κατά το οποίο έγιναν ανάπηρα σε ποσοστό 67%. Χρόνος συνταξιοδότησης, λόγω αναπηρίας, εντός του χρονικού διαστήματος 1988 – 1997, θα λαμβάνεται υπόψη για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος χορήγησης πρόσθετης σύνταξης αναπηρίας.

Δικαιολογητικά:

Όσα απαιτούνται για τη χορήγηση σύστασης αναπηρίας κλάδου κύριας ασφάλισης του Ο.Γ.Α. (βλ. κεφ. 6.10.)

Διαδικασία:

Η ίδια με αυτή που προβλέπεται για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης του Ο.Γ.Α. (βλέπε κεφ. 6.10.).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Τρία (3) έτη τουλάχιστον ή και περισσότερο, για όσο χρόνο κρίνει η υγειονομική επιτροπή.

6.13 Βασική σύνταξη αναπηρίας σε ανίκανα για εργασία παιδιά ασφαλισμένων και συνταξιούχων του Ο.Γ.Α.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 5 παρ.2 Ν. 1287/1982 (Φ.Ε.Κ. 123Α΄) - Άρθρο 2 Π.Δ/τος 334/1988 (Φ.Ε.Κ. 154Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Να είναι από τη γέννησή τους ή έγιναν ή θα γίνουν πριν από τη συμπλήρωση του 21ου έτους της ηλικίας τους, ανίκανα για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος, σε ποσοστό τουλάχιστον 67% από πάθηση ή βλάβη, που κατά πρόβλεψη της υγειονομικής επιτροπής θα διαρκέσει τρία (3) τουλάχιστον χρόνια.
- Να έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους.
- Να μη συνταξιοδοτούνται από τον Ο.Γ.Α. για οποιοδήποτε άλλο λόγο ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή.
- Να μην έχουν γίνει ανάπηρα από πρόθεση ή εξαιτίας πλημμελήματος ή κακουργήματος που διέπραξαν με πρόθεση και για το οποίο έχουν καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.
- Ένας από τους γονείς τους ήταν, είτε συνταξιούχος του Ο.Γ.Α. κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση ή κατά την ημέρα του θανάτου του, είτε ασφαλισμένος στον οργανισμό ολόκληρη την τριετία προ του έτους υποβολής της αίτησης, για συνταξιοδότηση ή προ του θανάτου του. Εάν και οι δύο γονείς έχουν εγκαταλείψει το ανάπηρο παιδί τους και αγνοείται η τύχη τους, η ανωτέρω τριετία υπολογίζεται προ του έτους της εγκατάλειψης.
- Αν πρόκειται για έγγαμο να συντηρείται κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση είτε από δικά του εισοδήματα, τα οποία προέρχονται από αγροτική οικονομία, είτε από εισοδήματά του ή της συζύγου, που υπάγεται στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α..

Δικαιολογητικά:

1. Αίτηση – Δήλωση σε ειδικό έντυπο του Ο.Γ.Α. (κατατίθεται στον ανταποκριτή του Ο.Γ.Α. του τόπου κατοικίας του αιτούντος ή της αιτούσας).
2. Πρόσφατη γνωμάτευση κρατικού νοσοκομείου για την πάθηση του αιτούντος/ούσας, η οποία να έχει εκδοθεί εντός 12μήνου που προηγείται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης – δήλωσης για σύνταξη.
3. Επικυρωμένα φωτοαντίγραφα των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος (το έντυπο Ε1) και των αντίστοιχων εκκαθαριστικών σημειωμάτων της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.), για το φόρο εισοδήματος των γονέων την τριετία προ του έτους υποβολής της αίτησης – δήλωσης για σύνταξη.
Σε περίπτωση που δηλώνεται για πρώτη φορά εισόδημα προερχόμενο από την αγροτική οικονομία και δεν έχει εκδοθεί ακόμη από την Δ.Ο.Υ. το εκκαθαριστικό σημείωμα αντί αυτού θα υποβάλλεται ακριβές φωτοαντίγραφο του εντύπου Ε1, συνοδευόμενο απαραιτήτως από Υπεύθυνη Δήλωση του γονέα για την ακρίβεια των στοιχείων του αντιγράφου και για τη μη λήψη του εκκαθαριστικού σημειώματος.
4. Βεβαίωση του Ανταποκριτή του Ο.Γ.Α. για την απασχόληση του/της ασφαλισμένου/νης στον Ο.Γ.Α. πατέρα – μητέρα (είναι ενσωματωμένο στο έντυπο – δήλωση για σύνταξη).

Διαδικασία:

Η ίδια με αυτή που απαιτείται για τις προηγούμενες παροχές.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής : 8 μήνες

Χρόνος ισχύος της παροχής: Τρία (3) χρόνια τουλάχιστον ή και περισσότερο.

6.14 Προσαύξηση ποσού της κύριας σύνταξης αναπηρίας του Ο.Γ.Α. λόγω απόλυτης αναπηρίας

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 9 παρ.7 Ν. 2458/1997 (Φ.Ε.Κ. 15Α΄)

Προϋποθέσεις:

Οι συνταξιούχοι αναπηρίας του κλάδου, οι οποίοι βρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπαράσταση άλλου προσώπου (απόλυτη αναπηρία).

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση - δήλωση σε ειδικό έντυπο του Ο.Γ.Α.
- Πρόσφατη γνωμάτευση Κρατικού Νοσοκομείου για την πάθηση του αιτούντος.
- Τελευταίο απόκομμα πληρωμής της σύνταξης

Διαδικασία:

Η ίδια με αυτή που απαιτείται για τις προηγούμενες παροχές εκτός του σταδίου -4-. (βλ. κεφ. 6.13.)

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής : 5-6 μήνες

Χρόνος ισχύος της παροχής: Για όσο χρόνο καθορίσει η υγειονομική επιτροπή.

Παρατηρήσεις:

Επισημαίνεται ότι η προσαύξηση αυτή χορηγείται μόνο σε όσους δεν δικαιούνται την αντίστοιχη προσαύξηση της βασικής σύνταξης.

6.15 Προσαύξηση ποσού της βασικής σύνταξης αναπηρίας του Ο.Γ.Α. λόγω απόλυτης αναπηρίας

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 4 Π.Δ/τος 334/1988 (Φ.Ε.Κ. 154Α΄).

Προϋποθέσεις:

Ο συνταξιούχος αναπηρίας του Ο.Γ.Α. που λαμβάνει βασική σύνταξη μπορεί να λάβει προσαύξηση στο ποσό της βασικής σύνταξης λόγω απόλυτης αναπηρίας, εφ όσον έχει ποσοστό αναπηρίας 100% διαρκώς και εφ’ όρου ζωής και βρίσκεται σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπαράσταση άλλου προσώπου.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση - δήλωση σε ειδικό έντυπο του Ο.Γ.Α.
- Πρόσφατη γνωμάτευση κρατικού νοσοκομείου για την πάθηση του αιτούντος.
- Τελευταίο απόκομμα πληρωμής της σύνταξης

Διαδικασία:

Η ίδια με αυτή που απαιτείται για τις προηγούμενες παροχές εκτός του σταδίου 4. (βλ. κεφ. 6.13).

Χρόνος ισχύος της παροχής: Εφ΄ όρου ζωής

Παρατηρήσεις:

Σε περίπτωση που ο συνταξιούχος απόλυτα ανάπηρος περιθάλπτεται σε άσυλο ανιάτων ή ίδρυμα ασυλικού ή προνοιακού χαρακτήρα ή νοσηλεύεται σε ψυχιατρείο με δαπάνες του Ο.Γ.Α. ή του Δημοσίου το παραπάνω ποσό της προσαύξησης μειώνεται στο μισό.

6.16 Προσαύξηση του ποσού της σύνταξης γήρατος του Ο.Γ.Α. λόγω τυφλότητας

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 9 παρ.7 Ν. 2458/1997 (Φ.Ε.Κ. 15Α΄) και Άρθρο 4 Π.Δ/τος 334/1988 (Φ.Ε.Κ. 154Α΄).

Προϋποθέσεις:

Ο συνταξιούχος γήρατος του κλάδου κύριας ασφάλισης καθώς και ο συνταξιούχος γήρατος του Ο.Γ.Α. που παίρνει τη βασική σύνταξη, εφόσον είναι τυφλός, δικαιούται προσαύξηση στο ποσό της μηνιαίας σύνταξής του.

Δικαιολογητικά:
- Αίτηση - δήλωση σε ειδικό έντυπο του Ο.Γ.Α.
- Πρόσφατη γνωμάτευση κρατικού νοσοκομείου για την πάθηση του αιτούντος.
- Τελευταίο απόκομμα πληρωμής της σύνταξης

Διαδικασία:

Η ίδια με αυτή που απαιτείται για τις προηγούμενες παροχές - εκτός του σταδίου -4- (βλ. κεφ. 6.13.)

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής : 5-6 μήνες

Χρόνος ισχύος της παροχής: Για όσο χρόνο καθορίσει η υγειονομική επιτροπή

Παρατηρήσεις:

Οι τυφλοί συνταξιούχοι γήρατος του κλάδου κύριας ασφάλισης οι οποίοι λαμβάνουν παράλληλα και τη βασική σύνταξη (πλήρη ή τμήμα αυτής) δικαιούνται μια προσαύξηση στη σύνταξή τους, λόγω τυφλότητας.

6.17 Ειδικές ρυθμίσεις

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 53 παρ.3 & 4 του Ν. 3518/2006 (Φ.Ε.Κ. 272Α΄).

- Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει το χρόνο ασφάλισης που ορίζεται στα άρθρα 6 παράγραφος 1 και 7 του νόμου για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας δικαιούνται σύνταξη:

α). Ο επιζών σύζυγος ή η σύζυγος, εφόσον δεν συνταξιοδοτείται από οποιαδήποτε άλλη πηγή, περιλαμβανομένου και του Ο.Γ.Α.

β). Τα προστατευόμενα παιδιά, εφόσον είναι νόμιμα ή νομιμοποιηθέντα ή αναγνωρισθέντα ή υιοθετηθέντα και προκειμένου για γυναίκα και τα φυσικά παιδιά αυτής, με την προϋπόθεση ότι:

αα) είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους. Το όριο αυτό παρατείνεται μέχρι του 24ου έτους, εφόσον φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού ή

ββ) κατά το χρόνο του θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, είναι ανίκανα για κάθε εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους ή κατά τη διάρκεια της φοίτησης. Ειδικά, για τα παιδιά που πάσχουν από νευροψυχιατρικές παθήσεις ή ανικανότητα για κάθε εργασία που οφείλεται στις παθήσεις αυτές, απαιτείται να έχει επέλθει πριν τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας.

- Η μηνιαία σύνταξη λόγω γήρατος ή αναπηρίας συνιστάται σε ποσοστό 2% επί των, κατά το άρθρο 4 του νόμου αυτού, ασφαλιστικών κατηγοριών στις οποίες έχουν υπαχθεί για κάθε έτος ασφάλισης, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί κατά το χρόνο έναρξης της συνταξιοδότησης. Για τον υπολογισμό της σύνταξης χρόνος ασφάλισης μεγαλύτερος των έξι μηνών θεωρείται πλήρες έτος. Το ποσό της σύνταξης προσαυξάνεται με επίδομα για το σύζυγο ή τη σύζυγο που δεν συνταξιοδοτείται από οποιαδήποτε άλλη πηγή, περιλαμβανομένου και του Ο.Γ.Α. ή τον σύζυγο ή την σύζυγο που δεν ασκεί άλλη εργασία, πλην της υπαγόμενης στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α.. Το επίδομα αυτό ισούται με ποσοστό 10% επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας και προσαυξάνεται με επίδομα παιδιών, που ισούται με ποσοστό επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας, 8% για το πρώτο παιδί, 10% για το δεύτερο παιδί, 12% για το τρίτο και άνω παιδιά, εφόσον είναι άγαμα και ανήλικα και δεν εργάζονται ή είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία και δεν λαμβάνουν σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή περιλαμβανομένου και του Ο.Γ.Α. ή του κλάδου. Ειδικά, για τα παιδιά που πάσχουν από νευροψυχιατρικές παθήσεις ή ανικανότητα για κάθε εργασία που οφείλεται στις παθήσεις αυτές, απαιτείται η ανικανότητα αυτή να έχει επέλθει πριν από τη συμπλήρωση του 25ου έτους της ηλικίας. Εφόσον ο έτερος των γονέων είναι συνταξιούχος του Ο.Γ.Α. ή του κλάδου, η προσαύξηση χορηγείται, κατ' επιλογή τους, στον ένα εκ των συζύγων.
- Για την χορήγηση επικουρικής σύνταξης θανάτου από τον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης απαιτείται ο επιζών σύζυγος ή η σύζυγος να μην συνταξιοδοτείται με ίδιο δικαίωμα από οποιαδήποτε άλλη πηγή περιλαμβανομένου και του Ο.Γ.Α., τα δε

ορφανά παιδιά να πληρούν τις εκάστοτε οριζόμενες σχετικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.
- Για τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 2458/1997, όπως κάθε φορά ισχύουν.
- Η επικουρική συνταξιοδοτική παροχή του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης αγροτών γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, ακολουθεί, όσον αφορά την αναστολή, διακοπή, συνέχιση ή επαναχορήγησή της την κύρια σύνταξη.

Πληροφορίες : www.oga.gr

6.18 Σύνταξη αναπηρίας Τ.Ε.Β.Ε Παλαιών ασφαλισμένων μέχρι 31/12/1992

Θεσμικό πλαίσιο: Β.Δ. 5/55, Π.Δ. 116/88 (Φ.Ε.Κ. 48Α΄), Π.Δ. 209/89 (Φ.Ε.Κ. 98Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Αν ο δικαιούχος είναι ανίκανος για άσκηση του επαγγέλματός του από σωματική ή πνευματική πάθηση, διάρκειας τουλάχιστον έξι μηνών.
- Αν διακόψει την άσκηση του επαγγέλματός του, επειδή έγινε ανάπηρος κατά την έννοια των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου και έχει χρόνο ασφάλισης – 10 – ετών, εκτός αν ασφαλίστηκε στο ταμείο για πρώτη φορά μετά την συμπλήρωση του 50ου έτους της ηλικίας του, οπότε πρέπει να έχει χρόνο ασφάλισης 15 ετών.
- Αν έγινε ανάπηρος οποτεδήποτε μετά την διακοπή της άσκησης του επαγγέλματός του και έχει χρόνο ασφάλισης 20 τουλάχιστον ετών.
- Αν διακόψει την άσκηση του επαγγέλματος από βίαιο συμβάν κατά την διάρκεια της εργασίας ή εξ αιτίας αυτής, ανεξάρτητα με το χρόνο ασφάλισής του. Αν το βίαιο συμβάν επήλθε εκτός εργασίας, απαιτείται χρόνος ασφάλισης 5 ετών.
- Αν κριθεί από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές του ταμείου ότι η ανικανότητά του για εργασία ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 66,6%.

Παρατηρήσεις:

Η καταβολή της σύνταξης αρχίζει από την 1η του επόμενου μήνα εκείνου που υποβάλλεται η αίτηση για συνταξιοδότηση. Αν ο ασφαλισμένος διακόψει την άσκηση του επαγγέλματός του μετά την υποβολή της αίτησης για συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας, το δικαίωμα στη σύνταξη αρχίζει από την πρώτη του μήνα του επόμενου, εκείνου που διακόπηκε η άσκηση του επαγγέλματος. Εάν όμως υπάρχει οφειλή του υποψήφιου συνταξιούχου, μεγαλύτερη των δέκα (10) μηνιαίων συντάξεων (τα εκάστοτε κατώτατα όρια Τ.Ε.Β.Ε.) από τον επόμενο μήνα της εξόφλησης αυτής εφόσον δεν εξοφληθεί αυτή εντός δύο μηνών από την κοινοποίησή της στον ενδιαφερόμενο.

Παράταση σύνταξης και σύνταξη εφ΄ όρου ζωής.
Οι ασφαλισμένοι που συνταξιοδοτήθηκαν λόγω αναπηρίας για ορισμένο χρονικό διάστημα δικαιούνται παράταση της συνταξιοδότησής τους, εφόσον υποβάλλουν

σχετική αίτηση μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών, που αρχίζει από την επόμενη ημέρα της λήξεως της χρονικής περιόδου για την οποία συνταξιοδοτήθηκαν.
Μπορεί, επίσης, να υποβάλλει αίτηση και μέσα στο τελευταίο δίμηνο της χρονικής περιόδου για την οποία κρίθηκε ανάπηρος.
Επίσης, οι ασφαλισμένοι που πέρασαν 3 (τρεις) φορές από την υγειονομική επιτροπή και πήραν σύνταξη πέντε χρόνια συνέχεια, είναι δε ηλικίας 60 ετών, καθώς και εκείνοι που πέρασαν πέντε (5) φορές από την υγειονομική επιτροπή και πήραν σύνταξη 10 χρόνια συνέχεια και είναι ηλικίας 55 ετών παίρνουν σύνταξη εφ΄ όρου ζωής, χωρίς να εξετασθούν άλλη φορά από την υγειονομική επιτροπή.

6.19 Σύνταξη αναπηρίας Τ.Ε.Β.Ε. (από κοινή νόσο) νέων ασφαλισμένων από 1/1/1993

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 2084/92 (Φ.Ε.Κ. 165Α΄)

Προϋποθέσεις:

- Μέχρι το 21^{ο} έτος της ηλικίας 1 έτος ασφάλισης αυξανόμενο προοδευτικά σε 5 έτη με την προσθήκη 5 μηνών για κάθε έτος ηλικίας πέραν του 21ου .
- Ανεξαρτήτως από ηλικία με χρόνο ασφάλισης 5 ετών εκ των οποίων 2 έτη να έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στα 5 τελευταία χρόνια πριν από το έτος που κατέστη ο δικαιούχος ανάπηρος.
- **Αν** κατά τη διάρκεια της 5ετίας ο ασφαλισμένος έχει συνταξιοδοτηθεί, η περίοδος των 5 ετών επεκτείνεται για τον αντίστοιχο προ της συνταξιοδότησης χρόνο.
- Ανεξαρτήτως από ηλικία με χρόνο ασφάλισης 15 ετών.

Ποσοστά αναπηρίας

- Βαριά ανικανότητα 80%
- Πλήρη ανικανότητα 67 %
- Μερική ανικανότητα 50%.

Σύνταξη (εφ' όρου ζωής)

- 55 ετών –7 έτη συνταξιοδότησης ως ανάπηρος – 3 εξετάσεις από υγειονομική επιτροπή.
- 60 ετών – 5 έτη συνταξιοδότησης ως ανάπηρος – 2 εξετάσεις από υγειονομική Επιτροπή
- Ο επί 12ετία συνταξιοδοτούμενος ως ανάπηρος, συνεχώς ανεξάρτητα ορίου ηλικίας.
- Ο επί 20ετία συνταξιοδοτούμενος, ως ανάπηρος, διακεκομμένα αλλά από τριετίας συνεχώς συνταξιοδοτούμενος.

6.20 Εργατικό ατύχημα η ατύχημα εκτός εργασίας νέων ασφαλισμένων Τ.Ε.Β.Ε., από 1/1/1993

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 2084/92 (Φ.Ε.Κ. 165Α΄)

Προϋποθέσεις:

- Εργατικό ατύχημα – ασφαλιστικός δεσμός με το Ταμείο.
- Ατύχημα εκτός εργασίας – μισός χρόνος ασφάλισης που απαιτείται για συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας.

Επιδόματα:

Στους συνταξιούχους του Τ.Ε.Β.Ε. χορηγούνται τα εξής επιδόματα:

- **Το επίδομα θερινών διακοπών**, ίσο με το μισό του ποσού της σύνταξης.
- **Επίδομα φυματιώσεως.**
- **Επίδομα αεροθεραπείας**, καταβάλλεται άπαξ του έτους.
- **Επίδομα συμπαράστασης ετέρου προσώπου:** Το παραπάνω επίδομα χορηγείται στους ασφαλισμένους λόγω αναπηρίας, οι οποίοι χρειάζονται συμπαράσταση εξαιτίας ανικανότητας. Το ποσό της σύνταξης με το εν λόγω επίδομα προσαυξάνεται κατά 50% και για όσο χρόνο κρίνει η υγειονομική επιτροπή του Ι.Κ.Α. Για το επίδομα αυτό χρειάζεται αίτηση και ιατρική γνωμάτευση σχετικά με τη νόσο από την οποία πάσχει ο ενδιαφερόμενος συνταξιούχος, τα οποία καταθέτει στα γραφεία του Τ.Ε.Β.Ε.
- **Εξωϊδρυματικό επίδομα.** Χορηγείται στους ασφαλισμένους, συνταξιούχους καθώς και στα μέλη της οικογένειας που πάσχουν από παραπληγία και τετραπληγία. Επίσης, σε όσους πάσχουν:

1. Από μυασθένεια - μυοπάθεια με ποσοστό αναπηρίας 67 % και άνω.
2. Σε όσους έχουν ακρωτηριασμό κατά τα τέσσερα άκρα, από τον αστράγαλο και πάνω για τα δύο κάτω άκρα και από τον καρπό και πάνω για τα δύο άνω άκρα ή έχουν υψηλό μηριαίο ακρωτηριασμό των δύο κάτω άκρων ή πλήρη ακρωτηριασμό των δύο άνω άκρων ή αντίστοιχο ακρωτηριασμό του ενός κάτω άκρου, που δεν επιδέχονται εφαρμογής τεχνικού μέλους.
3. Σε όσους έχουν φωκομέλεια που επιφέρει τον ίδιο βαθμό κινητικής αναπηρίας με την προαναφερόμενη περίπτωση 2.
4. Σε όσους πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας που επιφέρει παραπληγία - τετραπληγία με ποσοστό αναπηρίας 67 % και άνω.
5. Σε όσους έχουν πλήρη ακρωτηριασμό του ενός άνω ή κάτω άκρου με ποσοστό αναπηρίας 67 % και άνω και επιδέχεται εφαρμογής τεχνητού μέλους.

- **Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (Ε.Κ.Α.Σ.)**

Άλλες παροχές

Στα τεχνικά βοηθήματα ισχύει ό,τι ισχύει και για το Ι.Κ.Α. Οι ενδιαφερόμενοι εξετάζονται από την επιτροπή του Ι.Κ.Α.

Πληροφορίες : www.tebe.gr

6.21 Παροχές ασφαλισμένων στο Ν.Α.Τ.

Σύνταξη λόγω ανικανότητας

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 38 του Ν. 1085/80 (Φ.Ε.Κ. 225Α΄) σε συνδυασμό με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης Ν.1405/83(Φ.Ε.Κ. 180Α΄) και Ν. 1539/85 (Φ.Ε.Κ. 64Α΄) και των διατάξεων της πργ.10, του άρθρου 5 του Ν. 2575/98 (Φ.Ε.Κ. 23Α΄)

Προϋποθέσεις:

Ο ναυτικός που έχει πραγματοποιήσει 15ετή συνθετική υπηρεσία στην οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνεται και η υπηρεσία που πραγματοποιήθηκε σε άλλο φορέα (διαδοχική ασφάλιση με ελάχιστη ναυτική υπηρεσία πέντε ετών) δικαιούται να πάρει σύνταξη ανικανότητας, αν κριθεί από την Α΄ βαθμια υγειονομική επιτροπή του Ι.Κ.Α., ανίκανος για το ναυτικό επάγγελμα με ποσοστό αναπηρίας 67% ή ανίκανος για το ναυτικό επάγγελμα από την Β΄ βαθμια υγειονομική επιτροπή που είναι η Ανώτατη Ναυτική Υγειονομική Επιτροπή (ΑΝΥΕ).

Ελάχιστη Ασφαλιστική Προστασία Ν.Α.Τ.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 1 Ν. 1085/80 (Φ.Ε.Κ. 225Α΄) "περί ελάχιστης ασφαλιστικής προστασίας", όπως τροποποιήθηκε με την διάταξη του άρθρου 2 παρ.1 του Ν. 1711/87 (Φ.Ε.Κ. 109Α΄), και της παργ. 10 του Ν 2575/98 (Φ.Ε.Κ. 23Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Να έχει ο ναυτικός συμπληρωμένη πενταετή τουλάχιστον "πραγματική ναυτική υπηρεσία", μόνο ως μέλος συγκροτημένου πληρώματος σε πλοία με ελληνική σημαία ή ξένη ασφαλιστικώς συμβεβλημένων με το Ν.Α.Τ., αποκλειομένου του υπολογισμού υπηρεσίας λογιζομένης ή εξομοιούμενης από οποιαδήποτε άλλη διάταξη με "πραγματική ναυτική υπηρεσία".
- Να έχει πραγματοποιηθεί η παραπάνω πραγματική ναυτική υπηρεσία σε πλοία καθαρής χωρητικότητας δέκα τουλάχιστον κόρων, σε χρονικό διάστημα, όχι μεγαλύτερο από το τριπλάσιο αυτής. Ως αφετηρία για τον υπολογισμό του χρόνου ορίζεται η πρώτη ναυτολόγηση εφόσον πραγματοποιήθηκε εντός πενταετίας από την απογραφή και πέρας η ημέρα υποβολής της αίτησης περί απονομής σύνταξης σε περίπτωση ανικανότητας.
- Για την πενταετή πραγματική ναυτική υπηρεσία, απαιτείται να έχουν πληρωθεί ή βεβαιωθεί οι ασφαλιστικές εισφορές και η τελευταία ναυτολόγηση διάρκειας τουλάχιστον οκτώ μηνών, να έγινε μέσα στα τελευταία τέσσερα χρόνια προτού επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος.
  Ο χρόνος άδειας δεν συνυπολογίζεται για συμπλήρωση της πενταετούς υπηρεσίας.
- Να κατέστη ο ναυτικός ισοβίως ανίκανος για την άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος με ποσοστό αναπηρίας 67% κατά τις κείμενες περί Ν.Α.Τ. διατάξεις. Σε περίπτωση που ο ναυτικός κριθεί προσωρινά ανίκανος, επανεξετάζεται από τις υγειονομικές επιτροπές, έως ότου γίνει οριστικά συνταξιούχος.

6.22 Σύνταξη Λόγω Ατυχήματος – Ν.Α.Τ .

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 14 παρ.4 του ΚΝ 792/78

Προϋποθέσεις:

- Ο ναυτικός να ανήκε σε συγκροτημένο πλήρωμα πλοίου με ελληνική σημαία ή εργαζόταν ως πλήρωμα πλοίου με ξένη σημαία ασφαλιστικώς συμβεβλημένου με το Ν.Α.Τ.
- Να εργαζόταν ως πλήρωμα πλοίου με ξένη σημαία μη συμβεβλημένου με το Ν.Α.Τ, να συντρέχουν όμως και τα επόμενα:
- Ο ναυτικός που υπέστη το ατύχημα να είχε αποκτήσει προ της επελεύσεως του ατυχήματος διετή τουλάχιστον καταχωρημένη στα Μ.Ε.Θ. "πραγματική υπηρεσία".
- Να εξαγοράσθηκε εμπρόθεσμα ολόκληρη η ναυτική υπηρεσία που αποκτήθηκε στο πλοίο με ξένη σημαία, στο οποίο υπέστη το ατύχημα.
- Να έχει συμβεί το ατύχημα κατά την διάρκεια της ναυτολόγησης του ναυτικού στο πλοίο με ξένη σημαία, της οποίας η έναρξη αναμφισβήτητα πραγματοποιήθηκε πριν την πάροδο διετίας από την τελευταία ημερομηνία της υφισταμένης στα Μ.Ε.Θ. κατά την ημέρα του ατυχήματος "πραγματικής ναυτικής υπηρεσίας του".

Παρατηρήσεις:

Σε περίπτωση που ο ναυτικός κριθεί προσωρινά ανίκανος επανεξετάζεται από τις Υγειονομικές Επιτροπές, έως ότου γίνει οριστικά συνταξιούχος. Σύνταξη ατυχήματος απονέμεται στα δικαιούμενα πρόσωπα της οικογένειας του ναυτικού, όταν ο θάνατος προήλθε από ατύχημα, με τις ίδιες προϋποθέσεις που αναφέρονται πιο πάνω.

- Στις περιπτώσεις **θανάτου του ναυτικού** ο νόμος δέχεται και χαρακτηρίζει ως ναυτικό ατύχημα τις πιο κάτω περιπτώσεις:
- Το θάνατο του ναυτικού κατά το χρόνο της ναυτολόγησής του από οποιαδήποτε αιτία κατά τη διάρκεια του πλου του πλοίου.
- Το θάνατο του ναυτικού που συμβαίνει στην ξηρά μέσα σε 10 το πολύ ημέρες από την αποβίβασή του από το πλοίο, που έχει ως αιτία βαριά ασθένεια που εκδηλώθηκε στη διάρκεια της εργασίας του.
- Εξαιρετικά το θάνατο ή την απώλεια του ναυτικού σε αεροπορικά δυστυχήματα, κατά την μετάβασή του για ναυτολόγηση ή κατά την επιστροφή του μετά την απόλυση.

6.23 Αναπροσαρμογή συντάξεων ΝΑΤ

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 13, παργ. 1(α) του Ν. 3075/2002 (Φ.Ε.Κ. 297Α΄) .

Σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, οι ανώτατες συντάξεις των ναυτικών που έχουν δεκαπενταετή τουλάχιστον συνθετική θαλάσσια υπηρεσία, στην οποία συμπεριλαμβάνονται ο χρόνος άδειας και οι πάσης φύσεως εξαγορές στο Ν.Α.Τ., επανυπολογίζονται την 31^{η} Δεκεμβρίου κάθε έτους και διαμορφώνονται στα αναφερόμενα ως ακολούθως ποσοστά επί του βασικών μισθών, προσαυξημένων με το επίδομα Κυριακών των αντίστοιχων συλλογικών συμβάσεων εργασίας των πλοίων στα οποία ναυτολογήθηκαν και για τις ειδικότητες με τις οποίες υπηρέτησαν κατά το τελευταίο 48μηνο της υπηρεσίας τους.

- από 1.1.2003 στο 62,5% του βασικού μισθού
- από 1.1.2004 στο 65% του βασικού μισθού.
- από 1.1.2005 στο 67,5% του βασικού μισθού.
- από 1.1.2006 και μετά στο 70% του βασικού μισθού.

Κατά το ίδιο ποσοστό αυξάνονται και οι συντάξεις των συνταξιούχων που είναι μικρότερες των ανωτάτων συντάξεων.
Ο επανυπολογισμός αφορά και την επικουρική σύνταξη των ναυτικών που χορηγείται από το Κεφάλαιο Επικουρικής Ασφάλισης Ναυτικών.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13, παργ. 1(β) του Ν. 3075/2002, προσοντούχοι ναυτικοί που έχουν συνταξιοδοτηθεί με βάση την ειδικότητα των ναυτικών προσόντων τους, δύνανται να υπαχθούν στις διατάξεις της περιπτώσεως (α), εφόσον καταβάλλουν τη διαφορά των ασφαλιστικών εισφορών Ν.Α.Τ. – Κ.Ε.Α.Ν. μεταξύ της ειδικότητας ναυτολόγησης και της ειδικότητας των ναυτικών προσόντων τους. Στη περίπτωση που ναυτικοί δεν λαμβάνουν επικουρική σύνταξη από το Κ.Ε.Α.Ν., δεν καταβάλλουν την αντίστοιχη διαφορά των ασφαλιστικών εισφορών.

Η διαφορά των ασφαλιστικών εισφορών του τελευταίου 48μηνου των ειδικοτήτων της ναυτικής τους υπηρεσίας υπολογίζεται με βάση τα μισθολόγια των συλλογικών συμβάσεων εργασίας που ισχύουν κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για τις κατηγορίες των πλοίων που υπηρέτησαν ή εξαγόρασαν και τα μισθολόγια της συλλογικής σύμβασης εργασίας επιβατηγών - ακτοπλοϊκών πλοίων άνω των 1.500.- κ.ο.χ.

Η εφαρμογή του άρθρου αυτού, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του ύψους των συντάξεων που χορηγούνται κατά την ημερομηνία θέσεώς του σε ισχύ.

Πληροφορίες : www.nat.gr

6.24 Χορήγηση σύνταξης ασφαλισμένων του Τ.Σ.Α.Υ. λόγω αναπηρίας.

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 5945/34, Ν. 982/79, Ν. 1902/90 (Φ.Ε.Κ.138Α΄), Ν. 2084/92(Φ.Ε.Κ. 165Α΄)

Προϋποθέσεις:

Α. Ασφαλισμένοι μέχρι 31-12-1992

α) Πέντε χρόνια πραγματική ασφάλιση ή δώδεκα στην περίπτωση που δικαιούνται συντάξεως και από άλλο φορέα. Σε περίπτωση που η ανικανότητα προήλθε από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση του καθήκοντος αρκεί μία μέρα ασφάλισης.

β) Δεν απαιτείται όριο ηλικίας.

Δικαιολογητικά:

- Έντυπη αίτηση (χορηγείται από το Τ.Σ.Α.Υ.)

- Ιατρική γνωμάτευση από Δημόσιο Νοσοκομείο η οποία να αναφέρει την πάθηση του ασφαλισμένου και ότι δεν μπορεί να ασκήσει το επάγγελμα.

Αν ο αιτών-ούσα κριθεί από την Υγειονομική Επιτροπή του Τ.Σ.Α.Υ. ανίκανος-η για εργασία πρέπει να υποβάλει και όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη σύνταξη λόγω γήρατος και είναι τα εξής:

1. Επικυρωμένο αντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας
2. Πιστοποιητικό οικείου συλλόγου στο οποίο θα αναφέρονται τα εξής στοιχεία:
- ημερομηνία εγγραφής
- ο αριθμός μητρώου στο σύλλογο
- ότι έχει κατατεθεί πτυχίο
- η ημερομηνία διακοπής επαγγέλματος και
- η ημερομηνία διαγραφής από το σύλλογο.

Σε περίπτωση που υπάρχει εγγραφή σε περισσότερους του ενός συλλόγους χρειάζεται βεβαίωση από όλους, εκτός αν τα στοιχεία βεβαιώνονται από τον τελευταίο σύλλογο.

3. Σε περίπτωση που δεν έχει κατατεθεί πτυχίο στο σύλλογο χρειάζεται επικυρωμένο αντίγραφο του πτυχίου. Αν το πτυχίο είναι από εκπαιδευτικό ίδρυμα αλλοδαπής χρειάζεται και αναγνώριση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (πρώην Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α.)

4. Αποδεικτικά ασκήσεως επαγγέλματος από το 1979 και συγκεκριμένα:
- Βιβλία εσόδων-εξόδων θεωρημένα από την εφορία ή στελέχη των μπλοκ αποδείξεων ή -υπεύθυνες δηλώσεις φαρμακοποιών για την καταχώρηση συνταγών του αιτούντος στο συνταγολόγιό τους με αύξοντα αριθμό και την χρονολογία καταχώρησης.
- Για τα διαστήματα των εμμίσθων θέσεων χρειάζεται πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών της αντίστοιχης υπηρεσίας ή αντίστοιχα βεβαίωση αν πρόκειται για ιδιωτικό τομέα.
- Αν πρόκειται για κλινικάρχη χρειάζεται βεβαίωση από την οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Ν.Α.) που να φαίνεται η ημερομηνία χορήγησης και ανάκλησης της άδειας.
- Αν ο δικαιούχος διετέλεσε επιστημονικά υπεύθυνος σε κλινική χρειάζεται εκτός από τη βεβαίωση της κλινικής και βεβαίωση από την οικεία Ν.Α. που να φαίνεται η ημερομηνία ανάκλησης της επιστημονικής υπευθυνότητας.
- Για τους φαρμακοποιούς με δικό τους φαρμακείο χρειάζεται βεβαίωση από την οικεία Ν.Α. από την οποία να προκύπτει πότε χορηγήθηκε η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, πότε ανακλήθηκε η άδεια και οι τυχόν μεταβολές στο ενδιάμεσο διάστημα.
  Αν έχει γίνει συστέγαση χρειάζεται να υποβληθεί και η αποσυστέγαση (λύση του εταιρικού) με σφραγίδα Πρωτοδικείου.

5. Το ασφαλιστικό βιβλιάριο (κλάδου σύνταξης)
6. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ή υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου σχετικά με την οικογενειακή του κατάσταση (ημερομηνία τέλεσης γάμου, ημερομηνία γέννησης παιδιών κ.λ.π.)
7. Αν ο αιτών είναι μονοσυνταξιούχος χρειάζεται υπεύθυνη δήλωση ότι δεν λαμβάνει ούτε δικαιούται σύνταξη από κανένα άλλο φορέα πλην του Τ.Σ.Α.Υ.

8. Συμπλήρωση των εντύπων (επιλογής περίθαλψης, εκκαθάρισης ασφαλιστικού λογαριασμού, δελτίο αναγγελίας Α.Μ.Κ.Α.) τα οποία χορηγούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Τ.Σ.Α.Υ.
9. Βεβαίωση διακοπής επαγγέλματος από την εφορία για όσους ασκούν ελεύθερο επάγγελμα.

Β). Ασφαλισμένοι μετά την 1-1-1993

- Αν ο ασφαλισμένος δεν έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας χρειάζεται ένα έτος ασφάλισης. Το ένα έτος εργασίας αυξάνεται προοδευτικά σε 5 έτη ασφάλισης με την προσθήκη ανά 5 μηνών ασφάλισης κατά μέσο όρο για κάθε έτος ηλικίας πέραν του 21^{ου}.
- Αν έχει 5 έτη ασφάλισης από τα οποία 2 έτη μέσα στα 5 έτη τα αμέσως προηγούμενα από εκείνο που έγινε ανάπηρος. Αν κατά τη διάρκεια των 5 αυτών ετών ο ασφαλισμένος έχει επιδοτηθεί για ασθένεια ή ανεργία ή έχει συνταξιοδοτηθεί, η περίοδος των 5 ετών επεκτείνεται για τον αντίστοιχο προς την επιδότηση ή συνταξιοδότηση χρόνο.
- Αν έχει πραγματοποιήσει 15 έτη ασφάλισης οποτεδήποτε
- Αν η αναπηρία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση αρκεί έστω και μία μέρα ασφάλισης.
- Αν η αναπηρία οφείλεται σε ατύχημα εκτός εργασίας ή απασχόλησης περί του οποίου κρίνουν τα αρμόδια όργανα των φορέων ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη αναπηρίας αν έχει πραγματοποιήσει το μισό χρόνο ασφάλισης των ανωτέρω περιπτώσεων. (Ν. 2084/92 άρθρα 25 και 26).

Δικαιολογητικά:

Τα ίδια με τους παλιούς ασφαλισμένους.

6.25 Ειδικές Κατηγορίες Συνταξιοδότησης Λόγω Γήρατος

Θεσμικό Πλαίσιο: Ν. 612/77 (Φ.Ε.Κ.164Α΄), Ν. 2227/94 (Φ.Ε.Κ.129Α΄), Ν. 1902/90 (Φ.Ε.Κ. 138Α΄), Ν. 3075/02 (Φ.Ε.Κ. 297Α΄). Ν. 3232/04 (Φ.Ε.Κ. 48Α΄) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 61 παρ.6 Ν. 3518/06 (Φ.Ε.Κ. 272Α΄).

Α) Χορήγηση σύνταξης λόγω γήρατος ασφαλισμένων του Τ.Σ.Α.Υ. που είναι:

- Τυφλοί,
- Παραπληγικοί - τετραπληγικοί,
- Νεφροπαθείς τελικού σταδίου ή μεταμοσχευμένοι,
- Έχουν κάνει μεταμόσχευση συμπαγών οργάνων (καρδιά, πνεύμονες, ήπαρ, πάγκρεας), και βρίσκονται σε συνεχή ανοσοκαταστολή, εφόσον έχουν ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%,
- Αιμορροφιλικοί τύπου Α ή Β,
- Πάσχουν από Β ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική αναιμία με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% που υποβάλλονται σε μετάγγιση.

Στις παραπάνω κατηγορίες χορηγείται σύνταξη των 35 ετών χωρίς όριο ηλικίας εφόσον έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 15 έτη πραγματικής ασφάλισης.

Δικαιολογητικά:

- Όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την σύνταξη γήρατος (βλέπε δικαιολογητικά για σύνταξη ανικανότητας)
- Ιατρική γνωμάτευση κρατικού νοσοκομείου στην οποία θα αναφέρεται η πάθηση
- Αντίγραφο επικυρωμένο της γνωμάτευσης της Α/βάθμιας υγειονομικής επιτροπής του Δημοσίου η οποία έχει εκδοθεί για φορολογική χρήση και αναφέρει το ποσοστό αναπηρίας.

Β) Μητέρες αναπήρων τέκνων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, καθώς και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο, ασφαλισμένοι σε φορείς κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με την συμπλήρωση 7.500 ημερών εργασίας ή 25 ετών ασφάλισης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας και ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση.

Δικαιολογητικά:

Όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την σύνταξη γήρατος. (βλέπε δικαιολογητικά για σύνταξη ανικανότητας).

Πληροφορίες : www.tsay.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

7.1. Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.)

Θεσμικό Πλαίσιο: Ν. 2696/1999 (ΦΕΚ 57Α΄)

1. **Σήμανση οδών με πινακίδες**
Οι τοποθετούμενες πινακίδες για τη σήμανση των οδών είναι κατά κατηγορία οι εξής:

Ρ-71: Χώρος στάθμευσης αποκλειστικά για οχήματα ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, ύστερα από ειδική άδεια.
Ρ-72: Χώρος στάθμευσης αποκλειστικά για συγκεκριμένο όχημα ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, ύστερα από ειδική άδεια και με αριθμό κυκλοφορίας .....
Πρ-4δ: Επιτρέπεται, μόνο, για οχήματα ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, ύστερα από ειδική άδεια.
Πρ-4ε: Εξαιρούνται, μόνο, οχήματα ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, ύστερα από ειδική άδεια. Ως αναπηρικά οχήματα νοούνται αυτά των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, τα οποία φέρουν στο άνω δεξιό μέρος του πίσω κρυστάλλου το ειδικό σήμα, το οποίο χορηγείται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.
Ο οδηγός που δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται με τις ρυθμιστικές πινακίδες ... Ρ71 και Ρ72 ή το συνδυασμό αυτών με πρόσθετες πινακίδες τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο (65,5) εξηνταπέντε ευρώ και πενήντα λεπτών. Η παράβαση βεβαιώνεται από το αστυνομικό όργανο, που επιλαμβάνεται αυτής, το οποίο και συντάσσει σχετική έκθεση. Ο παραβάτης καλείται, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, εφόσον το επιθυμεί, να εμφανιστεί στην Αρχή στην οποία υπάγεται το αστυνομικό όργανο που βεβαίωσε την παράβαση και να υποβάλει τις αντιρρήσεις του. Σε περίπτωση που δεν εμφανιστεί ή εφόσον οι αντιρρήσεις κριθούν μη βάσιμες, ο Διοικητής της πιο πάνω Αστυνομικής Αρχής επιβάλλει το διοικητικό πρόστιμο, το οποίο και εισπράττει σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης ορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

2. Κανόνες κυκλοφορίας πεζών
Οι πεζοί υποχρεούνται να χρησιμοποιούν τα πεζοδρόμια ή τα ειδικά γι΄ αυτούς ερείσματα. Κατ΄ εξαίρεση, μπορούν να χρησιμοποιούν το οδόστρωμα, αφού λάβουν τις αναγκαίες προφυλάξεις:
Άτομα με μειωμένη κινητικότητα, τα οποία κινούνται σε αναπηρικά αμαξίδια.
Κατ΄ εξαίρεση, πρόσωπα που ωθούν ή σύρουν χειράμαξες, ωθούν ποδήλατο, μοτοποδήλατο ή μοτοσικλέτα, άτομα με μειωμένη κινητικότητα, που κινούνται σε αναπηρικά καθίσματα, καθώς και ομάδες πεζών, όταν σχηματίζουν πομπή ή οδηγούνται από ειδικά επιφορτισμένο πρόσωπο, υποχρεούνται να βαδίζουν πλησίον του δεξιού άκρου του οδοστρώματος ...

3. Συμπεριφορά των οδηγών προς τους πεζούς

Όλοι οι οδηγοί πρέπει να αποφεύγουν να συμπεριφέρονται με τρόπο που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τους πεζούς. Τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 12 παρ.1, 17 παρ.3 περίπτωση στ΄ και 19 παρ.1 του Κ.Ο.Κ., όπου σε οδοστρώματα υπάρχουν διαβάσεις πεζών, οι οποίες έχουν σημανθεί με πινακίδες ή διαγραμμίσεις και η κυκλοφορία των οχημάτων ρυθμίζεται με φωτεινή σηματοδότηση ή τροχονόμους, οι οδηγοί οχημάτων υποχρεούνται να σταματούν πριν από τη διάβαση όταν:

- απαγορεύεται σ' αυτούς με σήμα να προχωρήσουν
- τυφλοί χρησιμοποιούν και επιδεικνύουν το λευκό μπαστούνι τους, για να δείξουν ότι πρόκειται να διασχίσουν την οδό
- άτομα με μειωμένη κινητικότητα πρόκειται να διασχίσουν την οδό.

Όταν επιτραπεί να προχωρήσουν, να μη διακόπτουν ή παρεμποδίζουν τη διέλευση των πεζών, τυφλών ή των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, οι οποίοι έχουν ήδη εισέλθει και προχωρούν στη διάβαση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 38 του Κώδικα.

4. Ειδικοί κανόνες για συνοδείες, πομπές και κίνηση αμαξιδίων ατόμων με μειωμένη κινητικότητα ή βρεφών

Για την κίνηση αμαξιδίων ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, τα οποία προωθούνται από τους ίδιους ή τους συνοδούς τους και αμαξιδίων βρεφών, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται τα πεζοδρόμια, οι πεζόδρομοι ή κατάλληλα ερείσματα.

5. Ειδικό σήμα αναγνώρισης οδηγών αυτοκινήτων / οχημάτων και οδηγών Ατόμων με Αναπηρία (Α.μεΑ.)

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Πρόνοιας, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών δύναται να επιβάλλεται η υποχρεωτική τοποθέτηση ειδικών σημάτων αναγνώρισης, σε οποιοδήποτε μηχανοκίνητο όχημα, αν αυτό οδηγείται από άτομο με αναπηρία (Α.μεΑ.) ή είναι ειδικά διασκευασμένο για τη μεταφορά του. Με απόφαση των ίδιων Υπουργών καθορίζονται τα χαρακτηριστικά του σήματος, ο τρόπος τοποθέτησής του, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου αυτού τιμωρείται με πρόστιμο (34,5) τριαντατεσσάρων .ευρώ και πενήντα λεπτών.

6. Εξαιρέσεις από το δακτύλιο

Φορέας: Δνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων

Θεσμικό Πλαίσιο: Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) που εκδίδεται, κατ' έτος, κατ' εξουσιοδότηση του ν. 2696/99

Παροχή:

Από τις διατάξεις περιορισμού της κυκλοφορίας στο κέντρο της Αθήνας εξαιρούνται:

- τα αναπηρικά αυτοκίνητα αναπήρων πολέμου, τα οποία φέρουν ειδικές κρατικές πινακίδες κυκλοφορίας, εφόσον οδηγούνται από τους ίδιους τους αναπήρους ή τους μεταφέρουν.

- τα Επιβατηγά αυτοκίνητα, τα οποία είναι ειδικά διαμορφωμένα ή αυτόματα, για τη μεταφορά πολιτικών αναπήρων, εφόσον οδηγούνται από τους ίδιους τους αναπήρους με την προϋπόθεση ότι, ο ανάπηρος θα είναι εφοδιασμένος με σχετική βεβαίωση των αρμοδίων Διευθύνσεων Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, στην οποία αναφέρεται ο

αριθμός κυκλοφορίας αυτοκινήτου.

- Τα αυτοκίνητα που μεταφέρουν ασθενείς, που χρειάζονται συχνή θεραπεία (π.χ. νεφροπαθείς, καρκινοπαθείς, άτομα με πολιομυελίτιδα ή άτομα με αναπηρίες), εφόσον μεταφέρουν τα ανωτέρω άτομα, με την προϋπόθεση ότι οι ασθενείς θα έχουν εφοδιαστεί με σχετική βεβαίωση από τις αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, κατόπιν ανάλογης βεβαίωσης του Νοσηλευτικού ιδρύματος στο οποίο υποβάλλεται σε θεραπεία ο ασθενής και στην οποία θα αναγράφονται η διάρκεια και η συχνότητα της απαιτούμενης θεραπείας, καθώς και ο αριθμός κυκλοφορίας του αυτοκινήτου. Οι βεβαιώσεις χορηγούνται κατά την κρίση του Νομάρχη, μόνο για σοβαρές περιπτώσεις.

7.2 Απόκτηση άδειας οδήγησης από Α.μεΑ.

Θεσμικό Πλαίσιο:

ΠΔ.309/1999 (ΦΕΚ 283Α΄), ΚΥΑ 47919/5195/2003 (ΦΕΚ 1205 Β΄)

Προϋποθέσεις:

Οι ελάχιστες προϋποθέσεις σωματικής και ψυχοδιανοητικής ικανότητας υποψηφίων οδηγών, προβλέπονται από τις διατάξεις της υπ' αριθμ 47919/5195/2003 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1205 Β΄), όπου στο άρθρο 3 αυτής αναφέρεται η μορφή και το περιεχόμενο της θεωρητικής εξέτασης και στο άρθρο 4 οι προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας ιατρικής εξέτασης.

Σημειώνεται ότι με το άρθρο 4 της ΚΥΑ 47919/5195/2003, που αντικατέστησε το άρθρο 1 του ΠΔ309/1999 τέθηκε μεταξύ άλλων και το ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ «ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ» που μεταξύ άλλων παθήσεων (οφθαλμολογικών, ωτορινολαρυγγολογικών, ψυχοδιανοητικών κλπ) αναφέρεται και σε ορθοπεδικές παθήσεις και κινητικά προβλήματα που καθιστούν ανέφικτη ή προβληματική την χορήγηση ή την ανανέωση της άδειας οδήγησης. Επίσης αναφέρονται και συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου μπορεί να επέμβει ο «Ηνίοχος» με συγκεκριμένες γνωματεύσεις προς την Δ.Ι.Ε προκειμένου σε αμφισβητούμενες από ιατροτεχνική άποψη περιπτώσεις να καταστεί δυνατή η χορήγηση ή η ανανέωση της άδειας.
Πιο συγκεκριμένα, στην παράγραφο 3 «ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ» του Παραρτήματος ΙΙΙ΄ του άρθρου 4 της ΚΥΑ 47919/5195/6-8-2003 των Υπουργών Μεταφορών και Επικοινωνιών και Οικονομικών, περιγράφονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να πάρουν άδεια οδήγησης τα άτομα με κινητικά προβλήματα, ακρωτηριασμένα μέλη κλπ, περιγράφεται ο ακριβής ρόλος του Ιδρύματος Ε.Ι.Α.Α/Ηνίοχος και η διαδικασία για την χορήγηση της άδειας.

Διαδικασία:

Ο υποψήφιος αυτών των ειδικών κατηγοριών υφίσταται πρακτικές εξετάσεις σε ειδικά διασκευασμένο όχημα και στη συνέχεια παραπέμπεται στο Ε.Ι.Α.Α/Ηνίοχος για να εφοδιασθεί με ιατρική γνωμάτευση που αφορά την δυνατότητά του προς οδήγηση και η

οποία τίθεται υπό την κρίση της αρμόδιας ΔΙΕ. Για την λήψη αυτής της βεβαίωσης ο υποψήφιος υποβάλλει:

Δικαιολογητικά:

- ποσό, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του ΔΣ/Ε.Ι.Α.Α και τεκμηριώνεται με την έκδοση του γραμματίου είσπραξης
- ιατρικό πιστοποιητικό πρωτοβάθμιας ιατρικής εξέτασης (παθολόγου, οφθαλμιάτρου) και πρόσφατη ιατρική γνωμάτευση σχετική με την πάθηση.
- δήλωση του Ν.1599/1986, που θα αναφέρεται η μη υποβολή σε άλλη σχετική υπηρεσία αίτησης, το τελευταίο τρέχον έτος.
- αίτηση αξιολόγησης στο Κέντρο Ε.Ι.Α.Α/Ηνίοχος και δύο φωτογραφίες μεγέθους ταυτότητας.
- φωτοτυπία του Δελτίου Αστυνομικής Ταυτότητας ή διαβατηρίου ή άλλου σχετικού βεβαιωτικού εγγράφου ταυτοπροσωπίας
- επίδειξη του θεωρημένου βιβλιαρίου υγείας
- παραπεμπτικό ΔΙΕ (όταν παραπέμπεται από την ΔΙΕ), που αποστέλλεται υπηρεσιακά
- φωτοτυπία άδειας οδήγησης (αν υπάρχει άδεια)

Σημειώνεται ότι ακόμη και σε περίπτωση που η χορηγούμενη από το Κέντρο Ε.Ι.Α.Α/Ηνίοχος βεβαίωση είναι θετική ως προς την ικανότητα οδήγησης , δεν λαμβάνεται υπόψη, αν αφορά είδος κινητικής αναπηρίας, που από την ΚΥΑ αριθμ. 47919/5195/2003 (ΦΕΚ 1205/Β) μνημονεύεται ως απαγορευτικό για την έκδοση άδειας οδήγησης. Το ίδιο ισχύει αν η βεβαίωση με το παραπάνω περιεχόμενο έχει εκδοθεί αντί του Κέντρου Ε.Ι.Α.Α/Ηνίοχος, από άλλο εξουσιοδοτημένο ως ισότιμο προς την ΔΙΕ όργανο. Επίσης, τέτοιες βεβαιώσεις δεν ισχύουν αν κατατίθενται για χρήση μετά από πάροδο εξαμήνου από την έκδοσή τους.

Τηλέφωνο και Δ/νση του Κέντρου "ΗΝΙΟΧΟΣ"

Για περισσότερες πληροφορίες και προγραμματισμό αξιολόγησης ικανότητας οδήγησης στο Κέντρο ΗΝΙΟΧΟΣ του Ε.Ι.Α.Α. μπορείτε να απευθύνεστε στο τηλ./fax (210)2686287.

Το κέντρο στεγάζεται στη Λεωφόρο Φυλής (Χασιάς), 9η Στάση, 131 22, Αθήνα.

7.3. Χορήγηση αδειών ΕΔΧ αυτοκινήτων σε συλλόγους παραπληγικών

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 2465/1997 (ΦΕΚ 28Α΄), άρθρο 16 παρ. 12

Στον Πανελλήνιο Σύλλογο Παραπληγικών χορηγούνται επτά (7) άδειες Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων για την περιοχή Αθηνών - Πειραιώς και περιχώρων και τρεις (3) άδειες για την περιοχή Θεσσαλονίκης. Χορηγούνται, επίσης, από δύο (2) άδειες Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων για νομούς με πληθυσμό μεγαλύτερο από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους και από μία (1) άδεια για νομούς με πληθυσμό μικρότερο από εκατό χιλιάδες (100.000) σε φορείς της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (Ε.Σ.Α.Ε.Α.) νομαρχιακού επιπέδου, έπειτα από σύμφωνη γνώμη της Ε.Σ.Α.Ε.Α. Ο πληθυσμός κάθε νομού προκύπτει από τα αποτελέσματα της τελευταίας γενικής απογραφής πληθυσμού.

Τα πιο πάνω Ε.Δ.Χ. αυτοκίνητα πρέπει να έχουν όλες τις προδιαγραφές και τα χαρακτηριστικά των Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων και να είναι κατάλληλα διασκευασμένα, μετά από έγκριση της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, για τη μεταφορά ατόμων με βαριές κινητικές αναπηρίες ή κινητικά, εν γένει, προβλήματα, καθώς και όσων τα συνοδεύουν. Απαγορεύεται η μεταφορά άλλων ατόμων, πλην εκείνων, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.

Η εν γένει λειτουργία τους διέπεται από τους ισχύοντες κάθε φορά κανονισμούς λειτουργίας των Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων, είναι λευκού χρώματος και φέρουν ειδικό σήμα αναγνώρισής τους από το επιβατικό κοινό. Το σήμα εγκρίνεται από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών. Η διαδικασία χορήγησης των αδειών, ο καθορισμός κομίστρου, οι προδιαγραφές του ειδικού σήματος και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Στους παραβάτες των ανωτέρω επιβάλλεται πρόστιμο (334) τριακοσίων τριάντα τεσσάρων ευρώ, μέσω της διαδικασίας των πειθαρχικών συμβουλίων που προβλέπουν οι ισχύοντες κανονισμοί λειτουργίας των Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων.

Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, έπειτα από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, επιτρέπεται η έγκριση μετατροπής της άδειας κυκλοφορούντων, ήδη, Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων σε αναπηρικά αμαξίδια για μεταφορά ατόμων με αναπηρία, εφόσον αυτά είναι κατάλληλα διασκευασμένα.

7.4. Διαδικασία χορήγησης αδειών κυκλοφορίας Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης αυτοκινήτων για τη μεταφορά Ατόμων με Αναπηρία ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ.), προδιαγραφές ειδικού σήματος και άλλες ρυθμίσεις για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 12 του άρθρου 16 του Ν.2465/1997 (Α΄ 28).

Θεσμικό Πλαίσιο: Απόφαση αριθμ.Οικ.Β 21336/462/1997(ΦΕΚ 623Β΄)

1. Διαδικασία θέσης σε κυκλοφορία ΕΔΧ - ΕΑ

Για τη χορήγηση δικαιώματος θέσης σε κυκλοφορία επιβατηγών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων (ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ.), κατάλληλα διασκευασμένων για τη μεταφορά ατόμων με βαρειές κινητικές αναπηρίες ή κινητικά εν γένει προβλήματα και των συνοδών τους, στους δικαιούχους του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 12 του άρθρου 16 του Ν.2465/1997, υποβάλλονται, στη Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, όπου η έδρα του αιτούντος νομικού προσώπου (συλλόγου, σωματείου), τα ακόλουθα:

Δικαιολογητικά:

α. Αίτηση του Πανελληνίου Συλλόγου Παραπληγικών, για την κυκλοφορία ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ. στην περιοχή Αθηνών - Πειραιώς και Περιχώρων και στην περιοχή Θεσσαλονίκης, ή του αρμόδιου φορέα νομαρχιακού επιπέδου της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (Ε.Σ.Α.Ε.Α.), στους άλλους νομούς.

β. Θεωρημένο αντίγραφο καταστατικού, νομίμως δημοσιευμένου και καταχωρημένου στα βιβλία του αρμόδιου Πρωτοδικείου, περί της νομίμου λειτουργίας αυτού.

γ. Απόφαση του αρμόδιου οργάνου, σύμφωνα με το οικείο καταστατικό, των δικαιούχων που αναφέρονται στο παραπάνω εδάφιο α.

δ. Στις περιπτώσεις που ο αιτών φορέας της Ε.Σ.Α.Ε.Α. ζητεί την χορήγηση άδειας Ε.Δ.Χ.-Α.ΜΕΑ. αυτοκινήτου για νομούς εκτός Αττικής και Θεσσαλονίκης, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου οργάνου της Ε.Σ.Α.Ε.Α., σύμφωνα με το καταστατικό της.
Μετά την υποβολή των πιο πάνω δικαιολογητικών, ο αρμόδιος Νομάρχης, με απόφασή του, εγκρίνει τη θέση σε κυκλοφορία των διασκευασμένων ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ. στο όνομα των αιτούντων νομικών προσώπων.

2. Έγκριση διασκευής οχήματος ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ.

2.1. Η ταξινόμηση καινουργών ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ. γίνεται μετά την έκδοση της έγκρισης του διασκευασθέντος οχήματος από την αρμόδια Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Η έκδοση της έγκρισης αυτής γίνεται εφόσον:

α. Υπάρχει ισχύουσα έγκριση τύπου του βασικού οχήματος (δηλ.του οχήματος πριν τη διασκευή) και αφού ακολουθήσει η διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικού ΓΕΜΟ από το ΚΤΕΟ για το διασκευασθέν όχημα ή

β. Εκδοθεί πιστοποιητικό ΓΕΜΟ από ΚΤΕΟ του βασικού και του διασκευασθέντος οχήματος ταυτόχρονα (στην περίπτωση που δεν υφίσταται για το βασικό όχημα ισχύουσα έγκριση τύπου).

2.2. Για την έκδοση του πιστοποιητικού ΓΕΜΟ από το ΚΤΕΟ αναφορικά με την διασκευή, πρέπει να υποβληθούν επί πλέον τα εξής:

- Αναλυτική μελέτη μηχανολόγου μηχανικού ή τεχνολόγου μηχανικού με άδεια άσκησης επαγγέλματος στην χώρα μας, συνοδευόμενη από λεπτομερή τεχνική περιγραφή της διαδικασίας διασκευής, από την οποία να προκύπτει ότι η εν λόγω διασκευή πληρεί τους όρους ασφαλούς κυκλοφορίας του οχήματος, καθώς επίσης και τη δυνατότητα εισόδου – εξόδου - αγκύρωσης του (ή των) αναπηρικού (-ων) αμαξιδίου (-ων).
- Μελέτη επιπτώσεων βαρών στους άξονες.
- Σχεδιάγραμμα (σε κλίμακα 1:20) με τις απαραίτητες όψεις (τουλάχιστον κάτοψη και πλάγια όψη) και τομές του διασκευασμένου οχήματος υπογραμμένο από τον ίδιο ως άνω τεχνικό.
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 του επιβλέψαντος τη διασκευή μηχανολόγου μηχανικού ή τεχνολόγου μηχανικού στην οποία θα δηλώνεται ότι, το διασκευασθέν όχημα, πληρεί τους όρους του ΚΟΚ και των σε εξουσιοδότηση αυτού αποφάσεων για ασφαλή κυκλοφορία με πλήρες φορτίο, όπως τούτο προβλέπεται από το εργοστάσιο κατασκευής του αυτ/του.
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/86 του υπευθύνου του συνεργείου, που λειτουργεί νόμιμα και στο οποίο πραγματοποιήθηκε η διασκευή του οχήματος, με την οποία να δηλώνεται ότι η διασκευή έγινε σύμφωνα με τους κανόνες της τεχνικής και πληρεί τους όρους ασφαλούς κυκλοφορίας του οχήματος.
- Σε περίπτωση που η διασκευή γίνεται στο εξωτερικό, αντί των προαναφερομένων υπεύθυνων δηλώσεων, θα υποβάλλεται επικυρωμένη δήλωση του εργοστασίου που πραγματοποίησε τη διασκευή, στην οποία θα δηλώνεται ότι το διασκευασθέν όχημα (θα αναφέρεται ο αριθμός πλαισίου και κινητήρα) πληρεί τα εχέγγυα για ασφαλή κυκλοφορία στη χώρα διασκευής.

2.3. Για την ταξινόμηση μεταχειρισμένων οχημάτων ΕΔΧ-ΑΜΕ που έχουν διασκευασθεί στη χώρα μας, ακολουθείται η ίδια διαδικασία που αναφέρεται πιο πάνω στις παραγράφους 1 και 2.

2.4. Για τα μεταχειρισμένα οχήματα που θα εισαχθούν διασκευασμένα από το εξωτερικό με άδεια κυκλοφορίας στην οποία θα αναφέρεται η εν λόγω διασκευή, πρέπει, εκτός των άλλων, να ακολουθείται η διαδικασία που αναφέρεται στην παράγραφο 2 της παρούσας

χωρίς την υποβολή της δήλωσης του εργοστασίου διασκευής. Στην περίπτωση, όμως, που δεν αναφέρεται η διασκευή στην άδεια κυκλοφορίας ή δεν βεβαιώνεται αυτή από την Κρατική Αρχή που χορήγησε την άδεια κυκλοφορίας, τότε, θα ζητείται και η δήλωση του εργοστασίου διασκευής.

3. Χρωματισμός - Ειδικό σήμα διάκρισης

Ο χρωματισμός των ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ. αυτοκινήτων είναι λευκός. Τα Ε.Δ.Χ.-Α.ΜΕΑ. αυτοκίνητα φέρουν ειδικό σήμα αναγνώρισής τους από το επιβατικό κοινό, το οποίο είναι επικολλημένο στην εσωτερική επιφάνεια της άνω δεξιάς γωνίας του μπροστινού ανεμοθώρακα, έχει σχήμα κυκλικό, διαμέτρου 120 χιλιοστών, χρώματος μπλε και φέρει στο κέντρο, σε λευκό χρώμα, το σύμβολο των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, το οποίο έχει καθιερωθεί στις πληροφοριακές πινακίδες του Ν.2093/1992 (Α΄182) «Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας».

4. Ταξινόμηση οχήματος ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ.

α. Η υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προβαίνει στην ταξινόμηση των ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ., τη χορήγηση των αδειών κυκλοφορίας και των κρατικών πινακίδων, αφού υποβληθούν και τα λοιπά δικαιολογητικά, που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις, ταξινόμησης ΕΔΧ αυτοκινήτων.

β. Στο σώμα της άδειας κυκλοφορίας των ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ. αυτοκινήτων αναγράφεται από την υπηρεσία που χορηγεί την άδεια, η παρατήρηση «Χορηγείται βάσει των διατάξεων του άρθρου 16 του Ν.2465/97. Επιτρέπεται ελεύθερα η μίσθωση εντός και εκτός των διοικητικών ορίων της έδρας του, για τη μεταφορά, αποκλειστικά και μόνο, των ατόμων με βαριές κινητικές αναπηρίες ή κινητικά εν γένει προβλήματα, καθώς και όσων τα συνοδεύουν».

5. Κόμιστρο - Εκμετάλλευση – Ποινές

5.1. Το κόμιστρο είναι το ίδιο με αυτό που ισχύει και για τα άλλα ΕΔΧ αυτοκίνητα.

5.2. Το δικαίωμα ως δημοσίας χρήσης, η άδεια κυκλοφορίας και οι κρατικές πινακίδες αναγνώρισης του οχήματος, που χορηγούνται με τη διαδικασία της παρούσας απόφασης ανακαλούνται από την υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, όταν διαλυθεί ο Φορέας στο όνομα του οποίου έχει χορηγηθεί το δικαίωμα κυκλοφορίας του ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ..

5.3. Στους παραβάτες της απόφασης αυτής επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο τέταρτο εδάφιο της παραγρ..12 του άρθρου 16 του Ν.2465/97 (Α/28) όταν διαπιστωθεί :

α. Ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις κυκλοφορίας του αυτ/του ως ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ..

β. Όταν μεταφέρει επιβάτες, πλην των αναφερομένων στην παρ. β του άρθρου 4 της υπ΄αριθμ. απόφασης Οικ.Β21336/462/1997 (ΦΕΚ 623/Β΄).

γ. Όταν δεν τηρούνται, κατά τη λειτουργία και εκμετάλλευση των ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ. αυτοκινήτων, οι ισχύοντες κάθε φορά κανονισμοί των ΕΔΧ-Α.ΜΕΑ. αυτοκινήτων.

7.5. Μείωση παραβόλων και τελών στα άτομα με αναπηρία

Θεσμικό Πλαίσιο:

Απόφαση αριθμ. 69650/5111/6-8-1998 (ΦΕΚ 888Β΄)
(τροποποίηση της ΚΥΑ 63000/1998)

Για την απόκτηση πτυχίου: Γενικού πτυχίου ραδιοτηλεγραφητή, Γενικού ή Περιορισμένου πτυχίου ραδιοτηλεφωνητή, πτυχίο ραδιοερασιτέχνη, έκδοση ή ανανέωση αδείας λειτουργίας ερασιτεχνικού ή πειραματικού σταθμού ασυρμάτου ή ειδικού ραδιοδικτύου ή ραδιοσταθμού CB στα άτομα με αναπηρία τα καθοριζόμενα παράβολα και τέλη λειτουργίας καταβάλλονται στο (½) μισό.

Δικαιούχοι:

Ως δικαιούχοι, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 1 της Απόφασης, ορίζονται:
Οι ανάπηροι (τυφλοί, παραπληγικοί, ημιπληγικοί, άτομα με μεγάλη κινητική αναπηρία, καρδιοπαθείς, νεφροπαθείς σε τακτική αιμοκάθαρση) με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, βεβαιωμένο από τις αρμόδιες υγειονομικές αρχές, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του Ν.1648/86, καθώς και οι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία για την έκδοση ή ανανέωση ή τροποποίηση αδείας λειτουργίας ραδιοερασιτεχνικού σταθμού ή ραδιοσταθμού C.B.

7.6. Θαλάσσιες συγκοινωνίες

Θεσμικό πλαίσιο: Π.Δ.381/1996, άρθρο 4 (ΦΕΚ 252Α)

Παροχές:

1. Τα επιβατηγά πλοία που εκτελούν πλόες των κατηγοριών Α έως και Δ πρέπει να προβλέπουν για επιβάτες με αναπηρία τα εξής:
α) Ένα, τουλάχιστον, δίκλινο θαλαμίσκο με ιδιαίτερο χώρο υγιεινής, εφόσον διαθέτουν από 50-200 κλίνες επιβατών.
β) Δύο, τουλάχιστον, δίκλινους θαλαμίσκους με ιδιαίτερο χώρο υγιεινής, εφόσον διαθέτουν πάνω από 200 κλίνες επιβατών.
γ) Ένα, τουλάχιστον, κοινόχρηστο χώρο υγιεινής, εφόσον το ολικό μήκος του πλοίου είναι πάνω από 50 μέτρα.
δ) Δύο, τουλάχιστον, κοινόχρηστους χώρους υγιεινής σε αντίστοιχα καταστρώματα, εφόσον οι κοινόχρηστοι χώροι στους οποίους εξυπηρετούνται και Α.μεΑ. εκτείνονται σε περισσότερο του ενός καταστρώματα και το ολικό μήκος των πλοίων είναι πάνω από 100 μέτρα.
ε) Κατάλληλο ανελκυστήρα ή ειδικό αναβατόριο ή κυλιόμενη κλίμακα ελεγχόμενης κίνησης από το πλήρωμα, από το κατάστρωμα οχημάτων μέχρι τα καταστρώματα που διαθέτουν τους κατάλληλους για Α.μεΑ., κοινόχρηστους χώρους παραμονής, εστίασης, υγιεινής και θαλαμίσκους, εφόσον το ολικό μήκος των πλοίων είναι πάνω από 100 μέτρα.
στ) Μια θέση για αμαξίδιο Α.μεΑ., με κατάλληλα μέσα ασφάλισης, ανά 300 επιβάτες και τουλάχιστον δύο (2), σε αίθουσες παραμονής επιβατών.
ζ) Δύο (2) θέσεις κατάλληλες για χρήστες αμαξιδίων σε κάθε εστιατόριο.
η) Το ύψος του τμήματος του γραφείου (γκισέ) του χώρου υποδοχής που προορίζεται για τα Α.μεΑ. δεν θα υπερβαίνει τα 90 εκατοστά του μέτρου.

2. Σε πλοία, ήδη, αναγνωρισμένα ως Ελληνικά επιβατηγά, που εκτελούν πλόες κατηγοριών Α έως και Δ, πρέπει να προβλέπονται για επιβάτες με αναπηρίες τα εξής:
α) Ένας, τουλάχιστον, δίκλινος θαλαμίσκος, με ιδιαίτερο χώρο υγιεινής, εφόσον διαθέτουν από 50 και μέχρι 200 κλίνες επιβατών.

β) Δύο, τουλάχιστον, δίκλινοι θαλαμίσκοι, με ιδιαίτερο χώρο υγιεινής, εφόσον διαθέτουν πάνω από 200 κλίνες επιβατών.
γ) Ένας, τουλάχιστον, κοινόχρηστος χώρος υγιεινής, εφόσον το ολικό μήκος των πλοίων είναι πάνω από 50 μέτρα.
δ) Στα πλοία ολικού μήκους πάνω από 100 μέτρα, που δεν διαθέτουν ανελκυστήρα, πρέπει να υπάρχουν μέσα ασφαλούς αποεπιβίβασης με αυτοδύναμο τρόπο, εφόσον η τοποθέτηση τέτοιων μέσων είναι τεχνικά και πρακτικά δυνατή.

3. Τα ήδη αναγνωρισμένα επιβατηγά πλοία που εκτελούν πλόες κατηγοριών Α έως Δ, σε περίπτωση μετασκευής τους (αύξηση ολικού μήκους ή αριθμού κλινών), πρέπει προηγουμένως να συμμορφώνονται με τις αντίστοιχες απαιτήσεις για τα Α.μεΑ., που αναφέρονται στις περιπτώσεις (1 και 2) του παρόντος άρθρου. Επίσης, θα συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις για Α.μεΑ., εφόσον εκτελούν μετασκευές σε κοινόχρηστους χώρους επιβατών (αίθουσες παραμονής ή εστιατόριο).
4. Η κατασκευή των θαλαμίσκων, των ιδιαίτερων χώρων υγιεινής και των μέσων αποεπιβίβασης-πρόσβασης στους χώρους ενδιαίτησης, για άτομα με αναπηρία, πρέπει να είναι ανάλογη του σκοπού που προορίζονται και να σχεδιάζονται σύμφωνα με τις οδηγίες της ΔΕΕΠ.

7.7. Δελτίο μετακίνησης Α.μεΑ. με τα μέσα μαζικής μεταφοράς (ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ, ΟΣΕ, Αστικά ΚΤΕΛ, Υπεραστικά ΚΤΕΛ)

Φορέας: Διευθύνσεις και Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 2072/92 (ΦΕΚ 125/Α΄), Υπουργική Απόφαση αριθ. Π3α/Φ11/ΓΠ οικ. 17894/14.2.2006 (ΦΕΚ 216/Β΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής: Ισχύει για ένα (1) έτος

Δικαιούχοι:

1. Τα Άτομα με Αναπηρίες Ελληνικής υπηκοότητας, Κύπριοι υπήκοοι Ελληνικής καταγωγής, υπήκοοι των Κρατών-Μελών της Ε.Ε., υπήκοοι των Κρατών που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή σύμβαση που κυρώθηκε με το Ν.Δ. 4017/59 (ΦΕΚ 246/59 τ. Α') που κατοικούν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα και έχουν παθολογοανατομικό ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, δικαιούνται μετακίνηση με μειωμένο εισιτήριο κατά 50% στις εξής περιπτώσεις :

α) Σε όλες τις διαδρομές εσωτερικού των υπεραστικών λεωφορείων των ΚΤΕΛ.
β) Σε όλες τις διαδρομές του εσωτερικού δικτύου του Ο Σ.Ε.

2. Τα Άτομα με Αναπηρίες Ελληνικής υπηκοότητας, Κύπριοι υπήκοοι Ελληνικής καταγωγής, υπήκοοι των Κρατών-Μελών της Ε.Ε., υπήκοοι των Κρατών που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση που κυρώθηκε με το Ν.Δ. 4017/59 (ΦΕΚ 246/59 τ. Α') και έχουν παθολογοανατομικό ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% και άνω,

δικαιούνται της δωρεάν μετακίνησης, εφόσον το ετήσιο συνολικό ατομικό τους εισόδημα, δεν είναι μεγαλύτερο των 17.000 (δέκα επτά χιλιάδων) ΕΥΡΩ ή το ετήσιο συνολικό οικογενειακό εισόδημα δεν είναι μεγαλύτερο των 23.000 (είκοσι τριών χιλιάδων) ΕΥΡΩ. Το ετήσιο συνολικό οικογενειακό τους εισόδημα των 23.000 ΕΥΡΩ προσαυξάνεται με 4.400 ΕΥΡΩ για κάθε, επιπλέον, άτομο πέρα του ενός, που συνοικεί και βαρύνει τον φορολογούμενο, καθώς και για το/ την σύζυγο και παρουσιάζει αναπηρία 67% και άνω και διαμένουν μόνιμα:

- στην Περιφέρεια Αττικής (Ν.Α. Αθηνών , Πειραιώς , Δυτικής Αττικής Ανατολικής Αττικής), με τα αστικά μέσα συγκοινωνίας του ΟΑΣΑ, Ε.Θ.Ε.Λ., Η.Λ.Π.Α.Π., Η.Σ.Α.Π., Α.Μ.Ε.Λ. (ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ), ΤΡΑΜ και τον Προαστιακό Σιδηρόδρομο,
- στην Ν.Α. Θεσσαλονίκης με τα αστικά μέσα συγκοινωνίας του ΟΑΣΘ.
- και στους κατοίκους των λοιπών Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της χώρας με τα αστικά μέσα συγκοινωνίας των Αστικών ΚΤΕΛ του Νομού που διαμένουν μόνιμα.

Ως εισόδημα, ενοείται, το φορολογούμενο πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο. Το ύψος του εισοδήματος αποδεικνύεται με την προσκόμιση φωτοαντιγράφου του εκκαθαριστικού σημειώματος της δήλωσης του φόρου εισοδήματος ή με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86, θεωρημένη από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., για την παραλαβή όμοιου αντιτύπου για το σχετικό έλεγχο στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν υποχρεούται στην υποβολή φορολογικής δήλωσης.

Οι ολικά τυφλοί (Ν. 958/1979 ΦΕΚ 191/Α') εξαιρούνται των οικονομικών κριτηρίων σύμφωνα με την αρ. 445/98 απόφαση της επιτροπής αναστολών του ΣτΕ και λαμβάνουν κουπόνι μετακίνησης ανεξάρτητα από το όριο εισοδήματός τους.
Όσοι υπερβαίνουν το ανωτέρω όριο εισοδήματος, δικαιούνται την κάρτα με μειωμένο εισιτήριο κατά 50% για την μετακίνηση τους με τα συγκοινωνιακά μέσα του ΟΣΕ και των Υπεραστικών ΚΤΕΛ.

Δικαιολογητικά:

Τα Άτομα με Αναπηρίες που δικαιούνται Δελτίο Μετακίνησης πρέπει να προσκομίζουν στις Δ/νσεις και τα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ή στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ):

1. Αίτηση του ενδιαφερομένου ή του κηδεμόνα του ή άλλου εξουσιοδοτημένου ατόμου, με συνημμένα τα δικαιολογητικά που αναφέρονται παρακάτω.

2. Γνωμάτευση Υγειονομικής Επιτροπής, όπου θα αναγράφεται το παθολογοανατομικό ποσοστό αναπηρίας (τουλάχιστον 67%) και η διάρκεια ισχύος της. Στη Ν.Α. Λάρισας, κατ' εφαρμογή της απόφασης Π3α/Φ.80/οικ.907/1-3-2001 για την πιλοτική εφαρμογή της κάρτας αναπηρίας, γίνονται δεκτές οι γνωματεύσεις-πιστοποιητικά που εκδίδονται από τις αρμόδιες επιτροπές, καθώς και η προσωρινή ή ισόβια κάρτα αναπηρίας που χορηγείται από τη Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας.

2α. Όσοι λαμβάνουν οικονομική ενίσχυση (επίδομα) από τις Δ/νσεις και τα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας ή Υγιεινής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων με βάση γνωματεύσεις Υγειονομικών Επιτροπών, δικαιούνται κάρτα χωρίς την προσκόμιση

της γνωμάτευσης. Η πιστοποίηση εδώ, γίνεται μέσω του μητρώου επιδοματούχων που υπάρχει στις Δ/νσεις και τα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

2β. Όσοι λαμβάνουν γνωματεύσεις από Μονάδες Τεχνητού Νεφρού ή Τμήματα Νοσηλείας Μεσογειακής Αναιμίας, μπορούν να τις προσκομίσουν εναλλακτικά.

2γ. Όσοι παίρνουν σύνταξη από τον ΟΓΑ λόγω αναπηρίας βάσει γνωματεύσεων Υγειονομικών Επιτροπών, μπορούν να προσκομίζουν το τελευταίο απόκομμα της σύνταξης τους στο οποίο αναγράφεται εντύπως το γράμμα (Α) που σημαίνει αναπηρία.

Για τους λοιπούς ασφαλισμένους απαιτείται απόφαση Διοικητικού Διευθυντή Ασφαλιστικού Φορέα ή γνωμάτευση Υγειονομικής Επιτροπής, από την οποία να πιστοποιείται παθολογοανατομική βλάβη 67%, τουλάχιστον, καθώς και η διάρκεια ισχύος της.

2δ. Οι τυφλοί και οι Β.Ν.Κ με δείκτη νοημοσύνης 30 (τριάντα) και κάτω, που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο των Νομαρχιών, δικαιούνται κάρτα μετακίνησης και για τους συνοδούς τους.

Προκειμένου οι τυφλοί και οι Β.Ν.Κ., που δεν είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο των Δ/νσεων και των Τμημάτων Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, να λάβουν κάρτα μετά συνοδού, απαιτείται γνωμάτευση Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής που να αναφέρει ότι είναι τυφλοί ή έχουν δείκτη νοημοσύνης κάτω του 30, αντίστοιχα.

3. Δελτίο αστυνομικής ταυτότητας ή φωτοαντίγραφο αυτής.

4. Συμφωνητικό μίσθωσης κατοικίας ή έναν εκ των λογαριασμών ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ύδρευσης, Κινητής τηλεφωνίας, που εκδίδεται στο όνομα του δικαιούχου του δελτίου.

Επειδή έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο, Α.μεΑ. να έχουν δύο Δελτία Μετακίνησης, ένα από τη Δ/νση Πρόνοιας Αττικής ή Θεσσαλονίκης και ένα από την Κοινωνική Πρόνοια άλλου Νομού, ελέγχεται εάν, οι δικαιούχοι που απευθύνονται στις κατά τόπους Υπηρεσίες, είναι μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής στην οποία εδρεύει η υπηρεσία. Σε περίπτωση που δεν προκύπτει η μόνιμη κατοικία από κανένα εκ των παραπάνω εγγράφων, τότε δηλώνεται με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86.

5. Για την έκδοση νέας κάρτας, δύο πρόσφατες φωτογραφίες, από τις οποίες η μία επικολλάται στο Δελτίο και η άλλη επισυνάπτεται στην αίτηση του δικαιούχου. Ειδικά οι ολικά τυφλοί και οι βαριά νοητικά υστερούντες με δείκτη νοημοσύνης 30 και κάτω, που δικαιούνται δελτίο συνοδού, πρέπει να συνυποβάλλουν τρεις ίδιες φωτογραφίες από τις οποίες η μία επικολλάται στο δελτίο του συνοδού.

6. Οι δικαιούχοι των δελτίων δωρεάν μετακίνησης πρέπει να συνυποβάλλουν εκτός των άλλων και φωτοαντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος της οικείας Οικονομικής Εφορίας για το οικείο οικονομικό έτος, ενώ στην περίπτωση που ο δικαιούχος δεν υποχρεούται να υποβάλλει φορολογική δήλωση, να το δηλώνει με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86, θεωρημένη από την αρμόδια Δ.Ο. Υ. για την παραλαβή όμοιου αντιτύπου για το σχετικό έλεγχο.

Οι δικαιούχοι οι οποίοι με υπεύθυνη δήλωσή τους δεν επιθυμούν την προμήθεια του σχετικού δελτίου για το Αστικό ΚΤΕΛ, αλλά, μόνο για το Υπεραστικό, δεν υποχρεούνται να προσκομίζουν φορολογική δήλωση.

Οι δικαιούχοι, τέλος, που υπερβαίνουν το όριο εισοδήματος 17.000 ΕΥΡΩ ατομικό και 23.000 ΕΥΡΩ οικογενειακό, το οποίο προσαυξάνεται με 4.400 ΕΥΡΩ για κάθε επί πλέον άτομο

πέραν του δικαιούχου, που συνοικεί και βαρύνει τον φορολογούμενο, εφόσον αυτό παρουσιάζει αναπηρία 67% και άνω, δικαιούνται Δελτίο Μετακίνησης με έκπτωση 50% στις διαδρομές των Υπεραστικών ΚΤΕΛ και του ΟΣΕ μόνο.

7. Όσοι προσέρχονται στις Δ/νσεις-Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας των Ν Α και στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) της χώρας, με τα ανωτέρω δικαιολογητικά για να λάβουν δελτίο μετακίνησης, εφόσον κριθούν δικαιούχοι, απαραίτητο είναι να προσκομίζουν το ασφαλιστικό βιβλιάριο Υγείας, στο πίσω εξώφυλλο του οποίου, ο αρμόδιος υπάλληλος που χορηγεί το δελτίο μονογράφει, σημειώνοντας και την ημερομηνία παράδοσης αυτού και το σφραγίζει προκειμένου να ελέγχεται η περίπτωση πολλαπλής χορήγησης δελτίου στον ίδιο δικαιούχο.

8. Σε περίπτωση απώλειας, η οποία προκύπτει με βεβαίωση από αστυνομική Αρχή, χορηγείται δελτίο μετακίνησης μόνο με μειωμένο εισιτήριο κατά 50%, έτσι ώστε τα άτομα αυτά να μη στερηθούν και του δικαιώματος μετακίνησης με τα συγκοινωνιακά μέσα του ΟΣΕ και των Υπεραστικών ΚΤΕΛ.

9. Σε όσους δεν απευθυνθούν έγκαιρα στις αρμόδιες υπηρεσίες ή καταστούν δικαιούχοι μετά την ολοκλήρωση της διανομής του Δελτίου του α' εξαμήνου, θα τους χορηγείται Δελτίο για το β' εξάμηνο.

Παρατηρήσεις:

Κάθε χρόνο εκδίδεται Κοινή Υπουργική Απόφαση και σχετική διευκρινιστική εγκύκλιος. Για τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς του ΟΑΣΑ και του ΟΑΣΘ, η μετακίνηση είναι δωρεάν για τους κατοίκους της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα. Η ημερομηνία διανομής των κουπονιών ρυθμίζεται με εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

7.8. Δωρεάν διακίνηση στις Αστικές Συγκοινωνίες

Θεσμικό πλαίσιο: Α.Ν.1324/49 (άρθρο 33), Ν.2669/98 και Σύμβαση ΥΕΘΑ με ΟΑΣΑ κατ΄ έτος.

Δικαιούχοι :

1. Ανάπηροι Πολέμου
2. Ανάπηροι Εθνικής Αντίστασης
3. Ανάπηροι Πολέμου Αξ/κοί Ν.362/43
4. Συνοδοί (θεραπαινίδες) των ανωτέρω κατηγοριών

Δικαιολογητικά:

Δελτίο Αναπηρικής ταυτότητας.
Δελτίο ταυτότητας θεραπαινίδας (εφ΄όσον πρόκειται για συνοδό).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Σύμβαση ΥΕΘΑ με ΟΑΣΑ

Διαδικασία: Επίδειξη του αναφερόμενου Δελτίου στα Μέσα Συγκοινωνίας ευθύνης ΟΑΣΑ.

7.9.΄Εκπτωση 50% επί της τιμής του εισιτηρίου στις Υπεραστικές - Σιδηροδρομικές και Ακτοπλοϊκές Συγκοινωνίες

Θεσμικό πλαίσιο: Α.Ν.1324/49 (άρθρο 33), Πράξεις Υπουργικού Συμβουλίου (99/90, 112/90) και ΚΥΑ 3324.1/15/03/3-4-2003, (ΦΕΚ 438 /Β΄)

Δικαιούχοι :

1. Ανάπηροι Πολέμου
2. Ανάπηροι Εθνικής Αντίστασης
3. Ανάπηροι Πολέμου Αξ/κοί Ν.362/43
4. Συνοδοί (θεραπαινίδες) των ανωτέρω κατηγοριών.

Δικαιολογητικά:

Δελτίο αναπηρικής ταυτότητας.
Δελτίο ταυτότητας θεραπαινίδας (εφ΄όσον πρόκειται για συνοδό).

Χρόνος ισχύος της παροχής: Αόριστος

Διαδικασία:

Επίδειξη του αναφερόμενου Δελτίου στις Υπεραστικές Συγκοινωνίες, στα πλοία και ΟΣΕ.

Παρατηρήσεις:

Σύμφωνα με Απόφαση του ΥΕΝ δικαιούνται της ανωτέρω έκπτωσης και α) Τα Θύματα Πολέμου (Δύο ταξίδια το χρόνο με επιστροφή), β) Οι ανάπηροι Ειρηνικής Περιόδου Ν.1370/44 (άνευ περιορισμού).

7.10. Μείωση του ναύλου αυτοκινήτων

Θεσμικό Πλαίσιο: ΚΥΑ 3324.1/15/03/3-4-2003, (ΦΕΚ 438 / Β΄)

Για τα αναπηρικά οχήματα, που διακινούνται σ' όλες τις ακτοπλοϊκές γραμμές της Χώρας, καταβάλλεται ναύλος αντίστοιχος των επιβατηγών οχημάτων μειωμένος κατά 50%.

Προϋποθέσεις:

- το αναπηρικό όχημα πρέπει να συνοδεύεται από τον δικαιούχο ανάπηρο

- το αναπηρικό όχημα πρέπει να είναι εφοδιασμένο με ειδικές πινακίδες αναπήρων πολέμου ή με το ειδικό αναπηρικό σήμα του Εθνικού Ιδρύματος Αποκατάστασης Αναπήρων, ή της Δ/νσης Κοινωνικής Πρόνοιας της αρμόδιας Νομαρχίας που προβλέπεται από απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

7.11. Δελτίο Στάθμευσης για άτομα με αναπηρίες

Φορέας: Η χορήγηση του Δελτίου Στάθμευσης ανατίθεται από το Π.Δ. 241/2005στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Τομέα Μεταφορών και Επικοινωνιών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Θεσμικό Πλαίσιο: Π.Δ. 241/2005, (ΦΕΚ 290/ Α΄)

Χρόνος ισχύος: Σε περίπτωση οδήγησης του αυτοκινήτου από συγκεκριμένο οδηγό, που αναγράφεται στην άδεια κυκλοφορίας αυτού, η ισχύς του δελτίου στάθμευσης διαρκεί όσο η άδεια οδήγησης του οδηγού.

Δικαιούχοι:

α) Οι κάτοχοι των οχημάτων, τα οποία έχουν ταξινομηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 1798/1988 (ΦΕΚ166/ Α΄), όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43/Α').

β) Οι κάτοχοι Ι.Χ. οχημάτων, που έχουν αποκτηθεί χωρίς τις διαδικασίες που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία περί απαλλαγής τελών ταξινόμησης για Ι.Χ. επιβατικά αυτοκίνητα, οι οποίοι έχουν ενταχθεί σε προγράμματα αναδοχής ή υιοθεσίας Ατόμων με Αναπηρία.

Δικαιολογητικά:

Οι δικαιούχοι του Δελτίου Στάθμευσης Α.μεΑ., όπως ορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 1 του Π.Δ. 241/2005 προσκομίζουν στις αρμόδιες υπηρεσίες τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) έντυπη αίτηση,

β) φωτοαντίγραφο της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος,

γ) φωτοαντίγραφο της άδειας οδήγησης του αιτούντος,

δ) δύο (2) έγχρωμες φωτογραφίες (τύπου ταυτότητας),

ε) το ειδικό σήμα στάθμευσης για αναπηρικά οχήματα, το οποίο προβλέπεται από την αριθμ. Γ4Α/Φ/3012/1984 Απόφαση Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, εφόσον αυτό έχει χορηγηθεί,

στ) για τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο εδάφιο (β) της παραγράφου 3, του άρθρου 1 του Π.Δ. 241/2005, ως δικαιολογητικά, επιπλέον, κατατίθενται, κάθε διοικητική ή δικαστική πράξη ή απόφαση σχετική με την υιοθεσία ή την αναδοχή Ατόμων με Αναπηρίες.

Χρήση του Δελτίου Στάθμευσης

Η χρήση του Δελτίου Στάθμευσης για Α.μεΑ., γίνεται:

α. Σε αποκλειστικής χρήσης χώρους στάθμευσης, με οριζόντια και κάθετη σήμανση για οχήματα Ατόμων με Αναπηρίες.
β. Κατά προτεραιότητα, σε οδούς και χώρους που χρησιμοποιούνται για δημόσια κυκλοφορία οχημάτων, πεζών και ζώων.

Από τη δημοσίευση του Π.Δ. 241/2005 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αναγνωρίζονται τα Δελτία Στάθμευσης για τα Άτομα με Αναπηρίες, που θεσπίζονται σύμφωνα με το κοινοτικό υπόδειγμα από κάθε Κράτος-Μέλος, κατά τρόπο, ώστε, ο κάτοχος ενός τέτοιου δελτίου να μπορεί να ωφελείται των διευκολύνσεων στάθμευσης που συνδέονται με το δελτίο αυτό και παραχωρούνται από το Κράτος-Μέλος που βρίσκεται.

Ανανέωση- Αντικατάσταση Δελτίου Στάθμευσης για Άτομα με Αναπηρία

Σε περίπτωση λήξης της ισχύος του Δελτίου Στάθμευσης Α.μεΑ., λόγω λήξης της ισχύος της άδειας οδήγησης του κατόχου του, αυτό ανανεώνεται για τη διάρκεια ανανέωσης της άδειας οδήγησης.

Σε περίπτωση απώλειας, κλοπής ή φθοράς του Δελτίου Στάθμευσης για Α.μεΑ.., αυτό επανεκδίδεται, εφόσον ο ενδιαφερόμενος υποβάλει στην αρμόδια Υπηρεσία, με αίτηση του, υπεύθυνη δήλωση στην οποία θα δηλώνεται η απώλεια ή η κλοπή ή η φθορά του Δελτίου Στάθμευσης. Η αρμόδια υπηρεσία ελέγχει αν κατά τον χρόνο της επανέκδοσης του Δελτίου συνεχίζουν να πληρούνται οι προϋποθέσεις.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις το νέο Δελτίο Στάθμευσης για Α.μεΑ. χορηγείται εντός ενός μηνός από την ημερομηνία δήλωσης της απώλειας ή κλοπής ή φθοράς του παλαιού.

Παρατηρήσεις:

- Το Δελτίο Στάθμευσης αντικαθιστά το ειδικό σήμα στάθμευσης.

- Κατά τη χορήγηση του κοινοτικού τύπου, Δελτίου Στάθμευσης στους δικαιούχους, παρέχεται ο κατάλογος που καταρτίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και περιλαμβάνει τις προϋποθέσεις χρήσης του Δελτίου αυτού στα διάφορα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Οι κάτοχοι οχημάτων, που έχουν αποκτήσει το Ειδικό Σήμα Στάθμευσης για Αναπηρικά Αυτοκίνητα, που προβλέπεται από τις διατάξεις της αριθμ. Γ4Α/3012/Β4/15.1.1985 απόφασης του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, προσέρχονται εντός ενός έτους από τη δημοσίευση του Π.Δ. 241/2005 στις αρμόδιες υπηρεσίες για την έκδοση - χορήγηση των Δελτίων Στάθμευσης Α.μεΑ.., σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζει το Π.Δ. 241/2005. Τα Ειδικά Σήματα Στάθμευσης για Αναπηρικό Αυτοκίνητα, που έχουν χορηγηθεί με βάση τις διατάξεις της Γ4Α/3012/Β4/15.1.1985 απόφασης του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, παύουν να ισχύουν μετά την παρέλευση ενός έτους από τη δημοσίευση του Π.Δ. 241/2005.

- Οι δικαιούχοι, που αποκτούν όχημα μετά την έναρξη ισχύος του Π.Δ. 241/2005, λαμβάνουν αμέσως μετά την έκδοση της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος το Δελτίο Στάθμευσης για Ατομα με Αναπηρίες, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 241/2005.

7. 12. Οδηγίες για τη μετακίνηση των Α.μεΑ. με τα Μέσα Μαζικής Μετακίνησης

Ο ΟΑΣΑ, ο οποίος είναι ο επιτελικός φορέας των αστικών συγκοινωνιών της Αθήνας (**ΕΘΕΛ, ΗΛΠΑΠ, ΜΕΤΡΟ, ΗΣΑΠ, ΤΡΑΜ, ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ),** παρέχει τις παρακάτω οδηγίες, ανά μεταφορικό μέσο, για την προσέγγιση των εμποδιζόμενων ατόμων στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του Ο.Α.Σ.Α είναι: http://www.oasa.gr

7.12.1 ΕΘΕΛ (Μετακίνηση με το λεωφορείο)

- Πηγαίνετε στην κοντινότερη στάση της λεωφορειακής γραμμής που χρησιμοποιείτε, μόνος σας ή με τη βοήθεια συνοδού.
- Να προτιμάτε στάσεις με προεξοχές, που έχουν τοποθετηθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των εμποδιζόμενων ατόμων.
- Όταν έλθει και σταματήσει το λεωφορείο σας στη στάση, ο οδηγός είναι υποχρεωμένος να χρησιμοποιήσει είτε τη δυνατότητα του λεωφορείου να κάνει επιγονάτηση, ή τη ράμπα, εφόσον αυτό είναι ένα από τα λεωφορεία που διαθέτουν ράμπα. Σχεδόν όλα τα λεωφορεία έχουν επιγονάτηση, ενώ το ¼, περίπου, έχει ράμπα
- Με τη βοήθεια του συνοδού σας, των επιβατών ή του οδηγού επιβιβάζεστε. Όλοι οι οδηγοί έχουν ενημερωθεί να παρέχουν κάθε βοήθεια στα εμποδιζόμενα άτομα. Εάν έχετε κάποιο παράπονο κάλεσε τον ΟΑΣΑ στο τηλέφωνο 185.
- Εάν είσαστε μεγάλη ομάδα εμποδιζομένων ατόμων (π.χ. Σχολείο, Σύλλογος, κ.λπ.), που πρέπει να μετακινείστε καθημερινά, καλέστε τον ΟΑΣΑ στα τηλ. 210-8200883 ή 210-8200881, για την εξυπηρέτηση σας. Ήδη, με την λεωφορειακή Γραμμή 030, εξυπηρετείται το Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Α. (Κέντρο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες). Επίσης, η λεωφορειακή Γραμμή 911 εξυπηρετεί τον "Φάρο Τυφλών".

Η ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΘΕΛ είναι: http://www.ethel.gr

7.12.2 ΗΛΠΑΠ (Μετακίνηση με Τρόλεϊ)

- Πηγαίνετε στην κοντινότερη στάση της γραμμής τρόλεϊ που χρησιμοποιείτε, μόνος σας ή με τη βοήθεια συνοδού.

- Να προτιμάτε στάσεις με προεξοχές, που έχουν τοποθετηθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των εμποδιζόμενων ατόμων.

- Όταν έλθει και σταματήσει το τρόλεϊ στη στάση, ο οδηγός είναι υποχρεωμένος να χρησιμοποιήσει είτε τη δυνατότητα του τρόλεϊ να κάνει επιγονάτηση, ή την ράμπα, εφόσον αυτό είναι ένα από τα τρόλεϊ που διαθέτουν ράμπα. Όλα τα τρόλευ έχουν επιγονάτηση, ενώ το 1/3, περίπου, έχει ράμπα.

- Με την βοήθεια του συνοδού σας, των επιβατών ή και των οδηγών επιβιβάζεστε. Όλοι οι οδηγοί έχουν ενημερωθεί να παρέχουν κάθε διευκόλυνση στα εμποδιζόμενα άτομα. Εάν έχετε κάποιο παράπονο κάλεσε τον ΟΑΣΑ στο τηλέφωνο 185.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση των ΗΛΠΑΠ είναι: **http://www.athens-trolley.gr**

7.12.3 ΜΕΤΡΟ (Μετακίνηση με το ΜΕΤΡΟ)

1. Οδηγίες μετακίνησης

- Πηγαίνετε στον πλησιέστερο σταθμό της διαδρομής που επιθυμείτε.
- Από τις ράμπες (σκάφες) των πεζοδρομίων προσεγγίζετε το ασανσέρ του σταθμού. Εάν οι ράμπες είναι κατειλημμένες από παράνομα παρκαρισμένα οχήματα μπορείτε να καλέσετε τον ΟΑΣΑ στα τηλέφωνα 210-8708040, 210-6430880 ή 210-8200838, για την απομάκρυνσή τους με γερανούς.
- Εισέρχεστε στο ασανσέρ και κατεβαίνετε στις αποβάθρες των σταθμών. Όλα τα ασανσέρ είναι πλήρως προσβάσιμα και στην είσοδο και στην έξοδό τους. Εάν αντιμετωπίσετε πρόβλημα, χρησιμοποιήστε το κουδούνι κινδύνου.
- Από τις αποβάθρες εισέρχεστε στους συρμούς, είτε μόνοι, είτε με την βοήθεια του συνοδού σας ή των υπευθύνων των σταθμών, οι οποίοι θα σας παράσχουν κάθε δυνατή βοήθεια, όταν τους ζητηθεί. Η επιβίβαση και αποβίβαση για τα αναπηρικά αμαξίδια γίνεται ευκολότερη στο πρώτο ή στο τελευταίο βαγόνι, γιατί αυτά φέρουν ράμπα για το μικρό κενό, που υπάρχει μεταξύ αποβάθρας και συρμού, καθώς και σχετική σήμανση.
- Εάν έχετε πρόβλημα όρασης, ζητήστε βοήθεια από τον υπεύθυνο του σταθμού. Αυτός θα σας βοηθήσει στην επιβίβαση και θα ενημερώσει τον υπεύθυνο του σταθμού στον οποίον θα αποβιβασθείτε, για να σας βοηθήσει.

Οι παρακάτω διευκολύνσεις (2 και 3) έχουν υλοποιηθεί στις Γραμμές 2 και 3 του Μετρό Αθήνας στα πλαίσια της εξυπηρέτησης των ατόμων με αναπηρία:

2. Διευκολύνσεις μετακίνησης με το μετρό για άτομα που κινούνται χωρίς αναπηρικά αμαξίδια:

- Διαγραμμίσεις στο πρώτο και τελευταίο σκαλοπάτι των σταθερών κλιμάκων.
- Επιμήκυνση χειρολισθήρων, πέρα από το πρώτο και τελευταίο σκαλοπάτι κάθε σταθερής κλίμακας, κατά ένα μέτρο.
- Ενδείξεις κατεύθυνσης και κομβία έκτακτης ανάγκης για τη διακοπή λειτουργίας των κυλιόμενων κλιμάκων.
- Χείλος αποβάθρας - πρόσθετη προειδοποιητική διαγράμμιση - αλλαγή υφής δαπέδου.
- Πινακίδες και γραφικές παραστάσεις με πιο ευανάγνωστα στοιχεία.
- Πινακίδες και γραφικές παραστάσεις που δείχνουν τις παρεχόμενες διευκολύνσεις.
- Βελτιώσεις επιπέδου φωτισμού.
- Προσβάσιμα καθίσματα στην αποβάθρα.

- Διπλοί χειρολισθήρες σε σταθερές κλίμακες δύο κατευθύνσεων.
- Κάμερες κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης.
- Μεγάλοι διακόπτες ηλεκτρικού.
- Πυκνές γρίλιες βατών φρεατίων.
- Περικοπές των κρασπέδων (Ράμπες).
- "Οδηγοί" τυφλών.

3. Διευκολύνσεις μετακίνησης με το μετρό για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων

- Ανελκυστήρες κατάλληλοι για χρήση από Άτομα με αναπηρίες σε όλους τους σταθμούς.
- Ηχογραφημένες ανακοινώσεις στις καμπίνες των ανελκυστήρων.
- Ενδοεπικοινωνία με σταθμάρχη στις καμπίνες των ανελκυστήρων.
- Κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) υψομετρικών αλλαγών.
- Τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης στις στάθμες χώρου έκδοσης / ελέγχου εισιτηρίων και αποβάθρας .
- Διεύρυνση των διαδρόμων στις εξόδους των ανελκυστήρων και τοποθέτηση επιπλέον χειριστηρίου σε χαμηλή στάθμη.
- Προσβάσιμος διοικητικός χώρος στα αμαξοστάσια .
- Τουαλέτες για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων σε όλους τους σταθμούς και τα αμαξοστάσια..

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του ΜΕΤΡΟ είναι: http://www.ametro.gr

7.12.4 ΗΣΑΠ (Μετακίνηση με τον ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟ)

Οι ανωτέρω οδηγίες διακίνησης ισχύουν και για τους σταθμούς του ΗΣΑΠ (Ηλεκτρικού). Όλοι οι σταθμοί του ΗΣΑΠ έχουν ανακαινισθεί με σκοπό να επιτρέπουν την πλήρη πρόσβαση των εμποδιζόμενων ατόμων (με Ράμπες, Ασανσέρ, Φύλακες, κ.λ.π.).

Ειδικότερα:

- Κατά προτίμηση, εισέρχεστε στους συρμούς είτε από την πρώτη πόρτα του πρώτου βαγονιού ή από την τελευταία πόρτα του τελευταίου βαγονιού, όπου υπάρχει και σχετική σήμανση.
- Στους σταθμούς «Αγ. Νικόλαος», «Ομόνοια» και «Μοναστηράκι», επειδή υπάρχει μεγάλο κενό μεταξύ της αποβάθρας και των συρμών, καλέστε τους φύλακες να φέρουν και να τοποθετήσουν τη διαθέσιμη κινητή ράμπα και να σας βοηθήσουν να επιβιβαστείτε.
- Στους παραπάνω σταθμούς υπάρχει σχετική σήμανση και ηχητική ενημέρωση. Επίσης, οι ειδικοί ένστολοι υπάλληλοι, που είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των σταθμών (security), έχουν πλήρη οπτική επαφή και είναι υποχρεωμένοι να τρέξουν σε βοήθειά σας.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του ΗΣΑΠ είναι: http://www.isap.gr

7.12.5 ΤΡΑΜ (Μετακίνηση με το ΤΡΑΜ)

- Πηγαίνετε στην πλησιέστερη στάση τραμ, κατά προτίμηση με την βοήθεια συνοδού, γιατί η πρόσβαση στις ράμπες των στάσεων του ΤΡΑΜ δεν είναι εύκολη, λόγω του ότι τα πεζοδρόμια δεν έχουν ακόμη προσαρμοσθεί κατάλληλα.
- Εάν η πρόσβαση προς τις ράμπες επιβίβασης – αποβίβασης εμποδίζεται από

παράνομα παρκαρισμένα οχήματα, μπορείτε να καλέσετε τον ΟΑΣΑ στα τηλέφωνα 210-8708040, 210-6430880 ή 210-8200883, για την απομάκρυνση τους με γερανούς.

- Εισέρχεστε στους συρμούς μόνος σας ή με την βοήθεια του συνοδού σας, όπου υπάρχουν ειδικές θέσεις για εμποδιζόμενα άτομα.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του τραμ είναι: http://www.tramsa.gr

7.12.6 ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟΣ (Μετακίνηση με τον ΠΡΟΑΣΤΙΑΚΟ)

- Σε όλους του Σταθμούς υπάρχει πλήρης πρόσβαση με ράμπες και με ανελκυστήρες.
- Όλοι οι συρμοί διαθέτουν κλιματισμό, καθώς και ηχητικές αλλά και οπτικές αναγγελίες σταθμών.
- Σε κάθε στάση υπάρχει ειδικευμένο προσωπικό, ικανό και πρόθυμο να σας βοηθήσει (Προσωπικό Εξυπηρέτησης Πελατών).
- Επίσης, κατάλληλα εκπαιδευμένο είναι και το προσωπικό των εκδοτηρίων, όπως και το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για την ασφάλεια (security). Όλοι αυτοί εξίσου οφείλουν να σας εξυπηρετούν πρόθυμα και κατά προτεραιότητα.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του προαστιακού σιδηρόδρομου είναι: http://www.proastiakos.gr

7.13. ΟΣΕ

Ο ΟΣΕ παρέχει τις ακόλουθες διευκολύνσεις στα Α.μεΑ.:

1 Προσβάσιμα κτίρια και σταθμούς.
2 Ειδικούς χώρους υγιεινής.
3 Προσβάσιμο ανελκυστήρα.
4 Χαμηλά καρτοτηλέφωνα (στους μεγάλους σταθμούς).
5 Ειδικούς χώρους στάθμευσης.
6 Υπόγεια διάβαση με ράμπα, ειδικό αναβατόριο.
7 Προσβάσιμες επιβατάμαξες.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του ΟΣΕ είναι: http://www.ose.gr

7.14. Τηλεπικοινωνιακές εκπτώσεις σε Άτομα με Αναπηρίες

Φορέας: ΟΤΕ

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 2257/1994, Ν. 2963/2001 και Απ.: 255/83/874/12-07-2002

Παροχές:

Ο ΟΤΕ έχει υποχρέωση να χορηγεί ειδικά /χαμηλά κοινωνικά τιμολόγια, με την προϋπόθεση ότι, αυτά προβλέπονται νομοθετικά, όπως ισχύει σήμερα στις παρεχόμενες τηλεφωνικές εκπτώσεις.

Δικαιούχοι:

Τυφλοί, Κινητικά Ανάπηροι, Νεφροπαθείς τελικού σταδίου, Άτομα με Αναπηρία άνω του 67%,.

Χρόνος ισχύος παροχών:

Όλες οι προαναφερόμενες εκπτώσεις ισχύουν εφ' όρου ζωής, εφόσον και η αναπηρία των δικαιούχων έχει κριθεί από τις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές εφ' όρου ζωής και αποδεικνύεται με τα ανάλογα δικαιολογητικά των αρμοδίων Φορέων.

7.14.1 ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΑΝΑΠΗΡΟΙ

Δικαιούχοι:

1. Δικαιούχοι της έκπτωσης κινητικά αναπήρου είναι τα άτομα, τα οποία :

α. Είναι δικαιούχοι του εξωϊδρυματικού επιδόματος παραπληγίας τετραπληγίας του άρθρου 42 του Ν. 1140/1981, (ΦΕΚ 68 Α') και της κ.υ.α. 115750/3006/1981, (ΦΕΚ 572 Β’).

β. Έχουν αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό άνω ή κάτω άκρων, που αποδεικνύεται με έγγραφη πιστοποίηση της συγκεκριμένης αναπηρίας, από την εκάστοτε αρμόδια Υγειονομική Επιτροπή.

γ. Είναι κηδεμόνες των ως άνω ατόμων / κινητικά ανάπηρων, με τους αναφερόμενους όρους και προϋποθέσεις.

2.Ως κηδεμόνας κινητικά ανάπηρου – και κατά συνέπεια δικαιούχος της έκπτωσης τηλεφωνικών τελών - θεωρείται το άτομο που έχει την επιμέλεια του κινητικά αναπήρου, με την έννοια της Γονικής Μέριμνας (επί ανηλίκου κινητικά αναπήρου), της Επιτροπείας ή της Δικαστικής Αντίληψης του κινητικά αναπήρου.

Δικαιολογητικά:

1. Για τη χορήγηση έκπτωσης κινητικά αναπήρου, κατατίθεται αίτηση / δήλωση στην Τηλεπ. Μονάδα που υπάγεται η τηλεφωνική σύνδεση, και συνυποβάλλεται, κατά περίπτωση :

α. Από τον έχοντα αναπηρία παραπληγίας τετραπληγίας, έγγραφη πιστοποίηση «ότι είναι δικαιούχος του εξωϊδρυματικού επιδόματος παραπληγίας τετραπληγίας».

β. Από τον έχοντα αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό άνω η κάτω άκρων, έγγραφη πιστοποίηση της συγκεκριμένης αναπηρίας, από την εκάστοτε αρμόδια Υγειονομική Επιτροπή.

2. Για τη χορήγηση έκπτωσης στον έχοντα την επιμέλεια του κινητικά αναπήρου (παροχή έκπτωσης σε κηδεμόνα), εκτός της υποβολής του κατά περίπτωση πιστοποιητικού αναπηρίας, ο αιτών θα αποδεικνύει την κηδεμονία του - Γονική Μέριμνα, Επιτροπεία ή Δικαστική Αντίληψη - με τα προβλεπόμενα έγγραφα νομιμοποίησής του, (όπως π. χ.

πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης ανηλίκου κινητικά αναπήρου, δικαστικό έγγραφο ορισμού Επιτρόπου ή Δικαστικού Αντιλήπτορα κλπ.)

Σε κάθε περίπτωση παροχής έκπτωσης σε κηδεμόνα, απαιτείται η υποβολή πιστοποιητικού οικογενειακής κατάστασης του αναπήρου - σε μορφή πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου, καθώς και η συμπλήρωση αίτησης, που μεταξύ των άλλων συμπεριλαμβάνει και δήλωση του αιτούντος «ότι ο κινητικά ανάπηρος συνοικεί μαζί του», (ήτοι στο ίδιο χώρο όπου είναι εγκατεστημένη / λειτουργεί η τηλεφωνική του σύνδεση).

7.14.2 ΤΥΦΛΟΙ

Δικαιούχοι:
Δικαιούχοι της έκπτωσης Τυφλού Συνδρομητή είναι οι τυφλοί κατά την έννοια του Ν. 958/79 και η τηλεπικοινωνιακή έκπτωση ανέρχεται σε 1000 μονάδες μηνιαίως.

Δικαιολογητικά :

1. Για τη χορήγηση έκπτωσης Τυφλού Συνδρομητή, ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αίτηση - δήλωση στην Τηλεπ. Μονάδα που υπάγεται η τηλεφωνική σύνδεση, και συνυποβάλλει βεβαίωση, ότι είναι εγγεγραμμένος στα γενικά μητρώα τυφλών, που τηρούνται στις Διευθύνσεις ή στα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιών της χώρας (στα υπόψη μητρώα εγγράφονται οι τυφλοί που εμπίπτουν στην έννοια του Ν. 958/79).
2. Ανήλικος τυφλός μπορεί να γίνει συνδρομητής τηλεφωνικής σύνδεσης (είτε με χορήγηση νέας είτε από εκχώρηση ή καθολική διαδοχή), με τη διαδικασία που προβλέπεται για τους ανήλικους (υπογραφή σύμβασης από τους γονείς κ.λ.π.)

7.14.3 ΝΕΦΡΟΠΑΘΕΙΣ

Δικαιούχοι:

Δικαιούχοι Έκπτωσης είναι άμεσα ή έμμεσα οι εξής :

1. Άμεσα:

Οι νεφροπαθείς τελικού σταδίου, όπως ορίζονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας & Πρόνοιας, αριθμ. Υ3β/οικ. 5220/23-10-2000 (ΦΕΚ1353/ Β΄) - ήτοι :
α. Τα άτομα που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο νεφρικής ανεπάρκειας και υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση σε Μονάδα Τεχνητού Νεφρού.
β. Τα άτομα που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο νεφρικής ανεπάρκειας και κάνουν φορητή περιτοναϊκή κάθαρση.
γ. Τα άτομα που έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού.

2. Έμμεσα:

Οι έχοντες την επιμέλεια ατόμου / νεφροπαθούς τελικού σταδίου, ασκούντες την επιμέλεια αυτή, ως έχοντες «τη Γονική Μέριμνα», «την Επιτροπεία» ή «τη Δικαστή Αντίληψη» του νεφροπαθούς τελικού σταδίου.

α. Ο άμεσα δικαιούχος καταθέτει στην Τηλεπ/κή Μονάδα, που υπάγεται η τηλεφωνική του σύνδεση, τα εξής :

- Αίτηση παροχής της έκπτωσης.

- Το ατομικό του ΔΕΛΤΙΟ ΑΣΘΕΝΗ (ήτοι την κάρτα Αναπηρίας Νεφροπαθούς), που υποβάλλεται σε φωτοτυπία και επικυρώνεται από την Τηλεπ/κή Μονάδα, μετά από έλεγχο της ορθότητας των στοιχείων από το αντίστοιχο πρωτότυπο ή σχετική βεβαίωση Δημόσιου Φορέα, προκειμένου να πιστοποιηθεί ότι ο αιτών είναι νεφροπαθής τελικού σταδίου και έχει ενταχθεί σε Πρόγραμμα Εξωνεφρικής Κάθαρσης και Μεταμόσχευσης.

Το ΔΕΛΤΙΟ ΑΣΘΕΝΗ (Κάρτα Αναπηρίας Νεφροπαθούς), εκδίδεται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υπηρεσία Ελέγχου και Συντονισμού), η δε -εναλλακτικά - απαιτούμενη σχετική βεβαίωση Δημόσιου Φορέα, δεν υποκαθίσταται από αντίστοιχη βεβαίωση Ιδιωτικού Κέντρου Αιμοκάθαρσης ή Μεταμόσχευσης.

β. Ο έμμεσα δικαιούχος καταθέτει στην Τηλεπ/κή Μονάδα, που υπάγεται η τηλεφωνική του σύνδεση, τα εξής :

- Αίτηση παροχής της έκπτωσης, στην οποία αναφέρεται «ότι ο νεφροπαθής συνοικεί μαζί του», ήτοι στον ίδιο χώρο όπου είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η σύνδεση του έμμεσα δικαιούχου.

- Το προβλεπόμενο έγγραφο νομιμοποίησής του, με το οποίο αποδεικνύεται ότι έχει την επιμέλεια του νεφροπαθούς τελικού σταδίου, με την ιδιότητα - κατά περίπτωση - του έχοντος «τη Γονική Μέριμνα», «την Επιτροπεία», ή «τη Δικαστική Αντίληψη» του ατόμου, για λογαριασμό του οποίου αιτείται / δικαιούται την έκπτωση τελών.

- Το Δελτίο Ασθενή (ήτοι την Κάρτα Αναπηρίας Νεφροπαθούς) ή σχετική βεβαίωση Δημοσίου Φορέα.

- Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης του νεφροπαθούς τελικού σταδίου, σε μορφή πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου.

7.14.4 ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΑΝΩ ΤΟΥ 67% ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΙΝΤΕΡΝΕΤ

Δικαιούχοι:

Δικαιούχοι έκπτωσης των 16€ για χρήση υπηρεσιών internet είναι ΄Ατομα με Αναπηρία με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%, σύμφωνα με το άρθρο 6 § 6 της Απόφασης 255/83 της Ε.Ε.Τ.Τ.

Ι. Άμεσοι δικαιούχοι:

1. Οι τυφλοί συνδρομητές που εμπίπτουν στην έννοια του Ν. 958/79και είναι εγγεγραμμένα στα γενικά μητρώα τυφλών, που τηρούνται στις Διευθύνσεις ή στα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιών της χώρας.

2. Οι κωφοί συνδρομητές που εμπίπτουν στην έννοια του Ν. 1813/1988, (άρθρο 33, § 141-142, πίνακας του Παραρτήματος Α, σελ. 25, - ΦΕΚ 243/Α΄), που παρουσιάζουν ελάττωση ακουστικής οξύτητας 96-100% και ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%. Σ' αυτήν την κατηγορία ανήκουν και τα άτομα που παρουσιάζουν κωφαλαλία, δηλαδή πλήρη κώφωση, χωρίς ανάπτυξη ομιλίας με ποσοστό αναπηρίας 80%.

3. Οι παραπληγικοί - τετραπληγικοί, που έχουν αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό άνω ή κάτω άκρων και οι νεφροπαθείς τελικού σταδίου, - ως ακολούθως :

α. Οι έχοντες **παραπληγία-τετραπληγία,** βάσει του Ν. 2963/2001 (ΦΕΚ 268/Α΄) και είναι δικαιούχοι του εξωϊδρυματικού επιδόματος παραπληγίας - τετραπληγίας του άρθρου 42 του Ν. 1140/1981 (ΦΕΚ 68Α) και της Κ.Υ.Α. 115750/3006/1981 (ΦΕΚ 572 Β).
β. Οι έχοντες **αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό** άνω ή κάτω άκρων, βάσει του Ν. 2963/2001 (ΦΕΚ 268/Α΄), που αποδεικνύεται με έγγραφη πιστοποίηση της συγκεκριμένης αναπηρίας, από την εκάστοτε αρμόδια Υγειονομική Επιστροπή.
γ. Οι **νεφροπαθείς τελικού σταδίου**, όπως ορίζονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας, αριθμ. Υ3β/οικ. 5220/23-10-2000 (ΦΕΚ 1353/Β΄), ήτοι :

- Τα άτομα που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο νεφρικής ανεπάρκειας και υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση σε Μονάδα Τεχνητού Νεφρού.
- Τα άτομα που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο νεφρικής ανεπάρκειας και κάνουν φορητή περιτοναϊκή κάθαρση
- Τα άτομα που έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού.

4. **Όλα τα άτομα με αναπηρία άνω του 67%**, όπως αυτό καθορίζεται από τις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές.

ΙΙ. Έμμεσοι Δικαιούχοι

- Οι κηδεμόνες όλων των ως άνω ατόμων με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%, πλην τυφλών.
- Μόνο οι κηδεμόνες των ατόμων με βαριά νοητική υστέρηση και αυτισμό**,** με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%, - όπως τα άτομα αυτά ορίζονται στην Υ.Α. αριθμ. Φ/21/2361/1993, § 3.1.4. (ΦΕΚ819Β), ήτοι τα άτομα τα οποία δεν έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα και ως εκ τούτου χρήζουν κηδεμονίας.
- Οι κηδεμόνες των ατόμων που πάσχουν από εγκεφαλική παράλυση με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67% όπως τα άτομα αυτά ορίζονται στην αριθμ. Υ.Α. Φ/21/2361/1993, § 3.7.4. (ΦΕΚ : 819Β), ήτοι τα άτομα που παρουσιάζουν βλάβη του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος (ΚΝΣ), με βασικές εκδηλώσεις τις έντονες κινητικές διαταραχές σπαστικού τύπου μετά ή άνευ υπερκινησιών και άλλοτε άλλου βαθμού νοητική υστέρηση.

Με *τον όρο κηδεμόνας του αναπήρου και κατά συνέπεια δικαιούχος της ανωτέρω έκπτωσης τηλεφωνικών τελών σε μια τηλεφωνική σύνδεση θεωρείται το άτομο που έχει την επιμέλεια του αναπήρου, με την έννοια της Γονικής Μέριμνας (επί του ανηλίκου), της Επιτροπείας ή της Δικαστικής Αντίληψης του αναπήρου.*

Επισημαίνεται ότι, δεν υπάρχουν έμμεσοι δικαιούχοι με την έννοια της Γονικής Μέριμνας (επί ανηλίκου αναπήρου), της Επιτροπείας ή της Δικαστικής Αντίληψης Αναπήρου για τους Τυφλούς συνδρομητές, αφού και ο ανήλικος τυφλός μπορεί να γίνει συνδρομητής του ΟΤΕ.

Ε. Δικαιούχοι δωρεάν παροχών/ υπηρεσιών των 20 κλήσεων το μήνα στο 11888 και της φραγής εξερχόμενων κλήσεων, σύμφωνα με τις παραγρ. 5 και 9 του άρθρου 6 της Απόφασης 255/83 της Ε.Ε.Τ.Τ.

Ι. Άμεσοι Δικαιούχοι

- Οι τυφλοί συνδρομητές
- Οι μερικώς τυφλοί (δηλαδή άτομα με σοβαρά προβλήματα οράσεως και με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%)

ΙΙ. Έμμεσοι δικαιούχοι

Οι κηδεμόνες των μερικώς τυφλών ατόμων με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67% με τους όρους όπως αυτοί καθορίζονται στην ανωτέρω απόφαση για τον έχοντα την επιμέλεια του αναπήρου.

Δικαιολογητικά:

α. Ο **άμεσα δικαιούχος** καταθέτει στην Τηλεπ/κή Μονάδα που υπάγεται η τηλεφωνική του σύνδεση τα εξής :

- Αίτηση παροχής της έκπτωσης.
- Τα δικαιολογητικά πιστοποίησης της αναπηρίας, όπως αυτά καθορίζονται παραπάνω για κάθε ομάδα ατόμου με αναπηρία.

Για τους προαναφερόμενους δικαιούχους, που ήδη τυγχάνουν από προγενέστερες εφαρμογές τηλεπικοινωνιακής έκπτωσης, δεν απαιτούνται τα αντίστοιχα δικαιολογητικά, εκτός και αν έχει λήξει η ημερολογιακή τους ισχύς.

β. Ο **έμμεσα δικαιούχος** καταθέτει στην Τηλεπ/κή Μονάδα, που υπάγεται η τηλεφωνική του σύνδεση, τα εξής :

- Αίτηση παροχής της έκπτωσης

- Το προβλεπόμενο έγγραφο νομιμοποίησής του, με το οποίο αποδεικνύεται ότι έχει την επιμέλεια του αναπήρου, με την ιδιότητα - κατά περίπτωση - του έχοντος τη «Γονική Μέριμνα», «την Επιτροπεία», ή «τη Δικαστική Αντίληψη» του ατόμου, για λογαριασμό του οποίου αιτείται / δικαιούται την έκπτωση τελών.

- Τα δικαιολογητικά πιστοποίησης της αναπηρίας και της εγκυρότητας αυτής για τα άτομα με προβλήματα αναπηρίας άνω του 67%, όπως καθορίζονται ανωτέρω ανάλογα με την περίπτωση. Το πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης του ατόμου με αναπηρία, σε μορφή πρωτοτύπου ή επικυρωμένου αντιγράφου.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση του ΟΤΕ είναι: http://www.ote.gr

7.15. Ολυμπιακή Αεροπορία

Η Ολυμπιακή Αεροπορία ΑΕ παρέχει τις ακόλουθες διευκολύνσεις στα Α.μεΑ.:

1. Ατέλειες σε εισιτήρια του εσωτερικού

Στους τυφλούς και τους συνοδούς τους παρέχεται έκπτωση 50%, με επίδειξη του Δελτίου Κυκλοφορίας του Τυφλού, όπως και του Δελτίου Κυκλοφορίας του Συνοδού Τυφλού.

Επισημαίνεται ότι, το Δελτίο Κυκλοφορίας του συνοδού τυφλού, φέρει τη φωτογραφία και τα στοιχεία του τυφλού. Ο συνοδός προκειμένου να δικαιούται την έκπτωση πρέπει απαραιτήτως να ταξιδεύει μαζί με τον τυφλό.

2.Μεταφορά Α.μεΑ. με WCHR από και προς τα αεροσκάφη.

Αφορά επιβάτες με κινητικά προβλήματα ή δυσκολία στη βάδιση και κατατάσσονται στις κάτωθι κατηγορίες:

- **WCHR:** Επιβάτης, οποίος μπορεί να ανέβει και κατέβει τις σκάλες, μπορεί να μετακινηθεί μόνος του εντός του αεροσκάφους, αλλά χρειάζεται αναπηρική καρέκλα για να μετακινηθεί από και προς το αεροσκάφος, (όχι μεγάλες αποστάσεις).

- **WCHS:** Επιβάτης, ο οποίος δεν μπορεί να ανέβει και κατέβει τις σκάλες, μπορεί όμως να μετακινηθεί μόνος του εντός του αεροσκάφους. Χρειάζεται την αναπηρική καρέκλα από και προς το αεροσκάφος.
- **WCHC:** Επιβάτης, ο οποίος δεν μπορεί να μετακινηθεί μόνος του, είτε εντός, είτε εκτός του αεροσκάφους

3. Μεταφορά ασθενών σε φορείο.

- Μεταφορά επιβατών με πάθηση για την οποία χρειάζεται ιατρική γνωμάτευση για να ταξιδέψουν.
- Παροχή οξυγόνου για άτομα που χρειάζονται οξυγόνο κατά την πτήση

5. Συνοδεία υπαλλήλων εδάφους.

Αφορά:

- Τυφλούς – Κωφούς
- Ασυνόδευτα παιδιά
- Άτομα που χρήζουν βοηθείας

6. **Προσβάσιμο εξοπλισμό αεροσκαφών**.

Πρόκειται για τα αεροσκάφη B737-400, A300-600, A340-300, τα οποία διαθέτουν, ανάλογα με τον τύπο, καθίσματα με ανακλινόμενους ερεισιβραχίονες, ειδικά WC και ειδικά αμαξίδια για το εσωτερικό του αεροσκάφους.

6. Αναβατόρια (High Loaders), στους αεροσταθμούς Αθήνας, Ηρακλείου, Θεσσαλονίκης, Κέρκυρας, Κώ, Μυτιλήνης, Ρόδου, Σάμου, Χανίων.

7.Υπηρεσία Ειδικής Μέριμνας, επανδρωμένη με έμπειρο και κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία.

Δικαιολογητικά:

- Λεπτομερή πληροφόρηση κατά την κράτηση εισητηρίων.
- Προσκόμιση Δελτίου Ιατρικής Πληροφόρησης – MEDIF (IATA έντυπο) στις περιπτώσεις φορείου, παροχής οξυγόνου ή κάποιας πάθησης για την οποία απαιτείται η ιατρική γνωμάτευση για να ταξιδέψει.

Διαδικασία:

Έγκαιρη ενημέρωση όλων των κατηγοριών μέσω κράτησης.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση ολυμπιακής αεροπορίας είναι: http://www.olympicairlines.gr

Η αναφορά των παρεχόμενων διευκολύνσεων προς τα Α.μεΑ. μόνο από τον ΟΤΕ και την Ολυμπιακή Αεροπορία οφείλεται στο γεγονός ότι προέρχονται από τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

8.1 Χορήγηση Δελτίου Κοινωνικού Τουρισμού (για επιδοτούμενες 7ήμερες διακοπές)

Φορέας: Ε.Ο.Τ.

Θεσμικό Πλαίσιο:Υπουργική Απόφαση, που εκδίδεται για κάθε χρόνο εφαρμογής του Προγράμματος.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Όπως καθορίζεται στην εκάστοτε Υπουργική Απόφαση.

Προϋποθέσεις:

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει:
- Να έχει αναπηρία πάνω από 67%.
- Να μην έχει κάνει χρήση του προγράμματος τον προηγούμενο χρόνο.
- Να μην είναι δικαιούχος του Προγράμματος Κοινωνικού Τουρισμού της Εργατικής Εστίας.

Δικαιολογητικά:

- Πιστοποιητικό Αναπηρίας Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής ή κάθε άλλη Απόφαση Επιτροπής άλλου ασφαλιστικού φορέα.
- Ταυτότητα.
- Βιβλιάριο Υγείας.
- Εκκαθαριστικό Σημείωμα Εφορίας.

Διαδικασία:

Ανακοινώνεται κατ΄ έτος σύμφωνα με την Απόφαση Εφαρμογής του Προγράμματος Κοινωνικού Τουρισμού.

Χρόνος έκδοσης ή ολοκλήρωσης: Άμεσα.

Παρατηρήσεις:

- Το Πρόγραμμα Κοινωνικού Τουρισμού του ΕΟΤ δεν εφαρμόζεται απαραιτήτως κάθε χρόνο.
- Όταν υλοποιείται ανακοινώνεται από τον Τύπο και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
- Μεμονωμένος Ανάπηρος δικαιούχος δικαιούται Δελτίο και για συνοδό.

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ε.Ο.Τ.: http://www.eot.gr

8.2 Κοινωνικός Τουρισμός

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Εστίας

Θεσμικό Πλαίσιο: Ν. 678/77, Ν 2224/94 άρθρο 20, και σχετικές αποφάσεις Δ.Σ. του Ο.Ε.Ε.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Ετήσια.

Προϋποθέσεις:

Αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67% (ανεξαρτήτως καταβολής εισφοράς υπέρ του Ο.Ε.Ε.) και μη λήψη της παροχής αυτής από Ο.Γ.Α. ή Ε.Ο.Τ. κατά το αυτό έτος.

Δικαιολογητικά:

1) Για τους ανασφάλιστους του Οργανισμού.
- Γνωμάτευση Α΄βάθμιων ή Β΄βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών ΝΑ ή άλλων Επιτροπών Ασφαλιστικών Φορέων ή Ειδικών Διαγνωστικών Κέντρων ή Μονάδων του ΕΣΥ, οι οποίες προσδιορίζουν νόσους που επιφέρουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67%.
- Αστυνομική ταυτότητα.
- Πρωτότυπο και αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος Εφορίας (και των δύο συζύγων όσων έχουν αυτοτελές δικαίωμα λήψης των παροχών).

2) Για τους ασφαλισμένους στον Οργανισμό.
- Βιβλιάριο ασθενείας ατομικό και οικογενειακό θεωρημένο.
- Αστυνομική ταυτότητα.
- Γνωματεύσεις Α΄βάθμιων ή Β΄βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών ΝΑ ή άλλων Επιτροπών Ασφαλιστικών Φορέων ή Ειδικών Διαγνωστικών Κέντρων ή Μονάδων του ΕΣΥ από τις οποίες προκύπτουν παθήσεις που επιφέρουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67%.
- Πρωτότυπο και αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος εφορίας (και των δύο συζύγων, όσων έχουν αυτοτελές δικαίωμα λήψης των παροχών).

Διαδικασία:

Διενεργείται απογραφή των δικαιούχων σε ημερομηνίες που ορίζονται με αλφαβητική σειρά των επωνύμων τους και στη συνέχεια χορηγούνται τα Δελτία Κοινωνικού Τουρισμού και οι κατάλογοι με τα συμβεβλημένα τουριστικά καταλύματα.

Παρατηρήσεις:

- Αφορά οκταήμερο διακοπών με μικρή οικονομική συμμετοχή σε τουριστικές μονάδες

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

όλης της χώρας που έχουν συμβληθεί με τον Ο.Ε.Ε.
- Τα άτομα με αναπηρία δικαιούνται Δελτίων Κοινωνικού Τουρισμού και για τον συνοδό τους, εφόσον υπάρχει αναγκαιότητα συνοδείας που προκύπτει από σχετικά παραστατικά.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ο.Ε.Ε.: http://www.oee.gr

8.3 Κατασκηνωτικό πρόγραμμα για άτομα με αναπηρία

Φορέας: Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Θεσμικό Πλαίσιο: Η κατ΄ έτος εκδιδόμενη κοινή υπουργική απόφαση.

Χρόνος διενέργειας της διαδικασίας: Μάιος έως Ιούνιος κάθε έτους.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Ιούλιος έως Σεπτέμβριος κάθε έτους.

Προϋποθέσεις:

- Παιδιά - ενήλικες με αναπηρία ηλικίας 10 έως 45 ετών,
- Μέλη συλλόγων ΠΟΣΓΚΑμεΑ ή άλλων φορέων ΑμεΑ ή ιδιωτών που δεν έχουν καταθέσει αίτηση μέσω των φορέων τους.
- Παιδιά που οι οικογένειές τους έχουν χαμηλό εισόδημα, (για μια φορά το έτος).

Δικαιολογητικά:

- Συμπλήρωση ειδικής αίτησης κατασκηνωτή ΑμεΑ με πληροφορίες για την κατάσταση της υγείας του.
- Βεβαίωση θεράποντα ιατρού ότι είναι ικανό το Άτομο με Αναπηρία να συμμετάσχει στο πρόγραμμα.
- Υπεύθυνη δήλωση γονέων και κηδεμόνων.

Διαδικασία:

α) Υποβολή αίτησης του ενδιαφερόμενου στις νομαρχίες ή στην ΠΟΣΓΚΑμεΑ μέσω φορέων - συλλόγων ΑμεΑ.
β) Εγκριτική απόφαση των συλλόγων για συμμετοχή του κατασκηνωτή.
γ) Προγραμματισμός κατασκηνωτικών περιόδων από την επιτροπή παρακολούθησης κατασκηνώσεων της ΠΟΣΓΚΑμεΑ.

Παρατηρήσεις:

- Το πρόγραμμα γίνεται σε συνεργασία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και της ΠΟΣΓΚΑμεΑ (Μυλλέρου 1, Αθήνα, τηλ. 210-5236501).
- Συμμετέχουν 2000 έως 2300 άτομα κατ΄ έτος.
- Η συμμετοχή είναι δωρεάν.

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης: http://www.mohaw.gr

8.4 Θεραπευτικός Τουρισμός Ι.Κ.Α.

Φορέας: ΙΚΑ

Θεσμικό Πλαίσιο: Άρθρο 30, παρ. 8 του Ν. 1759/88, Σχετική απόφαση Δ.Σ. του ΙΚΑ.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Από 15 Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου κάθε έτους.

Προϋποθέσεις:

Για να καταστεί κάποιος δικαιούχος του προγράμματος, πρέπει να είναι συνταξιούχος του ΙΚΑ ή συνταξιούχος άλλου ασφαλιστικού ταμείου, ο οποίος τυγχάνει, όμως, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ΙΚΑ, με ετήσιο συνολικό ατομικό καθαρό εισόδημα, από οποιαδήποτε πηγή μέχρι 14.000 ευρώ, που βεβαιώνεται από το εκκαθαριστικό σημείωμα της εφορίας και με την προϋπόθεση ότι το δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τις 26.000 ευρώ(προϋποθέσεις έτους 2006).

Δικαιολογητικά:

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να προσκομίσει:
- αστυνομική ταυτότητα,
- βιβλιάριο ασθενείας,
- γνωμάτευση γιατρού και
- το τελευταίο εκκαθαριστικό της εφορίας.

Εφόσον ο δικαιούχος επιθυμεί και συνοδό μέλος (σύζυγο ή τέκνο) πρέπει να προσκομίσει την αστυνομική ταυτότητα και το βιβλιάριο ασθενείας του συνοδού μέλους.
Επιπλέον, ο δικαιούχος, μετά από την επιστροφή του από την λουτρόπολη εισπράττει από το τμήμα Παροχών του Ι.Κ.Α., του τόπου κατοικίας του, ειδική επιδότηση ύψους 17 ευρώ για κάθε μέρα παραμονής του στη λουτρόπολη συν δύο ημέρες μετακίνηση, (π.χ. 17 x 17 ημέρες = 289 ευρώ).

Διαδικασία:

Κατά τον μήνα Μάιο εκάστου έτους ο ενδιαφερόμενος απευθύνεται στο Τμήμα Παροχών ή στο γραφείο Κοινωνικής Υπηρεσίας του τοπικού υποκαταστήματος του Ι.Κ.Α. του τόπου κατοικίας του, με αίτημα να του χορηγηθεί δελτίο θεραπευτικού τουρισμού.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Διοίκηση ΙΚΑ, Γενική Δ/νση Υπηρ. Υγείας, Δ/νση Αναπηρίας & Κ.Ε., Αγ. Κων/νου 8, 102 41 ΑΘΗΝΑ, Τηλ.:210-5236611, 210-5248079.

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Υποκατάστημα Ι.Κ.Α. του τόπου κατοικίας.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ι.Κ.Α. : http://www.ika.gr

8.5 Εκδρομικά Προγράμματα

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Εστίας

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 678/1977, άρθρο 20 του Ν. 2224/94 και σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. του Οργανισμού Εργατικής Εστίας.

Χρόνος ισχύος παροχής:

Η διάρκεια εκάστου προγράμματος κυμαίνεται από 4,5,6 ή και περισσότερες εβδομάδες και καλύπτεται έτσι συνολικά όλο το έτος.

Προϋποθέσεις:

Αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67% (ανεξαρτήτως καταβολής εισφοράς υπέρ του Ο.Ε.Ε.).

Δικαιολογητικά:

1) Για τους ανασφάλιστους:
- Γνωματεύσεις Α/βάθμιων ή Β/βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών των Ν.Α. ή άλλων Επιτροπών Ασφαλιστικών φορέων ή Ειδικών Διαγνωστικών Κέντρων ή Μονάδων του Ε.Σ.Υ., από τις οποίες προκύπτουν παθήσεις που επιφέρουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67%.
- Αστυνομική ταυτότητα.
- Πρωτότυπο και αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος εφορίας (και των δύο συζύγων, όσων έχουν αυτοτελές δικαίωμα λήψης των παροχών).

2) Για τους ασφαλισμένους:
- Βιβλιάριο ασθενείας (ατομικό και οικογενειακό) θεωρημένο για το τρέχον έτος.
- Αστυνομική ταυτότητα.
- Γνωματεύσεις Α/βάθμιων ή Β/βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών των Ν.Α. ή άλλων Επιτροπών Ασφαλιστικών φορέων ή Ειδικών Διαγνωστικών Κέντρων ή Μονάδων του Ε.Σ.Υ., από τις οποίες προκύπτουν παθήσεις που επιφέρουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67%.
- Πρωτότυπο και αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος εφορίας (και των δύο συζύγων, όσων έχουν αυτοτελές δικαίωμα λήψης των παροχών).

Διαδικασία:

Ο Οργανισμός προβαίνει σε ανακοινώσεις από τα Μ.Μ.Ε. πριν την έναρξη εκάστου προγράμματος. Με την προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών και τον έλεγχο

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

αυτών χορηγείται η παροχή αμέσως.

Παρατηρήσεις:

Οι εκδρομές είναι μονοήμερες, τριήμερες και τετραήμερες και πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του έτους.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ο.Ε.Ε.: http://www.oee.gr

8.6 Λουτροθεραπεία Αναπήρων

Φορέας: Υπουργείο Εθνικής ΄Άμυνας

Θεσμικό Πλαίσιο: Α.Ν. 1324/49 (άρθρο 51) και Εγκύκλιοι ΥΕΘΑ

Χρόνος ισχύος της παροχής:Εφάπαξ το έτος (20ήμερη παραμονή σε ιαματικά λουτρά)

Προϋποθέσεις:

- Ανάπηροι πολέμου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων.
- Ανάπηροι ειρηνικής περιόδου Αξ/κοί και Οπλίτες, οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι ένεκα της Υπηρεσίας τους.
- Ανάπηροι Αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση
- Πράξη κανονισμού Σύνταξης Γ.Λ.Κ.
- Ενημερωτικό Σημείωμα Γ.Λ.Κ. τελευταίου τριμήνου.
- Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/86 του ενδιαφερόμενου, στην οποία αναφέρει ότι δεν λαμβάνει επίδομα Λουτροθεραπείας ή Αεροθεραπείας.

Σημείωση:Οι Αξ/κοί πολεμικής Διαθεσιμότητας, επειδή δεν συνταξιοδοτούνται, υποβάλλουν, αντί της πράξης Κανονισμού Σύνταξης Γ.Λ.Κ., την γνωμάτευση της αρμόδιας Υγ/κής επιτροπής βάσει της οποίας κατέστησαν ανάπηροι και αντί του Ενημερωτικού Σημειώματος Γ.Λ.Κ., το αναλυτικό φύλλο μισθοδοσίας τους.

Διαδικασία:

Τα αναφερόμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται στις Υγ/κές Επιτροπές, που συγκροτούνται κάθε χρόνο, σύμφωνα με εγκύκλιο ΥΕΘΑ σε όλους τους νομούς της χώρας. Είναι Στρατιωτικές ή Πρωτοβάθμιες (όπου δεν υπάρχουν στρατιωτικές). Οι Υγειονομικές Επιτροπές εκδίδουν γνωμάτευση έγκρισης για λουτροθεραπεία στο Κέντρο Λουτροθεραπείας και την Λουτρική περίοδο που επιθυμεί ο ανάπηρος.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής:

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Εξαρτάται από τη λουτρική περίοδο που ζητούν οι ενδιαφερόμενοι

Παρατηρήσεις:

Η εγκύκλιος του ΥΕΘΑ εκδίδεται κάθε χρόνο. Με αυτή συγκροτούνται οι Υγειονομικές Επιτροπές, τα κέντρα Λουτροθεραπείας και ορίζεται η διάρκεια των Λουτρικών Περιόδων.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας: http://www.mod.gr

8.7 Αεροθεραπεία Αναπήρων

Φορέας: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Θεσμικό Πλαίσιο: Ν. 1043/80 (άρθρο 24), Εγκύκλιοι ΥΕΘΑ και Απόφαση Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών

Χρόνος ισχύος της παροχής: Εφάπαξ το έτος.

Προϋποθέσεις:

- Ανάπηροι πολέμου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων.
- Ανάπηροι Ειρηνικής Περιόδου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων, οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι ένεκα της Υπηρεσίας τους.
- Ανάπηροι Εθνικής Αντίστασης.
- Πολιτικοί Συνταξιούχοι, οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι ένεκα της Υπηρεσίας τους.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση.
- Πράξη Κανονισμού Σύνταξης Γ.Λ.Κ.
- Ενημερωτικό Σημείωμα Γ.Λ.Κ. τελευταίου τριμήνου.
- Υπεύθυνη Δήλωση του Ν. 1599/86 του ενδιαφερόμενου, στην οποία αναφέρει, ότι δεν λαμβάνει επίδομα Λουτροθεραπείας ή Αεροθεραπείας.

Σημείωση:

Οι Αξ/κοί Πολεμικής Διαθεσιμότητας, επειδή δεν συνταξιοδοτούνται υποβάλλουν, αντί της πράξης Κανονισμού Σύνταξης Γ.Λ.Κ., την γνωμάτευση της αρμόδιας Υγ/κής Επιτροπής, βάσει της οποίας κατέστησαν ανάπηροι και αντί του Ενημερωτικού Σημειώματος Γ.Λ.Κ., το αναλυτικό φύλλο μισθοδοσίας τους.

Διαδικασία:

Τα αναφερόμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται στις Υγ/κές Επιτροπές που συγκροτούνται κάθε χρόνο σύμφωνα με εγκύκλιο ΥΕΘΑ σε όλους τους νομούς της χώρας. Είναι

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Στρατιωτικές ή Πρωτοβάθμιες (όπου δεν υπάρχουν στρατιωτικές). Οι Υγειονομικές Επιτροπές χορηγούν στον ενδιαφερόμενο γνωμάτευση έγκρισης για Αεροθεραπεία που ισχύει για τρία (3) χρόνια.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής:

Αυθημερόν η έγκριση. Η ολοκλήρωση με την καταβολή του επιδόματος.

Παρατηρήσεις:

Το επίδομα Αεροθεραπείας χορηγείται στους εγκριθέντες από τις Υγειονομικές Επιτροπές αναπήρους, από το Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών. Το ύψος του ποσού καθορίζεται κάθε χρόνο με Απόφαση του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας: http://www.mod.gr

8.8 Επίδομα Αεροθεραπείας

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών,
Γενικό Λογιστήριο του Κράτους,
Γενική Διεύθυνση Μισθών και Συντάξεων

Θεσμικό Πλαίσιο:

Άρθρο 6, Ν.Δ. 4605/66,
Άρθρο 24 του Ν. 1043/80,
Άρθρο 12 του Ν. 3036/2000,
Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών,
Εγκύκλιοι του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Άπαξ του έτους (10 Ιουλίου)

Προϋποθέσεις:

α) Συνταξιούχοι του δημοσίου που αναφέρονται στις περιπτώσεις α και β της παρ.1 του άρθρου 6 του Ν.Δ. 4605/66, και ανήκουν στις κατωτέρω κατηγορίες:
αα) όσοι λαμβάνουν μαζί με τη σύνταξή τους επίδομα φυματικού ή νόσου ή επίδομα βαρείας αναπηρίας ως μείζον των προηγουμένων επιδομάτων,
ββ) όσοι λαμβάνουν επίδομα του άρθρου 54 του Α.Ν. 1854/51, προσαυξημένο κατά 50%, λόγω του ότι συνταξιοδοτούνται λόγω φυματίωσης ή όσοι δεν λαμβάνουν τέτοιο επίδομα αλλά εξήλθαν από την υπηρεσία τους ή το στράτευμα λόγω φυματίωσης ή άλλου νοσήματος φυματιώδους φύσεως.

β) Συνταξιούχοι της περιπτ. γ της παρ.1 του άρθρου 6 του ανωτέρω Ν.Δ/τος, που σύμφωνα με γνωμάτευση της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής των ετών 2000,2001,2002,2003,2004,2005 και 2006, κρίθηκαν ότι έχουν ανάγκη του επιδόματος

αυτού και ανήκουν στις κατωτέρω κατηγορίες συνταξιούχων:
αα) Αναπήρων Αξιωματικών των Ν.2588/21 και Ν. 875/79.
ββ) Αναπήρων Αξιωματικών του Ν.362/43.
γγ) Αναπήρων Οπλιτών του άρθρου 1 του Ν.Δ. 1044/71, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 1 του Ν.1043/80.
δδ) Αναπήρων των Σωμάτων Ασφαλείας του Ν.1579/50 και σε όσους εξομοιούνται με αυτούς από το Λιμενικό και Πυροσβεστικό Σώμα και την Αγροφυλακή.
εε) Αναπήρων Εθνικής Αντίστασης του Α.Ν. 1855/51,Ν.Δ.412/70 και Ν. 1543/85.
στστ)Αναπήρων του Ν.1370/44 (ειρηνικής περιόδου που έπαθαν στην Υπηρεσία και εξ'αιτίας αυτής και παίρνουν σύνταξη αναπηρίας).
ζζ) Των πολιτικών συνταξιούχων που έπαθαν εξαιτίας της υπηρεσίας τους (754.6/117/3912/24.3.69 απόφαση Υ.Ε.Α.).

γ) Συνταξιούχοι του Ο.Σ.Ε.:
αα) που έχουν διατηρήσει σύμφωνα με το άρθρο 34 του Ν.Δ. 3395/55 τις παροχές του άρθρου 3 του κανονισμού νοσηλείας και περίθαλψής του, από φυματίωση πάσχοντα, προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων ΣΕΚ και ΣΠΑΠ (Ν. 1961/51).
ββ) που έχουν πάρει σύνταξη σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν.Δ. 3395/55
γγ) που συνταξιοδοτήθηκαν για φυματίωση πριν από την ισχύ του Ν.Δ. 3395/55 και δεν έχουν υπαχθεί στις διατάξεις αυτού.

δ) Οι Ανάπηροι Δημοτικοί και Κοινοτικοί συνταξιούχοι που έχουν υπαχθεί στο Ν. 1518/85.

Δικαιολογητικά:

Δεν απαιτούνται δικαιολογητικά για τους συνταξιούχους, που αναφέρονται στις περιπτώσεις α΄ και β΄ της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του Ν.Δ. 4605/66, παρά μόνο Υπεύθυνη Δήλωση του Ν.1599/86, που ζητείται άπαξ, αρχικά, όταν εκφράσουν βούληση για την καταβολή του επιδόματος Αεροθεραπείας, στην οποία πρέπει να δηλώσουν, αν λαμβάνουν το εν λόγω επίδομα από άλλη πηγή ή φορέα.
Για όσους αναφέρονται στη περίπτωση γ της παραγρ. 1 του άρθρου 6 του ανωτέρω Ν.Δ/τος, γίνεται ενημέρωση του αρχείου της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών και δίνεται εντολή στην Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.) για χορήγηση και καταβολή του επιδόματος, μετά από σχετικές καταστάσεις συνταξιούχων, που στέλνονται στην Υπηρεσία Μισθών και Συντάξεων του Γ.Λ.Κ., από την ΓΕΕΘΑ-ΔΕΠΑΘΑ, στις οποίες αναφέρεται και ο αριθμός της γνωμάτευσης της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής από την οποία κρίθηκαν.
Μετά από την αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της παραγρ.2 του άρθρου 24 του Ν.1043/43 με την παράγρ.3 του άρθρου 12 του Ν.3036/02, όσοι δικαιούνται αεροθεραπεία, υποβάλλονται σε εξέταση ανά δεκαετία. Για τη δεκαετία που διανύουμε έχουν υποβληθεί σε αυτή την εξέταση κατά το έτος 2000. Κατ'εξαίρεση, όσοι δεν μπόρεσαν να εξεταστούν από τις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές το έτος 2000, μπορούν να εξεταστούν τα επόμενα, η γνωμάτευση όμως θα ισχύει μέχρι και το 2009.Για την περίπτωση αυτή (περίπτωση γ της παραγρ. 1) η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την κρίση των συνταξιούχων από τις αρμόδιες επιτροπές, αναφέρονται κάθε έτος σε εγκύκλιο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Διαδικασία:

Καταβάλλεται οίκοθεν από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, σε πίστωση τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου, μετά την έκδοση της σχετικής απόφασης.

Παρατηρήσεις:

Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται, κατ΄ έτος, με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.
Όσοι κρίθηκαν δικαιούχοι του επιδόματος και για οποιοδήποτε λόγο δεν τους καταβλήθηκε αυτό, μπορούν να ζητήσουν την καταβολή του με αίτησή τους στις αρμόδιες Διευθύνσεις 45η και 46η του Γ.Λ.Κ., το αργότερο, μέχρι 31 Οκτωβρίου κάθε έτους. Μετά την ημερομηνία αυτή κάθε αξίωσή τους παραγράφεται.
Οι δικαιούχοι συνταξιούχοι που μένουν στο εξωτερικό μπορούν να πάρουν το επίδομα αεροθεραπείας ύστερα από αίτησή τους στην αρμόδια Δ/νση του Γ.Λ.Κ.
Οι νέοι συνταξιούχοι, που η σύνταξή τους είναι πληρωτέα μετά την 30η Σεπτεμβρίου κάθε έτους ή που η διαταγή εγγραφής τους στα Μητρώα των συνταξιούχων θα εκδοθεί μετά την 30η Οκτωβρίου κάθε έτους, δεν δικαιούνται το εν λόγω επίδομα (παραγρ.2 άρθρο 6 Ν.4605/66).

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών :
http://www.ypetho.gr
Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους: http://www.mof-glk.gr

8.9 Λουτροθεραπεία ασφαλισμένων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ

Φορέας: ΙΚΑ

Θεσμικό Πλαίσιο: Άρθρα 7 και 8 του Κανονισμού Λουτροθεραπείας.

Προϋποθέσεις:

- Να υπάρχει δικαίωμα για παροχές σε είδος.
- Να πάσχει ο ενδιαφερόμενος από παθήσεις που αναφέρονται στον Κανονισμό Λουτροθεραπείας (άρθρο 2 Καν. Λουτροθεραπείας).

Δικαιολογητικά:

- Βιβλιάριο Υγείας ατομικό (ή οικογενειακό, αν υπάρχει, για τον υπολογισμό της προσαύξησης λόγω οικογενειακών βαρών, στην περίπτωση εργαζομένου).
- Αντίγραφο της απόφασης Δ/ντή, θεωρημένο κατά την ημερομηνία άφιξης και αναχώρησης από το Υποκ/μα του ΙΚΑ, στο οποίο υπάγεται η λουτροπηγή ή σε περίπτωση, που το Υποκ/μα του ΙΚΑ ευρίσκεται σε άλλη πόλη από τη λουτροπηγή, από τον Πρόεδρο της Κοινότητας.
- Απόδειξη ή απόκομμα εισιτηρίου του μεταφορικού μέσου, άφιξης και αναχώρησης, ή

βεβαίωση στην οποία θα αναγράφεται ο αριθμός του εισιτηρίου, ημερομηνία, κ.λπ.
- Βεβαίωση - απόδειξη της λουτροπηγής για τον αριθμό των λούσεων που πραγματοποιήθηκαν και το ποσό που καταβλήθηκε γι΄ αυτές, συνοδευόμενη από τα ημερήσια αποκόμματα λούσεων, εισπνοών, κ.λπ.
- Απόδειξη ξενοδοχείου ή ενοικιαζόμενου δωματίου θεωρημένη από την εφορία.

Αν πρόκειται για εργαζόμενο απαιτείται η προσκόμιση ασφαλιστικών βιβλιαρίων (Απόσπασμα Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης ή ΔΑΤΕ, ή αν δεν έχει εκδοθεί Απόσπασμα Ατομικού Λογαριασμού Ασφάλισης, βεβαίωση εργοδότη επικυρωμένη από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ της περιοχής του εργοδότη).
Η λουτροθεραπεία παρέχεται τόσο σε λουτροπηγές που βρίσκονται κοντά στον τόπο κατοικίας του δικαιούχου όσο και σε λουτροπηγές που βρίσκονται μακριά από τον τόπο κατοικίας του.

Δικαιούχοι:

Οι άμεσα ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και των Ειδικών Ταμείων, όχι όμως και τα προστατευόμενα μέλη τους.

Διαδικασία:

Για να αποδοθούν οι παροχές της Λουτροθεραπείας χρειάζεται έγκριση από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ πριν την πραγματοποίησή της. Για την έγκριση απαιτείται:
Παραπομπή του ασφαλισμένου στην Α/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή, από θεραπευτή ιατρό του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, αντίστοιχης ειδικότητας.
Γνωμάτευση της Α/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής για την πάθηση, το είδος και τον αριθμό των λούσεων, κ.λπ.
Δεν χρειάζεται γνωμάτευση της Α/βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, όταν πρόκειται για ασφαλισμένους και συνταξιούχους άνω των 60 ετών, οι οποίοι την τελευταία τριετία μεταβαίνουν ανελλιπώς προς λουτροθεραπεία. Τα πρόσωπα αυτά έχουν την δυνατότητα να μεταβούν για λουτροθεραπεία στην ίδια λουτροπηγή που είχαν μεταβεί την προηγούμενη τριετία, για τον ίδιο αριθμό λούσεων, μόνο με βεβαίωση ιατρού καρδιολόγου ή παθολόγου, ότι δεν υπάρχει αντένδειξη για λουτροθεραπεία. Σε περίπτωση μετάβασης σε διαφορετικές λουτροπηγές, θα λαμβάνεται υπ'όψη η τελευταία λουτροπηγή που μετέβησαν.
Η απόδοση των παροχών λουτροθεραπείας γίνεται από το Τμήμα Παροχών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του τόπου κατοικίας των ασφαλισμένων και συνταξιούχων, όπου υποβάλλονται τα παραπάνω πρωτότυπα δικαιολογητικά.
Ειδικότερα:
Α) Όταν η λουτροθεραπεία πραγματοποιείται σε πηγές, που βρίσκονται κοντά στον τόπο κατοικίας του δικαιούχου και είναι δυνατή η αυθημερόν μετάβαση και επιστροφή του, καταβάλλονται:
- Στο ακέραιο οι δαπάνες της καθημερινής μετάβασης και επιστροφής και τα 3/4 της αξίας των λούσεων.
- Κατ΄ εξαίρεση, χορηγείται επίδομα λουτροθεραπείας στους άμεσα ασφαλισμένους, που έχουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 35 εδ. Α΄ του Α.Ν. 1846/51 (δηλ. πραγματοποίηση 100 ημερών εργασίας), εφόσον ο ασφαλισμένος δεν είναι ανίκανος για εργασία αλλά, κατά την κρίση της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής, η εφαρμογή της ενδεικνυόμενης λουτροθεραπείας καθιστά επιβεβλημένη την αποχή του από την εργασία.

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Β) Όταν η λουτροθεραπεία πραγματοποιείται σε ιαματικές πηγές, που βρίσκονται μακριά από τον τόπο κατοικίας του δικαιούχου, καταβάλλονται:

- Τα της αξίας των λούσεων,
- Τα 4/5 των εξόδων μετάβασης και επιστροφής,
- Το ειδικό επίδομα λουτροθεραπείας, το οποίο για μεν τους ασφαλισμένους είναι ίσο με το επίδομα ασθένειας και υπολογίζεται όπως και αυτό, για τους δε συνταξιούχους είναι ίσο με το τεκμαρτό ημερομίσθιο της 4ης ασφαλιστικής κλάσης, όπως αυτή διαμορφώνεται κάθε φορά.

Αρμόδια Υπηρεσία:Το Υποκ/μα ΙΚΑ του τόπου κατοικίας του δικαιούχου.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ι.Κ.Α. : http://www.ika.gr

8.10 Απαλλαγή καταβολής εισιτηρίου υδροθεραπείας σε Ιαματικές Πηγές

Φορέας: Ε.Ο.Τ. - Ε.Τ.Α.

Θεσμικό Πλαίσιο: Απόφαση αριθμ. 531887/22.8.84

Προϋποθέσεις:

- Ανάπηροι πολέμου.
- Κινητικά ανάπηρος με ποσοστό αναπηρίας 67% και πάνω, εφόσον είναι ανασφάλιστος.

Δικαιολογητικά:

- Πιστοποιητικό αναπηρίας από Α΄/βάθμια Υγειονομική Επιτροπή ή απόφαση σχετικής επιτροπής άλλου ασφαλιστικού φορέα.
- Βεβαίωση - γνωμάτευση από αρμόδιο τμήμα ή γιατρό κρατικού νοσοκομείου ότι είναι αναγκαία η θεραπεία σε συγκεκριμένο υδροθεραπευτήριο και προσδιορισμός των συνθηκών διενέργειάς της.
- Αναπηρική ταυτότητα

Διαδικασία:

Το ταμείο του υδροθεραπευτηρίου εκδίδει με την επίδειξη της ταυτότητας διατακτική δωρεάν λούσης αντί εισιτηρίου. Για κάθε λούση εκδίδεται ξεχωριστή διατακτική.

Παρατηρήσεις:

Η σειρά προτεραιότητας και ο καθορισμός της ώρας λούσης ρυθμίζεται από την προηγούμενη ημέρα.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ε.Ο.Τ.: http://www.eot.gr

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

8.11 Απαλλαγή καταβολής του 50% επί του βασικού λουτρικού δικαιώματος

Φορέας: Ε.Ο.Τ.- Ε.Τ.Α.

Θεσμικό Πλαίσιο: Απόφαση αριθμ. 531887/1984

Προϋποθέσεις:

Ανάπηρα μέλη της εθνικής αντίστασης

Δικαιολογητικά:

Αποδεικτικά στοιχεία της αναπηρίας και της ιδιότητάς τους.

Διαδικασία:

Το ταμείο του υδροθεραπευτηρίου εκδίδει με την επίδειξη των πιο πάνω δικαιολογητικών σχετική διατακτική για κάθε λούση.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ε.Ο.Τ.: http://www.eot.gr

8.12 Χορήγηση δελτίων θεάματος, καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και δελτίων θερινών κινηματογράφων

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Εστίας

Θεσμικό Πλαίσιο: Ν.678/77,Ν.2224/94 άρθρο 20 και σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. του Οργανισμού Εργατικής Εστίας.

Χρόνος ισχύος της παροχής:

1.Χειμερινή θεατρική περίοδος (Δεκέμβριος - Μάιος)
2.Θερινή Θεατρική περίοδος (Ιούλιος - Σεπτέμβριος)

Προϋποθέσεις:

Αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67% (ανεξαρτήτως καταβολής εισφοράς υπέρ του Ο.Ε.Ε.).

Δικαιολογητικά:

1. Για τους ανασφάλιστους:
- Γνωματεύσεις Α/βάθμιων ή Β/βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών των Ν.Α. ή άλλων Επιτροπών Ασφαλιστικών φορέων ή Ειδικών Διαγνωστικών Κέντρων ή Μονάδων του Ε.Σ.Υ., από τις οποίες προκύπτουν παθήσεις που επιφέρουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67%.

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

- Αστυνομική ταυτότητα.
- Πρωτότυπο και αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος εφορίας (και των δύο συζύγων, όσων έχουν αυτοτελές δικαίωμα λήψης των παροχών).

2. Για τους ασφαλισμένους:
- Βιβλιάριο ασθενείας (ατομικό και οικογενειακό θεωρημένο).
- Αστυνομική ταυτότητα.
- Γνωματεύσεις Α/βάθμιων ή Β/βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών των Ν.Α. ή άλλων Επιτροπών Ασφαλιστικών φορέων ή Ειδικών Διαγνωστικών Κέντρων ή Μονάδων του Ε.Σ.Υ. από τις οποίες προκύπτουν παθήσεις που επιφέρουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67%.
- Πρωτότυπο και αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος εφορίας (και των δύο συζύγων, όσων έχουν αυτοτελές δικαίωμα λήψης των παροχών).

Διαδικασία:

Πριν από κάθε θεατρική περίοδο ο Οργανισμός προβαίνει σε ανακοινώσεις από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
Με την προσκόμιση και τον έλεγχο των δικαιολογητικών χορηγείται η παροχή αμέσως.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ο.Ε.Ε.: http://www.oee.gr

8.13 Χορήγηση "Κάρτας Πολιτισμού"

Φορέας: Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού (Ο.Π.Ε.Π.)Α.Ε.

Θεσμικό Πλαίσιο:

Κ.Υ.Α. ΔΙΑΔΠ/Ε/22240 **(**Φ.Ε.Κ. 1705/Β΄/19-11-03),
Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/208/65308 (Φ.Ε.Κ.1786/Β΄/2-12-03),
Κ.Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΔΜΕΕΠ/Γ2/Φ56-Φ32/74198/1015 (Φ.Ε.Κ.1970/Β΄/31-12-03),
Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/15055 (Φ.Ε.Κ. 423/Β΄/2-3-04).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Η ισχύς της "Κάρτας Πολιτισμού" ανανεώνεται, αυτόματα, ανά εξάμηνο.

Προϋποθέσεις:

Δικαιούχοι της "Κάρτας Πολιτισμού" είναι τα άτομα με αναπηρία (με ποσοστό 67% και άνω), καθώς και ένας συνοδός για κάθε τυφλό, άτομο με νοητική υστέρηση ή άτομο με αναπηρικό αμαξίδιο.

Δικαιολογητικά:

- Δύο (2) πρόσφατες φωτογραφίες.

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

- Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας.
- Βεβαίωση αναπηρίας (με ποσοστό 67% και άνω), από αναγνωρισμένη από το νόμο Επιτροπή.
- Δήλωση ανάγκης συνοδού, εφ'όσον απαιτείται.

Διαδικασία:

Οι δικαιούχοι της "Κάρτας Πολιτισμού" υποβάλλουν τα ανωτέρω δικαιολογητικά στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) και συμπληρώνουν και το αντίστοιχο έντυπο αίτησης.
Το Κ.Ε.Π. διαβιβάζει την αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία του Ο.Π.Ε.Π. Α.Ε., όπου καταχωρίζεται και εκδίδεται η "Κάρτα Πολιτισμού", η οποία ταχυδρομείται απευθείας στο δικαιούχο, στη διεύθυνση που έχει δηλώσει, μαζί με ένα ενημερωτικό έντυπο.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Οργανισμού Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού :
http://www.hch.culture.gr

8.14 Χορήγηση δελτίων αγοράς βιβλίων

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Ε.)

Θεσμικό Πλαίσιο:

Ν.678/77, Ν.2224/94 άρθρο 20 και σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. του Οργανισμού Εργατικής Εστίας.

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Τα δελτία αγοράς βιβλίων ισχύουν, περίπου, για ένα εξάμηνο.

Προϋποθέσεις:

Αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67% (ανεξαρτήτως καταβολής εισφοράς υπέρ του Ο.Ε.Ε.).

Δικαιολογητικά:

1. Για τους ανασφάλιστους:
- Γνωματεύσεις Α/βάθμιων ή Β/βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών των Ν.Α. ή άλλων Επιτροπών Ασφαλιστικών φορέων ή Ειδικών Διαγνωστικών Κέντρων ή Μονάδων του Ε.Σ.Υ. από τις οποίες προκύπτουν παθήσεις που επιφέρουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67%.
- Αστυνομική ταυτότητα.
- Πρωτότυπο και αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος εφορίας (και των δύο συζύγων, όσων έχουν αυτοτελές δικαίωμα λήψης των παροχών).

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

2. Για τους ασφαλισμένους:
- Βιβλιάριο ασθενείας (ατομικό και οικογενειακό θεωρημένο).
- Αστυνομική ταυτότητα.
- Γνωματεύσεις Α/βάθμιων ή Β/βάθμιων Υγειονομικών Επιτροπών των Ν.Α. ή άλλων Επιτροπών Ασφαλιστικών φορέων ή Ειδικών Διαγνωστικών Κέντρων ή Μονάδων του Ε.Σ.Υ. από τις οποίες προκύπτουν παθήσεις που επιφέρουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του 67%.
- Πρωτότυπο και αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος εφορίας (και των δύο συζύγων, όσων έχουν αυτοτελές δικαίωμα λήψης των παροχών).

Παρατηρήσεις:

Η χορήγηση των δελτίων αυτών είναι σε ετήσια βάση και αφορά στην αγορά βιβλίων ψυχαγωγικού περιεχομένου από τους δικαιούχους, πλην των σχολικών.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση Ο.Ε.Ε.: http://www.oee.gr

8.15 Οικονομική ενίσχυση γάμου

Φορέας: Ταμείο Αρωγής Αναπήρων Θυμάτων Πολέμου (ΤΑΑΘΠ)

Θεσμικό Πλαίσιο: άρθρ.21 Ν. 1043/80

Δικαιούχοι:

α) Θυγατέρες αναπήρων πολέμου οπλιτών.
β) Θυγατέρες λαμβανόντων πολεμική σύνταξη θυμάτων πολέμου οπλιτών.
γ) Αδελφές αγάμων αναπήρων πολέμου οπλιτών.
δ) Συνταξιοδοτούμενες αδελφές φονευθέντων οπλιτών και θανόντων αναπήρων πολέμου.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση δικαιούχου θύματος πολέμου με πλήρη στοιχεία.
- Πιστοποιητικό πλήρους οικογενειακής κατάστασης της πατρικής οικογένειας της νυμφευθείσας. Εάν πρόκειται για αδελφή αναπήρου ή φονευθέντα, να αναγράφεται εάν είναι έγγαμη ή άγαμη. Σε περίπτωση, που είναι έγγαμη, να αναγράφεται, εάν έχει τέκνα, τα ονόματά τους και το έτος γέννησής τους.

Προκειμένου για θετά τέκνα να αναγράφεται ο αριθμός και η χρονολογία της υιοθεσίας, καθώς και το έτος γέννησής τους.
- Ληξιαρχική πράξη γάμου.
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 της νυμφευθείσας δικαιούχου, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από οποιαδήποτε Διοικητική Αρχή ή Κ.Ε.Π., με την οποία να δηλώνονται τα εξής:

«Ότι δεν έλαβε, ούτε δικαιούται να λάβει οικονομική ενίσχυση λόγω γάμου από άλλη πηγή δημοσίου φορέα ή οργανισμού ή ασφαλιστικού Ταμείου.»
Εάν καταβλήθηκαν, βεβαίωση του καταβληθέντος χρηματικού ποσού, το οποίο θα εκπίπτει

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

από το ποσό που δικαιούται από το ΤΑΑΘΠ.

- Υπεύθυνη δήλωση του Ν 1599/1986 του ανάπηρου πατέρα για τις δικαιούχες θυγατέρες ή του άγαμου ανάπηρου αδελφού, όταν είναι εν ζωή, θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από οποιαδήποτε Διοικητική Αρχή ή Κ.Ε.Π., με την οποία να βεβαιώνει ότι: «εξακολουθεί να λαμβάνει σύνταξη ως Ανάπηρος ή Θύμα Πολέμου, Αριθμό Μητρώου και ότι στη σύνταξή του γίνεται κράτηση 2% υπέρ του ΤΑΑΘΠ.».
- Αντίγραφο δικαστικής απόφασης διάλυσης πρώτου γάμου (διαζευκτήριο) με πλήρη στοιχεία πρώτου συζύγου και ημερομηνία τέλεσης γάμου, εάν πρόκειται για δεύτερο γάμο της νυμφευθείσας δικαιούχου.
- Αντίγραφο δικαστικής απόφασης ή συμβολαιογραφικής πράξης για τα θετά τέκνα που δικαιούνται την οικονομική ενίσχυση λόγω γάμου.
- Πιστοποιητικό διαγραφής ΓΛ Κράτους.
- Εκκαθαριστικό απόκομμα συνταξιοδότησης προηγούμενου μήνα που να φαίνεται ότι γίνονται κρατήσεις 2% υπέρ ΤΑΑΘΠ.

Παρατηρήσεις:

Τα δικαιολογητικά προσκομίζονται ή αποστέλλονται ταχυδρομικά στο ΤΑΑΘΠ (οδός Γριβαίων κ΄ Δελφών 5, Τ.Κ. 10680, Αθήνα).

8.16 Διορισμός θεραπαινίδας

Φορέας: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Θεσμικό Πλαίσιο:Ν. 571/77 και Γνωμοδότηση Νομικής Διεύθυνσης ΥΕΘΑ αριθμ. 786/1987

Χρόνος ισχύος παροχής: Αόριστος.

Προϋποθέσεις:

α) Ανάπηροι Πολέμου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων.
β) Ανάπηροι Ειρηνικής Περιόδου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων, οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι ένεκα της Υπηρεσίας τους.
γ) Ανάπηροι Εθνικής Αντίστασης (Όλες οι προαναφερόμενες κατηγορίες πρέπει να συνταξιοδοτούνται από το Γ.Λ.Κ. με ποσοστό αναπηρίας 100%).

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση.
- Πράξη Κανονισμού Σύνταξης Γ.Λ.Κ.
- Ενημερωτικό Σημείωμα Γ.Λ.Κ. τελευταίου τριμήνου.
- Γνωμάτευση ΑΣΥΕ στην οποία αναφέρεται ότι έχουν ανάγκη θεραπαινίδας.
- Ιδιωτικό Συμφωνητικό Παροχής Υπηρεσιών μεταξύ αναπήρου και προτεινόμενης θεραπαινίδας, υπογεγραμμένο, από τους δύο συμβαλλόμενους .

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Σημείωση:

Οι Αξ/κοί (ΠΔ) επειδή, δεν συνταξιοδοτούνται, υποβάλλουν αντί της Πράξης Σύνταξης του Γ.Λ.Κ., γνωμάτευση αρμόδιας Υγ/κής Επιτροπής, με την οποία κατέστησαν ανάπηροι και αντί του ενημερωτικού Σημειώματος Γ.Λ.Κ., αναλυτικό φύλλο μισθοδοσίας.

Διαδικασία:

Τα αναφερόμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται από τον ανάπηρο στη ΔΕΠΑΘΑ, προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για έγκριση πρόσληψης της θεραπαινίδας από ΥΕΘΑ.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής: Δύο μήνες.

Παρατηρήσεις:

Για την έκδοση γνωμάτευσης από ΑΣΥΕ η παραπομπή του αναπήρου γίνεται από την ΔΕΠΑΘΑ.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας: http://www.mod.gr

8.17 Χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης περιπτέρων. Χορήγηση άδειας εκμετ/σης κυλικείων (που στεγάζονται σε δημόσια κτίρια)

Φορέας:Υπουργείο Εθνικής Άμυνας/ΔΕΠΑΘΑ/Τμήμα ΑΘΠ

Θεσμικό Πλαίσιο: Ν.Δ. 1044/71, Ν. 1043/80, Ν.3036/2002.

Δικαιούχοι:

α) Ανάπηροι και Θύματα πολέμου.
β) Ανάπηροι και Θύματα Ειρηνικής περιόδου Ν. 1370/44.
γ) Ανάπηροι και Θύματα Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης.
δ) Ανάπηροι Αντιδικτατορικού Αγώνα Ν.1543/85.
ε) Ανάπηροι και Θύματα Αγωνιστών Δημοκρατικού Στρατού Ν.1863/89.
στ)Ανάπηροι και Θύματα Πολέμου Αμάχου Πληθυσμού Ν.812/43.
(Όλοι οι ανωτέρω είναι δικαιούχοι, εφόσον λαμβάνουν πολεμική ή στρατιωτική σύνταξη από το Γεν. Λογιστήριο του Κράτους).

Προϋποθέσεις:

- 10ετής μόνιμη κατοικία στον τόπο για τον οποίο ζητούν την άδεια εκμετάλλευσης περιπτέρου.
- Να μην υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση στο Δημόσιο, Νομ. Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή Τράπεζα ή Δημόσια Επιχείρηση και Οργανισμό Κοινής Ωφέλειας ή να λαμβάνει σύνταξη λόγω υπηρεσίας σ΄ αυτά.

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

- Να μην έχει πλέον της πολεμικής σύνταξης και της ιδιοκατοίκησης εισοδήματα, που υπερβαίνουν το εκάστοτε αφορολόγητο ποσό για συντάξεις (για το έτος 2005 ανέρχεται σε 11.000 ευρώ).
- Να μην έχει παραιτηθεί ή στερηθεί, συνεπεία ανάκλησης με υπαιτιότητά του, του δικαιώματος εκμετάλλευσης περιπτέρου, κυλικείου εντός της προ της αίτησης, νέας παραχώρησης 3ετίας.

Παρατηρήσεις:

Δεν δικαιούνται αδείας κυλικείου, αλλά, μόνο περιπτέρου:
α)Τα Θύματα Ειρηνικής Περιόδου Ν.1370/44.
β)Οι Ανάπηροι και Θύματα Αγωνιστών Δημοκρατικού Στρατού Ν.1863/89.
γ) Οι Ανάπηροι και τα Θύματα Πολέμου Αμάχου Πληθυσμού Ν.812/43.

Οι παροχή αυτή χορηγείται από την κατά τόπο αρμόδια Νομαρχία.
Για λοιπές διευκρινήσεις οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να απευθύνονται στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση του τόπου κατοικίας τους.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας: http://www.mod.gr

8.18 Χορήγηση άδειας λιανικής πώλησης καπνοβιομηχανικών προϊόντων

Φορέας: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Θεσμικό Πλαίσιο: Ν. Δ. 1044/71, Ν. 1043/80

Δικαιούχοι:

α) Ανάπηροι πολέμου,
β) Ανάπηροι Ειρηνικής περιόδου Ν. 1370/44,
γ) Ανάπηροι Αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης,
δ) Θύματα Πολέμου,
ε) Θύματα Ειρηνικής περιόδου Ν. 1370/44.
(Όλοι οι ανωτέρω είναι δικαιούχοι, εφόσον λαμβάνουν πολεμική σύνταξη από το Γεν. Λογιστήριο του Κράτους).
στ) Κατ΄ εξαίρεση: 1. Ιδιώτες με διαρκή αναπηρία. 2. Ιδιώτες.

Προϋποθέσεις:

5ετής μόνιμη κατοικία, στον τόπο που πρόκειται να ασκήσουν το επάγγελμα του καπνοπώλου.

Παρατηρήσεις:

Η παροχή αυτή χορηγείται από την κατά τόπο αρμόδια Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Για λοιπές διευκρινήσεις οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να απευθύνονται στην Νομαρχιακή

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Αυτοδιοίκηση του τόπου κατοικίας τους.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας: http://www.mod.gr

8.19 Σχολάζοντα Περίπτερα

Φορέας: Ταμείο Αρωγής Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου (ΤΑΑΘΠ)

Θεσμικό Πλαίσιο: άρθρ.17 Ν.Δ.1044/71

Προϋποθέσεις:

Τρεις (3) μήνες μετά το θάνατο του δικαιούχου Αναπήρου ή Θύματος Πολέμου άδειας εκμετάλλευσης περιπτέρου ή κυλικείου, το Ταμείο Αρωγής Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου υπεισέρχεται στα δικαιώματά του μέχρι να παραχωρηθεί η άδεια από τη Νομαρχία σε άλλο δικαιούχο. Ο ενοικιαστής ή όποιος άλλος εκμεταλλεύεται την άδεια περιπτέρου ή κυλικείου οφείλει σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου να προσκομίσει ή να αποστείλει ταχυδρομικά στο ΤΑΑΘΠ στη Διεύθυνση Γριβαίων & Δελφών 5, Τ.Κ. 10680 Αθήνα, τα κατωτέρω.

Δικαιολογητικά:

- Αντίγραφο του ιδιωτικού συμφωνητικού εκμίσθωσης του περιπτέρου ή αίτηση για άδεια συνέχισης της εκμετάλλευσης, σε περίπτωση που δεν είχε ιδιωτικό συμφωνητικό.
- Ληξιαρχική πράξη θανάτου του δικαιούχου.

Επίσης, μετά την παρέλευση του τριμήνου από το θάνατο του δικαιούχου να καταθέτει τα μισθώματα στον υπ. αριθμ. 26555/3 λογαριασμό του ΤΑΑΘΠ στην Τράπεζα της Ελλάδος.

8.20΄Ίδρυση και Λειτουργία Κέντρων Υποστήριξης και Αποκατάστασης των ΑμεΑ

Φορέας: Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού.

Θεσμικό Πλαίσιο: ΠΔ 4-10/1995, άρθρο 24 περδ΄(ΦΕΚ 231Α)

Στους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού παρέχεται η δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας Κέντρων Υποστήριξης και Αποκατάστασης των Ατόμων με Αναπηρία, καθώς και η μελέτη και εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών αυτών.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης: http://www.ypes.gr
Ηλεκτρονική Διεύθυνση της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.: http://www.kedke.gr

8.21 Διευκολύνσεις κατά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος

Κοινωνικός τουρισμός και άλλες κοινωνικές παροχές.

Φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Θεσμικό Πλαίσιο: ΠΔ 351/2003, άρθρο 83 παρ. 3 (ΦΕΚ 316 Α)

Παρέχεται το δικαίωμα στους πολίτες με σωματική αναπηρία, κατά την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, να απευθύνονται στον δικαστικό αντιπρόσωπο ή σε μέλος της Εφορευτικής Επιτροπής, οι οποίοι υποχρεούνται να διευκολύνουν τους πολίτες αυτούς κατά την ψηφοφορία.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης: http://www.ypes.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ, ΧΡΟΝΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΑΛΛΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

9.1. Ειδικές άδειες υπαλλήλων του Δημοσίου, ΝΠΔΔ & ΟΤΑ που είναι ΄Ατομα με Αναπηρία.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 50 παρ. 2, 3 και 4 του ν.3528/2007 (ΦΕΚ26Α΄9/2/07).

- Υπάλληλοι που πάσχουν ή έχουν σύζυγο ή τέκνο που πάσχει από νόσημα, το οποίο απαιτεί τακτικές μεταγγίσεις αίματος ή χρήζει περιοδικής νοσηλείας, δικαιούνται ειδική άδεια με αποδοχές έως είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες το χρόνο, επιπλέον της κανονικής αδείας τους. Τα ανωτέρω νοσήματα καθορίζονται με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- Υπάλληλοι που έχουν τέκνα που πάσχουν από βαριά νοητική στέρηση ή σύνδρομο Down δικαιούνται την ανωτέρω άδεια των 22 εργάσιμων ημερών.
- Υπάλληλοι με ποσοστό αναπηρίας πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω δικαιούται από την υπηρεσία κάθε ημερολογιακό έτος, άδεια με αποδοχές έξι (6) εργάσιμων ημερών, επιπλέον της κανονικής αδείας τους.

9.2. Μειωμένο ωράριο εργασίας υπαλλήλων του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ που είναι ΄Ατομα με Αναπηρία ή έχουν παιδιά με αναπηρία ή σύζυγο με αναπηρία.

Θεσμικό πλαίσιο:
Ν.2527/1997 άρθρο 16 παρ.4 και 5(ΦΕΚ 806Α) ΠΔ/193/1998 άρθρο 5 (ΦΕΚ 84Α), Ν.3528/2007 (ΦΕΚ 26^{Α}΄9/2/07), άρθρο 53 παρ.2.

- Οι τακτικοί υπάλληλοι και οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και ΟΤΑ που έχουν παιδιά με πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία ή σύζυγο με αναπηρία 100% τον οποίο συντηρούν δικαιούνται μειωμένο ωράριο εργασίας κατά μία (1) ώρα την ημέρα με αποδοχές, εφόσον η αναπηρία των παιδιών είναι άνω του 67% και βεβαιώνεται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές.
- Οι τυφλοί ή παραπληγικοί - τετραπληγικοί υπάλληλοι του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, δικαιούνται μειωμένο ωράριο εργασίας κατά μία (1) ώρα την ημέρα με αποδοχές.
- Οι τυφλοί τηλεφωνητές του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ δικαιούνται μειωμένο ωράριο κατά δύο (2) ώρες την ημέρα, με αποδοχές.
- Υπάλληλοι - γονείς που είναι άγαμοι ή χήροι ή διαζευγμένοι ή έχουν αναπηρία 67% και άνω, το κατά μία ώρα μειωμένο ωράριο για τέκνα από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών που δικαιούνται το λαμβάνουν προσαυξημένο κατά έξι (6) μήνες ή αν δεν κάνουν χρήση του μειωμένου ωραρίου, και χρησιμοποιούν την

εννεάμηνη άδεια ανατροφής τότε η άδεια των εννέα (9) μηνών με αποδοχές που δικαιούνται προσαυξάνεται κατά ένα (1) μήνα.
Αν η σύζυγος του υπαλλήλου που έχει αναπηρία 67%, δεν εργάζεται ή δεν ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα, ο σύζυγος δεν δικαιούται να κάνει χρήση των ανωτέρω διευκολύνσεων, εκτός αν λόγω σοβαρής πάθησης ή βλάβης κριθεί ότι η σύζυγος είναι ανίκανη να αντιμετωπίζει τις ανάγκες ανατροφής του παιδιού, σύμφωνα με βεβαίωση της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται ο υπάλληλος.

9.3. Απόσπαση δημοσίων υπαλλήλων – γονέων παιδιών με αναπηρία.

Θεσμικό πλαίσιο: ν.3230/2004, άρθρο 12 (ΦΕΚ 44 τ.Α΄ 11-2-04)

- Μόνιμοι υπάλληλοι και υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που είναι γονείς ή έχουν την επιμέλεια ατόμων με αναπηρία, τα οποία φοιτούν σε σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα μεταγραφής σε άλλη σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η οποία εδρεύει στην πόλη όπου υπηρετεί ο γονέας ή ο έχων την επιμέλεια του ατόμου με αναπηρία, μπορούν να αποσπώνται σε δημόσιες υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού, στις πόλεις όπου σπουδάζουν τα άτομα με αναπηρία, για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο φοίτησης και μέχρι δύο (2) το πολύ εξάμηνα μετά τη λήξη τους.

9.4. Μετάταξη τυφλών τηλεφωνητών του Δημοσίου.

Θεσμικό πλαίσιο:ν.1586/1986, άρθρο 16 παρ. 4 (ΦΕΚ 37 τ.Α΄1986).

- Τυφλοί υπάλληλοι κλάδων τηλεφωνητών του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ, κάτοχοι τυπικού προσόντος κατηγορίας ΤΕ ή ΠΕ, μετατάσσονται, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις σε θέσεις κλάδων της κατηγορίας ΤΕ ή ΠΕ, αντίστοιχα, χωρίς μεταβολή των καθηκόντων που ασκούν.
  Για περισσότερες πληροφορίες, οι τυφλοί υπάλληλοι πρέπει να απευθύνονται στις Διευθύνσεις Διοικητικού των Υπηρεσιών που εργάζονται.

9.5. Ειδικές άδειες σε υπαλλήλους του ΟΤΕ που είναι ΄Ατομα με Αναπηρία.

Θεσμικό πλαίσιο: Εγκύκλιος ΟΤΕ αριθμ.43/27/11-2-93 Κεφ.Γ΄ παρ.12 και 14.

- Οι υπάλληλοι του Οργανισμού, που πάσχουν ή έχουν παιδί που πάσχει από νόσημα που απαιτεί τακτικές μεταγγίσεις, δικαιούνται κάθε ημερολογιακό έτος άδεια είκοσι δύο (22) εργάσιμων ημερών με αποδοχές, επιπλέον της κανονικής αδείας τους.
- Οι υπάλληλοι του Οργανισμού, που έχουν προσληφθεί με τον ν.2643/98 και έχουν αναπηρία πάνω από 50%, δικαιούνται κάθε ημερολογιακό έτος άδεια έξι (6) εργάσιμων ημερών με αποδοχές, επιπλέον της κανονικής αδείας τους.

9.6. Μεταθέσεις υπαλλήλων του ΟΤΕ που είναι ΄Ατομα με Αναπηρία

Θεσμικό πλαίσιο: Εγκύκλιος ΟΤΕ αριθμ.91132/718912/8-11-99

- Οι υπάλληλοι του Οργανισμού που είναι Άτομα με αναπηρία και έχουν ποσοστό αναπηρίας πάνω από 67% δεν μετατίθενται εκτός του νομού, στον οποίο τοποθετήθηκαν, εκτός αν υποβάλουν σχετική αίτηση.

9.7. Εξυπηρέτηση Ατόμων με Αναπηρία σε όλες τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας .

Θεσμικό πλαίσιο: Εγκύκλιος 7011/10/27/-νζ/2-12-2000, του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

Η εξυπηρέτηση περιλαμβάνει:

- Διευκόλυνση στάθμευσης των οχημάτων τους πλησίον των αστυνομικών καταστημάτων.
- Εξασφάλιση πρόσβασης στα καταστήματα των αστυνομικών υπηρεσιών.
- Προτεραιότητα εξυπηρέτησης και διάθεση καθισμάτων κατά το χρόνο παραμονής τους.
- Αναζήτηση κατάλληλων ατόμων προς διευκόλυνση της επικοινωνίας τους με την Υπηρεσία.
- Διάθεση χαρτοσήμων κλπ στον ίδιο χώρο, ώστε να μην μετακινούνται εντός του καταστήματος της Υπηρεσίας.
- Άμεση χορήγηση βεβαιώσεων και πιστοποιητικών.
- Επίδοση των ως άνω βεβαιώσεων στην κατοικία τους, εφόσον τούτο επιβάλλεται.
- Έκδοση δελτίων ταυτότητας και θεώρηση γνησίου υπογραφής στην κατοικία τους, όταν είναι αδύνατη η μετακίνησή τους.
- Λήψη καταθέσεων και διενέργεια άλλων προανακριτικών πράξεων στην κατοικία τους για τους ως άνω λόγους.
- Εγκατάσταση και λειτουργία ειδικών συστημάτων επικοινωνίας.

9.8. Εξέταση Ατόμων με Αναπηρία ως μαρτύρων.

Θεσμικό πλαίσιο: Κώδικας Ποινικής Δικονομίας , άρθρο 215.

- Στην κατοικία τους εξετάζονται οι μάρτυρες που λόγω ασθένειας ή γηρατειών δεν μπορούν να εμφανιστούν στο ακροατήριο.

9.9. Πρόσθετη άδεια 30 ημερών, ετησίως, με πλήρεις αποδοχές στους εργαζόμενους αναπήρους που εγκρίνονται για Λουτροθεραπεία ή Αεροθεραπεία.

Θεσμικό πλαίσιο: ΑΝ. 1324/49 (άρθρο 53) και Εγκύκλιος Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

Δικαιούχοι:

- Ανάπηροι πολέμου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων.
- Ανάπηροι Ειρηνικής περιόδου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων, οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι ένεκα της Υπηρεσίας τους.
- Ανάπηροι Αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης.

Δικαιολογητικά:

- Γνωμάτευση της Υγειονομικής Επιτροπής του Νομού τους, βάσει της οποίας εγκρίθηκε η Λουτροθεραπεία ή Αεροθεραπεία.
- Αναπηρική ταυτότητα.

Διαδικασία:

- Η γνωμάτευση της Υγειονομικής Επιτροπής και η αναπηρική ταυτότητα επιδεικνύονται στο αρμόδιο γραφείο της ΔΕΠΑΘΑ και αμέσως χορηγείται η βεβαίωση για την πρόσθετη άδεια, την οποία, εν συνεχεία, προσκομίζουν στην Υπηρεσία που εργάζονται.

9.10. Αναβολή κατάταξης στις Ένοπλες Δυνάμεις για λόγους υγείας.

Θεσμικό πλαίσιο: ν.3421/2005 (ΦΕΚ 302 τ.Α΄).

Αναβάλλεται η εκπλήρωση της στρατιωτικής υποχρέωσης όσων κρίνεται ότι αδυνατούν προσωρινά να εκπληρώσουν την υποχρέωση αυτή για λόγους υγείας. Η αναβολή μπορεί να διαρκέσει δύο έτη συνολικά και μπορεί να χορηγείται και τμηματικά κατά έτη ή εξάμηνα.

Διαδικασία:

Η αρμοδιότητα για τη χορήγηση ανήκει στα ειδικά στρατολογικά συμβούλια και στις υγειονομικές επιτροπές των Ενόπλων Δυνάμεων. Μετά τη λήξη της αναβολής οι στρατεύσιμοι κατατάσσονται με την πρώτη υπόχρεη Εκπαιδευτική Σειρά Στρατευσίμων Οπλιτών (ΕΣΣΟ).
Η υγειονομική εξέταση και επανεξέταση των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο, γίνεται από τις υγειονομικές επιτροπές των Ενόπλων Δυνάμεων. Η εξέταση αυτή μπορεί να γίνεται και χωρίς την αυτοπρόσωπη παρουσίαση των παραπεμπομένων , εφόσον σοβαροί λόγοι υγείας δεν επιτρέπουν τη μετακίνησή τους στην έδρα των επιτροπών.

9.11. Στρατιωτική θητεία πλησίον της κατοικίας των αναπήρων γονέων.

Θεσμικό πλαίσιο: ν.3421/2005 (ΦΕΚ 302 τ.Α΄).

Δικαιούχοι:

- Οι οπλίτες που έχουν γονέα με βαριά κινητική αναπηρία, τουλάχιστον, σε ποσοστό 67% και άνω ή είναι τυφλός, μετά από τη βασική εκπαίδευση, υπηρετούν πλησίον της κατοικίας των γονέων τους εφόσον υπάρχει μονάδα ή στην πλησιέστερη μονάδα υπό την προϋπόθεση ότι συνοικούν με τους γονείς τους.

Δικαιολογητικά:

- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
- Ιατρικά δικαιολογητικά για το γονέα με αναπηρία.

Αρμόδια Υπηρεσία:

- Στρατιωτική μονάδα

9.12. Απαλλαγή από την υποχρέωση στράτευσης για λόγους υγείας (Προσωρινή ή μόνιμη).

Θεσμικό πλαίσιο: ν.3421/2005 (ΦΕΚ 302 τ.Α΄).

Απαλλάσσονται από την υποχρέωση στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης ορισμένες κατηγορίες στρατευσίμων και οπλιτών.

Δικαιούχοι:

- Όσοι κρίνονται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές ή συμβούλια των Ενόπλων Δυνάμεων ακατάλληλοι για στράτευση για λόγους υγείας.
- Ο χήρος πατέρας ενός, τουλάχιστον, ζώντος ανήλικου ή ανίκανου για κάθε εργασία άγαμου τέκνου, εφόσον επιθυμεί.
- Ο πατέρας ενός, τουλάχιστον, ζώντος ανήλικου ή ανίκανου για κάθε εργασία άγαμου τέκνου, ο οποίος έχει σύζυγο ανίκανη για κάθε εργασία, εφόσον επιθυμεί.
- Ο μόνος ή ο μεγαλύτερος γιος γονέων που έχουν πεθάνει , ο οποίος έχει ένα, τουλάχιστον, άγαμο και ανήλικο ή άγαμο και ανίκανο για κάθε εργασία αδελφό ή αδελφή, εφόσον επιθυμεί.

Δικαιολογητικά:

- Ιατρικά δικαιολογητικά από τα οποία να προκύπτουν σημαντικά προβλήματα υγείας.
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης για όσους επικαλούνται την ιδιότητα αδελφού, γονέα ή τέκνου, που είναι ανίκανος για εργασία.

Αρμόδια Υπηρεσία:

- Αρμόδιες για την χρήση ακαταλληλότητας για λόγους υγείας είναι οι Υγειονομικές Επιτροπές των Ενόπλων Δυνάμεων.
- Αρμόδια για την κρίση της ανικανότητας ή μη για κάθε εργασία, όσων επικαλούνται ανικανότητα για εργασία, είναι η πλησιέστερη στον τόπο διαμονής τους επιτροπή απαλλαγών του Στρατού Ξηράς. Ειδικά, για τους διαμένοντες στο νομό Αττικής, αρμόδια είναι η Επιτροπή Απαλλαγών Αθηνών (ΕΑΑ) ή η Ανωτάτη Ναυτικού Υγειονομική Επιτροπή (ΑΝΥΕ) ή η Ανωτάτη Αεροπορική Υγειονομική Επιτροπή (ΑΑΥΕ), εφόσον ο αιτών τη μεταφορά στους υπόχρεους μειωμένης στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης ανήκει στο Στρατό Ξηράς , στο Πολεμικό Ναυτικό ή στην Πολεμική Αεροπορία αντίστοιχα.

9.13. Μειωμένη στρατεύσιμη στρατιωτική υποχρέωση για λόγους υγείας.

Θεσμικό πλαίσιο: ν.3421/2005 (ΦΕΚ 302 τ.Α΄).

Μειωμένη στρατεύσιμη στρατιωτική υποχρέωση εφόσον επιθυμούν έχουν, μεταξύ των άλλων, οι κατωτέρω κατηγορίες οπλιτών:

1. Εξάμηνης διάρκειας.

   Δικαιούχοι:

- Ο μόνος ή μεγαλύτερος γιος, του οποίου και οι δύο γονείς είναι ανίκανοι για κάθε εργασία ή έχουν συμπληρώσει το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας τους ή διατελούν σε χηρεία.
- ΄Οσοι έχουν σύζυγο ανίκανη για κάθε εργασία.

2. Εννεάμηνης διάρκειας

Δικαιούχοι:

- Ο μόνος ή μεγαλύτερος γιός γονέα που είναι ανίκανος για κάθε εργασία.

Δικαιολογητικά:

- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
- Πιστοποιητικά υγείας τα οποία αποδεικνύουν την ανικανότητα για εργασία.

Αρμόδια Υπηρεσία:

- Αρμόδια στρατολογικά γραφεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

10.1. Αθλητισμός Ατόμων με Αναπηρία

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 2725/1999 άρθρο 29 (Φ.Ε.Κ. 121 Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί συμπληρωθεί και ισχύει με τους Ν. 2947/2001 άρθρο 18 παρ. 2, 3, 4, 5 (Φ.Ε.Κ. 228 Α΄), Ν. 3057/2002 άρθρο 78 παρ. 7, 7β (Φ.Ε.Κ. 239 Α΄), Ν. 3207/2003 άρθρο 8 παρ. 15 (Φ.Ε.Κ. 302 Α΄), Π.Δ. 22/2004 άρθρα 5 και 7 παρ. 1 (Φ.Ε.Κ. 16 Α΄), Ν. 3262/2004 άρθρο 28 παρ. 3, 4, 5 (Φ.Ε.Κ. 173 Α΄).

Γενικά

1. Ο Αθλητισμός των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) είναι ένας ιδιαίτερος τομέας άθλησης, που τελεί υπό την προστασία του Κράτους.
2. Για την ανάπτυξη του αθλητισμού των ΑμεΑ ιδρύονται σωματεία και ομοσπονδίες, που αναγνωρίζονται ως αθλητικές, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία.
3. Ειδικότερα, για να χορηγηθεί η ειδική αθλητική αναγνώριση σε σωματείο ΑμεΑ, πρέπει αυτό να έχει λάβει μέρος σε ένα Πανελλήνιο Πρωτάθλημα ΑμεΑ την τελευταία διετία και ο συνολικός αριθμός των αθλητών του να μην είναι μικρότερος από δεκαπέντε (15).
Αν το αθλητικό σωματείο διατηρεί τμήμα ομαδικού αθλήματος, ο αριθμός των αθλητών του πρέπει να είναι, τουλάχιστον, ίσος με τον αναγκαίο αριθμό τακτικών και αναπληρωματικών που απαιτούνται από τους κανονισμούς του αθλήματος για συμμετοχή σε αγώνες. Ο αριθμός των μελών του Δ.Σ. του σωματείου δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερος από πέντε (5) και μεγαλύτερος από εννέα (9).
4. Ειδικά για τις κατηγορίες αναπηριών που καλύπτει η Διεθνής Παραολυμπιακή Επιτροπή (Ι.Ρ.C.), αναγνωρίζεται μια μόνο αθλητική ομοσπονδία με την ονομασία Εθνική Αθλητική Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρίες. Ο αριθμός των μελών του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερος από έντεκα (11) μέλη και μεγαλύτερος από δεκαπέντε (15) μέλη. Στο Δ.Σ. της Ομοσπονδίας όλες οι κατηγορίες αναπηριών εκπροσωπούνται με ένα μέλος, τουλάχιστον, κατά κατηγορία αναπηρίας. Μέλη του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας εκλέγονται οι πρώτοι πλειοψηφήσαντες κατά κατηγορία αναπηρίας. Τα υπόλοιπα μέλη εκλέγονται κατά σειρά επιτυχίας.
Ειδικά, για την κατηγορία ΑμεΑ Κωφών, που καλύπτει η Διεθνής Επιτροπή Αθλητισμού Κωφών (C.I.S.S.), αναγνωρίζεται μία αθλητική Ομοσπονδία Κωφών, με έδρα την Αθήνα που πρέπει υποχρεωτικώς να έχει ως μέλη τουλάχιστον πέντε (5) αθλητικά σωματεία κωφών και η οποία εκπροσωπεί τη χώρα μας στην C.I.S.S. Αθλητές ΑμεΑ Κωφοί συμμετέχουν σε διεθνείς διοργανώσεις που αναγνωρίζει η Διεθνής Επιτροπή Αθλητισμού Κωφών (C.I.S.S.).
Το άθλημα της καλαθοσφαίρισης σε αναπηρικό αμαξίδιο εξακολουθεί να υπάγεται στην ήδη υφιστάμενη Ομοσπονδία Σωματείων Ελλήνων Καλαθοσφαιριστών με Καρότσι (Ο.Σ.Ε.Κ.Κ.), η οποία τυγχάνει μέλος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης σε αναπηρικό αμαξίδιο (I.W.B.F.).
5. Πρόσωπα με αναπηρίες μπορούν να ενταχθούν στη δύναμη αθλητών αθλητικού σωματείου ΑμεΑ. Ο χαρακτηρισμός προσώπου με αναπηρία ως αθλητή ενός ή

περισσότερων αθλημάτων γίνεται από ειδική επιτροπή, που συγκροτείται από την οικεία αθλητική ομοσπονδία.
6. Επιτρέπεται, εξαιρετικώς, σε άτομα με αναπηρίες που είναι εν ενεργεία αθλητές:
α) να γίνονται μέλη των αθλητικών σωματείων τους και να εκλέγονται στη διοίκησή τους,
β) να αντιπροσωπεύουν το αθλητικό σωματείο τους στις γενικές συνελεύσεις αθλητικής ένωσης και ομοσπονδίας.
Δεν επιτρέπεται αθλητές να θέτουν υποψηφιότητα ή να εκλέγονται σε διοικητικά όργανα της ένωσης ή της ομοσπονδίας, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο όργανο ή επιτροπή που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση στην οποία συμμετέχουν. Αθλητές, που έχουν εκλεγεί στο Δ.Σ. αθλητικής ομοσπονδίας ΑμεΑ, εκπίπτουν από μέλη της διοίκησής της και τη θέση τους καταλαμβάνει το αναπληρωματικό μέλος.
7. Η άσκηση του επαγγέλματος του προπονητή ΑμεΑ επιτρέπεται, μόνο, στον κάτοχο ειδικής άδειας. Για τη χορήγηση ειδικής άδειας άσκησης του επαγγέλματος του προπονητή ΑμεΑ απαιτείται πτυχίο ΤΕΦΑΑ ή ισότιμης σχολής του εξωτερικού. Τα άτομα με αναπηρίες που ως αθλητές κατέκτησαν 1η έως 8η θέση σε Ολυμπιακούς Αγώνες και 1η έως 3η θέση σε παγκόσμιους αγώνες επιτρέπεται να ασκούν το επάγγελμα του προπονητή, ύστερα από φοίτηση σε ειδική σχολή.
8. Διαιτητές και κριτές σε αγώνες ΑμεΑ ορίζονται διαιτητές και κριτές του οικείου αθλήματος, οι οποίοι έχουν παρακολουθήσει ειδικά σεμινάρια της αντίστοιχης αθλητικής ομοσπονδίας ΑμεΑ.
9. Έχει ιδρυθεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την ονομασία "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ" (Ε.Π.Ε.). Στην ολομέλεια της διοίκησης της Ε.Π.Ε. μετέχουν πέντε (5) εκλεγμένοι αντιπρόσωποι της Εθνικής Αθλητικής Ομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρίες, που εκπροσωπούν ισότιμα τις κατηγορίες αναπηριών όπως αυτές προβλέπονται από τη Διεθνή Παραολυμπιακή Επιτροπή (Ι.Ρ.Ε.), καθώς και:
- ένας εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Σωματείων Ελλήνων Καλαθοσφαιριστών με καρότσι (Ο.Σ.Ε.Κ.Κ.), που ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. αυτής,
- ένας εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού,
- τρεις Παραολυμπιονίκες, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού,
- τρεις (3) προσωπικότητες κύρους, οι οποίες ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού.
Η ολομέλεια της διοίκησης της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής εκλέγει, μεταξύ των μελών της, τον Πρόεδρο, τον Α΄ και Β΄ Αντιπρόεδρο, το Γενικό Γραμματέα, τον Ταμία, τον Έφορο και τον υπεύθυνο των Δημοσίων Σχέσεων αυτής, που συγκροτούν επταμελή εκτελεστική επιτροπή, στην οποία εκπροσωπούνται όλες οι κατηγορίες αναπηριών που καλύπτει η Διεθνής Παραολυμπιακή Επιτροπή (Ι.Ρ.Ε.).
Οι σκοποί της Επιτροπής είναι οι ακόλουθοι:
α) Εκπροσωπεί τη χώρα μας στη Διεθνή Παραολυμπιακή Επιτροπή.
β) Εισηγείται νομοθετικές ρυθμίσεις και τροποποιήσεις για όλα τα ζητήματα που αφορούν τον αθλητισμό ΑμεΑ.
γ) Εντοπίζει τις ελλείψεις και παρακολουθεί, σε συνεργασία με το Εθνικό Συμβούλιο Αθλητικού Σχεδιασμού ή κάθε αρμόδιο φορέα, την πορεία των εργασιών εκσυγχρονισμού των παλαιών αθλητικών χώρων, ώστε να εξασφαλιστεί η προσπελασιμότητα των κινητικά αναπήρων και των τυφλών αθλητών.
δ) Φροντίζει για την προβολή των αθλητικών εκδηλώσεων και πρωταθλημάτων ΑμεΑ, με κάθε πρόσφορο μέσο.

ε) Φροντίζει για την καλή προετοιμασία των εθνικών ομάδων, τη συμμετοχή τους σε διεθνείς αγώνες και στους Παραολυμπιακούς Αγώνες.
στ) Γνωμοδοτεί για το ύψος της επιχορήγησης της Εθνικής Αθλητικής Ομοσπονδίας ΑμεΑ και για τα κριτήρια της κατανομής της επιχορήγησης στις κατηγορίες αναπηριών.
ζ) Γνωμοδοτεί για τα κριτήρια επιχορηγήσεων των αθλητικών σωματείων ΑμεΑ.
Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τους σκοπούς, την οργάνωση, τη διοίκηση, την άσκηση και κατανομή αρμοδιοτήτων, τον τρόπο λήψης των αποφάσεων, τη λειτουργία, τη διαχείριση, τους πόρους, τον αριθμό και τα προσόντα του προβλεπόμενου προσωπικού, τον τρόπο κάλυψης των θέσεων, τη διάρθρωση των υπηρεσιών, την υπηρεσιακή κατάσταση και κάθε ζήτημα σχετικό με τη λειτουργία της Ε.Π.Ε.
Για τη στελέχωση της Ε.Π.Ε. επιτρέπεται η απόσπαση προσωπικού που υπηρετεί, με κάθε είδους σχέση, στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, καθώς και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμών. Η απόσπαση γίνεται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, με κοινή απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και του οικείου Υπουργού, χωρίς να απαιτείται γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου.
10. Ο χρόνος απασχόλησης των καθηγητών φυσικής αγωγής-προπονητών, αθλητές των οποίων κατέλαβαν από την πρώτη μέχρι την όγδοη θέση σε Παραολυμπιακούς Αγώνες και από την πρώτη έως την έκτη θέση σε Παγκόσμιους ή Πανευρωπαϊκούς Αγώνες, για το διάστημα κατά το οποίο δεν λειτουργεί αντίστοιχη ομοσπονδία, πιστοποιείται απευθείας από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.
11. Η Εθνική Αθλητική Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρίες δικαιούνται λόγω των αναγκών της να προσλαμβάνει σε κάθε περίπτωση ειδικό συνεργάτη.

10.2 Παροχές στα Άτομα με Αναπηρία που είναι διακεκριμένοι αθλητές

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 2725/1999, άρθρο 34 παρ. 1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 26, 28 (Φ.Ε.Κ. 121 Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί συμπληρωθεί και ισχύει με τους Ν. 3057/2002 άρθρο 75 παρ. 3, 5, 6, 7, (Φ.Ε.Κ. 239 Α΄), Ν. 3207/2003 άρθρο 8 παρ. 15δ, 15ε, 15ι, 15στ, 15ζ (Φ.Ε.Κ. 302 Α΄), Π.Δ. 104/2005 άρθρο 2 παρ. 1γ (Φ.Ε.Κ. 137 Α΄), Ν. 3467/2006 άρθρο 26 παρ.1 (Φ.Ε.Κ. 128 Α΄). Ν. 2525/1997 άρθρο 2 παρ. 3 (Φ.Ε.Κ. 188 Α΄), Ν. 2527/1997 άρθρο 1 (Φ.Ε.Κ. 206 Α΄), Ν. 2909/2001 άρθρο 1 παρ. 2 (Φ.Ε.Κ. 90 Α΄), Ν. 3404/2005 άρθρο 15 παρ. 1, 2, 3 (Φ.Ε.Κ. 260 Α΄).

Για τους αθλητές που σημειώνουν εξαιρετικές αγωνιστικές διακρίσεις σε ατομικά ή ομαδικά αθλήματα, προβλέπονται:

Α. ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ

Οι αθλητές ή αθλήτριες που καταλαμβάνουν ή έχουν καταλάβει μια από τις οκτώ (8) πρώτες θέσεις σε οποιοδήποτε ατομικό ή ομαδικό άθλημα σε θερινούς ή χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες ή σε Ολυμπιακούς Αγώνες για άτομα με αναπηρίες δικαιούνται χορήγησης αδειών πρακτορείων προγνωστικών αγώνων ποδοσφαίρου, ΛΟΤΤΟ, κρατικών λαχείων και ιπποδρομιακών στοιχημάτων, κατά παρέκκλιση, των ειδικών διατάξεων που ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις χορήγησης των αδειών αυτών. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, καθορίζονται οι λεπτομέρειες χορήγησης των αδειών αυτών.

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ

Β1. Διακρινόμενοι αθλητές και προπονητές

Με την υπουργική απόφαση αριθμ. 14771/2000 (Φ.Ε.Κ. 669 Β΄) ορίζονται οι προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία και κάθε άλλο συναφές θέμα για την εκκαθάριση και την καταβολή της οικονομικής επιβράβευσης. τόσο σε διακρινόμενους αθλητές όσο και σε προπονητές.

Ειδικότερα:

α) Αθλητές, και προπονητές των οποίων αθλητής ή ομάδα σημειώνουν μία τουλάχιστον από τις κατωτέρω εξαιρετικές αγωνιστικές διακρίσεις:

- κατάκτηση 1ης έως και 8ης νίκης σε Παγκόσμια Πρωταθλήματα ανδρών γυναικών, νέων ανδρών γυναικών, εφήβων νεανίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες ομοσπονδίες ή σε παγκόσμιους σχολικούς αγώνες.
- επίτευξη ή ισοφάριση παγκόσμιας επίδοσης ανδρών, γυναικών, νέων ανδρών γυναικών, εφήβων νεανίδων σε αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες,
- κατάκτηση 1ης έως και 6ης νίκης σε Ευρωπαϊκά Πρωταθλήματα ανδρών, γυναικών, νέων ανδρών γυναικών, εφήβων νεανίδων σε άθλημα που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες,
- επίτευξη ή ισοφάριση ευρωπαϊκής επίδοσης ανδρών, γυναικών, νέων ανδρών γυναικών, εφήβων νεανίδων σε αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες.

σε ατομικά ή ομαδικά αθλήματα (Ολυμπιακούς Αγώνες, Παγκόσμια και Ευρωπαϊκά Πρωταθλήματα), πλην της διάκρισης σε παγκόσμιους σχολικούς αγώνες, λαμβάνουν οικονομική επιβράβευση.

Συγκεκριμένα:

Ύψος οικονομικής επιβράβευσης αθλητών και προπονητών:

1. Για τους αθλητές ομαδικών αθλημάτων ή ομαδικών αγωνισμάτων ατομικών αθλημάτων το ύψος της οικονομικής επιβράβευσης ορίζεται ίσο με ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) της αντίστοιχης ατομικού αθλήματος ή ατομικού αγωνίσματος επί τον αριθμό όσων δικαιούνται συμμετοχή στους αγώνες και επιμερίζεται στους αθλητές που πήραν μέρος σε αυτούς, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τον κανονισμό εθνικών ομάδων της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας.
2. Σε παγκόσμια και ευρωπαϊκά πρωταθλήματα ατομικών αθλημάτων και αγωνισμάτων, όπου η συμμετοχή ανά άθλημα, αγώνισμα και κατηγορία είναι μικρότερη των δέκα πέντε (15) κρατών ή μικρότερη των είκοσι (20) αθλητών, η οικονομική επιβράβευση κάθε διάκρισης καθορίζεται με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου τμήματος της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, στο 20% έως 50% της οικονομικής επιβράβευσης που προβλέπεται για την αντίστοιχη διάκριση.

Ως Παγκόσμιο ή Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα θεωρείται μία και μόνο διοργάνωση που διεξάγεται περιοδικά σύμφωνα με τους ισχύοντες διεθνείς κανονισμούς του οικείου

αθλήματος. Όταν σε κάποια κατηγορία ηλικιών και φύλου γίνονται δύο ή περισσότερα πρωταθλήματα, λαμβάνεται υπόψη η σημαντικότερη διοργάνωση που ορίζεται από την οικεία ομοσπονδία. Για να ληφθεί υπόψη οποιαδήποτε αγωνιστική διάκριση πρέπει ο αριθμός των συμμετασχόντων αθλητών στο αγώνισμα ή το άθλημα σε όλες τις φάσεις της διοργάνωσης να είναι διπλάσιος της νίκης που επιβραβεύεται. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός αριθμός των συμμετασχόντων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από έξι (6) αθλητές ή ομάδες.
3. Σε αθλητή ή ομάδα που σημειώνει περισσότερες από μία διακρίσεις μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος χορηγείται η οικονομική επιβράβευση της μεγαλύτερης διάκρισης προσαυξημένη με ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της οικονομικής επιβράβευσης που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις άλλες διακρίσεις.
4. Στο προπονητή, του οποίου αθλητής ή ομάδα σημείωσε μία από τις διακρίσεις που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, χορηγείται ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) της οικονομικής επιβράβευσης που προβλέπεται για τον αθλητή ατομικού αγωνίσματος. Σε περίπτωση που περισσότεροι του ενός αθλητές ή ομάδες του ίδιου προπονητή σημειώσουν μια από τις παραπάνω διακρίσεις, το χορηγούμενο στον προπονητή ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) υπολογίζεται επί της μεγαλύτερης από τις διακρίσεις που σημείωσαν οι αθλητές ή οι ομάδες του και προσαυξάνεται κατά ποσοστό πέντε της εκατό (5%) της οικονομικής επιβράβευσης που προβλέπεται για τις διακρίσεις που σημείωσαν οι υπόλοιποι αθλητές ή ομάδες του ίδιου προπονητή.
5. Στα ομαδικά αθλήματα ο αθλητής πρέπει να έχει συμμετάσχει σε περισσότερους από τους μισούς αγώνες της διοργάνωσης. Σε διοργανώσεις, που διεξάγονται κατά φάσεις, οι συμμετοχές στους αγώνες υπολογίζονται με βάση το άθροισμα όλων των αγώνων των φάσεων.

Δικαιολογητικά:

1. Για την εκκαθάριση και καταβολή της οικονομικής επιβράβευσης απαιτούνται:
α) Αίτηση του ενδιαφερόμενου αθλητή που σημείωσε εξαιρετική αγωνιστική διάκριση ή του προπονητή του οποίου αθλητής ή ομάδα σημείωσε μία από τις προβλεπόμενες εξαιρετικές διακρίσεις. Η αίτηση υποβάλλεται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού μέσα στον Ιανουάριο μήνα του επόμενου έτους, από εκείνο που πραγματοποιήθηκε η διάκριση. Η προθεσμία αυτή ορίζεται ως αποκλειστική.
β) Βεβαίωση της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.), προκειμένου για αθλητές, ότι ο αθλητής έχει γραφτεί στον ειδικό πίνακα που τηρείται σε αυτήν, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην αριθμ 30952/1999 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Φ.Ε.Κ. 44 Β΄), με μνεία ότι το αγώνισμα ή άθλημα περιλαμβάνεται στο εκάστοτε ισχύον πρόγραμμα Ολυμπιακών Αγώνων και η διάκριση δεν επιτεύχθηκε σε Παγκόσμιους Σχολικούς Αγώνες. Σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί η απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Γ.Γ.Α. για την εγγραφή του ενδιαφερόμενου αθλητή στον ειδικό πίνακα, απαιτείται βεβαίωση της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας ότι ο ενδιαφερόμενος αθλητής σημείωσε τη συγκεκριμένη αγωνιστική διάκριση όπως αυτές προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, με μνεία ότι το αγώνισμα ή άθλημα περιλαμβάνεται στο εκάστοτε ισχύον πρόγραμμα Ολυμπιακών Αγώνων και η διάκριση δεν επιτεύχθηκε σε Παγκόσμιους Σχολικούς Αγώνες.
γ) Βεβαίωση της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας, προκειμένου για προπονητές, από την οποία να προκύπτει ότι ο ενδιαφερόμενος προπονητής ήταν προπονητής του συγκεκριμένου αθλητή ή της ομάδας που σημείωσε μία και ποια από τις διακρίσεις που

προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, η χρονολογία διεξαγωγής του αγωνίσματος ή αθλήματος καθώς και ότι το αγώνισμα ή άθλημα περιλαμβάνεται στο ισχύον πρόγραμμα Ολυμπιακών Αγώνων και η διάκριση δεν επιτεύχθηκε σε παγκόσμιους σχολικούς αγώνες.

Επιπροσθέτως:

- Οι οικονομικές επιβραβεύσεις που προβλέπονται για τους αθλητές με αναπηρίες ισχύουν και για τους κωφούς αθλητές.
- Στο συνοδό–αθλητή των τυφλών παραολυμπιονικών που αγωνίζονται μαζί όπου απαιτείται στο αγώνισμά τους, χορηγείται το 30% της οικονομικής επιβράβευσης που προβλέπεται για τον τυφλό παραολυμπιονίκη αθλητή εφόσον σημειώνουν τις κατάκτηση 1ης έως και 8ης νίκης σε θερινούς ή χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες.

Β2. Διακρινόμενοι μεταμοσχευμένοι ή αιμοκαθαιρόμενοι αθλητές και προπονητές αυτών.

Με την υπουργική απόφαση αριθμ. 8905/2004 (Φ.Ε.Κ. 669 Β΄) ορίζονται οι προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία και κάθε άλλο συναφές θέμα για την εκκαθάριση και την καταβολή της οικονομικής επιβράβευσης τόσο σε μεταμοσχευμένα ή αιμοκαθαιρόμενα πρόσωπα όσο και σε προπονητές αυτών.
Ειδικότερα:

Προϋποθέσεις παροχής:

α) μεταμοσχευμένα ή αιμοκαθαιρόμενα πρόσωπα, εφόσον είναι αθλητές αθλητικών σωματείων που σημειώνουν μία τουλάχιστον από τις εξαιρετικές αγωνιστικές διακρίσεις που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, πλην της περίπτωσης της κατάκτησης της 1ης έως και 8ης νίκης σε θερινούς ή χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες σε αγωνίσματα ατομικών αθλημάτων ή σε ομαδικά αθλήματα που περιλαμβάνονται στο εκάστοτε ισχύον επίσημο πρόγραμμα της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Μεταμοσχευμένων, W.T.G.F. (World Transplant Games Federation), ή της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Αθλητισμού Μεταμοσχευμένων και Αιμοκαθαιρόμενων E.T.D.S.F. (European Transplant Dialysis Sports Federation) πλην της διάκρισης σε παγκόσμιους σχολικούς αγώνες
β) προπονητές των οποίων μεταμοσχευμένος ή αιμοκαθαιρόμενος αθλητής ή ομάδα σημειώνει μία από τις διακρίσεις που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, πλην της περίπτωσης της κατάκτησης της 1ης έως και 8ης νίκης σε θερινούς ή χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες.

Ύψος οικονομικής επιβράβευσης μεταμοσχευμένων ή αιμοκαθαιρόμενων αθλητών και προπονητών:

1. Για τους μεταμοσχευμένους αιμοκαθαιρόμενους αθλητές ομαδικών αθλημάτων ή ομαδικών αγωνισμάτων ατομικών αθλημάτων το ύψος της οικονομικής επιβράβευσης ορίζεται ίση με ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) της αντίστοιχης ατομικού αθλήματος ή ατομικού αγωνίσματος επί τον αριθμό όσων δικαιούνται συμμετοχή στους αγώνες και

επιμερίζεται στους αθλητές που πήραν μέρος σε αυτούς, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από τον κανονισμό εθνικών ομάδων της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας.
2. Σε παγκόσμια και ευρωπαϊκά πρωταθλήματα ατομικών αθλημάτων και αγωνισμάτων, όπου η συμμετοχή ανά άθλημα, αγώνισμα και κατηγορία είναι μικρότερη των δέκα πέντε (15) κρατών ή μικρότερη των είκοσι (20) αθλητών, η οικονομική επιβράβευση κάθε διάκρισης καθορίζεται με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου τμήματος της Γ.Γ.Α., στο 20% έως 50% της οικονομικής επιβράβευσης που προβλέπεται για την αντίστοιχη διάκριση.
3. Σε μεταμοσχευμένο ή αιμοκαθαιρόμενο αθλητή ή ομάδα που σημειώνει περισσότερες από μία διακρίσεις μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος χορηγείται η οικονομική επιβράβευση της μεγαλύτερης διάκρισης προσαυξημένη με ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της οικονομικής επιβράβευσης που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις άλλες διακρίσεις.
4. Στον προπονητή του οποίου μεταμοσχευμένος ή αιμοκαθαιρόμενος αθλητής ή ομάδα σημείωσε μία από τις διακρίσεις που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, χορηγείται ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) της οικονομικής επιβράβευσης που προβλέπεται για τον αθλητή ατομικού αγωνίσματος. Σε περίπτωση που ο ίδιος αθλητής ή περισσότεροι του ενός αθλητές ή ομάδες του ίδιου προπονητή σημειώσουν μια από τις παραπάνω διακρίσεις, το χορηγούμενο στον προπονητή ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου υπολογίζεται επί της μεγαλύτερης από τις διακρίσεις που σημείωσαν οι αθλητές του και προσαυξάνεται κατά ποσοστό (5%) πέντε της εκατό για καθεμία από τις υπόλοιπες διακρίσεις. Στην περίπτωση των κλάδων άθλησης, στους οποίους, εκτός από τον προπονητή, απασχολήθηκε και χορογράφος, η οικονομική επιβράβευση του άρθρου αυτού επιμερίζεται μεταξύ τους κατ' ίσα μέρη. Στην περίπτωση κατά την οποία στην επίτευξη της διάκρισης έχουν συμβάλει περισσότεροι από ένας προπονητές ή άλλοι επιστημονικοί συνεργάτες, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του αθλήματος ή του αγωνίσματος, το ποσοστό της οικονομικής επιβράβευσης μπορεί να επιμερισθεί ανάλογα και σε περισσότερα πρόσωπα σύμφωνα με τις πιο πάνω ιδιότητες, κατά τα προβλεπόμενα στον κανονισμό εθνικών ομάδων της οικείας ομοσπονδίας.
5. Στα ομαδικά αθλήματα ο μεταμοσχευμένος ή αιμοκαθαιρόμενος αθλητής πρέπει να έχει συμμετάσχει σε περισσότερους από τους μισούς αγώνες της διοργάνωσης. Σε διοργανώσεις, που διεξάγονται κατά φάσεις, οι συμμετοχές στους αγώνες υπολογίζονται με βάση το άθροισμα όλων των αγώνων των φάσεων.

Δικαιολογητικά:

1. Για την εκκαθάριση και καταβολή της οικονομικής επιβράβευσης απαιτούνται:
α) Αίτηση του δικαιούχου μεταμοσχευμένου ή αιμοκαθαιρόμενου αθλητή που σημείωσε εξαιρετική αγωνιστική διάκριση ή του προπονητή του οποίου μεταμοσχευμένος ή αιμοκαθαιρόμενος αθλητής ή ομάδα σημείωσε μία από τις προβλεπόμενες εξαιρετικές διακρίσεις. Η αίτηση υποβάλλεται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού μέσα στον Ιανουάριο μήνα του επόμενου έτους, από εκείνο που πραγματοποιήθηκε η διάκριση. Η προθεσμία αυτή ορίζεται ως αποκλειστική.
β) Βεβαίωση του οικείου αθλητικού σωματείου, συνοδευόμενη από αποδεικτικά στοιχεία της Πανευρωπαϊκής (E.T.D.S.F.) ή Παγκόσμιας Ομοσπονδίας (W.T.G.F.) ότι ο ενδιαφερόμενος αθλητής σημείωσε εξαιρετική αγωνιστική διάκριση που προβλέπεται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, με μνεία ότι το αγώνισμα ή άθλημα

περιλαμβάνεται στο εκάστοτε ισχύον πρόγραμμα της Πανευρωπαϊκής (E.T.D.S.F.) ή Παγκόσμιας Ομοσπονδίας (W.T.G.F.) και η διάκριση δεν επιτεύχθηκε σε Παγκόσμιους σχολικούς Αγώνες.
γ) Βεβαίωση του οικείου αθλητικού σωματείου, προκειμένου για προπονητές, από την οποία να προκύπτει ότι ο ενδιαφερόμενος προπονητής ήταν προπονητής του συγκεκριμένου αθλητή ή της ομάδας που σημείωσε μία και ποια από τις διακρίσεις που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, η χρονολογία διεξαγωγής του αγωνίσματος ή αθλήματος καθώς και ότι το αγώνισμα ή άθλημα περιλαμβάνεται στο εκάστοτε ισχύον πρόγραμμα της Πανευρωπαϊκής (E.T.D.S.F.) ή Παγκόσμιας Ομοσπονδίας (W.T.G.F.) και η διάκριση δεν επιτεύχθηκε σε Παγκόσμιους σχολικούς αγώνες.

Γ. ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Αθλητές που έχουν σημειώσει μία, τουλάχιστον, εξαιρετική αγωνιστική διάκριση σε ατομικά ή ομαδικά αθλήματα επιτρέπεται να διορίζονται, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων, σε κενές θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα, για τους οποίους έχει εφαρμογή το άρθρο 1 του Ν. 2527/1997 όπως ισχύει, (Φ.Ε.Κ. 206 Α΄). Οι ενδιαφερόμενοι διορίζονται σε κενές θέσεις, ύστερα από αίτησή τους, εφόσον έχουν τα απαιτούμενα για τις θέσεις στις οποίες επιθυμούν να διοριστούν γενικά και ειδικά τυπικά προσόντα. Οι προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο χρόνος υποβολής τους, η διαδικασία και γενικά κάθε θέμα που αφορά στο διορισμό, καθορίζονται με την αριθμ. απόφαση 27746/1999, του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού (Φ.Ε.Κ. 2119 Β΄).
Αθλητές με αναπηρίες επιτρέπεται να διορίζονται και σε συνιστώμενες προσωρινές θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα.
Οι Έλληνες Παραολυμπιονίκες που υπηρετούν στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός οριοθετείται σύμφωνα με το άρθρο 14 του Ν. 2190/1994, (Φ.Ε.Κ. 28 Α΄), κατατάσσονται στο καταληκτικό μισθολογικό κλιμάκιο της κατηγορίας τους με τριακονταπενταετή υπηρεσία στο δημόσιο τομέα.

Ειδικότερα:

Προϋποθέσεις διορισμού:

α) Οι ενδιαφερόμενοι να έχουν σημειώσει μία, τουλάχιστον, εξαιρετική αγωνιστική διάκριση που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος,
β) Να έχουν εγγραφεί στον ειδικό πίνακα που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού
γ) Να έχουν τα απαιτούμενα από κάθε φορέα για τις θέσεις στις οποίες επιθυμούν να διορισθούν γενικά και ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού και να μη συντρέχει στο πρόσωπο τους νόμιμο κώλυμα διορισμού. [1]
δ) Να έχουν συμπληρώσει και να έχουν υποβάλλει αίτηση στην οποία να αναγράφουν τους φορείς σε κενές θέσεις των οποίων επιθυμούν να διορισθούν.

[1] Τα ειδικά προσόντα διορισμού περιγράφονται στο Π.Δ. 50/2001 (Φ.Ε.Κ. 39 Α΄) «Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Η αίτηση υπέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 όπως ισχύει, (Φ.Ε.Κ. 75 Α΄) για τα στοιχεία που διαλαμβάνονται σε αυτή. Η ανακρίβεια των δηλουμένων με την αίτηση στοιχείων επισύρει και τις προβλεπόμενες από τις κείμενες διατάξεις ποινικές κυρώσεις.

Δικαιολογητικά:

α) Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο των δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας ή ελλείψει ταυτότητας επικυρωμένο φωτοαντίγραφο των κρίσιμων σελίδων του διαβατηρίου, όπου αναφέρονται ο αριθμός και τα στοιχεία ταυτότητας. Αν από αυτά δεν προκύπτει η ημερομηνία γέννησης, απαιτείται πιστοποιητικό γέννησης.
β) Βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού από την οποία να προκύπτει, ότι ο ενδιαφερόμενος αθλητής σημείωσε τη συγκεκριμένη αγωνιστική διάκριση μία ή περισσότερες από αυτές που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος και τη σειρά με την οποία έχει αναγραφεί ο αθλητής στον ειδικό πίνακα που ορίζεται.
γ) Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του τίτλου σπουδών, στον οποίο να αναγράφεται ο ακριβής βαθμός αυτού. Σε περίπτωση μη υπάρξεως βαθμού απαιτείται βεβαίωση του κατά περίπτωση αρμόδιου φορέα στην οποία να αναγράφεται ο ακριβής βαθμός.

Διαδικασία:

- Οι αιτήσεις υποβάλλονται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού μία φορά κάθε έτος, μέσα στο μήνα Απρίλιο. Η προθεσμία αυτή ορίζεται ως αποκλειστική.
- Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι προτιμήσεις των υποψηφίων στην αρχική αίτησή τους δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των φορέων μπορεί να καλεί υποψηφίους που υπέβαλαν αίτηση να δηλώσουν συμπληρωματικούς άλλους φορείς στους οποίους επιθυμούν να διορισθούν. Αν παραλείψουν να υποβάλλουν τη δήλωση αυτή μέσα στην οριζόμενη προθεσμία που δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερη των πέντε (5) ημερών η αίτηση διορισμού λογίζεται ότι δεν έχει υποβληθεί.

<u>Παρατηρήσεις</u>:

1) Όσον αφορά στα απαραίτητα δικαιολογητικά-(πιστοποιητικά-τίτλους σπουδών κ.λπ.) και τον τρόπο υποβολής τους, ισχύουν αναλογικά τα αναφερόμενα σε πρόσφατες προκηρύξεις που εκδίδονται ή ελέγχονται από το Α.Σ.Ε.Π. (<u>www.asep.gr</u>).
2) Αναφορικά με τους τρόπους απόδειξης: α) της γνώσης ξένης γλώσσας σε κάθε επίπεδο και β) του χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών (Η/Υ), εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του ισχύοντος «Προσοντολογίου» (Π.Δ. 50/2001 Φ.Ε.Κ. 39 Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να αναζητήσετε τόσο στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (<u>www.gspa.gr</u>, στην διαδρομή Δημόσια Διοίκηση/ θέματα Οργάνωσης/ Νέο Προσοντολόγιο) όσο και στην

ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π. (www.asep.gr) στα αντίστοιχα κεφάλαια πρόσφατων προκηρύξεών του.

3) Ειδικότερα, όσον αφορά στην απόδειξη γνώσης ξένης γλώσσας με κρατικό πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, (ΚΠγ) για τα άτομα με αναπηρίες με την αριθμ. 60043/ΚΒ/2003 (Φ.Ε.Κ. 821 Β΄) απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 22), όπως έχει τροποποιηθεί με την αριθμ. 120786/ΚΒ/2005 όμοια απόφαση (Φ.Ε.Κ.1517 Β΄), έχει προβλεφθεί ειδικός τρόπος εξέτασης. Επιπλέον, με την αριθμ. 88081/ΚΒ/2006 (Φ.Ε.Κ. 1355 Β΄) απόφαση «Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας: Καθορισμός τύπου πιστοποιητικού επιτυχόντων υποψηφίων με ειδικές ανάγκες» έχει καθορισθεί και ειδικός τύπος για το ΚΠγ, που απονέμεται στους επιτυχόντες υποψηφίους με αναπηρίες.

Δ. ΑΛΛΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

Στους υπαλλήλους του δημοσίου τομέα που διορίζονται με την ιδιότητα του αθλητή εφόσον έχουν σημειώσει μία τουλάχιστον εξαιρετική αγωνιστική διάκριση που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος και εξακολουθούν να είναι εν ενεργεία αθλητές, καθώς και στους υπαλλήλους φορέων του δημοσίου τομέα για τους οποίους έχει εφαρμογή το άρθρο 1 του Ν. 2527/1997 (Φ.Ε.Κ. 206 Α΄) εφόσον έχουν σημειώσει μία τουλάχιστον εξαιρετική αγωνιστική διάκριση που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, και εξακολουθούν να είναι εν ενεργεία αθλητές, αδιακρίτως του τρόπου διορισμού τους, με την αρ. 16117/2000, (Φ.Ε.Κ. 885 Β΄) κοινή απόφαση του Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του αρμόδιου για τον αθλητισμό, τους παρέχονται από τις υπηρεσίες τους διευκολύνσεις, που συνάδουν με την αθλητική τους δραστηριότητα, για τη συμμετοχή τους σε προπονήσεις και αθλητικούς αγώνες.

Ειδικότερα:

- η χορήγηση αδειών απουσίας από την υπηρεσία (εφόσον έχει κριθεί απαραίτητη), για τη συμμετοχή τους σε προπονήσεις και αθλητικούς αγώνες, που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό και εξωτερικό, καθώς και η μετακίνηση ή απόσπαση ή μετάθεση τους σε υπηρεσία, ώστε να διευκολύνεται η αθλητική τους δραστηριότητα.
- Οι ανωτέρω άδειες ορίζονται σε αριθμό ημερών που είναι απαραίτητες για την κάλυψη της συμμετοχής του αθλητή-υπαλλήλου στις προπονήσεις και στους αθλητικούς αγώνες. Ο αριθμός των ημερών των αδειών απουσίας για αθλητικούς λόγους δεν συνυπολογίζεται στις λοιπές άδειες που δικαιούται ο υπάλληλος από την υπηρεσία του, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για τους υπαλλήλους.

Δικαιολογητικά:

α. Αίτηση του υπαλλήλου, που υποβάλλεται στην υπηρεσία του, τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες, πριν από την απουσία του, για τη συμμετοχή του σε προπονήσεις ή αθλητικούς αγώνες. Στην αίτηση αυτή αναφέρονται οι λόγοι (συμμετοχή σε προπονήσεις και

αγώνες) και τα χρονικά διαστήματα ή οι ημέρες και ώρες, για τις οποίες ζητείται η άδεια. Το αίτημα του υπαλλήλου μπορεί να καλύπτει προγραμματισμό ολόκληρου του ημερολογιακού έτους.
β. Βεβαίωση της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας ότι ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος είναι εν ενεργεία αθλητής και η συμμετοχή του στις προπονήσεις και στους αθλητικούς αγώνες είναι απολύτως απαραίτητη. Στη βεβαίωση αυτή η ομοσπονδία οφείλει να διατυπώνει και τη γνώμη της για τα χρονικά διαστήματα, τις ημέρες και ώρες, κατά τις οποίες ο υπάλληλος πρέπει να απουσιάζει από την υπηρεσία του για τη συμμετοχή του σε προπονήσεις και αθλητικούς αγώνες.
γ. Βεβαίωση της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας από την οποία να προκύπτει το είδος της αγωνιστικής διάκρισης (είδος νίκης, επίτευξη ή ισοφάριση προβλεπόμενων επιδόσεων) που σημείωσε ο υπάλληλος, το άθλημα ή αγώνισμα στο οποίο διακρίθηκε και η χρονολογία διεξαγωγής του, η οποία προσκομίζεται από τον υπάλληλο, σε περίπτωση που έχει σημειώσει μία, τουλάχιστον, από τις εξαιρετικές αγωνιστικές διακρίσεις που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος και δεν έχει διορισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 34 του Ν. 2725/1999 και της αριθμ. απόφασης 16117/2000 (Φ.Ε.Κ. 885 Β΄).
2. Ο αθλητής-υπάλληλος που ζητεί μετακίνηση ή απόσπαση ή μετάθεση σε υπηρεσία, ώστε να διευκολύνεται η αθλητική του δραστηριότητα, υποβάλλει σχετική αίτηση στην υπηρεσία του δια της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας. Η ομοσπονδία κατά τη διαβίβαση της αίτησης διατυπώνει τη γνώμη της αναφορικά με το αίτημα του υπαλλήλου.

Διαδικασία:

1. Οι άδειες απουσίας για συμμετοχή του αθλητή υπαλλήλου σε προπονήσεις και αθλητικούς αγώνες χορηγούνται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας στην οποία ανήκει οργανικά ο υπάλληλος. Οι άδειες αυτές χορηγούνται με αποδοχές. Στην απόφαση χορήγησης της άδειας ορίζονται τα χρονικά διαστήματα, οι ημέρες και ώρες της απουσίας του υπαλλήλου. Η απόφαση χορήγησης της άδειας κοινοποιείται και στην οικεία αθλητική ομοσπονδία.
2. Η μετακίνηση ή απόσπαση ή μετάθεση του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου ενεργείται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για τους υπαλλήλους του φορέα στον οποίο ανήκει ο υπάλληλος.
3. Η υπηρεσία του αθλητή-υπαλλήλου μπορεί να ζητεί πρόσθετα στοιχεία και πληροφορίες, προκειμένου να παρέχει τις προβλεπόμενες στην παρούσα απόφαση διευκολύνσεις.
4. Ο προϊστάμενος της υπηρεσίας του αθλητή-υπαλλήλου επιτρέπεται να ανακαλεί τις αποφάσεις του, για χορήγηση αδειών απουσίας, εφόσον αυτός δεν είναι συνεπής στις αθλητικές του υποχρεώσεις, ύστερα από γνώμη της οικείας ομοσπονδίας.

Υποχρεώσεις αθλητών–υπαλλήλων:

1. Ο αθλητής-υπάλληλος οφείλει να μετέχει ανελλιπώς στις προπονήσεις και στους αθλητικούς αγώνες για τους οποίους του έχει χορηγηθεί άδεια απουσίας.
2. Υπάλληλος που δεν συμμετέχει σε προπονήσεις ή αθλητικούς αγώνες για τους οποίους του χορηγήθηκε άδεια απουσίας υποχρεούται να προσέρχεται για την άσκηση των καθηκόντων του στην υπηρεσία που οργανικά ανήκει.

3. Αδικαιολόγητη απουσία του αθλητή - υπαλλήλου από προπονήσεις ή αγώνες και μη εμφάνισή του στην υπηρεσία του αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα.

Ε. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΘΛΗΤΩΝ ΑμεΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Οι αθλητές που έχουν σημειώσει μία, τουλάχιστον, από τις διακρίσεις που προβλέπονται στην περίπτωση α του κεφαλαίου Β1 του παρόντος, είναι ηλικίας δεκαεπτά έως και τριάντα (17-30) ετών και έχουν τίτλο σπουδών που τους επιτρέπει συμμετοχή στις κάθε φορά ισχύουσες διαδικασίες επιλογής για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εισάγονται σε οποιοδήποτε τμήμα Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. της προτίμησής τους, πλην των Τ.Ε.Φ.Α.Α. και εγγράφονται σε αυτό, καθ' υπέρβαση του αριθμού εισακτέων, που ορίζεται σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις. Εξαιρούνται, οι αθλητές που έχουν κατακτήσει, τουλάχιστον, μία πρώτη νίκη σε θερινούς ή χειμερινούς Ολυμπιακούς αγώνες για τους οποίους ορίζεται ηλικία 17-35 ετών. Με την αριθμ. Φ.252.25/Β6/2000, απόφαση (Φ.Ε.Κ. 473 Β΄), όπως τροποποιήθηκε με τις αριθμ Φ.252.25/Β6/2648/2001, (Φ.Ε.Κ. 1250 Β΄) και Φ.252.25/Β6/2005, (Φ.Ε.Κ. 61 Β΄) αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ορίζονται οι προϋποθέσεις, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία και γενικά κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.

Ειδικότερα:

α) Στα ομαδικά αθλήματα ο αθλητής πρέπει να έχει συμμετάσχει σε περισσότερους από τους μισούς αγώνες της διοργάνωσης. Σε διοργανώσεις που διεξάγονται, κατά φάσεις, οι συμμετοχές στους αγώνες υπολογίζονται με βάση το άθροισμα των αγώνων όλων των φάσεων.
β) Ως Πανελλήνιοι αγώνες ή Πανελλήνιο πρωτάθλημα θεωρούνται μία και μόνο Εθνικού Ερασιτεχνικού επιπέδου διοργάνωση κάθε χρόνο, που ορίζεται από την οικεία αθλητική ομοσπονδία και πάντα της ανώτατης κατηγορίας για κάθε άθλημα ή αγώνισμα. Οι διοργανώσεις κυπέλλου δεν θεωρούνται Πανελλήνιοι αγώνες ή Πανελλήνιο πρωτάθλημα. Όταν σε κάποια κατηγορία ηλικιών και φύλου γίνονται δύο ή περισσότερα Πανελλήνια πρωταθλήματα σε κάθε κατηγορία, λαμβάνεται υπόψη, μόνο, το Πανελλήνιο πρωτάθλημα ή οι Πανελλήνιοι αγώνες της μεγαλύτερης ηλικίας στη συγκεκριμένη κατηγορία.[2]
γ) Στα ατομικά αθλήματα δεν λαμβάνεται υπόψη η ομαδική βαθμολογία ή κατάταξη. Ως ατομικά αθλήματα νοούνται και τα ομαδικά αγωνίσματα αυτών. Οι αναφερόμενες διακρίσεις, πλην των Ολυμπιακών, Παγκοσμίων και Πανευρωπαϊκών αγώνων, πρέπει να έχουν κατακτηθεί από τους αθλητές κατά τη διάρκεια των τεσσάρων (4) τελευταίων ετών, πριν από το ακαδημαϊκό έτος για το οποίο ο αθλητής υποβάλλει αίτηση εισαγωγής.
δ) Οι αθλητές μπορούν να ασκήσουν το πιο πάνω δικαίωμά τους και τα αμέσως επόμενα δύο ακαδημαϊκά έτη από αυτό που υπέβαλαν για πρώτη φορά αίτηση εισαγωγής.

[2] Βλέπε: εδάφιο β΄, παρ. 2 Κεφάλαιο Β1, «Ύψος οικονομικής επιβράβευσης αθλητών και προπονητών», του παρόντος.

ε) Αν ο αριθμός των ενδιαφερόμενων αθλητών είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό εκείνων που δικαιούνται τις προαναφερθείσες παροχές, ευεργετήματα ή διευκολύνσεις, ισχύει σειρά προτεραιότητας με τα εξής κριτήρια:
- Διάκριση σε άθλημα ή αγώνισμα που περιλαμβάνεται στο επίσημο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων.
- Νίκη στην ανώτατη κατηγορία του αθλήματος ή του αγωνίσματος.
- Σειρά προτεραιότητας των διακρίσεων που καθορίζεται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού για τον αθλητισμό.
- Βαθμός του τίτλου σπουδών.
Σε περίπτωση ισοβαθμίας διενεργείται δημόσια κλήρωση.
2. Οι αθλητές που έχουν κατακτήσει μια τουλάχιστον νίκη από τις παρακάτω:
α) 7η έως και 8η νίκη σε ευρωπαϊκά πρωταθλήματα ανδρών - γυναικών, νέων ανδρών - γυναικών, εφήβων - νεανίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες,
β) 1η έως και 3η νίκη σε μεσογειακούς αγώνες,
γ) 1η - 3η νίκη σε Βαλκανικούς αγώνες ανδρών γυναικών και εφήβων - νεανίδων,
δ) 1η έως και 3η νίκη σε πανελλήνιο πρωτάθλημα ανδρών - γυναικών, νέων ανδρών - γυναικών, εφήβων - νεανίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες ή πανελλήνιους σχολικούς αγώνες,
ε) έχουν σημειώσει ή ισοφάρισαν πανελλήνια επίδοση ανδρών - γυναικών, σε αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες,
στ) 1η έως και 6η νίκη σε παγκόσμια πρωταθλήματα παίδων - κορασίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες,
ζ) 1η έως και 6η νίκη σε ευρωπαϊκό πρωταθλήματα παίδων - κορασίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες,
η) 1η νίκη σε πανελλήνιο πρωτάθλημα παίδων κορασίδων σε άθλημα ή αγώνισμα αθλήματος που καλλιεργείται από αναγνωρισμένες κατά την ισχύουσα νομοθεσία ομοσπονδίες.
εισάγονται, σύμφωνα με τη σειρά προτίμησής τους στο μηχανογραφικό δελτίο, κατά φθίνουσα σειρά μορίων, σε οποιαδήποτε άλλη σχολή ή τμήμα Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. πλην των Τ.Ε.Φ.Α.Α. σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επιπλέον του αριθμού εισακτέων, εφόσον, μετά την προσαύξηση του συνόλου των μορίων κατά δέκα τοις εκατό (10%) συγκεντρώνουν αριθμό μορίων, τουλάχιστον, ίσο με τα μόρια που συγκέντρωσε το ίδιο ακαδημαϊκό έτος ο τελευταίος εισαχθείς στη συγκεκριμένη σχολή.

ΣΤ. ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

1. Στους αθλητές ατομικού ή ομαδικού αθλήματος που κατέκτησαν πρώτη, δεύτερη ή τρίτη νίκη στην Παραολυμπιάδα απονέμεται χρυσό μετάλλιο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και έχουν την δυνατότητα να προσληφθούν ως σύμβουλοι στο αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργείο.
2. Στους αθλητές ατομικού ή ομαδικού αθλήματος που κατέκτησαν τέταρτη, πέμπτη ή έκτη θέση στους ίδιους αγώνες απονέμεται, δημόσιος έπαινος μετά διπλώματος από τον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό και μπορούν να προσληφθούν ως τεχνικοί σύμβουλοι από τις αντίστοιχες αθλητικές ομοσπονδίες. Το δικαίωμα τους αυτό

μπορούν να το ασκήσουν εντός προθεσμίας πέντε (5) ετών από τη διακοπή της αγωνιστικής τους δραστηριότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΤΕΚΑΤΟ

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ
ΑΛΛΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ, ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΚΑΤΟΙΚΙΑ, ΔΑΝΕΙΑ

Εισαγωγή - Συντάξεις – Συνταξιοδότηση:

Ποιοι παίρνουν σύνταξη από το Δημόσιο;

1. Οι τακτικοί (μόνιμοι) υπάλληλοι των υπουργείων και της Βουλής, οι δικαστικοί λειτουργοί, οι συμβασιούχοι του Ν.Δ. 874/71, οι υπάλληλοι των περιφερειών, των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, των κρατικών νοσοκομείων, των ΑΕΙ και των ΤΕΙ, ορισμένων Ν.Π.Δ.Δ., οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων, καθώς και οι εκπαιδευτικοί αναγνωρισμένων σχολείων της αλλοδαπής.
2. Τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.
3. Οι βουλευτές, οι νομάρχες, οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι κοινοτήτων.
4. Οι κληρικοί.
5. Οι ανάπηροι των πολέμων και της Εθνικής Αντίστασης.
6. Όσοι έχουν δικαιωθεί τιμητική ή προσωπική σύνταξη.
7. Τα μέλη των οικογενειών (σύζυγοι, τέκνα) των ανωτέρω, σε περίπτωση θανάτου, και προκειμένου για διορισθέντες ή καταταγέντες μέχρι 31-12-1992 και η πατρική οικογένεια (πατέρας, μητέρα, άγαμες αδελφές, άγαμοι ανίκανοι αδελφοί με ποσοστό ανικανότητας άνω του 67%).

Ποιος πληρώνει τις συντάξεις

Απευθείας ο Κρατικός Προϋπολογισμός, αφού δεν υπάρχει ειδικός ασφαλιστικός φορέας στον οποίο να ασφαλίζονται οι δημόσιοι υπάλληλοι - λειτουργοί.

Συντάξεις - Συνταξιοδότηση - Γενικά

Θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος

Απαραίτητη προϋπόθεση η συμπλήρωση από τον υπάλληλο – λειτουργό του ελαχίστου χρόνου συνταξιοδότησης.

Ποιες υπηρεσίες υπολογίζονται για τη θεμελίωση του δικαιώματος;

Υπηρεσίες που έχουν προσφερθεί στο Δημόσιο, στους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και τα άλλα Ν.Π.Δ.Δ. με οποιαδήποτε σχέση εργασίας (τακτικού, εκτάκτου, συμβασιούχου, ημερομίσθιου και με σύμβαση έργου υπό προϋποθέσεις) καθώς και υπηρεσίες που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις.

Συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του δικαιώματος χρόνος απασχόλησης (με ασφάλιση) στον ιδιωτικό τομέα;

- **ΟΧΙ** για τους προσληφθέντες μέχρι και 31-12-1982
- **ΝΑΙ** για τους προσληφθέντες μετά την 1-1-1983

Συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του δικαιώματος ο χρόνος απασχόλησης στην αλλοδαπή γενικά;

- **ΝΑΙ** στους εκπαιδευτικούς που είναι παλαιοί ασφαλισμένοι, εφόσον πρόκειται για προϋπηρεσία σε σχολεία της αλλοδαπής και δίδαξαν σε τάξεις ελληνοπαίδων.
- **ΟΧΙ** στους παλαιούς ασφαλισμένους, εφόσον οι σχετικές εισφορές μεταφερθούν σε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης της χώρας καθώς και σε ορισμένες άλλες περιπτώσεις.

Συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του δικαιώματος ο χρόνος απασχόλησης στις χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης;
ΝΑΙ μετά την έναρξη της ισχύος των κοινοτικών κανονισμών 1408/1971, 574/1972 και 1606/1998 εφόσον:
α) ο υπάλληλος ή στρατιωτικός έχει προσληφθεί-καταταγεί μετά την 1-1-1983 και
β) σε κάθε περίπτωση, εφόσον ο χρόνος απασχόλησής του στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. διανύθηκε στο δημόσιο τομέα.

Ο χρόνος στρατιωτικής θητείας συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος;
Ο χρόνος της στρατιωτικής θητείας (κληρωτού – εφέδρου) συνυπολογίζεται μαζί με την υπόλοιπη δημόσια υπηρεσία του υπαλλήλου – λειτουργού για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (χωρίς εξαγορά ή με εξαγορά).

Ο χρόνος σπουδών συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος;
Κατά κανόνα, ο χρόνος σπουδών δεν συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, αφού δεν λογίζεται καν ως συντάξιμος.

Κατ΄ εξαίρεση, συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (λογίζεται και ως συντάξιμος) προκειμένου για τους μόνιμους στρατιωτικούς ο χρόνος σπουδών στις στρατιωτικές σχολές και για τα στελέχη των Σωμάτων Ασφαλείας ο χρόνος σπουδών στις αντίστοιχες παραγωγικές σχολές.

Μπορεί ο υπάλληλος-λειτουργός να συνταξιοδοτηθεί αμέσως μετά τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος;
Ο υπάλληλος – λειτουργός που συμπληρώνει τον ελάχιστο χρόνο συνταξιοδότησης ναι μεν θεμελιώνει δικαίωμα για σύνταξη και μπορεί να αποχωρήσει από την Υπηρεσία, δεν είναι όμως δυνατή η καταβολή της σύνταξής του, αν δεν έχει συμπληρώσει το απαιτούμενο κατά περίπτωση όριο ηλικίας.

Τι είναι το «όριο ηλικίας για συνταξιοδότηση»;
Είναι η ηλικία που πρέπει να έχει συμπληρώσει ο υπάλληλος – λειτουργός προκειμένου να αρχίσει να του καταβάλλεται η σύνταξη που δικαιούται.

Δεν είναι απαραίτητο να έχει συμπληρώσει ο υπάλληλος – λειτουργός το απαιτούμενο όριο ηλικίας κατά το χρόνο θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Ο υπάλληλος – λειτουργός μπορεί να αποχωρήσει από την Υπηρεσία και να πάρει τη σύνταξή του όταν συμπληρώσει το απαιτούμενο όριο ηλικίας.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, που καταγράφονται στους πίνακες που ακολουθούν, δεν απαιτείται όριο ηλικίας για την έναρξη καταβολής της σύνταξης.

Όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι-λειτουργοί έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης (θεμελίωση δικαιώματος) και τα ίδια όρια ηλικίας για την έναρξη πληρωμής της σύνταξής τους;
Οι δημόσιοι - υπάλληλοι - λειτουργοί διαφοροποιούνται ως προς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και τα όρια ηλικίας για την έναρξη πληρωμής της σύνταξής τους, ανάλογα με την κατηγορία (στρατιωτικοί - πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι), την ιδιότητα του «νέου» ή του «παλαιού ασφαλισμένου», το χρόνο διορισμού - κατάταξης και το χρόνο θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Επισημαίνεται, ότι για τους δικαστικούς λειτουργούς, το κύριο προσωπικό του Ν.Σ.Κ., το φυλακτικό προσωπικό των καταστημάτων κράτησης, τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας δεν απαιτείται η συμπλήρωση οιουδήποτε ορίου ηλικίας για την έναρξη πληρωμής της σύνταξης που έχουν δικαιωθεί.

Οι δημόσιοι υπάλληλοι – λειτουργοί (στρατιωτικοί και πολιτικοί) με την ιδιότητα του παλαιού ασφαλισμένου, δικαιούνται σύνταξη σε περίπτωση παραίτησής τους από την Υπηρεσία, εφόσον έχουν συμπληρώσει 15ετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία και το 65ο έτος της ηλικίας τους για τους άνδρες ή το 60ο για τις γυναίκες.

- Με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 του ν.δ. 99/1974 (ΦΕΚ 295Α΄) όπως ισχύει, προστίθεται εδάφιο ως εξής:
  «Για τους βουλευτές οι οποίοι είναι παντελώς τυφλοί, παραπληγικοί ή τετραπληγικοί, καθώς και όσοι πάσχουν από υπερφωσφατασαιμία ή από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και υποβάλλονται σε μετάγγιση ή από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου και υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν υποστεί μεταμόσχευση μυελού των οστών ή συμπαγών οργάνων (καρδιά, πνεύμονες, ήπαρ, πάγκρεας, και νεφροί), εφόσον για τις περιπτώσεις αυτές συντρέχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, αρκεί η συμπλήρωση δύο πλήρων ετών συνεχούς ή διακεκομμένης βουλευτικής θητείας και η σύνταξή τους καταβάλλεται από της συμπληρώσεως του πεντηκοστού πέμπτου ($55^{ου}$) έτους της ηλικίας τους, ανεξαρτήτως του χρόνου που απέκτησαν τη βουλευτική τους ιδιότητα.»
- Οι διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τα πρόσωπα στα οποία έχουν συντρέξει οι προϋποθέσεις των διατάξεων αυτών μέχρι τη δημοσίευση του νόμου 3513/06 (ΦΕΚ 265Α΄), καθώς και για τις οικογένειες όσων από αυτούς έχουν πεθάνει.

Ποια είναι η έννοια του «νέος» και «παλαιός ασφαλισμένος»;
Νέος ασφαλισμένος είναι εκείνος ο οποίος ασφαλίστηκε για πρώτη φορά σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης μετά την 1-1-1993.

Παλαιός ασφαλισμένος είναι όποιος ασφαλίστηκε για πρώτη φορά σε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης μέχρι και την 31-12-1992.

Πληροφορίες: www.mof-glk.gr

11.1. Χορήγηση σύνταξης παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας &Οικονομικών - Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Θεσμικό πλαίσιο: ΠΔ.166/2000 (ΦΕΚ 153Α΄)

Προϋποθέσεις:

Σε παθόντες από τραύμα ή νόσημα που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας σε ποσοστό ανώτερο του 25% κανονίζεται σύνταξη βάσει του ποσοστού ανικανότητας, εφόσον βέβαια, είναι ανώτερη της σύνταξης βάσει των ετών υπηρεσίας.

Δικαιολογητικά:

Γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Ε. (Ανωτάτης Στρατού Υγειονομικής Επιτροπής) με τον πλήρη φάκελο της προηγηθείσας διαδικασίας και τα λοιπά δικαιολογητικά συνταξιοδότησης. (Βλέπε κεφ.11.7)

Διαδικασία:

Αίτηση του παθόντος στην υπηρεσία του, που διαβιβάζεται στον Πρόεδρο Πρωτοδικών, από τον οποίο ανατίθεται σε δικαστή η διενέργεια ανακρίσεων για εξακρίβωση των περιστάσεων του παθήματος του υπαλλήλου.
Στη συνέχεια, το πόρισμα του δικαστή διαβιβάζεται στην Επιτροπή απαλλαγών η οποία γνωματεύει περί του είδους και των συνεπειών του παθήματος και ακολούθως διαβιβάζει το φάκελο στην Α.Σ.Υ. Επιτροπή, η οποία αποφαίνεται τελικά για τη σχέση του παθήματος με την υπηρεσία.

11.2. Χορήγηση σύνταξης, λόγω ανικανότητας μη οφειλομένης στην υπηρεσία, υπαλλήλων που πάσχουν από συγκεκριμένες ασθένειες.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας &Οικονομικών - Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Θεσμικό πλαίσιο: Π.Δ. 166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄), άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 3513/06 (ΦΕΚ 265Α΄)

Προϋποθέσεις:

Για τους υπαλλήλους οι οποίοι είναι παντελώς τυφλοί, παραπληγικοί ή τετραπληγικοί, καθώς και για όσους πάσχουν από υπερφωσφατασαιμία ή από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και υποβάλλονται σε μετάγγιση ή από χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου και υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν υποστεί μεταμόσχευση μυελού των οστών ή συμπαγών οργάνων (καρδιάς, πνευμόνων, ήπατος, παγκρέατος, και νεφρών), εφόσον για τις περιπτώσεις αυτές συντρέχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, αρκεί δεκαπενταετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Δικαιολογητικά:

Γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής. Επιπλέον, τα δικαιολογητικά συνταξιοδότησης. (βλέπε κεφ. 11.7)

Διαδικασία:

Κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του ο υπάλληλος παραπέμπεται στην Α.Σ.Υ. Επιτροπή η οποία γνωματεύει για την πάθησή του. Στη συνέχεια, εφόσον η γνωμάτευση είναι θετική, ο υπάλληλος μπορεί να παραιτηθεί από την υπηρεσία του.

Παρατηρήσεις:

Η σύνταξη που χορηγείται ανέρχεται στο 80% των συντάξιμων αποδοχών τους.

11.3. Χορήγηση σύνταξης λόγω ανικανότητας μη οφειλομένης στην υπηρεσία.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας &Οικονομικών - Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Θεσμικό πλαίσιο: Π.Δ.166/2000(ΦΕΚ 153 Α΄)

Προϋποθέσεις:

Απόλυση λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας μη οφειλομένης στην υπηρεσία και πενταετής, τουλάχιστον, πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Δικαιολογητικά:

Απόφαση του υπηρεσιακού Συμβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 153 του Ν.3528/07 (ΦΕΚ 26 Α΄).
Επιπλέον τα κανονικά δικαιολογητικά συνταξιοδότησης.

Διαδικασία:

Η διαδικασία που εφαρμόζεται ανήκει στην αρμοδιότητα της Δ/νσης Διοικητικού του οικείου Υπουργείου.

Παρατηρήσεις:

Η σύνταξη που χορηγείται είναι ανάλογη των ετών υπηρεσίας.

11.4. Παροχή επιδομάτων ανικανότητας στους αποχωρούντες λόγω παθήματος που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας &Οικονομικών - Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 5 παρ. 2 Ν. 3408/2005 (ΦΕΚ 272Α΄)

Δικαιούχοι:

Όσοι συνταξιοδοτούνται γιατί έπαθαν εξαιτίας της υπηρεσίας: α) σπαστική ή υστερική παραπληγία, β) αχρηστία των δύο χεριών, γ) τραύμα του κρανίου που συνεπάγεται ανικανότητα 100% και δ) πολλαπλές αναπηρίες από τις οποίες η μια τουλάχιστον 100% και οι υπόλοιπες, τουλάχιστον 100%, καθώς και σε όσους έχουν δύο ή περισσότερες παθήσεις, κάθε μια από τις οποίες συνεπάγεται αναπηρία 100%. Στους ανωτέρω παρέχεται και επίδομα που υπολογίζεται σε ποσοστό 40% στο μηνιαίο βασικό μισθό του λοχαγού, όπως αυτός ορίζεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

Δικαιολογητικά:

Γνωμάτευση της Ανωτάτης Στρατού Υγειονομικής Επιτροπής.

Διαδικασία:

Η ίδια διαδικασία που ακολουθείται στην χορήγηση σύνταξης παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας. (βλ. περ. 11.1.)

11.5. Παροχή επιδόματος ανικανότητας στους αποχωρούντες λόγω νόσου μη οφειλομένης στην υπηρεσία.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας &Οικονομικών - Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Προϋποθέσεις: Ανικανότητα από 25% έως 100%.

Δικαιολογητικά: Γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.

Διαδικασία:

Παραπομπή στην ΑΣΥΕ, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, μετά την αποχώρησή του από την υπηρεσία με σύνταξη.

Παρατηρήσεις:

Το ποσό του επιδόματος ανέρχεται στο 50% του επιδόματος που χορηγείται στους παθόντες εξαιτίας της υπηρεσίας.

11.6. Επίδομα τυφλότητας στους παντελώς τυφλούς, ανεξαρτήτως αιτίας εξόδου από την υπηρεσία.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών - Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Δικαιολογητικά: Γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.

Διαδικασία:

Παραπομπή στην ΑΣΥΕ, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, μετά την αποχώρησή του από την υπηρεσία με σύνταξη.

Παρατηρήσεις:

Το ποσό του επιδόματος ορίζεται σε ποσοστό 40% του μισθού του λοχαγού.

11.7. Δικαιολογητικά που απαιτούνται για τον κανονισμό σύνταξης, χορήγησης επιδομάτων κ.λπ. πολιτικών υπαλλήλων.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Γενικό Λογιστήριο του Κράτους - Γενική Διεύθυνση Μισθών και Συντάξεων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρα 5 & 19 του Ν. 2592/1998 (ΦΕΚ 57Α΄), Αριθμ. 61129/1998 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 773Β΄), Άρθρο 12 του Ν. 2470/1997(ΦΕΚ 40Α΄), Άρθρο 13 του Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ 110Α΄), Άρθρο 66 του Π.Δ. /2000(ΦΕΚ 153Α΄), Άρθρο 107 του Π.Δ. 168/2000 (ΦΕΚ 155Α΄), άρθρο 2 παρ 7 Ν. 3408/2005 (ΦΕΚ 272Α΄).

Α. Για τον κανονισμό σύνταξης

(Η υποβολή τους προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρ.66 του Π.Δ/τος 166/2000, (ΦΕΚ 153Α΄) σε συνδυασμό με την Αριθμ. 61129/1998 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 773Β΄).

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση.
- Πιστοποιητικό της Δ/νσης Προσωπικού του αρμόδιου Υπουργείου, από το οποίο να προκύπτουν όλες οι υπηρεσιακές μεταβολές του υπαλλήλου, δηλαδή, διορισμός, ένταξη, κατάταξη, μετάταξη, προαγωγή, απόλυση, παραίτηση, πειθαρχικές ποινές, χορήγηση επιδομάτων με αναγραφή της σχετικής απόφασης του αρμόδιου οργάνου με την οποία έγινε κάθε μεταβολή, κοινοποίηση, αριθμός και ημερομηνία του εγγράφου ανακοίνωσης, καθώς και η ημερομηνία ορκωμοσίας και ανάληψης καθηκόντων. Να βεβαιώνεται, επίσης, το συνεχές ή όχι της υπηρεσίας που παρασχέθηκε και στην περίπτωση απόλυσης, για λόγους υγείας, να επισυνάπτεται αντίγραφο γνωμάτευσης της οικείας Υγειονομικής Επιτροπής.
- Πιστοποιητικό Δήμου ή Κοινότητας για το έτος γέννησης ή επίσημα αντίγραφα από τον υπηρεσιακό φάκελο του υπαλλήλου.
- Πιστοποιητικό άλλων υπηρεσιών για τυχόν προϋπηρεσία του υπαλλήλου που παρασχέθηκε σ΄ αυτές, που να έχει εκδοθεί με βάση τα τηρούμενα επίσημα στοιχεία (αποφάσεις πρόσληψης και απόλυσης). Σε περίπτωση που έχει εκδοθεί από το Γ.Λ. Κράτους πράξη αναγνώρισης προϋπηρεσίας στον ιδιωτικό τομέα (διαδοχική ασφάλιση), να επισυνάπτεται και αντίγραφο της σχετικής πράξης, καθώς και βεβαίωση του εκκαθαριστικού των αποδοχών για την εξόφληση της συμπληρωματικής εισφοράς ή περί του οφειλομένου υπολοίπου.
- Πιστοποιητικό του αρμόδιου Στρατολογικού Γραφείου (Τύπου Α΄) στο οποίο να αναγράφεται η στρατιωτική υπηρεσία του υπαλλήλου.

- Βεβαίωση για το χρόνο που χρησίμευσε ως προσόν διορισμού, όπου αυτό προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις.
- Βεβαίωση εκκαθαριστικού των αποδοχών, από την οποία να προκύπτουν αναλυτικά οι αποδοχές που έπαιρνε ο υπάλληλος κατά την έξοδό του από την Υπηρεσία, η ημερομηνία μέχρι την οποία μισθοδοτήθηκε με αποδοχές ενεργείας, καθώς και η ακριβής ημερομηνία έναρξης και λήξης των τριμήνων αποδοχών.
- Υπεύθυνη δήλωση από την οποία να προκύπτει, αν ο χρόνος της υπηρεσίας του υπαλλήλου χρησίμευσε για να πάρει σύνταξη από άλλο φορέα, αν για τον ίδιο χρόνο πήρε αποζημίωση, αν κατέχει οποιαδήποτε θέση και αν παίρνει ή πήρε άλλη σύνταξη και σε καταφατική περίπτωση τη θέση που κατέχει και το φορέα που συνταξιοδοτείται ή συνταξιοδοτήθηκε στο παρελθόν.
- Πιστοποιητικό της αρμόδιας Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής, εκδιδόμενο βάσει επισήμων στοιχείων ή τουλάχιστον βάσει ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδίκη ή Συμβολαιογράφου (Β.Δ.805/1969 ΦΕΚ 260 Α) από το οποίο να φαίνονται τα πρόσωπα της οικογένειας του υπαλλήλου, το έτος γέννησής τους και η προσωπική τους κατάσταση (τέκνα έγγαμα ή άγαμα).
- Σε περίπτωση έγγαμης υπαλλήλου, να βεβαιώνεται αν ο γάμος έχει λυθεί ή όχι, διαφορετικά απαιτείται πιστοποιητικό του Γραμματέα του Πρωτοδικείου ότι δεν έχει κατατεθεί αίτηση διαζυγίου μέχρι την ημερομηνία που αποχώρησε από την υπηρεσία.
- Αντίγραφο δικαστικής απόφασης με την οποία και εφ΄ όσον αναγνωρίστηκε ως παράνομη διοικητική πράξη.

Β. Για την καταβολή της σύνταξης

Επειδή από 25 Ιουνίου 1998 οι συντάξεις καταβάλλονται μέσω τραπεζικών λογαριασμών, η αιτούσα ή ο αιτών τη σύνταξη πρέπει να ανοίξει λογαριασμό στο όνομά του (με συνδικαιούχο όποιο πρόσωπο θέλει) σε ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα που αναγράφονται στο τέλος του κεφ.11 και να υποβάλει (μαζί με τα δικαιολογητικά κανονισμού) και τα εξής δικαιολογητικά:

- Φωτοαντίγραφο της πρώτης σελίδας του βιβλιαρίου του πιστωτικού ιδρύματος στο οποίο άνοιξε το λογαριασμό, στην οποία να φαίνεται καθαρά ο αριθμός του λογαριασμού και το ονοματεπώνυμο της ή του δικαιούχου. Στην περίπτωση, που δεν υπάρχει βιβλιάριο, απαιτείται σημείωμα του πιστωτικού ιδρύματος με τα προαναφερθέντα στοιχεία.
- Φωτοαντίγραφο του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας (και των δύο όψεων).
- Φωτοαντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος φόρου εισοδήματος ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου (όπως φορολογικής δήλωσης, φορολογικής ενημέρωσης κ.λπ.) από το οποίο να φαίνεται καθαρά το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου και ο αριθμός φορολογικού μητρώου (τα λοιπά στοιχεία του εκκαθαριστικού εισοδήματος ή της φορολογικής δήλωσης δεν χρειάζονται).

Παρατηρήσεις:

- Όλα τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στο αρμόδιο Υπουργείο (Δ/νση Προσωπικού ή Οικονομικού) στο οποίο υπάγεται ο υπάλληλος και το Υπουργείο μετά τον προέλεγχό τους, βάσει του αρθρ.5 του Α.Ν.599/68, τα διαβιβάζει στη 42α Δ/νση Κανονισμού Συντάξεων Πολιτικών Υπαλλήλων, για την έκδοση της πράξης κανονισμού σύνταξης.

- Οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί υποβάλλουν τα δικαιολογητικά τους στα οικεία Γραφεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Επιτρέπεται η σύγχρονη καταβολή μέχρι δύο το πολύ συντάξεων σε άγαμα παιδιά ορφανά και από τους δύο γονείς, μέχρι τη συμπλήρωση του 18^{ου} έτους της ηλικίας τους ή και μετά τη συμπλήρωση του 18^{ου} έτους, εφόσον σπουδάζουν ή είναι ανίκανα κατά ποσοστό 80% και άνω.

Γ. Για τη χορήγηση του επιδόματος συζύγου

Άρθρο 12 του Ν. 2470/97 (ΦΕΚ 40Α΄), άρθρο 13 του Ν. 3016/2002(ΦΕΚ 110Α΄), και άρθρο 5 παρ. 6 του Ν. 2592/98 (ΦΕΚ 57Α΄)

Δικαιολογητικά:

1. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης της αρμόδιας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής, που να έχει εκδοθεί βάσει επίσημων στοιχείων ή βάσει ενόρκου βεβαιώσεως, ενώπιον Ειρηνοδικείου ή Συμβολαιογράφου, ή ληξιαρχική πράξη Γάμου.
2. Υπεύθυνη δήλωση από την οποία να προκύπτει, αν ο ίδιος ο συνταξιούχος λαμβάνει επίδομα συζύγου από άλλη πηγή.

Δ. Για τη χορήγηση επιδόματος τέκνων

Άρθρο 12 του Ν. 2470/ 97(ΦΕΚ 40Α΄), άρθρο 13 του Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ 110Α΄) και άρθρο 5 παργ 6 του Ν. 2592/98 (ΦΕΚ 57Α΄).

Δικαιολογητικά:

1. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης της αρμόδιας Δημοτικής ή Κοινοτικής αρχής, που να έχει εκδοθεί βάσει επίσημων στοιχείων ή βάσει ενόρκου βεβαιώσεως ενώπιον Ειρηνοδικείου ή Συμβολαιογράφου, στο οποίο να αναγράφονται τα τέκνα του αιτούντος, η χρονολογία γέννησής τους, καθώς και η προσωπική κατάσταση τους, (έγγαμα ή άγαμα) ή ληξιαρχική πράξη γέννησης των τέκνων.
2. Υπεύθυνη δήλωση από την οποία να προκύπτει, αν ο ίδιος ο συνταξιούχος λαμβάνει επίδομα τέκνου από άλλη πηγή.

Παρατηρήσεις:

- Όταν τα τέκνα είναι μεγαλύτερα των 18 ετών και σωματικά ή πνευματικά ανίκανα για την άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος, απαιτείται γνωμάτευση της Ανώτατης Στρατού Υγειονομικής Επιτροπής (Α.Σ.Υ.Ε.).
- Σε περίπτωση που η ανικανότητα έχει διαπιστωθεί κατά τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσίας του υπαλλήλου και είχε χορηγηθεί σ' αυτόν επίδομα τέκνων, δεν απαιτείται νέα γνωμάτευση, αλλά βεβαίωση της υπηρεσίας Διοικητικού του υπαλλήλου, ότι εχορηγείτο το ανωτέρω επίδομα.
- Προκειμένου για τέκνα που φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές ή Ι.Ε.Κ. (Δημόσια – Ιδιωτικά), βεβαίωση της σχολής για την πρώτη εγγραφή τους σ' αυτή, καθώς και για τον προβλεπόμενο από τον Οργανισμό της Σχολής χρόνο φοίτησης για την αποπεράτωση των σπουδών. Σε καμία, όμως, περίπτωση πέραν από τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους.

- Για τους φοιτητές του εξωτερικού, η βεβαίωση να είναι μεταφρασμένη και επικυρωμένη από την αρμόδια Προξενική Αρχή ή το Υπουργείο Εξωτερικών.

Ε. Για δώρα εορτών - Επίδομα αδείας

Άρθρα 5 παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 του Ν. 2592/98 (ΦΕΚ 57Α΄)

Δικαιολογητικά:

Βεβαίωση της υπηρεσίας από την οποία αποχώρησε ο υπάλληλος, που να βεβαιώνεται αν θα του χορηγηθούν από τον εκκαθαριστή των αποδοχών ενεργείας δώρα εορτών ή επίδομα αδείας.

Παρατηρήσεις:

- Σε περίπτωση, που εκτός από τη σύζυγο και τα τέκνα υπάρχουν και άλλα προστατευόμενα μέλη τα οποία συνοικούν και βαρύνουν τον υπάλληλο σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, να δηλωθεί τούτο σε υπεύθυνη δήλωση.
- Δύο ή περισσότερες υπεύθυνες δηλώσεις επιτρέπεται να αντικατασταθούν σε μία.

ΣΤ. Χρόνος οριστικής απάντησης:

Όπως αυτός έχει οριστεί με την αριθμ. 2/67911/0004/03-12-2004, απόφαση «Ορισμός διαφορετικής προθεσμίας για τη διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής / Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους» των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.
Για τα θέματα που έχουν σχέση με μεταβολές συνταξιοδοτικής κατάστασης, ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 265Α΄), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μέχρι σήμερα Ν. 2880/2001 (ΦΕΚ 9Α’), Ν. 3230/2004 (ΦΕΚ 44Α’) και Ν. 3345/2005 (ΦΕΚ 138Α’) .

Η. Ένδικα μέσα

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 66 Π.Δ. 166/2000 (ΦΕΚ 153Α΄), άρθρο 107 Π.Δ. 168/2000 (ΦΕΚ 155Α΄).

- Ένσταση ενώπιον της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων ή Έφεση ενώπιον του οικείου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών μέσα σε ένα χρόνο από την έκδοση της πράξης ή της απόφασης, καθώς και από κάθε έναν που έχει έννομο συμφέρον μέσα σε ένα χρόνο από την κοινοποίησή της.

11.8. Κανονισμός σύνταξης και επιδομάτων σε οπλίτες - υπαξιωματικούς και αξιωματικούς που διορίσθηκαν πριν την 1-1-1993 και αποστρατεύθηκαν λόγω ανικανότητας μη οφειλόμενης στην υπηρεσία.

Θεσμικό πλαίσιο: Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153Α΄)

Προϋποθέσεις:

- Σύνταξη δικαιούνται όσοι συμπλήρωσαν πέντε έτη πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.
- Επίδομα ανικανότητας δικαιούνται όσοι έχουν ανικανότητα τουλάχιστον 25%
- Επίδομα βοηθείας τρίτου προσώπου δικαιούνται όσοι έχουν ποσοστό ανικανότητας τουλάχιστον 80%.

Δικαιολογητικά:

- Φύλλο Μητρώου από την Υπηρεσία.
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
- Βεβαίωση αποδοχών.

Διαδικασία:

Εκδίδεται η πράξη συνταξιοδότησης από τη Δ44 του Γ.Λ.Κ., αποστέλλεται ο φάκελος στην οικεία Α.Υ.Ε. για γνωμάτευση και στη συνέχεια εκδίδεται νέα πράξη παροχής επιδόματος.

11.9. Κανονισμός σύνταξης και επιδομάτων σε οπλίτες, υπαξιωματικούς και αξιωματικούς που διορίσθηκαν πριν 1-1-1993 και αποστρατεύθηκαν λόγω ανικανότητας οφειλόμενης στην υπηρεσία.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Θεσμικό πλαίσιο: Π.Δ.166/2000 (Φ.Ε.Κ.153Α΄), Π.Δ.168/2000 (ΦΕΚ 155Α΄), Ν. 1859/89 (ΦΕΚ 153Α΄) και Ν. 2320/95(ΦΕΚ 133Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Ποσοστό ανικανότητας για κανονισμό σύνταξης τουλάχιστον 25% .
- Ανικανότητα σωματική ή διανοητική οφειλόμενη πρόδηλα και αναμφισβήτητα στην υπηρεσία.
- Σύγκριση σύνταξης βάσει των διατάξεων του Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄), του Ν.1859/89 (ΦΕΚ 153Α΄) και του Π.Δ.168/2000 (ΦΕΚ 155Α΄). Παρέχεται η μεγαλύτερη.
- Σε περίπτωση που παρέχεται η σύνταξη βάσει διατάξεων του Ν.1859/89 (ΦΕΚ 153Α΄) και του Π.Δ.168/2000 (ΦΕΚ 155Α΄) παρέχονται τα επιδόματα του άρθρου 2 του Ν.2592/98 (ΦΕΚ 57Α΄), ενώ σε περίπτωση που παρέχεται η σύνταξη βάσει διατάξεων του Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄) παρέχονται τα επιδόματα του άρθρου 3 του Ν.2592/98 (ΦΕΚ 57Α΄).
- Στις προαναφερόμενες διατάξεις περιλαμβάνονται και όσοι είχαν διορισθεί μετά την 1-1-1993, αλλά, είχαν ασφαλισθεί σε οποιονδήποτε Ασφαλιστικό Οργανισμό πριν την 1-1-1993.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση
- Πιστοποιητικό Τύπου Α΄ ή Φύλλα Μητρώου, όπως ορίζονται από το Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄)

Διαδικασία:

Μετά τον κανονισμό σύνταξης λόγω πάθησης οφειλόμενης στην υπηρεσία, γίνεται σύγκριση με σύνταξη που χορηγείτο βάσει των ετών υπηρεσίας και παρέχεται η μεγαλύτερη από τις δύο.

11.10. Κανονισμός σύνταξης και επιδομάτων σε οπλίτες, υπαξιωματικούς και αξιωματικούς που διορίσθηκαν μετά την 1-1-1993 και αποστρατεύθηκαν λόγω ανικανότητας μη οφειλόμενης στην υπηρεσία.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Θεσμικό πλαίσιο: Ν.2084/1992(ΦΕΚ 165Α΄), Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Οι ενδιαφερόμενοι να έχουν συμπληρώσει πέντε έτη πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.
- Ειδικά για όσους καθίστανται ανίκανοι λόγω ατυχήματος που δεν οφείλεται στην υπηρεσία, αρκούν δυόμιση χρόνια πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας για τον κανονισμό σύνταξης.

Οι ανωτέρω διατάξεις δεν ισχύουν για όσους είχαν διορισθεί μετά την 1-1-1993, αλλά είχαν ασφαλισθεί σε οποιοδήποτε Οργανισμό πριν την 1-1-1993.

Δικαιολογητικά:

- Φύλλο Μητρώου
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
- Βεβαίωση αποδοχών

Διαδικασία:

Εκδίδεται η πράξη συνταξιοδότησης από το Γ.Λ.Κ.-Δ44 και παραπέμπεται ο φάκελος στην Ανωτάτη Υγειονομική Επιτροπή για γνωμάτευση σύμφωνα με το άρθρο 13 Ν.2084/92.
Παρέχεται και μηνιαίο προσωπικό και αμεταβίβαστο επίδομα ανικανότητας σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 54 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, καθώς και της παρ.23 του άρθρου 2 του Ν. 3075/02 κατά περίπτωση.

Παρατηρήσεις:

- Η σύνταξη κανονίζεται βάσει των άρθρων 9 και 10 Ν.2084/92.

- Έχουν περικοπεί τα επιδόματα των βαρέως αναπήρων που ισχύουν για όσους έχουν διορισθεί μέχρι 1-1-1993.

11.11. Κανονισμός σύνταξης και επιδομάτων σε οπλίτες – υπαξιωματικούς - αξιωματικούς που διορίσθηκαν μετά την 1-1-1993 και αποστρατεύθηκαν λόγω ανικανότητας οφειλόμενης στην υπηρεσία.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας &Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Θεσμικό πλαίσιο: Ν.2084/92(ΦΕΚ 165Α΄), Π.Δ.166/2000(ΦΕΚ 153Α΄), Ν.2320/95(ΦΕΚ 133Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Ποσοστό ανικανότητας για κανονισμό σύνταξης τουλάχιστον 50%.
- Ανικανότητα σωματική ή πνευματική οφειλόμενη στην υπηρεσία.

Σημείωση: Οι ανωτέρω διατάξεις δεν ισχύουν για όσους είχαν διορισθεί μετά την 1-1-1993 αλλά είχαν ασφαλισθεί σε οποιοδήποτε Ασφαλιστικό Οργανισμό πριν 1-1-1993.

Δικαιολογητικά:

Όπως ορίζονται από Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄)
(Αίτηση - Φύλλο Μητρώου και Πιστοποιητικό Τύπου Α΄).

Διαδικασία:

Σύμφωνα με το Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄)
.

Παρατηρήσεις:

- Έχουν περικοπεί τα επιδόματα των βαρέως αναπήρων που ισχύουν για όσους έχουν διορισθεί μέχρι την 1-1-1993.

Το απαιτούμενο ποσοστό ανικανότητος για τον κανονισμό σύνταξης αυξήθηκε σε 50% από 25% βάσει του Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄)

- Σύγκριση σύνταξης βάσει των διατάξεων των άρθρων 9 και 10 παρ. 5 του Ν.2084/92. Παρέχεται η μεγαλύτερη.
- Παρέχεται και μηνιαίο προσωπικό και αμεταβίβαστο επίδομα ανικανότητας σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 54 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων καθώς και της παρ.23 του άρθρου 2 του Ν. 3075/02 κατά περίπτωση.

11.12. Κανονισμός σύνταξης σε οπλίτες, υπαξιωματικούς, αξιωματικούς βάσει του Ν.1897/90 περί απονομής σύνταξης και παροχής βοήθειας σε θύματα τρομοκρατίας – Επιδόματα.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Θεσμικό πλαίσιο: Ν.1897/1990 (ΦΕΚ 120Α΄), Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Πλήρης ανικανότητα (άνω του 67%).
- Η βλάβη να προέρχεται από τρομοκρατική πράξη που έγινε εις βάρος των θυμάτων λόγω της ιδιότητάς τους ως στρατιωτικών.

Δικαιολογητικά:

Όπως ορίζονται από το Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄) (αίτηση - πιστοποιητικό Τύπου Α΄ η Φύλλο Μητρώου).

Διαδικασία: Σύμφωνα με το Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄)

Παρατηρήσεις:

- Με το Ν.1977/91 (μεταγενέστερα), απονέμεται σύνταξη στους Έλληνες οπλίτες που καθίστανται πλήρως ανίκανοι από τρομοκρατική πράξη στρεφόμενη κατά προσώπων της παρ.1 του άρθρου 1 του Ν.1897/90, όπως επίσης και στις οικογένειες των φονευθέντων (άρθρο 2 Ν.1977/91).
- Η σύνταξη ορίζεται βάσει των διατάξεων του άρθρου 1 Ν.1897/90.
- Το Εφάπαξ βοήθημα χορηγείται βάσει του άρθρου 3 Ν.1897/90.
- Το Επίδομα του άρθρου 4 του Ν.1897/90 χορηγείται σε όσους καθίστανται μερικώς ανίκανοι.
- Χορήγηση αποζημίωσης βάσει του άρθρου 7 Ν.1897/90.

11.13. Κανονισμός σύνταξης σε οπλίτες, υπαξιωματικούς αξιωματικούς βάσει Ν.1977/1991 «προστασία παθόντων από βίαιο συμβάν και θυμάτων τρομοκρατών και άλλες διατάξεις – Επιδόματα.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Θεσμικό πλαίσιο: Ν.1977/1991(ΦΕΚ 185Α΄), Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153Α΄), Ν.1897/90(ΦΕΚ 120Α΄), Ν3234/2004(ΦΕΚ 52Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Αυξημένος κίνδυνος κατά την εκτέλεση υπηρεσίας.

Δικαιολογητικά:

Όπως ορίζονται από το Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄) (αίτηση - Φύλλο Μητρώου - Πιστοποιητικό Τύπου Α).

Διαδικασία:

Σύμφωνα με το Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄)

Παρατηρήσεις:

- Με τον Ν.1977/91 απονέμεται σύνταξη στους Έλληνες πολίτες που καθίστανται πλήρως ανίκανοι από τρομοκρατική πράξη στρεφόμενη κατά προσώπων της παρ.1 του άρθρου 1 του Ν.1897/90, όπως επίσης και στις οικογένειες των φονευθέντων.
  Η σύνταξη ορίζεται βάσει των διατάξεων του άρθρου 2 του Ν.1977/91, του άρθρου 34 του Π.Δ. 166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄) και γενικών διατάξεων του Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153Α΄)
- Τα επιδόματα παρέχονται βάσει των διατάξεων των άρθρων 1 παρ.1, 2, 3 και 2 παρ.3 του Ν.1977/91 και η παρ. 23 του άρθρου 2 του Ν. 3075/02.

11.14. Κανονισμός σύνταξης από μεταβίβαση στα ανίκανα για εργασία άρρενα τέκνα στρατιωτικών συνταξιούχων γενικά (οπλιτών - υπαξιωματικών - αξιωματικών).

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας &Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Θεσμικό πλαίσιο: Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153Α΄), Ν.1813/1988 (ΦΕΚ 243Α΄), Ν.Δ.149/1973.

Προϋποθέσεις:

- Ποσοστό ανικανότητας τουλάχιστον 50%.
- Αγαμία.
- Όταν η ανικανότητα επέρχεται μετά το θάνατο του πατέρα, τα ενήλικα άρρενα τέκνα δικαιούνται σύνταξης: α) αν δεν λαμβάνουν άλλη σύνταξη, β) αν δεν δικαιούνται στο μέλλον να λάβουν άλλη σύνταξη από οποιοδήποτε άλλο Ασφαλιστικό Οργανισμό κύριας Ασφάλισης, γ) αν το μηνιαίο εισόδημα τους δεν υπερβαίνει το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου. Για την ανικανότητα γνωματεύει η Α.Σ.Υ.Ε.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση
- Πιστοποιητικό Οικογενειακής κατάστασης.
- Ιατρικές γνωματεύσεις που επιβεβαιώνουν την ανικανότητα (αν υπάρχουν), όπως ορίζει το Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153Α΄) και ο Ν.1813/88.

Διαδικασία:

Μετά την κατάθεση της αίτησης αποστέλλονται τα δικαιολογητικά στην Ανωτάτη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή που γνωματεύει για το ποσοστό ανικανότητας και για το χρόνο κατά τον οποίον επήλθε η αναπηρία (αν προϋπήρχε ή επήλθε μετά το θάνατο του πατέρα).
Στη συνέχεια εκδίδεται γνωμάτευση που διαβιβάζεται στη 42^{η} Δ/νση του Γ.Λ.Κ. και βάσει αυτής εκδίδεται πράξη συνταξιοδότησης.

Παρατηρήσεις:

Η σύνταξη των ενηλίκων ανίκανων τέκνων ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 46 του Π.Δ.166/2000 (ΦΕΚ 153 Α΄) στα 7/10 της σύνταξης του στρατιωτικού συνταξιούχου.

11.15. Κατάρτιση προσχεδίων πράξεων Κανονισμού Πολεμικών Συντάξεων Στρατιωτικών και μελών του Δημοκρατικού Στρατού καθώς και των οικογενειών αυτών.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Θεσμικό πλαίσιο: Κώδικας Πολεμικών Συντάξεων (Π.Δ.168/2000(ΦΕΚ 155Α΄), Ν.1863/89 (ΦΕΚ 204Α΄), Ν.1543/85(ΦΕΚ 73Α΄).

Προϋποθέσεις:

- Σύμφωνα με την ισχύουσα συνταξιοδοτική νομοθεσία (Π.Δ.168/2000) σύνταξη δικαιούνται αυτοί που τραυματίσθηκαν ή έπαθαν κατά τη διάρκεια της εμπόλεμης στρατιωτικής τους υπηρεσίας και εξαιτίας αυτής, με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 10% και 25% για τους παθόντες μέλη του Δημοκρατικού Στρατού (Ν.1863/85).
- Τα μέλη των οικογενειών των φονευθέντων των ως άνω περιπτώσεων εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται από το Π.Δ.168/2000 και τον Ν.1863/89.

Δικαιολογητικά:

- Για τους αναπήρους πολέμου στρατιωτικούς, τους φονευθέντες και τα μέλη των οικογενειών τους απαιτούνται τα δικαιολογητικά που αναγράφονται στο Π.Δ.168/2000 κατά περίπτωση.
- Για τα μέλη του Δημοκρατικού Στρατού και των οικογενειών τους απαιτούνται τα δικ/κά που αναγράφονται στο άρθρο 5 του Ν.1863/89 σε συνδυασμό με το άρθρο 13 του Ν.1543/85.

Διαδικασία:

Για τον κανονισμό πολεμικών συντάξεων στρατιωτικών και των μελών των οικογενειών τους ακολουθείται η διαδικασία που περιγράφεται στο Π.Δ.168/2000.
Για τα μέλη του Δημοκρατικού Στρατού και των οικογενειών τους, ακολουθείται η διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 5 του Ν.1863/89 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του Ν.1543/85.

11.16. Ειδικές ρυθμίσεις και τροποποιήσεις

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρα 1&3. του Ν. 3513/2006 (ΦΕΚ 265 Α΄)

- Η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 88 του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων – Κ.Π.Σ. – (Π.Δ. 168/2000 ΦΕΚ 155 Α'), όπως ισχύει, αντικαθίσταται από 1ης Ιανουαρίου 2006 ως εξής:
  «Η βασική μηνιαία πολεμική σύνταξη ανικανότητας που αναγνωρίζεται στους αναπήρους πολέμου οπλίτες, των οποίων η σύνταξη δεν κανονίζεται με βάση το μισθό ενέργειας, είναι ίση με 1,219% του μηνιαίου βασικού μισθού του λοχαγού, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά, ανά εκατοστό ανικανότητας.»
- Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 90 και 91 του Κ.Π.Σ., όπως ισχύουν, αντικαθίστανται, ως εξής:
  «1. Η βασική μηνιαία πολεμική σύνταξη, που αναγνωρίζεται στις οικογένειες των άγαμων οπλιτών που σκοτώθηκαν ή εξαφανίστηκαν ή πέθαναν από τραύματα ή νόσο απότοκο των κακουχιών του πολέμου, ορίζεται στο ποσό που αναλογεί σε ανάπηρο οπλίτη που φέρει ανικανότητα 40%, σύμφωνα με το άρθρο 88 του Κώδικα αυτού.»
- Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 110 του Κ.Π.Σ. αντικαθίστανται ως εξής:
  «2. Το κατώτατο όριο πολεμικής σύνταξης ή βοηθήματος, που δεν καθορίζονται με βάση μισθό ενέργειας, ορίζεται ίσο με το ποσό της σύνταξης αναπήρου πολέμου οπλίτη με ποσοστό ανικανότητας 40%, όπως ισχύει κάθε φορά.»
- Στο τέλος του άρθρου 55 του Κ.Π.Σ.Σ. προστίθεται παράγραφος 7, ως εξής:
  «7. Το κατώτατο όριο των συντάξεων των προσώπων της παρ. 5 του άρθρου 45 του Κώδικα αυτού, ορίζεται ίσο με το κατώτατο όριο των πολεμικών συντάξεων, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.»
- Από την 1η Ιανουαρίου 2007 αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής οίκοθεν όλες οι συντάξεις των αναπήρων πολέμου, αμάχου πληθυσμού και ειρηνικής περιόδου, καθώς και των οικογενειών τους, που δεν καθορίζονται με βάση μισθό ενεργείας και που έχουν αναγνωρισθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2006, η δε διαφορά μεταξύ της σύνταξης που κανονίζεται ή αναπροσαρμόζεται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής και της δικαιούμενης κατά την 31η Δεκεμβρίου 2006, θα καταβληθεί κατά το ήμισυ από 1ης Ιανουαρίου 2007 και κατά το υπόλοιπο ήμισυ από 1ης Ιανουαρίου 2008.

11.17. Συνταξιοδότηση των παθόντων αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης και των αγωνισθέντων κατά της δικτατορίας, καθώς και των πολιτών εκ του άμαχου πληθυσμού της κατοχής.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Θεσμικό πλαίσιο: Κώδικας Πολεμικών Συντάξεων Π.Δ. 168/2000 (ΦΕΚ 155Α΄), Ν. 1543/85 (ΦΕΚ 73Α΄), Ν. 1813/88 (ΦΕΚ 243Α΄) και Ν. 1863/89 (ΦΕΚ 204Α΄).

Προϋποθέσεις:

α) Αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης που έπαθαν αναπηρία εξ αιτίας της αντιστασιακής τους δράσης τουλάχιστον 25%.
β) Τα μέλη των οικογενειών των ανωτέρω και των φονευθέντων αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης, εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Π.Δ.168/2000.
γ) Οι χήρες και τα ανάπηρα τέκνα με αναπηρία άνω του 67%, όσων εκτελέστηκαν από τα στρατεύματα κατοχής για αντίποινα ενεργειών Ελληνικών Αντάρτικων Ομάδων.
δ) Οι τραυματισθέντες πολίτες εκ του αμάχου πληθυσμού, άνω των 14 ετών, συνεπεία έκρηξης πολεμικών μηχανημάτων των Στρατευμάτων Κατοχής με αναπηρία τουλάχιστον 25% καθώς και οι παθόντες εξ αιτίας των γεγονότων του εμφύλιου πολέμου.
ε) Τα μέλη των οικογενειών των ανωτέρω και των φονευθέντων, με τις ίδιες προϋποθέσεις.

Δικαιολογητικά:

Τα προβλεπόμενα από το:
- Άρθρο 13 του Ν.1543/85 για τους υπαγόμενους στις προϋποθέσεις α΄, β΄ και γ΄.
- Το Π.Δ.168/2000 σε συνδυασμό με το άρθρο 6 παρ.8 και 9 του Ν.1976/91) για τους υπαγόμενους στην προϋπόθεση δ΄.
- Άρθρο 5 του Ν.1863/89 για τους υπαγόμενους στην προϋπόθεση ε΄.

Διαδικασία:

Για τον κανονισμό πολεμικών συντάξεων των αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης και των μελών των οικογενειών τους ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 8 του Ν.1543/85.
Τα ίδια ισχύουν και για τις οικογένειες των εκτελεσθέντων λόγω αντίποινων.
Για τον κανονισμό σύνταξης ανικανότητας στους πολίτες του άμαχου πληθυσμού και των οικογενειών τους ακολουθείται η διαδικασία στο Π.Δ.168/2000, ενώ για τους παθόντες του Εμφύλιου πολέμου ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 5 του Ν.1863/89 σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του Ν.1543/85.

Παρατηρήσεις:

Οι ανάπηροι του άμαχου πληθυσμού, οι οποίοι συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τα άρθρα 77 – 80 του Κώδικα Πολεμικών Συντάξεων, εφόσον επικαλούνται επιδείνωση της κατάστασης της υγείας τους, που οφείλεται στην εξέλιξή της πάθησης για την οποία συνταξιοδοτήθηκαν, δικαιούνται με αίτησή τους να επανεξεταστούν από την Ανώτατη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή (Α.Σ.Υ.Ε.).

11.18. Απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου των συντάξεων, μερισμάτων κ.λπ. που καταβάλλονται σε ανάπηρους πολέμου ή θύματα πολέμου από το Δημόσιο ή Ασφαλιστικά Ταμεία.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Δ/νση Τελών & Ε.Φ.

Θεσμικό πλαίσιο: Παρ.18 Βα Άρθρου 15 Κ.Τ.Χ.

Προϋποθέσεις:

Προϋπόθεση για να υπάρχει σε κάποιο πρόσωπο η ιδιότητα του ανάπηρου πολέμου ή θύματος πολέμου, είναι να δικαιούται το πρόσωπο αυτό πολεμικής σύνταξης και να εξακολουθεί να τη λαμβάνει.

Δικαιολογητικά:

α) Βεβαίωση της αναπηρικής ιδιότητας από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.
β) Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 μαζί με απόκομμα της επιταγής πληρωμής της σύνταξης του τελευταίου μήνα προ της υποβολής της δήλωσης.

Παρατηρήσεις:

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.4 του άρθρου 57 του Ν.814/1978, οι απαλλαγές που ισχύουν για τους ανάπηρους πολέμου και θύματα πολέμου εφαρμόζονται με τις ίδιες προϋποθέσεις και για τους ανάπηρους και τα θύματα ειρηνικής περιόδου στρατιωτικούς.

11.19. Απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου των εγγράφων και αντιγράφων αυτών με τα οποία δίδεται πληρεξουσιότητα από ανάπηρους πολέμου ή θύματα πολέμου.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Δ/νση τελών & Ε.Φ.

Θεσμικό πλαίσιο: Παρ.2α του άρθρου 24 Κ.Τ.Χ.

Προϋποθέσεις:

Προϋπόθεση για να υπάρχει σε κάποιο πρόσωπο η ιδιότητα του ανάπηρου πολέμου ή θύματος πολέμου είναι να δικαιούται το πρόσωπο αυτό πολεμικής σύνταξης και να εξακολουθεί να τη λαμβάνει.

Δικαιολογητικά:

α) Βεβαίωση της αναπηρικής ιδιότητας από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.
β) Υπεύθυνη δήλωση του Ν.1599/1986 μαζί με απόκομμα της επιταγής πληρωμής της σύνταξης του τελευταίου μήνα προ της υποβολής της δήλωσης.

Παρατηρήσεις:

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.4 του άρθρου 57 του Ν.814/1978, οι απαλλαγές που ισχύουν για τους ανάπηρους πολέμου και θύματα πολέμου, εφαρμόζονται με τις ίδιες προϋποθέσεις και για τους ανάπηρους και τα θύματα ειρηνικής περιόδου στρατιωτικούς.

11.20. Απαλλαγή από τέλη χαρτοσήμου της άδειας κυκλοφορίας και της άδειας οδηγού αναπηρικού αυτοκινήτου.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Δ/νση τελών & Ε.Φ.

Θεσμικό πλαίσιο: Παρ.3α του τίτλου Α του άρθρου 18 του Κ.Τ.Χ.

Προϋποθέσεις:

Η άδεια κυκλοφορίας και η άδεια οδηγού να αφορούν ειδικά διασκευασμένο αναπηρικό αυτοκίνητο.

11.21. Απαλλαγή από τέλη κυκλοφορίας ΕΙΧ αυτοκινήτου.

Θεσμικό πλαίσιο: Ν. 490/1976 (ΦΕΚ 331Α΄), Άρθρο 16 του Ν. 1798/88(ΦΕΚ 166Α΄), Άρθρο 23 του Ν.1882/90(ΦΕΚ 43Α΄), κ.υ.α αριθμ. Γ4α/Φ15/1078/20-6-90 και Αρθ.34 του Ν.1731/87(ΦΕΚ 161Α΄).

Χρόνος ισχύος παροχής: Η απαλλαγή ισχύει εφ΄ όρου ζωής του αναπήρου.

Προϋποθέσεις:

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να είναι:

Α) Ανάπηροι Έλληνες πολίτες ηλικίας από 4 μέχρι 70 ετών και να παρουσιάζουν μία από τις παρακάτω παθήσεις:

- Πλήρη παράλυση των κάτω ή άνω άκρων ή αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό αυτών, ή σοβαρή κινητική αναπηρία: - του ενός ή και των δύο κάτω άκρων με ποσοστό αναπηρίας συνολικά όχι μικρότερο του 67%,- του ενός ή και των δύο κάτω άκρων, με συμμετοχή κινητικής αναπηρίας του ενός ή και των δύο άνω άκρων με ποσοστό αναπηρίας συνολικά όχι μικρότερο του 67%, από τα οποία το 40% τουλάχιστον από το ένα κάτω άκρο,
- Ολική τύφλωση και στα δύο μάτια με ποσοστό αναπηρίας 100%.
- Νοητική καθυστέρηση, με δείκτη νοημοσύνης κάτω του 40%.
- Αυτισμό, εφόσον αυτός συνοδεύεται από επιληπτικές κρίσεις ή πνευματική καθυστέρηση ή οργανικό ψυχοσύνδρομο, οι οποίοι εξαιτίας των παθήσεων αυτών έχουν ποσοστό αναπηρίας από 67% και άνω, είναι ανίκανοι για εργασία και έχουν ανάγκη βοηθείας.
- Μεσογειακή αναιμία ή αιμορροφιλία.
- Νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου.

Β. Ανάπηροι πολέμου αξιωματικοί και οπλίτες.

- Ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, αξιωματικοί και άνδρες των Σωμάτων Ασφαλείας, αξιωματικοί και άνδρες του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, άνδρες της Αγροφυλακής, καθώς και εντεταλμένοι στη δίωξη του λαθρεμπορίου υπάλληλοι της Τελωνειακής Υπηρεσίας.

Γ. Πολίτες που κατέστησαν Ανάπηροι κατά το από 21/4/67 ως 23/7/74 χρονικό διάστημα, συνεπεία της δράσης τους κατά του δικτατορικού καθεστώτος.

Δ. Ανάπηροι αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης.

Ε. Ανάπηροι αγωνιστές του Δημοκρατικού Στρατού.

Δικαιολογητικά:

- Θετική Γνωμάτευση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου μόνιμης κατοικίας του ενδιαφερόμενου, για τους υπαγόμενους στην προϋπόθεση Α΄.
- Θετική γνωμάτευση της Α.Σ.Υ.Ε. (Ανωτάτη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή) για τους υπαγόμενους στην προϋπόθεση Β΄.
- Θετική Γνωμάτευση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου μόνιμης κατοικίας του ενδιαφερόμενου και έγγραφο αρμόδιας Δικαστικής ή Αστυνομικής Αρχής, από το οποίο να προκύπτει ότι τα πρόσωπα αυτά συνεπεία της δράσης τους κατά του δικτατορικού καθεστώτος κατέστησαν ανάπηρα από την αιτία αυτή, για της υπαγόμενους στην προϋπόθεση Γ΄.
- Θετική γνωμάτευση της Α.Σ.Υ.Ε. για της υπαγόμενους στην προϋπόθεση Δ΄.
- Θετική γνωμάτευση της Α.Σ.Υ.Ε. για της υπαγόμενους στην προϋπόθεση Ε΄.

Διαδικασία:

Για της υπαγόμενους στην προϋπόθεση Α΄ η απαλλαγή χορηγείται από τη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), ύστερα από την προσκόμιση:
α) Της θετικής γνωμάτευσης της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής και
β) Της απόφασης ατελούς εισαγωγής του αρμόδιου Τελωνείου.

Για τους υπαγόμενους στην προϋπόθεση Β΄, Γ, Δ΄ και Ε΄ η απαλλαγή χορηγείται από τη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) ύστερα από την προσκόμιση:

α) Της θετικής γνωμάτευσης της Α.Σ.Υ.Ε. και
β) Της απόφασης ατελούς εισαγωγής του αρμόδιου Τελωνείου.

Παρατηρήσεις:

Για της ενδιαφερόμενους της προϋπόθεσης Α΄ το παραλαμβανόμενο Ε.Ι.Χ αυτοκίνητο πρέπει να έχει κυλινδρισμό κινητήρα μέχρι 1650 κυβ. εκατ.
Κατ΄ εξαίρεση για τους παραπληγικούς ανάπηρους και τους ανάπηρους με αναπηρία 100% τα ΕΙΧ αυτοκίνητα δύνανται να έχουν κυλινδρισμό κινητήρα ανώτερο των 1650 κυβ. εκατ.
Οι ηλικίας άνω των 18 ετών ανάπηροι που έχουν πλήρη παράλυση των κάτω άκρων ή αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό αυτών με ποσοστό αναπηρίας 100% μπορεί να παραλαμβάνουν ΕΙΧ αυτοκίνητο με κυλινδρισμό κινητήρα μέχρι 2000 κυβ. εκατ.
Για της ενδιαφερόμενους των προϋποθέσεων Β΄, Γ΄, Δ΄, και Ε΄ το παραλαμβανόμενο ΕΙΧ αυτοκίνητο πρέπει να έχει κυλινδρισμό κινητήρα μέχρι 1650 κυβ. εκατ.

Κατ΄ εξαίρεση για τους παραπληγικούς ανάπηρους και τους ανάπηρους με αναπηρία 100% τα ΕΙΧ αυτοκίνητα δύνανται να έχουν κυλινδρισμό κινητήρα ανώτερο των 1650 κυβ. εκατ.
Στις ειδικές περιπτώσεις που η φύση της αναπηρίας και η τοποθέτηση βοηθητικού συστήματος οδήγησης απαιτούν μεγαλύτερο χώρο των 1650 κυβ. εκατ. Κατά τη γνώμη της Α.Σ.Υ.Ε. τα εισαγόμενα αυτοκίνητα δύνανται να έχουν κυλινδρισμό μέχρι 2000 κυβ. εκατ.

11.22. Μείωση του φόρου κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών *

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Διεύθυνση Φορολογίας Κεφαλαίων.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 29 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών, ο οποίος έχει κυρωθεί με το Ν. 2961/2001 (ΦΕΚ 266Α΄).

Προϋποθέσεις:

Οι κληρονόμοι, δωρεοδόχοι ή τα τέκνα να έχουν κατά το χρόνο θεμελίωσης της φορολογικής υποχρέωσης (που κατά κανόνα είναι ο χρόνος θανάτου ή σύστασης της δωρεάς ή της γονικής παροχής) αναπηρία πάνω από 67%.

Δικαιολογητικά:

Απόφαση της Υγειονομικής Επιτροπής που εδρεύει σε κάθε νομό, για το είδος και το ποσοστό της αναπηρίας, καθώς και πρόβλεψη για τη διάρκεια της ανικανότητας.
Σε περίπτωση χορήγησης από ασφαλιστικούς φορείς κύριας ασφάλισης ή σύνταξης λόγω αναπηρίας, αντί της πιο πάνω απόφασης προσαρτάται βεβαίωση των φορέων αυτών ότι χορηγήθηκε σύνταξη λόγω αναπηρίας, το ποσοστό και ο χρόνος διάρκειας της αναπηρίας.

Διαδικασία:

Με την υποβολή της δήλωσης φόρου κληρονομιάς, δωρεάς ή γονικής παροχής συνυποβάλλονται και τα δικαιολογητικά της αναπηρίας και ζητείται η μείωση του οικείου φόρου.

Παρατηρήσεις:

Ο φόρος κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών που αναλογεί στη μέχρι 138.100 € αξία μεταβιβαζόμενης περιουσίας μειώνεται κατά 60%.

Σημείωση:
*Στη φορολογία κεφαλαίου λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα του χρόνου φορολογίας.

11.23. Απαλλαγή από το φόρο κατά την αγορά πρώτης κατοικίας.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Διεύθυνση Φορολογίας Κεφαλαίων

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 1 Ν.1078/1980 (ΦΕΚ 238Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Προϋποθέσεις:

Ο ενήλικος άγαμος που αγοράζει πρώτη κατοικία να έχει κατά το χρόνο της αγοράς αναπηρία πάνω από 67% ή ο ενήλικος έγγαμος που αγοράζει πρώτη κατοικία να έχει κατά το χρόνο της αγοράς τέκνο οποιασδήποτε ηλικίας με αναπηρία πάνω από 67%.

Δικαιολογητικά:

Απόφαση της Υγειονομικής Επιτροπής ή των ασφαλιστικών φορέων.

Διαδικασία:

Με την υποβολή της δήλωσης φόρου μεταβίβασης συνυποβάλλονται τα δικαιολογητικά της αναπηρίας και ζητείται η απαλλαγή από τον οικείο φόρο λόγω απόκτησης πρώτης κατοικίας.

Παρατηρήσεις:

Τόσο στον ενήλικο άγαμο με αναπηρία πάνω από 67% όσο και στον ενήλικο έγγαμο με παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας με αναπηρία πάνω από 67%, παρέχεται η απαλλαγή του εγγάμου.
Με την τελευταία τροποποίηση (Ν. 3427/2005 ΦΕΚ 312Α΄), τα αφορολόγητα ποσά ανέρχονται για όλους τους δικαιούχους για μεν την αγορά κατοικίας από άγαμο στο ποσό των 75.000€, από έγγαμο, διαζευγμένο ή χήρο ή άγαμο γονέα που έχουν την επιμέλεια των τέκνων τους μέχρι 115.000€, προσαυξανόμενο κατά 23.000€ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά 35.000€ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα, ενώ για την αγορά οικοπέδου από άγαμο στο ποσό των 35.000€, από έγγαμο, διαζευγμένο ή χήρο ή άγαμο γονέα που έχουν την επιμέλεια των τέκνων τους μέχρι 64.000€, προσαυξανόμενο κατά 10.000€ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά δώδεκα χιλιάδες ευρώ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα.

Σημείωση: Στη φορολογία κεφαλαίου λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα του χρόνου φορολογίας.

11.24. Εφαρμογή χαμηλού συντελεστή Φ.Π.Α – Απαλλαγή Φ.Π.Α.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών – Δ/νση 14^{η} Φ.Π.Α.

Θεσμικό πλαίσιο: Κώδικας Φ.Π.Α. που κυρώθηκε με το Άρθρο 22 του Ν.2859/2000(ΦΕΚ 248Α΄), Παράρτημα ΙΙΙ Κεφάλαια Α & Β : Αγαθά και Υπηρεσίες που υπάγονται σε συντελεστή Φ.Π.Α. 9%, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 του Ν 3522/06 (ΦΕΚ 276Α΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Η διάταξη έχει διαχρονική ισχύ και δεν προβλέπεται να τροποποιηθεί, εκτός εάν τροποποιηθεί το Κοινοτικό Νομικό Πλαίσιο.

Προϋποθέσεις:

Τα αγαθά να υπάγονται στις δασμολογικές κλάσεις του παραρτήματος, όπως αυτές αναφέρονται στη Συνδυασμένη Ονοματολογία του έτους 1996.
Οι υπηρεσίες να αφορούν επισκευή των αγαθών που περιλαμβάνονται στις συγκεκριμένες δασμολογικές κλάσεις.
Οι υπηρεσίες να παρέχονται στα πρόσωπα που ορίζονται ρητά στο Παράρτημα ΙΙΙ.

Παρατηρήσεις:

Η Εφαρμογή χαμηλού συντελεστή Φ.Π.Α. αφορά στην παράδοση ιατρικού εξοπλισμού, βοηθητικών οργάνων και συσκευών για την αντιμετώπιση αναπηριών, στην επισκευή των αγαθών αυτών καθώς και στην παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας, παιδιών, ηλικιωμένων, ασθενών και γενικά ατόμων με αναπηρία.

1. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που υπάγονται στο χαμηλό συντελεστή Φ.Π.Α. 9% :

α) Αμαξάκια τύπου πολυθρόνας και άλλα οχήματα για αναπήρους, έστω και με κινητήρα ή άλλο μηχανισμό προώθησης, ανταλλακτικά αναπηρικού αμαξιδίου και ερεσίνωτο (Δ.Κ. 8713 και ΕΧ 8714).

β) Αντισυλληπτικές συσκευές που ονομάζονται «ενδομήτρια αντισυλληπτικά», αυτολιπαινόμενοι καθετήρες, καθετήρες κεντρικοί για αιμοκάθαρση, καθετήρες σίτισης, καθετήρες περιτοναϊκής, καθετήρες κύστεως υπερειδικές, σύριγγες σίτισης, πιεσόμετρα ομιλούντα, βελόνες (για τις πένες ινσουλίνης), βελόνες τεχνητού νεφρού (Δ.Κ. ΕΧ 9018).

γ) Είδη και συσκευές ορθοπεδικής, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ιατροχειρουργικές ζώνες, επίδεσμοι και οι πατερίτσες. Νάρθηκες, υποστηρίγματα και άλλα είδη και συσκευές για κατάγματα. Είδη και συσκευές προσθέσεως. Συσκευές για τη διευκόλυνση της ακοής στους κουφούς και άλλες συσκευές που κρατιούνται με το χέρι, φέρονται από τα πρόσωπα ή εισάγονται στον ανθρώπινο οργανισμό, με σκοπό την αναπλήρωση μιας έλλειψης ή τη θεραπεία μιας αναπηρίας. Συσκευές έκχυσης ινσουλίνης. Εξαιρούνται τα μέρη και εξαρτήματα των παραπάνω αγαθών (Δ.Κ. ΕΧ 9021).

δ) Η επισκευή των αγαθών που αναφέρονται στις παραπάνω παραγράφους.

Σημείωση:
Προστίθενται δύο νέες διατάξεις στο τέλος του ως άνω Παραρτήματος ΙΙΙ, ως εξής:
α) Ειδικές ανυψωτικές συσκευές (σκάλες, ανελκυστήρες, μηχανήματα ανεβοκατεβάσματος ατόμων με αναπηρία και παρόμοια), που χρησιμοποιούνται για την εξυπηρέτηση αναπήρων.(Δ.Κ. ΕΧ 8428). Ανυψωτικό τουαλέτας (Δ.Κ. ΕΧ 3922), μπανιέρες για ανάπηρους (Δ.Κ. ΕΧ 3922, 6910, 7324), στηθόδεσμος

μαστεκτομής − μαγιώ μαστεκτομής (Δ.Κ. ΕΧ 6212, 6112, 6211), προγράμματα για ηλεκτρονικούς υπολογιστές (jaws, supernova, hall, φωναισθησίας, file reader) (Δ.Κ. ΕΧ 8524), εκτυπωτές Braille (Δ.Κ. ΕΧ 8471), γραφομηχανές με χαρακτήρες BRAILLE και ειδικές ηλεκτρονικές γραφομηχανές (ηλεκτρονικές συσκευές επικοινωνίας τσέπης), (Δ.Κ. ΕΧ 8469), ρολόγια χειρός (Braille) (Δ.Κ. ΕΧ 9102), πινακίδες γραφής (Braille), μέτρα (Braille) (Δ.Κ. ΕΧ 9017), μπαστούνια (λευκά και ηλεκτρονικά) (Δ.Κ. ΕΧ 6602), κασετόφωνα με 4 tracks (Braille) (Δ.Κ.ΕΧ 8519 και ΕΧ 8520), ταινίες μέτρησης σακχάρου (Δ.Κ. ΕΧ 3822), τα οποία προορίζονται για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία.

β) Καθίσματα μπάνιου, αντλία αποσιδήρωσης για μεσογειακή αναιμία, σύστημα τραχειοστομίας – τραχειοσωλήνες – φίλτρα, περπατούρα, τρίποδο, σύστημα φωτεινής ειδοποίησης, δέκτης φωτεινών σημάτων, Braille display, scanner, Braille note taker, προγράμματα κινητών τηλεφώνων σε ελληνική και ξένη έκδοση (mobile speak, speaking phone), πλαίσια γραφής για άτομα με μειωμένη όραση (Braille), κάλτσες Α.Γ. ή Κ.Γ., κάλτσες κολοβώματος, φίλτρα αιμοκάθαρσης, αιμοδιήθησης, αιμοδιαδιήθησης και πλασμαφαίρεσης, γραμμές αιμοκάθαρσης, αιμοδιήθησης, αιμοδιαδιήθησης και πλασμαφαίρεσης, σάκοι περισυλλογής υγρού προετοιμασίας φίλτρων, Y−connectors, σετ φλεβοκέντησης κατά την αιμοκάθαρση, φύσιγγες διττανθρακικών, συνδετικό από τιτάνιο, γραμμή σύνδεσης και αποχέτευσης, σάκοι αποχέτευσης, κασέτες σύνδεσης, Clamp (λαβίδες), βαλίτσα περιτοναϊκής κάθαρσης (SMART PD CASE), αναλώσιμο υλικό για κολοστομίες, τα οποία προορίζονται για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία..

γ) Αυτοκίνητα οχήματα καινουργή, που προορίζονται για τη μεταφορά δέκα προσώπων ή περισσοτέρων συμπεριλαμβανομένου και του οδηγού ειδικά κατασκευασμένα ή διασκευασμένα για τη μεταφορά ΑμεΑ, των οποίων οι ειδικές θέσεις καλύπτουν τουλάχιστον το 60% του συνόλου των θέσεων, εφόσον αγοράζονται, εισάγονται ή αποκτώνται από άλλο κράτος – μέλος της Κοινότητας από Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ., που ασχολούνται με την εκπαίδευση, προστασία και περίθαλψη των ατόμων αυτών. (Δ.Κ. ΕΧ 8702).

δ) Η παροχή υπηρεσιών για κατ' οίκον φροντίδα παιδιών, ηλικιωμένων, ασθενών και γενικά ατόμων με αναπηρία.

2. Απαλλάσσονται από το Φ.Π.Α.:

Η Απαλλαγή από το Φ.Π.Α. αφορά τις υπηρεσίες που συνδέονται με την κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση, τη νοσοκομειακή και ιατρική περίθαλψη και διάγνωση καθώς και την παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης σε παιδιά με αναπηρία.

Ειδικότερα:

α) Η παροχή υπηρεσιών και η παράδοση αγαθών που συνδέονται στενά με την κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση.

β) Η παροχή υπηρεσιών νοσοκομειακής και ιατρικής περίθαλψης και διάγνωσης, καθώς και οι στενά συνδεόμενες με αυτές παραδόσεις αγαθών και παροχές υπηρεσιών. Με τις υπηρεσίες αυτές εξομοιώνονται και οι παρεχόμενες στις εγκαταστάσεις θεραπευτικών λουτρών και ιαματικών πηγών.

γ) Η κάθε μορφής εκπαίδευση, άσκηση και αγωγή σε παιδιά με αναπηρία καθώς και οι παρεπόμενες πράξεις που συνδέονται με τις υπηρεσίες αυτές, όπως φύλαξη,

μεταφορά, στέγαση, σίτιση. Επίσης, απαλλάσσονται από το Φ.Π.Α. οι υπηρεσίες που παρέχουν στα παιδιά με αναπηρία οι λογοθεραπευτές – λογοπεδικοί.

11.25. Ατελής από το τέλος ταξινόμησης εισαγωγή επιβατικού αυτοκινήτου από άτομα με αναπηρία. Ειδικά αναπηρικά αμαξίδια.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση 18η Τελ. Οικον. Συστημάτων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν.490/76 (ΦΕΚ 331Α΄),
Άρθρο 16 του Ν.1798/88 (ΦΕΚ 166 Α΄), Άρθρο 23 του Ν.1882/90 (ΦΕΚ 43 Α΄), Αρ.Γ4α/Φ15/1078/90 ΚΥΑ (ΦΕΚ 381 Β΄), Άρθρο 9 του Ν.1906/90 (ΦΕΚ 157 Α΄), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, Άρθρο 132 του Ν. 2960/01 (ΦΕΚ 265 Α΄), παρ.6 του άρθρου 19 του Ν.2753/99 (ΦΕΚ 249 Α΄) και παρ. 6 του άρθρου 26 του Ν. 3156/03 (ΦΕΚ 157 Α΄).

Χρόνος ισχύος της παροχής: Η ατέλεια ισχύει καθ΄ όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου με αναπηρία.

Προϋποθέσεις:

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει:
Να είναι πολίτες ηλικίας από 4 μέχρι 70 ετών, υπήκοοι Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να έχουν μία από τις παρακάτω παθήσεις:

- Πλήρη παράλυση των κάτω ή άνω άκρων ή αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό αυτών.
- Κινητική αναπηρία του ενός ή και των δύο κάτω άκρων με ποσοστό αναπηρίας συνολικά 67%.
- Κινητική αναπηρία του ενός ή και των δύο κάτω άκρων με συμμετοχή του ενός ή και των δύο άνω άκρων με ποσοστό αναπηρίας συνολικά 67% από τα οποία το 40% τουλάχιστον στο ένα κάτω άκρο.
- Ολική τύφλωση και στα δύο μάτια με ποσοστό αναπηρίας 100%.
- Νοητική καθυστέρηση με δείκτη νοημοσύνης κάτω του 40%.
- Αυτισμό συνοδευόμενο από επιληπτικές κρίσεις ή πνευματική καθυστέρηση ή οργανικό ψυχοσύνδρομο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω και είναι ανίκανοι για εργασία.
- Μεσογειακή αναιμία, δρεπανοκυτταρική, μικροδεπανοκυτταρική αναιμία ή αιμορροφιλία.
- Νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου.

Το παραλαμβανόμενο αυτοκίνητο πρέπει να είναι αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.

Δικαιολογητικά:

Θετική Γνωμάτευση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου μόνιμης κατοικίας του ενδιαφερόμενου.

Διαδικασία:

Η ατέλεια χορηγείται από την Τελωνειακή Αρχή εισαγωγής του αυτοκινήτου με:

- Την προσκόμιση της θετικής γνωμάτευσης της αρμόδιας επιτροπής.
- Την τήρηση των απαιτούμενων τελωνειακών διατυπώσεων (κατάθεση σχετικής αίτησης, διασάφησης, καθώς και υπεύθυνης δήλωσης περί μη κατοχής άλλου αυτοκινήτου με διατάξεις ατέλειας).

Παρατηρήσεις:

Το παραλαμβανόμενο ατελώς αυτοκίνητο πρέπει να έχει κυλινδρισμό κινητήρα μέχρι 1650 κυβ. εκατ. Κατ΄ εξαίρεση, οι άνω των 18 ετών ανάπηροι με πλήρη παράλυση των κάτω άκρων ή αμφοτερόπλευρο ακρωτηριασμό αυτών με ποσοστό αναπηρίας 100%, δικαιούνται αυτοκίνητο ατελώς με κυλινδρισμό κινητήρα μέχρι 2000 κυβ. εκ.
Για τους μέχρι 1650 κυβ. εκ. δικαιούχους αναπήρους, υπάρχει δυνατότητα παραλαβής επιβατικού αυτοκινήτου μεγαλύτερου κυβισμού, με την καταβολή ποσοστού του αναλογούντος στα αυτοκίνητα αυτά τέλους ταξινόμησης (30% για τα πάνω από 1650 κυβ. εκ. και μέχρι 2000 κυβ. εκ. και 58% για τα πάνω από 2000 κυβ. εκ.).
Το παραλαμβανόμενο αυτοκίνητο μπορεί να οδηγείται και από άλλα πρόσωπα (ένα ή δύο) με την υποχρέωση να επιβαίνει ο ανάπηρος, ύστερα από άδεια της Τελωνειακής Αρχής η οποία εκδίδεται μετά από αίτησή του. Στην αίτηση θα δηλώνονται τα πρόσωπα που επιθυμεί να το οδηγούν και τα οποία δεν πρέπει να διαμένουν μακριά από την κατοικία του.
Το αυτοκίνητο μπορεί να οδηγείται και χωρίς να επιβαίνει ο δικαιούχος ανάπηρος, όταν η μετακίνηση οφείλεται σε εξαιρετικές ή επείγουσες περιστάσεις ή γίνεται αποκλειστικά και μόνο για λόγους εξυπηρέτησης των αναγκών του ανάπηρου.
Η διάθεση του αυτοκινήτου σε άλλης χρήσεις, εκτός από την εξυπηρέτηση των αναγκών του ανάπηρου, συνεπάγεται την επιβολή κυρώσεων.

Σε περίπτωση που το αυτοκίνητο πάψει για οποιονδήποτε λόγο να χρησιμοποιείται για τις ανάγκες του ανάπηρου, πρέπει μέσα σε έξι (6) μήνες να καταβληθούν οι οφειλόμενοι φόροι ή να μεταβιβαστεί σε άλλο πρόσωπο δικαιούχο ατέλειας ή να εγκαταλειφθεί υπέρ του Δημοσίου.
Το αυτοκίνητο μπορεί να μεταβιβαστεί αφού καταβληθεί το 30% του αναλογούντος τέλους ταξινόμησης μετά την πάροδο πέντε (5) χρόνων από την ημερομηνία παραλαβής του, ύστερα από έγκριση της Δ/νσης Τελωνείων Αττικής (πλ. Αγ. Νικολάου-Πειραιάς, τηλ. 210.4511288). Στην περίπτωση όμως αυτή ο ανάπηρος δεν μπορεί να εισάγει άλλο αυτοκίνητο ατελώς.
Αντίθετα, αν η μεταβίβαση ή η αλλαγή χρήσης του αυτοκινήτου γίνει μετά την πάροδο 10 ετών από την ατελή παραλαβή του, το αυτοκίνητο μεταβιβάζεται ελεύθερα και ο ανάπηρος έχει το δικαίωμα να παραλάβει και άλλο αυτοκίνητο ατελώς με τις ίδιες διατάξεις, εφόσον πληρούνται και οι λοιπές προϋποθέσεις.

Ο περιορισμός του ορίου της ηλικίας των 70 ετών ισχύει μόνο όταν η άσκηση του σχετικού δικαιώματος γίνεται για πρώτη φορά και συνεπώς οι δικαιούχοι ανάπηροι πολίτες που έχουν ήδη παραλάβει επιβατικό αυτοκίνητο μπορούν να το αντικαταστήσουν με τις ίδιες διατάξεις, λόγω παλαιότητας ή καταστροφής για άλλους – εκτός της κλοπής – λόγους, έστω και μετά τη συμπλήρωση του 70^{ου} έτους της ηλικίας τους.

11.26. Ατελής από το τέλος ταξινόμησης εισαγωγή επιβατικού αυτοκινήτου από ανάπηρους πολέμου, αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης και Δημοκρατικού Στρατού – λοιπές κατηγορίες αναπήρων.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση 18η Τελ. Οικον. Συστημάτων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 490/76 (ΦΕΚ 331 Α΄), Άρθρο 34 του Ν. 1731/87 (ΦΕΚ 161 Α΄), Άρθρο 23 του Ν. 1882/90 (ΦΕΚ 43 Α΄), Άρθρο 9 του Ν. 1906/90 (ΦΕΚ 157 Α΄), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, Άρθρο 132 του Ν. 2960/01 (ΦΕΚ 265 Α΄), παρ.6 του αρθ.19 του Ν.2753/99 (ΦΕΚ 249 Α΄) και παρ.6 του αρθ.26 του Ν.3156/03 (ΦΕΚ 157 Α΄)

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Η ατέλεια ισχύει κάθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου με αναπηρία.

Προϋποθέσεις:

Να είναι ανάπηροι:
- πολέμου αξιωματικοί και οπλίτες
- αξιωματικοί και οπλίτες των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, άνδρες της Αγροφυλακης
- υπάλληλοι τελωνειακής υπηρεσίας εντεταλμένοι στη δίωξη λαθρεμπορίου συνεπεία τραύματος, οι οποίοι κρίθηκαν ή κρίνονται ανίκανοι για ενεργό υπηρεσία, συνεπεία τραύματος ή νοσήματος εν υπηρεσία και εξαιτίας αυτού λαμβάνουν σύνταξη
- πολίτες οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι από 21/4/1967 έως 23/7/1974, συνεπεία της δράσης τους κατά του δικτατορικού καθεστώτος,
- αγωνιστές του Δημοκρατικού Στρατού και ανάπηροι αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης και οι οποίοι να έχουν αναπηρία που παρακωλύει τη βάδιση.

Το παραλαμβανόμενο αυτοκίνητο πρέπει να είναι αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.

Δικαιολογητικά:

Γνωμάτευση της Α.Σ.Υ.Ε. (Ανώτατη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή), στην οποία παραπέμπονται οι ενδιαφερόμενοι ύστερα από υποβολή σχετικής αίτησης στην ΔΕΠΑΘΑ (Π. Ράλλη 1).

Διαδικασία:

Η ατέλεια χορηγείται από την Τελωνειακή Αρχή εισαγωγής του αυτοκινήτου με:
- Την προσκόμιση της θετικής γνωμάτευσης της αρμόδιας επιτροπής.
- Την τήρηση των απαιτούμενων τελωνειακών διατυπώσεων (κατάθεση σχετικής αίτησης, διασάφησης καθώς και υπεύθυνης δήλωσης περί μη κατοχής άλλου αυτοκινήτου με διατάξεις ατέλειας).
- Αντίγραφο πράξης Κανονισμού Πολεμικής σύνταξης ή συναφούς πράξης άλλης αρμόδιας αρχής στις περιπτώσεις αναπήρων ειρηνικής περιόδου.

Παρατηρήσεις:

Το παραλαμβανόμενο επιβατικό αυτοκίνητο, πρέπει να έχει κυλινδρισμό κινητήρα μέχρι 1650 κυβ. εκ. και να είναι αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.
Κατ' εξαίρεση, τα επιβατικά αυτοκίνητα που προορίζονται για τους παραπληγικούς ανάπηρους και τους ανάπηρους με αναπηρία 100% , μπορούν να έχουν κυλινδρισμό κινητήρα μεγαλύτερο από 1650 κυβ. εκατοστά.
Σε ειδικές περιπτώσεις, εφόσον η φύση της αναπηρίας και η τοποθέτηση βοηθητικού συστήματος οδήγησης απαιτούν αυτοκίνητα μεγαλύτερου κυλινδρισμού από 1650 κυβ. εκατ., κατά τη γνώμη της ΑΣΥΕ, τα παραλαμβανόμενα αυτοκίνητα μπορούν να έχουν κυλινδρισμό κινητήρα, έως 2000 κυβικά.
Όλες οι παραπάνω κατηγορίες των δικαιούχων αναπήρων, μπορούν να παραλαμβάνουν επιβατικό αυτοκίνητο μεγαλύτερου κυβισμού, με την καταβολή ποσοστού 30% για τα πάνω από 1650 κυβ. εκατ. και μέχρι 2000 κυβ. εκατ. και 58% για τα πάνω από 2000 κυβ. εκατ. του ακέραιου συντελεστή τέλους ταξινόμησης.

Το παραλαμβανόμενο αυτοκίνητο μπορεί να οδηγείται και από άλλα πρόσωπα (ένα ή δύο) με την υποχρέωση να επιβαίνει ο ανάπηρος, ύστερα από άδεια της Τελωνειακής Αρχής η οποία εκδίδεται μετά από αίτησή του.
Στην αίτηση θα δηλώνει τα πρόσωπα που επιθυμεί να το οδηγούν και δεν πρέπει να διαμένουν μακριά από την κατοικία του. Το αυτοκίνητο μπορεί να οδηγείται και χωρίς να επιβαίνει ο δικαιούχος ανάπηρος, όταν η μετακίνηση οφείλεται σε εξαιρετικές ή επείγουσες περιστάσεις ή γίνεται αποκλειστικά και μόνο για λόγους εξυπηρέτησης των αναγκών του ανάπηρου.
Σε περίπτωση που το αυτοκίνητο πάψει για οποιονδήποτε λόγο να χρησιμοποιείται για τις ανάγκες του ανάπηρου, πρέπει μέσα σε έξι (6) μήνες να καταβληθούν οι οφειλόμενοι φόροι ή να μεταβιβαστεί σε άλλο πρόσωπο δικαιούχο ατέλειας ή να εγκαταλειφθεί υπέρ του Δημοσίου.
Το αυτοκίνητο μπορεί να μεταβιβαστεί αφού καταβληθεί το 30% του αναλογούντος τέλους ταξινόμησης μετά την πάροδο πέντε (5) χρόνων από την ημερομηνία παραλαβής του, ύστερα από έγκριση της Δ/νσης Τελωνείων Αττικής (πλ. Αγ. Νικολάου – Πειραιάς, τηλ. 210 4511288). Στην περίπτωση όμως αυτή ο ανάπηρος δεν μπορεί να εισάγει άλλο αυτοκίνητο ατελώς.

Αντίθετα, αν η μεταβίβαση ή η αλλαγή χρήσης του αυτοκινήτου γίνει μετά την πάροδο 10 ετών από την ατελή παραλαβή του, το αυτοκίνητο μεταβιβάζεται ελεύθερα και ο ανάπηρος έχει το δικαίωμα να παραλάβει και άλλο αυτοκίνητο ατελώς με τις ίδιες διατάξεις, εφόσον πληρούνται και οι λοιπές προϋποθέσεις.

Στους ανάπηρους πολέμου, ανάπηρους αγωνιστές του Δημοκρατικού Στρατού και ανάπηρους αγωνιστές Εθνικής Αντίστασης δεν υπάρχει περιορισμός στο όριο ηλικίας.

11.27. Ατελής από το τέλος ταξινόμησης εισαγωγή επιβατικού αυτοκινήτου από ανάπηρο Έλληνα μετανάστη.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση 18^{η} Τελ. Οικον. Συστημάτων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν.490/76 (ΦΕΚ 331Α΄), Αρ.Γ4α/Φ15/1078/90 ΚΥΑ, Άρθρο 9 του Ν. 1906/90 (ΦΕΚ 157 Α΄), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, Αρ.132 του Ν.2690/2001 (ΦΕΚ 265 Α΄), παρ.6 του αρθ.19 του Ν.2753/99 (ΦΕΚ 249 Α΄) και παρ.6 του αρθ.26 του Ν.3156/03 (ΦΕΚ 157 Α΄)

Χρόνος ισχύος της παροχής: Ισχύει καθ΄ όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου με αναπηρία.

Προϋποθέσεις:

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να είναι ανάπηρος Έλληνας μετανάστης και εργάτης του εξωτερικού με διετή τουλάχιστον παραμονή και εργασία στο εξωτερικό και το αυτοκίνητο πρέπει να είναι κομιζόμενο από το εξωτερικό.

Δικαιολογητικά:

Θετική γνωμάτευση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης του τόπου μόνιμης κατοικίας του ενδιαφερόμενου στην Ελλάδα, από την οποία να προκύπτει ότι από τη φύση της αναπηρίας του παρακωλύεται η βάδιση.

Διαδικασία:

Η ατέλεια χορηγείται από την Τελωνειακή Αρχή εισαγωγής του αυτοκινήτου με:

- Την προσκόμιση της θετικής γνωμάτευσης της αρμόδιας επιτροπής.
- Την τήρηση των απαιτούμενων τελωνειακών διατυπώσεων (κατάθεση σχετικής αίτησης, διασάφησης, καθώς και υπεύθυνης δήλωσης περί μη κατοχής άλλου αυτοκινήτου με διατάξεις ατέλειας).

Κατά την παραλαβή του αυτοκινήτου, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να προσκομίζουν στο τελωνείο εισαγωγής, εκτός από τα παραπάνω, πιστοποιητικό της αρμόδιας Ελληνικής Προξενικής Αρχής του τόπου εργασίας τους, στο οποίο θα αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία του εισαγόμενου αυτοκινήτου και θα βεβαιώνεται η τουλάχιστον διετής συνεχής παραμονή και εργασία τους στο εξωτερικό, η αιτία της αναπηρίας τους και ότι επανέρχονται στην Ελλάδα για οριστική εγκατάσταση.

Παρατηρήσεις:

Το παραλαμβανόμενο ατελώς αυτοκίνητο πρέπει να έχει κυλινδρισμό κινητήρα μέχρι 1650 κυβ. εκ. Κατ' εξαίρεση, οι παραπληγικοί και οι ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας 100% δικαιούνται αυτοκίνητο ατελώς με κυλινδρισμό κινητήρα μεγαλύτερου κυβισμού.
Για τους μέχρι 1650 κυβ. εκ. δικαιούχους ανάπηρους, υπάρχει δυνατότητα παραλαβής επιβατικού αυτοκινήτου μεγαλύτερου κυβισμού, με την καταβολή ποσοστού του αναλογούντος στα αυτοκίνητα αυτά τέλους ταξινόμησης (30% για τα πάνω από 1650 κυβ. εκατ. και μέχρι 2000 κυβ. εκ. και 58% για τα πάνω από 2000 κυβ. εκ.)

Το παραλαμβανόμενο αυτοκίνητο μπορεί να οδηγείται και από άλλα πρόσωπα (ένα ή δύο) με την υποχρέωση να επιβαίνει ο ανάπηρος, ύστερα από άδεια της Τελωνειακής αρχής η οποία εκδίδεται μετά από αίτησή του. Στην αίτηση θα δηλώνει τα πρόσωπα που επιθυμεί να το οδηγούν και τα οποία δεν πρέπει να διαμένουν μακριά από την

κατοικία του. Το αυτοκίνητο μπορεί να οδηγείται και χωρίς να επιβαίνει ο δικαιούχος ανάπηρος όταν η μετακίνηση οφείλεται σε εξαιρετικές ή επείγουσες περιστάσεις ή γίνεται αποκλειστικά και μόνο για λόγους εξυπηρέτησης των αναγκών του ανάπηρου.

11.28. Ατελής από φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) και δασμούς εισαγωγή αντικειμένων, των ανταλλακτικών και εξαρτημάτων ειδικά επινοηθέντων για την εκπαίδευση, απασχόληση, κοινωνική πρόοδο των σωματικά ή διανοητικά μειονεκτούντων προσώπων και για την εκπαιδευτική,επιστημονική ή πολιτιστική προαγωγή των τυφλών.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση 18^{η} Τελ.Οικον.Συστημάτων.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρα 43 – 45 του ν. 1684/87(ΦΕΚ 18Α΄), Άρθρα 70-78 Καν.(Ε.Ο.Κ.) 918/83

Χρόνος ισχύος της παροχής: Η ατέλεια δεν έχει χρονικό περιορισμό.

Προϋποθέσεις:

Για την απαλλαγή από τους δασμούς η εισαγωγή πρέπει να πραγματοποιείται:

α). Είτε από τους ίδιους τους τυφλούς ή από τα ίδια μειονεκτούντα άτομα για την προσωπική τους χρήση,

β). Είτε από Ιδρύματα ή Οργανισμούς που παρέχουν εκπαίδευση ή συνδρομή σε μειονεκτούντα άτομα ή που παρέχουν εκπαίδευση ή συνδρομή σε τυφλούς και να έχουν εξουσιοδοτηθεί αρμοδίως για να παραλαμβάνουν τα αντικείμενα αυτά, που χρησιμοποιούνται χωρίς την καταβολή δασμών.

Για την απαλλαγή από το Φ.Π.Α. η εισαγωγή πρέπει να πραγματοποιείται:

α). Από Ιδρύματα ή Οργανισμούς που έχουν σαν κύρια δραστηριότητα την εκπαίδευση ή τη συμπαράσταση των τυφλών ή την εκπαίδευση των μειονεκτούντων ατόμων ή τη συμπαράσταση στα άτομα αυτά και να έχουν εξουσιοδοτηθεί αρμοδίως για να παραλαμβάνουν τα αντικείμενα αυτά, που χρησιμοποιούνται χωρίς την καταβολή του Φ.Π.Α. και

β). Να προσφέρονται δωρεάν και χωρίς πρόθεση εμπορικής εκμετάλλευσης από μέρους του δωρητή σε ένα τέτοιο ίδρυμα ή οργανισμό.

Δικαιολογητικά:

Αίτηση στο αρμόδιο Τελωνείο εισαγωγής που θα συνοδεύεται από έντυπα και στοιχεία, απαραίτητα για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις τεχνικές ιδιότητες των εισαγομένων αντικειμένων.
Ο παραλήπτης εκτός από την αίτηση πρέπει να υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση ότι θα καταχωρηθούν τα εισαγόμενα είδη στο βιβλίο υλικού και ατελειών.

Παρατηρήσεις:

- Η ατέλεια είναι εξ’ αρχής οριστική.

11.29. Απαλλαγή Εμπορικών Επιχειρήσεων από το φόρο του εισοδήματος.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 6, παρ.4 περ.β΄ Ν2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄).

Προϋποθέσεις:

Ανάπηροι και θύματα πολέμου.

Δικαιολογητικά:

Άδεια του αρμόδιου οργάνου, με την οποία επιτρέπεται η εκμετάλλευση του περιπτέρου. Επιπλέον, σε περίπτωση εκμίσθωσης του σχετικού δικαιώματος και το συμφωνητικό που συνάφθηκε με τρίτο.

Παρατηρήσεις:

Τα κέρδη από τη λιανική πώληση καπνού ή από την άσκηση του επαγγέλματος του μικροπωλητή ή από την εκμετάλλευση περιπτέρου ή από την εκμετάλλευση καφενείου, κυλικείου, κουρείου κ.λπ. μέσα στα κτίρια και καταστήματα στα οποία στεγάζονται δημόσιες γενικά υπηρεσίες ή δημοτικές ή κοινοτικές και εκκλησιαστικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τα οποία έχουν ανάπηροι και θύματα πολέμου στους οποίους χορηγήθηκε σχετική άδεια, απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος εφόσον η εκμετάλλευση αυτών ενεργείται από τους ίδιους. Επίσης, απαλλάσσεται το δικαίωμα που έχουν τα πρόσωπα αυτά από την παραχώρηση της εκμετάλλευσης του περιπτέρου, καφενείου κ.λπ. σε τρίτους.

11.30. Απαλλαγή μισθωτών υπηρεσιών από τον φόρο του εισοδήματος.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 6, παρ.5 περ.α΄,δ΄,ε΄ θ΄ Ν2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄), άρθρο 5 παρ.3,4 του Ν 3522/2006 (ΦΕΚ 276Α΄).

Προϋποθέσεις:

Οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να είναι ανάπηροι πολέμου, θύματα και οικογένειες θυμάτων πολέμου, ανάπηροι και θύματα ειρηνικής περιόδου, στρατιωτικοί γενικά που έπαθαν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους προδήλως, αναμφισβήτητα και εξαιτίας αυτής, τυφλοί, πρόσωπα που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες, σε ποσοστό που υπερβαίνει το ογδόντα τοις εκατό (80%).

Δικαιολογητικά:

Για την απαλλαγή από τη φορολογία εισοδήματος των μισθών, των συντάξεων και της πάγιας αντιμισθίας που χορηγούνται σε πρόσωπα που είναι ολικά τυφλοί, καθώς και σε πρόσωπα που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό πάνω από 80%, απαιτείται η γνωμάτευση της αρμόδιας Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής της

οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή της Ανώτατης Υγειονομικής Επιτροπής του Στρατού, από την οποία να προκύπτει ότι τα πρόσωπα αυτά είναι τυφλά ή παρουσιάζουν βαρειές κινητικές αναπηρίες, σε ποσοστό πάνω από 80%, ή βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα κύριας ασφάλισης, από την οποία να προκύπτει ότι τα πρόσωπα αυτά συνταξιοδοτήθηκαν λόγω ολικής τύφλωσης ή αναπηρίας σε ποσοστό πάνω από 80% από βαριές κινητικές αναπηρίες ή, προκειμένου για ολικά τυφλό, βεβαίωση ότι είναι γραμμένος στα γενικά μητρώα τυφλών που τηρούνται στις Διευθύνσεις ή στα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της Χώρας.

Παρατηρήσεις:

Η παροχή αυτή αφορά:

α) Τις συντάξεις και κάθε είδους περιθάλψεις, οι οποίες παρέχονται σε ανάπηρους πολέμου και θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου καθώς και σε ανάπηρους και θύματα ειρηνικής περιόδου και γενικά στρατιωτικούς που έπαθαν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους πρόδηλα, αναμφισβήτητα και εξαιτίας αυτής.

β) Τη σύνταξη που καταβάλλεται σε ανάπηρους πολέμου με βάση τα έτη υπηρεσίας τους στο Δημόσιο, κατά το ποσό της αναπηρικής σύνταξης την οποία θα ελάμβανε ο δικαιούχος αν δεν είχε παραιτηθεί από το δικαίωμα λήψης της, καθώς και τις συντάξεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο σε θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου.

γ) Το εξωιδρυματικό επίδομα της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 5 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. και τα προνοιακά επιδόματα που χορηγούνται σε άτομα με διάφορες αναπηρίες.

δ) Τα επιδόματα που καταβάλλονται στους δικαιούχους σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2, 3 και 6 του άρθρου 63 του ν.1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α΄).

ε) Το εξωιδρυματικό επίδομα, καθώς και το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται η σύνταξη, που καταβάλλεται σε τυφλούς και γενικά σε πρόσωπα, που βρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπαράσταση άλλων προσώπων (απόλυτος αναπηρία) τα οποία καταβάλλονται στους δικαιούχους από το Δημόσιο ή άλλους ασφαλιστικούς φορείς.

στ)Τους μισθούς, τις συντάξεις και την πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε πρόσωπα που είναι ολικά τυφλοί, καθώς και σε πρόσωπα που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες, σε ποσοστό που υπερβαίνει το ογδόντα τοις εκατό (80%).

11.31. Πρόσωπα που θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 7 παρ.1 περ. ε΄και ζ΄ Ν2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄).

Προϋποθέσεις:

Πρόσωπα τα οποία παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση.

Δικαιολογητικά:

Τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ηλικία και τον βαθμό συγγένειας των προσώπων τα οποία ο φορολογούμενος επικαλείται ότι τον βαρύνουν, ότι τα πρόσωπα αυτά συνοικούν με αυτόν και ότι τα εισοδήματά τους δεν υπερβαίνουν το ποσό των 6.000,00€ το χρόνο, ανεξάρτητα από το αν τα εισοδήματα αυτά απαλλάσσονται ή φορολογούνται με τις γενικές διατάξεις ή με ειδικό τρόπο.

Παρατηρήσεις:

Η παροχή αυτή αφορά:

α) Τα τέκνα που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.

β) Τους αδελφούς και τις αδελφές και των δύο συζύγων που είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.

γ) Οι ανιόντες και των δύο συζύγων, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω.

δ) Οι ανήλικοι ορφανοί από πατέρα και μητέρα συγγενείς μέχρι τον τρίτο βαθμό οποιουδήποτε από τους συζύγους, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω.
Τα πρόσωπα που αναφέρονται πιο πάνω, θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο εφόσον συνοικούν με αυτόν και το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ.

11.32 Έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 9 παρ.3 περ.α΄ υποπερ. εε΄ Ν.2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄).

Προϋποθέσεις:

Τέκνα που πάσχουν από ανίατο νόσημα, ή είναι τυφλά, ή κωφάλαλα, ή διανοητικά καθυστερημένα.

Δικαιολογητικά:

α) Διπλότυπη απόδειξη είσπραξης, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΒΣ, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

β) Βεβαίωση του διευθυντή της σχολής ή του θεραπευτηρίου από την οποία να προκύπτει ότι το τέκνο του υπόχρεου πάσχει από ανίατο νόσημα ή είναι τυφλό ή κωφάλαλο ή έχει διανοητική καθυστέρηση, ο ακριβής χρόνος της φοίτησης ή της περίθαλψης, γενικά, του ανάπηρου τέκνου, για το οποίο καταβλήθηκε η αμοιβή, καθώς και το ποσό της, αναλυτικά, κατά κατηγορία δαπάνης.

γ) Στοιχεία, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα τέκνα είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας και ότι το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ.

Παρατηρήσεις:

Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρούνται τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000,00 €) και πάσχουν από ανίατο νόσημα. Επίσης, με τις ίδιες προϋποθέσεις αφαιρείται η δαπάνη για την περίθαλψη με οποιοδήποτε τρόπο των τυφλών, κωφαλάλων ή διανοητικά καθυστερημένων τέκνων του φορολογούμενου, καθώς και η δαπάνη τους για δίδακτρα ή τροφεία που καταβάλλονται γι' αυτά σε ειδικές για την πάθησή τους σχολές ή θεραπευτήρια.

11.33 Μεταφορά διαφοράς ιατρικής δαπάνης από το προστατευόμενο μέλος στο άτομο που το προστατεύει.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 9 παρ.3, περ.α΄ υποπερ. Στστ΄ Ν.2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄).

Προϋποθέσεις:

Άτομα που βαρύνουν το φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω με ετήσιο εισόδημα (απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο) πάνω από 6.000,00€.

Δικαιολογητικά:

Γνωμάτευση της οικείας Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και προκειμένου για τυφλούς να είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών που τηρείται στην οικεία Νομαρχία.

Παρατηρήσεις:

Οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των προσώπων που θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο, εφόσον συνοικούν με αυτόν και παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση στην περίπτωση κατά την οποία τα πρόσωπα αυτά αποκτούν ετήσιο εισόδημα πάνω από 6.000,00 € τα πιο πάνω έξοδα κατά το ποσό που υπερβαίνει το πραγματικό φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο ετήσιο καθαρό εισόδημά τους, προστίθεται στις δαπάνες του φορολογούμενου, τον οποίο βαρύνουν.

11.34 Έκπτωση από το συνολικό εισόδημα του φορολογουμένου δαπάνης ποσού 2.400,00€ χωρίς δικαιολογητικά.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 8 παρ.2 Ν.2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄)όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ.1 του Ν. 3522/06(ΦΕΚ 276Α΄)

Προϋποθέσεις:

α) Αναπηρία 67% και πάνω
β) Τυφλοί
γ) Νεφροπαθείς και πρόσωπα με αναιμία που κάνουν μεταγγίσεις αίματος.
δ) Ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες.
ε) Θύματα πολέμου
στ) Ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου.

Δικαιολογητικά:

Για πρόσωπα με αναπηρία 67% και πάνω:
- Γνωμάτευση της οικείας Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Δεν λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία.

Για τους τυφλούς:
- Βεβαίωση της αρμόδιας Διεύθυνσης της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ότι είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών.

Για τους νεφροπαθείς και πρόσωπα με αναιμία:
- Βεβαίωση του φορέα (Νοσοκομείο, ιδιωτική κλινική κ.λπ.) στο οποίο κάνουν τη μεταμόσχευση νεφρού ή την αιμοκάθαρση ή τις μεταγγίσεις αίματος.

Για τους ανάπηρους αξιωματικούς, θύματα πολέμου και ανάπηρους ή θύματα της Εθνικής Αντίστασης:
- Βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Παρατηρήσεις:

Εκπίπτει ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά ποσό 2.400,00€. για τον ίδιο το φορολογούμενο και για καθένα από τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν εφόσον:
α) Παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση,
β) Είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση,
γ) Είναι νεφροπαθείς που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού, καθώς και τα πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική και μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και κάνουν μεταγγίσεις αίματος,
δ) Είναι ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες, οι οποίοι με την ιδιότητα του ανάπηρου παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ή αξιωματικοί οι οποίοι έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή αξιωματικοί που εξαιτίας πολεμικού τραύματος ή νοσήματος που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, βρίσκονται σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου ή πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν.1579/1959 και του ν.δ.330/1947,
ε) Είναι θύματα πολέμου. Θύματα πολέμου για την εφαρμογή της φορολογίας εισοδήματος είναι τα πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία,
στ) Παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφύλιου πολέμου σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1543/1985 και 1863/1985.

11.35 Μείωση κατά 40% της τεκμαρτής δαπάνης επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 16 παρ. 1 περ. β΄ υποπερ. γγ΄ Ν2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄).

Προϋποθέσεις:

Πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον 67% από φυσική αναπηρία, νοητική καθυστέρηση ή ψυχική πάθηση.

Παρατηρήσεις:

Μείωση κατά 40% όταν πρόκειται για επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, το οποίο είναι ειδικά διασκευασμένο για ανάπηρο.

11.36 Απαλλαγή από την τεκμαρτή δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 18 περ. β΄ Ν.2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄).

Προϋποθέσεις:

Ανάπηρος ο οποίος απαλλάσσεται από την καταβολή τελών κυκλοφορίας.

Παρατηρήσεις:

Η παροχή αυτή αφορά απαλλαγή από την τεκμαρτή δαπάνη, η οποία προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ανάπηρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας.

11.37 Εξαίρεση από τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος με βάση τις σταθερές επαγγελματικές δαπάνες.

Φορέας: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών: Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος.

Θεσμικό πλαίσιο: Άρθρο 51 παρ. 4 Ν.2238/1994(ΦΕΚ 151Α΄).

Προϋποθέσεις:

Τυφλοί ή ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας πάνω από 80%.

Δικαιολογητικά:

Οι τυφλοί να είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και οι ανάπηροι να έχουν ποσοστό αναπηρίας πάνω από 80% από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση με βάση τη γνωμάτευση της οικείας Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής που εδρεύει σε κάθε Ν.Α.. Δεν λαμβάνεται υπόψη η επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία.

Παρατηρήσεις:

Ο προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος του ιατρού, οδοντίατρου, κτηνίατρου, ψυχολόγου, φυσιοθεραπευτή, οικονομολόγου, συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη και αναλυτή προγραμματιστών που είναι τυφλοί ή ανάπηροι γίνεται μόνο με λογιστικό ή εξωλογιστικό τρόπο και όχι με τον πολλαπλασιασμό των σταθερών επαγγελματικών δαπανών με το συντελεστή απόδοσης.

11.38 Αυτοκίνητα Αναπήρων ειδικών περιπτώσεων.

Φορέας: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, ΔΕΠΑΘΑ/ΑΘΠ

Θεσμικό πλαίσιο: Ν.490/76 άρθ. 1(ΦΕΚ 331Α΄), Ν.1731/87 άρθ. 34(ΦΕΚ 161Α΄) και Ν.1882/90 άρθ. 23(ΦΕΚ 43Α΄)

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής: Ένας μήνας

Χρόνος ισχύος της παροχής: Αόριστος

Προϋποθέσεις:

- Ανάπηροι Πολέμου Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων
- Ανάπηροι Ειρηνικής Περιόδου, Αξ/κοί και Οπλίτες όλων των Σωμάτων, οι οποίοι κατέστησαν ανάπηροι συνεπεία της Υπηρεσίας τους.
- Ανάπηροι Εθνικής Αντίστασης.
- Ανάπηροι Εμφυλίου Πολέμου Ν.1863/89.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση
- Πράξη Κανονισμού Σύνταξης ΓΛΚ
- Ενημερωτικό Σημείωμα Γ.Λ.Κ. τελευταίου τριμήνου.
- Οι Αξ/κοί (ΠΔ) επειδή δεν συνταξιοδοτούνται υποβάλλουν, αντί της Πράξης Κανονισμού σύνταξης ΓΛΚ, την γνωμάτευση της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής, με την οποία κατέστησαν ανάπηροι και αντί του Ενημερωτικού Σημειώματος Γ.Λ.Κ. αναλυτικό φύλλο Μισθοδοσίας.

Διαδικασία:

Τα αναφερόμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην ΔΕΠΑΘΑ και εν συνεχεία διαβιβάζονται στην αρμόδια επιτροπή Στρατού (ΑΣΥΕ, ΑΝΥΕ, ΑΑΥΕ) για έγκριση γνωμάτευσης αδείας ατελούς εισαγωγής αναπηρικού αυτοκινήτου.

Παρατηρήσεις:

Η εκδιδόμενη γνωμάτευση είναι για ατελή εισαγωγή αναπηρικού αυτοκινήτου κυβισμού μέχρι 1650 κ.ε.

11.39 Στεγαστικά δάνεια σε δικαιούχους ειδικών κατηγοριών.

Φορέας: Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

Θεσμικό πλαίσιο: Ν.4202/29, ν.3783/57,οι σχετικές τροποποιήσεις και οι αποφάσεις του Δ.Σ. μέχρι σήμερα.

Α) Δικαιούχοι δανείου

- Δημόσιοι Υπάλληλοι, υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. (και αυτοί που ανήκουν στο τακτικό προσωπικό Ν.Π.Δ.Δ., αρμοδιότητας του ΥΕΝ πλην των πλοηγών και όσων ανήκουν στο προσωπικό της πλοηγικής υπηρεσίας), υπάλληλοι ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΙΚΑ, ΟΣΕ, ΙΓΜΕ, ΕΛΤΑ, ΗΛΠΑΠ, ΕΘΕΛ, ΟΛΠ, ΕΑΒ, ΗΣΑΠ, υπάλληλοι ΟΤΑ α' και β' βαθμού.
- Ανάπηρος ή θύμα πολέμου εφόσον συνταξιοδοτείται από το Γενικό Λογιστήριο.
- Έλληνας Ολυμπιονίκης.
- Αν είναι δημόσιος υπάλληλος εν ενεργεία ο δανειολήπτης και ο/η σύζυγος, τότε δικαιούνται και οι δύο δάνειο.
- Αν ο ένας από τους δύο είναι συνταξιούχος και ο άλλος εν ενεργεία ή και οι δύο συνταξιούχοι τότε δικαιούται δάνειο μόνο ο ένας από τους δύο.
- Αν είναι συνταξιούχος του Δημοσίου, της ΔΕΗ και του ΙΚΑ, εφόσον έχει συνταξιοδοτηθεί με το Ν. 3163/1955.

Β) Δικαιολογητικά αίτησης δανείου

Μαζί με την αίτηση για χορήγηση δανείου πρέπει να υποβληθούν:

1. Πρόσφατη αναλυτική βεβαίωση μηνιαίων αποδοχών ή απόκομμα της σύνταξης.
2. Βεβαίωση ετών μονίμου υπηρεσίας.
3. Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 ότι όσα αναγράφονται στο Ε1 και Ε9 είναι αληθή.
4. Αντίγραφο των φορολογικών εντύπων Ε1 και Ε9 του τελευταίου έτους και τις τυχόν μεταβολές θεωρημένα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.
5. Αν ο αιτών ανήκει σε κάποια ειδική κατηγορία και δικαιούται δάνειο με προνομιακούς όρους πρέπει να προσκομίσει κάποια επιπλέον δικαιολογητικά. Ειδικότερα: **Α)** αν ο αιτών είναι πολύτεκνος, πρέπει να προσκομίσει πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης και βεβαίωση από τη συνομοσπονδία πολυτέκνων, **Β)** αν ο αιτών ανήκει στις κατηγορίες: α) κωφάλαλοι, καρκινοπαθείς, μεταμοσχευμένοι με άλλα όργανα σώματος εκτός νεφρού, παραπληγικοί με κινητική αναπηρία και χρήση αναπηρικού αμαξιδίου, ανάπηροι με κινητική αναπηρία άνω των 80% χωρίς χρήση αναπηρικού αμαξιδίου, πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία, άτομα που

προστατεύουν τέκνα τα οποία πάσχουν από αναπηρία σε ποσοστό 67% και άνω πρέπει να προσκομίσει βεβαίωση πρωτοβάθμιας επιτροπής, β) τυφλοί, βεβαίωση του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών, γ) νεφροπαθείς τελούντες υπό αιμοκάθαρση και μεταμοσχευμένοι με νεφρό, βεβαίωση κρατικού Νοσοκομείου, **Γ)** αν είναι Ολυμπιονίκης, βεβαίωση από την Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων.

Γ) Προϋποθέσεις χορήγησης δανείου

1. Εάν έχει χορηγηθεί στο δανειολήπτη ή στον/στην σύζυγό του άλλο στεγαστικό δάνειο από το Τ.Π. & Δανείων είναι δυνατό να δανειοδοτηθεί για δεύτερη φορά, εφόσον απαραίτητα εξοφληθεί το πρώτο δάνειο. Στην περίπτωση αυτή, η Β' κατοικία πρέπει να είναι μεγαλύτερη τουλάχιστον κατά 20% της πρώτης, εφόσον αυτή παραμένει στην κυριότητα του δανειολήπτη. Εάν έχει χορηγηθεί άλλο στεγαστικό δάνειο από το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο είναι δυνατόν να δανειοδοτηθεί από το Τ.Π. και Δανείων εάν από την προσκομιζόμενη δανειακή σύμβαση (η οποία έχει υπογραφεί με το Ταμιευτήριο) επιτρέπεται η σύναψη δανείου και με άλλο φορέα εκτός από το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο.
2. Το δάνειο χορηγείται μόνο για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, ή κατά περίπτωση δεύτερης, η οποία πρέπει να ανήκει κατά πλήρες δικαίωμα ιδιοκτησίας στο δανειολήπτη ή στον / στην σύζυγό του ή και στους δύο.
3. Κατά το έτος υποβολής της αίτησης, δεν πρέπει να υπερβαίνει ο δανειολήπτης το 70ο έτος της ηλικίας του.
4. Στην περίπτωση ανέγερσης, αποπεράτωσης, επέκτασης (και επισκευής ή βελτίωσης για τις παραμεθόριες περιοχές) της κατοικίας, πρέπει να εκδοθεί άδεια οικοδομής (όπου απαιτείται από το Νόμο).
5. Το δάνειο δεν χορηγείται αν ο δανειολήπτης ή ο / η σύζυγός του ή και οι δύο μαζί έχουν πλήρες δικαίωμα ιδιοκτησίας ή ισόβιου επικαρπίας ή οίκησης άλλης κατοικίας ή διαμερίσματος σε πόλη με περισσότερους από 5.000 κατοίκους.
   Επίσης, δεν χορηγείται το δάνειο για την απόκτηση κατοικίας σε πόλη κάτω των 5.000 κατοίκων, αν ο δανειολήπτης ή ο / η σύζυγός του ή και οι δύο μαζί έχουν κατοικία στην ίδια πόλη.
   Κατ' εξαίρεση, το δάνειο χορηγείται εάν υπάρχει κατοικία (σε οποιαδήποτε πόλη ή χωριό) και αυτή δεν είναι μεγαλύτερη από 70 τ.μ. για τον άγαμο, 70 τ.μ. για το ζευγάρι προσαυξημένα κατά 20 τ.μ. για κάθε προστατευόμενο παιδί με ανώτερο τα 110 τ.μ., υπό τον όρο ότι η κατοικία που θα αποκτηθεί με το δάνειο θα είναι μεγαλύτερη, τουλάχιστον κατά 20% από την ήδη υπάρχουσα.
6. Στην περίπτωση αγοράς κατοικίας, πρέπει από το συμβόλαιο αγοράς να προκύπτεί ότι οφείλεται στον πωλητή ποσό τουλάχιστο ίσο με το δάνειο.
7. Η προς αγορά κατοικία να έχει κτισθεί νόμιμα σε οικόπεδο άρτιο και οικοδομήσιμο και να μην είναι προκατασκευασμένη ή λυόμενη.
8. Η εκτιμηθείσα από το μηχανικό αξία του ακινήτου πρέπει να υπερκαλύπτει το δάνειο που έχει εγκριθεί και τα τυχόν υφιστάμενα βάρη. Στην αντίθετη περίπτωση, θα περιοριστεί ανάλογα.
9. Με το δάνειο καλύπτεται η δαπάνη απόκτησης κατοικίας επιφάνειας μέχρι 120 τ.μ. Η δαπάνη για τα πέραν των 120 τ.μ. βαρύνει το δανειολήπτη.
10. Κατά την συνομολόγηση του δανείου, πρέπει τα 6/10 των αποδοχών ή της σύνταξης του δανειολήπτη να καλύπτουν τη δόση του δανείου. Στην αντίθετη περίπτωση, το δάνειο θα περιοριστεί ανάλογα.
11. Εάν το δάνειο έχει εγκριθεί σε έγγαμο, ο οποίος κατά το χρόνο συνομολόγησής του είναι διαζευγμένος/η, θα συνομολογηθεί μόνο εάν έχει την επιμέλεια ανήλικου

τέκνου του/της, αλλιώς θεωρείται άγαμος οπότε απαιτούνται 5 χρόνια μόνιμης υπηρεσίας.

12. Εάν ο αιτών βρίσκεται σε διάσταση από την έγγαμη συμβίωση, δικαιούται δανείου εφόσον έχει 2, τουλάχιστον, χρόνια μόνιμης υπηρεσίας και δεν τυγχάνει ούτε ο ίδιος, ούτε και ο/η σύζυγός του κύριος κατά πλήρες δικαίωμα ιδιοκτησίας ή ισόβιου επικαρπίας ή οικήσεως άλλης κατοικίας ή διαμερίσματος στην Ελλάδα και σε πόλη άνω των 5.000 κατοίκων.

13. Σε περίπτωση που το δάνειο εγκρίθηκε με το επιτόκιο που ισχύει για τις παραμεθόριες περιοχές, για να χορηγηθεί το δάνειο με το επιτόκιο αυτό, θα πρέπει κατά το χρόνο συνομολόγησής, ο δανειολήπτης ή η οικογένειά του να έχει μόνιμη κατοικία σε παραμεθόριο περιοχή.

14. Γενικά οι προϋποθέσεις με βάση τις οποίες εγκρίθηκε το δάνειο, θα πρέπει να ισχύουν και κατά την ημερομηνία συνομολόγησής του.

Δ) Ύψος δανείου

Το ύψος του δανείου εξαρτάται από το ύψος των καθαρών μηνιαίων αποδοχών του δανειολήπτη ή της σύνταξης.

Ε) Επιτόκιο

- 4,90%: Όλοι οι Νομοί της Ελλάδας πλην των παραμεθόριων περιοχών
- 4,25%: Παραμεθόριες περιοχές (Νομοί: Έβρου, Ξάνθης, Ροδόπης, Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσου, και οι περιοχές των Νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας που απέχουν έως 20 χλμ. από τη μεθοριογραμμή).
- 4,00%: Πολύτεκνοι, παραπληγικοί με κινητική αναπηρία και χρήση αμαξιδίου, νεφροπαθείς (σε αιμοκάθαρση μεταμοσχευμένοι), μεταμοσχευμένοι με άλλα όργανα σώματος εκτός νεφρού, τυφλοί, κωφάλαλοι, καρκινοπαθείς, πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία, άτομα που προστατεύουν τέκνα τα οποία πάσχουν από αναπηρία σε ποσοστό 67% και άνω.
- Επίσης, στεγαστικό δάνειο με επιτόκιο 4,00% δικαιούνται και οι Ολυμπιονίκες, καθώς και οι βουλευτές (εν ενεργεία οι οποίοι έχουν θητεία 2 χρόνια τουλάχιστον και συνταξιούχοι).
- Ειδικά για τους βουλευτές με αναπηρία ισχύει επιτόκιο 3,5%.

ΣΤ) Διάρκεια δανείου

Ο χρόνο αποπληρωμής διαρκεί 15, 20, 25 και 30 χρόνια. Για τα δάνεια που χορηγούνται σε δανειολήπτες, οι οποίοι κατά το χρόνο συνομολόγησης υπερβαίνουν το 70ο έτος της ηλικίας τους, η διάρκεια αποπληρωμής ορίζεται υποχρεωτικά στα 15 χρόνια.

Ζ) Ασφάλεια δανείου

1. Εκχώρηση μέχρι τα 6/10 των αποδοχών ή της σύνταξης

2. εκχώρηση μέχρι τα ¾ από το εφάπαξ βοήθημα (πρόσθετη ασφάλεια για την περίπτωση που τα 6/10 των αποδοχών ή της σύνταξης δεν καλύπτουν τη μηνιαία δόση του δανείου)

3. Εγγραφή Α’ υποθήκης ή Β’ ή Γ’ υπό προϋποθέσεις επί του ακινήτου που αποκτάται

Σημειώσεις:

α) Η τυχόν υπάρχουσα υποθήκη πρέπει να είναι γραμμένη κατά του δανειζόμενου ή του / της συζύγου και όχι προκτήτορα.
β) Δεν χορηγείται δάνειο εάν προηγείται υποθήκη υπέρ Ο.Ε.Κ. εκτός εάν γίνει εναλλαγή σειράς υποθήκης ώστε να προηγείται το Τ.Π. και Δανείων του Ο.Ε.Κ.
γ) Για τα δάνεια που χορηγούνται σε δανειολήπτες μεγαλύτερους των 70 ετών, εγγράφεται μόνο Α' υποθήκη.

Η) Έξοδα δάνειου
1. Έξοδα για τον έλεγχο των τίτλων που ανέρχονται σε 0,50% επί του ποσού του δανείου με κατώτερο το ποσό των 59 ΕΥΡΩ (κατά δανειολήπτη ή ζευγάρι δανειοληπτών), το οποίο παρακρατείται κατά την απόδοση του προϊόντος του δανείου.
2. Έξοδα δαπάνης σύμβασης που ανέρχονται σε 2,4% επί του ποσού του δανείου.(καταργήθηκε από 28/06/2006) βάσει του άρθρ. 18 του Ν. 3470/06 (ΦΕΚ 132 Α)
3. Αμοιβή μηχανικού που θα συντάξει την έκθεση εκτίμησης του ακινήτου και τις πιστοποιήσεις των εργασιών που εκτελέστηκαν.
4. Έξοδα υποθηκοφυλακείου για την εγγραφή της υποθήκης.

Παρατηρήσεις:

Εκτός από το στεγαστικό δάνειο (αγορά – ανέγερση – αποπεράτωση – επέκταση α' κατοικίας), δίνονται και α) Επισκευαστικό δάνειο με εγγραφή υποθήκης α' κατοικίας (έως 70.000 €) και β) Δάνειο μικροεπισκευών – μικροβελτιώσεων (έως 20.000 €)

Πληροφορίες: **www.tpd.org**

11.40 Στεγαστική συνδρομή σε εξαιρετικές περιπτώσεις: παραχώρηση κατοικίας ή στεγαστικού δικαιώματος.

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Θεσμικό πλαίσιο: α) Κανονισμός «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας και δανείων από τον ΟΕΚ (Αρθρ.31 - παρ.1) β) Αριθμ. 50614/96 Απόφαση Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής:

- Απόφαση ΔΣ-ΟΕΚ για έγκριση: στις αρχές κάθε χρόνου
- Διαδικασία αγοράς από τον ΟΕΚ της κατοικίας για παραχώρηση στον δικ/χο: περίπου 6 μήνες.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Υποβολή αίτησης οποτεδήποτε (πρόγραμμα διαρκείας)

Προϋποθέσεις:

Εξαιρετικές περιπτώσεις έντονης κοινωνικής ή οικονομικής ανάγκης του δικαιούχου και των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του.

Κριτήρια ένταξης:

- Κατάσταση υγείας του δικαιούχου και των προστατευόμενων μελών.
- Οικογενειακή και Οικονομική κατάσταση.
- Μειωμένες ασφαλιστικές προϋποθέσεις: Δικαιούχοι: κάτοικοι Αθήνας - Θεσ/νίκης 750 ημερομίσθια, κάτοικοι υπόλοιπης Ελλάδας 500 ημερομίσθια.
- Συνταξιούχοι οριστικά ανεξάρτητα από αριθμό ημερομισθίων.
- Να μην έχουν περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα που να τους εξασφαλίζουν οικογενειακή στέγαση.
- Να μην έχουν λάβει οι ίδιοι ή τα προστατευόμενα μέλη τους δάνειο ή κατοικία από τον ΟΕΚ ή από το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης βάσει του Ν.Δ.1138/72.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση (Ειδικό έντυπο)
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
- Βεβαίωση ημερομισθίων από τον Ασφαλιστικό φορέα ή απόφαση συνταξιοδότησης
- Οποιοδήποτε επίσημο έγγραφο από το οποίο να διαπιστώνεται η έντονη κοινωνική ανάγκη, αναπηρία κ.λπ.
- Αντίγραφο Φορολογικής Δήλωσης
- Αντίγραφο Εντύπου Ε9

Διαδικασία:

- Υποβολή δικαιολογητικών
- Έλεγχος προϋποθέσεων
- Αξιολόγηση αίτησης από ειδική επιτροπή
- Απόφαση ΔΣ-ΟΕΚ για έγκριση (ή μη) παραχώρησης έτοιμης κατοικίας του ΟΕΚ ή αγοράς από τον ΟΕΚ υποδειχθείσας από τον δικαιούχο κατοικίας και παραχώρηση στη συνέχεια σε αυτόν.

Παρατηρήσεις:

- Οι κατοικίες που παραχωρούνται δεν μπορεί να είναι περισσότερες από δέκα (10) κάθε χρόνο.
- Τα μεμονωμένα άτομα δεν δικαιούνται παραχώρηση κατοικίας.
- Ανάπηρα παιδιά ανεξάρτητα ηλικίας θεωρούνται προστατευόμενα μέλη.
- Σε όλα τα προγράμματα του ΟΕΚ δικαιούχοι είναι εργαζόμενοι ή συνταξιούχοι ασφαλισμένοι σε Οργανισμό κύριας ασφάλισης μισθωτών που καταβάλλουν εισφορές υπέρ ΟΕΚ.

11.41 Ειδικό πρόγραμμα πολύτεκνων - αναπήρων: Χορήγηση στεγαστικού δικαιώματος.

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Θεσμικό πλαίσιο: α) Κανονισμός «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας και δανείων από τον ΟΕΚ (Αρθρ.31 - παρ.2), β) Αριθμ.50614/96 Απόφαση Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, γ) Αριθμ.50229/97 Απόφαση Υπ. Εργασίας & Κοιν. Ασφαλίσεων.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής:

- Έγκριση (ή μη) Παραχώρησης Στεγ. Δικαιώματος: άμεσα
- Διαδικασία Αγοράς της Κατοικίας από τον ΟΕΚ: περίπου 6 μήνες

Χρόνος ισχύος της παροχής:

Υποβολή αίτησης οποτεδήποτε (πρόγραμμα διαρκείας)

Προϋποθέσεις:

1. α) Δικαιούχοι με 3 παιδιά που είτε οι ίδιοι είτε ένα (1) από τα παιδιά έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
β) Δικαιούχοι που δύο (2) προστατευόμενα μέλη τους έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
γ) Δικαιούχοι που οι ίδιοι και ένα (1) προστατευόμενο μέλος τους έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω
2. Ασφαλιστικές προϋποθέσεις ανάλογα με την κατηγορία που ανήκουν.
3. Να μην έχουν περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα που να τους εξασφαλίζουν οικογενειακή στέγαση.
4. Να μην έχουν λάβει οι ίδιοι ή τα προστατευόμενα μέλη τους δάνειο ή κατοικία από τον ΟΕΚ ή από το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης βάσει του Ν.Δ. 1138/72.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση (Ειδικό έντυπο)
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
- Βεβαίωση ημερομισθίων από τον Ασφαλιστικό φορέα ή απόφαση συνταξιοδότησης
- Βεβαίωση τόπου διαμονής (από αστυνομική ή δημοτική αρχή)
- Αποδείξεις ΟΤΕ, ΔΕΗ και μισθωτήριο συμβόλαιο
- Αντίγραφο Φορολογικής Δήλωσης
- Αντίγραφο Εντύπου Ε9
- Αντίγραφα συμβολαίων περιουσιακών στοιχείων, εφόσον υπάρχουν

Διαδικασία:

- Υποβολή αίτησης και δικαιολογητικών
- Έλεγχος προϋποθέσεων
- Έγκριση παραχώρησης στεγαστικού δικαιώματος
- Εύρεση από τον δικαιούχο κατάλληλης κατοικίας
- Αυτοψία από μηχανικό του ΟΕΚ
- Έγκριση αγοράς του ακινήτου από ΔΣ-ΟΕΚ

- Εκτίμηση αξίας του ακινήτου από Ορκωτούς Εκτιμητές
- Τελική απόφαση για έγκριση αγοράς από ΔΣ-ΟΕΚ
- Έλεγχος τίτλων κατοικίας από Νομ. Υπηρ. ΟΕΚ
- Υπογραφή συμβολαίου αγοράς στο όνομα του ΟΕΚ
- Παραχώρηση κατοικίας στον δικαιούχο

Παρατηρήσεις:

Ασφαλιστικές προϋποθέσεις: βλέπε πίνακα στο τέλος του κεφ.11

11.42 Ειδικό πρόγραμμα πολυτέκνων – αναπήρων. Χορήγηση ατόκου δανείου για αγορά ή ανέγερση κατοικίας.

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας.

Θεσμικό πλαίσιο: α) Κανονισμός «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας και δανείων από τον ΟΕΚ» (Αρθρ.31 - παρ.2), β) Αριθμ.50229/97 Α.Π. Υπ. Εργασίας & Κοιν. Ασφ., γ) Αριθμ.50186/26-2-97 και δ) 50187/26-2-97 Αποφάσεις Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής:

- Έγκριση χορήγησης ή μη δανείου: άμεσα
- Διαδικασία λήψης δανείου για αγορά ή 1ης δόσης δανείου ανέγερσης: περίπου 3 μήνες.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Υποβολή αίτησης οποτεδήποτε (πρόγραμμα διαρκείας)

Προϋποθέσεις:

1. α) Δικαιούχοι με 3 παιδιά που είτε οι ίδιοι είτε ένα (1) από τα παιδιά έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω,
β) Δικαιούχοι που δύο (2) προστατευόμενα μέλη τους έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω,
γ) Δικαιούχοι που οι ίδιοι και ένα (1) προστατευόμενο μέλος τους έχουν ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
2. Ασφαλιστικές προϋποθέσεις ανάλογα με την κατηγορία που ανήκουν.
3. Να μην έχουν περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα που να τους εξασφαλίζουν οικογενειακή στέγαση.
4. Να μην έχουν λάβει οι ίδιοι ή τα προστατευόμενα μέλη τους δάνειο ή κατοικία από τον ΟΕΚ ή από το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης βάσει του Ν.Δ.1138/72.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση (Ειδικό έντυπο)
- Πιστοποιητικό Οικογενειακής κατάστασης
- Βεβαίωση ημερομισθίων από τον Ασφαλιστικό φορέα ή απόφαση συνταξιοδότησης
- Αντίγραφο Φορολογικής Δήλωσης

- Αντίγραφο Εντύπου Ε9
- Ένορκη βεβαίωση
- Συμβόλαιο Οικοπέδου και Τοπογραφικό διάγραμμα (για ανέγερση σε ιδιόκτητο οικόπεδο)

Διαδικασία:

- Υποβολή Αίτησης και δικαιολογητικών
- Έλεγχος προϋποθέσεων
- Έγκριση χορήγησης δανείου
- Αυτοψία από μηχανικό του ΟΕΚ στο προς αγορά ή ανέγερση ακίνητο
- Έλεγχος συμβολαίων και σύναψη δανειστικού συμβολαίου από Νομική Υπηρεσία
- Έκδοση επιταγής από τον ΟΕΚ για εκταμίευση του ποσού του δανείου από τον δικ/χο

Παρατηρήσεις:
Α) Ασφαλιστικές προϋποθέσεις: βλέπε πίνακα στο τέλος του κεφ.11

Β) Ανάπηρα παιδιά ανεξάρτητα ηλικίας θεωρούνται προστατευόμενα μέλη, εφόσον πιστοποιηθεί ότι δεν μπορούν να εργαστούν.

11.43 Επιδοτούμενα δάνεια για αγορά ή ανέγερση κατοικίας.

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Θεσμικό πλαίσιο: α) Ν.Δ.2963/54, β) Κανονισμός «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας και δανείων από τον ΟΕΚ», γ) Ν.2116/93(ΦΕΚ 18Α΄), δ) Ν.2224/94(ΦΕΚ 112Α΄), ε) Ν.2736/99(ΦΕΚ 172Α΄), στ)Αρ. 50380/18-6-99 απόφαση Υπ.Εργ. & Κοιν.Ασφ., ζ) Αρ. 50454/15-6-99 Κ.Α. Υπ.Οικ., Εργ. & Κοιν. Ασφ., η) Αρ.50288/20-6-00 Απ. Υπ. Εργ. & Κοιν.Ασφ.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής: 6 μήνες έως 1 χρόνο

Χρόνος ισχύος της παροχής: 1/7/99 - 31/03/2009

Προϋποθέσεις:

Μειωμένες ασφαλιστικές προϋποθέσεις: βλέπε πίνακα στο τέλος του κεφ.11
- Συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας με ποσοστό 67% και άνω, ανεξάρτητα από αριθμό ημερομισθίων.
- Οι υπόλοιποι δικ/χοι να έχουν τα ανάλογα με την κατηγορία τους ημερομίσθια.
- Δεν πρέπει να έχουν μικρότερο οικογενειακό εισόδημα από το οριζόμενο στην κατηγορία τους, ανάλογα της οικογενειακής κατάστασής τους.
- Να μην έχουν περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα που να τους εξασφαλίζουν οικογενειακή στέγαση.
- Να μην έχουν λάβει οι ίδιοι ή τα προστατευόμενα μέλη τους δάνειο ή κατοικία από τον ΟΕΚ ή από το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης βάσει του Ν.Δ.1138/72.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση (ειδικό έντυπο)
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
- Βεβαίωση ημερομισθίων από τον Ασφαλιστικό φορέα ή απόφαση συντ/σης.
- Αντίγραφο Φορολογικής Δήλωσης
- Αντίγραφο Εντύπου Ε9
- Συμβόλαιο Οικοπέδου και Τοπογραφικό διάγραμμα (για ανέγερση σε ιδιόκτητο οικόπεδο).

Διαδικασία:

- Υποβολή αίτησης - δικαιολογητικών
- Έλεγχος προϋποθέσεων
- Απόφαση υπηρεσίας για έγκριση (ή μη) του δανείου
- Αποστολή έγκρισης στον δικαιούχο
- Εύρεση ακινήτου εάν πρόκειται για αγορά
- Συνεννόηση για διαδικασίες και όρους χορήγησης με συνεργαζόμενη τράπεζα
- Έλεγχος του προς αγορά ή ανέγερση ακινήτου από μηχανικούς του ΟΕΚ και σύνταξη Τεχνικής Έκθεσης
- Σύναψη αγοραστικού συμβολαίου (εάν πρόκειται για αγορά)
- Σύναψη δανειακής σύμβασης της τράπεζας με τον δικαιούχο
- Εκταμίευση του ποσού του δανείου από την τράπεζα και είσπραξη από το δικαιούχο
- Αν πρόκειται για δάνειο ανέγερσης η εκταμίευση γίνεται τμηματικά ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών και σύμφωνα με τους όρους της κάθε συνεργαζόμενης τράπεζας

Παρατηρήσεις:

Α) Ασφαλιστικές προϋποθέσεις: βλέπε πίνακα στο τέλος του κεφ.11

11.44 Δανειοδοτικό πρόγραμμα αποπεράτωσης υπάρχουσας κατοικίας.

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Θεσμικό πλαίσιο: α) Ν.Δ.2963/54, β) Κανονισμός «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας και δανείων από τον ΟΕΚ», γ) Ν.2224/94(ΦΕΚ 112Α΄), και δ) Ν.2736/99(ΦΕΚ 172Α΄).

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής: 6 μήνες έως 1 χρόνο.

Χρόνος ισχύος της παροχής: Υποβολή αίτησης οποτεδήποτε (Πρόγραμμα Διαρκείας)

Προϋποθέσεις:

1. Συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας με ποσοστό 67% και άνω, ανεξάρτητα από αριθμό ημερομισθίων.

2. Οι υπόλοιποι δικ/χοι να έχουν τα ανάλογα με την κατηγορία τους ημερομίσθια.
3. Να μην έχουν περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα που να τους εξασφαλίζουν οικογενειακή στέγαση.
4. Να μην έχουν λάβει οι ίδιοι ή τα προστατευόμενα μέλη τους δάνειο ή κατοικία από τον ΟΕΚ ή από το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης βάσει του Ν.Δ.1138/72.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση - Δήλωση (Ειδικό έντυπο)
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
- Αντίγραφο Φορολογικής Δήλωσης
- Αντίγραφο Εντύπου Ε9
- Βεβαίωση ημερομίσθιων από τον Ασφαλιστικό φορέα ή απόφαση συντ/σης
- Ένορκη βεβαίωση
- Αντίγραφο συμβολαίου ακινήτου
- Οικοδομική άδεια
- Τοπογραφικό διάγραμμα
- Κάτοψη
- Διάγραμμα Κάλυψης

Διαδικασία:

- Υποβολή αίτησης - δικαιολογητικών
- Έλεγχος προϋποθέσεων
- Έλεγχος κατάστασης του προς αποπεράτωση ακινήτου από μηχανικούς του ΟΕΚ
- Απόφαση υπηρεσίας για έγκριση (ή μη) του ποσού του δανείου
- Αποστολή φακέλου σε συνεργαζόμενη τράπεζα για ολοκλήρωση της διαδικασίας με σύναψη δανειακής σύμβασης και χορήγηση του δανείου.

Παρατηρήσεις:

Ασφαλιστικές προϋποθέσεις: **βλέπε πίνακα στο τέλος του κεφ.11**

11.45 Επισκευή - Αναμόρφωση – Επέκταση υπάρχουσας κατοικίας.

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Θεσμικό πλαίσιο: α) Ν.Δ.2963/54, β) Κανονισμός «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας & δανείων από τον ΟΕΚ», γ) Ν.2224/94, δ) Ν.2736/99.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής: 6 μήνες έως 1 χρόνο

Χρόνος ισχύος της παροχής: Υποβολή αίτησης οποτεδήποτε (πρόγραμμα διαρκείας)

Προϋποθέσεις:

1) Μειωμένες ασφαλιστικές προϋποθέσεις: Συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας με ποσοστό 67% και άνω, ανεξάρτητα από αριθμό ημερομισθίων.

Οι υπόλοιποι δικ/χοι να έχουν τα ανάλογα με την κατηγορία τους ημερομίσθια.

2) Το σπίτι να έχει κτισθεί τουλάχιστον 20 χρόνια πριν.

3) Να μην έχουν περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα που να τους εξασφαλίζουν οικογενειακή στέγαση.

4) Να μην έχουν λάβει οι ίδιοι ή τα προστατευόμενα μέλη τους δάνειο ή κατοικία από τον ΟΕΚ ή από το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης βάσει του Ν.Δ.1138/72.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση (ειδικό έντυπο)
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης
- Αντίγραφο Φορολογικής Δήλωσης
- Αντίγραφου Εντύπου Ε9
- Βεβαίωση ημερομισθίων από τον Ασφαλιστικό φορέα ή απόφαση συντ/σης
- Ένορκη βεβαίωση
- Αντίγραφο συμβολαίου ιδιοκτησίας ακινήτου
- Οικοδομική άδεια
- Τοπογραφικό και Κάτοψη
- Διάγραμμα Κάλυψης

Διαδικασία:

- Υποβολή αίτησης - δικαιολογητικών
- Έλεγχος προϋποθέσεων
- Έλεγχος κατάστασης του προς επισκευή - αναμόρφωση - επέκταση ακινήτου από μηχανικούς του ΟΕΚ
- Απόφαση υπηρεσίας για έγκριση (ή μη) του ποσού του δανείου
- Αποστολή φακέλου σε συνεργαζόμενη τράπεζα για ολοκλήρωση της διαδικασίας με σύναψη δανειακής σύμβασης και χορήγηση του δανείου

Παρατηρήσεις:

Α) Ασφαλιστικές προϋποθέσεις: βλέπε πίνακα στο τέλος του κεφ.11

11.46 Επιδότηση Ενοικίου.

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Θεσμικό πλαίσιο: α) Ν.1849/89(ΦΕΚ 113Α΄), β) Αρ.50262/26-5-00 Κ.Α. Υπ.Εργ. & Κοιν.Ασφ. και Οικονομικών.

Χρόνος ολοκλήρωσης της παροχής: 4 μήνες έως 1 χρόνο

Χρόνος ισχύος της παροχής: Κάθε χρόνο εξαγγελία

Προϋποθέσεις:

- Μίσθωση κατοικίας

- Να μην υπερβαίνουν το όριο εισοδήματος της κατηγορίας που εντάσσονται με κοινωνικά κριτήρια.
- Να μην υπερβαίνουν το όριο του καταβαλλόμενου ενοικίου ανάλογα με τα προστατευόμενα παιδιά.
- Συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας με ποσοστό 67% και άνω, ανεξάρτητα από αριθμό ημερομισθίων.
- Να μην έχουν περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα που να τους εξασφαλίζουν οικογενειακή στέγαση.
- Να μην έχουν λάβει οι ίδιοι ή τα προστατευόμενα μέλη τους δάνειο ή κατοικία από τον ΟΕΚ ή από το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης βάσει του Ν.Δ.1138/72.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση - Δήλωση (ειδικό έντυπο)
- Πιστοποιητικό Οικογενειακής κατάστασης
- Βεβαίωση ημερομισθίων από τον Ασφαλιστικό φορέα ή απόφαση συνταξιοδότησης
- Υπεύθυνη Δήλωση Ν.1599/86
- Αντίγραφο φορολογικής Δήλωσης & έντυπο Ε9
- Αντίγραφο Ταυτότητας δικαιούχου

Διαδικασία:

- Υποβολή αίτησης - δικαιολογητικών
- Έλεγχος προϋποθέσεων
- Έγκριση ποσού επιδότησης ενοικίου
- Αποστολή του ποσού στο δικαιούχο μέσω ΕΛ.ΤΑ.

Παρατηρήσεις: Ασφαλιστικές προϋποθέσεις: βλέπε πίνακα στο τέλος του κεφ.11

Διευκολύνσεις:

α) Προσαυξημένο το μέγιστο επιτρεπόμενο ενοίκιο για δικαιούχους, που οι ίδιοι ή προστατευόμενο μέλος τους είναι κινητικά ανάπηρο - παραπληγικό - τετραπληγικό.
β) Προσαυξημένο το μέγιστο επιτρεπόμενο όριο οικογενειακού εισοδήματος για δικαιούχους συνταξιούχους με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
γ) Ανάπηρα παιδιά ανεξάρτητα ηλικίας θεωρούνται προστατευόμενα μέλη.

Κατηγορίες δικ/χων επιδότησης:

1η κατηγορία: Συντ/χοι με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, Συν/χοι λόγω γήρατος, Μεμονωμένα άτομα τουλάχιστον 60 ετών ή Ζευγάρια με ένα τουλάχιστον σύζυγο άνω των 60 ετών, Νέα ζευγάρια που τέλεσαν τον γάμο τους στα τελευταία 2 έτη και δεν υπερβαίνουν το 35ο έτος ηλικίας.
2η κατηγορία: Όλοι οι υπόλοιποι που δεν ανήκουν στην 1η κατηγορία.

11.47 Παραχώρηση κατοικίας κατά προτεραιότητα χωρίς κλήρωση (σε κάθε κοινό πρόγραμμα απογραφής αστέγων κατά πόλη).

Φορέας: Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Θεσμικό πλαίσιο: Κανονισμός ΟΕΚ «Περί προϋποθέσεων παροχής κατοικίας & δανείων από τον ΟΕΚ (Αρθ.9 & 11).

Χρόνος ισχύος της παροχής: Προθεσμία τίθεται στο εκάστοτε εξαγγελλόμενο πρόγραμμα απογραφής

Προϋποθέσεις:

1. Κατηγορίες δικαιούχων
   α) Συν/χοι λόγω απολύτου αναπηρίας (με προστατευόμενο μέλος).
   β) Συν/χοι με μόνιμη αναπηρία 67% και άνω και με ένα ανήλικο παιδί.
   γ) Δικαιούχοι με δύο ανάπηρα παιδιά.
2. Ασφαλιστικές προϋποθέσεις της κατηγορίας τους.
3. Να μην έχουν περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα που να τους εξασφαλίζουν οικογενειακή στέγαση.
4. Να μην έχουν λάβει οι ίδιοι ή τα προστατευόμενα μέλη τους δάνειο ή κατοικία από τον ΟΕΚ ή από το Υπ. Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης βάσει του Ν.Δ.1138/72.

Δικαιολογητικά:

- Αίτηση Απογραφικό δελτίο (Ειδικό Έντυπο).
- Απόφαση συνταξιοδότησης ή Βεβαίωση ημερομισθίων από ασφαλιστικό φορέα.
- Πιστοποιητικό Οικογενειακής κατάστασης.
- Αντίγραφο Φορολογικής Δήλωσης και Αντίστοιχο έντυπο Ε9.του έτους 1996 και του έτους υποβολής της αίτησης.
- Βεβαίωση Αστυνομίας ή Δήμου για τον τόπο μόνιμης διαμονής.
- Έκθεση Ένορκης βεβαίωσης.
- Μισθωτήριο συμβόλαιο.
- Γνωμάτευση Υγειονομικής επιτροπής ΙΚΑ για την αναπηρία των παιδιών.

Διαδικασία:

- Υποβολή Απογραφικού Δελτίου.
- Υποβολή και έλεγχος αρχικών δικ/των για διαπίστωση ότι ανήκουν στην ανάλογη κατηγορία.
- Υποβολή και έλεγχος υπόλοιπων δικ/των.
- Κατάρτιση πίνακα δικαιούχων με σειρά προτεραιότητας για παραχώρηση κατοικίας χωρίς κλήρωση.
- Παραχώρηση κατοικίας κατά προτεραιότητα (ανάλογα με τα μέλη της οικογένειας).
- Χορήγηση παραχωρητηρίου προσωρινού κατ΄ αρχήν ή οριστικού απ΄ ευθείας στον δικαιούχο.

Παρατηρήσεις:

1. Ασφαλιστικά
   - Συντ/χοι λόγω αναπηρίας με ποσοστό 67% και άνω δικαιούνται στεγαστικής συνδρομής ανεξάρτητα από αριθμό ημερομισθίων.

- Δικαιούχοι με 2 παιδιά χρειάζονται 1800 ημερομίσθια.

2. Ανάπηρα παιδιά ανεξάρτητα ηλικίας θεωρούνται προστατευόμενα μέλη, εφόσον πιστοποιηθεί ότι δεν μπορούν να εργασθούν.

11.48 Οικονομική Ενίσχυση Οφειλών Δικαιούχων του ΟΕΚ.

Φορέας:Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Θεσμικό πλαίσιο: ν. 2736/99(ΦΕΚ 172 Α΄)
Οικονομική Ενίσχυση οφειλών δικαιούχων του ΟΕΚ από δάνεια ή κατοικίες, μέσω του Ειδικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης (ΕΚΑ) (υλοποιήθηκε με την έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων).

Χρόνος ισχύος: πρόγραμμα διαρκείας

Δικαιούχοι:

Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν δικαιούχοι στους οποίους χορηγήθηκε δάνειο από κεφάλαια του ΟΕΚ ή κατοικία και δεν μπορούν να καταβάλλουν τη δόση του δανείου ή τις κατοικίας, για τις παρακάτω λόγους:

1. Λόγω μακροχρόνιας ανεργίας.
2. Λόγω σοβαρών προβλημάτων υγείας του δικαιούχου ή προστατευομένου μέλους του.
3. Λόγω προσωρινής ή οριστικής συνταξιοδότησης του δικαιούχου με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.
4. Λόγω αναπηρίας του δικαιούχου ή προστατευομένου μέλους του με ποσοστό 67% και άνω.
5. Λόγω ζημιών από φυσικές καταστροφές (πλημμύρα, πυρκαγιά, σεισμό) που προκλήθηκαν στο ακίνητο.
6. Λόγω θανάτου του δικαιούχου ή προστατευομένου μέλους του.

Παρατηρήσεις:

Η οικονομική ενίσχυση μέσω ΕΚΑ για τις άνω περιπτώσεις παρέχεται για δύο εξάμηνα. Η οικονομική ενίσχυση χορηγείται και σε δικαιούχους που δανειοδοτήθηκαν μέσω του προγράμματος επιδότησης επιτοκίου από τον ΟΕΚ και έμειναν άνεργοι λόγω πτώχευσης τις επιχείρησης στην οποία εργάζονταν, για το διάστημα από τον χρόνο παύσης πληρωμών που ορίζεται στην πτωχευτική απόφαση του Δικαστηρίου μέχρι το χρόνο καταγγελίας τις σύμβασης εργασίας.

11.49 ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΣΤΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΕΚ.

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ 1/0	
Οικογενειακή κατάσταση δικαιούχου	Ημέρες εργασίας (ελάχιστες)
Μεμονωμένα άτομα	2200

Εποχιακά εργαζ (οικοδ)	1400
Παραμεθόριος	1200
Αναπ. 67%	1500
Τυφλός	1200
Κιν. Αναπ. – παραπληγικός	600
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ 2/0	
Οικογενειακή κατάσταση δικαιούχου	Ημέρες εργασίας (ελάχιστες)
Δικαιούχος παντρεμένος	2000
Δικαιούχος με αναπ.67% ιδίου ή συζύγου	1400
Δικαιούχος εποχ. Εργαζόμενος	1200
Παραμεθόριος	1000
Τυφλός	1100
Βαρ. Κιν. Ανάπηρος ή παραπλ.	500
Νιόπαντρος νέο ζευγάρι	1400
Νιόπαντρος εποχιακά Εργαζόμενος	1000
Νιόπαντρος παραμεθόριος ή αναπηρ.67%	700
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ 3/1	
Οικογενειακή κατάσταση δικαιούχου	Ημέρες εργασίας (ελάχιστες)
Δικαιούχος με ένα προστατ. Παιδί	1800
Εποχιακά εργαζόμενος	1200
Αναπ-. 67% ιδίου ή προστ. μέλους	1100
Παραμεθόριος	1000
Ανύπ. Μητέρα ή χήρος/α	700
Ανυπ.μητέρα ή χήρος /α & αναπ.67%	500
Βαρ.κιν. αναπ. Ή παραπληγικός	500
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ 4/2	
Οικογενειακή κατάσταση δικαιούχου	Ημέρες εργασίας (ελάχιστες)
Δικαιούχος με δύο προστ. παιδιά	1600
Εποχιακά εργαζόμενος	1200
Παραμεθόριος	1000
Αναπ-. 67% ιδίου ή προστ. μέλους	900
Ανύπ. Μητέρα ή χήρος/α	700
Ανυπ.μητέρα ή χήρος /α & αναπ.67%	500
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ 5/3	
Οικογενειακή κατάσταση δικαιούχου	Ημέρες εργασίας (ελάχιστες)
Δικαιούχος με 3 προστατ. Παιδιά	1400
Εποχιακά εργαζόμενος	1000
Αναπ-. 67% ιδίου ή προστ. μέλους	800
Παραμεθόριος	700
Ανύπ. Μητέρα ή χήρος/α	700
Ανυπ.μητέρα ή χήρος /α & αναπ.67%	500
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ 6/4	
Οικογενειακή κατάσταση δικαιούχου	Ημέρες εργασίας (ελάχιστες)
Δικαιούχος με 4 προστ. παιδιά	1100

Εποχιακά εργαζόμενος	800
Παραμεθόριος ή Αναπ. 67%	700
Ανυπ. Μητέρα-χήρος/α	700
Ανυπ.μητέρα ή χήρος /α & αναπ.67%	500
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ 7/5-11/9	
Οικογενειακή κατάσταση δικαιούχου	Ημέρες εργασίας (ελάχιστες)
Δικαιούχος με 5-9 παιδιά	800
Αναπη.του ιδίου ή προστ.μέλους 67%	500
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ 12/10 και άνω	
Οικογενειακή κατάσταση δικαιούχου	Ημέρες εργασίας (ελάχιστες)
Δικαιούχος με 10 και άνω παιδιά	700
Με αναπ. Ιδίου ή προστ. μέλους 67%	500

Παρατηρήσεις:

- Ως κάτοικοι παραμεθόριων περιοχών θεωρούνται οι κάτοικοι των Νομών Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Καστοριάς, Φλώρινας, και των νησιών Ρόδου, Κώ, Νισύρου, Σύμης, Καρπάθου, Ικαρίας, Πάτμου, Λέρου, Καλύμνου, Σάμου Καστελόριζου, Χίου, Μυτιλήνης Λήμνου, Σαμοθράκης, Τήλου, Κάσου, Χάλκης και των πέριξ ευρισκομένων νησιών που υπάγονται διοικητικά στα μεγαλύτερα από αυτά.

- Νιόπαντρα θεωρούνται τα ζευγάρια που έχουν τελέσει το γάμο τους μέσα στα δύο (2) τελευταία ημερολογιακά έτη μέχρι την υποβολή τις αίτησης για τη δανειοδότηση.
- **Οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος ή λόγω προσωρινής ή οριστικής αναπηρίας** με ποσοστό **67%** και άνω **ή λόγω θανατηφόρου εργατικού ατυχήματος**, δικαιούνται στεγαστική συνδρομή ανεξαρτήτως ημερών εργασίας αρκεί για τις ημέρες εργασίας που είχαν ασφαλισθεί σε Οργανισμό κύριας ασφαλίσεως μισθωτών, είχαν καταβληθεί οι προβλεπόμενες υπέρ του ΟΕΚ εισφορές και κατά το χρόνο συνταξιοδότησής τους ήταν δικαιούχοι του ΟΕΚ.
  Οι συνταξιούχοι λόγω θανάτου, δικαιούνται στεγαστική συνδρομή, αρκεί ο θανών δικαιούχος να πληρούσε τις αναφερόμενες στο παραπάνω εδάφιο προϋποθέσεις.
- Οι άγαμες μητέρες , οι εν χηρεία άνδρες και γυναίκες που προστατεύουν τουλάχιστον 1 παιδί, οι δικαιούχοι που είτε οι ίδιοι είτε ένα προστατευόμενο μέλος τους έχει αναπηρία 67% και άνω, οι εποχιακά εργαζόμενοι , ανάλογα με τη ζώνη εγκατάστασής τους, υπάγονται στις ευνοϊκότερες για τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις.
- Από τις παραπάνω ημέρες εργασίας σε ασφάλιση, τουλάχιστον 120 συνολικά πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί τα τρία (3) τελευταία χρόνια, που προηγούνται του χρόνου υποβολής τις αίτησης για στεγαστική συνδρομή, για να θεμελιώνεται δικαίωμα υποβολής. Σε περίπτωση που δεν έχει πραγματοποιηθεί ο απαιτούμενος κατώτατος συνολικός αριθμός των 120 ημερών εργασίας, ο δικαιούχος έχει το δικαίωμα , υποβάλλοντας αίτηση στον ΟΕΚ, να τις συμπληρώσει με εξαγορά, εφόσον οι ημέρες εργασίας που υπολείπονται για τη συμπλήρωση των 120, δεν υπερβαίνουν τις 50, με την προϋπόθεση ότι το σύνολο των ημερών εργασίας του είναι τουλάχιστον αυτό που απαιτείται για την κατηγορία του. Η εξαγορά αυτή υπολογίζεται με βάση τις αποδοχές που αντιστοιχούν στην VI ασφαλιστική κλάση του ΙΚΑ.

- Ως ημέρες εργασίας στην ασφάλιση υπολογίζονται οι ημέρες συνταξιοδότησης των δικαιούχων που είχαν συνταξιοδοτηθεί προσωρινά λόγω αναπηρίας με ποσοστό 50% και άνω και στη συνέχεια κατόπιν επανεξέτασης από την αρμόδια Υγειονομική Επιτροπή του ασφαλιστικού του φορέα ή παρατάθηκε η προσωρινή του συνταξιοδότηση με το ίδιο ποσοστό αναπηρίας ή κρίθηκαν οριστικά ή επ' αόριστο συνταξιούχοι ή ικανοί για κάθε εργασία
- Οι Έλληνες εργατοϋπάλληλοι που εργάσθηκαν στο εξωτερικό πριν την υποβολή τις αίτησης για στεγαστική συνδρομή και έχουν πραγματοποιήσει μέσα στα όρια της επικράτειας τις ημέρες εργασίας της κατηγορίας τους, αλλά δεν έχουν πραγματοποιήσει τις 120 ημέρες εργασίας στην Ελλάδα συνολικά για τα τρία προηγούμενα τις υποβολής της αίτησης έτη, μπορούν να εξαγοράσουν όσες ημέρες εργασίας από αυτές τους λείπουν, εξοφλώντας ταυτόχρονα και τις υπέρ ΟΕΚ οφειλόμενες εισφορές, με βάση την ίδια παραπάνω ασφαλιστική κλάση του ΙΚΑ. Για τις ανωτέρω περιπτώσεις οι εργατοϋπάλληλοι πρέπει να εργάζονται μέσα στα όρια της Επικράτειας κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης.
- Για το χρόνο στράτευσης ως ημέρες εργασίας υπολογίζονται στην ασφάλιση, δέκα (10) για κάθε μήνα στράτευσης και μόνο εφόσον αυτές απαιτούνται για τη συμπλήρωση των συνολικών ημερών εργασίας της κατηγορίας τους.
- Οι ημέρες επιδότησης λόγω ανεργίας ή ασθένειας ή κύησης και λοχείας υπολογίζονται ως ημέρες εργασίας σε ασφάλιση.
- Σε περίπτωση που κανείς από τους δύο συζύγους δεν έχει πραγματοποιήσει το συνολικό αριθμό ημερών εργασίας που απαιτούνται για τη συμμετοχή τους στα στεγαστικά προγράμματα του ΟΕΚ, τότε συνυπολογίζονται και οι ημέρες εργασίας που έχουν πραγματοποιηθεί από τον ή την σύζυγο είτε βρίσκεται στη ζωή είτε πέθανε, εφόσον το σύνολο των ημερών εργασίας και των 2 συζύγων υπερβαίνει κατά 30% τις ημέρες εργασίας της κατηγορίας στην οποία ανήκουν.
- Για την αλλαγή του τόπου χρησιμοποίησης του δανείου που εγκρίθηκε βάσει του μειωμένου αριθμού ημερών εργασίας για τους κατοίκους παραμεθόριων περιοχών και τους Ομογενείς από την τέως Σοβιετική Ένωση, πρέπει ο δικαιούχος να έχει πραγματοποιήσει μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για αλλαγή, τον ελάχιστο αριθμό ημερών εργασίας που απαιτείται για τους δικαιούχους της κατηγορίας του της περιοχής όπου θα χρησιμοποιηθεί το δάνειο.
- Με παιδιά εξομοιώνονται οι εγγονοί και αδελφοί του δικαιούχου που προστατεύονται από αυτόν.
- Οι πολιτικοί πρόσφυγες που επαναπατρίσθηκαν και είναι άστεγοι μπορούν να συμμετέχουν στα στεγαστικά προγράμματα του Οργανισμού, εφόσον καταβάλλουν την αναλογούσα εργατική και εργοδοτική εισφορά για εξαγορά του συνόλου ή μέρους των ημερομισθίων, σύμφωνα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν.
- Οι εργατοϋπάλληλοι των οποίων ο γάμος λύθηκε με το θάνατο του ή τις συζύγου ή με αμετάκλητη απόφαση δικαστηρίου και συντηρούν παιδιά, εξομοιώνονται με έγγαμους δικαιούχους
- Δικαιούχοι για τις στεγαστικές παροχές του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας είναι:

1. Εργάτες ή υπάλληλοι που κατοικούν και εργάζονται στην Ελλάδα, εφόσον είναι ασφαλισμένοι σε Οργανισμό κύριας ασφάλισης μισθωτών (ΙΚΑ ή υπάλληλοι από ΟΤΕ, ΔΕΚΟ και Τράπεζες), καταβάλλουν εισφορές υπέρ ΟΕΚ και καλύπτουν τις βασικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις για στεγαστική συνδρομή από τον ΟΕΚ.
2. Συνταξιούχοι Οργανισμών κύριας ασφάλισης μισθωτών, που έχουν καταβάλει ως εργαζόμενοι, εισφορές υπέρ ΟΕΚ.

Προσοχή: Η ιδιότητα του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου πρέπει να συντρέχει κατά το χρόνο υποβολής τις αίτησης για τις παροχές.

Πληροφορίες: www.oek.gr

11.50 Πίνακας Πιστωτικών Ιδρυμάτων

- ΕΘΝΙΚΗ Τ.Ε.
- ΑΓΡΟΤΙΚΗ Τ.Ε.
- ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
- ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
- ALFPHA BANK
- ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
- ΩΜΕΓΑ
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ
- ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ
- AMERICAN EXPRESS
- ΤΑΜ. ΠΑΡ/ΚΩΝ & ΔΑΝΕΙΩΝ
- PROBANK
- H.S.B.C.
- ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ ΣΥΝ.
- ΣΥΝ. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
- F.B.B.
- ΣΥΝ.ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
- ΣΥΝΕΤ. ΧΑΝΙΩΝ
- ΔΩΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
- ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
- ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
- ΛΑΪΚΗ
- ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ
- ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΡΗΤΗΣ
- ASPIS BANK
- EFG EUROBANK
- ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ
- ΤΑΧ. ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ
- CITIBANK

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (e-Accessibility)

Ι: ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

12.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δυνατότητα πρόσβασης σε τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελεί σημαντικό παράγοντα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία. Ταυτοχρόνως, όμως, εάν τα άτομα αυτά δεν έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στις τεχνολογίες ΤΠΕ, είναι δυνατόν να οδηγηθούν σε κοινωνικό αποκλεισμό.

Όλο και συχνότερα, γίνεται αντιληπτό ότι η πρόοδος που σημειώνεται στον κλάδο των ΤΠΕ πρέπει να καλύπτει τις ανάγκες όλων των μελών της κοινωνίας και ιδιαιτέρως των ομάδων που είναι περισσότερο ευάλωτες στον κοινωνικό αποκλεισμό, έτσι ώστε να αντιμετωπίσει το **πρόβλημα του ψηφιακού χάσματος** και της διαιώνισης της κοινωνίας των δύο ταχυτήτων.

Πρέπει να αναγνωριστεί ότι η πρόσβαση ατόμων με αναπηρία στην πληροφόρηση είναι, κατά πρώτο και κύριο λόγο, θέμα δικαιωμάτων. Τα άτομα με αναπηρία, που αποτελούν το 10-12% του πληθυσμού της ΕΕ, έχουν τα ίδια δικαιώματα με όλους τους άλλους ανθρώπους σε ότι αφορά στην πρόσβαση σε προϊόντα και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ. Επίσης, τα άτομα με

αναπηρία, τα άτομα με προσωρινές αναπηρίες, και οι ηλικιωμένοι αντιστοιχούν μαζί σε 40% του ευρωπαϊκού πληθυσμού.[1]

Κατά μέσο όρο, το ποσοστό συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στο εργατικό δυναμικό της ΕΕ είναι κάτω από 35%, σε σύγκριση με 70% για τους εργαζόμενους που δεν πάσχουν από κάποιο μειονέκτημα. Επίσης, η Επιτροπή εκτιμά ότι περίπου 2 έως 3,5 εκατομμύρια άτομα με αναπηρία μπορούν να ενταχθούν στο εργατικό δυναμικό, εάν ληφθούν κατάλληλα μέτρα για την άρση των εμποδίων στα οποία προσκρούει η ένταξή τους.[2] Επομένως, η οικονομική ένταξη των ΑμεΑ θα ωφελήσει την κοινωνία και την οικονομία της Ευρώπης εν γένει, κατάσταση η οποία θα άρει την εξάρτηση πολλών ατόμων με αναπηρία.

Η υπερπήδηση των φραγμών και τεχνικών δυσκολιών που συναντούν, μεταξύ άλλων, τα άτομα με αναπηρία που προσπαθούν να συμμετέχουν ισότιμα στην Κοινωνία της Πληροφορίας ονομάζεται ***"ηλεκτρονική προσβασιμότητα" ("ηλε-προσβασιμότητα")***. Η προσπάθεια αυτή αποτελεί τμήμα της ευρύτερης έννοιας της ηλεκτρονικής κοινωνικής ένταξης, η οποία αφορά επίσης άλλου είδους εμπόδια, ιδίως οικονομικής φύσης, γεωγραφικής ή εκπαιδευτικής.

Για το λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει μια δέσμη μέτρων πολιτικής για να στηριχθεί η **ηλεκτρονική προσβασιμότητα (*eAccessibility*)** και καλεί τα κράτη μ έλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς να υποστηρίξουν θετικά μέτρα αυτοδέσμευσης που θα έχουν ως στόχο την ευρύτερη διάδοση στην Ευρώπη των προσβάσιμων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ.

12.1.α. Η Πρωτοβουλία "*eEurope*" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έχει θέσει τον φιλόδοξο στόχο να επιτύχει την "*Κοινωνία της Πληροφορίας για Όλους",* προωθώντας την ψηφιακή κοινωνία χωρίς

[1] Μελέτη OECD-ECMT: "Βελτιώνοντας τη Μεταφορά Ατόμων με Κινητικά Προβλήματα". 1999.
[2] Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: "Προγράμματα για Ενεργή Αγορά Εργασίας για τα Άτομα με Ανικανότητες". (2002).

κοινωνικούς αποκλεισμούς, η οποία θα προσφέρει ευκαιρίες σε όλους και θα ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο αποκλεισμού ορισμένων.

Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξήγγειλε το 1999 την πρωτοβουλία "***eEurope-An Information Society for All"***,[3] η οποία μεταξύ άλλων φιλόδοξων στόχων έθετε ως κεντρικό μέλημα τη διασφάλιση ότι τα οφέλη που απορρέουν από την ΚτΠ είναι προσιτά σε όλους τους ευρωπαίους πολίτες, ανάγοντας με τον τρόπο αυτό την ισότιμη συμμετοχή στην ΚτΠ σε πρωταρχικό στόχο.

Η αρχική διατύπωση έθετε δέκα βασικούς άξονες προτεραιότητας που κάλυπταν ένα ευρύ θεματικό πεδίο από την εκπαίδευση και τις μεταφορές μέχρι την υγεία και τα ΑμεΑ. Ιδιαίτερα, ο ***άξονας προτεραιότητας 7*** οριοθετούσε με σαφήνεια ότι οι τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τα ΑμεΑ κατά τρόπο τέτοιο ώστε να βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και τις ευκαιρίες τους στην εργασία.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης Ανακοίνωση το 2001[4] για την προσβασιμότητα, ιδιαίτερα των ΑμεΑ, στις δημόσιες ιστοθέσεις, και ακολούθησαν σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου[5] και του Κοινοβουλίου.[6] Αποτέλεσμα ήταν να δεσμευτούν τα κράτη μέλη να καταστήσουν τις δημόσιες ιστοθέσεις τους προσβάσιμες, ιδιαίτερα για τα άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με τις διεθνείς **Κατευθυντήριες Οδηγίες Προσβασιμότητας στο Διαδίκτυο** (Web Content Accessibility Guidelines).[7]

12.1.β. Η Δράση *"eAccessibility"* της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

[3] "*e-Europe:* Κοινωνία των Πληροφοριών για Όλους". Πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Δεκέμβριος 1999. Βλέπε επίσης σχετικά: Council Resolution on the implementation of the "eEurope 2005 Action Plan" – 5197/03/28-1-2003. http://europa.eu.int/information_society/eeurope/index_en.htm

[4] "*eEurope 2002:* Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις & στο περιεχόμενό τους". COM(2001) 529.

[5] Ψήφισμα του Συμβουλίου για την "Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα για τα Άτομα με Ανικανότητες". (2002) 14892.

[6] Ψήφισμα του ΕΚ για το "eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους". (2002) 0325.

[7] W3C/WAI/WCAG1.0 Web Content Accessibility Guidelines 1.0. Η 2η έκδοση εκπονείται, και θα πραγματεύεται την εξέλιξη που έχει σημειωθεί στις τεχνολογίες Διαδικτύου και θα διευκολύνει την εξέταση της συμμόρφωσης.

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας *eEurope,* η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε μια παράλληλη δραστηριότητα με την ονομασία ***"e*Accessibility",**[8] με σκοπό την προώθηση θεμάτων πρόσβασης των ΑμεΑ σε τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, μέσω της θέσπισης παρεμβατικών πολιτικών στους τομείς της νομοθεσίας και της τυποποίησης, αλλά και μέσω της δημιουργίας προγραμμάτων σπουδών, καθώς και ενός ευρωπαϊκού δικτύου αποτελούμενου από κέντρα αριστείας στον τομέα του καθολικού σχεδιασμού.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, τον Ιούνιο του 2002 συστάθηκε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο **European Design for All eAccessibility Network (EDEAN)** με στόχο να εξασφαλίσει τη δημιουργία, δικτύωση και συνεργασία εθνικών κέντρων αριστείας στον τομέα του καθολικού σχεδιασμού και να προτείνει προγράμματα σπουδών, και εξειδίκευσης στον καθολικό σχεδιασμό για σχεδιαστές και κατασκευαστές. Στο πλαίσιο αυτό, συστήθηκε ως μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου το Ελληνικό Εθνικό Δίκτυο GR-DeAN.[9]

Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτικές και τα μέτρα που λαμβάνονται στο πεδίο της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας θα συμβάλουν στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την **ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη (*eInclusion*)** το 2008,[10] που έχει ήδη προαγγελθεί και προταθεί από την Επιτροπή, εξετάζοντας θέματα όπως η ισότητα ευκαιριών, οι δεξιότητες σε ΤΠΕ και το χάσμα μεταξύ περιφερειών. Η πρωτοβουλία θα προετοιμαστεί μέσω δράσεων στην ενεργό παρακολούθηση, την έρευνα σε προσβάσιμες τεχνολογικές λύσεις, ιδιαιτέρα όσον αφορά στα άτομα με αναπηρίες.

Εξάλλου, στη **στρατηγική της Λισσαβόνας** του 2000 τονίζεται η ανάγκη να διασφαλιστεί η οικονομική και κοινωνική ένταξη όλων των ανθρώπων μέσω της απασχολησιμότητας. Ιδιαίτερα τονίζεται ότι, η δυνατότητα πρόσβασης σε τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελεί σημαντικό παράγοντα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία. Για το λόγο αυτό, η πλήρης και

[8] Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το *eEurope*: "Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα". COM (2005), 425 τελικό. http://europa.eu.int/information_society/eeurope/action_plan/eaccess/index_en.htm
[9] Ελληνικό Εθνικό Δίκτυο - GR-DeAN: eAccessibility.gr.

αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών και των πρακτικών της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας έχουν καθοριστική σημασία για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην οικονομία και στην κοινωνία.

Οι προαναφερόμενες πολιτικές για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρόσφατης πρωτοβουλίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής "**i2010– Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση**",[11] στην οποία παρουσιάζεται ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο και γενικοί προσανατολισμοί πολιτικής για την προώθηση μιας ανοιχτής και ανταγωνιστικής ψηφιακής οικονομίας, υπογραμμίζοντας τις ΤΠΕ ως κινητήρες κοινωνικής ένταξης και ποιότητας ζωής.

12.2 ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Οι νέες τεχνολογίες παρέχουν ήδη σαφή στήριξη στα άτομα με αναπηρία και τους έχουν προσφέρει τη δυνατότητα να πραγματοποιούν με αυτόνομο τρόπο δραστηριότητες που πρώτα ήταν δυνατές μόνο με βοήθεια από άλλο άτομο. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στη "Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής",[12] τα άτομα με αναπηρία συναντούν πολυάριθμα προβλήματα όταν προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν προϊόντα και υπηρεσίες που συνδέονται με τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών, όπως για παράδειγμα:

- **η έλλειψη εναρμονισμένων λύσεων,** π.χ. έλλειψη πρόσβασης στον αριθμό κλήσης έκτακτης ανάγκης 112 από συσκευές «γραπτής τηλεφωνίας» σε πολλά κράτη μέλη·
- **η ασυμβατότητα των προγραμμάτων με τα συστήματα υποβοήθησης:** τα λογισμικά ανάγνωσης οθόνης για τυφλούς χρήστες είναι συχνά αδύνατον να χρησιμοποιηθούν μετά την έναρξη εφαρμογής νέων λειτουργικών συστημάτων·

[10] Ευρωπαϊκή Στρατηγική: *"i2010–Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση"*. COM (2005) 229 της 1ης Ιουνίου 2005.
[11] Ευρωπαϊκή Στρατηγική: *"i2010–Ευρωπαϊκή Κοινωνία της Πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση"*. COM (2005) 229 της 1ης Ιουνίου 2005.
[12] Ευρωπαϊκή Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή - ΕΟΚΕ: *"Γνωμοδότηση για την Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα - eAccessibility"*. TEN/228, CESE 1456/2005, τελικό.

- **οι παρεμβολές μεταξύ προϊόντων** που απευθύνονται στο ευρύ κοινό και συστημάτων βοήθειας, π.χ. μεταξύ κινητών τηλεφώνων και ακουστικών βαρηκοΐας·
- **η έλλειψη πανευρωπαϊκών προτύπων,** π.χ. στην Ευρώπη χρησιμοποιούνται 7 διαφορετικά συστήματα τηλεφωνίας, από τα οποία κανένα δεν είναι συμβατό με κάποιο άλλο. Οι κωφοί και οι βαρήκοοι δεν μπορούν να επικοινωνούν σε πραγματικό χρόνο στην Ευρώπη και στο διεθνή χώρο χρησιμοποιώντας τα υφιστάμενα συστήματα τηλεπικοινωνιών·
- **η έλλειψη κατάλληλων υπηρεσιών,** π.χ. πολυάριθμοι δικτυακοί τόποι είναι πολύπλοκοι για τους χρήστες που δεν έχουν εμπειρία ή έχουν διανοητικές αναπηρίες ή ακόμη η ανάγνωση της οθόνης τους ή η πλοήγηση σε αυτούς είναι αδύνατη για τα άτομα με ασθενή όραση·
- **η έλλειψη προϊόντων και υπηρεσιών για ορισμένες ομάδες,** π.χ. τηλεφωνική επικοινωνία για τους χρήστες που επικοινωνούν με νοηματική γλώσσα·
- **οι δύσχρηστες συσκευές λόγω του σχεδιασμού τους,** π.χ. τα πληκτρολόγια και οι οθόνες πολλών συσκευών·
- **η περιορισμένη επιλογή υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ποιότητας και τιμής·**
- **η ψηφιακή τηλεόραση,** μια ολοένα και πιο σημαντική τεχνολογία διαδραστικής επικοινωνίας και ενημέρωσης του κοινού, είναι λιγότερο προσιτή στα άτομα με αναπηρία απ' ότι η αναλογική τηλεόραση.

Τα περισσότερα από αυτά τα προβλήματα θα μπορούσαν, θεωρητικά, να επιλυθούν εύκολα από τεχνική άποψη, αλλά απαιτείται **συνεργασία**, **συντονισμός** και **αποφασιστικότητα** σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς, έως σήμερα, οι δυνάμεις της αγοράς από μόνες τους δεν φαίνεται να υπήρξαν επαρκείς.

12.3 ΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Οι ερευνητικοί φορείς και οι ενδιαφερόμενοι από το χώρο των επιχειρήσεων που δρα

στηριοποιούνται στο πεδίο των ΤΠΕ έχουν προτείνει καινοτόμες λύσεις για πολλά από αυτά τα προβλήματα. Τα κύρια εμπόδια στη γενίκευση της χρήσης τους είναι τα εξής:

- το γεγονός ότι έως τώρα, οι λύσεις αυτές απευθύνονταν σε μια περιορισμένη αγορά (που κυρίως θεωρείται ως αποτελούμενη από άτομα με αναπηρία και σε ορισμένες περιπτώσεις από ηλικιωμένους)·
- η ανεπάρκεια σε εφαρμόσιμα τεχνικά πρότυπα και τεχνικές προδιαγραφές·
- η σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία μόνο πρόσφατα αντιμετώπισε ρητά το ενδεχόμενο να ενταχθούν οι απαιτήσεις προσβασιμότητας στις τεχνικές προδιαγραφές δημοσίων προμηθειών·
- υπάρχουν σημαντικές διαφορές στον τρόπο με τον οποίο ορισμένα κράτη μέλη ανέπτυξαν τις δικές τους λύσεις.

Κατά συνέπεια, η αγορά προσβάσιμων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ στην Ευρώπη είναι ακόμη σε αρχική φάση ανάπτυξης, εξαιρετικά κατακερματισμένη λόγω των διαφορών από κράτος σε κράτος και χωρίς εναρμονισμένη νομοθεσία και ισχύοντα τεχνικά πρότυπα.

12.4 ΟΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

Σε πολλές περιστάσεις, το Συμβούλιο ενθάρρυνε τη λήψη μέτρων σε επίπεδο ΕΕ, όταν για παράδειγμα, κάλεσε τα κράτη μέλη και την Επιτροπή: "*Να αξιοποιήσουν το δυναμικό της Κοινωνίας της Πληροφορίας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και, ειδικότερα, να φροντίσουν για την απομάκρυνση των τεχνικών, νομικών και λοιπών εμποδίων για την αποτελεσματική συμμετοχή τους στην οικονομία και την κοινωνία των γνώσεων.*" [13]

[13] Ψήφισμα του Συμβουλίου, της 2-3 Δεκεμβρίου 2002, για την "Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα για τα Άτομα με Αναπηρίες". (2002) 14892.
http://www.socialdialogue.net/docs/cha_key/consilium_2002_14892en2.pdf

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, επίσης, υποστήριξε αυτή την προοπτική, με την έκδοση ανάλογου ψηφίσματος για το "*eEurope 2002:* Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενο τους."[14]

Ειδικότερα, οι ευρωπαϊκές πολιτικές και η ευρωπαϊκή νομοθεσία αναγνώρισαν ότι **η απασχόληση** και **η εργασία** αποτελούν καθοριστικά στοιχεία για την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους, συνεισφέροντας σημαντικά στην πλήρη συμμετοχή των πολιτών στην οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή και επιτρέποντάς τους να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητές τους. Είναι σαφές ότι, η διαθεσιμότητα σε ευρεία κλίμακα προσβάσιμων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ υψηλής ποιότητας θα έχει θετικό αντίκτυπο σε όλα τα παραπάνω. Θα ενισχύσει την ικανότητα επαγγελματικής αποκατάστασης και κοινωνικής ένταξης και θα επιτρέψει την αυτόνομη διαβίωση των χρηστών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ιδιαίτερα των ΑμεΑ.

12.4.α. Το Πρόγραμμα Δράσης: "eEurope2" και "eEurope5":

Η ανάγκη να ενταχθούν όλοι οι ευρωπαίοι στην Κοινωνία της Πληροφορίας έχει διατυπωθεί από τα ευρωπαϊκά όργανα σε πολλές περιπτώσεις. Η Επιτροπή έχει αναλάβει πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των δύο προγραμμάτων δράσης *eEurope* ώστε να δημιουργηθεί μια πιο προσβάσιμη Κοινωνία της Πληροφορίας. Το Πρόγραμμα Δράσης 2002 περιλάμβανε μια χωριστή γραμμή δράσης για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων και συνιστούσε τα ακόλουθα:

- την έγκριση κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με την πρωτοβουλία για την προσβασιμότητα στον Παγκόσμιο Ιστό (*Web Accessibility Inititiative, WAI*),[15]
- την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού προγράμματος σπουδών "*Σχεδιασμός για Όλους"* (*"Design for All"- D.F.A.*) και
- την ενίσχυση των τεχνολογιών υποβοήθησης και την τυποποίηση του D.F.A.

[14] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: "*eEurope 2002:* Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους". (2002 (0325))".
http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2001/com2001_0529en01.pdf

[15] "*eEurope 2002:* Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους". COM (2001) 529 τελικό.

Εξάλλου, στο πρόγραμμα δράσης *e-Europe 2005* στόχος ήταν να συμπεριληφθεί η **ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη (*"eInclusion"*)** σε όλες τις γραμμές δράσης. Πρότεινε, επίσης, την εισαγωγή στις δημόσιες προμήθειες απαιτήσεων προσβασιμότητας στις ΤΠΕ.

Ακόμη, το Συμβούλιο Κοινωνικών Υποθέσεων, με το **Ψήφισμα του 2003** για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα,[16] κάλεσε τα κράτη μέλη να φροντίσουν για την απομάκρυνση των τεχνικών, νομικών και λοιπών εμποδίων για την αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην οικονομία και την κοινωνία των γνώσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο **Ψήφισμα του 2002** για την προσβασιμότητα στο Διαδίκτυο,[17] *"επαναλαμβάνει ότι πρέπει να αποφευχθεί κάθε μορφή αποκλεισμού από την Κοινωνία της Πληροφορίας και ζητεί συγκεκριμένα την ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες και των ηλικιωμένων"*. Σε ένα άλλο ψήφισμα, εξάλλου, αναφέρεται η χρήση της νοηματικής γλώσσας στις τηλεπικοινωνίες στην Ευρώπη.[18]

Επίσης, το ***άρθρο 13*** της Συνθήκης του Μάαστριχ για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει την ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων, συμπεριλαμβανόμενων των διακρίσεων λόγω αναπηρίας. Με βάση το άρθρο αυτό εκδόθηκε η **Οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/ ΕΚ,**[19] η οποία αναφέρει ρητά στο άρθρο 1 ως σκοπό της τα ακόλουθα:

> «*...τη θέσπιση γενικού πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας*». Η Οδηγία αναφέρει ιδίως ότι: *«Πρέπει να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα, δηλαδή μέτρα αποτελεσματικά και πρακτικά για τη διαμόρφωση της θέσης εργασίας ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες,*

---

[16] Ψήφισμα του Συμβουλίου, της 2-3ης Δεκεμβρίου 2002, για την "Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα για τα Άτομα με Αναπηρίες". (2002) 14892.
[17] "eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους". (2002) (0325).
[18] Ψήφισμα του ΕΚ για τη νοηματική γλώσσα – Ψήφισμα Β4/ 0985/98.
[19] **Οδηγία 2000/78/ΕΚ** του Συμβουλίου, της 27-11-2000, για την "Ίση Μεταχείριση στην Απασχόληση και την Εργασία". http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamentalrights/pdf/legisln/2000.

παραδείγματος χάριν με τη διαμόρφωση του χώρου ή με προσαρμογή του εξοπλισμού…».

Επιπλέον, μια σειρά από ευρωπαϊκές οδηγίες που σχετίζονται με την Κοινωνία της Πληροφορίας έχουν ρήτρες που αναφέρονται στην κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία και των ηλικιωμένων. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι οδηγίες για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ιδίως το πλαίσιο,[20] και οι οδηγίες για την καθολική υπηρεσία,[21] η οδηγία για τον ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό (RTTE),[22] η οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις,[23] η οδηγία για τις δημόσιες προμήθειες,[24] και η οδηγία για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία.[25]

Ένας από τους τέσσερις τομείς δραστηριότητας που περιλαμβάνονταν στο **Πρόγραμμα Δράσης της Επιτροπής,**[26] το οποίο αφορά στην παρακολούθηση της συνέχειας του **Ευρωπαϊκού Έτους Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες 2003,** ήταν η πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες και η χρήση τους. Το πρόγραμμα περιγράφει τα μέτρα που αναλήφθηκαν για να βελτιωθεί η προσβασιμότητα στην Κοινωνία της Πληροφορίας, χρησιμοποιώντας τα διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ μέσα.

Οι δράσεις της ΕΕ λαμβάνουν επίσης υπόψη τη διεθνή εμπειρία, όπως τα μέτρα που έχουν ληφθεί στις ΗΠΑ και τον Καναδά, χώρες με τις οποίες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

---

[20] **Οδηγία 2002/21/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο). ΕΕ L 108 της 24-4-2002, σ. 33.

[21] **Οδηγία 2002/22/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία καθολικής υπηρεσίας). ΕΕ L 108 της 24-4-2002, σ. 51.

[22] **Οδηγία 1999/5/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, σχετικά με το ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών.

[23] **Οδηγία 2004/17/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών. ΕΕ L 134/1 της 30-4-2004.

[24] **Οδηγία 2004/18/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. ΕΕ L 134/114 της 30-4-2004.

[25] **Οδηγία 2000/78/ΕΚ** του Συμβουλίου, της 27-11-2000, για την "Ίση Μεταχείριση στην Απασχόληση και την Εργασία".

[26] "Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης". COM (2003) 650 τελικό.

έχει δρομολογήσει διάλογο, ιδίως όσον αφορά στη χρήση νομοθετικών διατάξεων στο πλαίσιο των δημόσιων προμηθειών.

12.5 Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Περαιτέρω, παρατίθεται μια σύντομη αναφορά στη διεθνή και ευρωπαϊκή πρακτική ως προς τα υφιστάμενα πρότυπα που σχετίζονται με τεχνολογίες προσβασιμότητας, καθώς και στο ρόλο που αυτά έχουν επιτελέσει για τη θέσπιση προτύπων παγκόσμιας κλίμακας.

Τα πρότυπα αποτελούν στρατηγικό εργαλείο για τη βιομηχανία και το δημόσιο τομέα, καθώς και ουσιαστικό καταλύτη για τις νέες εμπορικές ευκαιρίες. Παρόλο που η παραγωγή και η εφαρμογή προτύπων γίνονται σε εθελοντική βάση, αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την υποστήριξη της εφαρμογής των πολιτικών. Η έκδοση ευρωπαϊκών προτύπων για την ηλε-προσβασιμότητα πρόκειται να συμβάλει στην καλή λειτουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και κατά συνέπεια, θα προωθήσει την ανάπτυξη νέων αγορών, ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης.

12.5.α. Διεθνείς Φορείς Ανάπτυξης Προτύπων Τυποποίησης

Σήμερα υφίστανται και λειτουργούν τρεις διεθνείς οργανισμοί προτύπων οι οποίοι ασχολούνται με την θέσπιση προτύπων σε παγκόσμια κλίμακα:

- **ISO** (International Standards Organization), που ασχολείται με γενικά πρότυπα όπως και ο οργανισμός CEN στην Ευρώπη.
- **IEC** (International Electrotechnical Commission), με πεδίο εξειδίκευσης τα ηλεκτρικά πρότυπα όπως ο οργανισμός CENELEC στην Ευρώπη.
- **ITU-T** (International Telecommunications Union), με χώρο ευθύνης τη θέσπιση προτύπων στις τηλεπικοινωνίες, κατά αντιστοιχία με τον οργανισμό ETSI στην Ευρώπη.

12.5.β. Ευρωπαϊκοί Φορείς Ανάπτυξης Προτύπων Τυποποίησης

Στην Ευρώπη οι αρμόδιοι φορείς για την ανάπτυξη προτύπων είναι οι ακόλουθοι:

- **CEN** (Commité Européen de Normalisation), που ασχολείται με τη θέσπιση γενικών προτύπων.
- **CENELEC** (Commité Européen de Normalisation Electrotechnique), με εξειδίκευση στα ηλεκτρικά πρότυπα.
- **ETSI** (European Telecommunications Standards Institute), με πεδίο αναφοράς τα πρότυπα στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.

12.6 ΟΙ ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Επιτροπής, βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη πολλά μέτρα τα οποία πρόκειται να συνεχιστούν και να ενισχυθούν. Συγκεκριμένα, ο καθολικός σχεδιασμός και οι υποστηρικτικές τεχνολογίες (assistive technologies) στο χώρο των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών - ΤΠΕ (Information and Communications Technologies - ICT) αποτελεί υποχρεωτική δράση τυποποίησης (Mandated Standardization Activity), βάσει της **Εντολής M/273**[27] της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τους φορείς τυποποίησης στην Ευρώπη. Επίσης, η **Εντολή M/283**[28] της Ε.Ε. απαιτεί από τους αρμόδιους φορείς τυποποίησης να λάβουν μέτρα για την ασφάλεια και ευχρηστία των προϊόντων για ΑμεΑ. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε την Απόφαση 2001/903/ ΕC[29] στα πλαίσια του Έτους των Ατόμων με Αναπηρία (2003).

Η Επιτροπή εξακολουθεί να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε συγκεκριμένες δραστηριότητες που προτείνονται από τους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς Τυποποίησης στο πλαίσιο του **Ευρωπαϊκού Προγράμματος Δράσης για την Τυποποίηση** ή να καλεί τους οργανισμούς αυτούς να εκπονήσουν πρότυπα.[30]

[27] http://www.etsi.org/public%2Dinterest/mandate/M273.pdf
[28] http://www.etsi.org/public%2Dinterest/mandate/M283.pdf
[29] http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2001/l_335/l_33520011219en00150020.pdf
[30] Η διαδικασία αυτή διέπεται από την Οδηγία 98/34/ΕΚ της 22-6-1998. http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/1998/l_204/l_20419980721en00370048.pdf

12.6.α. Σχεδιασμός για Όλους (Design for All - DFA)

Ως μεθοδολογία D.F.A. νοείται ο σχεδιασμός προϊόντων και υπηρεσιών με τρόπο ώστε να είναι προσβάσιμα στο μεγαλύτερο δυνατό αριθμό χρηστών.[31] Ο "*Σχεδιασμός για Όλους"* έχει εδραιωθεί, πλέον, παρόλο που δεν εφαρμόζεται ευρέως. Είναι, επομένως, σημαντικό να συνεχιστούν οι προσπάθειες για αύξηση της ευαισθητοποίησης και προαγωγή του "*Σχεδιασμού για Όλους"* στην Ευρώπη.

Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή έχει συστήσει ένα δίκτυο κέντρων αριστείας γνωστό ως **EDEAN (European Design for All eAccessibility Network)**,[32] το οποίο διαθέτει περισσότερα από εκατό μέλη.

Ο "*Σχεδιασμός για Όλους"* όχι μόνο επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη πληρέστερα οι απαιτήσεις προσβασιμότητας κατά το σχεδιασμό προϊόντων και υπηρεσιών αλλά, επίσης, επιτρέπει σημαντική εξοικονόμηση αποφεύγοντας το δαπανηρό εκ νέου σχεδιασμό ή τις τεχνικές προσαρμογές μετά από τη διάθεση στο εμπόριο του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

12.6.β. Προσβασιμότητα στον Παγκόσμιο Ιστό

Την ανακοίνωση της Επιτροπής του 2001[33] για την προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις ακολούθησαν τα ψηφίσματα του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου του 2002. Αποτέλεσμα ήταν να δεσμευτούν τα κράτη μέλη να καταστήσουν τις δημόσιες ιστοθέσεις τους προσβάσιμες, ιδιαίτερα για τα άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με τις διεθνείς **Κατευθυντήριες Οδηγίες Προσβασιμότητας στο Διαδίκτυο** (Web Content Accessibility Guidelines).[34]

---

[31] Τρεις είναι οι κύριες στρατηγικές του DFA: 1) σχεδιασμός για τους περισσότερους χρήστες χωρίς τροποποιήσεις, 2) σχεδιασμός για εύκολη προσαρμογή σε διαφορετικούς χρήστες (π.χ. χρησιμοποιώντας προσαρμόσιμες διεπαφές), 3) σχεδιασμός που επιτρέπει την αδιάλειπτη σύνδεση σε διατάξεις υποβοήθησης.

[32] EDEAN: European Design for All e-Accessibility Network. http://www.e-accessibility.org/

[33] "eEurope 2002: Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις & στο περιεχόμενό τους". COM (2001) 529.

[34] W3C/WAI/WCAG1.0 Web Content Accessibility Guidelines 1.0. Η 2η έκδοση που εκπονείται θα πραγματεύεται την εξέλιξη που έχει σημειωθεί στις τεχνολογίες Διαδικτύου και θα διευκολύνει την

Η προσβασιμότητα στον Παγκόσμιο Ιστό αποτελεί κινητήριο μοχλό για προσβάσιμες επιγραμμικές (on line) υπηρεσίες δημοσίου ενδιαφέροντος. Μέσω της ομάδας εμπειρογνωμόνων σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη παρακολουθούν τις πρωτοβουλίες, στις οποίες συγκαταλέγονται οι νέες μέθοδοι[35] και διαδικασίες αξιολόγησης, η εκπόνηση κριτηρίων συγκριτικής αξιολόγησης, η συλλογή στοιχείων και ο προσδιορισμός των βέλτιστων πρακτικών.

Καθώς πολλά κράτη μέλη έχουν νομικά δεσμευτική νομοθεσία η οποία διέπει την προσβασιμότητα και επιβάλλει την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, έχει προκύψει η ανάγκη για συστήματα πιστοποίησης της προσβασιμότητας. Στο πλαίσιο αυτό, ένα εργαστήριο της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τυποποίησης**[36] ασχολείται σήμερα με την εξεύρεση κατάλληλων λύσεων.

12.6.γ. Κριτήρια Συγκριτικής Αξιολόγησης

Πολλά κράτη μέλη εισάγουν στην εθνική τους νομοθεσία κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης και παρακολούθησης της προσβασιμότητας. Σε επίπεδο ΕΕ, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν ζητήσει την παρακολούθηση της προσβασιμότητας στο Διαδίκτυο. Το Κοινοβούλιο ζήτησε, επίσης, την παρακολούθηση των υπότιτλων και της φωνητικής περιγραφής στην ψηφιακή τηλεόραση.

Για να είναι δυνατή η περαιτέρω ανάπτυξη κατάλληλων ευρωπαϊκών πολιτικών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας **είναι απαραίτητο να υπάρχουν διαθέσιμα ευρωπαϊκά δεδομένα συγκρίσιμα μεταξύ των κρατών μελών.** Για το λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να στηριχθεί στις υπό εξέλιξη ευρωπαϊκές δραστηριότητες παρακολούθησης, λαμβάνοντας υπόψη την αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας.

εξέταση της συμμόρφωσης.

[35] Web Accessibility Benchmarking (WAB) cluster.

[36] European Committee for Standardization: "Specifications for a Web Accessibility Conformity Assessment Scheme and a Web Accessibility Quality Mark". CWA-15554 – June 2006. http://www.cenorm.be/cenorm/businessdomains/businessdomains/isss/activity/ws-wac.asp

12.6.δ. Η Έρευνα και η Τεχνολογική Ανάπτυξη

Η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη (ΕΤΑ) αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία των προσπαθειών για επίτευξη μιας προσβάσιμης Κοινωνίας των Πληροφοριών. Τα 200, περίπου, ευρωπαϊκά έργα ΕΤΑ που εκτελέστηκαν από το 1991, τα οποία αντιπροσωπεύουν κοινοτική συγχρηματοδότηση ανερχόμενη σε 200 εκατομμύρια ευρώ, περίπου,[37] έχουν ήδη συμβάλει στη βελτίωση της προσβασιμότητας και ιδιαίτερα των ατόμων με αναπηρία, χάρη στη μεγαλύτερη γνώση των προβλημάτων προσβασιμότητας και των λύσεων που απαιτούνται.

Συγκεκριμένα αποτελέσματα επέδειξαν πιθανές λύσεις, όπως είναι:

- **οι προσβάσιμες εξ' αποστάσεως υπηρεσίες κατ' οίκον για ηλικιωμένους** (συμπεριλαμβάνονται υπηρεσίες συναγερμού και έκτακτης ανάγκης)·
- **οι λύσεις για να βελτιωθεί η πρόσβαση τυφλών και ατόμων με ασθενή όραση σε ψηφιακές πληροφορίες** (κείμενα, γραφικά, τρισδιάστατες εικόνες, κωδικοποιημένη μουσική, τηλεοπτικά προγράμματα)·
- **τα συστήματα για τη διευκόλυνση της κινητικότητας ατόμων με κινητικές αναπηρίες,** το χειρισμό και τον έλεγχο αντικειμένων · και
- **τις υπηρεσίες βελτίωσης των δυνατοτήτων επικοινωνίας των ατόμων με προβλήματα ακοής,** στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η νοηματική γλώσσα και η δημιουργία χειλικών κινήσεων.

Η τρέχουσα πρόταση για το 7ο πρόγραμμα πλαίσιο λαμβάνει υπόψη την ανάγκη να συνεχιστεί και μάλιστα να επεκταθεί η ΕΤΑ σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ώστε να αναπτυχθεί περαιτέρω η ευρωπαϊκή βιομηχανία **τεχνολογιών υποβοήθησης**[38] (assistive technologies) για τα άτομα με αναπηρία και να καταστεί η προσβασιμότητα καθημερινότητα για τη βιομηχανία προϊόντων για το ευρύ κοινό.

---

[37] Για παραδείγματα έργων βλέπε, http://www.cordis.lu/ist/so/einclusion/home.html και http://www.cordis.lu/ist/directorate_f/einclusion/previous-research.htm

[38] "Access to Assistive Technology in the EU". Έκθεση της Γ.Δ. Απασχόλησης. CE-V/5-03-003-EN-C.

12.7 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Εκτός από την προώθηση των προαναφερόμενων μέτρων, η Επιτροπή ενθαρρύνει τη χρήση τριών προσεγγίσεων, που δεν είναι ευρέως διαδεδομένες στην Ευρώπη, όπως είναι οι εξής:

i. οι απαιτήσεις προσβασιμότητας στις δημόσιες προμήθειες,
ii. η πιστοποίηση προσβασιμότητας και
iii. η καλύτερη χρήση της ισχύουσας νομοθεσίας.

Η Επιτροπή πρόκειται να αξιολογήσει το αποτέλεσμα των μέτρων αυτών προς το τέλος του 2007. Σύμφωνα με την **αρχή της καλύτερης κανονιστικής ρύθμισης,**[39] η Επιτροπή θα προχωρήσει σε ανταλλαγή απόψεων με τα κράτη και ανάλογα με τα συμπεράσματα από την πλήρη εκτίμηση του αντίκτυπου, η οποία θα διενεργηθεί, θα εξετάσει το ενδεχόμενο να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα ακόμη και νομοθετικά εάν κριθούν αναγκαία.

12.7.α. Οι Δημόσιες Προμήθειες

Οι δημόσιες προμήθειες στην Ευρώπη αντιστοιχούν στο 16% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της ΕΕ, δηλαδή σε 1,5 τρις ευρώ, ενώ ο κλάδος των ΤΠΕ αντιστοιχεί στο 6% του ΑΕγχΠ της ΕΕ. Οι μέσες δαπάνες του δημόσιου τομέα στην Ε.Ε για τις ΤΠΕ ανέρχονται σε 0,8%, δηλαδή σε 76 δις ευρώ.[40] Δεδομένου του ύψους των επενδύσεων, οι δημόσιες προμήθειες πρέπει, οπωσδήποτε, να διασφαλίζουν μια μακροπρόθεσμα βιώσιμη πολιτική αγορών στα πλαίσια της οποίας όλα τα μέλη της κοινωνίας θα έχουν πρόσβαση στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρονται.

[39] Ευρωπαϊκή Επιτροπή: "Λευκή Βίβλος για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση". COM (2001) 428 τελικό.
[40] ΕΟΚΕ: *"Γνωμοδότηση για την Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα – e-Accessibility"*. TEN/228, CESE 1456/2005, τελικό.

Πράγματι, στις ευρωπαϊκές οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις προβλέπεται ρητά η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται στους όρους των διαγωνισμών (τεχνικές προδιαγραφές) ο *"Σχεδιασμός για Όλους"* και οι απαιτήσεις προσβασιμότητας. Η προσέγγιση αυτή συνεπάγεται σαφή δέσμευση σε μια πολιτική κοινωνικής ένταξης η οποία καθιστά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες διαθέσιμα στους περισσότερους χρήστες, πολίτες και υπαλλήλους. Ενθαρρύνει τις βιομηχανικές επιχειρήσεις να συμπεριλάβουν την προσβασιμότητα στα σταθερά χαρακτηριστικά των προϊόντων τους και δημιουργεί μια ευρύτερη αγορά για προσβάσιμες ΤΠΕ. Εξάλλου, τα αποτελέσματα της προσέγγισης αυτής έχουν διαπιστωθεί και στις ΗΠΑ,[41] όπου η νομοθεσία επιβάλλει απαιτήσεις προσβασιμότητας στις ομοσπονδιακές δημόσιες προμήθειες.

Κατά την (on line) **ηλεκτρονική διαβούλευση,**[42] που διενεργήθηκε στις αρχές του 2005, άνω του 90% των συμμετεχόντων ήταν υπέρ της αρχής να απαιτούν οι δημόσιες υπηρεσίες να είναι προσβάσιμα όλα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προμηθεύονται. Ορισμένα κράτη μέλη περιλαμβάνουν, ήδη, απαιτήσεις προσβασιμότητας στις δημόσιες προμήθειές τους. Η θέσπιση κοινών απαιτήσεων προσβασιμότητας σε επίπεδο ΕΕ θα επιτρέψει να περιοριστεί ο κατακερματισμός της αγοράς και να ενισχυθεί η διαλειτουργικότητα των προϊόντων ΤΠΕ.

Πρέπει, λοιπόν, να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της διαλειτουργικότητας στα υφιστάμενα συστήματα που χρησιμοποιούνται από άτομα που αντιμετωπίζουν αισθητηριακές δυσχέρειες. Τα άτομα με αναπηρία να είναι σε θέση να επικοινωνούν σε πραγματικό χρόνο και χωρίς προβλήματα σε όλη την Ευρώπη και στο διεθνή χώρο.

Στο πλαίσιο αυτό, καθίσταται σαφές ότι είναι επιτακτική ανάγκη για εναρμόνιση των απαιτήσεων διαλειτουργικότητας στις δημόσιες προμήθειες στην Ευρώπη. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προετοιμάζει εντολή με την οποία ζητά από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης να επεξεργαστούν ευρωπαϊκές απαιτήσεις προσβασιμότητας για τις δημόσιες προμήθειες προϊόντων και υπηρεσιών στο πεδίο των ΤΠΕ. Η εντολή

[41] Τμήμα 508 του νόμου περί αποκατάστασης, όπως τροποποιήθηκε από το νόμο για επενδύσεις εργατικού δυναμικού του 1998.
[42] Αποτελέσματα διαθέσιμα στη διεύθυνση: http://europa.eu.int/information_society/policy/accessibility/com_ea_2005/a_documents/com_consult_res.

έχει υποβληθεί στα κράτη μέλη για διαβούλευση και προβλέπεται να διαβιβαστεί στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης έως τα τέλη του 2006.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει, επίσης, τη συζήτηση με τα κράτη μέλη επί του θέματος αυτού στο πλαίσιο της **ομάδας εμπειρογνωμόνων για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα.**[43] Θα εξακολουθήσει, επίσης, να συγκεντρώνει τα αποτελέσματα των δράσεων που έχουν αναληφθεί στην Ευρώπη και να ενθαρρύνει τον διεθνή διάλογο, ιδίως με τις ΗΠΑ μέσω της Υπερατλαντικής Οικονομικής Συνεργασίας, σχετικά με την εναρμόνιση των απαιτήσεων ηλεκτρονικής προσβασιμότητας για τις δημόσιες προμήθειες.

12.7.β. Η Πιστοποίηση

Κατά την αγορά προϊόντων ΤΠΕ δεν είναι πάντοτε προφανές ποιες απαιτήσεις πληρούν τα προϊόντα αυτά. Το πρόβλημα αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία κατά την αγορά προσβάσιμων ΤΠΕ και ιδιαίτερα για τα άτομα με αναπηρία. Ωστόσο, σήμερα δεν υπάρχουν αξιόπιστα μέσα για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των προϊόντων με αυτά τα πρότυπα προσβασιμότητας. Οι μηχανισμοί πιστοποίησης θα διευκόλυναν, επίσης, την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις κανονιστικές ρυθμίσεις που προβλέπουν απαιτήσεις προσβασιμότητας.

Για το λόγο αυτό, στο Ψήφισμα του 2003 για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα, το Συμβούλιο κάλεσε να αποδίδεται μια "βαθμολογία ηλεκτρονικής προσβασιμότητας" στα αγαθά και τις υπηρεσίες. Εξάλλου, στην **Υπουργική Δήλωση του 2002** για την **ηλεκτρονική κοινωνική ένταξη** ("*eInclusion*") διατυπωνόταν η άποψη ότι, *«θα μπορούσε να εξεταστεί η καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού σήματος για την ηλεκτρονική προσβασιμότητα το οποίο να πιστοποιεί τη συμμόρφωση με τις κατευθυντήριες γραμμές της W3C WAI* [44] *προκειμένου να αποφευχθεί ο κατακερματισμός της αγοράς».*

[43] Η ομάδα εμπειρογνωμόνων σε θέματα ηλεκτρονικής προσβασιμότητας συντονίζει τους ειδικούς από τα κράτη μέλη που υποστηρίζουν την εφαρμογή του προγράμματος δράσης *eEurope*.
[44] World Wide Web Consortium (W3C) Web Accessibility Initiative (WAI).

Η Επιτροπή πρόκειται, επίσης να μελετήσει, σε συνεργασία με τους βασικούς ενδιαφερομένους, **τις δυνατότητες για ανάπτυξη, εισαγωγή και υλοποίηση συστημάτων πιστοποίησης για προσβάσιμα προϊόντα και υπηρεσίες**, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού κριτηρίων ελέγχου, και μεθόδων αξιολόγησης. Πρόκειται να εξεταστούν, επίσης, οι δυνατότητες αυτοπιστοποίησης ή πιστοποίησης από τρίτο μέρος και θα υποβληθούν σε συγκριτική εκτίμηση ως προς την αποτελεσματικότητά τους.

Η (on line) ηλεκτρονική διαβούλευση του 2005 έδειξε μεγάλη υποστήριξη (άνω του 72%) για την πιστοποίηση και την επισήμανση προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ χαρακτηριζόμενων από ηλεκτρονική προσβασιμότητα, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων/ στόχων.

Επιπλέον, μεταξύ αυτών που υποστηρίζουν την πιστοποίηση και επισήμανση των προϊόντων, οι ομάδες ***«Ιδιώτες με αναπηρίες»*** και «*Δημόσιοι οργανισμοί*» σαφώς υποστηρίζουν τα υποχρεωτικά συστήματα, ενώ η ομάδα «*Κατασκευαστές, πάροχοι ή πωλητές προϊόντων και υπηρεσιών ηλεκτρονικής προσβασιμότητας»* υποστηρίζουν τις εθελοντικές διαδικασίες, και οι υπόλοιπες ομάδες βρίσκονται σε ενδιάμεση θέση.[45]

12.7.γ. Η Καλύτερη Χρήση της Ισχύουσας Νομοθεσίας

Πολλές οδηγίες περιλαμβάνουν διατάξεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας (όπως η οδηγία για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση,[46] η οδηγία για το ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και οι οδηγίες για τις δημόσιες προμήθειες). Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό να υπάρξει συνεργασία με τα κράτη μέλη για να αναπτυχθεί ένας πρακτικός τρόπος χρησιμοποίησης αυτών των οδηγιών ώστε να σημειωθεί πρόοδος στο θέμα της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας.

---

[45] Αποτελέσματα διαθέσιμα στη διεύθυνση: http://europa.eu.int/information_society/policy/accessibility/com_ea_2005/a_documents/comconsult_res.

[46] Η **Οδηγία 2000/78/ΕΚ** του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, απαγορεύει τις διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με αναπηρία, μεταξύ άλλων, στο χώρο της εργασίας και προβλέπει εύλογες

Η εφαρμογή, ειδικότερα, των υποδείξεων της **Ομάδας INCOM** (*Inclusive Communications Group* - ομάδα με αντικείμενο τις επικοινωνίες χωρίς κοινωνικό αποκλεισμό),[47] θα επέτρεπε την επίλυση ορισμένων υφιστάμενων προβλημάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, π.χ. εξασφαλίζοντας την πρόσβαση των χρηστών με αναπηρίες στις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης μέσω του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού 112, εναρμονίζοντας τις συχνότητες των ασύρματων συστημάτων υποβοήθησης στην Ευρώπη, καθιστώντας δυνατές τις επικοινωνίες μέσω κειμένου ή νοημάτων σε πραγματικό χρόνο μεταξύ των κρατών μελών.

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να υπάρξει πλήρης εκμετάλλευση του δυναμικού υποστήριξης της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας που διαθέτει η ισχύουσα ευρωπαϊκή νομοθεσία. Για το λόγο αυτό, το 2005, η Επιτροπή είχε δρομολογήσει μια μελέτη για τον προσδιορισμό των καλύτερων πρακτικών και για την εδραίωση διαλόγου με τα κράτη μέλη και τους σημαντικούς ενδιαφερόμενους μέσω των ομάδων που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή των οδηγιών.

ΙΙ: Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

12.8 ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το τμήμα αυτό ασχολείται κυρίως με τα βήματα που έχει πραγματοποιήσει η Ελλάδα προς την ανάπτυξη μιας Κοινωνίας της Πληροφορίας, δεδομένου του ψηφιακού χάσματος που υφίσταται σήμερα στη χώρα μας και η θέση των ΑμεΑ στην ηλεκτρονική προσβασιμότητα.

προσαρμογές οι οποίες αφορούν και τις ΤΠΕ.

[47] Συστήθηκε το 2003 και απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών, τηλεπικοινωνιακούς φορείς, οργανώσεις χρηστών και φορείς τυποποίησης.

Με βάση το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης η ανάπτυξη μιας Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Ελλάδα απαιτεί τα ακόλουθα βήματα:

- να αναπτυχθεί μια τηλεπικοινωνιακή υποδομή που μαζί με τεχνολογίες της πληροφορικής θα υποστηρίξει την προσφορά τηλεματικών υπηρεσιών σε όλους τους κατοίκους της Ελλάδας·
- να υλοποιηθούν συγκεκριμένα έργα με ορατά στο καθένα αποτελέσματα, τα οποία θα προσφέρουν στον πολίτη ουσιαστική *πληροφόρηση* μέσω του περιεχομένου των "πληροφοριακών λεωφόρων"·
- η Κοινωνία της Πληροφορίας να αποκτήσει την έννοια της "πληροφορημένης κοινωνίας" και οι τηλεματικές υπηρεσίες στους τομείς της υγείας, του πολιτισμού, της δημόσιας διοίκησης, κλπ., να γίνουν προσιτές σε όλους.[48]

Προς την κατεύθυνση αυτή, και με στόχο την προώθηση της ΚτΠ με τρόπο συνεκτικό και ολοκληρωμένο, η χώρα μας ενέκρινε και υλοποιεί ένα ξεχωριστό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την ΚτΠ (ΕΠ ΚτΠ) στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ. Το εν λόγω ΕΠ έχει καινοτομικό και οριζόντιο χαρακτήρα, διαπερνώντας διαφορετικές κρατικές υπηρεσίες. Στόχος του είναι να εφαρμοστούν τα σημαντικότερα σημεία της Λευκής Βίβλου της Ελληνικής Κυβέρνησης με τίτλο, *«Η Ελλάδα στην Κοινωνία της Πληροφορίας»* του Φεβρουαρίου του 1999. Συμβαδίζει, επίσης, με την πρωτοβουλία *eEurope* και τα συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής της Ευρώπης που πραγματοποιήθηκε στη Λισσαβόνα τον Μάρτιο του 2000.[49]

12.8.1 Η Κατάσταση των Ψηφιακών Συστημάτων στην Ελλάδα

Μέχρι σήμερα, αν και έχουν γίνει σημαντικότατα βήματα, η Ελλάδα δεν έχει καταφέρει να φτάσει τα επιθυμητά επίπεδα απορρόφησης από το ΕΠ ΚτΠ, με αποτέλεσμα να υπάρχουν καθυστερήσεις στην υλοποίηση των στόχων. Η διαπίστωση αυτή υπάρχει και στην πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ και συγκεκριμένα την τελευταία αναφορά *"eCommerce and Development Report 2003"* της Επιτροπής Εμπορίου και Ανάπτυξης των

[48] Μελέτη για την "Καθολική Πρόσβαση και Ισότιμη Συμμετοχή Ατόμων με Αναπηρίες στην Κοινωνία της Πληροφορίας". Πανεπιστήμιο Κρήτης, Μάρτιος 2004, σελ. 185-187.
[49] Αυτόθι, Μελέτη Πανεπιστημίου Κρήτης, 2004, σελ. 185.

Ηνωμένων Εθνών (UNCTAD),[50] που αξιολογεί ως μη ικανοποιητικά τα βήματα που έχει κάνει η χώρα μας προς μια Κοινωνία της Πληροφορίας. Στην αναφορά αυτή, η χώρα μας κατατάσσεται 42η μεταξύ 82 χωρών για την ετοιμότητά τους στην "Κοινωνία της Πληροφορίας", πίσω από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε, καθώς και, μεταξύ άλλων, πίσω από την Πολωνία, την Εσθονία, τη Σλοβακία, την Τυνησία και την Ταϊλάνδη. Η σχετική κατάταξη των χωρών είναι βάσει του δείκτη **Global Information Technology Report (GITR)**,[51] ο οποίος μετρά την "ετοιμότητα" των κρατών για τη συμμετοχή τους στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

Ένας άλλος δείκτης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για παρόμοιους σκοπούς είναι ο δείκτης **NRI (Network Readiness Index),** ο οποίος σύμφωνα με την UNCTAD, προσμετρά τον *«βαθμό ετοιμότητας ενός έθνους ή μιας κοινωνίας να συμμετέχει στην ΚτΠ και να αξιοποιεί τις εξελίξεις στον τομέα της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών».* Βάσει του δείκτη NRI η πρώτη χώρα στον κόσμο είναι η Φινλανδία και ακολουθούν οι ΗΠΑ και η Σιγκαπούρη. Στις 10 πρώτες χώρες εκτός των ΗΠΑ, της Σιγκαπούρης και της Ταϊβάν, συγκαταλέγονται 7 ευρωπαϊκές χώρες. Τέλος, η Πορτογαλία που διαθέτει μια οικονομία συγκρίσιμη με εκείνη της Ελλάδας κατατάσσεται έντεκα θέσεις υψηλότερα (31η) στην ετοιμότητα για την "Κοινωνία της Πληροφορίας".[52]

Ιδιαίτερα, για την Ελλάδα διαπιστώνεται ότι, με βάση τους δείκτες NPI για το έτος 2006, η χώρα μας κατέχει την 66η θέση μεταξύ 115 χωρών στην ηλεκτρονική συμμετοχή και **ηλεκτρονική κρατική ετοιμότητα.**[53] Συγκεκριμένα:

- Κατέχουμε την 31η θέση στην κατάταξη στον τομέα των κρατικών επιδοτήσεων σε έρευνα και ανάπτυξη.
- Στους δείκτες ηλεκτρονικής συμμετοχής και ηλεκτρονικής κρατικής ετοιμότητας βρισκόμαστε στις θέσεις 63 και 54 αντίστοιχα.

[50] UNCTAD: Επιτροπή Εμπορίου και Ανάπτυξης: "Έκθεση 2003 για το Ηλε-Εμπόριο και την Ανάπτυξη" ("eCommerce and Development Report 2003").
[51] GITR: Global Information Technology Report (GITR).
[52] Αυτόθι, Μελέτη Πανεπιστημίου Κρήτης, 2004, σελ. 186.
[53] NRI Report: Ελλάδα, Δείκτες έτους 2006.

Επίσης, ο δείκτης **"Χρήση Κράτους",** ο οποίος συνίσταται στην επιτυχή ολοκλήρωση κρατικών προγραμμάτων προώθησης των ΤΠΕ, στη βελτίωση της παραγωγικότητας των κρατικών φορέων από την εισαγωγή και χρήση των ΤΠΕ και στην μέτρηση της διείσδυσης των ΤΠΕ στους δημόσιους φορείς (χρήση Η/Υ, Διαδίκτυο, δίκτυα, intranet, extranet), δείχνει συγκεκριμένα τα εξής:

- Υπηρεσίες όπως η ανανέωση διαβατηρίου, η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, οι ηλεκτρονικές προμήθειες, η κατάθεση του ατομικού φόρου, η άδεια κυκλοφορίας οχήματος μπορούν να συμβάλλουν στην βελτίωση του δείκτη NRI (θέση 67η).
- Σχετικά με την διείσδυση των ΤΠΕ στους δημόσιους φορείς και την βελτίωση της παραγωγικότητας, η Ελλάδα βρίσκεται στην 70η και 72η θέση αντίστοιχα.
- Στην 81η θέση βρισκόμαστε στον τομέα της επιτυχίας κρατικών προγραμμάτων για την προώθηση των ΤΠΕ.

Όσον αφορά το δείκτη **"Χρήση Ηλεκτρονικών Δημόσιων Υπηρεσιών από Πολίτες",** σύμφωνα με το Ελληνικό Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας,[54] το ποσοστό του πληθυσμού που χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο για συναλλαγές με δημόσιους φορείς, ανέρχεται μόλις στο 8% για το έτος 2006 και κατανέμεται ως εξής:

- Πληροφορίες από sites δημόσιων υπηρεσιών 6%.
- Κατέβασμα επίσημων εντύπων 4%.
- Αποστόλη συμπληρωμένων φορμών 3%.

Τέλος, οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών συναλλαγών είναι ελάχιστες και πολύ συχνά υπολείπονται **ευχρηστίας** και **λειτουργικότητας.** Υπηρεσίες που ανήκουν στην κατηγορία αυτή προσφέρονται από ορισμένους φορείς όπως το Υπουργείο Οικονομικών (ηλεκτρονική δήλωση ΦΠΑ) και το ΙΚΑ (ηλεκτρονικές δηλώσεις), ενώ οι χρήστες των υπηρεσιών αυτών είναι συγκεκριμένες κατηγορίες εμπειρογνωμόνων, όπως λογιστές.[55]

---

[54] Ελληνικό Παρατηρητήριο για την "Κοινωνία της Πληροφορίας": Τα ανωτέρω δεδομένα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Παρατηρητήριου: www.observatory.gr.

[55] Αυτόθι, Μελέτη Πανεπιστημίου Κρήτης, 2004, σελ. 186-187.

12.9 ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όπως προκύπτει από τα προαναφερόμενα**,** δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία σχετικά με την πρόσβαση και τη συμμετοχή των ΑμεΑ στην ΚτΠ.[56] Ωστόσο, η έλλειψη κατάλληλης νομοθεσίας που να αφορά την πρόσβαση στο Διαδίκτυο γενικά και των ΑμεΑ ειδικότερα δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο αλλά Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο.

12.9.1 Υιοθέτηση Προτύπων Προσβασιμότητας

Ο ΕΛΟΤ[57] που αποτελεί τον εθνικό φορέα αρμόδιο για την εφαρμογή προτύπων, δεν έχει αναπτύξει δραστηριότητες προς την κατεύθυνση υιοθέτησης προτύπων που αφορούν την προσβασιμότητα. Τέτοιου είδους πρότυπα, αποτελούν αντικείμενο μελέτης στα πλαίσια διαφόρων φορέων όπως του ISO TC 159, στην οποία όμως η χώρα μας δεν έχει επίσημη εκπροσώπηση. Ωστόσο, ελληνικοί φορείς συμμετέχουν στην κοινοπραξία W3C και στην Πρωτοβουλία WAI του W3C, των οποίων όμως η συμμετοχή είναι αυτόβουλη και δεν αντανακλάται σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες σε εθνικό επίπεδο.

12.9.2 Δίκτυα Εταίρων (Καταναλωτών ή Κατασκευαστών) για Προσβασιμότητα στην ΚτΠ

Δίκτυα με στόχο την προσβασιμότητα στην ΚτΠ δεν υπήρχαν μέχρι πρότινος. Το Εθνικό Δίκτυο GR-DeAN έχει στόχο να αποτελέσει ένα τέτοιο δίκτυο, συνεισφέροντας τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο ως βραχίονας του Ευρωπαϊκού Δικτύου EDeAN. Ωστόσο, είναι πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί η συνεισφορά του GR-DeAN σε αυτό τον τομέα. Από την άλλη πλευρά βέβαια πρέπει να σημειωθεί ότι η επιτυχία τέτοιων δικτύων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη συμμετοχή των εταίρων

[56] Μελέτη Πανεπιστημίου Κρήτης, 2004, σελ. 211-212.
[57] ΕΛΟΤ: http://www.elot.gr.

στις λειτουργίες του δικτύου και στη συντονισμένη προσπάθεια για προοδευτική αύξηση των μελών της κοινότητας που συνδιαλέγεται στα πλαίσια του δικτύου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ
ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

13.1 Συμβάσεις και γενικοί όροι συναλλαγών – καταχρηστικοί γενικοί όροι.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 2 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191/Α΄), όπως αυτό έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 10, παρ. 24 του Ν. 2741/1999 (ΦΕΚ 199/Α΄), με το οποίο επήλθε η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία 93/13/ΕΟΚ/5-4-93, σχετικά με τους καταχρηστικούς όρους των συμβάσεων.

Ορισμός:

Καταχρηστικοί είναι οι όροι που έχουν ως αποτέλεσμα τη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή και δεν έχουν αποτελέσει προϊόν διαπραγμάτευσης.
Πέραν του ανωτέρω γενικού ορισμού, η νομοθεσία περιλαμβάνει έναν κατάλογο όρων που θεωρούνται καταχρηστικοί, όπως για παράδειγμα: καταχρηστικοί είναι οι όροι που περιορίζουν τις ανειλημμένες συμβατικές υποχρεώσεις και ευθύνες των προμηθευτών.

Γενικές πληροφορίες:

- Σε κάθε σύμβαση πρέπει οι όροι να συντάσσονται με σαφή και κατανοητό τρόπο, στην ελληνική γλώσσα (εξαιρούνται οι γενικοί όροι των διεθνών συναλλαγών) και να εκτυπώνονται ευανάγνωστα.
- Γενικοί όροι συναλλαγών που διατυπώθηκαν μονομερώς από τον προμηθευτή ή από τρίτο για λογαριασμό του προμηθευτή[1], σε περίπτωση αμφιβολίας, ερμηνεύονται υπέρ του καταναλωτή[2].
- Γενικοί όροι συναλλαγών που έχουν ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή απαγορεύονται και είναι άκυροι.
- Ο προμηθευτής δεν μπορεί να επικαλεστεί την ακυρότητα ολόκληρης της σύμβασης για το λόγο ότι ένας ή περισσότεροι γενικοί όροι είναι άκυροι ως καταχρηστικοί.
- Η **παράβαση των ανωτέρω διατάξεων** επισύρει τις ποινές, που προβλέπονται στο άρθρο 14, παρ. 3 του Ν. 2251/94.

---

[1] Προμηθευτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, κατά την άσκηση της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής του δραστηριότητας, προμηθεύει προϊόντα ή παρέχει υπηρεσίες στον καταναλωτή. Προμηθευτής είναι και ο διαφημιζόμενος. Προμηθευτής είναι επίσης και ο παραγωγός ως προς την ευθύνη του για ελαττωματικά προϊόντα.

[2] Καταναλωτής είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά ή το οποίο κάνει χρήση τέτοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, εφόσον αποτελεί τελικό αποδέκτη τους. Καταναλωτής είναι και κάθε αποδέκτης του διαφημιστικού μηνύματος.

13.2 Συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος / πωλήσεις από πόρτα σε πόρτα.

Θεσμικό Πλαίσιο:

Άρθρο 3 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191/Α΄), με το οποίο προσαρμόστηκε η ελληνική νομοθεσία στις διατάξεις της Οδηγίας του Συμβουλίου 85/577/ΕΟΚ.

Ορισμός:

Συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος είναι οι συμβάσεις που γίνονται μεταξύ ενός εμπόρου που προμηθεύει αγαθά ή υπηρεσίες και ενός καταναλωτή:

- κατά τη διάρκεια εκδρομής που οργανώνεται από τον έμπορο εκτός του εμπορικού του καταστήματος, ή
- κατά τη διάρκεια επίσκεψης του εμπόρου, έπειτα από δική του πρωτοβουλία, στο σπίτι ή στον τόπο εργασίας του καταναλωτή.

Βασικές πληροφορίες:

• Η νομοθεσία για την προστασία των καταναλωτών, κατά τη σύναψη συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος, **δεν** εφαρμόζεται:

- στις πωλήσεις μικροπωλητών χωρίς μόνιμη εγκατάσταση
- στις αγορές τροφίμων, ποτών ή άλλων αγαθών που προορίζονται για τρέχουσα οικιακή κατανάλωση και τα οποία προμηθεύουν διανομείς που περνούν συχνά και τακτικά.

• **Ειδικές διατάξεις** εφαρμόζονται σχετικά με:
τις συμβάσεις κατασκευής ή πώλησης ακινήτων, τις ασφαλιστικές συμβάσεις, τις συμβάσεις με αντικείμενο κινητές αξίες (securities) και τις συμβάσεις που συνάπτονται, βάσει καταλόγων, τους οποίους ο καταναλωτής είχε την ευκαιρία να συμβουλευθεί χωρίς να είναι παρών ο αντιπρόσωπος του εμπόρου.

• Όλες οι συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος πρέπει να συμφωνούνται **γραπτώς.**

• Ο έμπορος είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει εγγράφως τον καταναλωτή, μεταξύ άλλων, ότι έχει δικαίωμα να αλλάξει γνώμη -παραιτηθεί από τη δέσμευσή- του **μέσα σε ορισμένη προθεσμία (δικαίωμα υπαναχώρησης)**. Στο χρονολογημένο αυτό έγγραφο πρέπει να αναγράφεται καθαρά το **ονοματεπώνυμο** και **η διεύθυνση του προσώπου έναντι του οποίου μπορεί να ασκήσει αυτό το δικαίωμα**, καθώς και τα στοιχεία που επιτρέπουν την αναγνώριση της σύμβασής του.

• Στην περίπτωση που **ο καταναλωτής επιθυμεί να καταγγείλει τη σύμβαση**, πρέπει να αποστείλει συστημένη επιστολή, **μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες** από την παραλαβή του εγγράφου της σύμβασης ή από την τυχόν μεταγενέστερη παραλαβή του προϊόντος. Παραίτηση από το δικαίωμα αυτό είναι άκυρη.

• Η **παράβαση των ανωτέρω διατάξεων** επισύρει τις ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 14, παρ. 3 του Ν. 2251/94.

13.3 Συμβάσεις από απόσταση.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 4 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191/Α΄), «Σύμβαση από απόσταση», με το οποίο επήλθε εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία 97/7/ΕΚ για τις συμβάσεις από απόσταση.

Ορισμός:

Σύμβαση από απόσταση είναι κάθε σύμβαση που αφορά σε αγαθό ή υπηρεσία και η οποία συνάπτεται, ύστερα από πρόταση του προμηθευτή, χωρίς ταυτόχρονη φυσική παρουσία του προμηθευτή και του καταναλωτή, με τη χρησιμοποίηση τεχνικής επικοινωνίας από απόσταση για τη διαβίβαση πρότασης για σύναψη σύμβασης και της αποδοχής της πρότασης αυτής. Επομένως, σύμβαση από απόσταση εννοούμε κάθε αγορά από έντυπα χωρίς ή με παραλήπτη, τυποποιημένες επιστολές, διαφημιστικά έντυπα, ραδιόφωνο, τηλέφωνο, τηλεόραση, fax, e-mail και διαδίκτυο.

Βασικές πληροφορίες:

• Η σύμβαση από απόσταση είναι **άκυρη υπέρ του καταναλωτή**, **αν, πριν από τη σύναψή της**, ο καταναλωτής δεν ενημερώθηκε με σαφή τρόπο και καλή πίστη κατά την εμπορική συναλλαγή, για τα ακόλουθα ιδίως στοιχεία:
α) την ταυτότητα του προμηθευτή,
β) τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του αγαθού ή της υπηρεσίας,
γ) την τιμή, την ποσότητα και τις δαπάνες μεταφοράς, καθώς και το φόρο προστιθέμενης αξίας, εφόσον δεν περιλαμβάνεται στην τιμή,
δ) τον τρόπο πληρωμής, παράδοσης και εκτέλεσης,
ε) τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς ή της τιμής,
στ) το δικαίωμα υπαναχώρησης,
ζ) το κόστος χρησιμοποίησης του μέσου επικοινωνίας από απόσταση, όταν υπολογίζεται με άλλη βάση, πέρα από το βασικό τιμολόγιο, και
η) την ελάχιστη διάρκεια ισχύος της σύμβασης (στην περίπτωση συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών που πραγματοποιούνται διαρκώς ή περιοδικώς).
• Η σύμβαση από απόσταση είναι άκυρη υπέρ του καταναλωτή, αν δε λάβει, **σε εύθετο χρόνο**, ο ίδιος ή εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, γραπτώς και στη γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε στην πρόταση σύναψης – σύμβασης (αγοράς), τις ακόλουθες τουλάχιστον πληροφορίες:
α) τις πληροφορίες που αναφέρονται ανωτέρω,
β) την επωνυμία και τη διεύθυνση του πιο προσιτού για τον καταναλωτή καταστήματος του προμηθευτή,
γ) τον τρόπο καταβολής του τιμήματος, περιλαμβανομένων των όρων πίστωσης ή πληρωμής με δόσεις, καθώς και τους όρους εξασφάλισης και
δ) το δικαίωμα υπαναχώρησης και, σε χωριστό έντυπο, υπόδειγμα δήλωσης - υπαναχώρησης του καταναλωτή από τη σύμβαση.
• Σε κάθε σύμβαση από απόσταση ο καταναλωτής έχει **το δικαίωμα να υπαναχωρήσει αναιτιολογήτως μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες** από την ημερομηνία παραλαβής

του αγαθού ή της υπηρεσίας, αν δε συμφωνήθηκε μεγαλύτερη προθεσμία, επιστρέφοντας το αγαθό στην αρχική του κατάσταση. Αποκλείεται η επιβάρυνσή του με άλλη δαπάνη πέραν των εξόδων επιστροφής.

- Η κείμενη νομοθεσία για συμβάσεις από απόσταση δεν εφαρμόζεται:
  - σε αυτόματους διανομείς,
  - σε εμπορικούς χώρους αυτόματης πώλησης,
  - στις συμβάσεις προμήθειας τροφίμων, ποτών ή άλλων αγαθών, που προορίζονται για την τρέχουσα οικιακή κατανάλωση και τα οποία παραδίδουν κατ΄ οίκον διανομείς σε τακτά ή συχνά διαστήματα και
  - στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με κράτηση, που έχουν ως αντικείμενο μεταφορές, κατάλυμα, σίτιση και ψυχαγωγία.
- Η παράβαση των ανωτέρω διατάξεων επισύρει τις ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 14 του Ν. 2251/94.

13.4 Ηλεκτρονικό εμπόριο.

Θεσμικό πλαίσιο:

Π.Δ. 131/2003 (ΦΕΚ 116/Α΄), με το οποίο επήλθε προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία 31/2000/ΕΚ.

Ορισμός:

Ηλεκτρονικό εμπόριο είναι το εμπόριο που πραγματοποιείται με ηλεκτρονικά μέσα. Δηλαδή, αυτό αποτελεί μια ολοκληρωμένη συναλλαγή, που πραγματοποιείται μέσω του διαδικτύου – internet, χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική παρουσία των συμβαλλομένων μερών (δηλαδή του πωλητή και του αγοραστή).

Βασικές πληροφορίες – Τι να προσέχει ο καταναλωτής:

- Ο φορέας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου οφείλει να προσφέρει σε καταναλωτές και αρμόδιες αρχές, εύκολη, άμεση και συνεχή πρόσβαση στις ακόλουθες πληροφορίες:

α) επωνυμία του φορέα παροχής της υπηρεσίας,
β) γεωγραφική διεύθυνση στην οποία είναι εγκατεστημένος και
γ) στοιχεία που να επιτρέπουν την ταχεία επαφή και την άμεση και ουσιαστική επικοινωνία με τον φορέα παροχής της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής του διεύθυνσης.

- Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Π.Δ. 150/2001 για τις «ηλεκτρονικές υπογραφές», επιτρέπεται η κατάρτιση συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα, με **εξαίρεση**:

α) τις συμβάσεις που θεμελιώνουν ή μεταβιβάζουν εμπράγματα δικαιώματα επί των ακινήτων,
β) τις συμβάσεις οι οποίες απαιτούν, εκ του νόμου, την προσφυγή σε δικαστήρια, δημόσιες αρχές ή επαγγέλματα που ασκούν δημόσια εξουσία και
γ) τις συμβάσεις οι οποίες εμπίπτουν στο οικογενειακό ή κληρονομικό δίκαιο.

• Στους Κώδικες Δεοντολογίας, οι οποίοι συντάσσονται από τις ενώσεις επαγγελματιών και καταναλωτών και εγκρίνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, λαμβάνονται ιδίως υπόψη τα συμφέροντα ατόμων με προβλήματα όρασης και εν γένει με αναπηρία.

• Σε αγορές στο Διαδίκτυο, οι καταναλωτές πρέπει να προσέχουν ιδιαίτερα τα παρακάτω σημεία[3]:

- **Αναγνωρισιμότητα επιχείρησης** – Να αποφεύγουν άγνωστα και αμφιβόλου προελεύσεως ηλεκτρονικά καταστήματα. Να βεβαιώνονται ότι σε περίπτωση ατυχούς συναλλαγής είναι δυνατή η επικοινωνία με την επιχείρηση, σημειώνοντας τη διεύθυνση επικοινωνίας και τα τηλέφωνα, καθώς, επίσης, κρατώντας πάντα τα αποδεικτικά ηλεκτρονικά μηνύματα της συναλλαγής και της επιβεβαίωσης παραγγελίας.
- **Τρόπος αποστολής** – Να βεβαιώνονται ότι ο τρόπος αποστολής της παραγγελίας που επιλέγουν είναι ασφαλής και ότι πραγματοποιείται από κάποια αναγνωρίσιμη εταιρεία ή κρατικό ταχυδρομείο. Να διαβάζουν προσεκτικά τη σελίδα επιλογής του τρόπου αποστολής, προκειμένου να είναι σίγουροι ότι έχουν επιλέξει τον επιθυμητό τρόπο, με το αντίστοιχο κόστος.
- **Ασφάλεια συναλλαγής** – Οι αγορές μέσω διαδικτύου γίνονται, ως επί το πλείστον, μέσω πιστωτικών καρτών. Κατά συνέπεια πρέπει να αποφεύγουν να δίνουν τα προσωπικά τους στοιχεία σε εταιρείες που ΔΕΝ χρησιμοποιούν τους μηχανισμούς ασφαλείας του διαδικτύου (Secure Sockets Layer - SSL), οι οποίοι και στέλνουν κωδικοποιημένα και με ασφάλεια τα στοιχεία των καταναλωτών. Για να αναγνωρίζουν αν η εταιρεία από την οποία επιθυμούν να αγοράσουν προϊόν ή υπηρεσία, χρησιμοποιεί SSL, πρέπει να προσέξουν τα εξής: Α) Αν με την είσοδο στη προστατευμένη ιστοσελίδα, θα εμφανιστεί προειδοποιητικό μήνυμα, το οποίο θα αναφέρει ότι ο ενδιαφερόμενος είναι έτοιμος να επισκεφτεί σελίδα ασφαλείας. Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος ή κάποιος έχει ξαναεπισκεφθεί παρόμοια σελίδα, υπάρχει πιθανότητα να έχει απενεργοποιηθεί η εμφάνιση αυτού του μηνύματος. Β) Αν, κάτω δεξιά στο πρόγραμμα περιπλάνησης (web browser), απεικονίζεται ένα λουκέτο. Το εικονίδιο πρέπει να δείχνει το λουκέτο ΚΛΕΙΣΤΟ, για να δηλώσει πως ο καταναλωτής είναι προστατευμένος. Εάν δεν υπάρχει, ή εάν απεικονίζεται ανοικτό, τότε ο καταναλωτής πρέπει ή να αποφεύγει τη συναλλαγή ή να χρησιμποποιεί κάποιον άλλο τρόπο πληρωμής. Γ) Να παρατηρούν τη γραμμή διεύθυνσης του διαδικτυακού τόπου (address bar). Εάν η διεύθυνση αρχίζει με "https://" αντί για "http://" , τότε βρίσκεστε σε προστατευμένη σελίδα και η συναλλαγή σας είναι ασφαλής.
- Όταν ο προμηθευτής δεν έχει secure server, τότε να αποφεύγουν να χρησιμοποιούν ηλεκτρονική παραγγελία. Εάν χρησιμοποιούν για την πληρωμή το τηλέφωνο, να φροντίζουν να ζητούν κάποιο εκπρόσωπο του τμήματος εξυπηρέτησης πελατών και να ζητούν τον αριθμό επιβεβαίωσης πληρωμής (εάν είναι δυνατόν και αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος επιβεβαίωσης από την εταιρεία).
- Για την ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο, μπορείτε να επισκεφτείτε τους παρακάτω δικτυακούς χώρους:

- Υπουργείο Δημόσιας Τάξης: www.ydt.gr
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων –Εκπαιδευτική Πύλη: ww.e-yliko.gr/safety/snav.htm

[3] http:// www.eccefpolis.gr

- Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς: http://www.neagenia.gr/main.asp
- Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο: www.sch.gr
- Ελληνική Γραμμή Αναφοράς Παράνομου Περιεχομένου στο Internet: www.safeline.gr
- Ελληνική Καταναλωτική Οργάνωση Ε.ΚΑΤ.Ο.: www.ekato.org

13.5 Πώληση καταναλωτικών αγαθών – εξυπηρέτηση μετά την πώληση – εγγυήσεις.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 3043/2002 (ΦΕΚ 192/Α΄), άρθρο 5 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191/Α΄) «Πώληση καταναλωτικών αγαθών και εγγυήσεις», Οδηγία 99/44 ΕΚ «σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών» και τα άρθρα 534 – 561 του Αστικού Κώδικα, όπως ισχύει.

Βασικές πληροφορίες:

• Σε κάθε πώληση προϊόντος, ο προμηθευτής είναι υποχρεωμένος να παρέχει στον καταναλωτή, γραπτώς και στην ελληνική γλώσσα, όλες τις πληροφορίες για την ασφαλή χρήση, διατήρηση και συντήρηση του προϊόντος, καθώς και για τους κινδύνους κατά τη χρήση του.
• Σε κάθε περίπτωση πώλησης καινούριου προϊόντος, με μεγάλη διάρκεια ζωής (π.χ. ηλεκτρικές συσκευές), ο προμηθευτής είναι υποχρεωμένος να παρέχει στον καταναλωτή γραπτή εγγύηση, η οποία θα περιέχει, σε κατανοητή διατύπωση και στην ελληνική γλώσσα, τα εξής στοιχεία:
- επωνυμία και διεύθυνση του εγγυητή,
- το προϊόν της εγγύησης,
- το ακριβές περιεχόμενο και τη διάρκεια της εγγύησης ,
- τα δικαιώματα που παρέχει το εφαρμοστέο δίκαιο.

• Η διάρκεια της εγγύησης πρέπει να είναι ανάλογη της πιθανής διάρκειας ζωής του προϊόντος .
• Αν ο πωλητής ή τρίτος έχει προσφέρει εγγύηση για το προϊόν που πουλήθηκε, ο αγοραστής έχει, έναντι του εγγυητή, τα δικαιώματα που απορρέουν από τη δήλωση της εγγύησης, σύμφωνα με τους όρους που περιέχονται σε αυτήν ή τη σχετική διαφήμιση, χωρίς να παραβλάπτονται τα δικαιώματά του που πηγάζουν από το νόμο.
• Σε περίπτωση πώλησης προϊόντος με ελάττωμα ή μη σύμφωνο με τις ιδιότητες που περιγράφονται στη σύμβαση, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τον πωλητή την επισκευή ή την αντικατάσταση του προϊόντος (δωρεάν) ή τη μείωση του τιμήματος ή υπαναχώρηση από τη σύμβαση, σε διάστημα δύο (2) χρόνων από την ημερομηνία παράδοσης του προϊόντος στον καταναλωτή.
• Σε περίπτωση αντικατάστασης του προϊόντος ή ανταλλακτικού του, η εγγύηση ανανεώνεται για όλη τη διάρκειά της, ως προς το νέο προϊόν ή το ανταλλακτικό.

• Τα δικαιώματα του αγοραστή, λόγω πραγματικού ελαττώματος ή έλλειψης συνομολογημένης ιδιότητας, παραγράφονται μετά την πάροδο πέντε (5) ετών για τα ακίνητα και δύο (2) ετών για τα κινητά.
• Η παραγραφή αρχίζει από την παράδοση του πράγματος στον αγοραστή, έστω και αν ο αγοραστής ανακάλυψε ελάττωμα ή την έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας, αργότερα. Δηλαδή, ο αγοραστής δικαιούται να ασκήσει τα δικαιώματά του, από τη στιγμή της παράδοσης του πράγματος και για δύο (2) χρόνια, εφόσον στο διάστημα αυτό εκδηλωθεί πραγματικό ελάττωμα ή έλλειψη συμφωνηθείσης ιδιότητας.
• Ο προμηθευτής καινούριων αγαθών με μεγάλη διάρκεια ζωής είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίζει στους καταναλωτές την παροχή τεχνικών υπηρεσιών, για όλο το διάστημα διάρκειας ζωής των αγαθών αυτών, καθώς επίσης και την προμήθεια ανταλλακτικών που απαιτούνται για την χρήση των σχετικών αγαθών.
• Η παράβαση των ανωτέρω διατάξεων επισύρει τις ποινές, που προβλέπονται στο άρθρο 14 του Ν. 2251/94.

13.6 Ευθύνη παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρα 6 και 14 του Ν. 2251/94 (ΦΕΚ191/Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί με την ΚΥΑ αριθμ. Ζ1-659/2002 (ΦΕΚ 1373/Β΄).

Βασικές πληροφορίες:

• Ο παραγωγός ευθύνεται για κάθε ζημία που οφείλεται σε ελάττωμα του προϊόντος του.
• Ως παραγωγός θεωρείται ο κατασκευαστής τελικού προϊόντος, πρώτης ύλης ή συστατικού, καθώς και κάθε πρόσωπο που εμφανίζεται ως παραγωγός του προϊόντος, επιθέτοντας σε αυτό την επωνυμία, το σήμα ή άλλο διακριτικό του γνώρισμα. Όποιος εισάγει ένα προϊόν για πώληση, χρηματοδοτική ή απλή μίσθωση ή άλλης μορφής διανομή, στο πλαίσιο της επαγγελματικής εμπορικής του δραστηριότητας, ευθύνεται όπως ο παραγωγός. Όταν η ταυτότητα του παραγωγού είναι άγνωστη, κάθε προμηθευτής του προϊόντος θεωρείται, για την εφαρμογή του νόμου αυτού, παραγωγός, εκτός εάν, μέσα σε εύλογο χρόνο, ενημερώσει τον καταναλωτή για την ταυτότητα του παραγωγού ή εκείνου που του προμήθευσε το προϊόν.
• Ελαττωματικό είναι το προϊόν αν δεν παρέχει την εύλογα αναμενόμενη ασφάλεια, εν όψει όλων των ειδικών συνθηκών και ιδίως της εξωτερικής εμφάνισής του, της εύλογα αναμενόμενης χρησιμοποίησής του και του χρόνου, κατά τον οποίο τέθηκε σε κυκλοφορία.
• Ζημία θεωρείται ο θάνατος ή η σωματική βλάβη, καθώς και η βλάβη ή καταστροφή, εξαιτίας του ελαττωματικού προϊόντος, κάθε περιουσιακού στοιχείου του καταναλωτή, εκτός από το ίδιο το ελαττωματικό προϊόν και μόνο για το ποσό της βλάβης ή καταστροφής, άνω των 500 ευρώ.
• Η παράβαση των ανωτέρω διατάξεων επισύρει τις ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 14 του Ν. 2251/94, δηλ. διοικητικό πρόστιμο από 1.467,35 έως 58.694,06 ευρώ, το οποίο, σε περίπτωση υποτροπής, μπορεί να φτάσει το διπλάσιο του ανώτατου ποσού.

• Η ικανοποίηση της ηθικής βλάβης διέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν για τις αδικοπραξίες. Το ίδιο ισχύει και για την ψυχική οδύνη λόγω θανάτου.
• Οι αξιώσεις κατά του παραγωγού για ζημίες παραγράφονται μετά από τριετία, αφότου ο ζημιωθείς πληροφορήθηκε ή όφειλε να πληροφορηθεί τη ζημία, το ελάττωμα και την ταυτότητα του παραγωγού. Μετά από δεκαετία από την κυκλοφορία του συγκεκριμένου προϊόντος, επέρχεται απόσβεση των δικαιωμάτων του ζημιωθέντος κατά του παραγωγού.

13.7 Ασφάλεια υπηρεσιών.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 8 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191/Α΄).

Ορισμός:

Ως παρέχων υπηρεσίες θεωρείται όποιος παρέχει, κατά τρόπο ανεξάρτητο, υπηρεσία στο πλαίσιο της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας. Δεν είναι υπηρεσία, με την έννοια αυτού του άρθρου, η παροχή, η οποία έχει ως άμεσο και αποκλειστικό αντικείμενο την κατασκευή προϊόντων ή τη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Βασικές πληροφορίες:
• Ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε ζημία, που προκάλεσε υπαιτίως, κατά την παροχή των υπηρεσιών.
• Ο ζημιωθείς υποχρεούται να αποδείξει τη ζημία και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της παροχής της υπηρεσίας και της ζημίας.
• Ο παρέχων τις υπηρεσίες φέρει το βάρος της απόδειξης της έλλειψης υπαιτιότητας. Για την εκτίμηση της έλλειψης υπαιτιότητας, λαμβάνονται υπόψη η ευλόγως προσδοκώμενη ασφάλεια και το σύνολο των ειδικών συνθηκών και ιδιαίτερα: α) η φύση και το αντικείμενο της υπηρεσίας, ιδίως σε σχέση με το βαθμό επικινδυνότητάς της, β) η εξωτερική μορφή της υπηρεσίας, γ) ο χρόνος παροχής της υπηρεσίας, δ) η ελευθερία δράσης που αφήνεται στο ζημιωθέντα, στο πλαίσιο της υπηρεσίας, ε) εάν ο ζημιωθείς ανήκει σε κατηγορία μειονεκτούντων ή ευπρόσβλητων προσώπων και στ) εάν η παρεχόμενη υπηρεσία αποτελεί εθελοντική προσφορά του παρέχοντος.
• Μόνη η ύπαρξη ή η δυνατότητα τελειότερης υπηρεσίας, κατά το χρόνο παροχής της υπηρεσίας ή μεταγενέστερα, δε συνιστά υπαιτιότητα.

13.8 Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες - καταναλωτική πίστη.

Θεσμικό Πλαίσιο:

ΚΥΑ αριθμ. Φ1-983/1991 (ΦΕΚ 172/Β΄), όπως έχει τροποποιηθεί με την ΚΥΑ αριθμ. Φ1-5353/14-12-1994 (ΦΕΚ 947/Β΄) και την ΚΥΑ αριθμ. Ζ1-178/13-2-2001 (ΦΕΚ

255/Β΄), με τις οποίες επήλθε η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 87/102/ΕΟΚ/22-12-1986 για την καταναλωτική πίστη.

Ορισμός:

Με τον όρο καταναλωτική πίστη, εννοούμε κάθε μορφής πιστωτική διευκόλυνση που παρέχεται από έναν πιστοδότη (τράπεζα, έμπορο κ.α.) σε έναν καταναλωτή, σε πρόσωπο, δηλαδή, που παίρνει πίστωση για μη επαγγελματικούς λόγους.

Βασικές πληροφορίες:

• Χαρακτηριστικές περιπτώσεις καταναλωτικής πίστης είναι:
α) οι συμβάσεις για απόκτηση πιστωτικής κάρτας,
β) οι συμβάσεις για χορήγηση προσωπικών, καταναλωτικών ή δανείων ανοιχτού τύπου,
γ) η αγορά αγαθών ή υπηρεσιών με δόσεις και
δ) η αγορά ειδών ή υπηρεσιών με δόσεις, με τη χρήση πιστωτικής κάρτας, όταν αυτές είναι έντοκες.
• Κάθε γραπτή ή, μέσω ηλεκτρονικών μέσων, διαφήμιση ή προσφορά καταναλωτικής πίστης θα πρέπει:
- να μην έχει παραπλανητικό χαρακτήρα,
- να δίνει στον καταναλωτή ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με το κόστος του παρεχόμενου δανείου και να περιλαμβάνει το ποσό, τον αριθμό και τη συχνότητα των δόσεων, το ετήσιο επιτόκιο, το Συνολικό Ετήσιο Πραγματικό Ποσοστό Επιβάρυνσης (ΣΕΠΠΕ), δηλαδή τον δείκτη που δείχνει, υπό τη μορφή ποσοστού επί τοις εκατό, τη συνολική, σε ετήσια βάση, επιβάρυνση (περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία κόστους της πίστωσης και είναι, εξ ορισμού, μεγαλύτερο από το απλό ετήσιο επιτόκιο), που θα έχει το συγκεκριμένο δάνειο στον καταναλωτή.

• Η σύμβαση πίστωσης είναι έγγραφη και πρέπει να αναφέρει:
- το ΣΕΠΠΕ,
- τις προϋποθέσεις τροποποίησης του ΣΕΠΠΕ,
- περιγραφή του ποσού, του αριθμού και της συχνότητας των δόσεων, που πρέπει να καταβάλλει ο καταναλωτής για την εξόφληση του δανείου, συμπεριλαμβανομένων των τόκων και των λοιπών εξόδων,
- το τυχόν ανώτατο όριο της πίστωσης και
- τους όρους εξόφλησης.

Αρμόδια Υπηρεσία:

Υπουργείο Ανάπτυξης
Γενική Γραμματεία Καταναλωτή
Ταχ. Δ/νση: Πλ. Κάνιγγος, 101 81 Αθήνα
Τηλ: 210 3841773, 1520
Ε – mail: info@efpolis.gr
Ηλεκτρονική Δ/νση: www.efpolis.gr

13.9 Αεροπορικές μετακινήσεις.

13.9.1.Άρνηση επιβίβασης, ακύρωση και μεγάλες καθυστερήσεις πτήσεων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 261/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (Επίσημη Εφημερίδα αριθμ. L 046 της 17/02/2004, σ. 0001 – 0008).

Βασικές πληροφορίες:

Ο επιβάτης που ταξιδεύει αεροπορικώς και υπό την προϋπόθεση ότι έχει φροντίσει να πραγματοποιηθεί εγκαίρως ο έλεγχος του εισιτηρίου του, έχει, για κάθε είδους πτήση, συμπεριλαμβανομένων και των εκτάκτων ναυλωμένων πτήσεων (πτήσεων τσάρτερ) από αερολιμένα της Ε.Ε. ή προς αερολιμένα της Ε.Ε., εφόσον η πτήση εκτελείται από αεροπορική εταιρεία της Ε.Ε., τα εξής δικαιώματα:

1. Σε περίπτωση **άρνησης επιβίβασης,** λόγω υπεράριθμης κράτησης θέσεων (overbooking):

- Όταν ο αριθμός των επιβατών υπερβαίνει τον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων, η αεροπορική εταιρεία πρέπει, καταρχάς, να ζητήσει εθελοντές, που θα ήταν πρόθυμοι να παραιτηθούν από τις θέσεις τους, έναντι προσυμφωνημένων οφειλών, μεταξύ των οποίων, πρέπει να περιλαμβάνεται η δυνατότητα επιλογής μεταξύ της επιστροφής του αντιτίμου του εισιτηρίου ή της εξασφάλισης εναλλακτικής μεθόδου μεταφοράς στον τελικό προορισμό.
- Στους μη εθελοντές, η αεροπορική εταιρεία οφείλει:
  - να καταβάλει αποζημίωση ύψους: α) 250 ευρώ για τις πτήσεις έως και 1500 χιλιομέτρων, β) 400 ευρώ για τις ενδοκοινοτικές πτήσεις άνω των 1500 χιλιομέτρων και τις λοιπές πτήσεις μεταξύ 1500 και 3500 χιλιομέτρων, γ) 600 ευρώ για όλες τις άλλες πτήσεις,
  - να εξασφαλίσει τη δυνατότητα επιστροφής, εντός επτά ημερών, του πλήρους αντιτίμου των εισιτηρίων ή την εναλλακτική μεταφορά, με τη νωρίτερη δυνατή πτήση, στον τελικό προορισμό και
  - να εξασφαλίσει δωρεάν: α) γεύματα και αναψυκτικά, ανάλογα του χρόνου αναμονής, β) διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο, όπου είναι απαραίτητο, γ) μεταφορά μεταξύ αερολιμένα και καταλύματος, δ) δύο τηλεφωνήματα, τέλεξ ή φαξ ή μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

2. Σε περίπτωση **ματαίωσης της πτήσης,** η αεροπορική εταιρεία οφείλει:

- Να προσφέρει την επιλογή επιστροφής του αντιτίμου του εισιτηρίου ή εναλλακτική δυνατότητα μεταφοράς στον τελικό προορισμό.
- Να εξασφαλίσει: α) γεύματα και αναψυκτικά, ανάλογα του χρόνου αναμονής, β) διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο, όταν είναι απαραίτητο, γ) μεταφορά μεταξύ αερολιμένα και καταλύματος, δ) δύο τηλεφωνήματα, τέλεξ ή φαξ ή μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Να καταβάλει αποζημίωση, βάσει του ποσού που καθορίζεται σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης, εκτός εάν ο επιβάτης: α) ενημερωθεί δύο εβδομάδες πριν από τον

προγραμματισμένο χρόνο αναχώρησης, β) ενημερωθεί μία έως δύο εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης και του προσφερθεί μεταφορά με εναλλακτική πτήση, η οποία του επιτρέπει να φύγει, όχι περισσότερο από δύο ώρες νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης και να φτάσει στον τελικό του προορισμό, λιγότερο από τέσσερις ώρες μετά την προγραμματισμένη ώρα άφιξης, ή γ) πληροφορηθεί τη ματαίωση, λιγότερο από επτά ημέρες πριν από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης και του προσφερθεί μεταφορά με άλλη πτήση, η οποία του επιτρέπει να φύγει, όχι περισσότερο από μία ώρα νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης και να φτάσει στον τελικό του προορισμό, λιγότερο από δύο ώρες μετά την προγραμματισμένη ώρα άφιξης. Η αεροπορική εταιρεία δεν υποχρεούται να πληρώσει αποζημίωση, αν μπορεί να αποδείξει ότι η ματαίωση έχει προκληθεί από *έκτακτες περιστάσεις,* οι οποίες δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν, ακόμη και αν είχαν ληφθεί όλα τα εύλογα μέτρα.

3. Σε περίπτωση **καθυστέρησης της πτήσης,** η αεροπορική εταιρεία οφείλει:

- Να εξασφαλίσει γεύματα και αναψυκτικά, ανάλογα του χρόνου αναμονής, διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο, όταν καθίσταται απαραίτητη, μεταφορά μεταξύ αερολιμένα και καταλύματος και δύο τηλεφωνήματα, τέλεξ ή φαξ ή μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η παραπάνω βοήθεια παρέχεται σε καθυστερήσεις: α) τουλάχιστον δύο ωρών, για πτήσεις έως 1500 χλμ, β) τουλάχιστον τριών ωρών, για όλες τις ενδοκοινοτικές πτήσεις άνω των 1500 χλμ και για όλες τις άλλες πτήσεις μεταξύ 1500 και 3500 χλμ, γ) τουλάχιστον τεσσάρων ωρών, για όλες τις άλλες πτήσεις.
- Επιστροφή, εντός επτά ημερών, του πλήρους αντιτίμου του εισιτηρίου, όταν η καθυστέρηση είναι τουλάχιστον πέντε ώρες.

4. Σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης ή ματαίωσης μιας πτήσης ή τουλάχιστον δίωρης καθυστέρησής της, ο αερομεταφορέας παρέχει σε κάθε θιγόμενο επιβάτη **γραπτή γνωστοποίηση,** με τους κανόνες αποζημίωσης και παροχής βοήθειας. Η πληροφόρηση **τυφλών και αμβλυώπων** γίνεται με χρήση άλλων κατάλληλων μέσων.

Τα **άτομα μειωμένης κινητικότητας** και οι τυχόν συνοδοί τους έχουν, γενικά, προτεραιότητα μεταφοράς και ειδικότερα, σε περιπτώσεις άρνησης επιβίβασης, ματαίωσης και σχετικά σοβαρής καθυστέρησης, δικαιούνται των δωρεάν παροχών, το συντομότερο δυνατό.

13.9.2 Τραυματισμός / θάνατος λόγω ατυχήματος.

Θεσμικό πλαίσιο:

Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 889/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2002, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2027/97 του Συμβουλίου.

Βασικές πληροφορίες:

- Σε περίπτωση **θανάτου ή τραυματισμού** επιβάτη, συνεπεία ατυχήματος σε πτήση αεροπορικής εταιρείας της Ε.Ε. ανά την υφήλιο, δεν υπάρχουν οικονομικά όρια

αποζημίωσης. Για βλάβες έως 100.000 ΕΤΔ[4], ο αερομεταφορέας δεν μπορεί να αμφισβητήσει απαιτήσεις για αποζημίωση. Άνω του ποσού αυτού, ο αερομεταφορέας μπορεί να αντικρούσει απαίτηση, εφόσον αποδείξει ότι η βλάβη δεν οφείλεται σε αμέλεια ή υπαιτιότητά του.

- Ο αερομεταφορέας οφείλει να καταβάλει προκαταβολή για την κάλυψη των άμεσων οικονομικών αναγκών, εντός 15 ημερών από τον προσδιορισμό της ταυτότητας του δικαιούχου αποζημίωσης. Σε περίπτωση θανάτου, η προκαταβολή δε μπορεί να είναι κατώτερη των 16.000 ΕΤΔ*.
- Εάν η αεροπορική εταιρεία δε συμφωνεί με την απαίτησή του, ο επιβάτης μπορεί να προσφύγει στη δικαιοσύνη.

13.9.3 Απώλεια / φθορά / καταστροφή / καθυστέρηση αποσκευών.

Θεσμικό πλαίσιο:

Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 889/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2002, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2027/97 του Συμβουλίου.

Βασικές πληροφορίες:

- Σε περίπτωση απώλειας, φθοράς ή καταστροφής αποσκευών, σε πτήση που εκτελείται από αεροπορική εταιρεία της Ε.Ε. ανά την υφήλιο, ο επιβάτης μπορεί να διεκδικήσει έως 1.000 ΕΤΔ*. Για τις ζημίες που υπέστησαν οι αποσκευές, μετά τον έλεγχο των εισιτηρίων, ο επιβάτης μπορεί να διατυπώσει τις απαιτήσεις του γραπτώς, εντός 7 ημερών από την επιστροφή τους και για την καθυστέρηση αποσκευών, εντός 21 ημερών από την επιστροφή τους.
- Εάν η αεροπορική εταιρεία δε συμφωνεί με την απαίτησή του, ο επιβάτης μπορεί να προσφύγει στη δικαιοσύνη.

Αρμόδιες Υπηρεσίες:

1. Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών
   Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.)
   Τηλ. Κέντρο: 210. 89.16.000
2. Ευρωπαϊκή Επιτροπή
   Γεν. Δ/νση Ενέργειας και Μεταφορών
   Ταχ. Δ/νση: Rue de la Loi/Wetstraat 200, B-1049 Bruxelles
   Φαξ: (32-2) 299.10.15
   E-mail: tren-aprights@cec.eu.int
   (Οι επιβάτες μπορούν να ενημερώσουν την Υπηρεσία της Επιτροπής σχετικά με την έμπρακτη ανταπόκριση στην καταγγελία τους).

[4] 1 ΕΤΔ (Ειδικό Τραβηχτικό Δικαίωμα) = 1,18 ευρώ στις 30.9.2004. Για την ισχύουσα ισοτιμία ελάτε σε επαφή με το Europe Direct.

13.10 Ακτοπλοϊκές μετακινήσεις.

13.10.1 Ακύρωση εισιτηρίου από τον επιβάτη.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 178 του Ν. 3816/1958 (ΦΕΚ 32/Α΄).

Βασικές πληροφορίες:

Εάν, προ του απόπλου, ο επιβάτης προβεί σε ακύρωση του εισιτηρίου του, δικαιούται την επιστροφή του μισού του ναύλου που έχει προκαταβληθεί.

13.10.2 Καθυστέρηση απόπλου.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 180 του Ν. 3816/1978 (ΦΕΚ 32/Α΄).

Βασικές Πληροφορίες:

Σε περίπτωση επιβράδυνσης του απόπλου, ο επιβάτης δικαιούται διαμονή στο πλοίο, για όλο το χρόνο της επιβράδυνσης. Σε περίπτωση παρατεινόμενης επιβράδυνσης, ο επιβάτης μπορεί να προβεί σε δήλωση υπαναχώρησης, δηλαδή να δηλώσει ότι δεν επιθυμεί να ταξιδέψει και να ζητήσει την επιστροφή του καταβληθέντος ναύλου.

13.10.3 Κράτηση θέσεων.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρα 2 και 6 του Π.Δ. 120/1997 (ΦΕΚ 110/Α΄).

Βασικές πληροφορίες:

Οι υπεύθυνοι, κατά λιμένα, ναυτικοί πράκτορες και τα τρίτα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να εκδίδουν εισιτήρια (υποπράκτορες), υποχρεούνται σε κράτηση θέσεων, με προθεσμία για οριστικοποίηση, εφόσον έχουν πρόσβαση στο Ηλεκτρονικό Σύστημα Κράτησης Θέσεων και Έκδοσης Αποδείξεων και εφόσον έχουν εγκριθεί από το Υ.Ε.Ν. τα σχετικά δρομολόγια των πλοίων.

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
Δ/νση Λιμενικής Αστυνομίας – Τμήμα Α΄
Τηλ.: 210 4191700 (τηλ. κέντρο), 210 4123127
Φαξ: 210 4220466, 210 4224417
E-mail: egov@yen.gr
Ηλεκτρονική Διεύθυνση: www.yen.gr

13.11 Θεσμοί μεσολάβησης για την επίλυση καταναλωτικών διαφορών.

13.11.1 Θεσμοί μεσολάβησης στην περίπτωση ενδοσυνοριακών καταναλωτικών διαφορών (προμηθευτής και καταναλωτής εγκατεστημένοι στην Ελλάδα)

13.11.1.α Συνήγορος του Καταναλωτή.

Ταχ. Δ/νση: Λεωφ. Αλεξάνδρας 144, 11471 Αθήνα
Τηλ: 210 6460874, 210 6460612
Φαξ: 210 6460414

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 3297/2004 (ΦΕΚ 259/Α΄).

Τι είναι:

Ο Συνήγορος του Καταναλωτή αποτελεί ανεξάρτητη αρχή, επιφορτισμένη με το έργο της εξώδικης επίλυσης διαφορών, που προκύπτουν μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών ή ενώσεων καταναλωτών και πρόθεσή του είναι η φιλική διευθέτηση της διαφοράς και ο συμβιβασμός των εμπλεκομένων μερών.

Τρόπος λειτουργίας:

- Ο Συνήγορος του Καταναλωτή επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στην αρμοδιότητά του είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από παραπομπή σε αυτόν της υπόθεσης από τις επιτροπές που έχουν συσταθεί με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191/Α΄) για την εξώδικη επίλυση των διαφορών μεταξύ των προμηθευτών και των καταναλωτών είτε ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ένωσης προσώπων που κατοικούν ή εδρεύουν σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Ο Συνήγορος του Καταναλωτή και οι επιτροπές μπορούν να ζητούν από τα εμπλεκόμενα μέρη τη χορήγηση οποιουδήποτε εγγράφου που έχει σχέση με τη διαφορά

και κρίνεται πρόσφορο για τη διευθέτησή της, τηρουμένων των διατάξεων περί απορρήτου και προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

- Η αναφορά υποβάλλεται εντός τριών (3) μηνών, αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της βλαπτικής για αυτόν πράξης ή παράλειψης που συνιστά την καταναλωτική διαφορά και καταχωρείται σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της δε διακόπτει ούτε αναστέλλει τις προβλεπόμενες από το νόμο προθεσμίες για την άσκηση ένδικου βοηθήματος.
- Ο Συνήγορος του Καταναλωτή μπορεί με απόφασή του να θέτει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται προδήλως αόριστη, αβάσιμη, ασήμαντη ή ασκείται κατά τρόπο καταχρηστικό ή κατά παράβαση της αρχής της καλής πίστης.
- Ο Συνήγορος του Καταναλωτή εξετάζει αντικειμενικά και αμερόληπτα τις υποθέσεις της αρμοδιότητάς του, με βάση την αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης, κατά τρόπο ώστε η διαδικασία που ακολουθείται να παρέχει τη δυνατότητα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να κοινοποιούν τις απόψεις τους στην Αρχή και να ενημερώνονται για τα επιχειρήματα και τα γεγονότα που ισχυρίζεται το άλλο μέρος και ενδεχομένως για τις εκθέσεις των εμπειρογνωμόνων ή των ειδικών επιστημόνων.
- Ο Συνήγορος του Καταναλωτή και οι επιτροπές προτείνουν τη φιλική διευθέτηση της διαφοράς, επιδιώκοντας να συμβιβάζουν τα εμπλεκόμενα μέρη. Εφόσον επιτευχθεί συμβιβασμός, συντάσσεται περί αυτού πρακτικό από τον Συνήγορο του Καταναλωτή ή τον Πρόεδρο της οικείας επιτροπής φιλικού διακανονισμού κατά περίπτωση, το οποίο υπογράφεται από τα εμπλεκόμενα μέρη ή τους νόμιμους εκπροσώπους τους και επέχει θέση δικαστικού συμβιβασμού. Αν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός, ο Συνήγορος του Καταναλωτή προβαίνει στη διατύπωση έγγραφης σύστασης προς τα δύο μέρη με σκοπό την επίλυση της διαφοράς. Σε περίπτωση που κάποιο από τα εμπλεκόμενα μέρη δεν αποδεχθεί τα διαλαμβανόμενα στην έγγραφη σύσταση της Αρχής, ο Συνήγορος του Καταναλωτή δύναται να δημοσιοποιήσει το γεγονός κοινοποιώντας καταλλήλως το πόρισμά του.
- Ο Συνήγορος του Καταναλωτή ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υπόθεσής του.
- Το προσωπικό της Αρχής έχει καθήκον εχεμύθειας για έγγραφα και στοιχεία των οποίων λαμβάνει γνώση στο πλαίσιο της έρευνας.
- Αν προκύψουν επαρκείς ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης από ένα εκ των ενδιαφερόμενων μερών, ο Συνήγορος του Καταναλωτή μπορεί, εφόσον η πράξη διώκεται μετά από έγκληση, να υποδείξει στο άλλο μέρος την προσφυγή του στη δικαιοσύνη. Στην περίπτωση που η πράξη διώκεται αυτεπαγγέλτως, ο Συνήγορος του Καταναλωτή ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

13.11.1.β Επιτροπές Φιλικού Διακανονισμού Καταναλωτικών Διαφορών.

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 11 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ191/Α΄).

Τι είναι:

Σε κάθε νομαρχία λειτουργεί Επιτροπή Φιλικού Διακανονισμού, για την εξώδικη επίλυση των διαφορών, ανάμεσα σε προμηθευτές και σε καταναλωτές ή ενώσεις καταναλωτών.
Η Επιτροπή είναι τριμελής και αποτελείται από:
- ένα δικηγόρο, μέλος του οικείου δικηγορικού συλλόγου, ως πρόεδρο,
- έναν εκπρόσωπο του τοπικού εμπορικού και βιομηχανικού επιμελητηρίου και
- έναν εκπρόσωπο των τοπικών ενώσεων καταναλωτών.

Τρόπος Λειτουργίας:

- Οι υποθέσεις εισάγονται στην Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του καταναλωτή ή της τοπικής ένωσης καταναλωτών και συζητούνται, κατά τη σειρά που ορίζει ο πρόεδρος, μέσα σε δεκαπέντε το πολύ ημέρες από την υποβολή της αίτησης και ύστερα από πρόσκληση των ενδιαφερομένων, πριν από πέντε ημέρες τουλάχιστον.
- Η Επιτροπή κρίνει κατά το ισχύον δίκαιο. Μπορεί να ζητήσει πληροφορίες από δημόσιες υπηρεσίες, δημόσιους οργανισμούς, επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, επιμελητήρια και επαγγελματικούς συλλόγους.
- Κρίνει κατά πλειοψηφία και τα πορίσματά της κοινοποιούνται με έγγραφο στους ενδιαφερομένους, μέσα σε επτά το πολύ ημέρες από τη συζήτηση.
- Τα πορίσματά της δεν υπόκεινται σε προσβολή, αναθεώρηση ή ανάκληση, δεν είναι εκτελεστά, δεν παράγουν δεδικασμένο και δεν αναστέλλουν ούτε επηρεάζουν την πορεία οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας, μπορούν, όμως, να λαμβάνονται υπόψη από τα δικαστήρια για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων.
- Τα πορίσματα αρχειοθετούνται στη νομαρχία και καθένας μπορεί να λάβει γνώση και να ζητήσει αντίγραφο.

13.11.1.γ Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών.

Τι είναι:

Ο Μεσολαβητής Τραπεζικών - Επενδυτικών Υπηρεσιών είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και έχει ως σκοπό να εξετάζει, με διαφανείς διαδικασίες, τις διαφορές των συναλλασσομένων καταναλωτών με τις τράπεζες και με τις Χρηματιστηριακές Εταιρείες, τις Εταιρείες Διαχειρίσεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων και τις Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (κατά την παροχή εκ μέρους τους επενδυτικών υπηρεσιών) και να επιδιώκει τη φιλική διευθέτησή τους.

Τρόπος Λειτουργίας:

- Ο Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών εξετάζει τα παράπονα των συναλλασσομένων καταναλωτών και προτείνει, κατ΄ αρχήν, τη φιλική διευθέτηση της διαφοράς, επιδιώκοντας να συμβιβάσει τα δύο μέρη.
- Εάν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός, προχωρεί στη διατύπωση έγγραφης σύστασης προς τα δύο μέρη, με σκοπό την επίλυση της διαφοράς.

Στοιχεία επικοινωνίας:

Ταχ. Δ/νση: Καραγιώργη Σερβίας 12-14 Τ.Κ. 105 62 Αθήνα
Τηλέφωνο: 210-3376700
Φαξ: 210-3238821
Ε – mail: contact@bank-omb.gr
Ηλεκτρονική Δ/νση: www.bank-omb.gr

13.11.2. Θεσμοί μεσολάβησης στην περίπτωση διασυνοριακών καταναλωτικών διαφορών (διαφορές μεταξύ καταναλωτή και φορέα παροχής υπηρεσιών, όταν ο φορέας είναι εγκατεστημένος σε ένα κράτος - μέλος και ο καταναλωτής διαμένει σε διαφορετικό κράτος - μέλος).

13.11.2.α Δίκτυο FIN-NET.

Σύσταση της Επιτροπής αριθμ. 98/257 (30.3.1998), Μνημόνιο σχετικά με τη δημιουργία στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ενός Δικτύου Εξωδικαστικών Διασυνοριακών Καταγγελιών στον τομέα των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών.

Τι είναι:

Το Δίκτυο FIN-NET έχει συσταθεί με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελεί δίκτυο καταγγελιών, με στόχο τη διαχείριση διαφορών με διασυνοριακό χαρακτήρα, στον τομέα των **χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών** του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

Τρόπος λειτουργίας:

• Ο πλησιέστερος φορέας (δηλαδή το όργανο επίλυσης διαφορών στο συγκεκριμένο κλάδο των χρηματοπιστωτικών διαφορών, στο χώρο διαμονής του καταναλωτή) παρέχει στον καταναλωτή όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για το δίκτυο καταγγελιών και για τον αρμόδιο φορέα (δηλαδή το ενδεδειγμένο όργανο επίλυσης διαφορών στο συγκεκριμένο τομέα χρηματοπιστωτικών διαφορών, στη χώρα, στην οποία είναι εγκατεστημένος ο φορέας παροχής). Εφόσον είναι αναγκαίο, ο πλησιέστερος φορέας υπενθυμίζει στον καταναλωτή τη σκοπιμότητα να απευθυνθεί πρώτα, απευθείας, στον φορέα παροχής της χρηματοπιστωτικής υπηρεσίας, δεδομένου ότι αυτό αποτελεί συχνά προϋπόθεση, η οποία πρέπει να πληρούται, προτού τα όργανα επίλυσης των διαφορών επιληφθούν των καταγγελιών. Επίσης, προειδοποιεί τον καταναλωτή για την ενδεχόμενη ύπαρξη προθεσμίας για την υποβολή καταγγελίας στον αρμόδιο φορέα και για την πιθανή ύπαρξη προθεσμίας δικαστικής προσφυγής.
• Ο πλησιέστερος φορέας: α) διαβιβάζει την καταγγελία στον αρμόδιο φορέα ή β) συμβουλεύει τον καταναλωτή να έρθει, απευθείας, σε επαφή με τον αρμόδιο φορέα, ή γ) επιλαμβάνεται ο ίδιος της καταγγελίας, εντός των ορίων που προβλέπουν οι κανόνες

λειτουργίας του, εφόσον ο φορέας παροχής της χρηματοπιστωτικής υπηρεσίας έχει αποδεχθεί τη δικαιοδοσία του πλησιέστερου φορέα ή εφόσον οι νομικές υποχρεώσεις του πλησιέστερου φορέα τον υποχρεώνουν να το πράξει.

• Από τη στιγμή που ο αρμόδιος φορέας λάβει τη διασυνοριακή καταγγελία, είναι πλέον δική του ευθύνη να προσπαθήσει να επιλύσει τη διαφορά μεταξύ του φορέα παροχής της υπηρεσίας και του καταναλωτή, σύμφωνα με τους όρους που διέπουν τη λειτουργία του και/ή τις νομικές του υποχρεώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη σύσταση αριθμ. 98/257 της Επιτροπής και το ισχύον Δίκαιο.

Υπηρεσίες εκπροσώπησης του Δικτύου FIN-NET στην Ελλάδα:

• **Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών,** για τις συναλλαγές καταναλωτών **με τις τράπεζες**.
Ταχ. Δ/νση: Καραγιώργη Σερβίας 12-14, 105 62 Αθήνα
Τηλ: 210 33 76 700
Φαξ: 210 32 38 821
E-mail: contact@bank-omb.gr
Ηλεκτρονική Δ/νση: www.bank-omb.gr

• **Διεύθυνση Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων και Αναλογιστικής της Γ.Γ.Ε. του Υπουργείου Ανάπτυξης**, για τις **ασφαλιστικές συναλλαγές**.
Ταχ. Δ/νση: Πλ. Κάνιγγος, 101 81 Αθήνα
Τηλ: 210 38 42 755
Φαξ: 210 38 27 734
E-mail: ethomo@gge.gr
Ηλεκτρονική Δ/νση: www.gge.gr

Περισσότερες πληροφορίες για το Δίκτυο FIN-NET:

• Στην ηλεκτρονική δ/νση: http://ec.europa.eu/youreurope/nav/en/citizens/services/eu-guide/finnet/index_el.html#10391_9.

• Στην ηλεκτρονική δ/νση: http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/finnet/index_en.htm#basicdocuments.

13.11.2.β Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταναλωτή.

Τι είναι:

Αποτελεί δίκτυο που έχει δημιουργηθεί, με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στόχο έχει την ενημέρωση των καταναλωτών και τη φιλική, εξωδικαστική διευθέτηση διαφορών, που προκύπτουν σε συναλλαγές, στις οποίες ο προμηθευτής και ο καταναλωτής είναι εγκατεστημένοι σε διαφορετικό Κράτος-Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταναλωτή είναι δωρεάν και αφορούν αποκλειστικά σε διαφορές φυσικών προσώπων με προμηθευτές, ενώ δεν απευθύνονται σε τυχόν προβλήματα που προκύπτουν από συναλλαγές μεταξύ εταιρειών.

Στη χώρα μας λειτουργεί, υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή, στο Υπουργείο Ανάπτυξης.

Τρόπος λειτουργίας:

Ο ρόλος του Κέντρου είναι διαμεσολαβητικός και έχει ως στόχο τη φιλική διευθέτηση μιας υπόθεσης ή διαφωνίας μεταξύ προμηθευτή και καταναλωτή, μετά από την υποβολή σε αυτό εντύπου καταγγελίας εκ μέρους του καταναλωτή. Τόσο η φόρμα καταγγελίας όσο και η φόρμα αίτησης λήψης πληροφοριών διατίθενται στην ιστοσελίδα του Κέντρου και η αποστολή τους μπορεί να γίνει ηλεκτρονικά, με ταυτόχρονη αποστολή με fax ή ταχυδρομείο, σε περίπτωση καταγγελίας, των επιπλέον εγγράφων που απαιτούνται για την εξέταση της υπόθεσης.

Περισσότερες πληροφορίες και το Δίκτυο Ευρωπαϊκών Κέντρων Καταναλωτή:

Στην ιστοσελίδα
http://ec.europa.eu/comm/consumers/redress/ecc_network/index_en.htm.

Στοιχεία επικοινωνίας:

Ταχ. Δ/νση: Υπουργείο Ανάπτυξης - Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταναλωτή,
Πλατεία Κάνιγγος, 101 81 Αθήνα (Γραφεία 114^{A} – 114^{B})
Τηλέφωνα Εξυπηρέτησης Κοινού: 210 38 47 253 - 210 38 93 104
Γραμματεία: 210 38 93 418
Φαξ: 210 38 47 106
E-mail: eurocons1_eccgr@efpolis.gr, eurocons2_eccgr@efpolis.gr
Ηλεκτρονική Δ/νση: http://www.eccefpolis.gr/index.asp

13.11.3. Θεσμοί μεσολάβησης στην περίπτωση καταναλωτικών διαφορών με δημόσιες υπηρεσίες.

13.11.3.α Δίκτυο SOLVIT.

Σύσταση της Επιτροπής, της 7ης Δεκεμβρίου 2001, για τις αρχές σχετικά με τη χρήση του "SOLVIT" — του δικτύου επίλυσης προβλημάτων στην εσωτερική αγορά *(*Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 331 της 15/12/2001).

Τι είναι:

Το SOLVIT είναι ένα Δίκτυο επίλυσης διασυνοριακών διαφορών, που ασχολείται αποκλειστικά με περιπτώσεις μη ορθής εφαρμογής της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε θέματα εσωτερικής αγοράς, από μέρους των δημοσίων αρχών στα κράτη μέλη. Οι πολίτες και οι επιχειρήσεις της Ε.Ε. μπορούν να επικοινωνούν άμεσα με τα Κέντρα SOLVIT, είτε στο κράτος-μέλος από το οποίο κατάγονται, είτε στο κράτος-μέλος στο οποίο διαμένουν ή ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα ή σπουδάζουν. Τα Κέντρα

SOLVIT ανήκουν στη δημόσια διοίκηση των κρατών-μελών και συνεργάζονται μεταξύ τους, στο πλαίσιο ενός Δικτύου που καλύπτει ολόκληρη την Ε.Ε. Κάθε κράτος-μέλος διαθέτει ένα Κέντρο SOLVIT, αποστολή του οποίου είναι η επίλυση προβλημάτων. Οι υπηρεσίες του Δικτύου SOLVIT παρέχονται δωρεάν.

Τρόπος λειτουργίας:

Το σύστημα λειτουργεί μέσω ενός Δικτύου Εθνικών Κέντρων SOLVIT, που έχουν συσταθεί σε κάθε κράτος-μέλος. Σε περίπτωση υποβολής καταγγελίας:

- Καταρχάς, το τοπικό Κέντρο SOLVIT (γνωστό ως Κέντρο SOLVIT της χώρας καταγωγής) ελέγχει κατά πόσο είναι βάσιμο το πρόβλημα.
- Στη συνέχεια, το τοπικό Κέντρο SOLVIT εισάγει την υπόθεση σε ένα σύστημα βάσης δεδομένων σε απευθείας σύνδεση, ώστε να μπορεί να προωθηθεί αυτόματα στο Κέντρο SOLVIT του άλλου κράτους-μέλους, στο οποίο παρουσιάστηκε το πρόβλημα (γνωστό ως επικεφαλής Κέντρο SOLVIT).
- Το επικεφαλής Κέντρο SOLVIT επιβεβαιώνει, εντός μιας εβδομάδας, εάν θα αναλάβει την υπόθεση ή όχι.
- Εάν η απάντηση είναι θετική, το εν λόγω Κέντρο πρέπει να επιδιώξει την επίλυση του προβλήματος, εντός δέκα (10) εβδομάδων.
- Τα δύο Κέντρα SOLVIT βρίσκονται σε επαφή μεταξύ τους, κατά τη διάρκεια της περιόδου διερεύνησης και ο αιτών τηρείται ενήμερος σχετικά με την πρόοδο της υπόθεσής του και την προτεινόμενη λύση. Οι προτεινόμενες λύσεις δεν δεσμεύουν. Ωστόσο, εάν ένα πρόβλημα παραμένει άλυτο, ή αν ο αιτών δεν αποδέχεται μια προταθείσα λύση, μπορεί πάντα να κινήσει πιο επίσημες διαδικασίες.

SOLVIT στην Ελλάδα:

Το Ελληνικό Κέντρο SOLVIT λειτουργεί στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στην Δ/νση Ε.Ε., Τμήμα Β΄.
Ταχ. Δ/νση: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Νίκης 5, Πλ. Συντάγματος
ΤΚ 10180.
Τηλ.: 210 33 32 462, 210 33 32 793, 210 33 32 799
E-mail : solvit.greece@mnec.gr
Φαξ: 210 33 32 760
Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στην Ηλεκτρονική Διεύθυνση:
http://europa.eu.int/comm/internal_market/solvit/index_en.htm

13.11.3.β Συνήγορος του Πολίτη (βλ. κεφ. 2).

13.12. Ιδιωτική πρωτοβουλία – Ενώσεις Καταναλωτών.

Συλλογικά μέσα προστασίας – Αγωγές παραλείψεως.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191/Α΄), Π.Δ. 301/2002 (ΦΕΚ 267/Α΄), με το οποίο προσαρμόστηκε η ελληνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας 98/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Μαϊου 1998 «περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών» (Ε.Ε. αριθ. L 166 της 11/6/1998, σ. 51-55) και με το οποίο τροποποιήθηκε ο Ν. 2251/1994.

Τι είναι:

Οι Ενώσεις Καταναλωτών συγκροτούνται ως σωματεία, που έχουν αποκλειστικό σκοπό την προστασία των συμφερόντων του καταναλωτικού κοινού. Μέλη της Ένωσης Καταναλωτών είναι φυσικά πρόσωπα. Για να συσταθεί Ένωση Καταναλωτών χρειάζονται εκατό (100), τουλάχιστον, πρόσωπα. Σε δήμους ή κοινότητες με πληθυσμό μέχρι τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων, αρκούν είκοσι (20) πρόσωπα. Κανείς δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε περισσότερες από μία Ενώσεις Καταναλωτών. Οι εγγραφές πέραν της πρώτης είναι άκυρες.

Τρόπος Λειτουργίας:

- Οι Ενώσεις Καταναλωτών εκπροσωπούν τους καταναλωτές στα όργανα, στα οποία προβλέπεται η εκπροσώπηση καταναλωτών, ενημερώνουν και συμβουλεύουν τους καταναλωτές, τους αντιπροσωπεύουν δικαστικά και εξώδικα και υποβάλλουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, συλλογικές αγωγές ή αγωγές παραλείψεως, όταν διαπιστώνουν ότι παραβιάζονται τα νομικά κατοχυρωμένα δικαιώματα των καταναλωτών, σε τομείς όπως η καταναλωτική πίστη, οι όροι των συμβάσεων, τα οργανωμένα ταξίδια, η χρονομεριστική μίσθωση, η διαφήμιση, οι πωλήσεις από απόσταση κ.λ.π.
- Οι αποφάσεις επί των συλλογικών αγωγών ισχύουν για όλες τις ομοειδείς επιχειρήσεις (τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες κ.λ.π.), που χρησιμοποιούν ανάλογους όρους και κρίθηκαν παράνομοι και καταχρηστικοί.
- Οι συλλογικές αγωγές, εφόσον έχουν επιτυχή κατάληξη, έχουν ως αποτέλεσμα την έκδοση δικαστικής απόφασης, η οποία παύει ή απαγορεύει οποιαδήποτε παράβαση εκ μέρους της επιχείρησης και διατάσσει τη λήψη κατάλληλων μέτρων, ώστε να εκλείψουν τα συνεχιζόμενα αποτελέσματα της παράβασης.

Αρμόδια επιτελική Υπηρεσία:

Υπουργείο Ανάπτυξης
Γενική Γραμματεία Καταναλωτή
Ταχ. Δ/νση: Πλ. Κάνιγγος, 101 81 Αθήνα
Τηλ: 210 3841773, 1520
Ε – mail: info@efpolis.gr
Ηλεκτρονική Δ/νση: www.efpolis.gr

13.13. Δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί.

Θεσμικό πλαίσιο:

Ν. 3429/2005 (ΦΕΚ 314/Α΄).

Ορισμοί:

Ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται κάθε ανώνυμη εταιρεία, στην οποία το ελληνικό δημόσιο δύναται να ασκεί, άμεσα ή έμμεσα, αποφασιστική επιρροή, λόγω της συμμετοχής του στο μετοχικό της κεφάλαιο ή της χρηματοοικονομικής συμμετοχής του ή μέσω των κανόνων που τη διέπουν. Η άσκηση αποφασιστικής επιρροής από το ελληνικό δημόσιο τεκμαίρεται, όταν το ελληνικό δημόσιο ή ν.π.δ.δ. ή ν.π.ι.δ. χρηματοδοτούμενα από το ελληνικό δημόσιο ή από ν.π.δ.δ. σε ποσοστό άνω του 50% ή άλλες δημόσιες επιχειρήσεις:

- είναι κύριοι μετοχών που εκπροσωπούν την απόλυτη πλειοψηφία του καταβεβλημένου μετοχικού της κεφαλαίου ή
- ελέγχουν την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου στη γενική της συνέλευση ή
- δύνανται να διορίζουν το ήμισυ πλέον ενός των μελών του διοικητικού της συμβουλίου ή
- χρηματοδοτούν την ετήσια δραστηριότητά της σε ποσοστό άνω του 50%.

Ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται και κάθε ανώνυμη εταιρεία, συνδεδεμένη με άλλη δημόσια επιχείρηση, κατά την έννοια του άρθρου 42, παρ. 5 του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

Χάρτες Υποχρεώσεων προς τους Καταναλωτές (ΧΥΚ).

- Κάθε δημόσια επιχείρηση, που προσφέρει προϊόντα ή υπηρεσίες σε καταναλωτές, υποχρεούται να καταρτίσει Χάρτη Υποχρεώσεων προς τον Καταναλωτή (ΧΥΚ), που να καθορίζει τις καταστατικές υποχρεώσεις, τους όρους υπό τους οποίους η δημόσια επιχείρηση παρέχει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της προς τους καταναλωτές, καθώς και τη διαδικασία αποζημίωσης προς αυτούς, σε περίπτωση μη τήρησης εκ μέρους της των ανωτέρω υποχρεώσεων και όρων.
- Σύμφωνα με το κείμενο εργασίας «ΧΥΚ των Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος προς τους καταναλωτές» της Διεύθυνσης Πολιτικής Καταναλωτή της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή, που συμφωνήθηκε κατά τη συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου Καταναλωτή, στις 10 & 11 Μαρτίου 2006, κάθε ΧΥΚ πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ειδική μέριμνα: α) για τη διευκόλυνση εκπλήρωσης των οικονομικών υποχρεώσεων των οικονομικά αδύναμων ομάδων καταναλωτών, με ιδιαίτερη έμφαση στους ηλικιωμένους, πολύτεκνους, ΑμεΑ, κ.τ.λ. και β) για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΑμεΑ, τόσο στις κτιριακές εγκαταστάσεις όσο και στις παρεχόμενες υπηρεσίες.
- Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3429/2005, οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις δεν έχουν πλέον τυπική υποχρέωση να καταρτίζουν ΧΥΚ. Εν τούτοις, για λόγους κοινωνικού συμφέροντος και εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς, οι εταιρείες αυτές πρέπει να διαθέτουν και να εφαρμόζουν ΧΥΚ (σχετικό το έγγραφο αριθμ. πρωτ. Ζ1-654/2.6.2006 της Δ/νσης Πολιτικής Καταναλωτή της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή).

Έλεγχος των Δημοσίων Επιχειρήσεων.

- Ο κρατικός έλεγχος των Δημοσίων Επιχειρήσεων ασκείται από τη Διυπουργική Επιτροπή Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών και διενεργείται, κατ΄ εντολήν της, από την Ειδική Γραμματεία Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.
- Η Διυπουργική Επιτροπή Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών αποτελείται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, ως πρόεδρο και τους Υπουργούς Ανάπτυξης, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Μεταφορών και Επικοινωνιών και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό, ως μέλη. Επίσης, μετέχει και ο Ειδικός Γραμματέας Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ

	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Διεύθυνση	Τηλ.
1	**ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ** **ΝΟΜ/ΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΘΗΝΩΝ** Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας		
	α) Κεντρικός Τομέας Αθηνών	Λ.Αλεξάνδρας 196, 11521, Αθήνα	210-6452307, 6451561
	β) Ανατολικός Τομέας Αθηνών	Μεσογείων 448Α, 15343, Αγ. Παρασκευή	210-6087040,-1,-4,
	γ) Δυτικός Τομέας Αθηνών	Μαρμαρά 26 & Κωνσταντινουπόλεως, 12242, Αιγάλεω	210-5319910
	δ) Νότιος Τομέας Αθηνών	Ελ. Βενιζέλου 273 & Σόλωνος 133, Καλλιθέα 17674	210-9408470, 9408468,9408280
2	**ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ** **ΝΟΜ/ΚΟ ΔΙΑΜ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Ηρώων Πολυτεχνείου 19, 15532 Πειραιάς	210-4119347, 4226925
3	**ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ** Δ/νση Κοιν.Πρόνοιας	17ο χιλ. Λεωφ. Μαραθώνος, 15351 Παλλήνη	210-6033121, 6031122, -3
4	**ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Ερμού & Αθηνάς 1, 19200, Ελευσίνα	210-5561625, 5561626
5	**ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Ελ. Βενιζέλου 1, 30200, Μεσολόγγι	26310-51655, 51657
	Γραφείο Ναυπάκτου	Λόρδου Βύρωνος & Φιλ. Εταιρίας, 30300, Ναύπακτος	26340-27026
	Τμήμα Αγρινίου	Εθν. Αντιστάσεως 4, 30100, Αγρίνιο	26410-22391, -59356
	Τμήμα Αμφιλοχίας	30500, Αμφιλοχία	26420-22266, 23266
6	**ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Μπουμπουλίνας 6, 21100, Ναύπλιο	27520-27160
7	**ΑΡΚΑΔΙΑΣ** Δ/νση Δημ. Υγείας – Πρόνοιας	Ελευθ. Βενιζέλου 34, 22100 Τρίπολη	2710-223380
8	**ΑΡΤΑΣ** Δ/νση Υγείας - Κοιν. Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Κοσμά Αιτωλού 10, 47100 Άρτα	26810-27435
9	**ΑΧΑΪΑΣ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Κανάρη 44, 26110, Πάτρα	2610-316215, 313519
10	**ΒΟΙΩΤΙΑΣ**		

	Δ/νση Υγείας – Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Καραγιαννοπούλου 74, 32100, Λειβαδιά	22610-28302, 28303
11	**ΓΡΕΒΕΝΩΝ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Τέρμα Ταλιαδούρη, Διοικητήριο, 51100, Γρεβενά	24620-76302
12	**ΔΡΑΜΑΣ - ΚΑΒΑΛΑΣ - ΞΑΝΘΗΣ ΝΟΜ/ΚΟ ΔΙΑΜ. ΔΡΑΜΑΣ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Διοικητήριο, 66100, Δράμα	25210-62281
13	**ΔΡΑΜΑΣ - ΚΑΒΑΛΑΣ - ΞΑΝΘΗΣ ΝΟΜ/ΚΟ ΔΙΑΜ. ΚΑΒΑΛΑΣ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Εθν. Αντιστάσεως 20, 65110, Καβάλα	2510-291372, -3, -4, -5
14	**ΔΡΑΜΑΣ-ΚΑΒΑΛΑΣ-ΞΑΝΘΗΣ ΝΟΜ/ΚΟ ΔΙΑΜ. ΞΑΝΘΗΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Διοικητήριο, 67100, Ξάνθη	25410-22352
15	**ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ** Δ/νση Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Ερυθρού Σταυρού 12, 85100, Ρόδος	22410-44513, -4
16	**ΡΟΔΟΠΗΣ - ΕΒΡΟΥ ΝΟΜ/ΚΟ ΔΙΑΜ. ΕΒΡΟΥ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Δήμητρας 19, 68100, Αλεξανδρούπολη	25510-27426, 26439,34093
17	**ΡΟΔΟΠΗΣ - ΕΒΡΟΥ ΝΟΜ/ΚΟ ΔΙΑΜ. ΡΟΔΟΠΗΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Υψηλάντου Συμεωνίδη 1, 69100, Κομοτηνή	25310-82107, 22535
18	**ΕΥΒΟΙΑΣ** Δ/νση Υγείας – Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Χαϊνά , 34100, Χαλκίδα	22210-80555
19	**ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Χαρ. Τρικούπη 26, 36100, Καρπενήσι	22370-80238, -9, -40
20	**ΖΑΚΥΝΘΟΥ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Ελ.Βενιζέλου 1, 29100, Ζάκυνθος	26950-42544, 44836, 27895
21	**ΗΛΕΙΑΣ** Δ/νση Υγείας - Κοιν. Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Διοικητήριο 27100, Πύργος	26210-22378, 22193
22	**ΗΜΑΘΙΑΣ** Δ/νση Υγείας-Πρόνοιας, Τμήμα Πρόνοιας	Μ. Αλεξάνδρου 35, 59100, Βέροια	23310-78290, -1
23	**ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Καλοκαιρινού 196, 71202, Ηράκλειο	2810-289350,-1, 221715
24	**ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ** Δ/νση Υγείας - Κοιν. Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Παν. Τσαλδάρη 18, 46100, Ηγουμενίτσα	26650-99982, -3, -4
25	**ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Λαγκαδά 12-14, 54630, Θεσσαλονίκη	2310-513101, 511821, 512952
26	**ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ**		

	Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Πύρρου 1, 45500, Ιωάννινα	26510-87122, 26427
27	**ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Ν.Πλαστήρα 62, 43100 Καρδίτσα	24410-22940, -42198
28	**ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ** Δ/νση Κοιν. Αλληλεγγύης	Διοικητήριο, 52100, Καστοριά	24670-23684, 55206, -8, -9
29	**ΚΕΡΚΥΡΑΣ** Δ/νση Υγείας-Πρόνοιας, Τμήμα Πρόνοιας	Σαμαρά 13, 49100, Κέρκυρα	26610-89104, 89108
30	**ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Διοικητήριο, 28100, Αργοστόλι	26710-22506
31	**ΚΙΛΚΙΣ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Μητροπόλεως 42, 61100, Κιλκίς	23410-22428, 22413
32	**ΚΟΖΑΝΗΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Διοικητήριο, 50100, Κοζάνη	24610-67102, 67117
33	**ΚΟΡΙΝΘΟΥ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Αδειμάντου 22, 20100, Κόρινθος	27410-81031, -2
34	**ΚΥΚΛΑΔΩΝ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Πάροδος Σάκη Καράγιωργα, 84100, Ερμούπολη Σύρου	22810-89854, 83656, 88544
35	**ΛΑΚΩΝΙΑΣ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Οδός των 118 πεσόντων αρ.37, 23100 Σπάρτη	27310-26547
36	**ΛΑΡΙΣΑΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Διοικητήριο, 41110, Λάρισα	2410-597279, 597275, 597271
37	**ΛΑΣΙΘΙΟΥ** Δ/νση Υγείας Πρόνοιας, Τμήμα Πρόνοιας	Διοικητήριο, 72100, Άγ. Νικόλαος	28410-98188
38	**ΛΕΣΒΟΥ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Ίμβρου 2, 81100 Μυτιλήνη	22510-46673, 46770
39	**ΛΕΥΚΑΔΟΣ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Υπ. Κατοπόδη & Καραβέλα, 31100, Λευκάδα	26450-21749, 24748
40	**ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ** Δ/νση Πρόνοιας	Διοικητήριο, 38001, Βόλος	24210-75233
41	**ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Διοικητήριο, 24100, Καλαμάτα	27210-44361
42	**ΠΕΛΛΑΣ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Διοικητήριο, 58200, Έδεσσα	23810-37207
43	**ΠΙΕΡΙΑΣ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	28ης Οκτωβρίου 40, 60100, Κατερίνη	23510-69280
44	**ΠΡΕΒΕΖΑΣ** Δ/νση Υγείας - Κοιν. Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Περδικάρη 1, 48100, Πρέβεζα	26820-46058
45	**ΡΕΘΥΜΝΟΥ**		

	Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Ζαμπελίου 34, 74100, Ρέθυμνο	28310-22535
46	**ΣΑΜΟΥ** Δ/νση Υγείας - Κοιν. Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Θεμιστοκλή Σοφούλη 83, 83100 , Σάμος	22730-80412
47	**ΣΕΡΡΩΝ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Μεραρχίας 36, 62123, Σέρρες	23210-83384, 83392, 83390
48	**ΤΡΙΚΑΛΩΝ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Λαρίσης 31, 42100, Τρίκαλα	24310-46232, -3
49	**ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Αινιάνων 2, 35100, Λαμία	22310-22293, 22731, 51055
50	**ΦΛΩΡΙΝΑΣ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Πτολεμαίων 1, 53100, Φλώρινα	23850-54475
51	**ΦΩΚΙΔΟΣ** Δ/νση Υγείας - Πρόνοιας, Τμήμα Κοιν. Πρόνοιας	Γιδογιάννου 31, 33100, Άμφισσα	22650-28423
52	**ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ** Δ/νση Κοινωνικών Δράσεων	Διοικητήριο, 63100, Πολύγυρος	23710-39235, -6, -7
53	**ΧΑΝΙΩΝ** Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας	Ηρώων Πολυτεχνείου 11, 73134, Χανιά	28210-23156
54	**ΧΙΟΥ** Δ/νση Κοιν. Πρόνοιας	Κουντουριώτου 15, 82100, Χίος	22710-44258, 44259

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

(ΑΝΑ ΝΟΜΟ)

ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
1.	. ~		ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ (Ε.Ι.Α.Α)	Λ. Χασιάς 9η Στάση, Ίλιον ΤΚ 131 22	2102315955 2102314101 2102314113 2102314114 (fax)
2.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΥΦΛΩΝ (Κ.Ε.Α.Τ)	Ελευθερίου Βενιζέλου 210, Καλλιθέα, ΤΚ 176 75	2109595846 2109578260 2109520633 2109595868 (fax)
3.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΠΑΙΔΩΝ (Θ.Χ.Π.Π.Α)	Λεωφ. Σχιστού 1, Σκαραμαγκάς Αττικής, ΤΚ 124 62	2105573604 2105573605 2105573497 (fax)
4.	. ~		ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΦΩΝ (Ε.Ι.Κ)	Ζαχάρωφ 1, Αμπελόκηποι ΤΚ 115 21	2106427982 2106440159 2106440803 (fax)
5.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (Θ.Χ.Π.Δ.Α)	Στρ. Σίμ. Θεολόγου 11 124 62 Χαϊδάρι	2105572941,5572927 2105575553, 5572924 (fax)
6.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (Θ.Χ.Π.Α.Α.)	Λ. Βουλιαγμένης - Ελ. Βενιζέλου, Ελληνικό ΤΚ 166 77	210 8942822 210 9644312 2109642399 (fax)
7.	. ~		ΠΑΙΔΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ (ΠΡΩΗΝ ΠΙΚΠΑ ΣΥΣΤΕΓΑΖΕΤΑΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΜΕ ΤΟ ΜΙΧΑΛΗΝΕΙΟ)	Ακτή Κουντουριώτου 3, Καστέλλα-Πειραιάς ΤΚ 185 34	2104110508
8.	. ~		ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ ΚΑΡΕΑ	Λ. Καρέα 116, ΤΚ 162 33 Βύρωνας	2107650982 2107645446 (fax)
9.	~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΩΝ ΒΟΥΛΑΣ (Κ.Α.Α.Π.Β)	Κ. Καραμανλή 2 166 73 Βούλα	2108994073-4
10.	~		ΑΝΑΡΡΩΤΗΡΙΟ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	152 36 Π. Πεντέλη	2108040142
11.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΕΦΩΝ « ΜΗΤΕΡΑ »	Δημοκρατίας 65 131 22 Ίλιον	2102611181,12, 13, 14, 15

12.		. ~	«ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ» ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ	Ν. Μάκρη Α 17	2294096013 2294091206 2294091407 (fax)
13.		. ~	«ΔΑΜΑΡΙΣ» ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΥΣΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	Λυκαβηττού 10, Άνοιξη	2108141736 2106217649 2108141736 (fax)
14.		. ~	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ	Γερουλάνου 117, Αργυρούπολη	2109622290 2109644330 (fax)
15.		. ~	ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	Β. Μελά 1, Χολαργός	2106511432 2106518719
16.		. ~	"Η ΧΑΡΑ" ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ.	Λ. Μαραθώνος 90, Παλλήνη	2106666702 2106030619 (fax)
17.		. ~	« ΕΓΝΥΑ » ΣΤΕΓΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΟΝΕΩΝ ΝΟΗΤΙΚΑ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	Θ. Σοφούλη, Κυτέζα-Λαγονήσι	2106208650 2291072160 2291070280 2291070521 2291070522 (fax)
18.		. ~	« ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ » ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ & ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (ΞΕΝΩΝΕΣ)	Θεσσαλίας 17, Κ. Χαλάνδρι	2106831705 2106714783 2106814334 (τηλ/fax)
19.		. ~	ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ (ΞΕΝΩΝΑΣ ΣΤΟ ΑΙΓΑΛΕΩ)	Αριστοβούλου 22, Θηβαίων 70, Αιγάλεω	2105748599 2105762716 (τηλ/fax)
20.		. ~	"ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ"	Στουρνάρη 16, Τ.κ. 106.83 Αθήνα	2104256040 2104256075 2104256079 (fax)
21.	. ~		ΞΕΝΩΝΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΜΕΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ (ΕΚΑΚΒ)	Βασ. Σοφίας 135 & Ζαχάρωφ Τ.Κ 115 21 Αμπελόκηποι	2106497704 2106497731 (fax) 2106497766 (fax)
22.		. ~	ΙΔΡΥΜΑ ΛΙΛΙΑΝ ΒΟΥΔΟΥΡΗ « ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ »	Τριβωνιανού & Αγ. Όρους 46, Άνω Λιόσια	2102484541-3 210 2484540 (fax)
23.	. ~		« ΧΑΤΖΗΠΑΤΕΡΕΙΟ» ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Πλούτωνος και Ηροδότου 1 144 51 Μεταμόρφωση Αττικής	2102826913 2102812762 (fax)

24.		. ~	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ "ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ"	Μεσολογγίου 5, ΤΚ 152 36 Ν.Πεντέλη Αττικής	2108044812 2106138150 2108031196 (fax)
25.	. ~		ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΘΗΝΑΣ (ΠΡΩΗΝ ΝΤΑΟΥ ΠΕΝΤΕΛΗΣ)	Διασταύρωση Ραφήνας, ΤΚ 190 09 Ραφήνα	2294077781 2294077777 2294077789 (fax) 2294077182 (fax)
26.		. ~	ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΩΦΩΝ ΚΑΙ ΒΑΡΗΚΟΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ	Μαβίλη 8 ΤΚ 115 21 Δροσιά Αττικής	2108211825 2108131139
27.		. ~	ΠΕΓΚΑΠ – ΝΥ (ΚΕΝΤΡΙΚΑ) ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ - ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΝΟΗΤΙΚΑ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ	Λ. Πεντέλης 92, ΤΚ 152 34 Χαλάνδρι	2106859328 2106846843 (fax)
28.		. ~	« ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟ » ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ	Πεντέλης 58, ΤΚ 151 26 Μαρούσι	2108020301 2108023572 2108050433 (fax)
29.		. ~	ΕΛΕΠΑΑΠ (ΚΕΝΤΡΙΚΑ)	Κόνωνος 16, ΤΚ 116 34 Παγκράτι	2107233860 2107215303 2107228380 (fax)
30.		. ~	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΑμεΑ	Θεοκρίτου 10, ΤΚ 153 51 Παλλήνη Αττικής	2106658030 (fax)
31.		. ~	«ΘΕΟΤΟΚΟΣ» ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ	Κοιμ. Θεοτόκου 2 131 22 Ίλιον	2102311007, 2314345, 2311070, 2385416
32.		. ~	« ΕΣΕΕΠΑ » ΕΣΤΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	Σ. Νικολακοπούλου 13, ΤΚ 154 51 Ψυχικό	2106713149 2106748084 (fax)
33.		~	ΦΑΡΟΣ ΤΥΦΛΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	Αθηνάς 17 ΤΚ 176 73 Καλλιθέα	2109415222 2109415271
34.		~	ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΛ. ΓΟΝΕΩΝ - ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΣ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ «ΚΑΛΟΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ»	Αργυρουπόλεως 40, ΤΚ 164 51 Αργυρούπολη	2109910753

35.		~	«ΕΙΡΗΝΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ» ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΩΝ ΤΥΦΛΩΝ Ή ΛΑΣΚΑΡΙΔΕΙΟΣ ΣΤΕΓΗ	Βασ. Αλεξάνδρου 14, ΤΚ 151 22 Μαρούσι	2108020776, 2108027240 2106127334 (fax)
36.		~	Α΄ΜΟΝΑΔΑ ΕΙΔ. ΘΕΡ. ΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΟΝΕΩΝ - ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΤΩΝ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ « ΣΟΣ »	Λ. Μαραθώνος 227 ΤΚ 190 05 Ν. Μάκρη Αττικής	229428310 210 9358783 (fax)
37.		~	« ΑΡΓΩ » ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΜΕΑ ΤΟΥ ΣΩΜ. ΓΟΝΕΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ	Κ. Μαυρομιχάλη 23 και Σαλαμίνος Πειραιάς	210 4208879,4819462
38.		~	« ΕΡΜΗΣ » ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΕΠΑΓ-ΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑμεΑ	28ης Οκτωβρίου 20, Ελληνικό	210 9631086 210 9623535 2106405228
39.		~	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (Ε.Ε.Π.Α.Α)	Αθηνάς 2 ΤΚ 105 51 Αθήνα	2103216550 2103216549 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
40.		~	«ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ» ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΕΙΔ. ΕΠΑΓ. ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	Μεσολόγγι και Αγρίνιο	2631026293 2631026321 (φαξ)
41.	~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΦΚΑ) ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	Παλιαυλή Αμφιλοχίας 305.00 Αμφιλοχία	2642022921
42.	~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	Τέρμα Μεγ. Χώρας Τ.Κ 30 100, Αγρίνιο	2641044381 26410 44382 (τηλ/fax)
ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ**

43.	~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	Περιοχή Αγ. Τριάδος 210 55 Αργολίδα	2752045050,
ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
44.	~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΑΡΤΑΣ (Κ.Α.Α.Κ.Υ.ΑΜΕΑ)	Π.Νοσοκομείο Άρτας, 471 00 Άρτα	2681029040-048
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
45.	. ~		ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΦΩΝ (Ε.Ι.Κ.) (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΑΤΡΑΣ)	Διοδώρου 11, Μποζαΐτικα Πάτρας, ΤΚ 26 433	2610461270 2610461274 (fax)
46.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΘΗΛΕΩΝ (Κ.Π.Μ.Θ) ΠΑΤΡΩΝ	Ακτή Δυμαίων 27, ΤΚ 26 100 Πάτρα	2610322473 2610318022 2610342430 (fax)
47.	. ~		ΜΟΝΑΔΑ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ	Μιαούλη 42, ΤΚ 262 22 Πάτρα	2610333666 2610322125 (fax)
48.	. ~		ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ (ΕΙΑΑ) ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΑΤΡΩΝ	Διοδώρου 11, Μποζαΐτικα Πάτρας, ΤΚ 26 433	2610438436 2610438344 2610438436 (fax)
49.		~	«ΓΑΛΗΝΗ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ» ΑΣΥΛΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΦΙΛ/ΚΟΥ ΣΥΛ. «ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ»	Κ..Παλαιολόγου 29, 263 31 Πάτρα	2610222280
50.		~	«Η ΜΕΡΙΜΝΑ» ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ	Άλσος Γηροκομείου 263 31 Πάτρα	2610272988 2610221946 (φαξ)
51.		~	«ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΕΙΟ » ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	Π.Κωνσταντοπού-λου, Μονή Γηροκομείου 263 31 Πάτρα	2610221041 2610225718 (φαξ)
52.		~	ΑΣΥΛΟ ΑΝΙΑΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ «ΑΓΙΑ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ» ΤΟΥ ΦΙΛ. ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»	Πλ. Παντοκράτορος και Ηλείας 262 25 Πάτρα	2610274496

53.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΦΚΑ) ΑΙΓΙΟΥ «ΚΛΕΟΜΕΝΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΙΑΤΡΟΥ»	Ν. Πλαστήρα 7, Αίγιο ΤΚ 25 100	2691028338 2691022676 2691025263 2691061251 (τηλ. Προέδρου) 2691061252 (τηλ. Προέδρου) 2691028338 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
54.		~	«ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΑΓΑΠΗΣ» ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΘΗΒΩΝ	Πελοπίδα 26 322 00 Θήβα	2262026288 2262021955 (φαξ)
55.		~	«ΑΓΙΟΣ ΒΛΑΣΙΟΣ» ΙΔΡΥΜΑ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ	Αγ. Βλασίου 1 321 00 Λιβαδειά	2261028330 2261028640
56.		~	ΚΕΝΤΡΟ «ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ» ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ	Αγ. Δημητρίου 1 321 00 Λιβαδειά	2261028330 2261028640 (φαξ)
57.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΒΟΙΩΤΙΑΣ	2ο χλμ Εθν. Οδού Θηβών - Χαλκίδας, Περιοχή Κουμέρκι, ΤΚ 32 200 Θήβα	2262080919 2262081184 2262027011 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.ΙΔ**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
58.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π) ΔΡΑΜΑΣ	Διογένους 1, ΤΚ 66 100 Δράμα	2521037227 2521037511 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
59.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΔΟΥ (ΘΧΠΠ) «ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ»	Δήμος Πεταλούδων, Βάρη Ρόδου, ΤΚ 85106	2241081426 2241081425 (τηλ/fax)
60.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΦΚΑ) ΡΟΔΟΥ	Δήμος Αφάντου Κολύμπια Ρόδου, ΤΚ 85 102 Ρόδος	2241056221-2 2241056500 (fax)

61.	~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	Άγιοι Απόστολοι Ρόδου ΤΚ 851 00 Ρόδος	2241043650
62.		~	«ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ» ΙΣΙΔΩΡΕΙΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ	854 01 Λακκί Λέρου	2247022869 2247022211 (φαξ)
ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
63.		. ~	ΣΤΑΥΡΙΔΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ "ΑΓΙΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ"	9ο χλμ. Εθν. Οδού Μάκρης-Αλεξανδρούπολης ΤΚ 68 100	2551026359 2551071500 2551071394 (fax)
64.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΕΒΡΟΥ	Κων/πόλεως 57, ΤΚ 68 200 Έβρος	2552023093 2552023093 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
65.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΕΥΒΟΙΑΣ	Ν. Αρτάκη, ΤΚ 34 600 Χαλκίδα	2221028833 (τηλ/fax)
66.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π) ΑΥΛΙΔΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ	Βαθύ Αυλίδος ΤΚ 34 100	2221031301 2221031313 2221032950 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
67.	. ~		ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ (Ι.Κ.Π) ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	ΤΚ 36100 Καρπενήσι	2237025890-3 2237025894 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**

68.	. ~		ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Ο.Δ.Α.Ζ) ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ-ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ-ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟ	Ιεράρχου Μιχαλίτση 1, Αγ. Χαράλαμπος Ζάκυνθος, ΤΚ 29 100	2695042540 2695022296 2695022233 (τηλ. Μητροπολίτου) 2695028868 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
69.	. ~		ΙΔΡΥΜΑ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ (Ι.Κ.Π) "ΑΓΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ"	Οδός Ολυμπίου, ΤΚ 27 100 Πύργος	2621034180 2621034180 (fax)
70.		~	«ΑΓΙΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΣΤΙΝΗ» ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	270 60 Πελόπιο Αρχ. Ολυμπίας	2624031211 2621030571 (φαξ)
71.		~	«ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ» ΑΣΥΛΟ ΑΝΑΠΗΡΩΝ-ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ	273 00 Γαστούνη Ηλείας	2623032865 2623032865 (φαξ)
72.		~	«ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ» ΑΣΥΛΟ ΑΝΙΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	270 52 Βάρδα Ηλείας	2623071589 2623030572 (φαξ)
73.		~	«ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΒΛΑΧΕΡΝΑ» ΑΣΥΛΟ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ - ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ	Ιερά Μονή Βλαχερνών 270 68 Κυλλήνη	2623092205 262130592 (φαξ)
74.		~	«ΝΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ» ΑΣΥΛΟ ΑΝΙΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	Κατακώλου 54 Λαστέϊκα Πύργου	2621022527, 31533 26210 30592 (φαξ)
75.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΕΠΕΚ) ΛΕΧΑΙΝΩΝ	Λεχαινά, Ηλείας ΤΚ 270 53	2623022518 2623023329 2623023427 (fax)
76.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΗΛΕΙΑΣ	Εθν. Οδός Πατρών-Πύργου, ΤΚ 27 100, Πύργος	2623022518 2621020132 (τηλ/fax)
ΝΟΜΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**

77.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΗΜΑΘΙΑΣ	Μακροχώρι Βέροιας	2331044368 2331077055 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
78.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΕΠΕΠ) ΠΟΜΠΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	Πόμπια Ηρακλείου Κρήτης, ΤΚ 700 09	2892041237 2892041220 (fax)
79.	. ~		ΠΑΙΔΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	Αγ. Ειρήνη Χρυσοβαλάντου ΤΚ 714 10 Ηράκλειο Κρήτης	2810226136 2810324032 (τηλ/fax) 2810325220 (τηλ/fax)
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ					
80.	. ~		ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΜΕΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ (ΕΚΑΚΒ) ΦΟΙΝΙΚΑΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ	1) Ξενώνας Φοίνικα Εθ. Αντιστάσεως & Θησέως 2) Ξενώνας Ωραιοκάστρου	2310471101 2310472517 2310472465 (fax)
81.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΕΠΕΠ) "ΆΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ"	Τζ. Κέννεντυ 62, Πυλαία Θεσ/νίκης	2310300785 2310310910 2310302400 (fax)
82.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π)«ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ»	7ο χλμ Λ. Λαγκαδά, Θεσ/νίκη	2310691400 2310681811 (fax)
83.	. ~		Ε.Ι.Κ. / ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΦΩΝ	Τέρμα Πανοράματος, Θεσ/νίκη	2310343093 2310343079 (fax)
84.		. ~	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ Β. ΕΛΛΑΔΟΣ	Όπισθεν Ανωτ. Σχολής Πολέμου, Θεσ/νίκη	2310868783 2310489247 2310902888 (fax)
85.		. ~	"ΗΛΙΟΣ" ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ Β. ΕΛΛΑΔΟΣ	Βασ. Όλγας 32, Θεσ/νίκη	2310844888 2310830095 2310844888 (fax)
86.		~	ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΟΡ. ΕΛΛΑΔΟΣ	Πεύκα - Ταχυδρομείο Νεαπόλεως, Θεσ/νίκη	2310673777 2310673379 2310673700 (fax)

87.		~	ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	Κολοτούρου 14, Καλαμαριά	2310453107 2310481656 (fax)
88.		~	«ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ» ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΗΜΕΡΕΥΣΗΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	Παπάφη 33 Θεσ/νίκη ΤΚ 54638	2310249989
89.		~	«ΕΛΠΙΔΑ» ΜΟΝΑΔΑ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΤΟΜΟΥ	Ωραιόκαστρο Τ.Θ 48 Τ.Κ 570 13	2310697614 2310696460 (fax)
90.		~	ΕΛΕΠΑΑΠ (ΠΑΡ. ΘΕΣ/ΚΗΣ)	Ελαιώνες Πυλαίας Τ.Κ. 555 35 Θεσ/κη	2310318228 2310311349 2310318218 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
91.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (ΘΧΠ) ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	περιοχή Πανοράματος Ηγουμενίτσα, ΤΚ 46 100 Θεσπρωτία	2665022239 2665022951 2665026224 2665026224 (fax)
92.	. ~		ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ (Ι.Κ.Π) ΦΙΛΙΑΤΩΝ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	Φιλιάτες - Θεσπρωτία ΤΚ 46 300	2664024810 2664024813 2664024812 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
93.		~	ΕΛΕΠΑΑΠ ΠΑΡ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	Γ. Μουλαμίδου 5 454 44 Ιωάννινα	2651036480
94.		. ~	ΣΤΕΓΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΖΙΤΣΑΣ "ΕΛΕΝΗ ΓΥΡΑ"	Ζίτσα Ιωαννίνων, ΤΚ 46 003 Ιωάννινα	2658023497 2658023498 (τηλ/fax)
95.	. ~		ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ (Ι.Κ.Π) "ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ"	Λαμπρίδου 30, ΤΚ 45 332 Ιωάννινα	2651067298 2651067298 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
96.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΚΑΒΑΛΑΣ	Ποντιάδος 6, ΤΚ 64200 Χρυσούπολη Καβάλας	2591025872-3 2591025874 (fax)
97.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π.) ΚΑΒΑΛΑΣ	Εθν. Οδός Ελευθερουπόλεως-Καβάλας, Καβάλα	2592024372 (τηλ/fax)
98.		~	«ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ» ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΠΑΙΔΙ	Περιγιάλι, Τ.Θ 1611 Τ Κ 65000	2510833941 2510224117 (φαξ)
ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ					

Α/Α	Ν.Π.Δ.Δ.	Ν.Π.Ι.Δ.	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX
99.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΕΠΕΠ) ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Τέρμα Φαναρίου Αγ. Κύριλλος, ΤΚ 43 100 Καρδίτσα	2441022508 2441025489 (fax)
100.		~	«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΛΕΟΠΑΣ» ΕΥΑΓΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Τέρμα Φαναρίου 431 00 Καρδίτσα	2441041768
101.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Τέρμα Ταυρωπού, ΤΚ 43 100 Καρδίτσα	2441022162 2441022162 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
102.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ & ΚΟΙΝ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΚΑΑΚΥΑΜΕΑ)	Κοιμ. Θεοτόκου 12, ΤΚ 52 200 Άργος Ορεστικό	2467021730 2467044233 2467021745 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
103.	.	~	ΙΔΡΥΜΑ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ "Η ΠΛΑΤΥΤΕΡΑ"	Ι.Μ. Κερκύρας	2661039409 2661035324 2661035323 2661035860 2661041740 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
104.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ (ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΣΟΥΡΕΪΚΑ)	Γ. Γαϊτανίδη 9, Καστουρέϊκα, Αργοστόλι, ΤΚ 28 100	2671027471-72 2671027473 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
105.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π) ΚΙΛΚΙΣ	Περιφερειακή Οδός Αγ. Γεωργίου, ΤΚ 61 100 Κιλκίς	2341022294 2341020895 2341020490 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ					

Α/Α	Ν.Π.Δ.Δ.	Ν.Π.Ι.Δ.	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX
106.		.˜	ΑΣΥΛΟ ΑΝΙΑΤΩΝ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΑΛΑΝΤΩΝ ΣΥΡΟΥ	Ερμούπολη, Σύρος ΤΚ 84 100	2281088655 2281089135 (τηλ/fax)
107.	.˜		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΚΥΚΛΑΔΩΝ	Όπισθεν Νοσοκομείου Ερμουπόλεως Σύρου ΤΚ 84 100	2281085317-18 2281085226 (fax)
108.		˜	« ΑΦΕΝΤΑΚΕΙΟ » ΠΤΩΧΟΚΟΜΕΙΟ-ΑΣΥΛΟ ΚΙΜΩΛΟΥ	Κίμωλος	2103211531(γραφεία Αθηνών)
ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.ΠΔΔ**	**Ν.Π.ΙΔ**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
109.		.˜	ΘΧΠ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ ΣΠΑΡΤΗΣ "Ο ΑΓ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ"	Μαγούλα Σπάρτης, Δήμου Μυστρά ΤΚ 23 100 Σπάρτη	2731023339 2731026288 (fax)
110.		.˜	ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΑΠ) ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	Μαγούλα Σπάρτης, Δήμου Μυστρά ΤΚ 23 100 Σπάρτη	2731082491 2731089282 (fax)
111.		.˜	ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΑΜΕΑ ΜΟΛΑΩΝ "Η ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ"	Ιερά Μητρόπολη Μονεμβασιάς και Σπάρτης, ΤΚ 23 052	2732023811-12 2732024294 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
112.	.˜		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΜΕΑ ΛΑΡΙΣΑΣ "Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣ"	Γιαννούλη Λάρισας, ΤΚ 45 100 Λάρισα	2410591496-97 2410 59253 (fax)
113.	.˜		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π) ΛΑΡΙΣΑΣ "Ο ΑΡΙΣΤΕΥΣ"	Αμπελώνας Λάρισας, ΤΚ 40 300 Λάρισα	2492032747 2492032749 2492032748 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
114.	.˜		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π.) ΛΑΣΙΘΙΟΥ	Πάροδος Επιμενίδου, Αγ. Νικόλαος, Λασίθι Κρήτης ΤΚ 72 100	2841023661 2841024120 2841024554 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/ FAX**

115.	. ~		ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΑΓΙΑΣΟΥ (Ι.ΚΠ) "Η ΘΕΟΜΗΤΩΡ"	Αγιάσος Λέσβου, ΤΚ 81 104	2252022398 2252022052 (fax)
116.	~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΛΕΣΒΟΥ	Περ. Δάφια 811 00 Μυτιλήνη	2253029920

ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
117.		. ~	ΙΔΡΥΜΑ ΕΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ – ΝΕΩΝ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ "ΑΣΠΡΕΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΕΣ"	Τέρμα Λαρίσης - Θέση Ζάχαρη Βόλου, ΤΚ 38 001	2421066150 2421065776 2421036431 2421083420 (fax)

ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
118.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΦΚΑ) ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	Φιλιατρά Μεσσηνίας ΤΚ 24 300	2761032214 2761032278 (fax)
119.	~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	Επί της Οδού Πατρών - Πύργου 241 00 Καλαμάτα	2621020132
120.		. ~	ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΟΡΩΝ ΑΝΙΑΤΩΝ "Η ΣΤΕΓΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ"	Λακωνικής 33, Καλαμάτα ΤΚ 24 100	2721028694 2721021643 (τηλ/fax)
121.		. ~	ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟΡΩΝ ΨΥΧΟΠΑΘΩΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ "Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ"	Οικ. Γαρδικίου, Καλαμάτα	2721022551 2721032948 2721022994 (fax)

ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
122.		. ~	ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Β. ΕΛΛΑΔΟΣ	Χρύσα Ξάνθης, Τ.Κ. 67 100	2541023755 2541025182 (fax)
123.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΞΑΝΘΗΣ	Θεοδ. Δούκα, ΤΚ 67 100 Ξάνθη	2541024763 2541025361(fax)

ΝΟΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**

124.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΠΕΛΛΑΣ	Μ. Μερκούρη 18, ΤΚ 58 200 Έδεσσα	2381022348 2381023414 2381022348 (fax) 2381027892 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.ΙΔ**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
125.		. ~	ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	Νικολάου Πλαστήρα, Τέρμα Εργατικών Κατοικιών, Κατερίνη, ΤΚ 601 00	2351073919 2351038771 (Κέντρο Διημέρευσης) 2351038773 (ΚΕΚ) 2351073919 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.ΔΔ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
126.		~	ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔ. ΕΠΑΓ. ΑΓΩΓΗΣ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	Κ. Κονοφάγου 23, 481 00 Καμαρινιώτικα Πρεβέζης	2682029896 2682029176 (fax)
127.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΠΡΕΒΕΖΑΣ	Αγία Τριάδα, ΤΚ 48 100 Πρέβεζα	2682029866 2682029866 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
128.	. ~		ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ (Ι.Κ.Π) ΡΕΘΥΜΝΟΥ	Μυσσίρια Ρεθύμνου Κρήτης, ΤΚ 74 100	2831029137 2831058453 (fax)
129.	~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΡΕΘΥΜΝΟΥ	Παύλου Μελά 37, 741.00 Ρέθυμνο	2831024706
ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
130.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΠΑΙΔΩΝ (Θ.Χ.Π.Π)	Αίγειρος Κομοτηνής, ΤΚ 69 100	2531097013 2531097197 (fax)

131.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΡΟΔΟΠΗΣ	Ελλή Παναγιώτη, ΤΚ 69 100 Κομοτηνή	2531073790 2531073791 2531073792 2531073793 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
132.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΣΑΜΟΥ	Αγία Ειρήνη, ΤΚ 83 100 Βαθύ-Σάμος	2273087615 2273087610 2273027472 (τηλ/fax)
ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ					
Α/Α	**Ν.ΠΔΔ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
133.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΦΚΑ) ΝΙΓΡΙΤΑΣ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΩΣ ΘΕΡ. ΧΡ. ΠΑΘΗΣΕΩΝ)	Τέρμα Θερμών, ΤΚ 62200 Νιγρίτα	2322022333 2322022324 (fax)
134.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΜΕΑ (ΚΑΑΜΕΑ) ΣΕΡΡΩΝ	Δ. Μαρουλή 43, ΤΚ 62 100 Σέρρες	2321022273 2321066181 (fax)
135.	~		ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΦΩΝ (Ε.Ι.Κ.) (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΕΡΡΩΝ)	Στεργίου Τουρένη 1, 621 00 Σέρρες	2321021989
136.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΕΠΕΠ) ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ	Περ. Αγ. Νεκταρίου, Σιδηρόκαστρο	2323022559 2323022559 (fax)
137.		. ~	ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΣΤΕΓΗ ΘΕΡ. ΧΡΟΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	Αρχελάου 1, Σέρρες	2321163777 2321063077 2321021516 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
138.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ (Θ.Χ.Π)	Μεγ. Κεφαλόβρυσο, ΤΚ 45 100 Τρίκαλα	2431085690-2 24310 85694 (fax)
139.		. ~	ΣΤΕΓΗ ΕΙΔ. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	Πύλη Τρικάλων, Τ.Κ 42032	2434023190 2434023137 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.ΙΔ**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**

140.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΦΚΑ) ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	Αμύνταιο Δ/νση Υγείας & Κοιν. Αλληλεγγύης Φλώρινας, 25ης Μαρτίου 3 Φλώρινα, ΤΚ 53 200	2386022426 2386020238 (fax)
141.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΦΛΩΡΙΝΑΣ	Μοναστηρίου 53, ΤΚ 53 100 Φλώρινα	2385044500 2385022257 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
142.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	Παπαβασιλείου 6 & Χαλμούκου γωνία, ΤΚ 35 100, Λαμία	2231051113 2231051114 2231044163 (fax)
143.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π) ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	Δημοκρατίας 61, ΤΚ 35 010 Δομοκός	2232023326-7 22320 23327 (fax) 2232023317 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΦΩΚΙΔΑΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
144.		. ~	ΕΣΤΙΑ "ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ"	Γαλαξείδι, ΤΚ 33 052	2265041989 2265079257,41989 (fax) 6944833471
145.		. ~	ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΠΟΥΛΕΙΟ-ΜΠΑΛΕΙΟ-ΤΡΙΓΚΕΙΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΙΤΕΑΣ	Χαριλάου Τρικούπη & Μεταμορφώσεως, Ιτέα, ΤΚ 33 200	2265032852 2265035238 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
146.	. ~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	Περιοχή Δασαρχείου, ΤΚ 63100 Πολύγυρος Χαλκιδικής	2371021176 2371021177 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**

147.	. ~		ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΦΩΝ (Ε.Ι.Κ) ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ	Καστέλλι Κισσάμου Χανίων, Χανιά ΤΚ 73 400	2822023455 2822073475 (fax)
148.	. ~		ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ (Θ.Χ.Π) ΧΑΝΙΩΝ	Τέρμα Εμμ. Πιμπλή - Αγ. Ιωάννης, Χανιά, ΤΚ 73 100	2821027306 2821042222 2821042433 (τηλ/fax) 2821043070 (τηλ/fax)
149.		~	«Ο ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ» ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ	Τ.Θ 1142, Τ.Κ 70001 Κουσώνας Μαλεβιζίου Ηρακλείου	2810711230 2810711560 (φαξ)
150.		~	«ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ» ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔ. ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	Σταθμός ΟΣΕ Ν. Αλικαρνασσού Ηρακλείου	2810224244 2810284688
151.	. ~		ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ - ΝΕΩΝ (ΚΑΙ ΑΜΕΑ) ΚΡΗΤΗΣ	Αποκορώνου 166, Χανιά ΤΚ 73 100	2821087101 2821087100 2821076401 (fax)
ΝΟΜΟΣ ΧΙΟΥ					
Α/Α	**Ν.Π.Δ.Δ.**	**Ν.Π.Ι.Δ.**	**ΕΠΩΝΥΜΙΑ**	**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**	**ΤΗΛΕΦΩΝΟ/FAX**
152.	~		ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ) ΧΙΟΥ	821 00 Περ. Λιβάδια	2271081071

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΑμεΑ)

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ του Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής Αθηνών
Δ/νση: Νοταρά 58, 10683 Αθήνα,
τηλ.: 210-8231210, 210- 8212944, 210-8234005, fax:210-8232831

- **Υπηρεσία Ειδικής Παιδαγωγικής «ΣΤΟΥΠΑΘΕΙΟΝ»**

Δ/νση: Λεωφ. Πεντέλης 135, 152 34, Χαλάνδρι, τηλ.: 210-6815672, 210- 6815256
Προεπαγγελματική Εκπαίδευση
1. Εργαστήρια: Υφαντικής, Γαζωτικής, Χειροτεχνίας, Οικοκυρικής, Κηπουρικής, Κεραμικής και Ξυλουργείο.
2. Θέσεις: 100
3. Διαγνωστικές κατηγορίες: Ελαφριά νοητική καθυστέρηση.
4. Ηλικίες: Από 6-21 ετών

- **Θεραπευτική Μονάδα για Αυτιστικά Παιδιά & Εφήβους - (Θεραπευτικό - Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα)**

Δ/νση: Σπετσών 4, 153 42, Αγία Παρασκευή, τηλ.: 210-6396444, 210-6396333
1. Ειδική θεραπευτική αγωγή για αυτιστικά παιδιά & εφήβους
2. Διαγνωστικές κατηγορίες: Αυτισμός και άλλες διαταραχές
Θέσεις: 18
Ηλικίες: Από 4-16 ετών

ΕΙΔΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - (Ν.Π.Δ.Δ.)
Δ/νση: Ανδρομάχης 274, 176 54, Καλλιθέα, τηλ.: 210- 9422555
1. Κοινωνική Υπηρεσία
2. Επαγγελματικά Εργαστήρια: Κεραμικής, Ραπτικής, Κηπουρικής, Ξυλουργείο, Υδραυλικό εργαστήρι.
3. Τμήμα Γυμναστικής, Εργοθεραπείας, Μουσικοθεραπείας
Θέσεις: 200
4. Διαγνωστικές κατηγορίες: Μέτρια νοητική καθυστέρηση.
5. Ηλικίες: Από 14-17 ετών

ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΣ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ
«ΣΤΕΓΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ» (Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Δ/νση: Πόντου 5-7, 14681, Νέα Ερυθραία, τηλ.: 210-6208600, 210-6208656
1. Εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης: Πυλοπλαστικής, Ραπτικής, Χειροποίητου χαρτιού
2. Προστατευόμενα εργαστήρια (Δύο)
3. Θεραπευτικό εργαστήριο με ειδική παιδαγωγό
4. Οικοτροφείο - (Θέσεις: 24)
5. Φυσική Αγωγή
6. Θέσεις: 56
7. Διαγνωστικές κατηγορίες: Ελαφρά νοητική καθυστέρηση, οργανικά ψυχοσύνδρομα, αυτισμός.
8. Ηλικίες: Από 18 ετών

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ «ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ» -(Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)

Δ/νση: Μεσολογγίου 5, 152 36, Ν.Πεντέλη Αττικής, τηλ.: 210-8044812
1. Κέντρο Ημέρας - Επαγγελματικής Άσκησης - (Θέσεις: 44)
2. Επαγγελματική Κατάρτιση:

- **Τμήμα Προεπαγγελματικής Κατάρτισης & Κοινωνικοποίησης**
- **Εργαστήρια Κατάρτισης:** (4ετούς φοίτησης) Υφαντικής, Φυτοτεχνίας, Μεταξοτυπίας, Βοηθών Γραφείου, Βιομηχανικής Εργασίας - (Θέσεις: 32).

3. Διαγνωστικές κατηγορίες: Μέτρια νοητική καθυστέρηση.
5. Ηλικίες: Από 15-36 ετών

(ΕΛΕΠΑΑΠ) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ - (Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Δ/νση: Κόνωνος 16, 116 34, Αθήνα, τηλ.: 210-7212780, 210-7251121
1. Ιατρεία: Νευρολογικό, Παιδιατρικό, Ορθοπεδικό, Φυσικής Ιατρικής & Αποκατάστασης, Δερματολογικό, Οφθαλμολογικό, Οδοντιατρικό, Ωτορινολαρυγγολογικό, Χειρουργικό.
2. Κέντρο Ψυχοπαιδαγωγικής Έρευνας
Τμήμα Κοινωνικής Υπηρεσίας
3. Θεραπευτήρια: Εργοθεραπείας, Φυσιοθεραπείας, Θεραπείας Λόγου
4. Εργαστήρια: Κατασκευής ορθοπεδικών μηχανημάτων & υποδημάτων για τα παιδιά του ΕΛΕΠΑΑΠ
5. Θεραπευτικό - Εκπαιδευτικό Κέντρο Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες: Ατομικές & Ομαδικές θεραπείες, Δραστηριότητες Αθλητικές και Κοινωνικοποίησης, Προγράμματα Εκπαιδευτικά με χρήση Η/Υ και Προεπαγγελματικής Κατάρτισης.
6. Ειδικό Δημόσιο Νηπιαγωγείο & Δημοτικό Σχολείο
Θέσεις: 100
7. Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση, σωματική αναπηρία
8. Ηλικίες: Από 0-16 ετών

- **Τμήμα Επαγγελματικής Κατάρτισης Νέων Ατόμων (ΤΕΚΑΝ)**

Δ/νση: Μενελάου 76, 17343 Άγ. Δημήτριος Αθήνα, τηλ.: 210-9705540, 210- 9705884
1. Επαγγελματική Κατάρτιση: Υπαλλήλων Γραφείου, Χειριστών Η/Υ και στελεχών Οικιακής Οικονομίας
Θέσεις: 35
3. Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση, κινητικές δυσκολίες
Ηλικίες: Από 16-26 ετών

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ & ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ & ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ «ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΑΚΙ» - (Ν.Π.Ι.Δ., Σωματείο μη κερδοσκοπικό)
Δ/νση: Ύδρας 25, 15233, Χαλάνδρι, τηλ.:210- 6814334, 210-6831705
1. Δύο (2) Ειδικές Μονάδες (Τάξεις)

- Μία (1) τάξη για παιδιά από 3-7 ετών και
- Μία (1) τάξη για παιδιά από 7-14 ετών

2. Θεραπευτικές Υπηρεσίες: Εργοθεραπεία, Συνεδρίες ειδικής αγωγής, Αγωγή κοινωνικοποίησης, Ατομική Ψυχοθεραπεία
3. Συμβουλευτική και υποστηρικτική εργασία με γονείς
4. Διαγνωστικές εξετάσεις παιδιών που παραπέμπονται από διάφορους φορείς (περίπου 100 παιδιά κάθε χρόνο)
Θέσεις: 30

Διαγνωστικές κατηγορίες: Σοβαρές ψυχικές διαταραχές
Ηλικίες: Από 3-14 ετών

ΕΣΤΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ - (Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Δ/νση: Σόνιας Νικολακοπούλου 13, 15451, Π.Ψυχικό, τηλ.: 210-6478084
1. Επαγγελματική Κατάρτιση
2. Εργαστήρια: Ραπτικής, Κηροπλαστικής, Μικροκατασκευές, Μεταξοτυπίες, Ξυλουργικό.
Θέσεις: 70
Διαγνωστικές κατηγορίες: Μέτρια νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 12-18 ετών

ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ «Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ» - (Ν.Π.Ι.Δ.)
Δ/νση: Λ.Μαραθώνος 1, Νέα Μάκρη Αττικής, 190 05, τηλ.: 22940-91206
1. Παιδικός Σταθμός - (Θέσεις: 30)
2. Ειδικό Δημοτικό Σχολείο - (Θέσεις: 56)
3. Επαγγελματική Κατάρτιση:
- Προεπαγγελματικό Τμήμα
- Εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης: Κεραμικής, Γεν. Χειροτεχνίας, Πλεκτομηχανής, Υφαντικής, Ταπητουργίας - (Θέσεις: 50)
- Βοηθητικά Εργαστήρια: Γαζωτικής, Μαγειρικής, Κηπουρικής - Ανθοκομίας, Ζωγραφικής

4. Οικοτροφείο - (Θέσεις: 62)
Θέσεις: 207
Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 4-26 ετών

ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ «Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ» - (Ν.Π.Ι.Δ.)
Δ/νση: Θεοτόκου 2, Νέα Λιόσια (Ίλιον Αττικής), 13122 Αθήνα, τηλ.: 210-2311070
1. Ιατροπαιδαγωγική Υπηρεσία (Συμβουλευτική, Διαγνωστική, Κλινική Παρακολούθηση)
2. Κοινωνική Υπηρεσία
3. Παιδαγωγικό τμήμα (Νηπιαγωγείο)
4. Ειδικό Δημοτικό Σχολείο (Υπ. Παιδείας)
5. Προεπαγγελματικά τμήματα
6. Εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης:Κεραμικής, Ξυλουργικής, Βιβλιοδεσίας, Κηπουρικής, Ραπτικής, Υφαντικής, Μεταξοτυπίας, Συναρμολόγηση τυποποιημένων ειδών, Τυπογραφείο, Πλυντήριο, Εργαστήριο Η/Υ - Ηλικίες: Από 18 ετών.
Θέσεις: 380
Διαγνωστικές κατηγορίες: Μέτρια νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 7-25 ετών

ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΥΣΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ «Η ΔΑΜΑΡΙΣ» - (Ν.Π.Ι.Δ.)
Δ/νση: Λυκαβηττού 10, 14565, Άνοιξη Αττικής, τηλ.: 210-6217649, 210- 8141736
1. Οικοτροφείο Κοριτσιών
2. Εργαστήρια: Κεραμικής, Μαγειρικής - Ζαχαροπλαστικής, Αργαλειού, Κοπτικής - Ραπτικής (**Θέσεις:** 24)
Διαγνωστικές κατηγορίες: Μέτρια νοητική καθυστέρηση.

Ηλικίες: Από 14-20 ετών

ΚΕΝΤΡΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ «Η ΧΑΡΑ» -(Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Δ/νση: Λεωφ.Μαραθώνος 50, 15344, Παλλήνη Αττικής, τηλ.: 210-6606702
1. Κλειστή Περίθαλψη
2. Οικοτροφείο
3. Τμήμα Εργοθεραπείας, Φυσιοθεραπείας
4. Τμήμα Απασχόλησης
Θέσεις: 34
Διαγνωστικές κατηγορίες: Βαριά νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 7-40 ετών

«ΜΙΧΑΛΗΝΕΙΟ» ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΙΔΩΝ - (Ν.Π.Δ.Δ.)
Δ/νση: Ακτή Κουντουριώτου 3, 18534 Καστέλλα Πειραιάς, τηλ.: 210-4110508
1. Ιατροπαιδαγωγικό Τμήμα: Συμβουλευτική, Διαγνωστική, Ψυχομετρία.
2. Μονάδα Ημερήσιας Περίθαλψης Παίδων με κινητικά προβλήματα –
(**Ηλικίες:** Από 0-6 ετών)
3. Ειδικό Νηπιαγωγείο - (Θέσεις: 10)
4. Αναπτυξιακό Κέντρο: Λογοθεραπεία, Εργοθεραπεία, Φυσιοθεραπεία
Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Μέχρι 14 ετών

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ - (Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο) –
Δ/νση: Ακαδημίας 78, 10678, Αθήνα, τηλ.: 210-3811837
1. Εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης: Υφαντικής, Ραπτικής, Κεραμικής, Βιβλιοδεσίας, Ψηφιδωτού, Ελαιοχρωματισμού. (Δ/νση: Καλλιφρονά 5, Άγ. Δημήτριος, τηλ.: 9753925)
2. Τμήμα Φυσιοθεραπείας, Λογοθεραπείας
3. Γυμναστήριο
Θέσεις: 40
Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 10-25 ετών

ΠΡΩΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ - (Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Δ/νση: Λεωφ.Μαραθώνος 227, 19005, Νέα Μάκρη, τηλ.: 22940- 95262
1. Ημερήσια Ειδική Περίθαλψη
2. Οικοτροφείο - (Θέσεις: 9)
Θέσεις: 35
Διαγνωστικές κατηγορίες: Αυτισμός και πολλές φορές συνυπάρχει και η νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 5 ετών και άνω

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ - ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ (ΠΕΓΚΑΠ - ΝΥ) - (Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Λεωφ. Πεντέλης 92, 15234, Χαλάνδρι, τηλ.: 210-6814125, 210-6859328

1. Εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης και Απασχόλησης: Ξυλουργείο - Επιπλοποιείο, Παραδοσιακής Χειροτεχνίας, Υφαντικής, Ελεύθερης Βιομηχανικής Εργασίας - (Θέσεις: 50)
2. Κέντρο Εκπαίδευσης και Εργασίας Αναπήρων (Κ.Ε.Ε.Α. Ανοιξης) - [Καν.(ΕΟΚ)815/84] Θερμοκήπιο, δενδροκομείο, ελαιώνας, αμπελώνας, ανθοκομείο, κηπουρική. (Θέσεις: 120)
Δ/νση: Σταμάτας 31, 145 65, Άνοιξη Αττικής, τηλ.:210- 6216586/7
3. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Απασχολησιοθεραπείας (Κ.Ε.Κ.Α.)
Δ/νση: Γαλατσίου και Μαρτζώκη 15, 11141, Πατήσια - Αθήνα, τηλ.: 210-2285628
Εργαστήρια: Ραπτικής, Λαϊκής Τέχνης, Βιομηχανικής, Πλεκτηρίου, Ξυλουργείο (Θέσεις: 35)
Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 17 ετών

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ - (Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Δ/νση: Β.Μελά 1, 15562, Χολαργός, τηλ.: 210-6518719, 210- 6511432, fax: 210-6548174
1. Ειδικό Δημοτικό Σχολείο (Υπ. Παιδείας)
2. Οικοτροφείο - (Θέσεις: 30)
3. Εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης: Κεραμικής, Δερματίνων ειδών, Υφαντικής, Γενικής Χειροτεχνίας, Πλεκτικής, Επισκευή & Στίλβωση υποδημάτων. (Θέσεις: 30-60 εσωτ.& 30 εξωτ.)

- **Εκθετήριο προϊόντων**

Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση, αυτισμός, ελεγχόμενες ψυχώσεις
Ηλικίες: Από 7-25 ετών

«Η ΑΓΙΑ ΦΙΛΟΘΕΗ» ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ - (Ν.Π.Ι.Δ., Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Δ/νση: Λεωφ.Πεντέλης & Ναυαρίνου 2, 15236, Π. Πεντέλη, τηλ.: 210-8040982
1. Κλειστή Περίθαλψη
2. Οικοτροφείο
Θέσεις: 22
Διαγνωστικές κατηγορίες: Βαριά νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 18 ετών

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΓΟΝΕΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ & ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ «Η ΑΡΓΩ» - (Ν.Π.Ι.Δ.)
Δ/νση: Δημ. Φαληρέως 44, 18547, Ν. Φάληρο, τηλ.: 210-4810075, 210-4819462
1. Ανοικτή Περίθαλψη
2. Τμήμα Εργοθεραπείας, Φυσιοθεραπείας
3. Προ & Επαγγελματικά Εργαστήρια: Ανθοδετικής, Ξυλουργείο, Κηροποιίας (Θέσεις: 40) -
Ηλικίες: Από 16 ετών
4. Πρόγραμμα Εκπαίδευσης, Αυτοεξυπηρέτησης - (Θέσεις: 15)
5. Ομάδες στήριξης γονέων
6. Ψυχαγωγικές δραστηριότητες
Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση, οργανικά ψυχοσύνδρομα, αυτισμός, κινητικά προβλήματα, ελεγχόμενες ψυχώσεις
Ηλικίες: Από 5-25 ετών
Θέσεις: 60

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ - ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΝΟΗΤΙΚΑ ΥΣΤΕΡΟΥΝΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ» - (Ν.Π.Ι.Δ.)
Δ/νση: Αγ.Αναργύρων 1, Μπαλάνα Παλλήνης, 43200, Παλλήνη, τηλ.: 210-6667180
1. Πρότυπο Ειδικό Οικοτροφείο
Θέσεις: 50
Διαγνωστικές κατηγορίες: Βαριά νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 10-40 ετών

«ΣΙΚΙΑΡΙΔΕΙΟΝ» ΙΔΡΥΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Ν.Π.Ι.Δ.)
Δ/νση: Πεντέλης 58, 151 26 Μαρούσι, τηλ.: 210-8021600, 210- 8050433
1. Ιατροπαιδαγωγικό - Διαγνωστικό Κέντρο: Ψυχιατρική & Ψυχοθεραπευτική Περίθαλψη, Λογοθεραπεία, Χοροθεραπεία, Μουσικοθεραπεία, Υποστηρικτική & Συμβουλευτική βοήθεια στην οικογένεια, Έλεγχος επαγγελματικού προσανατολισμού.
2. Βασική Σχολική Εκπαίδευση (1ο & 2ο Δημόσιο Ειδικό Σχολείο - Υπ. Παιδείας).
3.Εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης: Υφαντικής, Οικοκυρικής, Ραπτικής, Βιβλιοδεσίας, Κηποτεχνίας, Ξυλουργικής, Κεραμικής, Μεταξοτυπίας, Βιοτεχνικής Συναρμολόγησης (Θέσεις: 93).
4. Υπηρεσία Αποκατάστασης & Επαγγελματικής Ένταξης και Αθλητικής Αγωγής.
Θέσεις: 200
Διαγνωστικές κατηγορίες: Μέτρια & ελαφριά νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 6-21 ετών

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΓΟΝΕΩΝ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ & ΦΙΛΩΝ Α.μεΑ. «Ο ΕΡΜΗΣ» - (Ν.Π.Ι.Δ.)
Δ/νση: Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄13, 16452, Αργυρούπολη, τηλ.: 210- 9961887, 210-9962946
1. Κέντρο Έρευνας Πληροφόρησης & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Κ.Ε.Π.Ε.Π.)
Δ/νση: Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄13
2. Κέντρο Εκπαίδευσης & Λειτουργικής Αποκατάστασης –
Ηλικίες: Από 4-14 ετών. Δ/νση: Ιπποκράτους 22, 167 77, Ελληνικό
3. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης –
Ηλικίες: Από 14-17 ετών
α) Κέντρο Προεπαγγελματικής Κατάρτισης για ηλικίες 14-16 ετών
β) Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης για ηλικίες 17-25 ετών
- Εργαστήρι Κηπευτικής & Ανθοκομίας Α.με.Α.
  Δ.νση: Ιπποκράτους 26, Ελληνικό
- Εργαστήρι Πλεκτικής & Βιομηχανικής Εργασίας
  Δ/νση: Κολοκοτρώνη 17, Αργυρούπολη
- Εργαστήρι Η/Υ & Οργάνωσης Γραφείου
  Δ/νση: Κολοκοτρώνη 17, Αργυρούπολη

4. Υπηρεσία «Πολυδιάστατης Συνοδείας» (Accompagnement)
- Γενικού Προσανατολισμού (αξιολόγηση των δυνατοτήτων και των ορίων του εκπαιδευόμενου)
- Γενικής Εκπαίδευσης (γενικές δεξιότητες ζωής)
- Γενικής Βοήθειας (νομικές συμβουλές, ασφαλιστική ενημέρωση, επιχορηγήσεις κ.λπ.)
- Επαγγελματικής Ζωής (προετοιμασία, αναζήτηση, παρακολούθηση εργασίας και διατήρησής της)
- Ελεύθερου Χρόνου (σπορ, διακοπές, ψυχαγωγία, πολιτιστικές εκδηλώσεις)
- Αυτόνομης Διαβίωσης (υποστήριξη στην πρακτική καθημερινή ζωή, υγιεινή, υγεία κ.λπ.).

Θέσεις: 70-80
Διαγνωστικές κατηγορίες: Νοητική καθυστέρηση με ή χωρίς κινητικές δυσκολίες

ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ & ΠΑΙΔΙΟΥ - (Ν.Π.Ι.Δ.) (Φιλανθρωπικό Σωματείο)
Δ/νση: Σκουφά 75, 10680, Αθήνα, τηλ.:210- 3637547
1. Τμήμα Διαγνωστικής και Συμβουλευτικής ενηλίκων
2. Τμήμα Κοινωνικής Υπηρεσίας
3. Συμβουλευτική & Ομάδες γονέων
4.Τμήμα Ειδικής Αγωγής / Προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού & επαγγελματικής κατάρτισης

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ - Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ
Γραφείο Σχεδιασμού & Στήριξης για Άτομα με Αναπηρία - (Υπηρεσία του Δήμου)
Δ/νση: Σοφοκλέους 70 & Πειραιώς, 10553, Αθήνα, τηλ.: 210-5242733
1. Κέντρο πληροφόρησης και οδηγιών παραπομπής προς τα αρμόδια όργανα.
2. Επικοινωνία:Παροχή υπηρεσιών για στήριξη της οικογένειας σε περιόδους κρίσης, Αξιοποίηση του συμβουλευτικού τομέα, Προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.
3. Ευαισθητοποίηση: Εισήγηση στις αρμόδιες υπηρεσίες για σημαντικά θέματα των ΑμεΑ κ.α.
4. Υλοποίηση προγραμμάτων για ΑμεΑ (σε συνεργασία με φορείς & υπηρεσίες του Δήμου).
5. Καταγραφή προβλημάτων και αναγκών.
6. Συνεργασία - ανταλλαγή πληροφοριών με αντίστοιχες υπηρεσίες.
7. Μελέτη & οργάνωση για τη δημιουργία ενός κέντρου δίκτυο μεταφορών ΑμεΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ & ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΔΗΜΩΝ ΒΥΡΩΝΑ - ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ -(Υπηρεσία του Δήμου)
Δ/νση: Χρ.Σμύρνης 35, 16121, Καισαριανή (Σκοπευτήριο), τηλ.: 210-7232767, 210-7258250
Πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης (κατασκευών, χειροτεχνίας, υφαντικής-ραπτικής) και ψυχαγωγίας (χορός, μουσική)
Διαγνωστικές κατηγορίες: Σωματικές αναπηρίες, ελαφρά νοητική καθυστέρηση
Ηλικίες: Από 8 ετών και άνω

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Α. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΘΗΝΑΣ - ΠΕΙΡΑΙΑ

	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ
1. ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ (Π.Ν.Α)		
Α. Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Νέου Ηρακλείου Αττικής	Σωκράτους 32, Νέο Ηράκλειο, Τ.Κ. 141 22	210 2816598, 2850632 - fax 210 2830312
Β. Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Νέας Σμύρνης	2ας Μαΐου 5, Νέα Σμύρνη, Τ.Κ. 171 21	210 9321255, 9323493 - fax 210 9347335
Γ. Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Αθήνας	Γαρέφη 4, Ελληνορώσων-Κατεχάκη, Τ.Κ. 115 25	210 6773442, - 3 fax 210 6773445
Δ. Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Παλλήνης	Λεωφ. Μαραθώνος 121, Παλλήνη, Τ.Κ. 153 51	210 6667224, 6667382
2. Γ. Ν. ΠΑΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ "ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ"		
Α. Παιδοψυχιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών	Θηβών & Μικράς Ασίας, Γουδί, Τ.Κ. 115 27	210 7798748, 7757496
3. Γ. Ν. ΑΘΗΝΩΝ "Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ"		
Α. Κοινοτικό Κέντρο Ψυχικής Υγείας Παγκρατίου - Παιδοψυχιατρικό Τμήμα	Φερεκύδου 1, Παγκράτι, Τ.Κ. 116 35	210 7519550, 7019444 - fax 210 7525809
Β. Κοινοτικό Κέντρο Ψυχικής Υγείας Παγκρατίου - Τμήμα Ενηλίκων	Φερεκύδου 5, Παγκράτι, Τ.Κ. 116 35	210 7016590, 7016611 - fax 2107560122
4. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ		
Α. Κέντρο Κοινοτικής Ψυχικής Υγιεινής Βύρωνα-Καισαριανής	Δήλου 14, Βύρωνας - Καισαριανή, Τ.Κ. 161 21	210 7640111, 7644705 - fax 210 7662829
5. Γ. Ν. ΑΘΗΝΩΝ "Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ"		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας	Μεσογείων & Ζαλόγγου 6, Αγία Παρασκευή, Τ.Κ. 153 43	210 6015079, 6016030 - fax 210 6398697
Β. Τμήμα Ψυχιατρικής Εφήβων & Νέων	Μεσογείων 154, Τ.Κ. 115 27	210 7480901

6. ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Περιστερίου	Πλούτωνος & Ηφαίστου, Περιστέρι, Τ.Κ. 121 35	210 5766226, 5756664, 5756401, 5756530 - fax 210 5753234
7. Γ.Ν. ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟ ΒΟΥΛΑΣ		
Α. Ψυχιατρικό Τμήμα	Ναϊάδων 117Α, Παλαιό Φάληρο Τ.Κ. 175 62	210 9853761, 9853762 - fax 210 9853763
8. Γ' Δ.Υ.ΠΕ ΑΤΤΙΚΗΣ		
Α. Κέντρο Προστασίας Παίδων "Μιχαλήνειο"	Ακτή Κουντουριώτη 3, Πειραιάς, Τ.Κ. 185 34	210 4172400, 4110508 - fax 210 4220413
Β. Παιδικό Αναπτυξιακό Κέντρο Πειραιά	Καραολή & Δημητρίου 39, Πειραιάς, Τ.Κ. 185 32	210 4127230, 4116662 - fax 210 4175346
9. Γ.Ν. ΠΕΙΡΑΙΑ "ΤΖΑΝΕΙΟ"		
Α. Παιδοψυχιατρικό Τμήμα *(Προς το παρόν, εξετάζονται παιδιά ηλικίας Δημοτικού)*	Τζανή και Αφεντούλη, Πειραιάς	210 4592000, 4592967, 4592957
10. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ & ΕΡΕΥΝΩΝ		
Α. Κεντρικό	Νοταρά 58, Αθήνα, Τ.Κ. 106 83	210 3844733
Β. Αθηνών	Ζαΐμη 2, Εξάρχεια, Τ.Κ. 106 83	210 3815711
Γ. Παράρτημα Αιγάλεω	Σούτσου 4, Πλ. Δαβάκη, Αιγάλεω, Τ.Κ. 122 43	210 5910066, 5449898
Δ. Παράρτημα Πειραιά	Μπουμπουλίνας 15 & Νοταρά, Πειραιάς, Τ.Κ. 185 35	210 4118733, 4118784
11. Ι.Κ.Α		
Α. Κέντρο Παιδοψυχικής Υγιεινής Αθήνας *(Εξετάζονται παιδιά ηλικίας Δημοτικού)*	Αραχώβης 17 & Ιπποκράτους, Αθήνα, Τ.Κ. 106 80	210 3604929, 3641681
12. Γ. Ν. ΠΑΙΔΩΝ ΠΕΝΤΕΛΗΣ		
Α. Εξωτερικά Ιατρεία	Ιπποκράτους 8, Παλιά Πεντέλη, Τ.Κ. 152 36	210 8036300 - fax 210 8033012

Β. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
1. ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
Α. Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο Βορείου Ελλάδος	Γιαννιτσών 52 , Τ.Κ. 546 27	2310554031, 554032
Β. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Δυτικού Τομέα	Πατριάρχου Γρηγορίου Ε' 41, Αμπελόκηποι, Τ.Κ. 561 23	2310 726918, 726919

Γ. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Βορειοδυτικού Τομέα	Στ. Παπαδοπούλου 20, Συκιές, Τ.Κ. 566 25	2310 629159, 629310 - fax 210 623940
2. Β' ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΤΟΥ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
Α. Κοινοτικό Κέντρο Ψυχικής Υγείας Κεντρικού Τομέα	Καραολή & Δημητρίου 1, Βαρδάρης, Τ.Κ. 546 30	2310 548113, 516240 - fax 210 511981
3. Π. Ν. "ΑΧΕΠΑ"		
Α. Γ' Πανεπιστημιακή Ψυχιατρική Κλινική Θεσσαλονίκης	Στ. Κυριακίδη 1, Θεσσαλονίκη, Τ.Κ. 546 36	2310 993312, 993313 (2310-994634)
4. Γ. Ν. "Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ"		
Α. Ψυχιατρικός Τομέας - Τμήμα Παιδιών & Εφήβων / Ιατροπαιδαγωγικό τμήμα	Μαβίλη 11, Βαραδάρης, Θεσσαλονίκη	2310 515655, 350572
5. Γ. Ν. "ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ"		
Α. Παιδοψυχιατρικό Τμήμα - Ιατροπαιδαγωγική Υπηρεσία	Κωνσταντινουπόλεως 49, Θεσσαλονίκη, Τ.Κ. 546 42	2310 814780, 892421
Β. Α' Παιδιατρική Κλινική Α.Π.Θ. - Τομέας Υγείας Παιδιού	Κωνσταντινουπόλεως 49, Θεσσαλονίκη, Τ.Κ. 546 42	2310 892439
6. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ		
Α. Παράρτημα Θεσσαλονίκης	Καυτατζόγλου 36 & Παπάφη, Θεσσαλονίκη, Τ.Κ.546 39	2310 845900, 845130, 845131
7. Ι.Κ.Α.		
Α. Κέντρο Παιδοψυχικής Υγιεινής Θεσσαλονίκης	Πολυτεχνείου 1, Θεσσαλονίκη, Τ.Κ. 546 39	2310 521800

Γ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΧΑΪΑΣ

1. Γ. Ν. ΠΑΙΔΩΝ ΠΑΤΡΩΝ "ΚΑΡΑΜΑΝΔΑΝΕΙΟ"		
Α. Παιδοψυχιατρικό Τμήμα	Ερ. Σταυρού 40, Πάτρα, Τ.Κ. 263 31	2610 635189, 622222
2. Π. Ν. ΡΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ		
Α. Ψυχιατρική Κλινική	Ρίο Πατρών, Πάτρα, Τ.Κ. 265 00	2610 999471
3. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ		
Α. Παράρτημα Πάτρας	Αθ. Διάκου 35, Ψηλά Αλώνια, Τ.Κ. 262 24	2610 336666, 338658 - fax 2610 335043
4. Ι.Κ.Α.		
Α. Κέντρο Παιδοψυχικής Υγιεινής Πάτρας		2610 621760

Δ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΒΡΟΥ

1. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ Γ. Ν. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ		
Α. Ψυχιατρικός Τομέας	Δήμητρας 19 - Περιοχή Δραγανά, Αλεξανδρούπολη, Τ.Κ. 681 00	25510 22042
Ε. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ		
1. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ		
Α. Παράρτημα Ζακύνθου	Φωσκόλου & Ι. Φιλιώτη 4, Ζάκυνθος, Τ.Κ 291 00	26950 26668 - 9
ΣΤ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		
1. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ΠΑΓΝΗ)		
Α. Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής	Διακλάδωση Βούτες-Σταυράκια, Τ. Κ. 711 10	2810 392111, 392397
2. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ		
Α. Παράρτημα Ηρακλείου Κρήτης	Χρυσοστόμου 25, Τ.Κ. 713 06	2810 244409, 244393
Ζ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		
1. Γ. Ν. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ "Γ. ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑ"		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας	Βαλαωρίτου 35, Ιωάννινα, Τ.Κ. 454 44	26510 74227, 38919
Η. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ		
1. Γ. Ν. ΚΑΒΑΛΑΣ		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας	25ης Μαρτίου 10, Άγιος Λουκάς - Καβάλα, Τ.Κ. 654 04	2510 243992, 246233
Θ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΑΡΙΣΑΣ		
1. Γ. Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ "ΚΟΥΤΛΙΜΠΑΝΕΙΟ & ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΕΙΟ		

Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας	Δημοκρατίας 119, Νεάπολη - Λάρισα, Τ.Κ 413 34	2410 611002 - 3
Ι. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ		
1. Γ. Ν. ΒΟΛΟΥ "ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΕΙΟ"		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας	Νικοτσάρα 20, Βόλος, Τ.Κ. 382 22	24210 32431, 36811
2. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ		
Α. Παράρτημα Βόλου	Κοραή 74, Βόλος, Τ.Κ. 383 33	24210 38608
ΙΑ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΙΕΡΙΑΣ		
1. ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΕΤΡΑΣ ΟΛΥΜΠΟΥ		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Κατερίνης	25ης Μαρτίου 102, Κατερίνη, Τ.Κ. 601 00	23510 23510, 78145
ΙΒ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΑΜΟΥ		
1. Γ. Ν. ΣΑΜΟΥ		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Σάμου	Πλατεία Γρηγ. Αυξεντίου, Βαθύ Σάμου, Τ.Κ. 831 00	22730 90953, 80959
ΙΓ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΕΡΡΩΝ		
1. Γ. Ν. ΣΕΡΡΩΝ		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Σερρών	Ιπποκράτους 9, Ηλιούπολη, Σέρρες, Τ.Κ. 621 22	23120 51230
ΙΔ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ		
1. Γ. Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ		
Α. Ψυχιατρικός Τομέας	Πολύγυρος, Τ.Κ. 631 00	23710 20390, 20101

ΙΕ. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΧΑΝΙΩΝ		
1. ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΨΥΧΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΧΑΝΙΩΝ		
Α. Κέντρο Ψυχικής Υγείας	Κροκιδά 25, Χανιά, Τ.Κ. 731 00	28210 51364
Β. Μονάδα Κοινωνικής Ψυχιατρικής & Συμβουλευτικής	Μάρκου Μπότσαρη 49, Χανιά, Τ.Κ. 731 00	28210 90949

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

	ΦΟΡΕΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ	E-MAIL	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
1	Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής & Ερευνών	Νοταρά 58, Τ.Κ. 106 83	210-8231210-8212944 FAX 8232833	cmh@ath.forthnet.gr	
2	Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής	Σωρανού του Εφεσίου 2, Τ.Κ. 115 27, Παπάγου Τ.Θ. 66517 15601 ΠΑΠΑΓΟΥ	210-6170803-5 FAX 6528354	secretar@epipsi.gr	www.epipsy.gr
3	Εταιρεία Περιφερειακής Ανάπτυξης & Ψυχικής Υγείας	Γράμμου 61-63 Τ.Κ. 151 24 Μαρούσι	210-8056920-1 FAX 210-8056921, 6141352	epapsy@otenet.gr	www.epapsy.gr
4	Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου	Ιωάννου Θεολόγου 19, Τ.Κ. 155 61 Χολαργός	210-6522396-6546524 FAX 6522396	epsype@otenet.gr	
5	Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής & Ψυχικής Υγείας	Μελετίου Πηγά 22, Τ.Κ. 116 36, Μετς	210-9221739-9227611 FAX 9231210	ekpsath@otenet.gr	www.ekps.gr
6	Εταιρεία Ψυχικής Υγείας & Κοινωνικής Αποκατάστασης Ασθενών	Γιαννιτσών 31 & Π.Κυρίλλου Τ.Κ.546 27 Θεσ/νίκη	2310-511431, 511207 FAX 2310-502691	epsyka@otenet.gr	www.epsyka.gr
7	Θεσσαλική Εταιρεία Ψυχικής Υγείας Περίθαλψης & Αποκατάστασης	Αγίου Όρους 6^{α}, Τ.Κ. 413 35 Λάρισα	2410-627363 FAX 627363		

8	**Εταιρεία Προαγωγής Ψυχικής Υγείας Ηπείρου**	**Γεωργίου Παπανδρέου 38 Τ.Κ. 454 44 Ιωάννινα**	**26510-33532-73801 FAX 33852**	**epropsi@altecnet.gr**	**www.epropsi.gr**
9	**Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Κλίμακα»**	**Ευμολπιδών 30-32, Τ.Κ. 11854 - Γκάζι**	**210-3417160 –3 FAX: 3417164**	**central@klimaka.org.gr**	**www.klimaka.org.gr**
10	**Ελληνικό Κέντρο για την Ψυχική Υγεία του Παιδιού και της Οικογένειας «Το Περιβολάκι»**	**Ύδρας 55, Τ.Κ. 152 32 Χαλάνδρι**	**210-6831705 FAX 6814334**	**eky@hol.gr**	
11	**Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων**	**Αθηνάς 2, Τ.Κ. 105 51 Αθήνα**	**Τηλ. & Fax 210-3216550, 3216549**	**gspap@internet.gr**	
12	**Ελληνικό Κέντρο Διαπολιτισμικής Ψυχιατρικής & Περίθαλψης**	**Πλουτάρχου 10, Τ.Κ. 106 76, Αθήνα**	**210-7221707 FAX 7221520**		
13	**Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας & Παιδιού**	**Σκουφά 75, Τ.Κ. 106 80, Αθήνα**	**210-3637547, 3632172 FAX 3639758**	**kmop@teledomenet.gr psychoinfo@kmop.gr**	**www.kmop.gr**
14	**Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες**	**Σολωμού 25, Εξάρχεια Τ.Κ. 106 82**	**210-3320000 FAX 210-3803774**	**gcr1@gcr.gr**	**www.gcr.gr**
15	**Πανελλήνια Ένωση για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και την Επαγγελματική Επανένταξη**	**Χαρίσσης 6, Αθήνα Τ.Κ. 104 39**	**210-8818946 pepsaee@otenet.gr**		
16	**Σύλλογος Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία**	**Δήλου 3, Τ.Κ. 162 31 Βύρωνας**	**Τηλ. & fax 210-7640277 sopsi@ath.forthnet.gr**		
17	**«ΣΥΝΘΕΣΗ» Εταιρεία Έρευνας Εκπαίδευσης & Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης**	**Μαρασλή 51 & Ζουμετίκου 9 Τ.Κ. 542 49 Θεσ/νίκη**	**2310-334076 FAX 2310-321910**		

18	**«ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ» Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία**	**Δεινοστράτους 88 & Ηλία Ηλιού 36 Τ.Κ. 117 45 Ν.Κόσμος Πηγάσου 4, Τ.Κ. 117 45, Αθήνα**	**Τηλ. & Fax 210-9310010**	**xzeus@in.gr**	
19	**«ΙΡΙΣ» Εταιρεία Προαγωγής Ψυχοκοινωνικής Υγείας Παιδιών & Ενηλίκων**	**Ανατολικής Ρωμυλίας 4, Παπάγου, Αθήνα Τ.Κ. 156 69**	**210-6515555 210-6515615 FAX 210-6515557**	**irisk@oneway.gr**	**www.iris-health.gr**
20	**«ΑΝΟΔΟΣ» Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία**	**Λεωφ.Αγ.Δημητρίου 54, Αγ.Δημήτριος Τ.Κ. 173 41**	**210-9737021 FAX 9737051**	**anodoskh@in.gr**	
21	**Ψυχογηριατρική Εταιρεία «Ο ΝΕΣΤΩΡ»**	**Κάνιγγος 23, Αθήνα Τ.Κ.106 77**	**210-3811604 - 3811612 FAX 3840317 Γραφ.Λ.Αλεξάνδρας: 6465201**	**hagg@otenet.gr**	**www.gerontology.gr**
22	**Μονάδα Επαγγελματικής Αποκατάστασης & Κοινωνικής Υποστήριξης «Κοινωνικές Συνεταιριστικές Δραστηριότητες Ευπαθών Ομάδων «ΈΔΡΑ»**	**Γαστούνης & Γουμενίτσας 14 Τ.Κ. 12131 - Περιστέρι**	**210 5913826 E-mail: edra@asda.gr Οικοτροφείο 210-5020778 210-5020059**		
23	**Ελληνική Εταιρεία Νόσου Alzheimer & Συναφών Διαταραχών**	**Χαρίσιο Γηροκομείο Άνω Τέρμα Δημητρίου Χαρίση Τούμπα Θεσ/νίκη Τ.Κ. 543 52**	**2310-234239-925802-909000 FAX 28973 alzheimer@hellasnet.gr**		
24	**Ελληνική Εταιρεία Νόσου Alzheimer και Συγγενών Διαταραχών Βόλου**	**Ανθεστήρων 5, Αλυκές Βόλου 385 00**	**Τηλ.24210-87265/7 volos2@otenet.gr**		

25	**Σύλλογος Γονέων, Κηδεμόνων, Φίλων Αυτιστικών Ατόμων Ν. Λάρισας**	**Αστεριάδου 4, Τ.Κ. 412 22 Λάρισα**	**Τηλ.- FAX 2410-613112**	**autisma@otenet.gr**	**www.autismthessaly.gr**
26	**Διεθνής Εταιρεία Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας**	**Τ.Θ. 7, Τ.Κ. 570 18 Μελισσοχώρι Θεσ/νίκης**	**23940-33010-11 FAX 23940-33015**	**eirmos@winweb.gr**	
27	**Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Έρευνας και Παρέμβασης**	**Καλούδη 8Β Τ.Κ 452 21 Ιωάννινα**	**26510-39820 FAX 26510-39820**		
28	**Αστική μη κερδοσκοπική Εταιρεία «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ»**	**Ελικώνος 27 Τ.Κ.113 64 Κυψέλη (Παπανίκα 43, Αχαρναί προσωρινή διεύθυνση)**	**210-8679384, 8623168 210-2444571 FAX 210-2444570**		
29	**Ελληνικό Κέντρο Προαγωγής Κοινωνικής & Ψυχικής Υγείας «ΠΟΡΕΙΑ» Α.Μ.Κ.Ε.**	**Ζαν Μωρεάς 20 Τ.Κ. 15232 Χαλάνδρι**	**210-6899580 210-6899584 FAX 210-6834480**	**poreiaamke@in.gr**	
30	**Εταιρεία Ανάπτυξης Κοινοτικών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας Παιδιών & Ενηλίκων «ΠΑΝΑΚΕΙΑ»**	**Στ.Καζούλη 18, Τ.Κ. 851 00 Ρόδος**	**Τηλ.- FAX 22410-22102**	**panakeiaxenonas@yahoo.com melitixenonas@yahoo.gr**	
31	**Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «ΜΕΤΑΒΑΣΙΣ»**	**Καλλιπόλεως 20 & Αγ. Αποστόλων, Τ.Κ. 162 32 Βύρωνας**	**210-7625777-7625782 FAX 210-7625786**		
32	**Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής – Κινητικής Αποκατάστασης και Μέριμνας Υγείας (Ε.Ψ.Α.Μ.Υ.)**	**Σαχτούρη 27, Τ.Κ. 193 00 Ασπρόπυργος Αττικής**	**210-5574151, 5574152, 5574153 FAX 210-5574154**		
33	**Εταιρεία Ψυχικής Υγείας του Παιδιού και Εφήβου Αιτωλοακαρνανίας (ΕΨΥΠΕΑ)**	**Κ. Τζαβέλα 12 και Ε. Δεληγιώργη 302 00 Μεσολόγγι**	**26310 – 55661 FAX 26310-55615**	**epsypea1@otenet.g**	

34	**Ινστιτούτο Έρευνας Εκπαίδευσης Ψυχιατρικών Ανοϊκών Ασθενών Alzheimer**	**Χρυσοπηγής 58 Τ.Κ. 731 32 Χανιά**	**28210-42222 Fax: 28210-42433**		

35	**"IASIS"**	**Γ. Γεννηματά 56, Άνω Γλυφάδα (Αργοναυτών 46, ΤΚ167 77, Ελληνικό), Αττική**	**210-9841742**		
36	**Κέντρα Ψυχοκοινωνικής Φροντίδας "Ευαγγελισμός"**	**Ανταίου 1 και Περικλέους, Τ.Κ. 151 22, Μαρούσι-Αττική**	**210-6127405-8**		
37	**TACT HELLAS**	**Καπετάν Βάρδα 26, Τ.Κ.117 44, Ν. Κόσμος-Αττική**	**210-9016677,9328806 στα Ιωάννινα 26510-46648 email: tactyk@in.gr**		
38	**Α.μ.Κ.Ε. ¨Δίοδος"**	**Χαιρωνείας 1, Κυψέλη Τ.Κ. 113 61, Αθήνα-Αττική**	**6937023555**		
39	**Α.μ.Κ.Ε. "Η ΖΩΗ"**	**Λεονταρίου 12, Κάντζα Παλλήνης-Αττική**	**210-6659946, 210-6041092**		
40	**Α.μ.Κ.Ε. "Ηπιόνη"**	**Σάμου 50, Τ.Κ.151 25, Πολύδροσο Αμαρουσίου-Αττική**	**210-6131802**		
41	**Α.μ.Κ.Ε. "Πυξίδα"**	**Ελευθερίου Βενιζέλου 60 Α, Τ.Κ. 185 34, Πειραιάς-Αττική**	**210-4133819, 4111988**		
42	**Α.μ.Κ.Ε.Ψυχοκοινωνικής Ανάπτυξης & Ψυχοθεραπείας "Αθηνά"**	**Αγαθουπόλεως 5, Τ.Κ.112 57, Κυψέλη-Αττική**	**210-8668719**		

43	**Α.μ.Κ.Ε. "Φθιωτική Εταιρεία Ψυχικής Υγείας"**	**Λεωφ. Δημοκρατίας 52, Τ.Κ.351 00, Λαμία**	**22310-31022**	
44	**Κέντρο Ψυχοκοινωνικής Μέριμνας Ν. Έβρου "Ψυχασπίς"**	**Ζίγκμπουργκ 73, Τ.Κ. 682 00, Ορεστιάδα Έβρου**	**25520-81320, 25520, 22513**	
45	**Α.μ.Κ.Ε. "Εταιρειία Συστημικής Θεραπείας & Παρέμβασης σε άτομα, οικογένειες & ευρύτερα συστήματα"**	**Λασηθίου 28, Τ.Κ. 712 01, (Αναστασίου Κουρέντη 6, Τ.Κ. 713 05), Ηράκλειο Κρήτης**	**2810-256882**	
46	**Α.μ.Κ.Ε. "ΙΑΣΙΣ"**	**Πατησίων 212, Τ.Κ. 112 56, Αθήνα-Αττική**	**210-8655039 email: iasisgr@yahoo.gr**	
47	**Α.μ.Κ.Ε. "Αλθαία"**	**Δ. Σούτσου 3, Τ.Κ. 115 21, Αθήνα-Αττική**	**210-6449923, 6420008**	
48	**Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός της Εκκλησίας της Ελλάδος "Αλληλεγγύη"**	**Αγίας Ζώνης 96, Τ.Κ. 112 56, Κυψέλη-Αττική**	**210-8695039-40, 8620025**	
49	**Α.μ.Κ.Ε. "ΑΝΙΜΑ"**	**Χαριλάου Τρικούπη 5, Τ.Κ. 121 31, Περιστέρι - Αττική**	**210-5786226**	
50	**Α.μ.Κ.Ε. "Ελληνική Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, Αποκατάστασης & Κοινοτικής Μέριμνας"**	**Πατησίων 334, Τ.Κ. 546 24, Αθήνα-Αττική**	**210-2018307**	
51	**Α.μ.Κ.Ε. (Ψυχοκοινωνική Στήριξη) "Η ΑΡΩΓΗ"**	**Μουρέλου 5, Τ.Κ. 71200, Ηράκλειο Κρήτης**	**2810-285398**	

52	**Α.μ.Κ.Ε. "ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ"**	**Αβέρωφ 44, Τ.Κ. 421 00, Τρίκαλα**	**24310-76020**	
53	**Εταιρεία Ψυχοκοινωνικών Μελετών (ΕΨΥΜΕ) "ΑΝΑΔΥΣΗ"**	**Ε. Βενιζέλου 8, Τ.Κ. 188 63, Πέραμα**	**210-4419181**	
54	**Φίλοι Κοινωνικής Παιδιατρικής/Ιατρικής "Ανοιχτή Αγκαλιά"**	**Μεσιγείων 24, Τ.Κ. 115 27, Αθήνα**	**210-7726814**	
55	**"Μετάβαση"- Αστική Εταιρεία για τη Ψυχοκοινωνική Ένταξη**	**Λ. Βεργωτή 131, Τ.Κ. 281 00, Αργοστόλι-Κεφαλλονιά**	**26710-22425**	
56	**Ειδικά αναγνωρισμένο Φιλανθρωπικό Σωματείο (Ν.Π.Ι.Δ.) τα "Παιδικά χωριά SOS"**	**Ερμού 6, Τ.Κ. 105 63, Αθήνα**	**210-3238048, 210-3313661-3, fax 210-3226652**	
57	**Εταιρεία Νόσου Αλτσχάιμερ κα Συναφών Διαταραχών Αθήνας**	**Ασημακοπούλου 38 Τ.Κ. 153 42 Αγ.Παρασκευή**	**210-7237578, 210-7288397 210-6012239**	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

ΚΕΝΤΡΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Αλεξανδρούπολης, Δήμητρας 19 (Παλαιό Νοσοκομείο, 3ος όροφος) Τ.Κ. 68100 Αλεξανδρούπολη, Τηλ: 25510-20287, 25845

2. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Βόλου, Νικοτσάρα 20 Τ.Κ. 38222 Βόλος, Τηλ: 24210-36811, 32431, 31551

3. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Κατερίνης, 25ης Μαρτίου 102 Τ.Κ. 60100 Κατερίνη, Τηλ: 23510-20020, 29655

4. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Χανίων, Κροκιδά 25 Τ.Κ. 73100 Χανιά, Τηλ: 28210-51364

5. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Σερρών, Ιπποκράτους 9 Ηλιούπολη Τ.Κ. 62100 Σέρρες, Τηλ: 23210-51230

6. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Ιωαννίνων, Βαλαωρίτου 35 Τ.Κ. 45444 Ιωάννινα, Τηλ: 26510-74227, 38919

7. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Χαλανδρίου, Λ. Μεσογείων και Ζαλόγγου 6 Τ.Κ. 15343 Αγ.Παρασκευή, Τηλ: 210-6015079,6016030

8. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Παγκρατίου, Φερεκύδου 1, Τ.Κ. 11635 Παγκράτι, Τηλ: 210-7016611

9. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Βύρωνα-Καισαριανής, Δήλου 14, Καισαριανή Τ.Κ. 16121, Τηλ: 210-7644705, 7262247

10. Κέντρο Κοινοτικής Ψυχικής Υγιεινής Ζωγράφου, Δαβάκη - Πίνδου 42 Τ.Κ. 15773 Ζωγράφου, Τηλ: 210-7718320, 7481174 (και Fax)

11. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Περιστερίου, Πλούτωνος 19 και Ηφαίστου, 12135 Περιστέρι, Τηλ: 5756226, 5756401, 5756664

12. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Θεσσαλονίκης (Κεντρικού Τομέα), Καραολή & Δημητρίου 1 Πλατεία Δημοκρατίας Τ.Κ.54630 Θεσσαλονίκη**,** Τηλ: 2310-548113

13. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Θεσσαλονίκης (Βορειοδυτικού Τομέα), Στ. Παπαδοπούλου 20 Συκιές Τ.Κ. 56625 Θεσσαλονίκη, Τηλ: 2310-629159, 629310

14. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Θεσσαλονίκης (Δυτικού Τομέα), Πατριάρχου Γρηγορίου Ε' 41, Τ.Κ. 56123 Αμπελόκηποι Θεσσαλονίκης, Τηλ: 2310-726918

15. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Τρίπολης, Τσακοπούλου 2 Τ.Κ. 22100 Τρίπολη, Τηλ: 2710-232048

16. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Χαλκίδας, Τσιριγώτη 29Α Τ.Κ. 341 00 Χαλκίδα, Τηλ: 22210 75991-3

17. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Καβάλας, 25ης Μαρτίου 10 Άγιος Λουκάς Τ.Κ. 654 04 Καβάλα, Τηλ: 2510-246233, 243992, 246443

18. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Λάρισας, Δημοκρατίας 119 Νεάπολη Τ.Κ. 41334 Λάρισα, Τηλ: 2410-611002-3

19. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Σάμου, Πλατεία Γρηγορίου Αυξεντίου Τ.Κ. 83100 Σάμος, Τηλ: 22730-80953, 80060

20. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Πάτρας, Επιδαύρου 8 Αγιά - Πάτρα, Τηλ: 2610-439569

21. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Ηρακλείου Κρήτης, Σπιναλλόγγας 1,Ηράκλειο, Τηλ: 2810-276441, 224256

22. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Δράμας, Εθνομαρτύρων Πόντου 57, Τ.Κ. 66100 Δράμα, Τηλ: 25210-48050

23. Κέντρο Ψυχικής Υγείας Ξάνθης, Αϊδινίου 73, Τ.Κ. 67100, Ξάνθη, Τηλ: 25410 71325, 83540

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ & ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ/FAX ΚΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ & ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ (Κ.Δ.Α.Υ.)

Α/Α	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ-ΕΔΡΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ/FAX
1.	Α΄ ΑΘΗΝΑΣ	ΚΑΝΔΑΝΟΥ18 , 115 26 -ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ	210-6929636-37 κοινού 210-6929617 (Fax)
2.	Β΄ ΑΘΗΝΑΣ	ΛΕΩΦ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 268, 142 31 - ΑΘΗΝΑ	210-2797176 κοινού 210-2751735 (Fax)
3.	Γ΄ ΑΘΗΝΑΣ	ΘΗΒΩΝ 250, 121 41 - ΑΙΓΑΛΕΩ	210-5610995 κοινού 210-5613655 (Fax)
4.	Δ΄ ΑΘΗΝΑΣ	ΑΛΣΟΥΣ & ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΥ -166 75 - ΓΛΥΦΑΔΑ (1^{Ο} ΓΥΜΝ/ΛΥΚ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ)	210-9605974
5.	ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ	ΛΕΩΦ. ΛΑΥΡΙΟΥ ΚΑΡΕΛΑΣ ΚΟΡΩΠΙΟΥ - 194 00 - ΑΤΤΙΚΗ	210-6028050 210-6646669 (Τηλ.& Fax)
6.	ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΕΡΣΟΦΟΝΗΣ 19 & ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ, 192 00 - ΕΛΕΥΣΙΝΑ	210-5561990 210-5561665 (Τηλ.& Fax)
7.	ΠΕΙΡΑΙΑ	ΤΖΑΒΕΛΑ 88, 185 33 - ΠΕΙΡΑΙΑΣ	210-4131561 210-4131509 (Fax)
8.	ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ 168, 302 00 - ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	26310-55258 26310-55259 26310-55077 26310-55063 (Fax)
9.	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΚΥΠΡΟΥ 40-44, 221 00 - ΤΡΙΠΟΛΗ	2710-223426 2710-221575 2710-221576 (Fax)
10.	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 14 & ΘΕΡΜΟΓΙΑΝΝΗ , 211 00 - ΝΑΥΠΛΙΟ	27520-96065 27520-96066 27520-96067 (Fax)
11.	ΑΡΤΑΣ	ΚΑΤΣΙΜΙΤΡΟΥ & ΛΟΥΡΙΩΤΗ 1, 471 00 -ΑΡΤΑ	26810-22580 26810-21032 (Fax)
12.	ΑΧΑΪΑΣ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 59-61, 262 23 - ΠΑΤΡΑ	2610-456060-69 2610-429995 (Fax)
13.	ΒΟΙΩΤΙΑΣ	ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ, 321 00 - ΛΙΒΑΔΕΙΑ	22610-88973 (Τηλ. & Fax)
14.	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	Γ. ΜΠΟΥΣΙΟΥ 50 - 511 00 - ΓΡΕΒΕΝΑ	24620-23104 24620-87976 (Fax)
15.	ΔΡΑΜΑΣ	ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΡΑΜΑΣ ΠΑΡΜΕΝΙΩΝΟΣ ΤΕΡΜΑ - 661 00 - ΔΡΑΜΑ	25210-58209 25210-36336 (Fax)
16.	ΔΩΔ/ΝΗΣΩΝ	ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ 6, 851 00 -ΡΟΔΙΝΙ - ΡΟΔΟΣ	22410-43195 (Τηλ. & Fax)
17.	ΕΒΡΟΥ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΠΕΛΑΓΙΑΣ , 681 00 - ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	25510-80170 (Τηλ. & Fax)
18.	ΕΥΒΟΙΑΣ	9^{ο} ΧΛΜ. ΧΑΛΚΙΔΑΣ –	22210-41225,

		ΨΑΧΝΩΝ, 346 00 - ΧΑΛΚΙΔΑ	22210-41235 22210-41345 (Τηλ. & Fax)
19.	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	Ν. ΖΕΡΒΑ 3, 361 00 - ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ	22370-80127 22370-80787 (Fax)
20.	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΚΟΛΥΒΑ 85 & ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, 291 00 - ΖΑΚΥΝΘΟΣ	26950-43889 26950-24967 (Fax)
21.	ΗΛΕΙΑΣ	Ν.Ε.Ο. ΠΥΡΓΟΥ - ΠΑΤΡΩΝ (ΚΤΙΡΙΟ ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ) - 271 00 - ΠΥΡΓΟΣ	26210-20338 26210-20339 (Fax)
22.	ΗΜΑΘΙΑΣ	ΜΟΥΜΟΓΛΟΥ 1 - ΠΑΡΟΔΟΣ ΕΔΕΣΣΗΣ - 591 00 - ΒΕΡΟΙΑ	23310-77950 23310-77960 23310-77961 23310-77965 (Fax)
23.	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ 1 - ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ, 714 09 - ΗΡΑΚΛΕΙΟ	2810-215020-29 2810-215030-39 2810-360230 (Fax)
24.	Α΄ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 22, 564 30 - ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ - ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	2310-587391 2310-649585 2310-649584 (Fax)
25.	Β΄ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 22 - 564 30 - ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ - ΘΕΣ/ΝΙΚΗ	2310-603384 2310-588139 (Fax)
26.	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΕΥΡΟΙΑΣ 1, 461 00 - ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ	26650-29266 κ.λειτ. 26650-29339 ψυχ. 26650-23777 (Fax)
27.	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2^{ο} ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 4-6 , 454 44 , ΙΩΑΝΝΙΝΑ	26510-75387 (Τηλ. & Fax)
28.	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 9, 654 03 - ΚΑΒΑΛΑ	2510-241141 (Τηλ. & Fax)
29.	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΠΛΑΣΤΗΡΑ 21, 431 00 - ΚΑΡΔΙΤΣΑ	24410-79891-2 24410-79891 (Fax)
30.	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ - ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟ, 522 20- ΚΑΣΤΟΡΙΑ	24670-44021 24670-42024 (Fax)
31.	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΔΗΜ. ΚΑΒΒΑΔΑ 22, 491 00 - ΚΕΡΚΥΡΑ	26610-81055 26610-81045 26610-81043 (Fax)
32.	ΚΕΦΑΛ/ΝΙΑΣ	Γ.ΓΑΪΤΑΝΙΔΗ 9, 281 00 - ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ	26710-27475 26710-27477 (Fax)
33.	ΚΙΛΚΙΣ	ΠΥΡΡΟΥ 1 & ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ- 611 00 - ΚΙΛΚΙΣ	23410-77157 (Τηλ. & Fax) 23410-27045
34.	ΚΟΖΑΝΗΣ	ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ 21, 501 00 - ΚΟΖΑΝΗ	24610-36145 24610-28751 (Fax)
35.	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	ΚΟΛΙΑΤΣΟΥ 20, 201 00 - ΚΟΡΙΝΘΟΣ	27410-74753 –4 27410-74753 (Fax)
36.	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	ΟΠΙΣΘΕΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΣΥΡΟΥ, 841 00 -ΣΥΡΟΣ	22810-79627 22810-79628 22810-79626 22810-79625 (Fax)

37.	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	ΙΩΑΝ. & ΑΙΚ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ 13, 231 00 - ΣΠΑΡΤΗ	27310-82627 27310-82657 (Fax)
38.	ΛΑΡΙΣΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 2^{α}, 413 35 - ΛΑΡΙΣΑ	2410-555223 2410-555222 (Fax)
39.	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΣΟΛΩΝΟΣ 3 - ΕΝΑΝΤΙ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ, 721 00 - ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ	28410-82480 (Τηλ. & Fax)
40.	ΛΕΣΒΟΥ	ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ 17, 811 00 -ΜΥΤΙΛΗΝΗ	22510-37344 (Τηλ. & Fax) 22510-37345
41.	ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΚΑΡΑΒΕΛΑ 11, 311 00 - ΛΕΥΚΑΔΑ	26450-26309 (Τηλ. & Fax)
42.	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	ΦΕΡΡΩΝ & ΖΑΧΟΥ, ΚΤΙΡΙΟ Α, 2^{ος} ΟΡΟΦΟΣ , 383 33 - ΒΟΛΟΣ	24210-20818 (Τηλ. & Fax)
43.	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΑΣΥΛΟΥ, 241 00 - ΚΑΛΑΜΑΤΑ	27210-88363 (Τηλ. & Fax)
44.	ΞΑΝΘΗΣ	11^{ο} ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΞΑΝΘΗΣ, ΝΕΑΠΟΛΗ, 671 00 - ΞΑΝΘΗ	25410-83691 25410-83689 (Fax)
45.	ΠΕΛΛΑΣ	ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 72, 582 00 - ΕΔΕΣΣΑ	23810-51450 23810-51452 (Fax)
46.	ΠΙΕΡΙΑΣ	ΞΗΡΟΜΕΡΙΤΟΥ 15, 601 00 -ΚΑΤΕΡΙΝΗ	23510-20813 23510-23861 (Fax)
47.	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΦΟΡΟΣ ΕΝΑΝΤΙ ΑΤΕ, 481 00 - ΠΡΕΒΕΖΑ	26820-89638 26820-89338 (Fax)
48.	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΚΑΛΛΙΡΟΗΣ ΠΑΡΡΕΝ & ΣΙΓΑΝΟΥ 4, 741 00 - ΡΕΘΥΜΝΟ	28310-50613 28310-35185 (Τηλ. & Fax)
49.	ΡΟΔΟΠΗΣ	ΜΑΡΚΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ 1 - 691 00 - ΚΟΜΟΤΗΝΗ	25310-81288 25310-82896 (Fax)
50.	ΣΑΜΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 3 - ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ, 831 00 - ΣΑΜΟΣ	22730-87214 22730-87215 22730-80400 22730-87614 (Fax)
51.	ΣΕΡΡΩΝ	3^{ο} ΧΛΜ. ΣΕΡΡΩΝ - ΔΡΑΜΑΣ , 621 00 - ΣΕΡΡΕΣ	23210-23424 23210-23411
52.	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΜΠΟΤΣΑΡΗ 2, 421 00 - ΤΡΙΚΑΛΑ	24310-46407-09 24310-46410 (Fax)
53.	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 111, 531 00 - ΦΛΩΡΙΝΑ	23850-45611 (Τηλ. & Fax)
54.	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ 6 & ΧΑΛΜΟΥΚΟΥ , 351 00 - ΛΑΜΙΑ	22310-66162 22310-66163 (Τηλ. & Fax)
55.	ΦΩΚΙΔΑΣ	ΦΡΟΥΡΙΟΥ 47 ΚΤΙΡΙΑ ΚΕΓΕ, 331 00 – ΑΜΦΙΣΣΑ	22650-79287 22650-23803 (Fax)
56.	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	ΚΤΙΡΙΟ ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ Τ.Θ. 1654, 631 00 – ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ	23710-221915 (Τηλ. & Fax)

57.	ΧΑΝΙΑ	8ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 59-61, 731 32 - ΧΑΝΙΑ	28210-50492 ψυχ. 28210-46315 εκπ/κοι 28210-54390 κοιν.λειτ. 28210-27665 (Fax)
58.	ΧΙΟΣ	ΠΑΣΠΑΤΗ & ΡΙΖΑΡΙΟΥ , 821 00 - ΧΙΟΣ	22710-24721 (Τηλ. & Fax)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑμεΑ

ΝΟΜΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΦΑΞ	e- mail
Αιτωλ/νίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Αιτωλ/νίας	Πάνου Σούλου 20 Αγρίνιο 30100	26410-46463 26410-57703	26410-55717	anapiria@otenet.gr
Αργολίδας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Ν. Αργολίδας	Πυργέλα Άργους Τ.Θ. 30 Άργος 21 200	27510-24420	27510-24420	
Αργολίδας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος ΑμεΑ Αργολίδος	Αγία Τριάδα Τ.Κ. 210 55	27520-45060	27520-45060	
Αρκαδίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Ν. Αρκαδίας	Πλατεία Νέας Δημοτικής Αγοράς Τρίπολη 22 100	2710-225450 2710-221964	2710-225450 2710-221964	
Άρτας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α Ν. Άρτας	Μ. Πατσαλιά (περιοχή τριγώνου) Άρτα 47 100	26810-78565	26810-78565	
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Εθνική Ομοσπονδία Κινητικά Αναπήρων	Μυλλέρου 1 104 36 Αθήνα	210-5224974	210-5224974	
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Ελληνική Ομοσπονδία Θαλασσαιμίας	Μακεδονίας 11 Αθήνα 104 33	210-8214140 210-8211984	210-8214140	thalassaemia/hellas@hotmail.com
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος	Μυλλέρου 1 104 36 Αθήνα	210-5233950	210-5233968	hfd@otenet.gr
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Νεφροπαθών	Αριστοτέλους 28 Αθήνα 104 33	210-5226680	210-5224448	ponrenal@otenet.gr
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες ΠΟΣΓΚΑΜΕΑ	Μυλλέρου 1 104 36 Αθήνα	210-5236501 210-5230423	210-5203951	posgamea@otenet.gr
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία	Δήλου 3 Βύρωνας 162 31	210-7640277	210-7640277	sopsi@Ath.Forthnet.gr
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη	Μυλλέρου 1 Αθήνα 104 36	210-5201474	210-5201474	
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών	Βερανζέρου 31 104 32 Αθήνα	210-5228333 210-5228365 210-5245455	210-5222112	pab@otenet.gr
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Πανελλήνιος Σύνδεσμος Χανσενικών	Δωδεκανήσου 1 Αγ. Βαρβάρα 123 51	210-5613472	210-5613472 210-5447553	
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Δυτικής Αττικής	Νικολαϊδου 35 Παλιό Δημαρχείο Ελευσίνα 19 900	210-5541302	210-5541302	
Αττικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Προστασίας Ελλήνων Αιμορροφιλικών	Στουρνάρη 51 104 32 Αθήνα	210-5232667	210-5232667	
Αχαϊας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος ΑμεΑ Ν. Αχαϊας	Ακτή Δυμαίων 5 Πάτρα 26 222	2610-362127	2610-362127	

Βοιωτίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Βοιωτίας	Λουκά Νίκαινα 47 Λειβαδιά 32 100	22610-25661	ΑΝΕΝΕΡΓΟΣ	
Γρεβενών	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος ΑμεΑ Γρεβενών	Ειδικό Σχολείο Τέρμα Μ. Αλεξάνδρου Γρεβενά	24620-84611 24620-51134		
Δωδ/νήσου	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Δωδεκανησιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α.	Πάροδος Γ. Ρίτσου Περιοχή Αγ. Αποστόλων ΡΟΔΟΣ Τ.Κ. 85 100	22410-62884 22410-62844 22410-73109	22410-66930	amearod@otenet.gr
Έβρου	Π.Ο.Ν.	Σύλλογος Νεφροπαθών Έβρου	Μομφαιράτου 15 Αλεξανδρούπολη 68 100	25510-28426		
Ζακύνθου	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σωματείο Α.μ.Ε.Α. ¨Οι ΠΟΠΟΛΑΡΟΙ¨ Ν. Ζακύνθου	Διοικητήριο Ζακύνθου Ζάκυνθος 29 100	26950-48435	26950-48435	popolaroi_zante@acn.gr
Ηλείας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. και Γονέων αυτών Ν. Ηλείας "ΗΛΙΣ"	ΔΕΥΑ Ιπποκράτους 50 Αμαλιάδα Τ.Κ. 27 200	26220-23923 26220-26030	26220-23923	
Ημαθίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος ΑμεΑ Ημαθίας	Κονίτσης 5 Βέροια Τ.Κ. 59 100	23310-70408		
Ηρακλείου	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Ηρακλείου	Σολωμού Σολωμού Εργατ. Κατοικίες Αγ. Αικατερίνης Ηράκλειο 71306	2810-343008	2810-331184	
Θεσ/κης	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Θεσ/κης	Βασ. Όλγας 114 Θεσ/κη 54 643	2310-842742	2310-862323	
Θεσπρωτίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος ΑμεΑ Θεσπρωτίας	Ζωσιμάδες 4 Ηγουμενίτσα 46100	26650-24449	26650-22289	
Καβάλας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Καβάλας	Νομαρχία Καβάλας Εθν. Αντίστασης 10 Καβάλα 65 110		2510-291374	
Καρδίτσας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακό Σωματείο Ατόμων με Αναπηρία Ν. Καρδίτσας	Νικ. Πλαστήρα 53 Καρδίτσα 43 100	24410-29844	24410-29844	
Καστοριάς	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Καστοριάς	Θεοτόκου 8 Άργος Ορεστικό Τ.Κ. 52 200	24670-42575	24670-42575	
Κέρκυρας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Κέρκυρας	Πύλη Αγ. Νικολάου Φαληράκι Αναπτυξιακή Επιχείρηση Κέρκυρας	26610-43336 26610-34270	26610-81017	
Κεφαλονιάς	ΠΟΣΓΚΑΜΕΑ	Σύλλογος Γονέων Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Κεφαλονιάς	Κτίριο Ορφανοτροφείου Αργοστόλι Κεφαλονιά Τ.Κ. 28100	26710-26135	26710-26135	
Κεφαλονιάς	ΠΟΣΓΚΑΜΕΑ	Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Α.μ.Ε.Α. "ΕΥ ΖΗΝ" Ιθάκης	ΚΑΠΗ Δήμου Ιθάκης Ιθάκη 28300	26740-33027 2610-334814	26740-33490	

Κιλκίς	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σωματείο Ατόμων με Αναπηρίες Ν. Κιλκίς	Παλαιό Δημαρχείο Γ. Καπέτα 26 Κιλκίς 61 100	23410-70204	23410-75295	sapkilk@otenet.gr
Κοζάνης	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Κοζάνης	Πνευματικό Κέντρο Δ. Πτολεμαΐδας Περγάμου Τέρμα Πτολεμαΐδα 50 200	24630-20835	24630-20835	amea-koz@ebox.gr
Κορίνθου	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος ΑμεΑ Κορίνθου	Κολοκοτρώνη 54 Κόρινθος ΤΚ 20100	27410-83362		
Λακωνίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σωματείο Α.μ.Ε.Α. Λακωνίας	Κλεομβρότου 50 Σπάρτη 23 100	27310-83335	27310-82100	
Λαρίσης	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Πανθεσσαλικός Σύλλογος Αναπήρων Πολιτών	Παλαιολόγου 14 Λάρισα 41 223	2410-287209	0410-287209	
Λέσβου	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Λέσβου ¨Η ΚΥΨΕΛΗ¨	Παπαδιαμάντη 2 Μυτιλήνη 81 100	22510-20022 22510-46839	02510-20022	kipseli@in.gr
Λευκάδας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σωματείο Α.μ.Ε.Α. Λευκάδας ¨Η ΕΛΠΙΔΑ¨	Θεοδώρου Στράτου 1 Λευκάδα 31 100	26450-22637	26450-22637	
Μεσσηνίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Ν. Μεσσηνίας	Παλαιό Στρατόπεδο έναντι Περιφερειακών Ιατρείων ΙΚΑ Καλαμάτα 24100	27210-97388	27210-97388	
Μεσσηνίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας	Μ. Αλεξάνδρου 6 Καλαμάτα 24 100	6944-381871		
Χαλκιδικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος ¨ΑΓΑΠΗ¨ Ατόμων Γονέων Κηδεμόνων και Φίλων Α.μ.Ε.Α. Χαλκιδικής	Πλατεία Μακεδονομάχων 17 Πολύγυρος Χαλκιδικής 63100	03710-22506	03710-22506	
Ξάνθης	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Ξάνθης ¨Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	Πλάτωνος και Τσιμισκή 39 Ξάνθη 67 100	25410-22390	ΑΝΕΝΕΡΓΟΣ	
Πέλλας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Πέλλας	Φλωρίνης 8 Έδεσσα 58200	23810-20522	23810-20522	
Πιερίας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Πιερίας	Σβορώνου 11 Κατερίνη 60 100	23510-47816 23510-21421	23510-47816	
Πρεβέζης	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Πρέβεζας	Ζαλόγγου 50 Πρέβεζα 48 100	26820-60669 26820-29139	26820-29139	
Ρεθύμνης	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σωματείο Α.μ.Ε.Α. Ρεθύμνης	Σήφη Βλαστού 9 κ΄ Ηγουμένου Γαβριήλ Ρέθυμνο 74100	2831-56678	2831-56678	
Σάμου	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Πανσαμιακός Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία	Γοργύρας (κτίριο Παριανού) Καρλόβασι Σάμος Τ.Κ. 83 200	22730-39579 22730-30491	22730-32282	
Φθιώτιδας	ΠΟΣΓΚΑΜΕΑ	Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων Ειδικών Σχολείων και Τάξεων και Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Ν. Φθιώτιδας	Γεωργίου Σεφέρη 3 Μ. Βρύση Λαμία 35 100	22310-30326	22310-67709	

Φλώρινας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Νομαρχιακός Σύλλογος ΑμεΑ Ν. Φλώρινας	Πίνδου - Αιόλου 9 Τ.Κ. 53 200 Αμύνταιο	23860-22679, 23860-20171		
Φλώρινας	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Α.μ.Ε.Α. Φλώρινας	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας 53 100	23850-46385		
Χαλκιδικής	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σύλλογος Ατόμων Γονέων και ΦίλωνΑ.Μ.Ε.Α Χαλκιδικής "Η ΑΓΑΠΗ"	Πλατεία Μακεδονομάχων 17 Πολύγυρος Χαλκιδικής 63100	23710-22506	23710-22506	agapihal@gr
Χανίων	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Σωματείο Α.μ.Ε.Α. Χανίων	Σελήνου 82 Χανιά 73 100	28210-30221	28210-30221	
Χίου	Ε.Σ.Α.μεΑ.	Παγχιακός Σύλλογος Α.μ.Ε.Α.	Δημοκρατίας 8 Χίος 82 100	22710-24194	22710-24194	amea@ba.aegean.gr

ΑΛΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑμεΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ & ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΑΝΑΠΗΡΩΝ (ΠΑΣΥΠΚΑ)	Δημητσάνης 3-5 Μοσχάτο	210-4832564 - 4833555(fax)
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ (ΕΛ.Ε.ΑΝ.Α.)	Κυψέλης 2, 11362	210-8217302
ΙΔΡΥΜΑ "ΤΖΕΝΗ ΚΑΡΕΖΗ"	Κορινθίας 17 Αμπελόκηποι 15626	210-7717359
Ελληνική Εταιρεία Μελέτης των Αναγκών και Ικανοτήτων των Α.με Α. (Handicens - Care Hellas)	Αλεξ. Διάκου 20, 13561	210-8320419
Όμιλος Εθελοντών κατά του Καρκίνου	Λεωσθένους 21-23, Πειραιάς	210-4181641-424
Ομοσπονδία Εθελοντικών μη Κυβερνητικών Οργανώσεων Ελλάδος	Αινιανός 8, 104 34	210-8218710
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΡΚΙΝΟΠΑΘΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ	Αγ. Σοφίας 46, 54622, Θεσσαλονίκη	2310-241911, 2310-851222
Πανελλήνια Ένωση Αμφιβληστροειδοπαθών (Π.Ε.Α.)	Τ.Θ. 8159, ΤΚ. 10010 Αθήνα, Έδρα Αριστείδου 128, Καλλιθέα	210-5238389, 9524548, 56222431, 6972550-577
Πανελλήνια Ένωση Σπανίων Παθήσεων (Π.Ε.Σ.ΠΑ.)	Τιμοθέου 99-101, Βύρωνας, 16232, Αθήνα	210-7660289, 7660989
Φίλοι Κοινωνικής Παιδιατρικής Ιατρικής	Μεσογείων 24, 11527, Αθήνα	
Ελληνική Εταιρεία Νόσου Αλτζχαϊμερ και συναφών διαταραχών	Τέρμα Εμμ. Πιμπλή, Αγ. Ιωάννης 73 100, Χανιά	

Σύλλογος Παιδιών με Νεοπλασματική Ασθένεια "Η Φλόγα"	Κηφισίας 38, 11526, Αθήνα	
Μέριμνα "Εταιρεία για την Φροντίδα Παιδιών και Οικογενειών στην αρρώστια και το Θάνατο"	Τιμολέοντος Βάσσου 16, 11521 Αθήνα	
Ελληνική Εταιρία για τις Συστηματικές Αυτοάνοσες Ασθένειες	Λομβάρδου 149-151, 11475, Αθήνα	

Το Παράρτημα αυτό περιλαμβάνει:
α) Όλους τους φορείς της Ε.Σ.Α.μεΑ., όπως γνωστοποιήθηκαν από αυτή στην Επιτροπή και β) άλλους σημαντικούς φορείς στο χώρο της αναπηρίας ή της υγείας.
Διευκρινίζεται ότι στις αναφερόμενες Ομοσπονδίες συμπεριλαμβάνονται Α΄/θμιοι Σύλλογοι Ατόμων με Αναπηρία, οι οποίοι δεν αναφέρονται για λόγους οικονομίας χώρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΗΡΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (αρ.δεύτερο, Ν. 2690/99) ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Α/Α	ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
1	Αττικής	Δ/νση Διοίκησης Κατεχάκη 56 ΤΚ.115 25 ΑΘΗΝΑ	210-6709611 210-6709695 210-6709649	210-6709705
2	Ανατ.Μακεδονίας Θράκης	Δ/νση Διοίκησης Γ.Κακαουλίδου 1 ΤΚ. 69 100, ΚΟΜΟΤΗΝΗ	25310-83381 25310-24970	25310-36250
3	Δυτικής Μακεδονίας	Δ/νση Διοίκησης Πνευματικό Κέντρο Κοζάνης ΤΚ. 50 100, ΚΟΖΑΝΗ	24610-53155 24610-53157	24610-53153
4	Κεντρικής Μακεδονίας	Δ/νση Διοίκησης Τ.Οικονομίδη & Καθ.Ρωσσίδου 11 ΤΚ. 54 008, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	2310-409174 2310-409179	2310-409190
5	Ηπείρου	Δ/νση Διοίκησης Ν.Ζέρβα 4-6 ΤΚ. 45 332, ΙΩΑΝΝΙΝΑ	26510-54290 26510-23416	26510-54274
6	Θεσσαλίας	Δ/νση Διοίκησης Σωκράτους 111 ΤΚ. 41 336, ΛΑΡΙΣΑ	2410-581314 2410-581375	2410-551143
7	Δυτικής Ελλάδας	Δ/νση Διοίκησης Νέα Εθνική Οδός Α.-Πατρών 28 ΤΚ. 26 441, ΠΑΤΡΑ	2610-426890 2610-430046	2610-433794
8	Στερεάς Ελλάδας	**1.** Δ/νση Διοίκησης Λεωνίδου 6 & Πατρόκλου ΤΚ. 35 100, ΛΑΜΙΑ	22310-47408 22310-31389 22310-47406, -409	22310-30637
9	Πελοποννήσου	Δ/νση Διοίκησης Τέρμα Ερυθρού Σταυρού ΤΚ. 22 100, ΤΡΙΠΟΛΗ	2710-238862 2710-233427-8 2710-243053	2710-227660 2710-239831
10	Ιονίων Νήσων	Δ/νση Διοίκησης Αλυκές Ποταμού-Εθ.Παλαιοκαστρίτσας ΤΚ. 49 100, ΚΕΡΚΥΡΑ	26610-86549, -50, 51 26610-86516	26610-86553

11	Νοτίου Αιγαίου	Δ/νση Διοίκησης Επτανήσου 35 ΤΚ. 84 100, Ερμούπολη-ΣΥΡΟΣ	22810-96219	22810-85090
12	Βορείου Αιγαίου	Δ/νση Διοίκησης Κουντουριώτη 77 ΤΚ. 81 100, ΜΥΤΙΛΗΝΗ	22510-46642 22510-44986	22510-47956 22510-41080
13	Κρήτης	Δ/νση Διοίκησης Αλμυρού 14 ΤΚ. 71 202, ΗΡΑΚΛΕΙΟ	2810-278404 2810-278400	2810-342187

14	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΥΠΕΣΔΔΑ (αρ.δεύτερο, Ν. 2690/99)	Δνση Σχέσεων Κράτους – Πολίτη Βασ. Σοφίας 15 Τ.Κ. 106 74, Αθήνα	210-3393102 3393104 3393060	210-3393020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης

1.1 Κεντρική Υπηρεσία ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.
E-mail: Info@ypes.gr
Τηλ. 210-322351-29
Σταδίου 27 και Δραγατσανίου 2, Αθήνα ΤΚ 101 83
Τμήμα Διευκόλυνσης Α.μεΑ.: Τηλ. 210-3217023
Ιστοσελίδα: http://www.ypes.gr/

1.2 Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
E-mail: ggdo@ypesdda.gov.gr
Τηλ. 210-3393000
Βασ. Σοφίας 15, Αθήνα ΤΚ 106 74
Τμήμα Προσβασιμότητας Α.μεΑ.: Τηλ. 210-3393040, -050, -057
Ιστοσελίδα: http://www.gspa.gr/

1.3 Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
E-mail: info@isotita.gr
Τηλ. 210-3315291
Δραγατσανίου 8, Αθήνα ΤΚ 105 59
Ιστοσελίδα: http://www.isotita.gr/

1.4 Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
E-mail: info@civilprotection.gr
Τηλ. 210-3359002-3
Ευαγγελιστρίας 2, Αθήνα ΤΚ 105 63
Ιστοσελίδα: http://www.civilprotection.gr

1.5 Εθνικό Τυπογραφείο
E-mail: webmaster@et.gr
Τηλ. 210-5279000
Καποδιστρίου 34, Αθήνα ΤΚ 104 32
Γραφείο Προσβασιμότητας Α.μεΑ,: Τηλ. 210-5279192
Ιστοσελίδα: http://www.et.gr/

2. Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

E-mail: ypetho@mnec.gr
Τηλ. 210-3332000

Νίκης 5-7, Πλ. Συντάγματος ΤΚ 105 63
Ιστοσελίδα: http://www.ypetho.gr/

3. Υπουργείο Εξωτερικών
E-mail: cio@mfa.gr
Τηλ. 210-3682700
Ακαδημίας 3, Στοά Δαβάκη ΤΚ 106 71
Τμήμα Προσβασιμότητας για Α.μεΑ.: Τηλ. 210-3682324, -201
Ιστοσελίδα: http://www.mfa.gr/

4. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
E-mail: journalists@mod.gr
Τηλ. 210-6876789
Μεσογείων 151, Χολαργός ΤΚ 15 500
Ιστοσελίδα: http://www.mod.gr/

5. Υπουργείο Ανάπτυξης
E-mail: Grafyp@ypan.gr
Τηλ. 210-6974801, 210-6974803
Μεσογείων 119 ΤΚ 10192
Τμήμα Διευκόλυνσης Προσβασιμότητας Α.μεΑ.: Τηλ. 210-6969506, -520
Ιστοσελίδα: http://www.ypan.gr/

6. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων
E-mail: service@dorg.minenv.gr
Τηλ. 210-6415700
Αμαλιάδος 17, Αθήνα ΤΚ 115 23
Γραφείο Μελετών για Α.μεΑ.: Τηλ. 210-6475113-5
Ιστοσελίδα: http://www.minenv.gr

7. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων
Τηλ. 210-3723000
Μητροπόλεως 15, Αθήνα ΤΚ 101 85
Ιστοσελίδα: http://www.ypepth.gr/

8. Υπουργείο Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας
Τηλ. 210-5295000
Πειραιώς 40, Αθήνα ΤΚ 185 40
Γραφείο Διευκόλυνσης Α.μεΑ.: Τηλ. 210-3214147
Ιστοσελίδα: http://www.labor-ministry.gr/

9. Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης
E-mail: webmaster@mohaw.gr
Τηλ. 210-5232820-9
Αριστοτέλους 19, Αθήνα ΤΚ 104 33
Δνση Προστασίας Α.μεΑ.: Τηλ. 210-5235441, 5235004
Ιστοσελίδα: http://www.mohaw.gr/

10. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
E-mail: info@minagric.gr
Τηλ. 210-2124000
Αχαρνών 2, Αθήνα ΤΚ 104 38
Αυτοτελές Γραφείο Διευκόλυνσης Α.μεΑ.: Τηλ. 210-2124495
Ιστοσελίδα: http://www.minagric.gr/

11. Υπουργείο Δικαιοσύνης
E-mail: minjust@otenet.gr
Τηλ. 210-7711019
Μεσογείων 96, Αθήνα ΤΚ 115 27
Αυτοτελές Γραφείο Διευκόλυνσης προσβασιμότητας Α.μεΑ.: Τηλ. 210-7767108
Ιστοσελίδα: http://www.ministryofjustice.gr/

12. Υπουργείο Πολιτισμού
E-mail: generalenquiries@noc.culture.gr
Τηλ. 210-8201100
Μπουμπουλίνας 20-22, Αθήνα ΤΚ 106 82
Γραφείο Ατόμων με Αναπηρίες: Τηλ. 210-3238826, 210-3236127
Ιστοσελίδα: http://www.culture.gr/

13. Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης
E-mail: info@mintour.gr
Τηλ. 210- 6969813-5
Μεσογείων 119, Τ.Κ. 101-92 ΑΘΗΝΑ
Γραφείο Διευκόλυνσης Προσβασιμότητας Α.μεΑ.: Τηλ. 210-6969151
Ιστοσελίδα: http://www.mintour.gr/

14. Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών
E-mail: yme@yme.gov.gr
Τηλ. 210-6508000
Αναστάσεως 2, Παπάγου ΤΚ 155 61
Τμήμα Συντονισμού θεμάτων Α.μεΑ.: Τηλ. 210-6508398
Ιστοσελίδα: http://www.yme.gov.gr/

15. Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
Τηλ. 210-6977000
Π. Κανελλοπούλου 4, ΤΚ 101 77
Γραφείο Διευκόλυνσης Α.μεΑ.: Τηλ. 210-6977540
Ιστοσελίδα: http://www.ydt.gr/

16. Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
E-mail: egov@mail.yen.gr
Τηλ. 210-4191700
Γρηγορίου Λαμπράκη 150, Πειραιάς ΤΚ 185 18
Ιστοσελίδα: http://www.yen.gr/

17. Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης
E-mail: info@mathra.gr
Τηλ. 2310- 379000
Διοικητήριο, Θεσσαλονίκη ΤΚ 541 23,
Τμήμα Διευκόλυνσης Α.μεΑ.: Τηλ. 2310-379303
Ιστοσελίδα: http://www.mathra.gr/

18. Υπουργείο Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής
E-mail: Info@Ypai.gr
Γραφεία Αθήνας
Τηλ. 210-3311714-16
Φιλελλήνων 9, Αθήνα ΤΚ 10557
Γραφεία Μυτιλήνης
Τηλ. 22510-38200
Μικράς Ασίας 2, Μυτιλήνη ΤΚ 81100
Ιστοσελίδα: http://www.ypai.gr/

19. Υπουργός Επικρατείας και Κυβερνητικός Εκπρόσωπος
Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης
E-mail: state@government.gr
Τηλ. 210-3385231
Φραγκούδη 11και Αλ Πάντου, Καλλιθέα ΤΚ 10163
Ιστοσελίδα: http://www.minpress.gr/

Συνήγορος του Πολίτη
Τηλ. 210-7289600
Χατζηγιάννη Μέξη 5, Αθήνα ΤΚ 115 28
Ιστοσελίδα: http://www.synigoros.gr/

Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών
Ιστοσελίδα: http://www.kep.gov.gr

Τηλεφωνικό Κέντρο Διοικητικών Πληροφοριών: 1564

Ενιαίος Ευρωπαϊκός Αριθμός Έκτακτης Ανάγκης: 112